

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**KATILIMCI TURİZM PLANLAMASI YAKLAŞIMI İLE AMASYA KENT
ÖRNEĞİNDE MEKÂNSAL VE SENARYO ANALİZİ**

DOKTORA TEZİ

Peyzaj Yüksek Mimarı Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU

KASIM 2018

TRABZON

**KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**KATILIMCI TURİZM PLANLAMASI YAKLAŞIMI İLE AMASYA KENT
ÖRNEĞİNDE MEKÂNSAL VE SENARYO ANALİZİ**

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU

**Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsünde
“DOKTOR (PEYZAJ MİMARLIĞI)”
Unvanı Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.**

**Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : 18 /10 /2018
Tezin Savunma Tarihi : 16/ 11 /2018**

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Banu Çiçek KURDOĞLU

Trabzon 2018

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalında

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU Tarafından Hazırlanan

**KATILIMCI TURİZM PLANLAMASI YAKLAŞIMI İLE AMASYA KENT
ÖRNEĞİNDE MEKÂNSAL SENARYO ANALİZİ**

**başlıklı bu çalışma, Enstitü Yönetim Kurulunun 23 / 10 / 2018 gün ve 1775 sayılı
kararıyla oluşturulan jüri tarafından yapılan sınavda**

DOKTORA TEZİ

olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

Başkan : Prof. Dr. Mükerrer ARSLAN

Üye : Prof. Dr. Öner DEMİREL

Üye : Prof. Dr. Faris KARAHAN

Üye : Doç. Dr. Banu Çiçek KURDOĞLU

Üye : Doç. Dr. Hilal TURGUT

Prof. Dr. Sadettin KORKMAZ

Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

Bu araştırma konusunda bana çalışma fırsatı veren, maddi ve manevi desteğini, güler yüzünü, sevgisini ve katkılarını hiçbir zaman esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Banu Çiçek KURDOĞLU'na sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmamın ilerlemesi ve olgunlaşmasında değerli katkılarını gördüğüm kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Öner DEMİREL'e, katkılarından dolayı tez jüri üyesi hocalarım Sayın Prof. Dr. Mükerrrem ARSLAN'a, Sayın Prof. Dr. Faris KARAHAN'a ve Sayın Doç. Dr. Hilal TURGUT'a, çalışmalarım boyunca verdikleri desteklerden dolayı değerli hocalarım Doç. Dr. Oğuz KURDOĞLU'na, Doç. Dr. Arzu KALIN'a, Doç. Dr. Elif BAYRAMOĞLU'na, Doç. Dr. Şebnem ERTAŞ'a, Dr. Öğr. Üyesi Ertan DÜZGÜNEŞ'e, Erasmus+ Öğrenim Hareketliliği kapsamında gittiğim Polonya Wrocław University of Environmental and Life Sciences Üniversitesi'nde danışmanlığımı yapan Doç. Dr. Maria HELDAK'a içten teşekkürlerimi sunarım.

'Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)' adlı çalıştayın düzenlenmesine destek olan ve katılımlarıyla çalıştaya katkı sağlayan Amasya Valisi Sayın Dr. Osman VAROL'a, Amasya Üniversitesi Rektörü Sayın Prof. Dr. Metin ORBAY ile Rektör Yardımcısı Sayın Prof. Dr. Telhat ÖZDOĞAN'a, Amasya İl Kültür Turizm Müdürü Sayın Hakan KARAMAN'a ve değerli kurum çalışanlarına, Amasya YHKB Müdürü Sayın Yasemin ÇOBAN'a, ilgili kurumlara, çalıştaya katılan paydaşlara, Amasya Üniversitesi'nde çalışan iş arkadaşlarıma ve çalıştay sürecinde emeği geçen herkese teşekkürü bir borç bilirim.

Tez çalışmam süresince her daim yanımda olan canım arkadaşlarım Dr. Öğr. Üyesi Yaşar Selçuk ERBAŞ, Elif KAN ERBAŞ, Semra POLAT AYVAZ, Gizem YILDIZ, Dr. Volkan YILMAZ, Arş. Gör. Çiğdem ŞERİFOĞLU YILMAZ, Selva ÖZVEREN, Arş. Gör. Duygu AKYOL, Arş. Gör. Ziya USTA'ya yürekten teşekkür ederim.

Bu süreçte hiçbir zaman desteklerini esirgemeyen ve anlayış gösteren canım ailem ile eşimin ailesine ve eşim Arş. Gör. Berkant KONAKOĞLU'na sonsuz şükranlarımı sunarım.

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU
Trabzon 2018

TEZ ETİK BEYANNAMESİ

Doktora Tezi olarak sunduğum ‘‘Katılımcı Turizm Planlaması Yaklaşımı ile Amasya Kent Örneğinde Mekânsal ve Senaryo Analizi’’ başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadar danışmanım Doç. Dr. Banu iek KURDOĞLU’nun sorumluluğunda tamamladığımı, verileri/örnekleri kendim topladığımı, deneyleri/analizleri ilgili laboratuarlarda yaptığımı/yaptırdığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı ve aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim. 16/11/2018

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ÖNSÖZ.....	III
TEZ ETİK BEYANNAMESİ.....	IV
İÇİNDEKİLER.....	V
ÖZET	IX
SUMMARY.....	X
ŞEKİLLER DİZİNİ	XI
TABLolar DİZİNİ	XVI
KISALTMALAR DİZİNİ	XVIII
1. GENEL BİLGİLER	1
1.1. Giriş	1
1.1.1. Çalışmanın Amacı	4
1.1.2. Çalışmanın Kapsamı.....	5
1.1.3. Çalışmanın Yöntemi	6
1.2. Kavramsal Çerçeve.....	7
1.2.1. Turizm Kavramı.....	8
1.2.2. Turizm Kavramının Tarihi Gelişimi.....	10
1.2.3. Turizm Türleri	12
1.2.4. Turist Kavramı.....	19
1.2.5. Turist Tipleri.....	21
1.3. Turizm Planlaması	22
1.3.1. Kalkınma Planlarında Turizm.....	26
1.3.2. 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu.....	30
1.3.3. Türkiye Turizm Stratejisi 2023.....	31
1.3.4. Turizm Master Planı	32
1.3.5. Katılımcı Turizm Planlaması	33
1.3.6. Turizm Koridoru Planlama Yaklaşımları	37
1.4. Bilgi Sistemleri	41
1.4.1. Turizm Planlamalarında Kullanılan Bilgi Sistemleri	43

1.4.2.	Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Turizm Amaçlı Kullanım Alanları.....	45
1.4.3.	Turizm Bilgi Sistemi.....	48
1.4.3.1.	Turizm Bilgi Sistemi ile İlgili Yapılan Çalışmalar.....	49
1.4.3.2.	Turizm Bilgi Sistemlerinin Mekânsal Planlamaya Katkısı	54
2.	YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	55
2.1.	Materyal	55
2.1.1.	Çalışma Alanının Tanıtımı	56
2.1.1.1.	Coğrafi Konumu	56
2.1.1.2.	Tarihçe	57
2.1.1.3.	Doğal Peyzaj Bileşenleri.....	60
2.1.1.3.1.	Jeomorfolojik Yapı	60
2.1.1.3.2.	Jeolojik Yapı.....	61
2.1.1.3.3.	Toprak Özellikleri.....	62
2.1.1.3.4.	Hidrolojik ve Hidrojeolojik Yapı.....	63
2.1.1.3.5.	İklim Özellikleri.....	64
2.1.1.3.6.	Bitki Varlığı.....	64
2.1.1.3.7.	Yaban Hayatı	66
2.1.1.3.8.	Korunan Alanlar	68
2.1.1.4.	Kültürel Peyzaj Bileşenleri	69
2.1.1.4.1.	Sosyo-Ekonomik Yapı.....	69
2.1.1.4.2.	Demografik Yapı	70
2.1.1.4.3.	Geleneksel Yapı.....	70
2.1.1.4.4.	Kültürel Yapı	72
2.1.1.4.5.	Ulaşım Durumu	74
2.1.1.5.	Tarihi ve Turistik Varlıklar.....	75
2.1.1.5.1.	Ören Yerleri	75
2.1.1.5.2.	Müzeler	79
2.1.1.5.3.	Camiler	84
2.1.1.5.4.	Türebeler.....	92
2.1.1.5.5.	Medreseler	101
2.1.1.5.6.	Köprüler	104
2.1.1.5.7.	Kaplıcalar.....	107
2.1.1.5.8.	Hamamlar	108

2.1.1.5.9.	Bedestenler ve Hanlar.....	111
2.1.1.5.10.	Anıt Ağaçlar.....	113
2.1.1.6.	Mevcut Turizm Tipleri ve Turistik Etkinlikler.....	114
2.2.	Yöntem.....	116
2.3.	Sorunun Tanımlanması ve Varsayımın Oluşturulması.....	120
2.4.	Arazi Çalışmaları.....	121
2.5.	Anket Çalışması (Soru Kâğıdı Tekniği).....	122
2.5.1.	Kent Halkı ile Anket Çalışması.....	123
2.5.2.	Yerli Turistler ile Anket Çalışması.....	125
2.5.3.	Yabancı Turistler ile Anket Çalışması.....	126
2.6.	Katılımcılarla Yüz Yüze Görüşme.....	127
2.7.	GZFT Anketi ve AKPBTAD Çalıştayı.....	128
2.8.	CBS Ortamında Veri Depolama.....	132
3.	BULGULAR.....	135
3.1.	Anket Çalışması ile İlgili Bulgular.....	135
3.1.1.	Kent Halkı Anket Çalışmasına Ait Bulgular.....	135
3.1.1.1.	Frekans (Yüzde) Analizi Değerleri.....	135
3.1.1.2.	Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi Değerleri.....	143
3.1.2.	Yerli Turist Anket Çalışmasına Ait Bulgular.....	144
3.1.2.1.	Frekans (Yüzde) Analizi Değerleri.....	144
3.1.2.2.	Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi Değerleri.....	152
3.1.3.	Yabancı Turist Anket Çalışmasına Ait Bulgular.....	154
3.1.3.1.	Frekans (Yüzde) Analizi Değerleri.....	154
3.1.3.2.	Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi Değerleri.....	162
3.2.	Katılımcılarla Yüz Yüze Görüşmeye Ait Bulgular.....	163
3.3.	GZFT Anketi ve AKPBTAD Çalıştayı ile İlgili Bulgular.....	169
3.4.	CBS Ortamında Veri Depolama ile İlgili Bulgular.....	182
3.5.	CBS Ortamında Gerçekleştirilen Mekânsal ve Senaryo Analizi ile İlgili Bulgular.....	188
3.6.	Senaryoların Oluşturulması ile İlgili Bulgular.....	197
3.6.1.	Katılımcı Turizm Planlaması Kapsamında Turizm Senaryolarının Oluşturulması ile İlgili Bulgular.....	197
3.6.2.	Senaryoların CBS Ortamına Aktarılarak Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)'nin Oluşturulması ile İlgili Bulgular.....	210

3.7.	Senaryoların Değerlendirilmesi ile İlgili Bulgular	213
3.7.1.	Amasya Kenti İçin Turist Tipi-Turizm Türüne Yönelik Oluşturulan Turizm Koridorları ile İlgili Bulgular	213
4.	TARTIşMA	223
5.	SONUÇLAR	233
6.	ÖNERİLER	238
7.	KAYNAKLAR	258
8.	EKLER	285
ZGEMİş		

Doktora Tezi

ÖZET

KATILIMCI TURİZM PLANLAMASI YAKLAŞIMI İLE AMASYA KENT ÖRNEĞİNDE
MEKÂNSAL VE SENARYO ANALİZİ

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Danışman: Doç. Dr. Banu Çiçek KURDOĞLU
2018, 284 Sayfa, 37 Sayfa Ek

Bu çalışmada katılımcı ve sürdürülebilir turizm planlaması yaklaşımı dâhilinde; Amasya kentine özgü turizm senaryoları oluşturularak farklı nitelikte turizm koridorları önerilerek CBS ortamında ‘Amasya Kenti Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)’ modeli geliştirilmiştir. Bu kapsamda; kentte yapılan mevcut turizm tipleri ve turizme dair sorunları ortaya koymak için yerel halktan 400 kişi, kente gelen turist tiplerini, kentte gerçekleştirilen turizm tiplerini, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerini, turistlerin tercih ve beklentilerini belirlemek için yerli turistten 725 kişi, yabancı turistten 150 kişi olmak üzere toplam 1275 kişiyle yüz yüze anket çalışması (soru kâğıdı tekniği), 55 paydaşla yüz yüze görüşme, kentin turizm alanındaki güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını ortaya koymak için turizm alanında uzman 95 kişiyle GZFT anketi, GZFT anketinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi ve ortak fikir birliğinin sağlanması için paydaşların katılımıyla ‘Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)’ çalışmayı gerçekleştirilmiştir. Katılımcı yaklaşım tekniği kullanılarak elde edilen bulgular dâhilinde, turistlere yönelik gününbirlik ve 3 günlük turizm senaryoları ile ‘Kültür Koridoru’, ‘Doğa Koridoru’, ‘Sağlık Koridoru’, ‘İnanç Koridoru’ ve ‘Yöresel Yemek Koridoru’ olmak üzere farklı nitelikte turizm koridorları oluşturulmuştur. Ayrıca, kent merkezinde turizm bileşenleri açısından önemli 98 nokta, 36 adet taksi durağı, 49 adet konaklama tesisi, 54 adet okul olmak üzere toplam 237 nokta ve 30 adet güzergaha ait koordinatlar, açıklayıcı bilgiler, fotoğraflar, turistlerin istekleri ve beklentileri doğrultusunda oluşturulan farklı turizm senaryoları ArcGIS 10.5 programına aktarılmıştır. CBS araç olarak kullanılarak ArcGIS 10.5 programına aktarılan verilere ‘Mekânsal ve Senaryo Analizleri’ ile ‘Yoğunluk Analizi’ yapılmıştır. AKTBS ile turistlere kendileri için uygun senaryoya kolaylıkla erişme, sorgulama ve ulaştıkları bilgileri görsel olarak görüntüleme imkânı sunulduğu bir model uygulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Katılımcı Turizm Planlaması, Turizm Bilgi Sistemi (TBS), Sürdürülebilirlik, Amasya Kenti Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS), Amasya

PhD. Thesis

SUMMARY

SPATIAL AND SCENARIO ANALYSIS IN AMASYA CITY CASE WITH PARTICIPATORY
TOURISM PLANNING

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU

Karadeniz Technical University
The Graduate School of Natural and Applied Sciences
Landscape Architecture Graduate Program
Supervisor: Assoc. Prof. Banu Çiçek KURDOĞLU
2018, 284 Pages, 37 Pages Appendix

In this study, ‘Tourism Information System of Amasya City (TISAC)’ has been developed within the scope of a participatory and sustainable tourism planning approach in GIS environment by ways of creating tourism scenarios peculiar to Amasya city, and recommending tourism corridors with different qualities. In this context; while face-to-face survey study was conducted with a total of 1275 people, 400 of whom were among the local population in order to put forth the tourism-related questions, as well as the types of tourism being currently practiced in the city, 725 of whom were among the domestic tourists in order to identify the types of tourists visiting the city, types of tourism being practiced in the city, as well as the expectations of the tourists, while the remaining 150 people were selected among the foreign tourists, face-to-face interview was conducted with 55 stakeholders, 95 people were undergone SWOT survey in order to ascertain the city’s weaknesses and strengths, as well as the opportunities and threats facing the city in the field of tourism, and AKPBTAD Workshop was organized with the participation of the stakeholders in order to bring about an objective evaluation of the SWOT survey, and to reach a consensus thereunto. Out of the findings attained by means of participatory approach technique, tourism corridors of various qualities, namely ‘Culture Corridor’, ‘Nature Corridor’, ‘Health Corridor’, ‘Faith Corridor’, and ‘Traditional Cuisine Corridor’, have been created with daily and 3-daily scenarios intended for the tourists. Furthermore, descriptive information and photos appertaining to a total of 237 spots, consisting of 98 spots, 36 taxi-stops, 49 rest-stops, and 54 schools, and 30 routes at the center of the city, which were deemed important for the components of tourism, as well as the various tourism scenarios, were uploaded to ArcGIS 10.5 program. Thanks to TISAC, the tourists have been offered with the opportunity of easy access for the scenarios most suitable to them, as well as the opportunity of visually displaying the information they have attained.

Key Words: Participant Tourism Planning, Tourism Information System (TIS), Sustainability, Tourism Information System of Amasya City (TISAC), Amasya

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Şekil 1. Turistin Yaşam Çemberi	20
Şekil 2. Katılımcı turizm planlaması modeli.....	34
Şekil 3. Karar alma ve uygulama modeli	35
Şekil 4. Viyana-Prag Yeşilyolu'ndaki tarihi ve kültürel değerler.....	39
Şekil 5. Hudson Nehri Vadisi Yeşilyolu'ndan görünümeler	39
Şekil 6. Brooklyn-Quens Yeşilyolu'ndan görünümeler.....	40
Şekil 7. Boston Rose Fitzgerald Kennedy Yeşilyolu'ndan görünümeler	40
Şekil 8. (a) İtalya Mozzarella Güzergâhı, (b) Alsace Şarap Güzergâhı ile (c) Avrupa Kültür ve İnanç Güzergâhı	41
Şekil 9. Bilgi sistemlerinde bilgi akışı	42
Şekil 10. Bilgi sistemlerinin sınıflandırılması.....	43
Şekil 11. Cömert ve Bostancı'nın (1999) Trabzon kenti için oluşturduğu TBS ve sorgulamaların görünümü	50
Şekil 12. Esen'in (2005) yapmış olduğu TBS'de örnek sorgulamaların görünümü	51
Şekil 13. Gülbay'ın (2007) tasarladığı güzergâhların sorgulanmasına ait görünümü.....	51
Şekil 14. Asri vd.'nin (2010) yapmış olduğu TBS'de 3 boyutlu modelin internet ortamında görünümü	52
Şekil 15. Çuhadar'ın (2010) yapmış olduğu web tabanlı TBS'de arama sonuçlarının haritadaki görünümü	52
Şekil 16. Demirci ve Kavzoğlu'nun (2010) Kocaeli kenti için tasarlamış olduğu TBS görünümü	53
Şekil 17. Amasya ilinin Türkiye ve Karadeniz Bölgesi sınırları içerisindeki konumu....	57
Şekil 18. Amasya Yeşilirmak Nehri kıyısından görünümeler	57
Şekil 19. Amasya kentinin M.Ö.'ye ait görünümü	58
Şekil 20. Amasya kentinin M.S.'ya ait görünümü	59
Şekil 21. Amasya kentinin 2018 yılına ait görünümü.....	60
Şekil 22. V şekilli Yeşilirmak Vadisi.....	61
Şekil 23. Amasya kentinde yer alan korunan alanların konumu.....	69
Şekil 24. Toyga çorbası, keşkek ile Amasya çöreği.....	71
Şekil 25. Kentte üretimine devam edilen el sanatlarından görünümeler	72

Şekil 26. Amasya Uluslararası Atatürk Kültür ve Sanat Festivali'nden görünüm	73
Şekil 27. Amasya kenti ulaşım haritası	75
Şekil 28. Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'nden görünüm	76
Şekil 29. Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı'ndan görünüm	77
Şekil 30. Amasya (Harşena) Kalesi'nin genel görünümü	78
Şekil 31. Boraboy Gölü Tabiat Parkı'ndan görünüm	78
Şekil 32. Şehzadeler Müzesi'nden görünüm	79
Şekil 33. Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi'nden görünüm	80
Şekil 34. Maket Amasya Müzesi (Maket Amasya 1914)'nden görünüm	81
Şekil 35. Amasya Arkeolojik Müzesi'nden görünüm	81
Şekil 36. Ferhat ile Şirin Müzesi'nden görünüm	82
Şekil 37. Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi'nden görünüm	83
Şekil 38. Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)'nden görünüm	83
Şekil 39. Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsn-i Hat Müzesi'nden görünüm	84
Şekil 40. II. Bayezid Camiisi ve İmaret'ten görünüm	85
Şekil 41. Burmalı Minare Camii'den görünüm	86
Şekil 42. Mehmet Paşa Camii'den görünüm	86
Şekil 43. Hatuniye Camii'den görünüm	87
Şekil 44. Beyazıt Paşa Camii'den görünüm	87
Şekil 45. Yakup Paşa (Çilhane-Çilehane) Camii'den görünüm	88
Şekil 46. Kilarî Süleyman Ağa Camii'nden görünüm	89
Şekil 47. Saraçhane Camii'den görünüm	89
Şekil 48. Yörgüç Paşa Camii'nden görünüm	90
Şekil 49. İstasyon Kurtboğan Camii'nden görünüm	90
Şekil 50. Pir Mehmet Çelebi Camii'den görünüm	92
Şekil 51. Kara Mustafa Paşa Camii'den görünüm	92
Şekil 52. Cumudar Türbesi'nden görünüm	93
Şekil 53. Hamdullah Efendi Türbesi'nden görünüm	94
Şekil 54. Pir Sücaeddin İlyas Türbesi'nden görünüm	94
Şekil 55. Kurtboğan Türbesi'nden görünüm	95
Şekil 56. İğneci Baba Türbesi'nden görünüm	95
Şekil 57. Sultan Mesud Türbesi'nden görünüm	96
Şekil 58. Kadılar Türbesi'nden görünüm	97

Şekil 59. Şadgeldi Paşa Türbesi'nden görünüm	97
Şekil 60. Selamet Hatun Türbesi'nden görünüm	98
Şekil 61. Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi'nden görünüm	98
Şekil 62. Kemal Paşa Türbesi'nden görünüm	99
Şekil 63. Yörgüç Paşa Türbesi'nden görünüm	99
Şekil 64. Ehli Hatun Türbesi'nden görünüm	100
Şekil 65. Taceddin Altunbaş Türbesi'nden görünüm	101
Şekil 66. Büyük Ağa Medresesi'nden görünüm	102
Şekil 67. Sultan Bayezid Medresesi'nin Amasya Kalesi'nden görünümü	102
Şekil 68. Çelebi Mehmet Medresesi ve Saat Kulesi'nden görünüm	103
Şekil 69. Alçak Köprü'den görünüm	104
Şekil 70. İltekin (Çağlayan) Köprüsü'nden görünüm	105
Şekil 71. Kunç Köprü'den görünüm	105
Şekil 72. İstasyon (Meydan) Köprü'den görünüm	106
Şekil 73. Helkıs (Hükümet) Köprüsü'nden görünüm	106
Şekil 74. Mağdenüs Köprüsü'nden görünüm	107
Şekil 75. Gözlek Kaplıcası'ndan görünüm	108
Şekil 76. Kumacık Hamamı'ndan görünüm	109
Şekil 77. Mustafa Bey Hamamı'ndan görünüm	109
Şekil 78. Yıldız Hamamı'ndan görünüm	110
Şekil 79. Altuntaş Hamamı'ndan görünüm	110
Şekil 80. Amasya Bedesteni'nden görünüm	111
Şekil 81. Merzifon Bedesteni'nden görünüm	112
Şekil 82. Amasya Taşhan'dan görünüm	112
Şekil 83. II. Bayezid Camisi avlusunda bulunan ikiz çınar ağaçlarından görünüm	113
Şekil 84. Yeşil Yenice Gölbaşı Parkı'nda bulunan çınar ağacından görünüm	114
Şekil 85. Çalışmanın kavramsal çerçevesi ve yöntem iş akış şeması	119
Şekil 86. Anket çalışmasının mahallelere göre dağılımını gösteren harita	124
Şekil 87. Yüz yüze (birebir) gerçekleştirilen anket çalışmalarından görünüm	125
Şekil 88. Ankete katılan yerli turist gruplarından görünüm	126
Şekil 89. Ankete katılan yabancı turistlerden görünüm	127
Şekil 90. Katılımcılarla yüz yüze görüşmelerden görünüm	128

Şekil 91. Amasya Valisi, Amasya Üniversitesi Rektörü ve çalıştay yürütücüsünün çalıştayın amacı ve hedefleriyle ilgili konuşmalarına ait görünümeler	130
Şekil 92. Amasya Valisi, Amasya Üniversitesi Rektörü ve katılımcılarla hatıra fotoğrafı çekimine ait görünüm.....	130
Şekil 93. Moderatör eşliğinde yönetilen AKPBTD Çalıştay’ından görünümeler	130
Şekil 94. Katılımcıların bireysel oluşturduğu gününbirlik ve 3 günlük turizm senaryolarına ait görünümeler	131
Şekil 95. Katılımcıların GZFT anketini cevaplamalarına ait görünümeler	131
Şekil 96. Grup 1’in grup çalışmalarına ve gün sonu sunumuna ait görünümeler	131
Şekil 97. Grup 2’nin grup çalışmalarına ve gün sonu sunumuna ait görünümeler.....	132
Şekil 98. Çalıştayın bitiminde katılımcılarla hatıra fotoğrafı çekimine ait görünüm.....	132
Şekil 99.CBS ortamına nokta ve çizgi öznitelik verilerinin aktarılması	134
Şekil 100.Kent halkının alanı tanımlayıcı özelliklere göre dağılımı.....	137
Şekil 101.Kent halkının alanda beğendiği özelliklere göre dağılımı	138
Şekil 102.Kent halkının alanda eksikliğini duyduğu hizmetler	139
Şekil 103.Kent halkının cevabına göre kentte gelişmesi gereken faaliyet alanı	139
Şekil 104.Kent halkının cevabına göre alanda gerçekleştirilen turizm türü	140
Şekil 105.Kent halkının cevabına göre alana gelen turist sayısı değişimi	141
Şekil 106.Yerli turistlerin alanı ziyaret etme sebebine göre dağılımı	147
Şekil 107.Yerli turistlerin alan hakkında nasıl bilgi sahibi olduğuna dair dağılımı.....	148
Şekil 108.Yerli turistlerin kendileri için öngördükleri turist profili.....	150
Şekil 109.Yabancı turistlerin alanı ziyaret etme sebebine göre dağılımı	157
Şekil 110.Yabancı turistlerin alan hakkında nasıl bilgi sahibi olduğuna dair dağılımı.....	157
Şekil 111.Yabancı turistlerin kendileri için öngördükleri turist profili.....	159
Şekil 112.Katılımcıların cevabına göre alanı ziyarete gelen turist profili.....	163
Şekil 113.Katılımcıların cevabına göre turistlerin yöresel yemeğe ilgi durumu.....	165
Şekil 114.Katılımcıların cevabına göre turistlerin yöresel/el sanatı ürününe ilgi durumu	166
Şekil 115.237 nokta ve 30 güzergaha ait öznitelik verilerinin ArcGIS 10.5 programına aktarılması.....	184
Şekil 116.ArcGIS 10.5 programında ‘Hyperlink’ ile noktalara fotoğraf ekleme.....	185
Şekil 117.‘Hyperlink’ ile fotoğraf atanan noktaların ArcGIS 10.5 programında görünümü	186
Şekil 118.‘Hyperlink’ ile fotoğraf eklenen noktaların görsel olarak görüntülenmesi.....	187
Şekil 119.Çalışma alanında yer alan camilerin sorgulanmasına ait görünüm.....	192

Şekil 120.Çalışma alanında yaya olarak gidilebilecek noktaların sorgulanmasına ait görünüm	193
Şekil 121.Çalışma alanında sağlık ve termal turizm yapılabilecek noktaların sorgulanmasına ait görünüm	194
Şekil 122.Çalışma alanında yer alan taksi duraklarının sorgulanmasına ait görünüm.....	195
Şekil 123.Çalışma alanında yer alan turizm işletme belgesine sahip konaklama tesislerinin sorgulanmasına ait görünüm.....	196
Şekil 124.Kültür turisti için önerilen turizm senaryosu	200
Şekil 125.Doğa turisti için önerilen turizm senaryosu	202
Şekil 126.Termal turist için önerilen turizm senaryosu	204
Şekil 127.Özel ilgi turisti için önerilen turizm senaryosu.....	206
Şekil 128.Gastro turist için önerilen turizm senaryosu	207
Şekil 129.Diğer turist tipleri için önerilen turizm senaryosu	208
Şekil 130.Amasya kenti doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri haritası.....	211
Şekil 131.Amasya kenti doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri yoğunluk haritası	212
Şekil 132.Kültür turistine yönelik oluşturulan ‘Kültür Koridoru’ haritası.....	214
Şekil 133.Kültür turistine yönelik oluşturulan ‘Kültür Koridoru’ haritası.....	215
Şekil 134.Doğa turistine yönelik oluşturulan ‘Doğa Koridoru’ haritası	216
Şekil 135.Termal turiste yönelik oluşturulan ‘Sağlık Koridoru’ haritası.....	217
Şekil 136.Termal turiste yönelik oluşturulan ‘Sağlık Koridoru’ haritası	218
Şekil 137.Özel ilgi turistine yönelik oluşturulan ‘İnanç Koridoru’ haritası.....	219
Şekil 138.Özel ilgi turistine yönelik oluşturulan ‘İnanç Koridoru’ haritası.....	220
Şekil 139.Gastro turiste yönelik oluşturulan ‘Yöresel Yemek Koridoru’ haritası.....	221
Şekil 140.Gastro turiste yönelik oluşturulan ‘Yöresel Yemek Koridoru’ haritası.....	222
Şekil 141.Amasya kenti için önerilen ‘Tarih ve Kültür Koridoru’ haritası	242
Şekil 142.Amasya kenti için önerilen ‘Tarih ve Kültür Koridoru’ haritası	243
Şekil 143.Amasya kenti için önerilen ‘Doğa-Macera Koridoru’ haritası	247
Şekil 144.Amasya kenti için önerilen ‘Doğa-Macera Koridoru’ haritası	248
Şekil 145.Amasya kenti için önerilen ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ haritası	252
Şekil 146.Amasya kenti için önerilen ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ haritası	253

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 1. Turizm türleri sınıflandırması	12
Tablo 2. Literatürde tanımlanan turist tipleri	21
Tablo 3. Turizm planlaması süreci	25
Tablo 4. CBS'nin turizm uygulamalarına yönelik fonksiyonel özellikleri	46
Tablo 5. 1961-2017 yılları arası kentin iklim değerlerine ait veriler	64
Tablo 6. Amasya kent merkezi ve genelinde yayılış gösteren bitki taksonları	65
Tablo 7. Amasya kent merkezi ve genelinde yaşayan canlı türleri	66
Tablo 8. Amasya kentinde yer alan korunan alanların statü özellikleri	68
Tablo 9. 2008-2017 yılları arasında Amasya ili nüfusu	70
Tablo 10. 2008-2017 yılları arasında ilçelere göre Amasya ili nüfusu	70
Tablo 11. Amasya kentinde düzenlenen etkinlikler	73
Tablo 12. Kent halkı anketine katılan kişilerin demografik yapısı	135
Tablo 13. Kent halkı anketine katılan kişilerin ikamet ettiği mahallelere göre dağılımı ..	136
Tablo 14. Kent halkının cevabına göre alanın seçilmesinde etkili olan faktör	141
Tablo 15. Kent halkının cevabına göre alanda geliştirilebilecek turizm türü.....	142
Tablo 16. Kent halkının demografik yapısı ile faktörler arasındaki ilişki değerleri	143
Tablo 17. Yerli turist anketine katılan kişilerin demografik yapısı.....	144
Tablo 18. Yerli turist anketine katılan kişilerin ikamet ettiği illere göre dağılımı	145
Tablo 19. Yerli turist anketine katılan kişilerin Amasya kentine yaptıkları ziyaret sıklığı, kimlerle hangi araçla geldiği, kalış süresine göre dağılımı.....	146
Tablo 20. Yerli turistlerin etkinlikler için tercih ettikleri alanlara göre dağılımı	148
Tablo 21. Yerli turistlerin alan özelliklerinden etkilenme durumuna göre dağılımı.....	149
Tablo 22. Yerli turistlerin alanda günübirlik gerçekleştirdiği etkinlikler	151
Tablo 23. Yerli turistlerin alanda gerçekleştirmek isteyeceği etkinlikler	152
Tablo 24. Yerli turistlerin demografik yapısı ile faktörler arasındaki ilişki değerleri	153
Tablo 25. Yabancı turist anketine katılan kişilerin demografik yapısı.....	154
Tablo 26. Yabancı turist anketine katılan kişilerin ikamet ettiği ülkelere göre dağılımı ..	155
Tablo 27. Yabancı turist anketine katılan kişilerin Amasya kentine yaptıkları ziyaret sıklığı, kimlerle hangi araçla geldiği, kalış süresine göre dağılımı.....	156

Tablo 28. Yabancı turistlerin etkinlikler için tercih ettikleri alanlara göre dağılımı.....	158
Tablo 29. Yabancı turistlerin alan özelliklerinden etkilenme durumuna göre dağılımı....	159
Tablo 30. Yabancı turistlerin alanda günübirlik gerçekleştirdiği etkinlikler	160
Tablo 31. Yabancı turistlerin alanda gerçekleştirmek isteyeceği etkinlikler	161
Tablo 32. Yabancı turistlerin demografik yapısı ile faktörler arasındaki ilişki değerleri .	162
Tablo 33. Görüşmeye katılanların profil yapısı.....	163
Tablo 34. Katılımcıların cevabına göre turistlerin alanda gerçekleştirdiği etkinlikler.....	164
Tablo 35. Turistlerin etkinlikte bulunmak için ziyaret ettikleri mekânlara göre dağılımı	164
Tablo 36. Katılımcıların cevabına göre turistlerin kentte kalış süresi.....	165
Tablo 37. Katılımcıların alanda turistleri gezdirirken karşılaştığı zorluğa göre dağılımı .	166
Tablo 38. Katılımcıların cevabına göre turistlerin gözünden alanı tanımlayıcı özellik	167
Tablo 39. Katılımcıların cevabına göre alana gelen turist sayısı değişimi.....	168
Tablo 40. Katılımcıların konu hakkındaki görüşlerine göre dağılımı	168
Tablo 41. GZFT anketine göre Amasya kentinin güçlü yönleri.....	170
Tablo 42. GZFT anketine göre Amasya kentinin zayıf yönleri	171
Tablo 43. GZFT anketine göre Amasya kentinin fırsatları	172
Tablo 44. GZFT anketine göre Amasya kentinin tehditleri	172
Tablo 45. AKPBTAD Çalıştay'ında katılımcıların bireysel oluşturduğu günübirlik turizm senaryoları	174
Tablo 46. AKPBTAD Çalıştay'ında katılımcıların bireysel oluşturduğu 3 günlük turizm senaryoları	176
Tablo 47. AKPBTAD Çalıştay'ında grup 1 tarafından hazırlanan günübirlik turizm senaryoları.....	180
Tablo 48. AKPBTAD Çalıştay'ında grup 2 tarafından hazırlanan 3 günlük turizm senaryoları.....	181
Tablo 49. Kentte mevcutta yapılan ve potansiyeli olup yapılabilecek turizm türleri.....	197
Tablo 50. Çalışmada yararlanılan katılımcı yaklaşım tekniklerinin ulaştırdığı hedefler ..	235
Tablo 51. Amasya kentinde yetişen tarım ürünlerinin mevsimlere göre ekim ve hasat takvimi	251
Tablo 52. Önerilen koridorlarda gerçekleştirilen turistik etkinlikler	254
Tablo 53. Öneri koridorlarda yer alan giriş ve merkez noktaları	255

KISALTMALAR DİZİNİ

ADNKS	: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AKPBTAD	: Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi
AKTBS	: Amasya Kenti Turizm Bilgi Sistemi
ATAK	: Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi
BYKP	: Beş Yıllık Kalkınma Planı
CAD	: Computer Aided Design (Bilgisayar Destekli Tasarım)
CBS	: Coğrafi Bilgi Sistemleri
CBT	: Coğrafi Bilgi Teknolojileri
CRS	: Computerized Reservation System (Bilgisayarlı Rezervasyon Sistemi)
DMS	: Destination Management System (Hedef Yönetim Sistemi)
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
EAFRD	: European Agricultural Fund for Rural Development (Avrupa Kırsal Tarım Kalkınma Fonu)
GDS	: Global Distribution System (Küresel Dağıtım Sistemi)
GZFT	: Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar ve Tehditler
KTP	: Katılımcı Turizm Planlaması
MEGEP	: Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
OECD	: Ekonomik Kalkınma ve İş Birliği Örgütü
OKA	: Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı
OPEC	: Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
TBM	: Turist Bilgi Makinesi
TBS	: Turizm Bilgi Sistemi
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
TÜRSAB	: Türkiye Seyahat Acentaları Birliği
UA	: Uzaktan Algılama
UNWTO	: Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü
YHKB	: Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği

1. GENEL BİLGİLER

1.1. Giriş

İnsanlar, tarih boyunca çeşitli nedenlerden dolayı buldukları yerin dışındaki bölgelere seyahat etmektedirler. Eskiden sadece zengin kimselerin yaptığı bu geziler günümüzde sanayinin ve teknolojinin gelişmesi, refah düzeyinin yükselmesi, kişi başına düşen gelirin artması, serbest zamanın çoğalması, ulaşım olanaklarının artması ve buna paralel ucuzlaması, yeni yerler görme arzusu, otel, motel, kamp yerleri ve tatil köylerinin gelişmesine bağlı olarak her kesim insan tarafından yapılabilir hale gelmektedir.

İnsanların güdülerini doyurma isteği onları turizm faaliyetlerine katılmaya yöneltmektedir (Gnoth, 1997). Dünyanın en hızlı büyüyen endüstrilerinden biri olan turizm, insan odaklı olmasının yanı sıra yerel ekonomiyi canlandırmaya yardımcı olmakta ve birçok iş imkânı da sunmaktadır.

Turizm ekonomik, politik, sosyal, kültürel, ekolojik ve çevresel etkilere sahip çok yönlü dinamik bir faaliyettir. Bu nedenle turizm kavramını basit şekilde anlatmak güç olsa da genel anlamda turizm; insanların sürekli çalışma ve konutlarının bulunduğu yer dışında, sürekli yerleşmek ve gelir sağlamak amacı olmaksızın yaptıkları seyahat ve konaklamalardan meydana gelen ilişki ve olayların tümüdür (Hunziker ve Kraph, 1942). Temelde kalacak yer, varış yeri, bir yerden başka bir yere hareket eden insanı içeren mekânsal bir olgudur (Farsari ve Prastacos, 2004). Turistik etkinlikler sayesinde insanlar hem diğer ülkelerin güzelliklerini hem de geçmişte yaşamış olan insanların bırakmış oldukları kültürel mirasın farkına vararak hayata farklı açılardan bakabilmektedirler.

Turizm olayına yön veren ve turizmin odak noktasını oluşturan kişi turist olarak tanımlanmaktadır. Genel bir ifadeyle turist, sürekli oturduğu yerden en az 24 saat ve en çok bir yıl için ayrılan ve geçici olarak gittiği yerlerde kazanmadığı parayı harcayan kimsedir (Ogilvy, 1933; WTO, 1993). Turistler gittikleri yerlerde konaklama, eğlenme, yeme-içme için para harcayarak ülke ya da bölge ekonomisine katkıda bulunmaktadır.

Turizm planlaması genel olarak, belli bir dönemde turizm sektöründe ulaşılabilecek hedefleri, bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak araçları, yapılacak işleri, finansal ve fiziksel olanakları ve işlerin kimler tarafından, ne zaman, ne kadar sürede gerçekleştirileceğini ortaya koyan bir yaklaşımdır (Pearce, 1989; Olalı, 1990; Inskeep,

1994). Dünyada ve ülkemizde etkin ve planlı bir şekilde turizm planlanması, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde 1950'li yıllardan itibaren olmuştur. Ülkemizde turizmin geliştirilmesi amacıyla çıkarılan ve teşvik kavramının turizm mevzuatında yer aldığı ilk düzenleme 1950 yılında 5647 sayılı 'Turizm Müesseseleri Teşvik Kanunu'dur. 1955 yılında turizm faaliyetlerinin finansmanını sağlaması için Turizm Bankası kurulmuştur. 1960'lı yıllarda turizm alanında gelişmelerin başlamasıyla kalkınma planları hazırlanmıştır. 1963-2018 yılları arasında toplam 10 adet beş yıllık kalkınma planı yapılmıştır. Özellikle 1980'li yıllarda turizm önemli bir sektör haline gelmiştir. 1982 yılında 2634 sayılı 'Turizmi Teşvik Kanunu'nun çıkarılmasıyla birlikte turizm planlaması çalışmaları hız kazanmıştır. Dokuzuncu beş yıllık kalkınma planından (2007-2013) sonraki süreçte katılımcı planlama anlayışı ile sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek Türkiye Turizm Stratejisi 2023 hazırlanmıştır. Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te istihdamın artırılması, bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör durumuna gelmesi, 2023 yılına kadar uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasına girmesi ve uluslararası bir marka haline gelmesi amaçlanarak turizm planlamasına yönelik önemli değişiklikler getirilmiştir.

Turizm doğası gereği tüketici olduğundan dolayı son yıllarda uzun vadede değişimleri öngören, mevcut kaynak değerlerini en etkin ve verimli biçimde kullanan, turistin doğal ve kültürel çevreye zarar vermeden memnun şekilde eve dönmesini sağlayan ve sürdürülebilirlik konularında farkındalık yaratan sürdürülebilir turizm planlaması yaklaşımı ortaya çıkmıştır. Turizmde sürdürülebilirliği sağlamak için kentlerde yönetici, planıcı ve yerel halkın turistlere uygun güzergâhları ve turistik etkinlikleri belirlemesi, bunlar arasındaki ilişkiyi ortaya koyması gerekmektedir.

Turizm planlaması dâhilinde ortaya çıkabilecek sorunlara önlem alabilecek ve en iyi kararları verebilecek bir planlama yaklaşımı olarak katılımcı turizm planlaması (KTP) oldukça önemlidir. Katılımcı turizm planlamasının en önemli özelliği, toplumu turizmden ayrı bir şekilde ele almak yerine turizm ile ilgili çeşitli paydaşları biraraya getirerek planlama sürecine dâhil olmalarını sağlamaktır. Bu kapsamda katılım tekniği olarak odak grup toplantılarından, anket çalışmalarından, bireysel görüşmelerden, çalıştaylardan, GZFT (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) anketinden ve senaryo tekniğinden yararlanılmaktadır. Kentte ya da bölgede yaşayan tüm paydaşların eşit haklara sahip katılımıyla gerçekleştirilen bir turizm planlaması kontrollü ve sistemli bir gelişim sağlamaktadır.

Senaryo planlaması, günümüzdeki sorunların birçok yönü dikkate alınarak gelecekte ne gibi etkilerinin ortaya çıkabileceği tahmin edilerek alternatif olasılıkları ya da çözüm önerilerini ortaya koymaya, gelecek için yeni stratejiler geliştirmeye ve değerlendirmeye imkân sağlamaktadır. Oluşturulan kapsamlı senaryolar arasından gelecek için en uygun olan tercih edilmektedir. Senaryo planlamasında, paydaşları öğrenme ve karar verme sürecine dâhil etmek önemlidir (Cumming vd., 2005; Hopkins ve Zapata, 2007; Malinga vd., 2013).

Günümüzde bilgi insanoğlunun hayatında önemli bir yer teşkil etmektedir. Yaşamın her alanında kullanılan bilgi teknolojileri, kentlerin turizm potansiyellerinin ortaya konulmasında etkili olmaktadır. Bu durum, kente ziyarete gelen turistlere yeni imkânlar sunmaktadır. Turizm ile ilgili kapsamlı bilgilerin toplanıp işlenmesi ve saklanmasında en etkin çözüm, coğrafi bilgi sistemi tabanlı özel bir bilgi sisteminin oluşturularak karar verme sürecini kısaltmaktır.

CBS ortamında gerçekleştirilen ‘Mekânsal ve ‘Senaryo Analizi’nin en önemli özelliği CBS’de var olan verilerden yararlanarak yeni veriler üretmek, karar verme sürecini tüm yönleriyle değerlendirerek en uygun senaryonun seçilmesine imkân tanınmasıdır. CBS mekana bağlı değerlendirme yapabilmek, farklı senaryoları oluşturma ve detaylı analizlerin yapılmasını sağlayan bir araçtır (Schoemaker, 1995; Kepner vd., 2004; Düzgün, 2005).

Bilgi sistemlerinin bir türü olarak değerlendirilen ‘Turizm Bilgi Sistemleri (TBS)’ genel olarak, turistlerin aradıkları bilgilere basit ve hızlı bir biçimde erişebildikleri bilgisayar destekli sistemlerdir. TBS’ler turistlere bilgi, barınma, ulaşım, destinasyon ve diğer hizmetler konusunda bilgi sağlamakta olup temelde turist, kent insanı, yerel yönetimler, işletmeler, teknolojik çevre, politik çevre, sosyal çevre, ekonomik çevre ve ekolojik çevre kavramlarını içermektedir (Çuhadar, 2010; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Turizm planlamalarında turizmin gelişimi, turizm varlıklarının etkilerinin artması, ekonomik olarak daha anlamlı sonuçlar sağlanması, turizm amaçlı uygulama imar planlarının hazırlanması açısından CBS ortamında sürdürülebilir kent turizmi planlamasına yönelik ‘Turizm Bilgi Sistemi’nin oluşturulması önemlidir. Böylelikle, kente ziyarete gelen bir turist, nerede ne gibi olanakların olduğunu, bir yerden diğer bir yere en kısa sürede hangi yoldan ne şekilde ulaşacağını, kentte nerelerin görülmeye değer olduğunu kolay bir şekilde öğrenebilecektir.

Bu çalışmada elde edilen literatür doğrultusunda turizm, turist, turizm planlaması, sürdürülebilir turizm planlaması, katılımcı turizm planlaması, bilgi sistemi, turizm bilgi

sistemi kavramları tartışılmıştır. Çalışma alanı olarak geleneksel Osmanlı Evi örnekleri, Yeşilirmak Nehri ve Vadisi, tarihi kent dokusu, doğal-kültürel-tarihi değerler, zengin mutfak kültürü, efsaneler, camiler, türbeler, hamamlar, kaplıcalar, endemik türler ve açık hava müzesi olma özelliği gibi birçok turizm değerine sahip Amasya kent merkezi seçilmiştir. Kentte turizmle ilgili sorunların neler olduğu, turizm planlaması sürecine paydaşların katılımları ile nasıl katkı sağladıkları saptanarak katılımcı turizm planlaması yaklaşımı çerçevesinde farklı turizm türleri ve turist tiplerine yönelik turizm-turist senaryoları kurgulanmış ve CBS ortamında Amasya kenti için turizm bilgi sistemi oluşturulmuştur.

1.1.1. Çalışmanın Amacı

Çalışmanın amacı; Amasya kenti için mevcut ve potansiyel turizm türleri ile kente gelen farklı turist tipleri belirlenerek alanın dört mevsim kullanımına imkân tanıyan katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla turizm senaryoları oluşturmaktır.

Çalışma kapsamında belirlenen hedefler;

- Alternatif turizm senaryoları oluşturularak kente gelen turist memnuniyetinin sağlanması için yapılması gerekenlerin tanımlanması,
- Oluşturulan turizm senaryoları ile gelecekte gerçekleştirilecek mekânsal planlamalara altlık olması için mekânsal ve senaryo analizlerinin yapılması,
- Kente gelen farklı nitelikteki turist sayısının arttırılmasına yönelik olanakların araştırılması,
- Kentin sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri ile kent genelinde alternatif turizm çeşitlerinin oluşumunun sağlanması için yapılması gerekenlerin tartışılması,
- Turistik etkinlik çeşitliliği sağlanarak turistlerin kentte vakit geçirme sürelerinin uzatılması ve kent ekonomisine katkı sağlaması yönünde senaryoların oluşturulması,
- Kent insanı ile kente gelen yerli ve yabancı turistlere doğal-tarihi-kültürel unsurları tanıma imkânı sunulması yönünde senaryoların oluşturulması,
- Turistlere, kente ilişkin bilgilerin etkin ve hızlı olarak ulaştırılması yönünde turizm bilgi sistemi oluşturulması,
- Kentte turizm bileşenleri açısından önemli noktalar (ören yeri, müze, cami, türbe, medrese, köprü, hamam, bedesten, han, anıt ağaç, tarihi yapı, yöresel ürün, yerel et sanatları ve hediyelik eşya satan dükkânlar), taksi durakları, konaklama tesisleri, okullar

(anaokul, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite) ve güzergâhlara ait veriler, fotoğraflar, turistlerin istekleri ve beklentileri, farklı turist tipine yönelik turizm senaryoları CBS ortamına aktarılarak Amasya kenti için Turizm Bilgi Sisteminin (AKTBS) oluşturulması,

- Oluşturulan AKTBS’de mekânsal analizler kullanılarak sorgulamaların yapılması,
- Koordinatlı oluşturulan AKTBS veri tabanının kent bilgi sistemine entegre edilebilecek nitelikte olması,
- Farklı nitelikteki turist tiplerine yönelik senaryoların haritalarının (kültür turisti haritası, doğa turisti haritası, gastro turist haritası vb.) oluşturulmasıdır.

1.1.2. Çalışmanın Kapsamı

Doğal bir koridor olan Yeşilirmak Nehri ve Vadisi boyunca konumlanmış olan Amasya kenti mücavir alan sınırları dâhilinde gerçekleştirilen çalışmanın kapsamını şu şekilde özetlemek mümkündür:

- Çalışmanın birinci bölümü olan ‘Genel Bilgiler’ kısmında çalışmanın amacına, hedeflerine, kapsamına, Amasya kentinin seçilme nedenlerine ve kavramsal terimlere ilişkin verilere yer verilmiştir.

- İkinci bölümü oluşturan ‘Yapılan Çalışmalar’ kısmında, çalışma alanı ayrıntılı bir şekilde tanıtılmış, yararlanılan materyaller ve çalışma boyunca izlenen yöntem-iş akışı belirtilerek yüzyüze görüşmelerin, yerel halk ile yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmalarının, GZFT anketinin, ‘Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)’ çalıştayının nasıl ve kimlerle yapıldığı, turizm senaryolarının ve CBS ortamına veri girişinin nasıl oluşturulduğu anlatılmıştır.

- Üçüncü bölüm olan ‘Bulgular’ kısmında, araştırma sahası, kent halkı ile yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışması, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler, paydaşlarla yapılan GZFT anketi, düzenlenen AKPBTAD çalıştayını, oluşturulan turizm senaryoları, CBS ortamında oluşturulan AKTBS’de gerçekleştirilen mekânsal ve senaryo analizine ait bulgular verilmiştir.

- Dördüncü bölüm olan ‘Tartışma’ kısmında araştırma sahasına, kent halkı ile yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmasına, yüz yüze görüşmeye, GZFT analizine, AKPBTAD çalıştayına, AKTBS’de gerçekleştirilen mekânsal ve senaryo

analizlerine yer verilmiş olup daha önce konuyla ilgili yapılmış benzer çalışmalarla irdelenmiştir.

- Beşinci bölüm olan ‘Sonuçlar’ kısmında ise, çalışmanın birinci bölümünde belirtilen amaç ve hedefler doğrultusunda kent halkı il yerli turist ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmaları, yüz yüze görüşmeler, GZFT analizi, AKPBTAD çalıştay, AKTBS’de gerçekleştirilen mekânsal ve senaryo analizlerine ait sonuçlar verilmiştir.

- Son bölüm olan ‘Öneriler’ kısmında ise, çalışmanın bulguları ve sonuçları değerlendirilerek Amasya kenti için katılımcı turizm planlamasının başarıyla uygulanabilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

1.1.3. Çalışmanın Yöntemi

Çalışma kapsamında kentte yapılan mevcut ve potansiyel turizm türlerini, kente gelen turist tiplerini, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerini, kentte turizm konusundaki eksiklikleri belirlemek için yerel halktan 400 kişi, yerli turistten 725 kişi, yabancı turistten 150 kişi olmak üzere toplam 1275 kişiyle yüz yüze anket çalışması (soru kâğıdı tekniği) gerçekleştirilmiştir. Yerel halka 15 sorudan oluşan anket çalışması yapılırken, yerli ve yabancı turistlere 20 sorudan oluşan anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Yerli ve yabancı turistlere aynı, yerel halka farklı sorulardan oluşan anket çalışması uygulanmıştır.

Turizm ya da belediye işletme belgesine sahip otellerin işletmecileri, İl Kültür ve Turizm Müdürü, Amasya Belediyesi, Amasya Turizm Derneği temsilcileri, mahalle muhtarları, esnaf, taksi şoförleri, kentte çalışan ve kente gelen turist rehberleri olmak üzere toplam 55 kişiyle de yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir.

Amasya kentinin turizm alanındaki güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını ortaya koymak için GZFT (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) anketi hazırlanmıştır. Hem GZFT anketinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi hem de turizm konusunda ortak fikir birliğinin sağlanması için turizmle ilgili paydaşların (kent halkı, yerli turistler, turist rehberleri, mahalle muhtarları, otel işletmecileri, Amasya Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Amasya Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği, Amasya Valiliği AB Dış İlişkiler Ofisi, Amasya Müze Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Özel İdare, Amasya Orman Bölge

Müdürlüğü, DSİ, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü, OKA Amasya Yatırım Destek Ofisi, serbest meslek çalışanları) katılımıyla 26 Haziran 2018 tarihinde Büyük Amasya Oteli'nde 'Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)' isimli bir günlük çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştay öncesinde 40 kişi ile çalıştay sırasında da 55 kişi olmak üzere toplam 95 kişi ile GZFT Anketi yapılmıştır. Çalıştayın sonucunda paydaşların katılımıyla turistlere yönelik günübirlik ve 3 günlük turizm senaryoları oluşturulmuştur.

Yerel halk-yerli turist-yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmaları, yüz yüze görüşmeler ve GZFT Anketi'nin haricinde çalışma alanında doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri açısından önemli 98 nokta (ören yeri, müze, cami, türbe, medrese, köprü, kaplıca, hamam, bedesten, han, anıt ağaç, tarihi yapı, pazar yeri, alışveriş merkezi, yöresel ürün, yerel et sanatları ve hediyelik eşya satan dükkânlar), 36 adet taksi durağı, 49 adet konaklama tesisi, 54 adet okul (anaokul, ilkökul, ortaokul, lise ve üniversite) ve 30 adet güzergâha ait koordinatlar, açıklayıcı bilgiler, fotoğraflar, turistlerin istekleri ve beklentileri doğrultusunda oluşturulan farklı turizm senaryoları ArcGIS 10.5 programına aktararak 'Amasya kenti için Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)' oluşturulmuştur. ArcGIS 10.5 programına aktarılan verilere; turistlere kendileri için uygun senaryoya kolaylıkla erişme, sorgulama ve ulaştıkları bilgileri görsel olarak görüntüleme imkânı sunmak için 'Mekânsal ve Senaryo Analizleri' ile 'Yoğunluk Analizi' yapılmıştır.

1.2. Kavramsal Çerçeve

Turizm olayının anlaşılması için önce serbest zaman, rekreasyon ve turizm olayına katılım arasındaki ilişkiyi iyi anlamak gerekmektedir. Kişinin turizm faaliyetine katılabilmesi için sürekli çalıştığı işi dışında boş zamanının olması gerekmektedir. Kişi sürekli çalıştığı ve ikamet ettiği yerden ayrılarak rekreasyon etkinliğine katılma amacıyla seyahat etmektedir. Rekreasyon etkinliklerinin turizm kapsamında değerlendirilebilmesi için, kişinin belli bir mesafe seyahat etmesi ve en az bir gece konaklama yapması gerekmektedir (Bahçe, 2013).

Serbest zaman, kişinin isteğine bağlı olarak yönlendirilmiş zamandır. Önemli olan kişinin bu zamanı nasıl kullanacak olmasıdır (Burton, 1978). Rekreasyon kişinin serbest zamanlarında ortaya çıkmaktadır. Rekreasyon, Latince 're-tekrar' ve 'create-yaratma' kelimelerinden türemiş olup yenilenme, yeniden yaratılma, yapılanma ya da kazanılma

anlamına gelmektedir (Güleç, 1990). Bireylerin boş zamanlarında kendi iradeleri ile gönüllü olarak yaptıkları dinlendirici, eğlendirici ve mutluluk verici etkinlikler anlamına gelmektedir. İnsanlar boş zamanlarında; uzaklaşmak, dinlenmek, hava değişimi, gezmek, farklı yerler görmek, sağlıklı olmak, beraber olmak, heyecan duymak, farklı yaşantılar elde etmek gibi pek çok amaç için kent içinde veya kırsal alanlarda rekreatif etkinliklere katılmaktadırlar. Rekreatif etkinlikler her mevsim şartlarında, açık ve kapalı alanlarda gerçekleştirilerek kişilere haz ve mutluluk vermektedir (Karaküçük 1999, Lu ve Hu, 2005; Brey ve Lehto, 2007; Karahan ve Orhan 2009; Karaküçük ve Akgül, 2016; URL-1, 2017; URL-2, 2018).

Kent insanı, kentlerde yaşanan olumsuz koşullar ve rekreasyon alanlarının yetersizliğinden dolayı kent dışındaki rekreasyon alanlarına ve turizm faaliyetlerine yönelmektedir. Son yıllarda insanların turizm eğilimlerinin sıradanlaşan deniz-kum-güneş (3S) üçlüsünden, eğlence-eğitim-çevre (3E) üçlüsüne yöneldiği görülmektedir. Bu eğilime bağlı olarak, turistler tatillerini uzun süre yerine kısa süreli kullanmak ve değişik yerlerde değişik maceralar yaşayarak geçirmek istemeye başlamışlardır (Akten ve Akten, 2011; OKA, 2015; Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2009).

Rekreasyon ve turizm olaylarını gerçekleştiren temel kişi rekreasyonist, günübirlikçi ve turist kavramlarını da irdelemek gerekmektedir. Rekreasyonda rekreatif etkinliklere katılarak ulusal parklar, ormanlar, göller gibi doğal oluşumları ziyaret eden kişiler rekreasyonist olarak adlandırılmaktadır. Transit yolcu ya da ekskürsionist diye tabir edilen günübirlikçi kavramı, gittiği yerde 24 saatten az kalan ve konaklama yapmadan seyahat eden kişi olarak tanımlanmaktadır. Genel anlamda turist ise, ziyaret ettiği yerde 24 saatten fazla kalan ve en az bir gece konaklama yapan, gelir düzeyi iyi, seyahati boyunca kazanç elde etmeyi düşünmeyen, sınırlı zamana sahip, macera peşinde olmayan rahatına düşkün, stresten uzaklaşmak isteyen kişilerdir. Turistler en az zamanda en fazla yeri görmek, yeterince eğlenmek ve dinlenmek isterler (Karaküçük, 2016; URL-3-6, 2018).

1.2.1. Turizm Kavramı

Turizm kavramı, çeşitli yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Turizm kavramının ilk tanımı 1905'te, Guyer-Feuler tarafından yapılmıştır. Guyer-Feuler'e (1905) göre turizm; gittikçe artan hava değişimi ve dinlenme gereksinimleri, doğa ve sanatla beslenen göz alıcı güzellikleri tanıma isteği; doğanın insanlara mutluluk verdiği inancına

dayanan, özellikle ticaret ve sanayinin gelişmesi ve ulaşım araçlarının kusursuz hale gelmelerinin bir sonucu olarak, ulusların ve toplulukların birbirlerine daha çok yaklaşmalarına olanak veren modern çağa özgü bir olay olarak tanımlanmaktadır (Kozak vd., 2001). Bu tanımdan sonra turizm kavramını yazarlar kendi açılarından değişik şekillerde ele almıştır. Uluslararası Turizm Sözlüğü (1953) turizmi, zevk amacıyla yapılan seyahatleri gerçekleştirmek için yapılan insani faaliyetler bütünü ile turistin ihtiyaçlarını karşılamaya olanak veren bir endüstri şeklinde tanımlanmaktadır (Hunziker, 1959).

Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) turizm kavramını; ‘Kişilerin ikamet ettiği yer dışındaki bir yere bir yılı aşmamak üzere, boş zaman değerlendirme, iş veya diğer benzeri amaçlarla yaptıkları seyahat ve konaklama aktiviteleri’ olarak tanımlamaktadır (URL-7, 2017). Turizm, insanların sürekli çalışma ve konutlarının bulunduğu yer dışında, sürekli yerleşmek ve gelir sağlamak amacı olmaksızın yaptıkları seyahat ve konaklamalardan meydana gelen ilişki ve olayların tümüdür (Hunziker ve Kraph, 1942).

Turizm çeşitli doğal güzellikleri ve tarihi eserleri görmek, farklı kültürleri tanımak, sportif etkinliklere ya da bilimsel toplantılara katılma, dost-akraba ziyareti, iş, sağlık ve din amacıyla boş zamanları değerlendirmek için gerçekleştirilen seyahatlerdir. Yurt içi seyahatlerde en az 24 saat en fazla 6 ay, yurtdışı seyahatlerde ise en az 24 saat en fazla 12 ay konaklama söz konusudur. Para kazanma amacı taşımamaktadır (Hazar, 2014; Karaküçük, 2016; URL-7, 2017).

Cohen’e (1979) göre turizm; belirli bir yeri tatil, eğlence, arkadaş ve aile ziyareti, spor, dinlenme, tur gibi boş zaman faaliyeti için ziyaret etmektir. Ancak turizm büyük oranda boş zamanlarda ortaya çıkmasına rağmen, işi de içeren bir kavramdır (URL-7, 2017).

Turizm; dinlenmek, eğlenmek, görmek ve tanımak gibi amaçlarla sürekli yaşadığı yerin dışına yapılan geziler veya bir bölgeye turist çekmek için alınan ekonomik, kültürel yapılan çalışmaların tümüdür. Turizm sayesinde insanlar hem diğer ülkelerin, hem kendi ülkelerinde yaşadıkları bölgenin dışındaki güzelliklerin, hem de geçmişte yaşamış olan insanların bırakmış oldukları kültürel mirasın farkına vararak, gelecek kuşaklara daha yaşanılabilir bir dünya bırakmanın gerekliliğine inanarak hayata farklı açılardan bakabilirler (URL-8-9, 2015).

Bir ülkeden başka bir ülkeye seyahat eden ve o ülkede çeşitli harcamalar yapan turistler, istihdam artışı yoluyla milli gelire ve ödemeler dengesine katkı sağlar (Dinçer,

1993). Turizm hızlı büyüyen bir sektör olduğundan dolayı turizmin ekonomik etkisi, sosyal, siyasi ve çevresel etkilerinden daha fazladır (Ashworth ve Page, 2011).

Turizm insanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları ve her zamanki olağan ihtiyaçlarını karşıladıkları yerlerin dışına seyahatleri ve buralardaki, genellikle turizm işletmelerinin ürettiği mal ve hizmetleri takip ederek, geçici konaklamalarından doğan olaylar ve ilişkiler bütünüdür (Kozak vd., 2001). Bu tanıma göre; kongre ve iş seyahatleri, kısa süreli seyahatler, kırsal kesimden büyük şehirlere yönelen her türlü seyahatler, sağlıkla ilgili seyahatler turizm olayı içinde sayılmaktadır.

Küçükaslan'a (2007) göre; turizm içinde iki temel unsuru barındırmaktadır. İlk unsur 'seyahat' faktörü olup ikinci unsur 'konaklama'dır. Konaklamanın, devamlı ikamet edilen, devamlı çalışılan, normal yaşantıda olağan ihtiyaçların giderilmesi için seyahat edilen yerler dışında gerçekleşmesi ve geçici olması gerekmektedir (Uluçeken, 2011).

Genel anlamda turizm; insanların sürekli ikamet ettikleri ya da çalıştıkları yerin dışında gezmek, doğal-tarihi-kültürel değerleri görmek, dinlenmek, eğlenmek, alışveriş yapmak, fotoğraf çekmek, farklı kültürleri tanımak, farklı lezzetler denemek, dini etkinliklere ya da spor faaliyetlere katılmak amacıyla en az 24 saat en fazla bir yıl süreyle gerçekleştirdiği seyahat ve konaklamaların bütünüdür. Turizm çok yönlü bir faaliyet olup turizmin ekonomik, sosyal ve fiziksel olmak üzere birçok etkisi bulunmaktadır. Turizm ülke ekonomisini canlandırmanın yanında ülkede işsizliğin azalmasına ve ülke vatandaşlarının gelir seviyesinin artmasına neden olmaktadır. Turizmin ekonomik etkisinin dışında farklı kültürler arasında iletişimde bulunarak yeni insanlarla tanışma ve ülkeler arası barışa katkı sağlaması yönünden sosyal etkisi de vardır. Ayrıca turizm, tarihi yapıların korunarak iyileştirilmesi ve çevreye verilen önemin artırılması hususunda da olumlu fiziksel etkiye sahiptir.

1.2.2. Turizm Kavramının Tarihi Gelişimi

Turizm kelimesi Latince 'dönmek, etrafını dolaşmak, geri dönmek' anlamlarına gelen 'tornus' kökünden türetilmiştir. Tarih boyunca insanlar yiyecek bulma, ticaret, savaş gibi fiziksel ve ekonomik sebeplerle bir yerden başka bir yere seyahat etme gereksinimi duymuşlardır. Bu seyahatler bazı dönemlerde yoğun görülürken, bazı dönemlerde ise en alt seviyede olmuştur. Eski çağlarda insanların seyahat nedenleri boş zamanlarını değerlendirmekten ziyade, ticari, dini, askeri vb. nedenlerden dolayı olmuştur. M. Ö. 4000

yılında Sümerler tekerleği icat ederek seyahatlerin hızlanmasına katkı sağlamıştır. M. Ö. 3000’li yıllarda Eski Mısır’a piramit ve tapınakları görebilmek için seyahat düzenlemişlerdir. M.Ö. 776 yılında Eski Yunan’da Olimpiyat Oyunlarının başlamasıyla Olimpia bölgesine seyahatler olmuştur. Romalılar yollar boyunca hanlar yaparak seyahatlerin gelişmesine katkıda bulunmuşlardır. 11. ve 13. yüzyıllarda yapılan Haçlı seferleri Avrupa’nın kültürel bakımdan zenginleşmesine katkı sağlamıştır (Karaküçük, 2016; URL-10, 2017).

‘Tour’ kelimesinin İngiliz soyluları tarafından ilk kez 18. yüzyılda kullanıldığı görülmektedir. 1841 yılında Thomas Cook’un İngiltere Leicester’den Loughborough’a 570 kişilik bir gruba yaptırdığı seyahat, modern turizmin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Thomas Cook 1845 yılında ilk seyahat acentasını kurmuş olup 1856 yılında ‘Büyük Kıta Turu’nu düzenlemiştir. 19. yüzyılda turizm faaliyetlerine katılımın artmasına rağmen 20. yüzyılın ilk yarısına gelindiğinde turizm alanında gerileme yaşanmıştır. Sanayi devriyle buharlı gemilerin ortaya çıkışı, demiryolu ulaşımı ile otomobillerin yaygınlaşması ulaşım maliyetini ve seyahat süresini kısaltarak modern turizmin gelişmesine katkı sağlamıştır. 1950’lerden sonra hava ulaşımının da ortaya çıkması ve her kesim insanın tatil yapmasını sağlayan altyapı (otel, kamp yerleri, tatil köyleri vb.) kolaylıkları ile turizm hareketleri ivme kazanmıştır. 1980 sonrasında, sermayenin dünya piyasalarına entegre olması ve finansman kolaylıkları (tatil kredileri, taksitlendirme vb.) ile turizm sektörü dünya genelinde yaygınlaşarak turizmin günümüzdeki halini almasını sağlamıştır (Bahar ve Sarı, 2006; Küçükaslan, 2007; Önen, 2008; Uluçeçen, 2011; URL-11-12, 2016, Karaküçük, 2016; URL-13, 2017).

Stratejik konumu, coğrafyası, turizme elverişli doğal ve kültürel yapısı ile Türkiye turizmde büyük aşama kaydetmiş olup planlı dönemle birlikte turizm alanında önemli gelişmeler göstermiştir. 1970’li yıllarda turizm altyapısının sağlanmasında hükümet desteği ve turizmin bölgesel kalkınması için turizmin bir araç haline gelmesi anlayışı benimsenmiştir. Ancak 1980’li yıllara gelindiğinde turizmin sadece ekonomik geliri artırıcı bir araç olarak tanımlanmasının yetersiz olduğu, turizmin yarattığı olumsuz sosyal ve çevresel problemleri aşabilmek amacıyla alternatif turizm, yumuşak turizm veya sürdürülebilir turizm gibi tanımlar geliştirilmiştir. 2000’li yıllardan günümüze ise; bir önceki döneme benzer bir yapı ile birlikte turizmin ulusal ve uluslararası politik bir konu olarak birçok alt kademe yönetim tarafından benimsenerek kardeş şehir bağlantıları sağlanmıştır. Son yıllarda ülkemizde konaklama tesisi sayısı ve turist sayısı artışına paralel

olarak turizmden elde edilen gelir de artmaktadır (Çubuk, 1995; Demirtaş, 2010; Uluçeçen, 2011; Barın Penbecioğlu, 2012; Önen, 2008; URL-12, 2016).

Türkiye’de turizm konusunda ilk yasal düzenleme, 1950 yılında çıkarılan 5647 sayılı Turizm Müesseseleri Teşvik Kanunu’dur. 1957 yılında Basın, Yayın ve Turizm Vekâleti kurularak turizm bakanlık düzeyinde temsil edilmeye başlanılmıştır. 1963 yılında ise Turizm ve Tanıtma Bakanlığı kurulmuştur. 1982 yılında çıkarılan 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile turizm sektörüne ülke ekonomisi içinde gereken önem verilmiş olup düşük faizli kredi, yatırım indirimi, teşvik primi, KDV ertelenmesi, vergi istisnaları gibi birçok teşvik sağlanmıştır. 2003 yılında 4848 sayılı kanun ile T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı kurulmuştur (Kozak vd., 2001; Barın Penbecioğlu, 2012; URL-14, 2016).

1.2.3. Turizm Türleri

Turistlerin yaşam standartlarının değişmesi ve isteklerinin çeşitlenmesine bağlı olarak turizm türlerinde de yenilikler meydana gelmeye başlamıştır. Uzun süre deniz-kum-güneş anlayışında olan turizm yerini, dinlenme-eğlenme-serbest zamanları değerlendirme anlayışına bırakmıştır. Böylelikle çeşitli turizm türlerinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Ellenberg vd. (1997), Toskay (1983), Çubuk (1995), Doğanay (2001) ile Kamga Kamden (2003)’ün çeşitli kriterlere göre ortaya koyduğu turizm türleri sınıflandırmalarından yola çıkılarak çalışma için oluşturulan turizm türleri sınıflandırması Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Turizm türleri sınıflandırması

KRİTER	TURİZM TÜRÜ
Turistin geldiği yöne göre	İç Turizm, Dış Turizm
Turizme katılanların yaşlarına göre	Gençlik Turizmi, Yaşlı ve Engelli Turizmi
Seçilen zamana göre	Kıyı (Yaz) Turizmi, Kış Turizmi
Kullanılan ulaşım aracına göre	Yat Turizmi, Kruvaziyer Turizm
Sosyolojik içeriğe göre	Sosyal Turizm, Entelektüel Turizm, Etno Turizm, Parti Turizmi, Alışveriş Turizmi, Estetik Turizm, Kumar Turizmi, Hobi Turizmi, Şarap Turizmi, Jeoturizm, Mağara Turizmi, Evlilik ve Balayı Turizmi, Kongre Turizmi
Kültürel içeriğe göre	Kültür Turizmi, Kent Turizmi, Kültürel Miras Turizmi, İnanç Turizmi, Gastronomi Turizmi, Keder Turizmi
Sportif içeriğe göre	Doğa Turizmi, Spor Turizmi, Hava Sporları Turizmi, Akarsu Turizmi, Golf Turizmi, Av Turizmi,
Dinlenme, tedavi içeriğine göre	Sağlık ve Termal Turizm, Yayla Turizmi, Engelli Turizmi
Alternatif turizme göre	Kırsal Turizm, Tarım ve Çiftlik Turizmi, Ekoturizm, Kentsel Ekoturizm, Botanik Turizmi

Tablo 1’de yer alan ve sadece çalışma kapsamında turizm senaryoları oluşturulurken ele alınan turizm türleri şu şekilde özetlenmiştir:

- **Kent Turizmi:** Tarihi ve kültürel bilgi elde etmek, tatil yapmak, sanatsal aktiviteleri takip etmek, alışveriş imkânlarından yararlanmak spor müsabakalarını izlemek gibi nedenlerle kentlere yapılan kısa süreli ziyaretlerdir (Emekli, 2013; Şarkaya İçellioğlu, 2014). UNWTO’ya (2001) göre kent turizmi, turistlerin nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu yerlere eğlence, iş, yönetim, üretim, ticaret, tarım dışı faaliyetleri gerçekleştirmek amacıyla yaptığı geziler olarak tanımlanmaktadır. Bu geziler genellikle kısa süreli (1 ya da 3 gün) olmaktadır (Blanco vd., 2012).

- **Kırsal Turizm:** Kırsal kültür, doğal çevre ve tarımla bütünleşerek kırsal alanlarda gerçekleşen turizm türüdür (Soykan, 1999). Kırsal alanlarda ekonomik faaliyetlerin azalması, tarım sektörünün yeniden yapılandırılması, kırsal sanayileşmenin azalması, eğitilmiş gençlerin kırdan kente göç etmesi, bu alanların sosyo-ekonomik yönden kalkınma ve yenilenmesi için turizm alternatif kalkınma stratejisi olarak benimsenmiş bir araçtır (Dernoi, 1991; Briedenhann ve Wickens, 2004; Park ve Yoon, 2009). Yetişkin ve yaşlı turizmi ya da aile turizmi olarak da adlandırılmaktadır. Kırsal turizm yayla turizmi, av turizmi, mağara turizmi ve ekoturizm ile aynı tutulmasına rağmen aralarında bazı farklılıkların da olduğu bir gerçektir. Kırsal turizmde temel amaç, bir köyde, bir çiftlikte, bir dağ evinde vb. konaklayarak kırsal kültürle tanışıp kaynaşarak tatil geçirmektir (Soykan, 2003).

- **Kültür Turizmi:** Kültür turizmi, kültürel kaynaklar (arkeolojik alanlar, müzeler, anıtlar, heykeller, ünlü mimari yapılar, festivaller, tiyatro, geleneksel el sanatları, yöresel lezzetler) üzerine kurulmuş bir turizm çeşididir. Silberberg’e (1995) göre; tarihi, sanatsal, bilimsel ya da kültürel varlıklar tarafından tamamen ya da kısmen motive edilen insanların yabancı ülkeye yaptıkları ziyarettir (Altunel ve Kahraman, 2012). Yeni bilgiler ve deneyimler edinmek amacıyla kültürel gereksinimlerini tatmin etmek isteyenlerin kişisel zenginleştirme adına yapılan seyahat olarak tanımlanmaktadır (Richards, 1997; Jafari, 2000). Kültür turizminin önemi, kültürel mirasın korunması ve onlara hizmet edilmesidir. Kültür turizmi sadece kültürel mirasın korunmasıyla değil aynı zamanda ekonomik katkılarıyla da dikkat çekici bir öneme sahiptir. Kültür turizmi; bilgi, deneyim, yakınlaşma, eğitim ve kültür aracıdır.

- **Doğa Turizmi:** Bir bölgenin doğal çekiciliğini, doğal ve kültürel kaynak değerlerini görmek üzere nispeten bozulmamış veya kirlenmemiş doğal ortamlara yapılan

seyahatlerdir. Kırsal mekânlarda yapılan kuş gözlemciliği, fotoğrafçılık, balıkçılık gibi rekreasyonel ve macera türü spor faaliyetleri de doğa turizmi kapsamında sayılmaktadır. Doğa temelli turizm, çevre dostu turizm ya da çevre turizmi olarak da adlandırılmaktadır. Doğa turizminde, çevreyi, doğal yaşam alanlarını korumak ve yerel halkın ekonomik kalkınmasını sağlamak oldukça önemlidir (Peter, 1992; Orams, 1996; Özgüç, 1998; Kelkit vd., 2005; Kiper ve Arslan, 2007; Kuenzi ve McNeely, 2008).

- **Yayla Turizmi:** Doğayla iç içe yaşamayı sevenler veya macera tutkunlarının yüksek rakımlı yerlerde kent yaşantısından kaçıp geleneksel yaşam kültürünü tanıma, doğal güzellikleri görme, temiz hava bol oksijenden faydalanma, dağcılık, trekking, yamaç paraşütü, kano, olta balıkçılığı, çim kayağı, flora/fauna incelemesi etkinliklerine ve yayla şenliklerine katılma amacıyla yılın belli döneminde yaptıkları kısa süreli konaklama faaliyetidir. Ülkemizde Doğu Karadeniz, Akdeniz, Ege ve İç Anadolu Bölgesi'ndeki yaylalarda bu turizm türü yapılmaktadır (Demirel ve Pirselimioğlu, 2010; Fettahoğlu Şenkaya vd., 2012; Pirselimioğlu ve Demirel, 2012; Pirselimioğlu Batman ve Demirel, 2015).

- **Botanik Turizmi:** Bir bölgenin nadir, endemik tek bir bitki türünü ya da farklı bitki türlerini kendi doğal ortamlarında, botanik bahçelerinde, parklarda görmek ve bölgenin florasını incelemek amacıyla oluşan turizm şeklidir. Bahçe turizmi, bitki turizmi, çiçek turizmi ya da kırçiçeği turizmi olarak da adlandırılmaktadır. Yerli ve yabancı turistler, genellikle daha fazla bitki türünü birarada görmek istediği zaman botanik bahçelerini ziyaret etmeyi tercih etmektedir. Ülkemiz sahip olduğu bitki türleri, flora ve coğrafi özellikleri bakımından botanik turizmine elverişlidir (Turpie ve Joubert, 2004; BSSA, 2007; Ballantyne vd., 2008; URL-15, 2018).

- **Kentsel Ekoturizm:** Biyolojik ve sosyal çeşitliliği korumaya, yeni işler yaratmaya, yaşam kalitesini iyileştirmeye, kentin ekolojik ve kültürel miras değerlerinin sürekliliğini sağlamaya yönelik sadece kentsel alanlara gerçekleştirilen seyahatler ve koruma faaliyetleri olarak tanımlanmaktadır. Kentsel ekoturizmde; doğal ve kültürel kaynak değerleri, biyoçeşitlilik, yerel kültür dahil olmak üzere doğal ve kültürel mirası korumak, kaynakların sürdürülebilirliğini sağlamak, turistik alanlar ile kentsel yeşil alanlara erişim sağlamak, yaşam kalitesini artırmak ve ekolojik ayak izini azaltmak amaçlanmaktadır. Kentsel ekoturizm kent doğal sistemine saygı duyan bir turizm çeşidi olup insanlarda farkındalık yaratmakta ve kent insanına ekonomik katkı sağlamaktadır. Kentsel ekoturizmin klasik ekoturizmden farkı; endüstrileşme, alt yapı, trafik vb. insan faaliyetleri

sonucunda bozulmuş kentsel alanları yenilemektir (Highman ve Lück, 2002; McLaren, 2003; Urban Ecotourism Declaration, 2004; Higham, 2007; Wu vd., 2010; İşçi vd., 2018; URL-16, 2018).

- İnanç Turizmi: İnsanların devamlı ikamet ettikleri, çalıştıkları yerlerin dışında dini inançlarını gerçekleştirmek, inanç çekim merkezlerini görmek amacıyla yaptıkları turistik amaçlı geziler olarak tanımlanmaktadır (Vukonic, 1992). Öztaş'a (2002) göre; kutsal beldeleri ziyaret etmek, dini törenlere katılmak veya bunları izlemek, dinsel yönden önemli bulunan cami, kilise vb. mekânları görmek amacıyla yapılan seyahatlerdir (Baykan, 2012). Dini turizm olarak da adlandırılmaktadır. İnsanlar en eski zamanlardan beri inanç ve dini amaçlar için seyahat etmektedir. İstatistiklere bakıldığında son yıllarda inanç turizminde artış olduğu görülmektedir.

- Kültürel Miras Turizmi: Geçmişin hikâyelerini ve izlerini günümüz insanına anlatmak, otantik olarak temsil edilen yerleri deneyimlemek ve ziyaret edilen yerin kültürel mirasını öğrenmek amacıyla gerçekleştirilen seyahatlerdir (Webb, 2003). Kültürel miras ulusal miras alanları, milli parkları, anıtları, müzeleri, kiliseleri, okulları, tarihi kimliği tanımlamaya yardımcı olan kültürel, tarihi ve doğal unsurları içermektedir (Timothy, 2014; URL-17, 2018). Bu alanlar, insanlık tarihi açısından muazzam bilgi birikimini temsil etmektedir. Kültürel miras turizmi, kentlerin ekonomik kalkınmasında önemli rol oynamakta ve kentlerdeki tarihi korumayı da teşvik etmektedir. Ayrıca, kültürel miras turizmi 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi için de önemli bir rol oynamaktadır (Ngamsomsuke vd., 2011; Nocca, 2017; URL-18, 2018).

- Sağlık ve Termal Turizm: Termomineral su banyosu, içme, inhalasyon, çamur banyosu, iklim kürü, fizik tedavi, rehabilitasyon, egzersiz, psikoterapi, tıbbi bakım, diyet, farklı kür (tedavi) uygulamalarına katılmak amacıyla termal suların bulunduğu kaplıcalar, sağlık merkezleri, hastaneler, klinikler, talasso ve SPA'lara gerçekleştirilen turizm türüdür. Turistler tatil sırasında rahatlamak, egzersiz yapmak ve sağlığına kavuşmak istemektedir. Sağlık ve güzellik turizmi, tıp turizmi, termal turizm, spa turizmi ve talasso terapi turizmi olarak da adlandırılmaktadır. İlaç fiyatlarının artması, alternatif tıbbın yaygınlaşması ve daha az bakım masrafına sahip olmasından dolayı insanlar sağlık ve termal turizmine yönelmiştir (Sayılı vd., 2007; Lin ve Matzarakis, 2011; Boekstein, 2014; URL-19, 2018).

- Gastronomi Turizmi: Bir yere özgü yemeği tatmak, yeme-içme ve mutfak kültürünü tanımak amacıyla yapılan seyahat ve konaklamalardır. Mutfak kültürü her zaman bir kültürün gelenek ve göreneklerinin en uzun süre ayakta kalan kısmı olup

toplumların yaşam tarzları, dini inanışları ve alışkanlıklarının aynasıdır. Yemek ve mutfak kültürü ile turizm arasında yakın bir ilişki bulunmaktadır. Gastronomi turizmi yemek turizmi ya da mutfak turizmi diye de adlandırılmaktadır (Henderson, 2009; Homg ve Tsai, 2012; Sormaz vd., 2016; Ballı, 2016; Kurt Konakoğlu vd., 2017). Bu turizm türü, turistlere tatili boyunca kültürel ve yerel tatları, kokuları tanıma ve yaşama, yöresel ürünleri satın alıp ülkelerine dönme olanağı sunmaktadır. Diğer turizm türlerinin aksine tüm yıl boyunca, her türlü hava koşullarında ve her yaş grubu tarafından yapılmaktadır. Gastronomi turizmi kentlerin ve ülkelerin kültür alışverişine katkıda bulunmakta, ekonomik olarak kalkınmalarını olanaklı kılmaktadır. Son yıllarda, yerli ve yabancı turistlerin bir kültüre ait yemekleri tatma, pişirme teknikleri ve pişirme araçlarını öğrenme amacıyla yaptığı seyahatlerin arttığı görülmektedir (Shenoy, 2005; Yüncü, 2010; Çalışkan, 2013).

- Gençlik Turizmi: Macera ve heyecanı seven 16 ile 29 yaş grubunun anne, baba veya diğer aile bireyinden bağımsız olarak gerçekleştirdikleri seyahat ve konaklamadır. Gençler için yolculuk yapmak, kendi kişiliklerini geliştirmek, sosyalleşmek, farklı kültürleri ve yeni yerleri tanımak açısından gençlik turizmi etkili bir yoldur. Gençler aile sorumluluklarının az olması, maceraya açık olmaları, konaklama yerlerinde fazla konfor aramamalarından dolayı diğer yaş gruplarına oranla turistik faaliyetlere yüksek katılım göstermektedir (Horak ve Weber, 2000; URL-20, 2016). Gençlik kampları, yurtdışı yaz okulları ve kampları, okul gezileri, gençlik festivalleri, gönüllü çalışma kampları, work and travel, interrail gençlik turizmi kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerdir. Bu faaliyetlerden okul gezileri hariç diğerleri ağırlıklı olarak 2 gün ile 3 hafta arasında değişen sürelerde gerçekleşmektedir. Okul gezileri ise gününbirlik gerçekleşmektedir (Bizirgianni ve Dionysopoulou, 2013; URL-21, 2017).

- Yaşlı ve Engelli Turizmi: Özellikle 65 yaş ve üzeri boş zamanları bol, emekliliğe ayrılmış, sosyal ilişkiler kurmaya gereksinim duyan kişilerin buldukları yerin dışına yaptıkları seyahatlerden oluşan turizm çeşididir (Blichfeldt ve Nicolaisen, 2011). Yaşlı ve engelli turizmi sadece emekli kesimin katıldığı bir turizm çeşidi değildir, emekli olmayan kişiler de bu turizme katılmaktadır. Bakım evlerinde veya klinik otelde rehabilitasyon hizmetleri de yaşlı ve engelli turizmi kapsamında değerlendirilmektedir. İleri yaş turizmi diye de adlandırılmaktadır (Huh ve Singh, 2007; URL-21, 2017). Bu turizm türüne katılan kişiler, genelde düşük sezon dönemlerinde seyahate çıkmayı tercih etmektedir.

- Kongre Turizmi: İnsanların ikamet alanları dışında organize bir biçimde seyahat ederek uzmanlık gerektiren bilimsel alanlarda ya da mesleki konularda görüşmek, bilgi

alışverişinde bulunmak, öğrenmek, dinlenmek, eğlenmek ve etrafı görmek amacıyla gerçekleştirilen seyahatlerdir (Taylor, 1976; Oktay, 1997; Çakıcı, 2004). Toplantılar, fuarlar, sergiler, iş etkinlikleri, kültürel kutlamalar kongre turizmi kapsamında yer almaktadır. Toplantı turizmi, etkinlik turizmi ya da iş turizmi diye de adlandırılmaktadır. Kongre turizmi kapsamında diğer ülkelerden gelen turistler, buldukları ülkenin doğal ve kültürel değerlerini görmek isteyerek turistik faaliyet gerçekleştirmektedirler (Ficarelli vd., 2013; URL-22, 2016; ICCA, 2018).

- **Tarım ve Çiftlik Turizmi:** Turistlerin kırsal bölgelerde hayvancılık, bitki bakımı, yemek pişirme, temizlik, el sanatları, eğlence gibi çiftlik ve köy faaliyetlerine katıldığı kentsel olmayan bölgelerde gerçekleştirilen küçük ölçekli turizm türü olarak tanımlanmaktadır. Tarım ve çiftlik turizminde, ev sahibi mülkü üzerinde tarımsal faaliyetlerin gerçekleşmesine izin vererek tarım arazisini konutuna entegre ederek işletmesini kendisi yapmaktadır. Bu turizm kapsamında gelen turistler hem tarım arazisinde çalışmakta hem de tarım arazisi sahibinin evinde konaklamaktadır. Böylelikle, turistler farklı bir deneyim elde ederken tarım arazisi sahibinin evine de ekonomik katkı sağlamaktadır. Tarım turizmi, çiftlik turizmi, çiftlik temelli turizm ya da kırsal turizm olarak da ifade edilmektedir (Wall, 2000; Roberts ve Hall, 2001; Kizos ve Iosifides, 2007; Barbieri ve Mshenga, 2008; Philip vd., 2010).

- **Av Turizmi:** Mevzuatlarla belirlenen av ve yaban hayatı kaynaklarının denetim altında yerli ve yabancı avcılarının kullanımına sunulmasını, bu kaynakların rekreasyonel ve turistik yönlerden değerlendirilerek ülke turizmine ve ulusal ekonomiye katkıda bulunmasını amaçlayan turizm çeşididir. Yaban hayatı turizmi olarak da adlandırılmaktadır. Av turizminin ekonomik, ekolojik ve sosyo-kültürel olmak üzere birçok etkisi vardır. Av turizmi genel olarak flora ve faunayı bazen olumlu bazen de olumsuz olarak etkilemektedir. Av turizmine katılan turistler, ziyaret ettikleri yerlere yerel halk tarafından bilinmeyen farklı bir kültürü biraraya getirme eğilimindedirler. Dünyada Bulgaristan, Romanya, Makedonya, İspanya, Afrika en popüler avlanma destinasyonlarıdır (Öndönmez vd., 1996; Şafak, 2003; Samuel ve Stahe, 2007; Kompulla ve Gartner, 2013; Merwe ve Plessis, 2014; URL-23, 2018).

- **Mağara Turizmi:** Mağara ortamında damlama, akma, buharlaşma, durgun su ortamı gibi çökeltme mekanizmalarının turistlerin ziyaretine açılıp ücret karşılığı mağaraları ya da yeraltı dünyasını gezmelerini sağlayan turizm tipidir. Mağara turizmi, turizmin en eski biçimlerinden birisidir. Mağara turizmi kaynakları oluşum ve tarihi itibarıyla bilimsel,

estetik, rekreasyon ve kültürel değerlere dayanmaktadır. Mağara ya da çevrelerinde gezinti, yürüyüş, kamp yapma gibi rekreasyonel etkinlikler yapılmaktadır (Baker ve Genty, 1998; Tongkul, 2005; Kim vd., 2008).

- Spor Turizmi: Aktif ya da pasif olarak spor yapan kişilerin, seyircilerin, grupların ulusal ya da uluslararası spor faaliyetlerinde bulunmak, spor yapmak, müsabakaları izlemek amacıyla katıldıkları turizm türüdür. Başka bir ifadeyle; açık veya kapalı alan, doğal veya yapay zemin farketmeksizin ticari olmayan nedenler ile spor faaliyetlerini gözlemlemektir. Spor turizmi geçmiş yıllarda popüler olmamasına rağmen son yıllarda yeni spor türlerinin çoğalmasıyla birlikte spor etkinliklerine katılanların sayısının büyük ölçüde arttığı görülmektedir. Ekonomik güçler, teknolojik gelişmeler, tutum ve değer değişiklikleri spor turizminin gelişmesine katkıda bulunan faktörlerdir. Genelde spor turizmi; sportif etkinlik turizmi, aktif spor turizmi ve nostalji spor turizmi olmak üzere üç başlık altında sınıflandırılmaktadır. Sportif etkinlik turizmi olimpiyatlar, dünya kupası ve derbi maçlarını izlemek için yapılan seyahatlerdir. Aktif spor turizmi, sportif faaliyetlere spor yapma amacıyla katılımın olduğu turizm türüdür. Nostalji spor turizmi ise; bir spor tesisini gezmek veya ünlü bir sporcuyla tanışmak amacıyla yapılan seyahatlerdir (Green ve Chalip, 1998; Ross, 2001; Hinch ve Higman, 2001; Hudson, 2003; Uluçeçen, 2011; TÜRSAB, 2015).

- Akarsu Turizmi: Rafting, kano, nehir kayağı ve su altı dalışının yapıldığı akarsuların olduğu bölgeye bozulmamış doğal ortamları görmek ve bu etkinliklere katılmak amacıyla gerçekleştirilen seyahatlerdir. Akarsu turizmi doğal ortamlarda gerçekleştiği ve çevreyle uyumlu olduğundan dolayı doğa ve macera seven turistler tarafından büyük ilgi görmektedir. Büyük yatırımlar gerektirmeyen bu turizm çeşidi bölgenin tarihi-kültürel-arkeolojik değerleri ve diğer turizm çeşitleri ile birlikte bir bütün oluşturmaktadır. Akarsuyun uzunluğu, genişliği, konumu, erişilebilirliği, gezinebilirliği gibi faktörler turistlerin akarsu kullanımını etkileyen faktörlerdir. Ülkemizde akarsu turizmi, hava şartları uygun olduğunda Eylül-Nisan arasındaki 7 aylık dönemde yapılmaktadır (Akova, 1995; Cooper ve Prideux, 2009; Timothy, 2009; Ulusan ve Batman, 2010; UNWTO, 2016).

- Hobi Turizmi: Kişilerin özel meraklarından doğan ihtiyaçlarını gidermek ve işi dışında kalan vaktini hoş bir şekilde geçirmek amacıyla benzer ilgi alanlarına sahip kişilerle grup halinde yaptıkları seyahatlerdir. Özellikle kentlerde yoğun iş temposu içinde bulunan kişiler, iş hayatının stresinden kurtulabilmek amacıyla kendilerini

rahatlayabilecekleri ilgi alanlarına hobilere yönelmektedirler. Hobi turizmi kapsamında müzik, spor, fotoğraf, doğa etkinlikleri, sanat, el sanatları, bahçe işleri, koleksiyonerlik vb. alanlarda faaliyetlerde bulunmaktadır. Bu turizm türünde, otantikliğe ve gerçek deneyimlere haz duyulmaktadır. Özel ilgi turizmi olarak da adlandırılmaktadır (Jelincic, 2007; Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2009; Uluçeçen, 2012; Rogerson vd., 2013; URL 24-25, 2017).

- Alışveriş Turizmi: İnsanları turizm faaliyetlerine katılma konusunda güdüleyen en önemli unsurlardan birisi de alışveriş yapma isteğidir. Turistlerin alışveriş yapmak, alışveriş esnasında yüksek miktarda para harcamak amacıyla gerçekleştirdikleri seyahatlar alışveriş turizmi olarak tanımlanmaktadır. Bir turizm etkinliği olarak alışveriş, aynı zamanda çekici ve cazip bir çevre yaratmakta, insanları seyahat etmeye teşvik etmekte ve zevk kaynağı olarak kabul edilmektedir (Reisinger ve Turner, 2001; Temizkan ve Temizkan, 2005; Uca Özer ve Tüzünkan, 2012).

1.2.4. Turist Kavramı

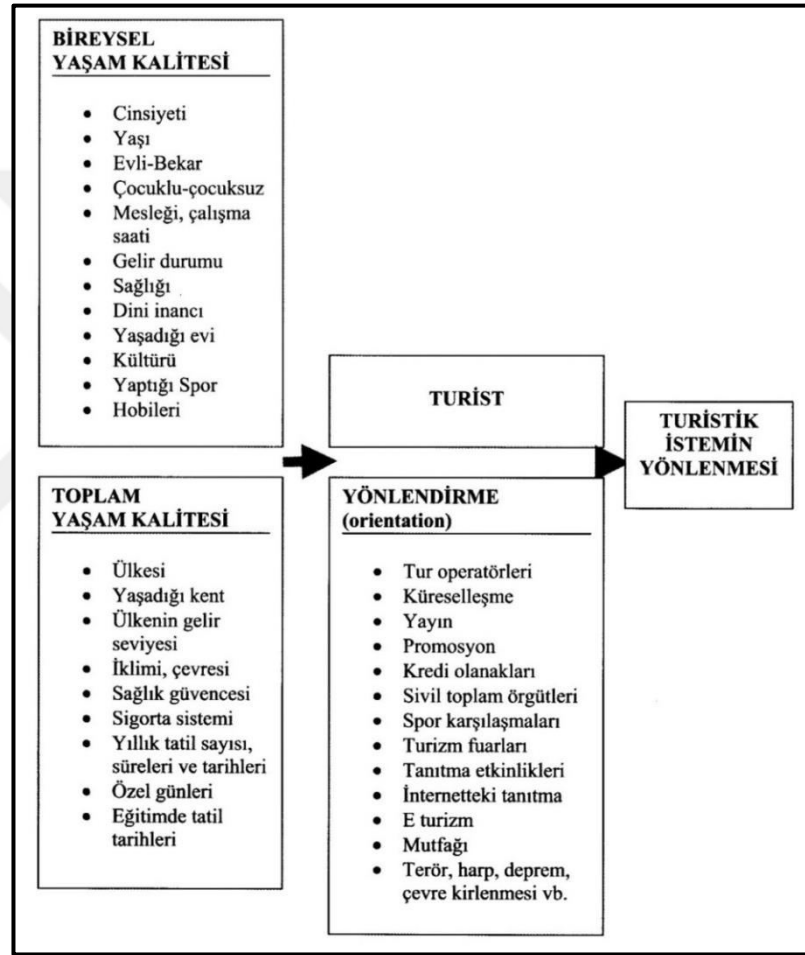
Turist kavramı, çeşitli yazarlar tarafından farklı şekillerde tanımlanmıştır. Turist kelimesi ilk olarak 1800 yılında Samuel Pegge (1773-1800) tarafından ‘gezgin’ kelimesinin eş anlamlısı olarak kullanılmıştır (URL-6-7, 2018). Turist en basit ifadeyle, turizm olayına yön veren ve bu olayın odak noktasını oluşturan kişi olarak tanımlanmaktadır.

Turist, sürekli oturduğu yerden en az 24 saat ve en çok bir yıl için ayrılan ve geçici olarak gittiği yerlerde buralarda kazanmadığı parayı harcayan kimsedir (Ogilvy, 1933; WTO, 1993). Bir başka tanıma göre; ziyaret edilen ülkedeki özel veya kamuya açık konaklama tesislerinde en az bir gece kalan ziyaretçidir (Önen, 2008). Kuntay’a (2004) göre turist, kendi istek ve özlemi sonucu, sürekli yaşadığı ortamın dışındaki ülkeleri veya başka yöreleri 24 saatten daha fazla ziyaret eden kişidir. Akoğlan Kozak ve Bahçe’ye (2009) göre turist, sürekli oturduğu yerden en çok bir yıl süre ile ayrılan ve geçici olarak gittiği yerlerde buralarda kazanmadığı parayı harcayan kimsedir (Uluçeçen, 2011). Turist büyük oranda yeni yerler görmek, insanlarla tanışmak, farklı iklimlerin tadını çıkarmak, yeni deneyimler yaşamak, yeni yerler hakkında bilgi almak amacıyla seyahat eder.

Zevk, macera, sağlık, iş, toplantı vb. için seyahat eden kişiler turist olarak nitelendirilirken; bir yere yerleşmek veya kazanç sağlamak için gelenler, transit yolcular ile

öğrenciler turist sayılmaz. Gittiği yerleşim yerinde 24 saatten az kalan kişilere ise günübirlikçi denilmektedir (Karaküçük, 1999; URL-6-7, 2018).

Turistin karar vermesinde bireysel yaşam kalitesi ile devamlı yaşadığı yerin toplam yaşam kalitesi önemlidir. Turist, bu iki veri ile birlikte kendisini yönlendiren değişkenlerle turistik istemde bulunmaktadır. Şekil 1’de ‘Turistin Yaşam Çemberi’ görülmektedir (Kuntay, 2004; Gülbay, 2007).

Şekil 1. Turistin Yaşam Çemberi (Kuntay, 2004)

Turistler gittikleri ülke ya da bölgedeki yöre halkına para kazandırır. Turistlerin barınmaları, eğlenip dinlenmeleri için yapılan oteller, pansiyonlar, plajlar, lokantalar, kamp alanları, eğlence yerleri, kaplıcalar, spor ve avcılık tesisleri birer turizm kuruluşu olup bu kuruluşların sayısı, konforu, personelin güler yüzlülüğü, ulaşım kolaylığı turist akımını arttırmaktadır (URL-12, 2016).

1.2.5. Turist Tipleri

Literatürde tanımlanan farklı niteliğe sahip turist tipleri Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. Literatürde tanımlanan turist tipleri

S. NO	TURİST TİPİ	S. NO	TURİST TİPİ
1	Yerli Turist	2	Yabancı Turist
3	Kültür Turisti	4	Doğa Turisti
5	Kırsal Turist	6	Ekoturist
7	Gastro Turist	8	Şarap Turisti
9	Sırt Çantalı Turist	10	Özel İlgi Turisti
11	Engelli Turist	12	Her şey dâhil sistemi tercih eden turist
13	Spor Turisti	14	Hava Sporları Turisti
15	Yat Turisti	16	Kumar Turisti

Tablo 2’de yer alan ve sadece çalışma kapsamında turizm senaryoları oluşturulurken ele alınan turist tipleri şu şekilde özetlenmiştir:

- Kültür Turisti: Ana seyahat nedenine önem vermeksizin kültürel bir hizmetten yararlanan ve genel bilgi düzeyini artıran kişi olarak kabul edilmektedir (Mckercher, 2002; Altunel ve Kahraman, 2012). Bu turist grubu, gittiği yerin kültürel miras alanlarını-tarihi yapıları-müzeleri dolaşmaktan, eski sanat eserlerini incelemekten, insanlarla tanışmaktan, bilgi düzeyini arttırmaktan, yöresel yiyecekleri denemekten, festivallere, geleneksel el sanatlarına ve değişik kültürel deneyimlere katılmaktan keyif almaktadır (Swarbrooke, 2000; Usta, 2002; Yıldız ve Kılıç, 2016; URL-7, 2017).

- Doğa Turisti: Doğa hakkında bir şeyler öğrenmek, aynı ilgi alanlarına sahip kişilerle tanışmak, keşfetmek, macera, rekabet, dostluk, doğa bilinci ya da iç dünyalarını geliştirmek amacıyla geleneksel kültürü korumaya istekli, doğa tarihini ve vahşi yaşamı bilen kişi olarak tanımlanmaktadır. Bu turist grubu genellikle orta yaşlı, çevre konusunda bilinçli, yüksek eğitim düzeyi ve yüksek gelire sahiptir (Silverberg vd., 1996; Bolton, 1997; Mackay vd., 2002; Mehmetoğlu, 2005; Kiper ve Arslan, 2007; Köroğlu ve Karaman, 2014).

- Özel İlgi Turisti: Özel bir hobi ya da ilgi alanına sahip olan birey ya da grup olarak tanımlanmaktadır. Yerel ve geleneksel ürünlere ilgi duyan alım gücü ve turistik harcaması yüksek kişilerdir. Özel ilginin içeriğini araştırmak için çoğunluğun peşinden gitmek yerine yeni güzergâhlar aramayı tercih etmektedir (Tanrıseve arki ve Çavuş, 2003; Akoğlan Kozak ve Bahçe, 2009; Uluçeçen, 2011).

- Gastro Turist: Yerel mutfak kaynaklarını tercih ederek gastronomi turizmini gerçekleştiren turist tipidir. Gastronomi turizmine katılan turistler üç gruba ayrılmaktadır. İlk turist grubu; konusunda uzmanlaşmış gittiği bölgenin gastronomisini en ince detayına kadar inceleyen kişiler olup bu deneyimlerini dergi ya da gazete köşe yazılarında yazan, bireysel seyahat eden kişilerdir. İkinci turist grubu; bireysel veya uzman rehber eşliğinde seyahatini gerçekleştiren, bu alanda kendini geliştirmek isteyen kişilerden oluşmaktadır. Üçüncü turist grubu ise; gastronomi turlarına katılan, yeme içme faaliyetlerine katılmaya hevesli kişilerdir (Çağlı, 2012; Zengin vd., 2014/a; İrigüler ve Güler, 2015; Mil, 2016).

- Ekoturist: Değerbilirlik, katılımcılık ve duyarlılık ruhu içinde, doğal yapısı korunmuş alanları gezmek, görmek için ziyaret eden, doğaya saygılı, doğayı seven ve koruyan kişilerdir. Yurt içinden olabileceği gibi yurt dışından da olabilmektedir. Bu kişiler her şey dâhil sistem otellerindeki çılgınca tüketimi reddetmekte olup doğaya uyumlu, eğitilmiş, çevre konusunda bilinçli, konfor düşkünlüğü az ve meraklıdır. Ekoturistler doğal kaynakları kullanırken tüketici gözüyle bakmazlar (Bolton, 1997; Kurdoğlu vd., 2006).

- Sırt Çantalı Turist: Seyahatleri boyunca hayatta kalmaları için gerekli olan şeyleri kendi sırt çantalarını taşıyan, gençlik hostellerinde en az bir gece veya daha uzun süre konaklayan gezginler olarak tanımlanmaktadır. Sırtçantalı turistler, gittikleri yerlerde normal turistten daha az bütçeyle daha uzun süre konaklamaktadır. Yeni insanlarla tanışmaktan, esnek seyahat programına sahip olmaktan, maceradan hoşlanırlar (Loker-Murphy ve Pearce, 1995; Harman vd., 2012; URL-13, 2017; URL-26, 2017).

1.3. Turizm Planlaması

Turizm planlamasının dünyada Frankfurt ve Almanya'nın bazı şehirlerinde 1890'lı yıllarda başladığı görülmektedir. Ancak, turizm faaliyetlerinin ekonomik yönden düşünülerek planlanması dünyada ve ülkemizde İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki dönemde 1950'li yıllardan itibaren olmuştur. Hızlı artan turizm talebini karşılamak için ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde turizm planlaması çalışmalarına başlanmıştır. Bu kapsamda, ülkemizde 1963 yılından itibaren beş yıllık kalkınma planları hazırlanmıştır. 1970'li yıllarda turizm altyapısının sağlanmasında hükümet desteğinin olması ve turizmin bölgesel kalkınma için bir araç haline gelmesi anlayışı benimsenmiştir (Olahı, 1990; Çubuk, 1995; İçöz vd., 2002; Liu ve Wall, 2006; Mercan, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012; URL-27, 2018).

Turizm planlaması genel olarak, belli bir dönemde turizm sektöründe ulaşılabilecek hedefleri, bu hedeflere ulaşmak için kullanılacak araçları, yapılacak işleri, parasal ve fiziksel olanakları ve işlerin kimler tarafından, ne zaman, ne kadar sürede gerçekleştirileceğini ortaya koyan plan çeşidi olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle; gelecekteki işlerin bugünden tespit edilerek gelecekte nerede olunacağını ve oraya nasıl ulaşılması gerektiğinin önceden belirlenmesidir. Daha geniş bir tanıma göre turizm planlaması; turizm sektöründe ulaşılmak istenilen hedefleri, bu hedeflere ulaşılmasında yararlanılabilecek araçları, olanakları, yapılacak işleri gösteren düzenlemedir. Genel planlama kavramlarının ve yaklaşımlarının turizm sisteminin belirli özelliklerine adapte edilerek uygulanmasıdır. Bireysel kararlardan ziyade birbiri ile ilişkili karar gruplarıyla karar verme sürecidir (Pearce, 1989; Olalı, 1990; Inskeep, 1994; Hall, 1999; İçöz vd., 2002; Liu ve Wall, 2006; Usta, 2008; Barın Penbecioğlu, 2012; URL-27, 2018).

Turizm planlaması genel olarak altyapı hizmetleri, sosyo-kültürel yapı, yerel ekonomik faaliyetler, iklim faktörleri, fiziki ve ekonomik özellikler üzerinde önemle durmaktadır. Turizm planlamasını oluşturan unsurlar; hedeflenen amaca ulaşmak için gerekli olan düzenlemelerdir. Buna göre turizm planlamasının özellikleri (Pill, 1995; Batman ve Cömert, 2002; Usta, 2008; Mercan, 2010);

- Mevcut sorunun çözülmesi ya da gelecekte olabilecek gelişmelere yönelik turizm planlamasının öncelikle bir amacı olmalı,
- Turizm planlaması aynı hedefe ulaşabilmek için mevcut olan farklı yöntemlerden birinin seçilmesiyle oluşan bir yöntem,
- Birçok seçenek arasından birinin ya da birkaçının seçilerek karar verilmesini gerektiren bir karar verme sürecini oluşturmakta,
- Turizm planlamasında, gelecekteki değişimler ve belirsizlikler tahmin edilerek varsayımlara dayanmakta,
- Doğru ve kapsamlı analiz yapmayı gerektirmekte,
- Sosyal, politik, ekonomik, psikolojik, teknolojik, antropolojik vb. birçok faktörü dikkate alarak bunları bütünleştirmekte,
- Turizm planlaması politik bir olay olup planlama, profesyoneller, üst düzey yöneticiler, yerel halk ve politikacılar arasında etkileşimi sağlamakta,
- Belirli koşullar altında başarıya ulaşmış bir turizm planlaması, aynı yerde farklı zamanlarda ya da farklı bir yerde aynı başarıyı gösteremeyebilmekte,

- Turizm planlaması kente ya da bölgeye yatırımların gerçekleştirilmesi, altyapının kurulması, kent halkının bilinçlendirilmesi, gerekli pazarlama çalışmalarının yapılmasından dolayı uzun vadeli bir yapılanmayı gerektirmekte,

- Turizm planlamasında orada yaşayan kent halkı da sürece dâhil edilerek fikir ve görüşlerinin alınması gerekmektedir.

Gunn (1994), Hall (1999), Mercan'a (2010) göre turizm planlamasının temel ilkeleri;

- Daha iyi bir geleceğe yönelik olmalı,
- Toplumun gereksinimlerini dikkate alarak belirli hedef ya da amaçlara ulaşmak için yapılmalı,
- Bütün seyahatleri ve bunlarla ilgili esasları kapsamalı,
- Sadece ekonomik kalkınma amacıyla yapılmamalı,
- Turizmin çekim noktalarını, altyapı ve ulaşım unsurlarını içermeli,
- Planlamanın başarıya ulaşması için bölgesel bakış açısına sahip olması gerekmektedir.

Gunn (1994), Hall (1999), İçöz vd. (2002), Mercan (2010) göre kentte ya da bölgede turizm planlaması yapılmasının başlıca nedenleri;

- Kentte ya da bölgede turizmin kontrolsüz gelişmesini önlemek,
- Arazi kullanımını olumlu olarak geliştirmek,
- Çevrede pozitif değişme yaratmak,
- Toplumsal kültürde olumlu değişme yaratmak,
- Kentte ya da bölgede taşıma kapasitesinin zorlanmasının önüne geçmek,
- Aşırı turist sayısını sınırlamak,
- Hizmet kalitesini yükseltmektir.

Yukarıda belirtilen nedenlerden dolayı yapılması zorunlu hale gelen turizm planlamasının sağladığı yararlar;

- Turizm gelişiminin amaçları ve politikalarının belirlenmesi,
- Doğal ve kültürel kaynakların günümüz ve gelecekte kullanımını sağlayacak şekilde turizmin gelişmesinin sağlanması,
- Kentin ya da bölgenin genel gelişim politikalarına turizmi entegre etmesi ve turizmin diğer sektörler arasında bağlantısının kurulmasının sağlanması,

- Turizmde birçok unsurun eşgüdümlü bir şekilde gelişimine olanak sağlaması, turizm faaliyetleri, tesisleri, hizmetlerinin birbiri ile bütünlüğünün sağlanması,
- Turizm gelişim sürecinin sürekli olarak kontrolü ve yapılacak işlerin istenilen şekilde gitmesini sağlayacak zeminin sağlanması şeklindedir (Usta, 2008).

Turizm planlama sürecini; sorunun belirlenmesi, analiz, amaç ve hedefler için en iyi çözüm seçeneklerinin ortaya konulması, ortak kararın eyleme dönüştürülmesi için stratejilerin belirlenmesi ve geri bildirimlerle bu süreçlerin tekrar edilmesi oluşturmaktadır. Turizm planlamasında, turizmin sağlayacağı ekonomik, sosyal ve politik avantajlar kadar, ülkenin ekonomik ve sosyal yaşantısı, kültürel ve doğal çevresi üzerine yapacağı olumsuz etkilerin de gerçekçi açıdan değerlendirilmesi gerekmektedir. Turizm planlaması; ‘Şu an neredeyiz?’, ‘Nereye varmak istiyoruz?’, ‘Olmak istediğimiz yere nasıl ulaşabiliriz?’ ve ‘Olmak istediğimiz yere ulaştığımızı nasıl anlayabiliriz?’ sorularına yanıt vermeyi amaçlamaktadır. Süreç; çalışma hazırlığı, amaç ve hedeflerin belirlenmesi, araştırmalar/inceleme, analiz ve sentez, düzenleme, öneriler, uygulama, izleme aşamalarından oluşmaktadır (Tablo 3) (Olalı, 1990; İçöz vd., 2002; Kuntay, 2004; Arslan, 2005; Özdemir, 2006; Usta, 2008; Çatal, 2010).

Tablo 3. Turizm planlaması süreci (Lai vd., 2006; Mercan, 2010)

SÜRECİN BAŞLAMASI	
Planı Hazırlama Aşamaları	1. Aşama Çalışmanın hazırlanması
	2. Aşama Amaç ve Hedeflerin Belirlenmesi
	3. Aşama Araştırmalar
	4. Aşama Analiz ve Sentez
	5. Aşama Planı Düzenleme
Planı Uygulama Aşamaları	6. Aşama Öneriler
	7. Aşama Uygulama
	8. Aşama Kontrol ve Yeniden Düzenleme
SÜRECİN BİTİŞİ	

Turizm planlamasının bölgeler içi, ulusal, bölgesel, kent ve sektörel olmak üzere farklı ölçeklerde değerlendirilen türleri bulunmaktadır. Turizm planları büyüklüğü, süresi ve kapsamı bakımından üç gruba ayrılmaktadır. Büyüklüğü bakımından turizm planları; uluslararası, ulusal, bölgesel, yerel ve işletme ölçeklidir. Süresi bakımından turizm planları; kısa, orta ve uzun dönemli olmaktadır. Kapsamı bakımından turizm planları; kurumsal planlar, fiziksel planlar, faaliyet planları ve bütünleşik planlardır (Pearce, 1989; İçöz vd., 2002; Usta, 2008).

Turizm planlamasında farklı planlama yaklaşımları; ‘savunmacı yaklaşım’, ‘ekonomik yaklaşım’, ‘fiziksel-mekânsal yaklaşım’, ‘toplumsal yaklaşım’, ‘sürdürülebilir turizm planlama yaklaşımı’, ‘aşamalı planlama yaklaşımı’ ve ‘katılımcı planlama yaklaşımı’ şeklindedir (Kuntay, 2004; Akdu, 2009; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

Hızla değişen ve gelişen dünyada, turizm planlaması yapmak iyi bir çözümlemeyi gerektirmektedir. Turizm planlamasında şahsi ve maddi çıkarların ötesinde halkın çıkarlarının da gözetilmesi gerekmektedir. Ayrıca, yapılan planların dinamik, ileriye dönük, uygulanabilir, dengeli ve sürdürülebilir olmasına dikkat edilmeli ve kapsayan politika ve programların sonuçları ile uyumlu halde uygulanmalıdır. Turizm planlamasının olmaması durumunda, turizmin düzensiz, yetersiz ve gelişigüzel bir şekilde gelişmesinin fiziksel, bireysel, toplumsal, örgütsel, pazarlama ve tanıtım yönünden olumsuz etkilere sahip olduğu görülmektedir (Demircioğlu, 1997; Kuntay, 2004; Mercan, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

1.3.1. Kalkınma Planlarında Turizm

Türkiye’de 1923-1962 dönemi; sermaye birikiminde yetersizlik, temel yatırımların büyük sermaye birikimi gerektirmesinden dolayı büyük yatırımların devlet tarafından gerçekleştirildiği dönemdir. 1955 yılında plan dönem öncesinde Turizm Bankası kurularak turizm faaliyetlerinin finansmanını sağlayacak kredi müesseseleri oluşturulmuştur

1960’lı yıllar Türkiye’de Kalkınma Planlarının yapıldığı dönemdir. Bu dönemde devlet tarafından bölgelerin kaynak envanterleri çıkartılmış, fiziksel planlama çalışmaları yapılmış, teknik altyapı yatırımları gerçekleştirilmiştir. Ege-Akdeniz kıyılarının 1/25.000 ölçekli Çevre Düzeni Planı çalışmalarının yapımına başlanmıştır (Muradov, 2006; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

Türkiye 1963 yılından itibaren kalkınma politikası özelliği taşıyan, devlet ve özel teşebbüs kesimlerin bulunduğu karma ekonomi politikası izlemektedir. Beş yıllık kalkınma planları kamu yatırımları için zorunlu hedefler, özel kesim yatırımları için de yol gösterici hedefleri içermektedir. 1961 Anayasasıyla Devlet Planlama Teşkilatı hangi özel yatırımların teşvik alacağına karar veren kurum haline gelmiştir (Coşkun, 2010; Demir, 2014). DPT’nin kurulumundan 2018 yılına kadar on adet Beş Yıllık Kalkınma Planı uygulamaya konulmuştur.

• Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1963-1967): Türkiye’de 1961 yılında kabul edilen yeni Anayasa planlı kalkınmayı öngörmektedir. Bu dönemde, yabancı ülkelerde gelişen turizm hareketinin Türkiye’de de gelişeceği beklentisine girilmiş ve Türkiye’nin turizm potansiyelinin farkına varılmıştır. Birinci beş yıllık kalkınma planı sonunda planlanılan hedeflere ulaşılamamıştır. Turizm gelirleri beklenenin yarısı kadar gerçekleştirilmiştir (DPT, 1963; Dinçer, 1993; Karakaya, 1998; Yıldırım, 2005; Coşkun, 2010).

• İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1968-1972): Öncelikli olarak turizmle ilgili bir durum değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu doğrultuda, turist sayısı ve turizm gelirlerinin artırılması, özel sektör ve yabancı sermayenin desteklenmesi, kitle turizminin geliştirilmesi, tarihi eserlerin korunması, turizm işletmeleri kurumunun kurulması benimsenmiştir. Bu dönemde, hedeflenen turizm geliri ve turist sayısına ulaşamadığı vurgulanmış olup yine de bu dönemdeki gelişmenin dünya ortalamasının üzerinde olduğu belirtilmiştir (DPT, 1968; Karakaya, 1998; Yıldırım, 2005; Coşkun, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

• Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1973-1977): Bu dönemde Türkiye’nin turizm açısından durumu, ülkeye gelen turist sayısı, turizm gelir ve giderleri bakımından dünyada turist çeken ülkeler ile Türkiye karşılaştırılmış, Türkiye’nin de gelişmiş ülkelerdeki turizm düzeyini yakalayacağı vurgulanmıştır. Bu dönemin temel hedefi; dış turizmi, iç turizmi ve sosyal turizmi geliştirmek, tanıtma, organizasyon ve denetim faaliyetlerini kitle turizmi esaslarına göre yürütmektir. Yaşanan ekonomik durgunluktan dolayı ülkemizde turizm hareketleri sınırlanmıştır (DPT, 1973; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

• Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1979-1983): Bu dönem Türkiye turizmi açısından son derece önemli bir yıldır. Kitle turizminin yanında bireysel turizmin geliştirilmesi vurgulanmıştır. Çalışanların dinlence ve tatil gereksinimini karşılamak için gerekli önlemlerin alınması, turizmde yatırım ve işletmeciliğinde kamunun etkinliğinin artırılması, kamu kuruluşlarına ait kamplar, dinlenme tesisleri ve turistik yörelerdeki eğitim tesislerindeki yatak kapasitelerinin tek merkezden yönetiminin ve daha geniş kitlelerin yararlanmasının sağlanması hedeflenmiştir. Belirlenen hedefler doğrultusunda 1982 yılında Turizmi Teşvik Yasası çıkartılmıştır. Bu dönemde de turizmden beklenen sonuç elde edilememiştir ve tesislerin yatak kapasitelerinde ciddi bir artış olmuştur (DPT, 1979; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

- Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1985-1989): Bu dönemde Türkiye'nin doğal, tarihi, arkeolojik ve kültürel varlığı, kış, av ve su sporları ile festival, sağlık, gençlik, kongre, termal, golf ve 3. yaş turizmini daha cazip hale getirmek, ekolojik dengenin korunması, OECD ve OPEC ülkelerinin yanı sıra Balkan ve Üçüncü Dünya Ülkeleri ile turistik ilişkilerin geliştirileceği, kitle turizmine önem verileceği belirtilmiştir. 1982 yılında Turizmi Teşvik Kanunu ile birlikte çıkarılan kanunlar, yönetmelikler ve siyasal düzenlemeler en üst noktaya ulaşmıştır. Dönemin sonunda planlanan hedeflere başarıyla ulaşılmıştır (DPT, 1985; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

- Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1990-1994): Bu dönemde turizmin dünyada da değişen yönü saptanmaya çalışılmıştır. Deniz, kum ve güneş üçgenine dayalı tatil anlayışından yavaş yavaş vazgeçilmeye başlanmış olup kültür, doğa turizmi ile birlikte 3. yaş turizminin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu dönemde beşinci plan döneminin devam eden olumlu gelişmelerine karşın, turizm eğitimi, altyapı yetersizliği, seyahat acentaları ve tur operatörleri ile ilgili düzenlemeler istenilen boyutta olamamıştır (DPT, 1990; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (1996-2000): Bu dönemde mevcut üst yapılardan daha etkin yararlanılması, doğal sermayenin korunması, turizmin mevsimsel ve coğrafi dağılımının iyileştirilerek turizmin çeşitlendirilmesi çalışmalarına devam edilmesi, yerli tur operatörlüğünün yaygınlaştırılması, sektörde hizmet kalitesinin yükseltilmesi için sertifikasyon sistemine geçilmesi, Akdeniz-Ege Turizm Altyapısı ve Kıyı Yönetimi (ATAK) projesinin hızla uygulanması için gerekli düzenlemelerin yapılması hedefleri belirlenmiştir. Diğer plan dönemlerinden farklı olarak bu plan döneminde bazı hukuki ve yasal düzenlemelerin yapılacağından bahsedilmiş ancak kanunlaşmamıştır (DPT, 1996; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

- Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (2001-2005): Bu dönemde turizm mevsiminin bütün bir yıla yayılması, turizm potansiyeli olan ancak fazla bilinmeyen bölgelere yayılması, sektörle ilgili tüm yatırımların doğal, tarihsel, koruyucu, geliştirici ve sosyal çevreyi kollayıcı bir yaklaşım içinde olması, deniz, kum, güneş turizminden farklı olarak dağ, kış, termal, sağlık, golf, yat ve kongre turizmi çeşitlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir. Sürdürülebilir turizmin sağlanması için yapılması gereken düzenlemelerden ve ekoturizmin geliştirilmesinden bahsedilmiştir. Turist sayısı ve turizm gelirlerinde artış olmuştur (DPT, 2001; Yıldırım, 2005; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

2006 yılında Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı yürürlüğe konulmadığı için bu dönemde bir geçiş planı öngörülmüştür. 2006 yılında da turizm gelirleri ve turist sayısında hedefler tutturulamamıştır (Coşkun, 2010).

•Dokuzuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (2007-2013): Bu dönemde, ülkedeki refah ve gelişmişlik dengesizliklerini azaltıcı doğrultuda yönlendirilecek, turizm potansiyeli olan ancak yeterince ele alınmamış bölgelerde turizmi geliştirecek ekonomik ve sosyal kalkınmanın sağlanması, sektörle ilgili tüm yatırımların doğal, tarihsel, sosyal ve kültürel çevreyi korutucu bir yaklaşım içinde ele alınması, turizmin tüm bir yıla yayılması, Türk turizminin uluslararası turizm pazarından azami pay alabilmesi hedeflenmiştir. Bu plan, daha önce beşer yıllık olarak hazırlanan planlardan farklı olarak yedi yıllık bir süre için hazırlanmıştır. Turizm sektörünün uzun vadeli ve sağlıklı gelişmesini sağlamak için 2007 yılında ‘Turizm Sektörü Ana Planı’ ile ‘2023 Türkiye Turizm Strateji Planı’ hazırlanmıştır. Dokuzuncu BYKP ile turizm gelirlerinde ve ziyaretçi sayısında artış sağlanmış olup belirlenen hedeflere büyük ölçüde ulaşılmıştır (DPT, 2007; Akdu, 2009; Coşkun, 2010; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

•Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planında Turizm Sektörü (2014-2018): 2023 Türkiye Turizm Stratejisi Planı hedefleri doğrultusunda toplumun refahını artırma, hayat standartlarını yükseltme, ülkenin ekonomik ve sosyal olarak kalkınması yönünde katılımcı bir yaklaşım benimsenerek hazırlanmıştır. Bu kapsamda; Kalkınma Bakanlığı’nın koordinasyonunda kamu kurum ve kuruluşları ile toplumun tüm kesiminden çok sayıda temsilci katılmıştır. Onuncu BYKP’nda temel amaç; turizmde nitelikli işgücü, tesis ve hizmet kalitesiyle uluslararası bir marka haline gelmesi, daha üst gelir grubuna hitap edecek turizm ürünlerinin çeşitlendirilmesi, turizmde kalitenin artırılması, doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde bölgesel kalkınmada öncü sektör haline gelmesidir. Bu planda, sürdürülebilir turizmin özendirilmesi için gerekli sorunlar giderilmeye çalışılmış ve turizm koridorları oluşturularak turizm türleri ‘Varış Noktası Yöntemi’ ile bütüncül bir şekilde ele alınmıştır (Kalkınma Bakanlığı, 2013).

Beş yıllık kalkınma planlarının (BYKP) asıl hedefi, turizmin sosyal, kültürel ve doğal çevre üzerindeki etkilerini dikkate almaksızın turizm gelirlerini ve ülkenin turizm kapasitesini olabildiğince arttırmaktır (Gürsoy, 2006; Coşkun, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

1.3.2. 2634 Sayılı Turizmi Teşvik Kanunu

1950 yılında 5647 sayılı ‘Turizm Müesseseleri Teşvik Kanunu’, Türkiye’de turizmin geliştirilmesi amacıyla çıkarılan ve teşvik kavramının turizm mevzuatında yer aldığı ilk düzenlemedir. 1957 yılında ‘Basın, Yayın ve Turizm Vekâleti’ kurularak turizm bakanlık düzeyinde temsil edilmeye başlanmıştır. 1960’lı yıllardan itibaren turizm alanında gelişmelerin başlamasıyla kalkınma planlarına yer verilmiştir ve 1963 yılında ‘Turizm ve Tanıtma Bakanlığı’ kurulmuştur (Kozak vd., 2001; Barın Penbecioğlu, 2012).

1980’li yıllara gelindiğinde turizm önemli bir sektör haline gelmiştir. 1982 yılında 2634 sayılı ‘Turizmi Teşvik Kanunu’ çıkarılmıştır. Turizmi Teşvik Kanunu’nun amacı; ‘turizm sektörünü düzenleyecek, geliştirecek, dinamik bir yapı ve işleyişe kavuşturacak tertip ve tedbirlerin alınmasını sağlamak’tır. Kanunun kapsamı; turizm hizmeti ile bu hizmetin gereği kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri ve turizm merkezlerinin tespiti ile geliştirilmelerine, turizm yatırım ve işletmelerinin teşvik edilmesine, düzenlenmesine ve denetlenmesine ilişkin hükümleri kapsamaktadır. Bu kapsamda, turizm sektörüne ülke ekonomisi içinde gereken önem verilmiş olup düşük faizli kredi, yatırım indirimi, teşvik primi, KDV ertelenmesi, vergi istisnaları gibi pek çok teşvik sağlanmıştır. Bu teşviklerin katkısıyla bundan sonraki süreçte turizm planlı bir şekilde gelişim göstermiştir (Resmi Gazete, 1982; Çatal, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012; Pekpak, 2012).

‘Turizm Bölgeleri’, ‘Turizm Alanları’ ve ‘Turizm Merkezleri’nin yasal tanımı ilk defa 2634 sayılı ‘Turizmi Teşvik Kanunu’nda yapılmıştır. Bu kanunda geçen ‘turizm bölgeleri’ ve/veya ‘turizm alanları’ ve/veya ‘turizm merkezleri’ ibareleri 24.07.2003 tarihli ve 4957 sayılı Kanunun 8. Maddesiyle ‘Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri ve Turizm Merkezleri’ olarak değiştirilmiştir. Kanunda yer alan ibareler;

‘Kültür ve Turizmi Koruma ve Gelişim Bölgeleri: Tarihi ve kültürel değerlerin yoğun olarak yer aldığı veya turizm potansiyelinin yüksek olduğu yerleri korumak, kullanmak, sektörel kalkınmayı ve planlı gelişimi sağlamak amacıyla sınırları Bakanlığın önerisi Bakanlar Kurulu kararıyla tespit ve ilan edilen bölgeleri,

Turizm Alanları: Turizm bölgeleri içinde öncelikle geliştirilmesi öngörülen, mevkii ve sınırları Bakanlığın önerisi Bakanlar Kurulu kararı ile tespit ve ilan edilen doğal ve sosyo-kültürel değerlerin yoğunlaştığı alanları,

Turizm Merkezleri: Kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri içinde veya dışında, öncelikle geliştirilmesi öngörülen, yeri, mevkii ve sınırları Bakanlığın önerisi

Bakanlar Kurulu kararı ile tespit ve ilan edilen, turizm hareketleri ve faaliyetleri yönünden önem taşıyan yerleri veya bölümleri ifade eder' şeklinde tanımlanmaktadır. Kanunda belirtilen bu üçlü kavram doğrultusunda ülke ölçeğinde turizm bölgeleri belirlenerek yatırımların yoğunlaşacağı turizm alanları saptanarak turizm merkezleri planlanacaktır (Resmi Gazete, 1982; Pekpak, 2012; Barın Penbecioğlu, 2012).

2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu ile taşınmaz malların turizm amaçlı kullanımı, yurtdışı turizm fuarlarına katılım desteği, elektrik indirimi, yabancı personel çalıştırılması, alkollü içki satışı, çalışma saatlerinin iyileştirilmesi, orman fonuna katkının taksitlendirilmesi, deniz turizminde hak sahipliği teşvikleri sağlanmıştır. Turizm sektöründe, bu Kanun ve diğer mevzuatta yer alan teşvik tedbirleri, istisna, muafiyet ve haklardan yararlanabilmek için Bakanlıktan 'turizm yatırımı belgesi' veya 'turizm işletme belgesi' alınması zorunlu hale getirilmiştir. Bu belgeler 'Turizm Tesislerinin Belgelendirilmesi ve Niteliklerine İlişkin Yönetmelik ve Uygulama Tebliğ' hükümleri doğrultusunda verilmektedir. 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu'na 2003 senesinde yeni düzenlemeler getirilerek 4957 sayılı 'Turizmi Teşvik Kanunu'nda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun' çıkartılmıştır. Bu kanunda, turizm planlamasına ilişkin terminoloji ve tanımlarda değişiklikler öngörülmüştür (Resmi Gazete, 1982; Barın Penbecioğlu, 2012; Pekpak, 2012; ATSO, 2017).

1.3.3. Türkiye Turizm Stratejisi 2023

Katılımcı planlama anlayışı ile hazırlanan Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Dokuzuncu BYKP (2007-2013) hedefleri ile uyum içindedir. Bu çalışma, kalkınma planında yer alan 'turizm sektörünün uzun vadeli ve sağlıklı gelişmesini sağlamak üzere Turizm Sektörü Ana Planı hazırlanacaktır' ifadesi kapsamında gerçekleştirilmiştir. Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te sürdürülebilir turizm yaklaşımı benimsenerek istihdamın artırılması, bölgesel gelişmede turizmin öncü bir sektör durumuna gelmesi, Türkiye'nin 2023 yılına kadar uluslararası pazarda turist sayısı ve turizm geliri bakımından ilk beş ülke arasına girmesi ile uluslararası bir marka haline gelmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda, ülkemizin doğal, kültürel, tarihi ve coğrafi değerlerini koruma-kullanma dengesi içinde kullanarak turizm alternatiflerini geliştirmek suretiyle turizmden alacağı payı arttırmayı hedeflemektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 ile ülkemizin her tarafına dağılmış halde bulunan sağlık, termal, yayla, kış sporları, kültürel açıdan önemli yerlerin tek tek ele alınmasından ziyade daha çok birbirleriyle entegrasyonunun oluşturulması, daha güçlü alternatif varış noktaları ve güzergâhların oluşturulması hedeflenmiştir. Turizm kaynaklarının noktasal ölçekte planlanması yerine gelişim aksları boyunca turizm koridorları, turizm bölgeleri, turizm kentleri ve eko turizm bölgeleri oluşturacak şekilde ele alınması öngörülmektedir. Bu sayede; bu bölgeler içinde zayıf kalan yerleşmelerin kültür, el-sanatları, yeme-içme tesisleri ile konaklama olanakları güçlenecek ve bu değerlerin tanıtımı yapılmış olacaktır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007; Çatal, 2010).

Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te 9 kültür ve turizm gelişim bölgesi, 7 turizm gelişim koridoru, 10 turizm kenti, 11 kruvaziyer liman, 9 yat limanı, 27 balıkçı barınağı ve yat limanı, 1 yeni havaalanı, yeni demiryolu ve karayolu hatları öngörülmektedir. Ayrıca, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 içerisinde yer alan 'Kentsel Ölçekte Markalaşma Stratejisi' kapsamında kültürel ve doğal değerlere sahip kentlerimizin markalaştırılarak, yerli ve yabancı turistler için çekim noktası haline getirilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda, kültürel ve tarihi geçmiş kıstas alınarak Kültür Turizmi Geliştirilecek 15 marka kent seçilmiştir. Bu iller; Adıyaman, Amasya, Bursa, Edirne, Gaziantep, Hatay, Kars, Konya, Kütahya, Manisa, Mardin, Nevşehir, Sivas, Şanlıurfa ve Trabzon'dur. Bakanlık tarafından markalaşacak bu şehirlerin 'Turizm Çekim Noktaları' belirlenmiştir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 kapsamında turizm planlamasına yönelik önemli değişiklikler getirilmiştir. Bu kapsamda; turizm sektöründeki planlamanın esnek ve hesap verilebilir, yönetim ve uygulama kısmında katılımcı ve sürdürülebilir gelişim özelliklerine sahip stratejik planlama anlayışına dayanması gerekliliği vurgulanmaktadır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

1.3.4. Turizm Master Planı

Genel olarak planlama, geçmişteki ve günümüzdeki veriler doğrultusunda geleceğe yönelik belirlenen bir hedefe ulaşabilmek amacıyla harekete geçmeden önce yapılan hazırlıklar, karar verme ve seçim yapma süreci olarak tanımlanmaktadır. Başka bir ifadeyle planlama, geleceğe yönelik imkânlar ve ihtiyaçlar doğrultusunda tasarım yapma işidir. Planlama bir bütünün parçası olarak arazi koşullarına en uygun ve toplum açısından en

yararlı olacak şekilde hazırlanmaktadır. Planlama çalışmalarında genel olarak ‘Ne yapılması gerektiği?’ sorusuna ve planlamada amaçlanan sonuca ulaşmak için ‘Neredeyiz?’, ‘Nasıl?’, ‘Niçin?’ sorularına cevap aranmaktadır. Uygulama alanlarına bağlı olarak ekonomi, kültürel, fiziksel vb. farklı alanlarda planlama çalışmaları yapılmaktadır (Tümertekin, 1960; Suher, 1996; Turoğlu, 2005; Özçağlar, 2006; Üstündağ, 2011; Üstündağ ve Şengün, 2011).

Master plan, kelime anlamı olarak temel ya da ana plan anlamına gelmektedir. Bir kentin uzun vadede ve imarlı bir şekilde gelişmesine yol gösterici olarak hazırlanmaktadır. Uygulanması esas olup gelişim ve değişimin mümkün olduğu alanlarda yapılmaktadır. ‘Kent Master Planı’, ‘Turizm Master Planı’, ‘Doğa Turizmi Master Planı’, ‘Termal Turizm Master Planı’, ‘Tarım Master Planı’, ‘Eğitim Master Planı’, ‘Dış Mekânlara Yönelik Master Planı’ gibi master plan çeşitleri bulunmaktadır (URL-28-29, 2017).

Turizm Master Planı, kentin çekiciliğini artırmak ve kente daha fazla turist çekmek amacıyla kentin turizm alanındaki sosyo-kültürel ve çevresel gelişmeleri, turizm altyapısı ve üstyapısı ortaya konularak uzun vadede (10-20 yıl) gelişmesine yol gösterici olarak katılımcı planlama anlayışı ile hazırlanmaktadır. Başarıya ulaşmak için kullanılan bir yol haritasıdır. Genellikle araştırma, planlama, yönetim ve uygulama süreçlerini içermektedir. Bu kapsamda kente gelen turist sayısı, kentte yapılan turizm türleri, kentte yer alan konaklama ile yeme-içme işletmelerinin ve turizm firmalarının sayısı, kentte turizm açısından önemli doğal-kültürel alanlar, taşıma kapasitesi, turizm gelirleri ve ekonomiye katkısı belirlenmektedir. Bunun için, kentin mevcut durum analizi, piyasa analizi, kıyaslama analizi, potansiyel analizi, GZFT analizi, turizm ve rekreasyon analizi yapılmaktadır. Kentlerde turizm gelişiminin doğru bir şekilde planlanması ve yönetimi önem arz etmektedir (UNWTO, 2012; URL-30-31, 2018).

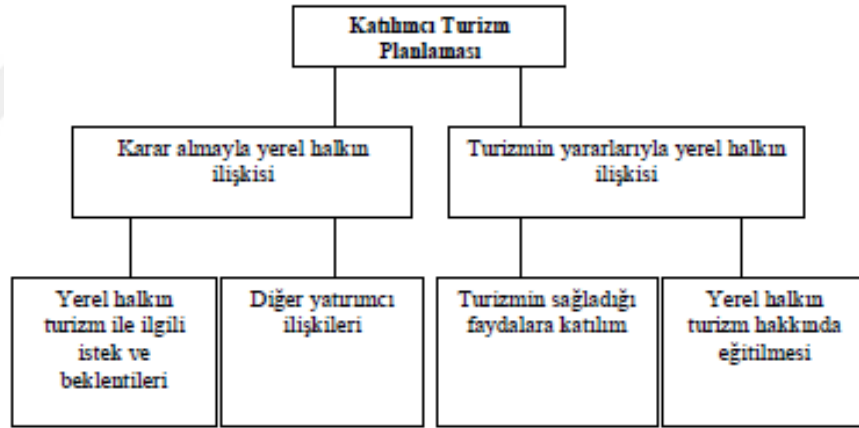
Her ülkenin bölgesel, ulusal ve yerel ölçekte master planları bulunmakta olup Türkiye’de de birçok kentin turizm master planları bulunmaktadır.

1.3.5. Katılımcı Turizm Planlaması

Katılımcı planlama yaklaşımı, 1980’li yıllardan sonra dünyada yaşanan çok boyutlu katılımcı ve işbirlikçi özellikleri vurgulayan planlama yaklaşımı olarak ortaya çıkmıştır (Timothy, 1999; Ataöv, 2007; Barın Penbecioğlu, 2012).

Katılımcı turizm planlaması (KTP), turizmle ilgili tüm paydaşları, hükümeti (otoyollar, havaalanları, parklar, müzeler, sağlık, güvenlik, kamu kuruluşları, planlama ve turizm girişimcileri vb.), ilin sorumlu yöneticilerini, sivil toplum kuruluşlarını (tarihi dernekler, koruma dernekleri, festival sponsorları vb.), konaklama işletmelerini, turizm ofislerini, ulaşım şirketlerini, yeme içme hizmeti sunan işletmeleri, eğitimle ilgili birimleri ve yerel halkı planlama sürecine dâhil eden bir yaklaşımdır. Turizm planlamasına o kentte ya da bölgede yaşayan yerel halk ve büyüklü küçüklü tüm meslek grupları ile serbest çalışanların dâhil edilmesi sürecidir. Turizm toplumu biraraya getirmekte olup tüm paydaşlar geleceklerini etkileyen kararlarda eşit haklara sahiptir. Yerel halka da eşit fırsatların sağlanması turizm ve turistler için önemlidir. Yerel halk turizmden yarar sağlamak ve ekonomik gelir elde etmek istiyorsa planlama ve turizmin geliştirilmesi sürecine katılmalıdır (Şekil 2) (Timothy, 1999; Bahaire ve White, 1999; Akdu, 2009; Şahbaz ve Akdu, 2010; Kartal ve Karaman, 2013).

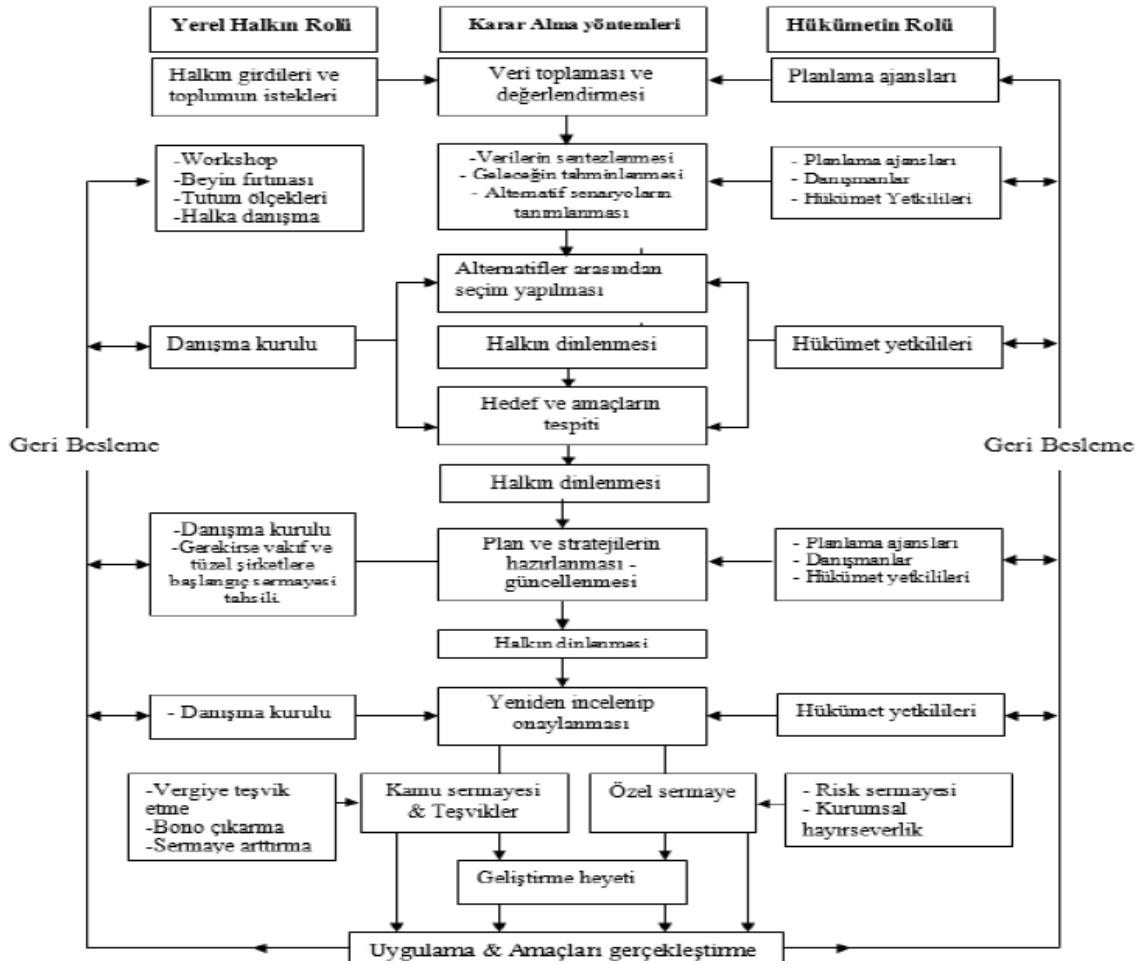

Şekil 2. Katılımcı turizm planlaması modeli (Timothy, 1999; Akdu, 2009)

Katılımcı turizm planlaması (KTP), turizmle ilgili en iyi kararların daha zor olsa bile bir katılım süreci yoluyla alınabileceğini vurgulamaktadır. Toplumu turizmden ayrı bir şekilde ele almak yerine toplumun sosyal ve ekonomik yaşamı ile turizm arasında bir uyum sağlama çabası turizm planlamasında yükselen bir yaklaşımı temsil etmektedir. Planlamayı mekâna içi boş bir nesneye müdahale etmek gibi değil toplumsal sistemi ve mekânı birarada dönüştürebilecek bir süreç tasarımını ön plana çıkaracak şekilde ele almaktadır. Bu kapsamda, yerel halkın ve turizmle ilgili paydaşların turizm planlamasına katılımı etkili karar alma fırsatı sağlaması açısından önemli bir yere sahiptir. Böylelikle

sürece müdahale etmek, sonuç odaklı düşünmek ve uzun dönemli planlar yapmak anlam kazanmaktadır (Gunn, 1994; Miskowiak, 2004; Şahbaz ve Akdu, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

Planlamada karar alma ve uygulama sürecine yerel halk, hükümet ve planlamacıların katıldığı örnek bir planlama modeli Marshall tarafından geliştirilmiştir (Şekil 3) (Şahbaz ve Akdu, 2010).

Şekil 3. Karar alma ve uygulama modeli (Gunn, 1994; Şahbaz ve Akdu, 2010)

Katılımcı turizm planlamasının en önemli özelliği turizm ile ilgili çeşitli paydaşların planlama sürecine dâhil olmasıdır. Katılımcı turizm planlaması yaklaşımında özellikle turizmden asıl etkilenen yerel halkın katılımının sağlanması, toplumun tecrübesi ve katılım yoğunluğu, toplumdaki katılımcılar arasında ortaya çıkan görüş birliği katılımı belirleyen önemli unsurlardır. Bu unsurlar;

- Ortak fikir birliğinin sağlanması,
- Turist ve yerel halk arasında iyi bir ilişkinin kurulmasının sağlanması,
- Ulusal gelişim için turizmden sağlanan yararların artırılması,
- Sürecin ilerlemesi açısından önem taşımaktadır (Tosun, 2000; Akdu, 2009; Şahbaz ve Akdu, 2010; Barın Penbecioğlu, 2012).

Tosun (2000), Miskowiak (2004), Barın Penbecioğlu'na (2012) göre katılımcı planlama yaklaşımının faydaları;

- Toplumun planlama sürecine katılımı plancılara ve yerel yönetime işlerinde gerçeği daha iyi temsil eden kararlar üretmelerine yardımcı olmakta,
- Katılımcı planlama, toplumun ihtiyaçlarının tespit edilmesinde ve halkın değerlerini yansıtan daha etkili kararlar alınmasında plancılara yardımcı olmakta,
- Toplumun sorumluluk sahibi olmasına yardımcı olmakta,
- Katılımcı planlama ile toplumun bütün üyelerine eşit fırsatlarla katılım imkânı sağlamaktadır.

Katılımcı turizm planlaması kapsamında katılım tekniği olarak, odak grup toplantılarından, anket çalışmalarından, bireysel görüşmelerden, çalıştaylardan yararlanılmaktadır. Planlamanın her sürecinde toplumda ilgili tüm gruplarının katılımının sağlanması önemli bir husustur. Çok sayıda katılımcının yer aldığı ve farklı önerilerin olduğu katılım sürecinde, alanın mevcut durumunu tüm yönleriyle tanımlayan GZFT analizi ile çıktıların değerlendirilmesinde senaryo tekniği kolaylaştırıcı bir yöntem olmaktadır (Barın Penbecioğlu, 2012; Başaran Uysal, 2013).

Miskowiak (2004), Sultana ve Abeyasekera (2008), Akdu (2009), Şahbaz ve Akdu (2010), Barın Penbecioğlu (2012), Başaran Uysal'a (2013) göre katılımcı turizm planlamasının aşamaları üç başlık altında ele alınmaktadır:

- **Kapsamın Belirlenmesi Aşaması (Planlama Öncesi Hazırlık Aşaması):** Bu aşamada; planlama amacının belirlenmesi, çalışma alanının mevcut durum analizinin yapılması, mevcut planların etki durumlarının araştırılması, planlama sürecinin tasarlanması, planlamaya katılım gösterecek katılımcı profilinin belirlenmesi, bütçenin oluşturulması ve yatırım kaynaklarının belirlenmesi yapılmaktadır.

- **Katılımcı Planlama Hazırlık Aşaması (Katılımcılarla Birlikte Turizm Planı Hazırlık Aşaması):** Bu aşamada; gerekli olan verilerin toplanması, toplumun sorunlarının ve isteklerinin belirlenmesi, yerel bilgi ve analizlerin kullanılarak sorunların doğrulanması, öncelikli sorunların tespit edilmesi, çeşitli katılımcıların sürece katılımının nasıl

sağlanacağıının tasarlanması gerçekleştirilmektedir. Bu aşamanın devamında planlama ile ilgili amaç ve hedefler gerçekleştirilerek amaç ve hedefler doğrultusundaki gelişmeleri gözlemlemek gerekmektedir. Amaç ve hedefler açıkça belirlendikten sonra stratejiler açık ve kesin olarak ifade edilmektedir. Planlamaların uygulanabilmesi için; uygun stratejilerin belirlenmesi, alternatiflerin değerlendirilmesi ve öncelikli alternatif ve stratejilerin belirlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda;

- ✓ Gözleme ve değerlendirme (planların yeniden incelenmesi, revize edilmesi ve gerekli uygulama araçlarının birleştirilmesi),
- ✓ farkındalık ve eğitim yöntemleri (halk ilanları, sergiler, direkt posta gönderme, halk takvimleri),
- ✓ girdi yöntemleri (halkın dinlenmesi, tercih ve görüş araştırması, anket yöntemi, odak grupları, vizyon oluşturma),
- ✓ karar alma yöntemlerinden yararlanılmaktadır.

Belirtilen bu yöntemlerle toplumun sorunları, fırsatları, istekleri belirlenerek öncelikli sorunların tespit edilmesi gerekmektedir. Ancak bu yöntemlerden birini tek başına kullanmak planlama sürecinin başarılı olması için yeterli değildir. Bu sebeple, yöntemlerin birlikte kullanılması gerekmektedir. Daha sonra planlama ile ilgili uygun stratejiler ve senaryolar belirlenmektedir.

•Katılımcı Planlama Uygulama Aşaması (Uygulamaya Yönelik Değerlendirme Aşaması): Bu aşamada, uygulamaya yönelik uygun olan strateji ve senaryo seçilmektedir.

Aşamalarda belirtildiği üzere katılımcı turizm planlama süreci paydaş ve süreç odaklıdır. Mekânı sadece çizgileriyle değil toplumla birlikte düşünmektedir. Planlama sürecinde sorunları doğru tespit etmek ve paydaşlar vasıtasıyla planlama pratiğine anlamlı bir şekilde aktarılması katılımcı turizm planlamasının temel amacıdır.

1.3.6. Turizm Koridoru Planlama Yaklaşımları

Planlama, geleceğe yönelik istenilen hedeflere ulaşmak amacıyla sistemli eylem programlarını hazırlama ve karar alma süreci olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir deyişle, kuramsal bilginin sistemli bir biçimde eyleme uygulanmasıdır. Planlama geçmişi, bugünü ve geleceği kapsayarak gelecekte olacağı varsayılan birtakım olayları önceden belirleyerek bir çeşit tahminlemedir. Planlamada en kısa zaman, en az masraf, en az çevresel etki, en az çatışma ve en çok tahmin ile hedefe ulaşmak istenmektedir. Planlama, başlangıcı ve sonu

olmayan, değişimlere uyum sağlayabilen ve değişimleri yansıtarak devam eden bir süreçtir (Bettleheim, 1967; Friedman, 1987; Şahbaz, 2000; İçöz vd., 2002; Ersoy, 2008).

Dünya’da ve ülkemizde planlamanın ortaya çıkışı kentsel büyümenin henüz başlamadığı kırsal alanlara ilişkin kullanım taleplerinin çok fazla hissedilmediği 19. yüzyıl başlarında olmuştur. Bu dönemde kent sorunları bütüncül bir yaklaşımla ele alınmamıştır. Türkiye’de 1956 yılında çıkarılan 6785 sayılı ‘İmar Kanunu’ ile modern planlılığın temelleri atılmıştır. 1958 yılında İmar ve İskân Bakanlığı’nın kurulmasıyla çok disiplinli kent planlama çalışmaları ivme kazanmıştır. 1980’li yıllarda ise bütüncül planlama yaklaşımı gerekliliği terk edilerek birbirinden kopuk ve bağımsız planlar yapılmaya başlanmıştır. Kentsel alanların dışında kente eş değer varlık olarak kabul edilen kırsal alanların planlama çalışmaları da 1985 yılında yürürlüğe giren 3194 sayılı ‘İmar Kanunu’ ve bu kanuna dayanılarak aynı tarihte çıkarılan ‘Plansız Alanlar Yönetmeliği (1999 tarih ve 23804 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan yeni yönetmelik ile değiştirilmiştir)’ ile mümkün olmuştur. 1992 yılında düzenlenen Rio Konferansı’nda ağırlıklı olarak kent ve kırsal planlama çalışmalarına yön verildiği görülmektedir (Demirel, 2007; Demirel, 2009; URL-32, 2018).

Günümüzde nüfus artışı, teknolojinin gelişmesi, ileri bilgi birikimine bağlı olarak alternatif çözüm üretmek amacıyla farklı türde ve farklı nitelikte planlama yaklaşımları ortaya çıkmıştır. Bu yaklaşımlar;

- Inskeep’e (1991) göre sürekli artan esnek yaklaşım, sistem yaklaşımı, bütünleşik yaklaşım, toplumsal yaklaşım, uygulanabilir yaklaşım, çevresel ve sürdürülebilir gelişim yaklaşımı,

- Gülez’e (1993) göre; toplumsal planlama (nüfus planlaması, ekonomik planlama, yönetim planlaması), fiziksel planlama (ülke-bölge-havza-kent ve kırsal planlaması, turizm planlaması), yönetim planlaması ve obje planlaması,

- Kuntay’a (2004) göre savunucu yaklaşım, ekonomik yaklaşım, fiziksel-mekânsal yaklaşımı, toplumsal yaklaşım, sürdürülebilir turizm yaklaşımı,

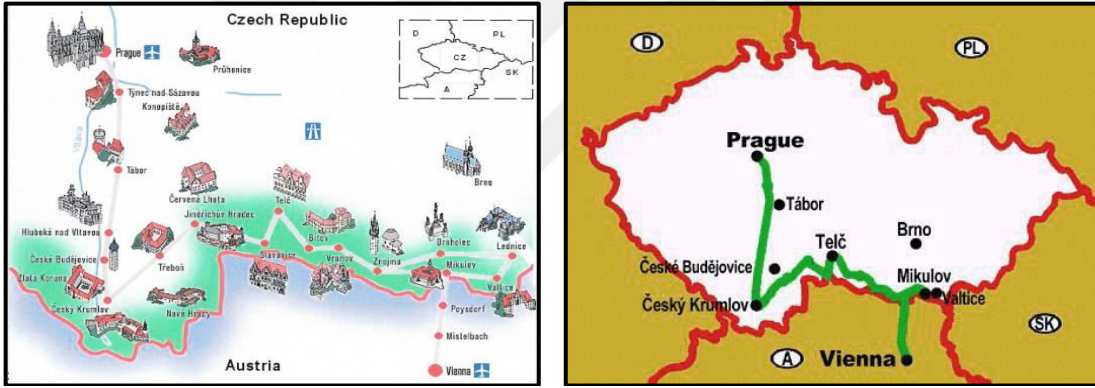
- Hall ve Stephen’e (2006) göre ekonomik yaklaşım, fiziksel/mekânsal yaklaşım, toplumsal yaklaşım, sürdürülebilir yaklaşım,

- Usta’ya (2008) göre büyüklüğü bakımından plan türleri, süresi bakımında plan türleri ve kapsamı bakımından plan türleri,

- Arı’ya (2010) göre rasyonel (kapsamlı) planlama, modernist planlama, iletişimci planlama, katılımcı planlama şeklindedir.

Turizm koridoru, doğal ve kültürel özelliklere sahip güzergâhların belli temalara dayalı olarak turizm amacıyla geliştirilmesi şeklinde tanımlanmaktadır (URL-33, 2018). Turizm koridorları sahip oldukları peyzaj bileşenlerinden dolayı önemli açık hava derslikleridir. Yerli-yabancı turistler bu alanlardaki doğal hayvan türlerini, doğal ve endemik bitkileri, ekosistem ve ekolojik süreçleri öğrenebilmektedir. Turizm koridorlarının sahip oldukları turizm potansiyelleri doğrultusunda varış noktaları da bütüncül bir şekilde planlanması ve yönetilmesi gerekmektedir (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

Kentlerde farklı temalara sahip turizm koridorları bulunmaktadır. Tarihi ve kültürel değerlerin korunduğu turizm koridorlarına ‘Viyana-Prag Yeşilyolu’ (Şekil 4), ‘San Francisco Yeşilyolu’, ‘Hudson Nehri Vadisi Yeşilyolu’ (Şekil 5), ‘Ottawa Yeşilyolu’, ‘Brooklyn-Queens Yeşilyolu’ (Şekil 6) (Arslan vd., 2004), ‘Boston Rose Fitzgerald Kennedy Yeşilyolu’ (Şekil 7) (URL-34, 2018), ‘Royal Shenandoah Yeşilyolu’ (URL-35, 2018) örnek gösterilmektedir.

Şekil 4. Viyana-Prag Yeşilyolu’ndaki tarihi ve kültürel değerler (Arslan vd., 2004)

Şekil 5. Hudson Nehri Vadisi Yeşilyolu’ndan görünüm

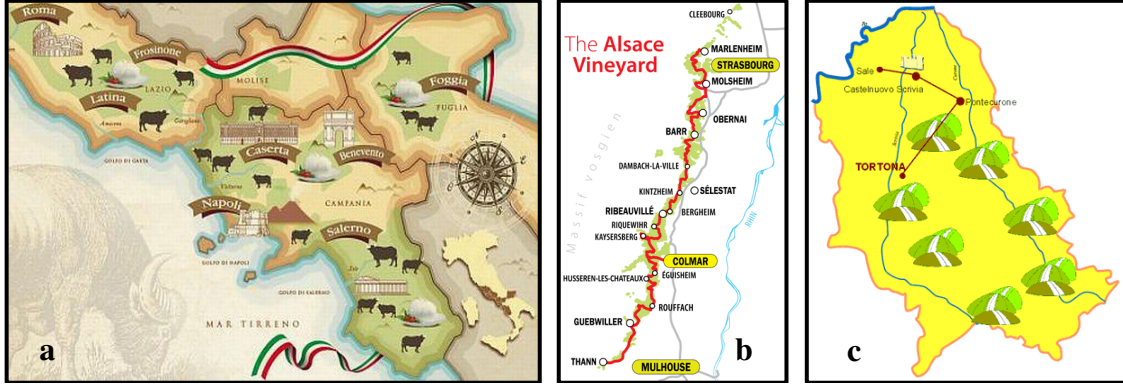
Şekil 6. Brooklyn-Queens Yeşilyolu'ndan görünüm

Şekil 7. Boston Rose Fitzgerald Kennedy Yeşilyolu'ndan görünüm

Yöresel yemek temasına sahip 'İtalya Mozzarella Güzergâhı' (Şekil 8) (URL-36, 2018), 'Alsace Şarap Güzergâhı' (Şekil 8) (URL-37, 2018), 'Edinburgh's Royal Mile' (URL-38, 2018), masal ve efsane gibi kültürel değerlere sahip 'Almanya Masal Güzergâhı' (URL-39, 2018), termal kaynak değerlerine sahip 'İtalya Montecatini Termal Güzergâhı' (URL-40, 2018), 'Minho Nehri Termal Güzergâhı' (URL-41, 2018), 'Avrupa Termal Güzergâhı' (URL-42, 2018), tarımsal faaliyetlere imkân tanıyan 'Quebec-Windsor Tarım Koridoru' (URL-43, 2018), 'Beira Tarımsal Büyüme Koridoru' (URL-44, 2018), dini alanlara ulaştıran 'Kıbrıs Anıtları UNESCO İnanç Güzergâhı' (URL-45, 2018), 'İspanya Marian Güzergâhı' (URL-46, 2018), 'Avrupa Kültür ve İnanç Güzergâhı' (Şekil 8) (URL-42, 2018) farklı temalara sahip turizm koridorlarına örnektir.

Tarihi ve kültürel niteliğe, yöresel yemek temasına, masal ve efsane gibi kültürel değerlere, termal kaynak değerlerine sahip, dini alanlara ulaştıran ve tarımsal faaliyetlere imkân tanıyan turizm koridorları, yerli ve yabancı turistlere çeşitli turistik etkinlikleri gerçekleştirme olanağı sağlamaktadır.

Şekil 8. (a) İtalya Mozzarella Güzergâhı, (b) Alsace Şarap Güzergâhı ile (c) Avrupa Kültür ve İnanç Güzergâhı (URL-36-37, 2018; URL-42, 2018)

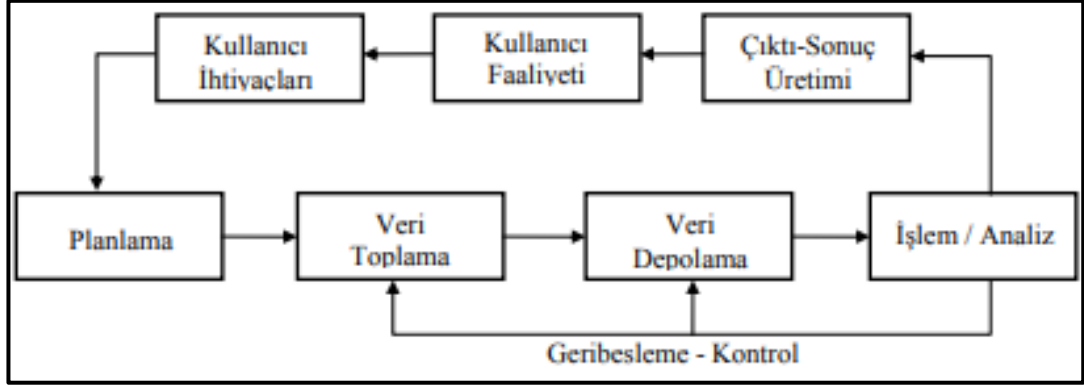
Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te turizm türlerini çeşitlendirmek, turizmi tüm yıla yaymak, doğal ve kültürel varlıkların farklı turizm taleplerinin karşılanmasını sağlamak amacıyla turizm koridorları yaratmak fikri öngörülmüştür. Bu kapsamda zeytin koridoru, kış koridoru, inanç turizmi koridoru, İpek Yolu turizm koridoru, Batı Karadeniz kıyı koridoru, yayla koridoru ve Trakya kültür koridoru olmak üzere 7 adet turizm gelişim koridorları önerilmiştir. Önerilen turizm koridorlarıyla turistlere tek bir etkinlik sunan bölgelerden ziyade, doğal-kültürel-tarihi-mimari, spor ve yerel gibi çeşitli varlıkları içeren bir güzergâhlar sunulmuş olacaktır (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007).

1.4. Bilgi Sistemleri

Bilgi, insan zekâsının erişebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin tümü olarak tanımlanmaktadır ve günümüzde insanoğlunun hayatında önemli bir yer oluşturmaktadır (Agar, 1974). Sistem ise, bir sonuç elde etmeye yarayan yöntemler düzeni olup birbirine bağımlı fiziksel veya kavramsal parçalardan, alt sistemlerden oluşan bir bütündür. Bilginin toplanıp işlenmesi belli bir sistemin var olmasını gerektirmektedir. Bu amaç doğrultusunda verilerin toplanması, depolanması ve işlenmesini sağlayan sistemlere 'bilgi sistemleri' adı verilmektedir. Bilgi sistemleri gözlem aşamasından veri toplama, analiz ve sunulmasına kadar uzanan bir dizi işlem akışından ibaret olup girdi, işlem ve çıktı bölümlerinden oluşmaktadır (Şekil 9). Girdi bölümü veri toplama, veri hazırlama ve veri girişi aşamalarını kapsamakta olup bu veriler üzerinde işlem bölümünde belirtilen saklama, geri çağırma, sınıflama, güncelleme işlemlerini yapmak gerekmektedir. Çıktı bölümünde bilgi sisteminden faydalanarak geri çağırma, sınıflama ve sıralama işlemlerini sorgulayarak ya

da diğer bilgi sistemlerine veri olarak aktarılarak kullanılmaktadır (Tecim, 1999; Kalıpsız vd., 2006; Çuhadar, 2010).

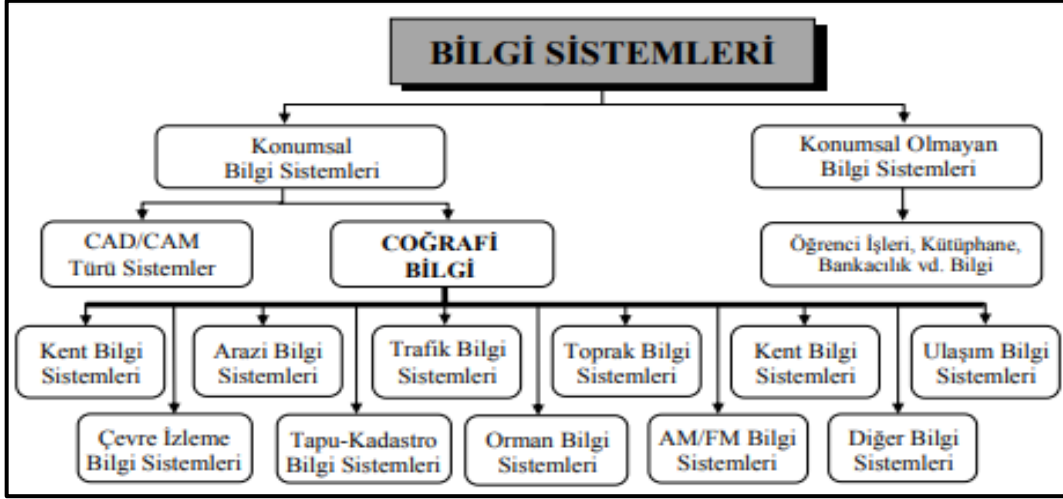

Şekil 9. Bilgi sistemlerinde bilgi akışı (Star ve Estes, 1990; Tecim, 1999)

Bilgi sistemlerinin temel fonksiyonu karar verme işlemini kolaylaştırmak ve bu süreci kısaltmaktır. Bu yüzden bilgi sistemlerinin daha hızlı, daha etkin ve daha doğru işleyebilmesi için bilgisayar teknolojilerinden faydalanmak gerekmektedir (İlhan, 1999; Tecim, 1999; Yomralıoğlu, 2000; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Bilgi sistemleri ihtiyaçlara yönelik olarak oluşturulmaktadır. ‘Yönetim Bilişim Sistemleri’, ‘Uzman Sistemleri’, ‘Karar Verici Yönetim Sistemleri’, ‘Grup Karar Destek Sistemleri’, ‘Kent Bilgi Sistemi (KBS)’, ‘Kampüs Bilgi Sistemi’, ‘Turizm Bilgi Sistemi (TBS)’, ‘Turist Bilgi Sistemi’, ‘Donatı Bilgi Sistemi’, ‘Mezarlık Bilgi Sistemi’, ‘Durak Bilgi Sistemi’, ‘Rekreasyon Alanları Bilgi Sistemi’ farklı içeriklerde oluşturulmuş bilgi sistemlerine örnek olarak gösterilebilmektedir (Tecim, 1999; Yomralıoğlu, 2000; Geymen ve Sarı, 2002; Topay vd., 2003; Tecim ve Tarhan, 2004; Tiryakioğlu ve Erdoğan, 2004; Karış vd., 2005; Çelik, 2005; Morova, 2006; Tecim, 2008; Kurdoğlu vd., 2012; Eken ve Sayar, 2014; Çelik, 2015).

Bilgi sistemleri herhangi bir konuma bağlı olup olmamalarına göre ‘Konumsal Bilgi Sistemleri’ ve ‘Konumsal Olmayan Bilgi Sistemleri’ olarak iki gruba ayrılmaktadır (Şekil 10) (Tecim, 1999; Yomralıoğlu, 2000).

Şekil 10. Bilgi sistemlerinin sınıflandırılması (Tecim, 1999)

Konumsal bilgi sistemleri; coğrafi nesnelerin sadece koordinat değerleri ile değil, aynı zamanda öznelik bilgileri ile de tanımlanmasını ele alan bir bilgi sistemidir. Bu sistemlerin en önemli özelliği, herhangi bir nesnenin mutlak surette koordinat bilgisi (grafik) ile tanımlanması ve o nesnenin özelliklerini açıklayan alfa-sayısal (grafik olmayan) yani metinsel bilgilerin de var olmasıdır. Bilgisayar teknolojisindeki gelişmelere paralel olarak, grafik ve grafik olmayan bilgiler bir veri tabanı sistemi içerisinde ilişkilendirilmiş olup yeni bilgi sistemi uygulamaları ortaya çıkmıştır. Planlamadan sağlığa, mülkiyetten turizme, idari yönetimden güvenliğe, eğitimden ulaşımaya kadar çok geniş uygulama alanlarına sahiptir (Tecim, 1999; Yomralıoğlu, 2000).

Konumsal olmayan bilgi sistemleri; konuma tabi olmayan veriler üzerinden işlemlerin yapıldığı bir bilgi sistemidir. Organizasyona ya da kuruma yönelik idari işlevleri kapsamaktadır. Öğrenci, kütüphane, bankacılık, otel veya uçak rezervasyon sistemleri bu gruba örnek oluşturmaktadır (Yomralıoğlu, 2000; Tecim, 2008).

CBS hem konumsal olan hem de konumsal olmayan tüm bilgilerin kullanılıp analiz edilmesine imkân sağlamaktadır (Tecim, 1999; Yomralıoğlu, 2000).

1.4.1. Turizm Planlamalarında Kullanılan Bilgi Sistemleri

Bilgi sistemlerindeki son gelişmeler, turistik ürünler ve güzergâhlara yönelik bilginin toplanması, işlenmesi, analiz edilmesi kapsamında turistik ürünlerin hazırlanması ile ilgili çalışmaları etkilemektedir. Ayrıca, turizm sektöründeki işletmeler ve turistik güzergâhlar

için pazarlama, yönetim ve tanıtım alanlarına yeni olanaklar sunmaktadır. Bu sistemler arasında yer alan ‘Bilgisayarlı Rezervasyon Sistemleri (CRS)’, ‘Küresel Dağıtım Sistemleri (GDS)’, ‘Hedef Yönetim Sistemi (DMS)’, ‘Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS)’, ‘Coğrafi Bilgi Teknolojileri (CBT)’, ‘Uzaktan Algılama (UA)’ ve internet günümüz turizm faaliyetlerinde kullanılan bilgi sistemleridir. Bu sistemler tarihi, kültürel ve doğal alanların ortaya çıkarılıp haritalanması ve dolayısıyla turizm açısından önemli noktalarının korunmasına imkân sağlamaktadır (Yılmaz ve Öncüer, 2002; Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Asri vd., 2010; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Bir bilgi teknolojisi olan Coğrafi Bilgi Sistemleri, mekâna bağlı değerlendirme yapabilmeyi sağlayan bir araçtır. Bu aracın yeteneklerinin geliştirilmesi farklı konularda kullanılabilmesi, konunun gerektirdiği programlama bilgisi ve veri yapısına bağlı olarak çeşitlenmektedir. Coğrafi Bilgi Sistemleri temelde üç katmanlı yapı (veri tabanında saklanan veri, mekânsal olarak grafik obje ve bu ikisi arasındaki ilişkileri kuran program) esasına göre çalışmaktadır. Coğrafi Bilgi Sistemleri’nin bilgi sistemlerinden farkı; sistemin değişik nesnelere ait öznelik bilgilerine ilave olarak konum bilgilerini de içermesidir (Sağlam vd., 2004; Gülbay, 2007; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS); yeryüzündeki farklı büyüklükte yer alan mekana ait bilgileri derlemek, depolamak, yönetmek, düzeltmek, değiştirmek, analiz etmek, modeller geliştirmek ve elde edilmiş verilerin takdimi için geliştirilmiş bir yazılım ve donanım sistemidir (Davis, 1996; Topay vd., 2003). Bilgisayar teknolojisinden faydalanarak arazi ile ilişkili her türden bilgiyi (arazinin yapısı, eğimi, toprak türü, ulaşımı, çevre ve doğal kaynakların yönetimi vb.) CBS yardımıyla oluşturmak mümkün olmaktadır. CBS’nin sağladığı sorgulama sistemiyle talep edilen bilgiye ulaşmak kolaylaşırken araziyle ilgili arzulanan tasarımlar da bilgisayar vasıtasıyla oluşturulabilmektedir (Tiryakioğlu ve Erdoğan, 2004). CBS sayesinde bilgi akışı hızlanmakta, daha verimli üretim ve envanter yönetimi sağlanmakta, iş verimliliği artmakta, etkili ve doğru analizler yapılmakta, veri güncelleme kolaylığı sağlanmakta, iş gücünü arttırıp zaman kaybı önlenmektedir. CBS’nin temel fonksiyonları veri işlemleri, sorgulamalar, mekânsal analizler (temel mekânsal analizler, ağ analizleri, geometrik ve istatistiksel işlemler, sayısal arazi/yükseklik modelleri), senaryo analizleri ve sunumlardır (Düzgün, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Bilgi teknolojilerinin gelişmesiyle özellikle haritaları üst üste çakıştırarak sorgulamaların yapılmasına imkân sağlayan Coğrafi Bilgi Sistemleri; bilgisayar, coğrafya, matematik, istatistik, mühendislik, planlama, çevre bilimi, peyzaj mimarlığı ve haritacılık

gibi farklı bilimlerin bir arada çalışmasına imkân sağlamaktadır. Çevre ve doğal kaynak yönetimi, mülkiyet ve idari yönetim, bayındırlık hizmetleri, eğitim ve sağlık yönetimi, belediye faaliyetleri, ulaşım planlaması, turizm, orman ve tarım, ticaret ve sanayi, savunma ve güvenlik alanlarında CBS uygulamaları kullanılmaktadır (Yomralıoğlu, 2000; Erdoğan ve Tiryakioğlu, 2004; Ahipaşaoğlu ve Kaya, 2005; Asri vd., 2010; Töreleyen vd., 2010). CAD gibi bilgisayar destekli çizim, tasarım ve uydu görüntü analizi sistemleri CBS'nin gelişmesinde önemli katkı sağlamaktadır. Bu tür sistemler, karar vermeyi destekleyerek gelecek kullanım için bilgi sistemlerinin mevcut sonuçlarını ele almak ve peyzaj planlama süreçlerini geliştirmek için yardım etmektedir (Blaschke, 1997; Pietsch ve Buhmann, 1999; Tecim, 2000; Arnold vd., 2005; Lang ve Blaschke, 2007; Gontier, 2007; Pietsch, 2012).

Peyzaj planlamada ilk kez bilgisayar kullanımı, 1969 yılında İskoç bilim adamı McHarg'ın ekolojiye dayalı planlama çalışmalarında olmuştur. McHarg, ekolojik verileri haritalamaya dayalı geliştirdiği bir yöntem ile uygun alan kullanım kararlarını belirlemiştir. Haritaları üst üste koyarak her bir kullanım için uygun alanları belirleyerek tek bir haritada göstermiştir (Güngör ve Önder, 1998). Peyzaj planlama ile ilgili çalışmalarda kaynağı kullananlar ile kaynaklar arasındaki denge ve düzen tespit edilerek planlama için gerekli konumsal ve konumsal olmayan bilgilerin CBS ortamında sorgulanması, güncelleştirilmesi, en hızlı kararların verilmesi sağlanmakta ve kaynak analizi yapıp senteze varılmaktadır (Yörüklü, 2009; Çelik, 2015; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

1.4.2. Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Turizm Amaçlı Kullanım Alanları

Ziyaret edilecek alanlara ait haritalar turizmde önemli yardımcıları olduğu için CBS ile turizm arasında her zaman doğrudan bir ilişki vardır. Turizm, doğal-tarihi-kültürel değerler ve çevresel kaynaklara dayalı bir faaliyettir (Van Arragon ve Wessel, 1994; Dondo vd., 2002; Güngör, 2005).

CBS'nin turizm amaçlı uygulamalarında veriler; nokta, çizgi ve çokgen olmak üzere karakterize edilerek sayısallaştırılmaktadır. Noktasal veriler, doğal-tarihi-kültürel alanların, çizgisel veriler, su varlığı, yolların, çokgen veriler ise; parklar, korunan alanlar ve göllerin sayısallaştırılmasında kullanılmaktadır. Bahaire ve Elliott-White (1999), CBS fonksiyonları ve turizm uygulamalarını ilgili kategorilere ayırmıştır (Tablo 4). Tablo 4'teki örnekler, CBS teknolojisinin bir araç olarak kullanıldığı turizm, rekreasyon yönetimi ve planlama uygulama aralığını göstermektedir (Van Arragon ve Wessel, 1994; Boyd ve

Butler, 1996; Porter ve Tarrant, 2001; Farsari ve Prastacos, 2004, Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Güngör, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Tablo 4. CBS'nin turizm uygulamalarına yönelik fonksiyonel zellikleri (Bahaire ve Elliott-White, 1999)

CBS Fonksiyonları	CBS Temel Soruları		Turizm Uygulamaları
Veri girişi, depolama ve kullanma	Yer	Ne? Nerede?	Turizm kaynak envanteri
Harita retimi	Durum	Nerede?	Gelişim için en uygun yeri tanımlama
Veri temelli bütünleşme ve veri yönlendirme	Eğilim	Ne değişti?	Turizm etkilerini lme
Veri soruları ve araştırmalar	Güzergâh belirleme	En iyi güzergâh hangisi?	Ziyaretçi yönetimi/akışı
Mekânsal analiz	Model	Model nedir?	Kaynak kullanımı ile ilgili ilişkileri analiz etme
Mekânsal Modelleme	Model oluşturma	Ne olur?	Turizm gelişiminin potansiyel etkilerini değerlendirme
Karar destek			

CBS'nin turizm amaçlı uygulama alanları altı bölüme ayrılmaktadır:

- **Turizm Kaynak Envanteri:** Turizm planlaması ve yönetimi birçok aracıyı ve karmaşık karar alma sürecine yardım etmek amaçıyla pek çok bilgiyi içermektedir. Böylelikle CBS, farklı veri setlerini hem niteliksel ve niceliksel hem de mekânsal ve mekânsal olmayan şekilde saklamaya izin vermektedir. Turizm kaynak envanteri,  nedenle önemlidir. Birincisi, doğal kaynakların kapasitelerine karar vermede planlamacılar ve kaynak yöneticilerine yardımcı olmakta, yeni hizmetlerin yaratılması için kaynak teşkil etmektedir. İkincisi, en uygun olan kaynakların kullanımına ve turizmi etkileyen etkenlerde planlamacılar yardımcı olabilmektedir. Üçüncüsü ise, turizm endüstrisinde uzun dönemdeki eğilimleri, planlama sorunlarını oluşturmada kullanılabilmektedir (Rhind, 1990; Boyd ve Butler, 1996; Yianna ve Poulicos 2005; Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

- **Yerleşim Uygunluğu:** CBS alan kullanımı ve etkinlikleri, altyapı olanakları, doğal kaynakları, bir turizm güzergâhının potansiyel kapasitesine karar vermek için kullanılmaktadır. Turizm kalkınması için doğrudan ya da dolaylı olarak yer tanımlamak birçok turizm rneği ile ilişkilidir. Turizm gzerghında bir yerin mevcut ve potansiyel kapasitesini belirlemek için kullanılan birbiriyle çelişen ya da tamamlayıcı arazi

kullanımları ve etkinlikleri, altyapı durumu, sınırlayıcı doğal kaynaklar temel coğrafi değişkenlerdir (Rhind, 1990; Butler 1993; Bahire ve Ellitt-White, 1990; Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

- Turizm Etkinliklerini İzleme ve Ölçme: ‘Ne değişti?’ sorusunu yanıtlamayı içermektedir. Zaman içerisinde arzu edilen parametreleri izleyerek, daha sonraki kategorilerle ilişkili olan potansiyel etkileri önceden tahmin etmede kullanılmaktadır. Çevresel, sosyal, ekonomik bilgiyi gerektiren sürdürülebilir turizm gelişiminde CBS teknolojisi verilerin bütünlüğü ve yönetimine izin vermektedir (Rhind, 1990; Bahaire ve Elliott-White, 1999; Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

- Ziyaretçi Akışı ve Yönetimi: ‘En iyi güzergâh hangisi?’ sorusunu yanıtlamayı içermektedir. Turizmde bu uygulama çoğunlukla zaman-mekân analizi ile ilişkilidir. Turistlerin ve ziyaretçilerin davranışlarını anlamaya ve öğrenmeye yardımcı olmaktadır (Dietvorst, 1995). CBS, turistlerin davranışlarının anlaşılması, ekonomik kazanç gibi faydaların gelişmesi, çevrenin korunması, etkinliklerin yönetimi ve daha iyi bir altyapı gibi konularda bilgi akışı sağlamaktadır (Rhind, 1990; Bahaire ve Elliott-White, 1999; Farsari ve Prastacos, 2004; Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

- Kaynak Kullanımı ile İlgili İlişki: ‘En iyi örnek hangisi?’ sorusuna cevap aramaktadır. Olayların oluşum ve dağılımını tanımlamak için bilim adamı, planlamacılar ve karar vericiler örnek tespit ederler. CBS turizm veya kalkınma etkinliği çeşidi olarak herhangi bir tür tarafından rahatsız olması gereken alanları belirtmek için kullanılmaktadır. Etki analizi CBS olarak bu kategori ile ilgili kullanılabilir örnekleri tanımlamak, farklı bileşenler arasında turizmin gelişmesine olası etkileri belirlemek ve değerlendirmektedir (Bahaire ve Elliott-White, 1999). Çevresel yargılama, çeşitli toplumlar arasında turizmden kaynaklanan etki, maliyet ve fayda dağıtımı ile ilgili son yıllarda artış gösteren önemli bir sorundur. Genellikle, kirlilik kaynakları gibi istenmeyen arazi kullanımlarında artan çevresel yargılama ortalama oranlara göre düşük gelirli toplumlarda etkisi daha fazla bulunmaktadır (Rhind, 1990; Bahaire ve Elliott-White, 1999; Ahıpaşaoğlu ve Kaya, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

- Turizm Gelişiminin Potansiyel Etkilerini Değerlendirme: Bu uygulama, CBS’nin daha karmaşık analitik yeteneklerini işleyen ve CBS’nin tüm özelliklerini birleştiren uygulamaları içermektedir. ‘Ne olur?’ sorusuna yanıt aramaktadır. Görsel etki analizi, yüksek estetik değerlere sahip bir çevre ya da doğa manzarası için özellikle birkaç turizm

planlama projesini birleştirebilmektedir (Millar vd., 1994; Yianna ve Poulicos, 2005; Ahipaşaoğlu ve Kaya, 2005; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Turizm alanında CBS; basılı haritalar için dijital harita veri tabanı, internet ortamında ve mobil ortamda haritalama için dijital dosyalar, turistler için gezi güzergâhlarını içeren haritalar oluşturmak amacıyla kullanılmaktadır (URL-47, 2018).

1.4.3. Turizm Bilgi Sistemi

Turizm planlamalarında doğal-tarihi-kültürel değerler ve turistik alanlara ait konuma dayalı bilgiyi bilgisayar ortamında depolama, analiz etme, sorgulama, haritalama imkânı sunan Turizm Bilgi Sistemi (TBS)'nin oluşturulmasında CBS bir araçtır. TBS; temelde turist, kent insanı, yerel yönetimler, işletmeler, teknolojik çevre, politik çevre, sosyal çevre, ekonomik çevre ve ekolojik çevre kavramlarını içeren bilgi sistemlerinin bir türü olarak değerlendirilmektedir (Asri vd., 2010; Çuhadar, 2010; İneç ve Akpınar, 2011; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

TBS'ler çok genel olarak, turistlerin aradıkları bilgilere basit ve hızlı bir biçimde erişebildikleri bilgisayar destekli sistemler olarak tanımlanabilmektedir. TBS'ler turistlere bilgi, barınma, ulaşım, güzergâh ve diğer hizmetler konusunda bilgi sağlamaktadır. TBS'nin arayüzünü, turizm bölgesinin haritası veya şehir planı oluşturmaktadır. Bu harita veya plan üzerinde turistlerin ve turizmin amaçları (politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik) doğrultusunda tarihi yerler, milli parklar, ulaşım güzergâhları, göller vb. bilgiler yer almaktadır. Haritalar turistler için görsel bilgi sunma araçları olduklarından, turizme yönelik konumsal olmayan bilgilerin konum bilgisi ile ilişkisi olması gerekmektedir. Sistem bu verilerin depolanması, işlenmesi, analiz edilmesi ve güncellenerek kullanıcılara sunulmasını içermektedir. TBS'de yapılabilecek sorgulama ve analizler, sistemin bilgi kapsamına ve analiz yeteneklerine bağlıdır. Bilginin kapsamı, tasarım aşamasında, sistemin kullanıcı kitlesine göre belirlenir. Bu bilgilerin de veri tabanında bulunması ve sürekli güncellenmesi gerekmektedir (Cömert ve Bostancı, 1999; Kafarov ve Çabuk, 2002; Çelik, 2005; Daramola vd., 2008; Çuhadar, 2010; İneç ve Akpınar, 2011; Kara, 2013).

TBS'ler ile turistik alanların yönetilmesi, geleceğe yönelik planlama kararlarının alınması ve ilerleyen aşamada kurulan CBS'ler ile birlikte uyumunun sağlanması amaçlanmaktadır. Bir TBS'de kullanıcıya gerekli bilgilerin temin edildiği bilgi servisleri, bilgileri belirli sonuçlara ulaşmak için kullandığı işlem servisleri ve interaktif ortam

aracılığıyla ortak çalışan 3. parti servisleri özellikleri bulunmaktadır (Esen, 2005; Daramola vd., 2008; Kara, 2013; Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

Kentlerde turistlere bilgi kaynağı olması, turizm açısından il, bölge ve ülke tanıtımının gerçekleştirilmesi, CBS tabanlı çalışmalara altlık oluşturması açısından TBS'nin kurulmasında fayda vardır. Bu sayede, kente ziyarete gelen bir turist nerede, ne gibi olanakların olduğunu, bir yerden diğer bir yere en kısa hangi yoldan ne şekilde ulaşılacağını, kentte nerelerin görülmeye değer olduğunu kolay bir şekilde ğrenebilecektir. Peyzaj planlama sürecinde TBS'nin altlığını oluşturmak için gerekli olan konumsal ve konumsal olmayan verilerin eksiksiz olarak toplanıp depolanması gerekmektedir (Kurt ve Kurdoğlu, 2016).

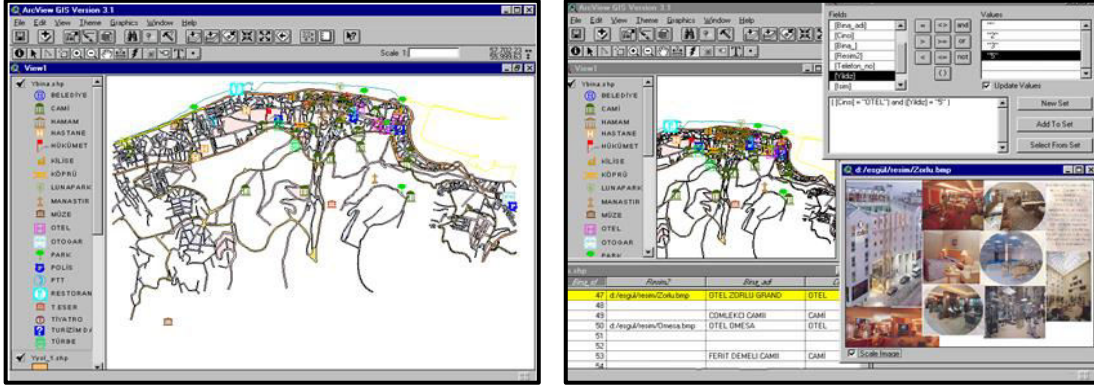
Son yıllarda turizm sektöründe bilgi sistemlerinin sunduğu yeni olanakların kullanılması amacıyla TBS'lerin haricinde Turist Bilgi Makineleri (Tourist Information Kiosks) de geliştirilmiştir. TBM'ler bankamatiklere (ATM) benzemekte olup dokunmatik ekranlar yardımıyla bilgi tarama, kredi kartı ile on-line bilet satın alma, rezervasyon ve daha fazla bilgiye ulaşmak için doğrudan telefon erişiminin sağlandığı sistemlerdir. Bu sistemler kentlerde yapılan birçok turizm tipi ve kente gelen farklı turist tiplerine yönelik bilgi sunmaktadır (elik, 2005; Global Kiosk Systems, 2018).

1.4.3.1. Turizm Bilgi Sistemi ile İlgili Yapılan alışmalar

Dünyada ve ülkemizde turizm bilgi sistemiyle ilgili yapılan başlıca çalışmalar özetlenerek aşağıdaki şekilde verilmiştir.

Cömert ve Bostancı'nın (1999) 'Turist Bilgi Sistemleri ve Trabzon rneği' adlı çalışmasında, Trabzon kenti için küçük çaplı diğer kentlere de örnek teşkil edebilecek bir turizm bilgi sistemi oluşturmuşlardır. Kente ait tarihi eserler, oteller ve gezinti yerlerine ait bilgiler ile fotoğraflar taranarak CBS ortamında oluşturulan veri tabanına aktarılmıştır. Oluşturulan veri tabanı turistlere en uygun yol, en yakın konaklama olanağı ve ayrıntılı bilgilerin sorgulanmasına olanak sağlamaktadır (şekil 11).

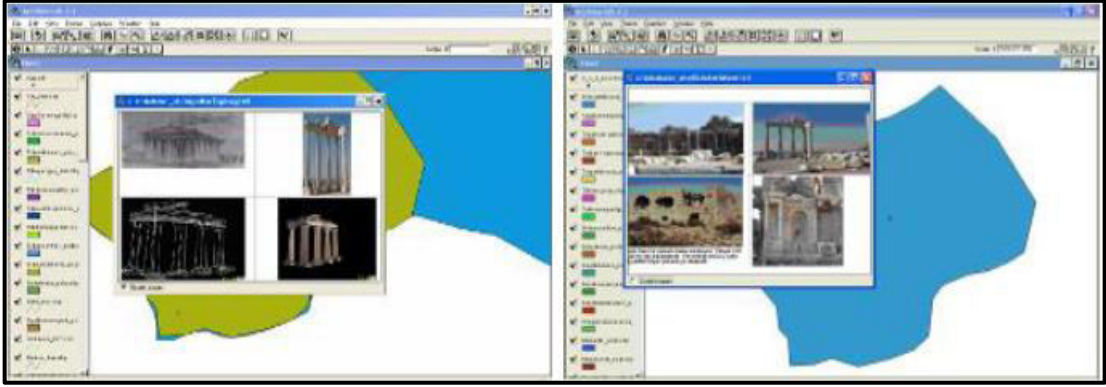

Şekil 11. Cömert ve Bostancı'nın (1999) Trabzon kenti için oluşturduğu TBS ve sorgulamaların görünümü

Kafarov ve Çabuk'un (2002) 'Coğrafi Bilgi Sistemleri (CBS) ve Multimedya Destekli İnternet Tabanlı Turizm Bilgi Sistemi Oluşturulması: Belek Örneği' adlı çalışmasında, Belek ilçesine ziyarete gelen turistlere ilçeye ilgili bilgilendirmeye yönelik olarak web tabanlı ve CBS-Multimedya destekli örnek teşkil edecek bir model bir veri tabanı oluşturmuşlardır.

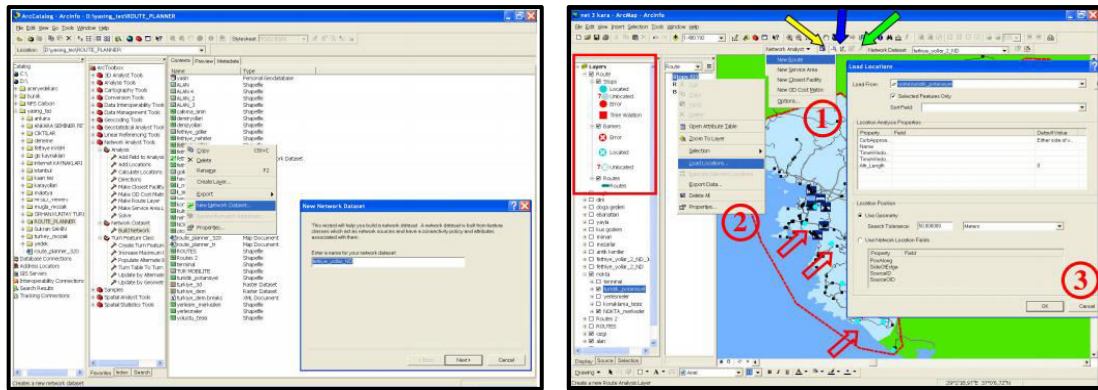
Çelik'in (2005) 'Turizm Kaynakları Bilgi Sistemi (TKBS) Oluşturulması: Gümüşhane Örneği' adlı çalışmasında, Gümüşhane il sınırları içerisinde tarihi, kültürel ve doğal turizm kaynaklarının envanterini çıkartmıştır. Gümüşhane'nin belli bölgeleri için çevirim içi hizmet sunan, turistlerin aradıkları bilgilere basit ve hızlı bir şekilde erişmelerini sağlayan bilgisayar destekli bir sistem önermiştir. Bu sistem, aynı zamanda Kent Bilgi Sistemi'ne de entegre edilmiştir.

Esen'in (2005) 'Turizm Bilgi Sistemleri İçin Tarihi ve Kültürel Envanterin Çıkarılması ve Manavgat Örneği' adlı yüksek lisans tez çalışmasında, Manavgat ilçesine ait tarihi yapılar hakkında bilgi edinerek tarihi yapıların fotoğrafını çekmiş ve el GPS'i ile bu noktaların koordinatlarını belirleyerek ilçe için turizm amaçlı bilgi sistemi oluşturmuştur. Örneklemeye amacıyla bazı yapıların 3 boyutlu modelini yapmıştır (Şekil 12).

Şekil 12. Esen'in (2005) yapmış olduğu TBS'de örnek sorgulamaların görünümü

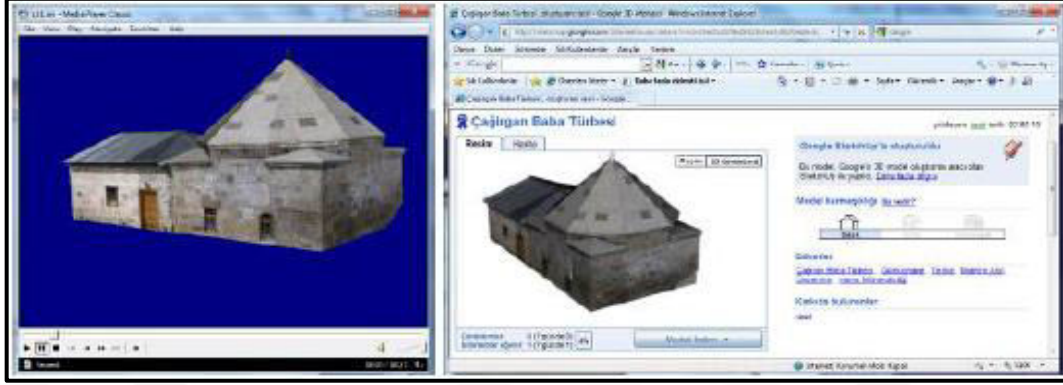
Gülbay'ın (2007) 'Turizm Tur Güzergâhlarının CBS Kullanılarak Etkileşimli Tasarlanması, Fethiye Örneği' adlı yüksek lisans tez çalışmasında, turistik istemin oluşması ve turistlerin davranış modellerini inceleyerek Fethiye ilçesi için ArcGIS 9,0 programında ve interaktif ortamda turistlere yönelik olarak turizm tur güzergâhları tasarlanmıştır. İlçede yer alan konaklama tesisleri, yapılan turizm türleri, turizm potansiyeli olan noktaları ArcGIS 9,0 programına aktarmıştır. Turistler için en uygun güzergâhın belirlenmesinde 'Network (Ağ) Analizi'ni kullanmıştır (Şekil 13).

Şekil 13. Gülbay'ın (2007) tasarladığı güzergâhların sorgulanmasına ait görünümü

Asri vd.'nin (2010) 'Gümüşhane Kültür Mirası Tanıtımı ve Turizmi İçin Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Sunduğu Fırsatlar' adlı çalışmasında, Gümüşhane kenti için dijital fotogrametri tekniği (CBS, uydu bazlı algılama, GPS) ile turizm bilgi sistemi oluşturmayı öngörmüşlerdir. Bu teknikle kent için tarihi açıdan önemli kaleler, camiler, türbeler, kiliseler, şapeller, köprülerin 3 boyutlu modelleri oluşturularak Google Earth programına

aktarılmıştır. Böylelikle hem kentin tanıtımı yapılmış hem de turistlere seyahatlerini kendi kendilerine planlama imkânı da sunulmuştur (Şekil 14).

Şekil 14. Asri vd.'nin (2010) yapmış olduğu TBS'de 3 boyutlu modelin internet ortamında görünümü

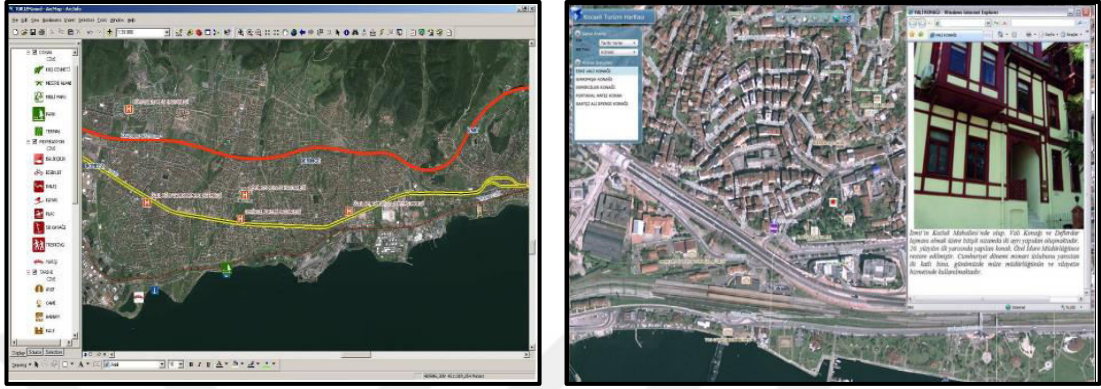
Çuhadar'ın (2010) 'Burdur İli Turizm Değerlerini Tanıtmada Bilgi Sistemlerinin Önemi ve Bir Model Önerisi' adlı çalışmasında, Burdur kentinin turizm değerlerinin daha iyi şekilde tanıtımının yapılması için turistlere internet üzerinden erişme ve sorgulama imkânı veren Turizm Bilgi Sistemi veri tabanı oluşturmuştur. İnteraktif veri tabanı oluşturmak için Google Maps ve MySQL uygulamasından yararlanmıştır (Şekil 15).

Şekil 15. Çuhadar'ın (2010) yapmış olduğu web tabanlı TBS'de arama sonuçlarının haritadaki görünümü

Demirci ve Kavzoğlu'nun (2010) 'Kocaeli Turizm Bilgi Sisteminin Tasarlanması' adlı çalışmasında, Kocaeli kentindeki tarihi değerlere ilişkin bilgi ve fotoğraflar toplanarak

ArcGIS programına aktarılmak suretiyle turizm bilgi sistemi veri tabanı tasarlamışlardır. Bu sistemle turistlere analiz, sorgulama ve turistik yerleri görüntüleme imkânı sunulmaktadır (Şekil 16).

Şekil 16. Demirci ve Kavzoğlu'nun (2010) Kocaeli kenti için tasarlamış olduğu TBS görünümü

Mermer ve Kavzoğlu'nun (2010) 'İstanbul Turistik Bilgi Sisteminin Tasarlanması' adlı çalışmasında, İstanbul kentinde yabancı turistler tarafından en çok ziyaret edilen tarihi ve kültürel eserleri belirleyerek bu eserlere ait grafik ve sözel veriler ile fotoğraflar CBS ortamına eklenerek web ortamında turizm haritası oluşturmuşlardır. Oluşturulan bu harita İstanbul kentinin turizm alanında tanıtımı ile sorgulanabilir ve bazı analizlerin yapılmasına da imkân sağlamaktadır.

İneç ve Akpınar'ın (2011) 'Kemaliye İlçesi (Erzincan) Web Tabanlı Turizm Bilgi Sistemi' adlı çalışmasında, Kemaliye ilçesi için Turizm Bilgi Sisteminin geliştirilmesini öngörmüşlerdir. Bunun için, turistik eser ve tarihi mekânların GPS ile koordinatları tespit edilerek CBS ortamına aktarılmıştır. Bu veriler çevrimiçi ortamda interaktif haritalara entegre (Google Map) edilmiştir. Haritalar ise HTML kodlarıyla sisteme kaydedildiği için sorgu yapılmasına imkân sağlamıştır.

Aydoğan ve vd.'nin (2012) 'CBS Destekli Web Tabanlı Turistik Rota Planlayıcısı Tasarımı ve Uygulaması' adlı çalışmasında, Microsoft Visual Studio, ASP.NET, JavaScript yazılımları ve Virtual Earth Map (Bing Maps) CBS uygulamalarını kullanarak interaktif ortamda turistler için güzergâhlar önermiştir.

İneç ve Akpınar'ın (2013) 'Erzincan Kent Turizm Bilgi Sistemi' adlı çalışmasında, Erzincan kentinin başlıca turistik varlıkları belirlenerek GPS ile koordinatları alınmıştır.

Bu alanlara ait eski ve güncel verilerin karşılaştırması yapılarak sisteme yüklenecek bilgiler tespit edilmiştir. Daha sonra elde edilen veriler kodlanarak ve web ortamına aktarılarak TBS veri tabanı oluşturulmuştur.

Mutlu vd.'nin (2017) 'Bodrum Turistik Bilgi Sistemi Web ve Mobil Uygulamaları' adlı çalışmasında, Bodrum ilçesi için Open Street Map (OSM) harita altlığını kullanarak turistik bilgi sistemi oluşturmuştur. Turistlerin ihtiyacı olan konaklama, ulaşım, yeme-içme, alışveriş, tarihi yerler ve plajlara ait veriler katmanlar halinde interaktif ortamda veri tabanına aktarılmıştır.

1.4.3.2. Turizm Bilgi Sistemlerinin Mekânsal Planlamaya Katkısı

Hızlı kentleşme, bilgi ve teknolojiadaki gelişmeler kentsel sorunların çözümünde yetersiz kalınca, mekânsal planlama yaklaşımının ortaya çıkması sağlanmıştır. Mekânsal planlama, sosyal ve ekonomik kalkınma ile ilgili bütün faaliyetlerin mekânda biçimlenmesi, yönlendirilmesi ve gerçekleştirilmesidir (Kalkınma Bakanlığı, 2018).

Ülke mekânına ilişkin stratejik planlama karar alınımından kentsel ve kırsal yerleşme planlamalarına ilişkin pek çok ölçekte mekânsal planlama yapılmaktadır (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2009). Özellikle üst ölçekli çevre düzeni planlama çalışmalarında, kentsel ve kırsal alanların planlanmasında, planların denetlenmesinde CBS ortamında oluşturulan bilgi sistemlerinden yararlanılmaktadır (Ayhan vd., 2010).

Teknolojinin gelişmesine bağlı olarak mekâna bağlı bilgilerin yönetilmesinde, planlama ve yöntem sorunlarının çözümünde kullanılmak üzere CBS ortamında bilgi sistemlerinin bir türü olarak TBS'ler tasarlanmaktadır. TBS'ler geçmiş ve günümüz arasındaki değişimlerin izlenmesi, ekonomik-sosyal-kültürel kaynakların yönetimi, planlanması ve entegrasyonunda önemli rol oynamaktadır. TBS'ler ile konumsal ve konumsal olmayan veriler birleştirilmekte, katmanlar bağımsız ya da birleşik olarak analiz edilebilmektedir. Böylelikle, mekânsal planlama açısından karar verme süreci kısalarak kısa zamanda çözümler üretilmektedir. Ayrıca, TBS içerisinde yer alan katmanlar, veri tabanları ile ortofoto görüntüleri kullanılarak gelişmeler dahilinde kolaylıkla güncellenebilmeye imkan sağlamaktadır (Ayhan, 2009; Gupta, 2010; Ayhan vd., 2010). Kentlerde TBS'nin oluşturulması sürdürülebilir ve yaşanabilir bir kent olma açısından önemlidir.

2. YAPILAN ÇALIŞMALAR

2.1. Materyal

Arazi çalışmalarının gerçekleştirildiği geleneksel Osmanlı Evi örneklerinin Yeşilirmak Nehri ve Vadisi boyunca yer aldığı, doğal-kültürel-tarihi değerlere, zengin mutfak kültürü ile termal altyapıya sahip Amasya kenti, araştırmanın ana materyalini oluşturmaktadır.

Araştırma alanını tanımlayan Amasya Belediyesi'nden elde edilen 2016 yılına ait hâlihazır harita ile koruma amaçlı imar planı, 1/100000 ölçekli Amasya ili Çevre Düzeni Planı, kent için hazırlanan stratejik planlar, master planlar, çalıştay raporları, kitaplar, dergiler, bitki ve hayvan varlığına ait çalışmalar, sayısal ortamda bulunan topoğrafik haritalar ve fotoğraflardan faydalanılmıştır.

Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden 2015-2016-2017-2018 yıllarına ait müze ve ören yerlerine gelen yerli-yabancı turist sayıları, otellerde konaklayan ziyaretçi sayıları verileri elde edilmiştir.

Araştırmada kullanılmak üzere çalışma alanının farklı zaman aralıklarında Canon 600D Digital fotoğraf makinesiyle görüntüleri alınmıştır. Arazi çalışmalarına ait gözlemler, yerel halk-yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmaları, otel işletmecileri, Turizm Derneği temsilcileri, mahalle muhtarları, esnaf, taksi şoförleri, kentte çalışan ve kente gelen turist rehberleri ile görüşme notları araştırmada kullanılan diğer materyallerdir.

Paydaşların (kent halkı, yerli turistler, turist rehberleri, mahalle muhtarları, otel işletmecileri, Amasya Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Amasya Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği, Amasya Valiliği AB Dış İlişkiler Ofisi, Amasya Müze Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Özel İdare, Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, DSİ, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü, OKA Amasya Yatırım Destek Ofisi, serbest meslek çalışanları) katılımıyla gerçekleştirilen AKPBTAD çalıştayında, kentin turizm alanı için GZFT (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) Anketi yapılmıştır. Çalıştayın sonucunda turistlere yönelik gününbirlik ve 3 günlük turizm senaryoları

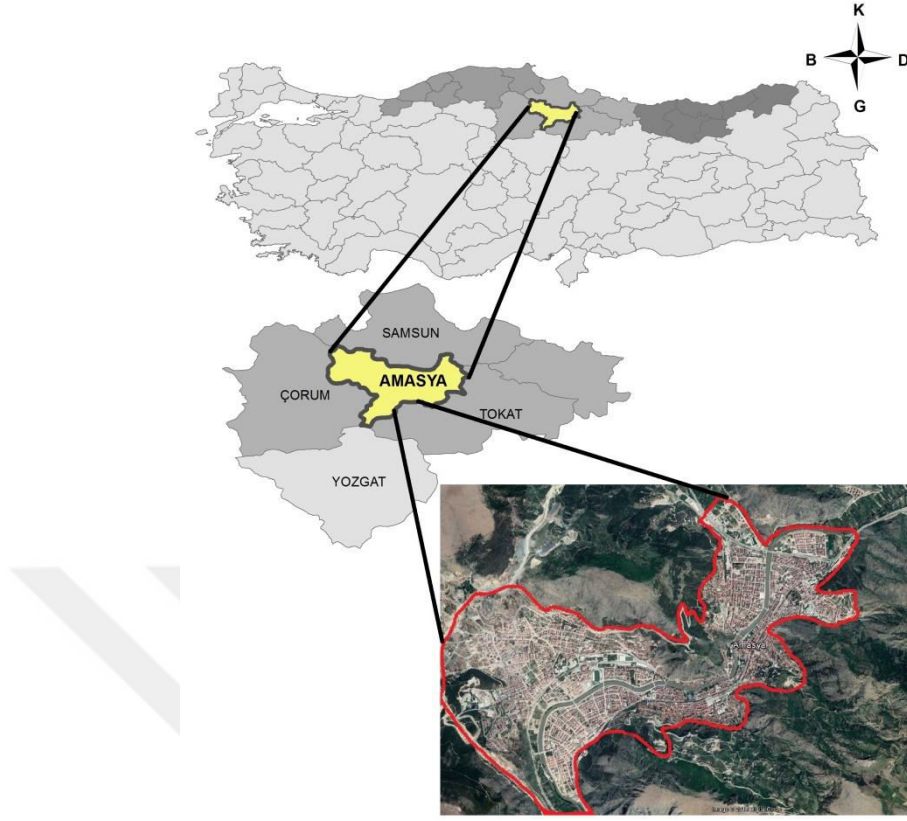
oluşturulmuştur. Çalıştayda elde edilen GZFT anketi ve analizi sonuçları ile gününbirlik ve 3 günlük turizm senaryoları araştırmada kullanılmıştır.

Arazi çalışmalarında sayısal ortamda bulunmayan verileri elde etmek için Macellan marka el tipi GPS kullanılarak koordinatlar alınmıştır. Bu koordinatlar ArcGIS 10.5 programına aktararak araştırma alanıyla ilgili sayısal haritalar oluşturulmuştur. Araştırma alanı için veri elde etmede kullanılan el tipi GPS ile ArcGIS 10.5 programı da materyaller arasındadır.

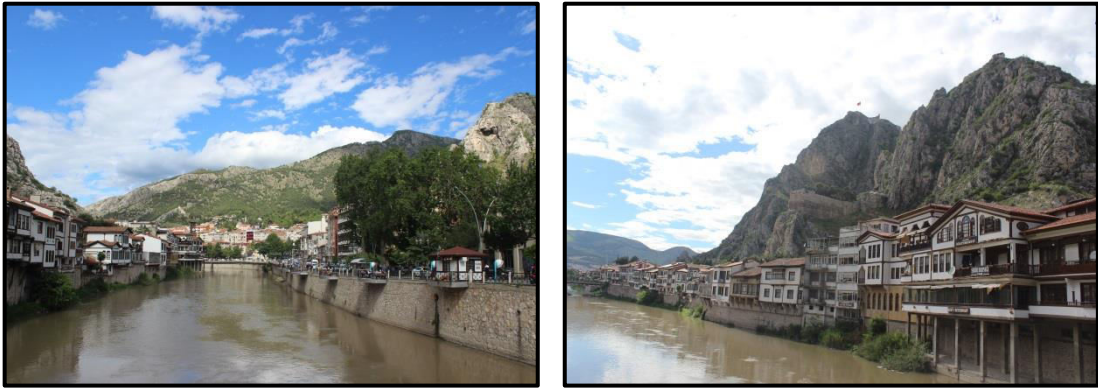
2.1.1. Çalışma Alanının Tanıtımı

2.1.1.1. Coğrafi Konumu

Amasya ili, Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz Bölümü'nün iç kesiminde 34° 57' 06'' ve 36° 31' 53'' Doğu Boyamları ile 41° 04' 54'' ve 40° 16' 16'' Kuzey Enlemleri arasında olup 5.701 km² lik yüzölçümüne sahiptir. Kuzeyde Samsun ilinin Çarşamba, Lâdik, Havza ve Vezirköprü ilçeleri, güneyde Tokat ilinin Zile ve Turhal ilçeleri ile Yozgat ili, doğu'da Tokat ilinin Erbaa ilçesi ve batıda Çorum ilinin Osmancık, İskilip ve Mecitözü ilçeleri ile çevrilidir (Şekil 18). Yeşilirmak Nehri'nin Orta Karadeniz Dağları (Canik) arasında oluşturduğu Yeşilirmak Vadisi üzerinde kurulmuştur. İç Anadolu Bölgesi'ne komşu olan Amasya'nın denize kıyısı yoktur. İl genelinin deniz seviyesinden ortalama yüksekliği (rakım) 1.150 metre olup il merkezinin ise 411,69 metredir. Amasya kentinin Merkez, Merzifon, Suluova, Taşova, Gümüşhacıköy, Hamamözü ve Göynücek olmak üzere 7 ilçesi bulunmaktadır. Kent merkezi Suluova'ya 27 km., Merzifon'a 46 km. ve Göynücek'e 46 km., Taşova'ya 48 km., Gümüşhacıköy'e 68 km., Hamamözü'ne 90 km. uzaklıktadır. Kent Ankara'ya 336 km., İstanbul'a 671 km. uzaklıkta olan komşu illere olan uzaklığı ise Çorum'a 92 km., Samsun'a 131 km., Tokat'a 114 km., Yozgat'a 196 km.'dir. Çalışma alanı olarak Amasya Merkez ilçesi seçilmiştir (Şekil 17-18) (Anonim 2010/a; Anonim 2015; URL-48, 2018).

Şekil 17. Çalışma alanı sınırları

Şekil 18. Amasya Yeşilirmak Nehri kıyısından görünüm

2.1.1.2. Tarihçe

Karadeniz Bölgesi'nin Orta Karadeniz Bölümü'nde yer alan Amasya, antik İris (Yeşilirmak) Nehri'ne adanmış, dağlara yazılmış masalsi bir kenttir. Yapılan arkeolojik araştırmalara göre, Anadolu'nun en eski yerleşim merkezlerinden biri olan kent 7500 yıllık

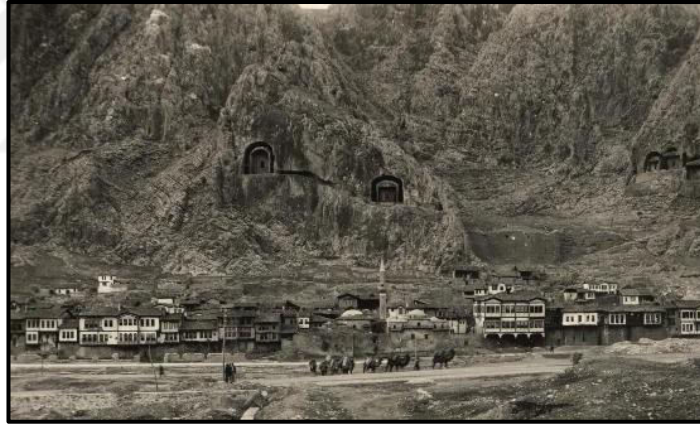
tarihe sahiptir (Şekil 19). Kentin tarihi M.Ö. 4000 yıllarına dayanmakta olup Hitit, Frig, Kimmer, İskit, Lidya, Pers, Hellenistik-Pontus, Roma, Bizans, Danişmend, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlı dönemlerine ev sahipliği yapmıştır (Anonim, 2010/a; Anonim, 2015; YHKB, 2018; URL-49, 2018).

Şekil 19. Amasya kentinin M.Ö.'ye ait görünümü (URL-49, 2018)

Amasya'nın ilk kuruluş yeri günümüzde Amasya Kalesi'nin yer aldığı tepe olarak kabul edilmektedir. Anadolu'da hâkimiyet kuran Hitit Devleti'nin dağılmasından sonra Asurlar bir süre Amasya'yı işgal etmiştir. Hitit başkenti olan Hattuşaş ise Amasya'nın güney batısında yer almaktadır. Kent, M.Ö. 6. yüzyılda Pers, M.Ö. 4. yüzyılda ise Makedonya Kralı Büyük İskender tarafından işgal edilmiştir. Ayrıca, Pontus krallığının başkenti Sinop'a taşınmadan önce iki yüzyıl süreyle başkent Amasya kentiydi. Pontuslar kralların ölümünden sonra kayaları oymak suretiyle yaptıkları Kral Kaya Mezarları ile Amasya merkezinde derin izler bırakmıştır. Bu mezarlar günümüzde kentin anıtsal eserleri arasında yer almaktadır. M.Ö. 1. yüzyılda kent Romalılarının eline geçmiştir. Romalılara ait su kanalları, kaleler, köprüler gibi eserler günümüze kadar gelebilmiştir. Kent M.S. 355'te ise Roma İmparatorluğu'nun devamı olan Bizans'ın hâkimiyetine girmiştir ve 700 yıl Bizans egemenliğinde kalmıştır. 1071 Malazgirt Savaşı'nda Anadolu'ya giren Alparslan'ın komutanlarından Melik Danişmend Ahmet Gazi 1075 yılında Amasya'yı fethetmiş ve Türk egemenliğini kurarak Danişmendoğlu'nun başkenti yapmıştır. Daha sonra kent Türkiye Selçuklularının hâkimiyetine girmiştir ve bu dönemde yapılan medrese, cami, türbe gibi eserlerle Anadolu'nun en büyük kültür merkezi haline gelmiştir. Selçuklular 1243 Köseadağ Savaşı'nda Moğollar'a yenilince 1265'te İlhanlılar yönetime el koyarak kente hükmetmeye

başlamıştır. Kentte yaşamış bazı İlhanlı şahsiyetlerine ait mumyalar günümüzde Amasya Müzesi'nde sergilenmektedir. 1341 yılından sonra kentte Uygur Türklerinden Eratna Beyliği'nin hâkimiyeti görülmektedir ve 1360'da Şadgeldi Eratna Beyliği'nden ayrılarak kentte Amasya Beyliği'ni kurmuştur. 1386 yılında Yıldırım Bayezid Amasya'yı Osmanlı Devleti topraklarına katarak Osmanlılar devrinde 'Şehzadeler Şehri' yapmıştır. Yavuz Sultan Selim Han ve Şehzade Murad (II) Amasya'da doğmuştur. Şehzade Yıldırım Bayezid, Çelebi Mehmed, Şehzade Ahmet Çelebi, Şehzade Mehmet (II), Şehzade Alaeddin, Şehzade Bayezid (II), Şehzade Ahmet, Şehzade Murat, Şehzade Mustafa, Şehzade Bayezid ve Şehzade Murad (III) çeşitli tarihlerde Amasya'da valilik yapmış ve eğitim görmüştür. Bu dönemde yapılan birçok saray, çeşme, medrese, cami, türbe gibi kalıcı eserler kentin kültür merkezi olarak tarihteki yerini almasını sağlamıştır. 29 Mayıs 1555'te Osmanlı Devleti ile İran Safevi Devleti arasındaki ilk barış Amasya'da yapılmıştır (Ersoy vd., 2011; TÜİK, 2013; YHKB, 2018; URL-49, 2018) (Şekil 20).

Şekil 20. Amasya kentinin M.S.'ya ait görünümü (URL-48, 2018)

Tanzimattan sonra Sivas'a bağlı bir sancak haline getirilen Amasya, cumhuriyet tarihinde de önemli bir yer tutmaktadır. 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'da başlayan Milli Mücadelenin ilk adımı, 12 Haziran 1919 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk'ün Amasya'ya gelmesiyle devam etmiştir. Kurtuluş mücadelesinin planları hazırlanmış, Erzurum ve Sivas kongrelerinin toplanmasına burada karar verilmiştir. 22 Haziran 1919'da 'Türkiye Cumhuriyeti'nin Doğum Belgesi' olan 'Amasya Genelgesi' Amasya'dan yayınlanmış ve 'Amasya Protokolü' burada imzalanmıştır (Anonim, 2010/a; YHKB, 2018; URL-49, 2018) (Şekil 21).

Şekil 21. Amasya kentinin 2018 yılına ait görünümü

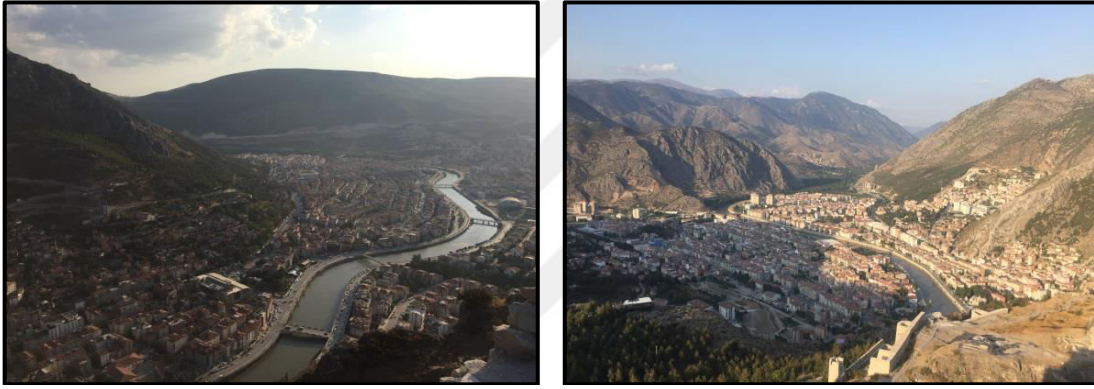
Kentin ilk ismi Hitit belgelerine göre Hakmiş-Harşena olarak bilinmektedir. Bugün Amasya Kalesi'nin içinde yer alan tepe Harşena Dağı ve tepedeki kale Harşena Kalesi olarak adlandırılmaktadır. Harşena 'Kutlu Akarsu Şehri' anlamına gelmekte olup Amasya kenti ile özdeşleşmiştir. Amasya doğumlu dünyanın ilk coğrafyacısı olan Strabon'a göre, Persler'in kenti fethetmesinden sonra Mithridates Krallığı döneminde 'Amasseia' olarak anılmaya başlanarak günümüze Amasya olarak gelmiştir. Amasseia 'Ana Tanrıça Ma'nın Şehri' anlamına gelmektedir. Bizans, Selçuklu, İlhanlı ve Osmanlı Devleti döneminde de Amasya isminin herhangi bir değişikliğe uğramadan günümüze kadar geldiği görülmektedir (Anonim, 2010/a; URL-50, 2018; YHKB, 2018).

2.1.1.3. Doğal Peyzaj Bileşenleri

2.1.1.3.1. Jeomorfolojik Yapı

Kentin genel görünümünde, dağlar ve dağları derin bir şekilde yaran vadiler dikkat çekmektedir. İl topraklarını bir uçtan bir uca geçen Yeşilirmak Vadisi ve kolları boyunca, ovalar ile dar boğazlar yer almaktadır. Kentin genelde engebeli arazilerden oluştuğu ve tarihin her döneminde yerleşimlerin Yeşilirmak'ın her iki yanındaki yamaçlara doğru konumlandığı görülmektedir. Vadinin en dar yeri Koyulhisar civarında ve genişliği 30,5 km olup en geniş yeri ise Lâdik-Zile-Akdeğirmenli yönünde genişliği 170 km'dir. 'V' şekilli Yeşilirmak Vadisi ildeki en önemli vadi olup verimli alüvyal topraklardan oluşmaktadır (Şekil 22). Vadinin doğu ve batı yönünde morfolojik yapının oluşturduğu

geniş düzlüklerde tarım yapılmaktadır. Yeşilirmak Vadisi'nin etrafında yer alan düz ve engebesiz topoğrafyaya sahip Geldingen Ovası, Suluova Ovası, Merzifon Ovası ve Gümüş Ovası kent tarımı için önemlidir ve bu dört ova kent yüzölçümünün yaklaşık %24'ünü oluşturmaktadır. Vadide mikroklima özelliğinde iklim etkili olduğu için meyvecilik ve sebzeçilik gibi tarımsal faaliyetler önem arz etmektedir ve bu durum kent halkı için gelir kaynağı olmaktadır. Kazova, Taşova, Çarşamba Ovası ise Yeşilirmak Vadisi üzerindeki diğer ovalardır. Kentte Yeşilirmak Vadisi'nin haricinde Göynücek Vadisi, Karaçavuş Vadisi, Ezine Vadisi, Ferhatarası Vadisi, Beşgöz Vadisi, Onlukköprü Vadisi, Durucasu Vadisi, Destek Vadisi, Gökdere Vadisi bulunmaktadır (Anonim, 2007/a; TÜİK, 2013; Kartal ve Karaman, 2013; Uzun vd., 2015; URL-49, 2018).

Şekil 22. V şekilli Yeşilirmak Vadisi

2.1.1.3.2. Jeolojik Yapı

Amasya kenti ve çevresi çok farklı jeolojik dönemlerde birbirinden farklı ortamlarda gelişmiş kaya toplulukları ile zengin ve karmaşık bir jeolojik yapıya sahiptir. Kentte gözlenen kaya birimleri geçmişte yaklaşık 430 milyon yıl önce oluşmuş ve başkalaşıma uğramış kayalardan günümüzde ovalarda çökelen alüvyona kadar uzanmakta olduğu görülmektedir. Bu yüzden kentte havza içleri ve akarsu yataklarında yaşlı dayanıklı metaformik (başkalaşım) kayalardan zayıf kayalara kadar geniş bir yelpazede kaya toplulukları bulunmaktadır. Kent arazisi Palaeozoik ve kısmen Mezozoik temeller üzerine yayılan daha genç oluşumlardan meydana gelmiştir. Kent çevresinde büyük bir alan kaplayan Suluova Ovası, Geldingen Ovası, Taşova ve Aydınca Ovası gibi genç havzalar bu dönemde oluşmuştur. Zemin yapısı kalker yeşil kayalar, yamaç molozları ile alüvyondan

oluşmaktadır. Kentte yaygın olarak ‘Yeşilirmak Metamorfi (metabazit, fillat, sleyt ve mermer)’, ‘Laçın Metaolistromol Karmaşığı (yeşilist fasiyesine özgü mineraller)’, ‘Bilecik Kireçtaşı (altta kalın konglomera veya kumlu kireçtaşı ile başlayıp üste doğru masif kireçtaşına geçer)’, ‘Amasya Formasyonu (altta konglomera ile başlayıp üste doğru karbonat kireçtaşına, daha sonra beyaz, pembe, kırmızı renklerde killi ve ince kireçtaşlarına geçer)’, ‘Lokman Formasyonu (altta konglomera, üste doğru bol bitki kırıntılı kumtaşına geçer)’, ‘Çekerek Formasyonu (kumtaşı, silttaşı, karbonatlı kumtaşı)’ ve ‘Göynücek Formasyonu (andezit, bazaltik andezit, trakit gibi lavlar, aglomera ve tüfler)’ gözlenmektedir (Kartal ve Karaman, 2013; Uzun vd., 2015; URL-51, 2018).

Kent, Sakarya kıtası olarak adlandırılan eski bir kıtanın doğu uzantısını oluşturan Tokat masifinin içinde yer almaktadır. Tokat masifi kuzeyde Kuzey Anadolu Fayı, güneyde Neotesis okyanusunun sınırı, batıda Çankırı Havzası ile sınır oluşturmaktadır. Ayrıca, kent Pontidler olarak adlandırılan ve tüm Karadeniz boyunca yer alan dağ kuşağının da bir parçasıdır (URL-51, 2018).

2.1.1.3.3. Toprak Özellikleri

İklim, topoğrafya ve jeolojik yapı farklılıkları ile vejetasyondaki çeşitlilikten dolayı kent çeşitli toprak gruplarına sahiptir. Kentin toprakları taban arazi ve yamaç arazi toprakları olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Taban arazi toprakları genellikle Yeşilirmak Nehri ve kollarında sedimentleri olan alüvyal topraklardan oluşurken yamaç arazi toprakları hafiften ağıra kadar değişim göstermektedir. Kent genelinde I., II., III., IV., VI., VII. sınıf arazi toprakları ile kahverengi orman toprakları, kahverengi topraklar ve diğer toprak grupları görülmektedir. I., II., III. ve IV. sınıf arazi toprakları düz veya düze yakın, verimli, tarım için uygundur. VI. ve VII. sınıf arazi toprakları eğimin fazla olduğu, ormanlık veya çayır alanları ifade etmektedir. Kahverengi orman toprağının ana materyali sert kalker veya marn, kalkerli gevşek sedimenttir. Kahverengi toprakların ana materyali ise kireçli kil veya kalker ara tabakalı killerden oluşmaktadır. Bu toprak gruplarının yanı sıra toprak örtüsünden yoksun bazı arazi tipleri de görülmektedir (Jahn vd., 2006; Kartal ve Karaman, 2013; Uzun vd., 2015).

Kentte tarım yapmaya uygun I., II., III. ve IV. sınıf arazi topraklarında elma, kiraz, şeftali, bamya, soğan, haşhaş, buğday, şeker pancarı, ayçiçeği, mercimek, fasulye üretiminin yapıldığı görülmektedir (URL-52-53, 2018).

2.1.1.3.4. Hidrolojik ve Hidrojeolojik Yapı

Amasya kentine karakteristiğini kazandıran ana öğelerin başında kentin en önemli ve en büyük akarsuyu olan Yeşilirmak Nehri gelmektedir. Kentin büyük bir kısmı Yeşilirmak Havzası'nda yer alırken Gümüşhacıköy ilçesinin bir kısmı Kızılırmak Havzası'nda yer almaktadır. Yeşilirmak, Sivas ilinin Suşehri ilçesindeki Köse Dağları'ndan doğup Yozgat ilinde Çekerek Çayı ile Kayabaşı'nda birleşerek, Amasya kent merkezinden geçip Ladik Gölü'nden çıkararak, Tersakan Çayı ve Kelkit Çayı ile birleşerek Samsun il sınırları içerisinde bulunan Çarşamba'dan Karadeniz'e dökülmektedir. Yeşilirmak Nehri yaklaşık 519 km uzunluğunda olup Amasya kent sınırları içerisinde kalan kısmı 140 km uzunluğundadır. Yeşilirmak'ın ortalama debisi 151,4 m³/s'dir. Kentte yağıştan dolayı taşkınlar genellikle Mart, Nisan ve Mayıs aylarında gerçekleşmektedir. Yeşilirmak Nehri'nin kollarını Çekerek Irmağı, Tersakan Çayı ve Kelkit Çayı oluşturmaktadır. Çekerek Irmağı'nın ortalama debisi 25,6 m³/s ve kent sınırları içerisindeki uzunluğu 45 km'dir. Tersakan Çayı'nın ortalama debisi 3,96 m³/s ve kent sınırları içerisindeki uzunluğu 41 km'dir. Kelkit Çayı'nın ise ortalama debisi 70,5 m³/s'dir. Bunların haricinde kentte bulunan diğer akarsular Destek Çayı, Deliçay, Kuruçay, Gökdere Çayı, Kavşak Çayı ve Hamamözü Çayı'dır (Anonim, 2010/a; TÜİK, 2013; Kartal ve Karaman, 2013; Uzun vd., 2015; Anonim, 2015).

Kentteki başlıca göller; Boraboy Gölü, Oğulbağı Gölü, Kolay Gölü ve Lâdik Gölü'dür. Kentin tek doğal set gölü, Taşova sınırları içerisinde bulunan denizden 1.050 metre yüksekliğe sahip Boraboy Gölü'dür. Boraboy Gölü, Kültür Bakanlığı Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 13.07.1993 tarih ve 3092 sayılı kararı ile '1.Derece Doğal Sit Alanı' olarak ilan edilmiştir. Göl 80 metre genişliğinde ve 25 metre derinliğindedir. Kent sınırları dâhilinde büyük baraj bulunmamaktadır, ancak sulama ve gölet amaçlı Yedikır Barajı, Derinöz Barajı, Gümüşhacıköy (Sarayözü) Barajı, Gediksaray Barajı, Destek Barajı, Uluköy Barajı, Doğantepe Göleti, Ortaköy Göleti, İbecik Göleti, Bayırlı Göleti, Sarıbuğday Göleti, Paşa Göleti, Yakacık Göleti, Ayvalı Göleti, İmirler Göleti, Çitli Göleti, Yeniköy Göleti ve Kızgüldüren Göleti yer almaktadır. Bunlar içerisinde Yedikır Barajı, kuşların göç yolu ve doğal yaşam alanı olmasından dolayı Kültür Bakanlığı Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 17.08.1989 tarih ve 489 sayılı kararı ile '1.Derece Doğal Sit Alanı' olarak ilan edilmiştir (Anonim, 2010/a; TÜİK, 2013; Kartal ve Karaman, 2013; Uzun vd., 2015; Anonim, 2015).

2.1.1.3.5. İklim Özellikleri

Amasya, Karadeniz iklimi ile karasal iklim özelliklerini göstermektedir. Yazları karasal iklimi kadar kurak, Karadeniz iklimi kadar yağışlı değildir. Kışları ise Karadeniz iklimi kadar ılıman, karasal iklimi kadar sert değildir. Kentte, Karadeniz ardı iklimi etkili olmaktadır (Ersoy vd., 2011; TÜİK, 2013; Uzun vd., 2015; Anonim, 2015) (Tablo 5).

Tablo 5. 1961-2017 yılları arası kentin iklim değerlerine ait veriler (Meteoroloji, 2018)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
Ort. Sıcaklık Ort.	2.7	4.6	8.5	13.6	17.9	21.7	24.2	24.1	20.1	14.7	8.6	4.6
Güneşlenme Süresi (saat)	2.1	3.2	4.4	5.8	7.2	8.7	9.4	9.1	7.4	4.8	3.2	1.9
Ort. Yağışlı Gün Sayısı	12.2	11.0	12.5	13.2	12.9	8.8	3.2	2.5	4.7	8.0	9.3	12.4
Ort. Aylık Yağış Miktarı	49.4	37.4	48.1	55.9	52.8	38.6	14.4	9.0	20.1	35.3	44.3	55.1
En Yüksek Sıcaklık (°C)	21.3	25.0	31.2	35.8	37.5	41.8	45.0	42.2	40.3	36.0	29.7	22.9
En Düşük Sıcaklık (°C)	-21.0	-20.4	-15.3	-5.1	-0.1	4.8	8.5	4.3	3.0	-2.9	-9.5	-12.7

2.1.1.3.6. Bitki Varlığı

Amasya, Türkiye florasındaki grid sistemine göre A5/A6 karelerine girmektedir (Davis, 2001). Kent, Avrupa-Sibirya ve İran-Turan fito-coğrafik bölgelerin kesişim noktasında yer aldığı için bitki tür çeşitliliği (floristik) açısından zengindir. Kent genelinde belirlenen bitki türlerinin %24,5'i Avrupa-Sibirya, %18,6'sı İran-Turan fito-coğrafik bölgesine ait olup Türkiye florasının nerdeyse beşte birine yakın bitki taksonu Amasya'da yer almaktadır. Kentte 735 bitki taksonu bulunmakta olup bunların 245 tanesi endemiktir. Kentin en bilinen endemik türü '*Tlupa sprengeri* (Amasya lalesi)'dir. Merkez ilçedeki ormanların çoğu Akdağ (2062 m.) bölgesinde yayılış göstermekte olup genellikle 350-800 metre arasında step (bozkır) bitki örtüsü görülmektedir. Kent merkezinde ve genelinde yayılış gösteren bazı bitki taksonları Tablo 6'da yer almaktadır (Ekim vd., 2000; Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; Anonim, 2012/a; TÜİK, 2013; OGM, 2014; Uzun vd., 2015; ÇED, 2016; Akkemik, 2018; Anonim, 2018).

Tablo 6. Amasya kent merkezi ve genelinde yayılış gösteren bitki taksonları

	Latince Adı	Türkçe Adı
İğne Yapraklı Ağaç	<i>Pinus sylvestris</i>	Sarıçam
	<i>Pinus nigra</i>	Karaçam
	<i>Pinus brutia</i>	Kızılçam
Geniş Yapraklı Ağaç	<i>Fagus sylvatica</i>	Kayın
	<i>Fagus orientalis</i> Lipsky.	Doğu kayını
	<i>Pistacia terebinthus</i> L.	Menengiç
	<i>Pistacia atlantica</i> Desf.	Atlantik sakızı
	<i>Celtis caucasica</i> Wild.	Kafkas çitlenbiği
	<i>Quercus spp.</i>	Meşe
	<i>Sorbus torminalis</i> L. Crants	Üvez
	<i>Acer hyrcanum</i> F. et Mey	İran akçaağacı
	<i>Acer platanoides</i> L.	Çınar yapraklı akçaağaç
	<i>Acer tataricum</i> L.	Tatar akçaağacı
Ağaçcık	<i>Salix babylonica</i> L.	Salkım söğüt
	<i>Populus tremula</i>	Titrek Kavak
	<i>Carpinus betulus</i>	Gürgen
	<i>Sambucus nigra</i> L.	Kara mürver
	<i>Arbutus andrachne</i> L.	Sandal
	<i>Cercis siliquastrum</i> L.	Erguvan
	<i>Malus sylvestris</i> (L.) Mill.	Yabani elma
	<i>Cydonia oblonga</i> Mill.	Ayva
	<i>Sorbus aucuparia</i> L.	Kuş üvezi
	<i>Sorbus kusnetzovii</i> Zinserl	Üvez
	<i>Coryllus colurna</i> L.	Türk Fındığı
	<i>Morus alba</i> L.	Akdut
	<i>Pyrus elaeagrifolia</i> L.	Ahlat
	<i>Prunus spinosa</i> L.	Çakal eriği
	<i>Prunus cerasus</i> L.	Vişne
	<i>Amygdalus communis</i> L.	Badem
	<i>Pyrus communis</i> L.	Taş armudu
Çalılar	<i>Ephedra major</i> Host.	Akdeniz denizüzümü
	<i>Cionura erecta</i> (L.) Griseb.	Bodur otu
	<i>Inula aschersoniana</i> Janka	Kaya yalotu
	<i>Inula heterolepis</i> Boiss.	Ak andızotu
	<i>Lonicera caucasica</i> Pallas	Kafkas Hanımeli
	<i>Lonicera etrusca</i> Santi.	Hanımeli
	<i>Viburnum orientale</i> Pallas	Doğu kartopu
	<i>Euonymus verrucosus</i> Scop.	Siğilli taflan
	<i>Rhododendron luteum</i> Sweet	Sarıçiçekli ormangülü
	<i>Cytisus pygmaeus</i> Wild.	Keçitirfilı
	<i>Genista albida</i> Wild.	Ak borcak
	<i>Genista sessilifolia</i> DC.	Borcak
	<i>Genista tinctoria</i> L.	Boyacı katırtırnağı
	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt
	<i>Rubus hirtus</i> Waldst&Kit	Böğürtlen
	<i>Rhamnus catharticus</i> L.	Cehri
	<i>Amelanchier rotundifolia</i> (Lam.) Dum.-Courset	Kaya armudu
	<i>Amelanchier rotundifolia</i>	Karagöz
	<i>Spiraea crenata</i> L.	İspirya çalısı
	<i>Rosa beggeriana</i> Schrenk	Gül
	<i>Rosa horrida</i> Fischer	Gül
	<i>Rosa iberica</i> Stev.	Gül
	<i>Rosa pulverulenta</i> Bieb.	Gül
<i>Rubus canescens</i> DC.	Böğürtlen	
<i>Sorbus migarica</i> Zinserl	Üvez	
<i>Salix elaeagnos</i> Scop.	İğde yapraklı söğüt	

Tablo 6'nın devamı

Çalılar	<i>Arceuthobium oxycedri</i> (DC.) M. Bieb.	Ardıç ökseotu
	<i>Lycium depressum</i> Stocks	Gezbelok
	<i>Daphne pontica</i> L.	Yabani defne
	<i>Rhus coriaria</i> L.	Derici Sumağı
	<i>Crataegus orientalis</i> Pall. Ex M. Bieb.	Alıç
	<i>Juniperus communis</i> L.	Ardıç
	<i>Crataegus monogyna</i> Jacq. subsp.	Geyik dikenli
	<i>Cotoneaster nummularia</i>	Dağmuşmulası

2.1.1.3.7. Yaban Hayatı

Kent merkezinde ve genelinde yaşayan 52 memeli, 215 kuş, 21 sürüngen canlı türleri bulunmaktadır. Bu canlı türlerinden bazıları Tablo 7'de yer almaktadır (Yarar ve Magnin, 1997; Kartal ve Karaman, 2013; OGM, 2014; Uzun vd., 2015; ÇED, 2016; Anonim, 2018).

Tablo 7. Amasya kent merkezi ve genelinde yaşayan canlı türleri

Canlı Türü	Latince Tür Adı	Tür Adı	Yaşadığı Yer
Memeli	<i>Microtus dogramaci</i>	Tarla faresi	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Lepus europaeus</i>	Yabani tavşan	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Lupus</i>	Kurt	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Vulpes vulpes</i>	Kızıl tilki	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Lynx lynx</i>	Vaşak	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Cervidae</i>	Karaca	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Cervus elaphus</i>	Kızıl geyik	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Sus scrofa</i>	Yaban domuzu	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Sciurus anomalus</i>	Sincap	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Mustela nivalis</i>	Gelincik	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Martes foina</i>	Kaya sansarı	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Meles meles</i>	Porsuk	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Erinaceus concolor</i>	Kirpi	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Barbastella barbastellus</i>	Yarasa	Kent genelindeki tüm habitatlarda
Kuş	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük batağan	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Ak pelikan	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Ardea cinerea</i>	Gri balıkçıl	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Ardea purpurea</i>	Erguvani balıkçıl	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Egretta garzetta</i>	Küçük akbalıkçıl	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Casmerodius albus</i>	Büyük akbalıkçıl	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Platalea leucorodia</i>	Kaşıkcı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Bubulcus ibis</i>	Sığır balıkçılı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece balıkçılı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Gallinula chloropus</i>	Su tavuğu	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Recurvirostra avocetta</i>	Kılıçgaga	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Philomachus pugnax</i>	Dövüşkenkuş	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Chlidonias hybridus</i>	Bıyıklı sumru	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Gelochelidon nilotica</i>	Gülen sumru	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)

Tablo 7'nin devamı

Kuş	<i>Sterna hirundo</i>	Sumru	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş martı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Larus michahellis</i>	Gümüş martı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Anser albifrons</i>	Sakarca	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkçaga	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Anthya nyroca</i>	Pasbaş patka	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş patka	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli patka	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Anas crecca</i>	Çamurcun	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Pandion haliaetus</i>	Balık kartalı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Bufo rufinus</i>	Kızıl şahin	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Anas penelope</i>	Fiyu	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Falco vespertinus</i>	Aladoğan	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Falco subbuteo</i>	Delice doğan	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl şahin	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Columba livia</i>	Kaya güvercini	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Merops apiaster</i>	Arıkuşu	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Upupa epops</i>	İbibik	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Galerida cristata</i>	Tepeli toygar	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Hirundo rustica</i>	Kır kırlangıcı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Riparia riparia</i>	Kum kırlangıcı	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Cettia cetti</i>	Kamış bülbülü	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğüt bülbülü	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır taşkuşu	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Oriolus oriolus</i>	Sarıasma	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Passer domesticus</i>	Serçe	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Corvus cornix</i>	Leş kargası	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
	<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)
<i>Carduelis chloris</i>	Florya	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)	
<i>Miliaria calandra</i>	Tarla kirazkuşu	Yedikır Barajı (Suluova ilçesi)	
<i>Ardeola ralloides</i>	Alacabalıkçıl	Yedikır Barajı ve Çekerek Irmağı	
<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere düdükçünü	Yedikır Barajı ve Çekerek Irmağı	
<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	Kent genelindeki tüm habitatlarda	
Sürüngen	<i>Amphibia</i>	Amfibiler	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Ophisops elegans</i>	Tarla kertenkelesi	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Typhlops vermicularis</i>	Kör yılan	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Circus macrourus</i>	Bozkır tuygunu	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Pelophylax ridibundus</i>	Ova kurbağası	Kent genelindeki tüm habitatlarda
	<i>Pseudepidalea viridis</i>	Gece kurbağası	Kent genelindeki tüm habitatlarda

Suluova ilçe sınırlarında bulunan Yedikır Barajı 1989 yılında ‘Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası’ ve ‘1.Derece Doğal Sit Alanı’ olarak ilan edilmiştir. Alan kuşların göç yolunda olduğu için kuş ve yaban hayatı bakımından oldukça zengin olup Türkiye’de ‘Önemli Kuş Alanı’ statüsüne sahip yerlerden birisidir (URL-54, 2017; URL-55, 2018).

2.1.1.3.8. Korunan Alanlar

IUCN'e (1994) göre korunan alan 'Biyolojik çeşitliliğin, doğal ve doğalla ilişkili kültürel kaynakların korunması ve devamlılığının sağlanması amacıyla yasal ve diğer etkili yollarla yönetilen kara ya da deniz alanı' olarak tanımlanmaktadır (URL-56, 2017).

Kentte korunan alan statüsünde Boraboy Gölü Tabiat Parkı, Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası ile Amasya Kalesi bulunmaktadır (Tablo 8, Şekil 23). Boraboy Gölü Tabiat Parkı, Amasya ili Taşova ilçesine bağlı Boraboy Köyü sınırları içerisinde kent merkezine 63 km uzaklıkta yer almakta olup 255,36 hektar büyüklüğündedir. Amasya il sınırlarında yer alan 245 endemik bitki türlerinden 6 tanesi Boraboy Gölü Tabiat Parkı sınırları içerisinde yayılış göstermektedir. Bu endemik türler '*Campanula latiloba* A. DC. Subsp. Latiloba', '*Campanula pterocaula* Hausskn. (LR)', '*Symphytum bornmuelleri* Buckn.', '*Heracleum platytaenium* Boiss.', '*Hesperis buschiana* Tzevelev.', '*Digitalis lamarckii* Ivanina'dir. Borabay Gölü Tabiat Parkı çevresi '*Pinus sylvestris* (Sarıçam)', '*Pinus nigra* (Karaçam)', '*Fagus sylvatica* (Kayın)', '*Quercus spp.* (Meşe)', '*Castanea sativa* (Kestane)' ve '*Cedrus libani* (Sedir)' ormanları ile kaplıdır (OGM, 2014; Anonim, 2018; URL-57-58, 2018).

Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası, Amasya ili Suluova ilçesinde kent merkezine 35 km uzaklıkta yer almakta olup 900 hektar büyüklüğündedir. Kuşların göç yolunda olduğu için kuş ve yaban hayatı bakımından oldukça zengindir. Alanda yayılış gösteren bitki taksonlarına ve kuş türlerine ait detaylı liste EK 1 'de yer almaktadır (Yarar ve Magnin, 1997; URL-55, 2018).

Tablo 8. Amasya kentinde yer alan korunan alanların statü özellikleri

İsmi	Ölçek	Yasal Dayanak	Statüsü	Tarih	Sayı
Boraboy Gölü Tabiat Parkı	Ulusal	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	1.Derece Doğal Sit Alanı	13.07.1993	3092 sayılı karar
		2873 sayılı Milli Parklar Kanunu	Tabiat Parkı	03.09.2013	1840 sayılı olur
Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası	Ulusal	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu	1. Derece Doğal Sit Alanı Yaban Hayatı Koruma Sahası	17.08.1989	489 sayılı karar
	Uluslararası	Diğer Statülerde Değerlendirilen	Önemli Kuş Alanı	(resmi statüsü yoktur)	
Amasya Kalesi	Ulusal	2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	1.Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı	05.05.1992	2364 sayılı karar

Şekil 23. Amasya kentinde yer alan korunan alanların konumu

2.1.1.4. Kültürel Peyzaj Bileşenleri

2.1.1.4.1. Sosyo-Ekonomik Yapı

Nüfusun büyüklüğü ve yapısı yerleşim alanlarının sosyo-ekonomik gelişmelerini etkilemektedir. Amasya kentinde sanayi pek gelişmemiştir. Kentte fabrika ölçeğindeki ilk sanayileşme hareketi 1954 yılında Suluova’da Şeker Fabrikası’nın kurulması ile başlamıştır. Şeker Fabrikası ile ilçede besicilik büyük önem kazanmış olup 1976 yılında Et Balık Kurumu’nun kurulması ile ilçede hayvancılık faaliyetleri büyüme göstermiştir. Kent genelinde hayvancılığa elverişli meralar fazladır ve hayvan yetiştiriciliği haricinde balıkçılık, arıcılık ile ipek yetiştiriciliği de yapılmaktadır. Kentte tuğla, kiremit, taş ocakçılığı, un, iplik, maya, yağ, tekstil, mermer, motor yenileme sanayileri ise diğer öne çıkan sanayi sektörleridir. Amasya, arazi varlığı ve tarım ürünü çeşitliliği bakımından da tarımsal potansiyeli yüksek illerdendir. Kentin ekonomisinde tarım ilk sırada yer almaktadır. Kentin toplam yüzölçümünün (570.100 hektar) %44,7’si (254.960 hektar) tarım alanıdır. Taşova ve Suluova en bereketli ovalardır. Kentte daha çok buğdağ, şeker pancarı, tütün, banya, nohut, mısır, fasulye, arpa, haşhaş, kenevir, pamuk, patates, elma, kiraz, üzüm, şeftali, erik, karpuz tarımı yapılmaktadır (TÜİK, 2013; OKA, 2015; Anonim, 2016; URL-59, 2017).

2.1.1.4.2. Demografik Yapı

Amasya kenti Türkiye'nin az nüfuslu illerinden birisidir. TÜİK'in yaptığı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) sonuçlarına göre Amasya'nın 2017 yılı nüfusu 329.888'dir. 2018 nüfusu tahmini verilere göre 330.218'dir. Kent nüfusunun 2011-2014 yılları arasında göç, ölüm vb. nedenlerden dolayı azaldığı, 2015 yılından itibaren de hızla arttığı görülmektedir. Yıllara göre kent nüfusu ve ilçelerin nüfusundaki değişimler Tablo 9-10'da yer almaktadır (URL-59, 2018).

Tablo 9. 2008-2017 yılları arasında Amasya ili nüfusu (URL-59, 2018)

Yıl	Amasya Nüfusu	Artış Hızı	Nüfus Yoğunluğu
2017	329.888	%1,08	58/km ²
2016	321.939	%1,30	57/km ²
2015	322.167	%0,08	57/km ²
2014	321.913	%-0,02	56/km ²
2013	321.977	%-0,09	56/km ²
2012	322.283	%-0,25	57/km ²
2011	323.079	%-3,50	57/km ²
2010	334.786	%3,24	59/km ²
2009	324.268	%0,18	57/km ²
2008	323.675	%-1,52	57/km ²

Tablo 10. 2008-2017 yılları arasında ilçelere göre Amasya nüfusu (URL-59-60, 2018)

Yıl	Merkez	Merzifon	Suluova	Taşova	Gümüşhacıköy	Göynücek	Hamamözü
2017	143.718	71.853	46.598	30.269	22.812	10.718	3.757
2016	139.732	71.942	46.625	30.654	22.941	10.659	3.798
2015	137.549	70.132	46.485	30.742	22.943	10.443	3.873
2014	135.950	69.937	46.612	31.333	23.254	10.771	4.056
2013	134.434	70.297	46.496	31.631	23.463	11.390	4.266
2012	133.133	67.159	45.908	31.856	23.496	10.535	4.166
2011	133.158	67.034	46.424	31.831	23.388	9.609	4.206
2010	143.635	69.237	47.510	33.138	24.806	11.952	4.506
2009	132.010	68.950	47.448	33.621	25.235	12.358	4.646
2008	128.703	69.035	47.955	34.427	25.823	13.062	4.670

2.1.1.4.3. Geleneksel Yapı

Amasya kenti; köklü kültür düzeyine, tarihsel yaşamına ve zengin bitki örtüsüne sahip olmasından dolayı zengin mutfak kültürüne sahiptir. Yörenin kendine özgü

yemekleri diğer yörelerde de bilinmesine rağmen lezzeti, yapılışı, ismi farklılık göstermektedir. Amasya mutfağı özellikle hamur işleri, çorbaları, dolmaları ve tatlıları ile ön plana çıkmaktadır. Toyga çorbası (Şekil 24), çatal çorba, sakala çarpan, çılıbır, kesme ibik çorbası, helle çorbası, yarma çorbası, bakla dolması, etli bamya, keşkek (Şekil 24), madımak, göbek dolması, ciğer sarması, mıhlama, mumbar, işkembe, pastırmalı pancar, patlıcan pehli, pastırma pağallemesi, sirkeli ciğer, topuz kebabı, pırpırım, sulu köfte, dene hasudası, kuymak, yuka tatlısı, ayva galesi, elma tatlısı, fırın sütlaç, gelinparmağı, gömlek kadayıfı, kalbur tatlısı, hoşmerim, peluza (hasuda), şeker böreği, unutma beni, vişneli ekmek ve zerdali galesi, Amasya çöreği (Şekil 24), yağlı/katmer, haşhaşlı cevizli çörek, kabak kavuklu pilav, bişi, cırtka/ cızlak /akıtma, döndürme, ekmek aşısı, eli böğründe, hengeli, kıymasız mantı, kaypak, mayalı, patlıcanlı pilav, sini su böreği, tepsi böreği, yakasal böreği ve yanuç kentin yöresel yemekleri olarak sayılabilmektedir (Anonim, 2010/a; Anonim, 2015; Kurt Konakoğlu vd., 2017).

Şekil 24. Toyga çorbası, keşkek ile Amasya çöreği

Amasya'da yüzyıllardır anlatılagelen efsanelerden en ünlü olanları; Ferhat ile Şirin, Güzelce Kız (Aynalı Mağara), Kurtboğan, İğneci Baba, Serçoban ve Lokman Hekim Efsaneleri'dir (Anonim, 2010/a; Anonim, 2015).

Genellikle düğünlerde, kına gecelerinde, özel gecelerde ya da askere giden gençler uğurlanırken yöresel halk oyunlarından en çok 'Yelleme, Mahir Çavuş ve Sim Sim' oynanmaktadır. 'Narilli, Topal Kız, Noktalı, Karlıdağlar, Kasap Oyunu, Temürağa, Küstahlı, Sarhoş Halayı, Manili, Esen Yel, Semah, Mektepli, Yanlama, Köroğlu Halayı, Çerkez Halayı, Oduncular, Amasya Ağırması, Düz Ağırma, Hoşbiletik, Sarıkız, Tamzara ve Candarma' ise oynanan diğer halk oyunlarıdır (Anonim, 2010/a).

Kentte üretimine devam edilen el sanatları halı-kilim dokumacılığı, semaver yapımı, gümüş işlemeciliği, peştamal-çarşaf dokuma, iğne oyası, ağaç işleri, kırnap-halat eğirme, sıcak demir yapımıdır (Anonim, 2010/a; Anonim, 2015) (Şekil 25).

Şekil 25. Kentte üretimine devam edilen el sanatlarından görünümler

2.1.1.4.4. Kültürel Yapı

Amasya kenti, tarihte birçok medeniyete ev sahipliği yapması, asırlardır ekonomi ve ticaretin merkezi olması, Osmanlı Devleti döneminde birçok padişah ve şehzade yetiştirmesi, Milli Mücadele döneminde Cumhuriyetin Doğum Belgesi olan ‘Amasya Genelgesi’nin bütün dünyaya duyurulduğu yer olması bakımından oldukça önemlidir. Bu yüzden bünyesinde barındırdığı izlerden dolayı zengin kültürel mirasa sahiptir. Kentte kent halkı ve turistlerin kaynaşması açısından her yıl çeşitli festival, şenlik, yarışma, sanat etkinlikleri düzenlenmektedir (Şekil 26). Düzenlenen etkinlikler Tablo 11’de yer almaktadır.

Tablo 11. Amasya kentinde düzenlenen etkinlikler

Etkinlik Türü	Etkinlik Adı	Tarih	Etkinliğin Yapıldığı Yer
Festival	Amasya Uluslararası Atatürk Kültür ve Sanat Festivali	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı
Festival	Geleneksel Uluslararası Gümüşşay Okçuluk Festivali	20-22 Haziran	Amasya'nın Gümüşşay ilçesinde Dede Korkut Parkı
Festival	Merzifon Kültür ve Sanat Etkinlikleri Haftası	28-31 Ağustos	Amasya'nın Merzifon ilçesi
Şenlik	Keçiköy Dereköy Şenlikleri	22 Haziran	Gümüşşay ilçesi
Şenlik	Geleneksel Mir Hamza Nigari Şenlikleri	18 Temmuz	Amasya kent merkezi
Şenlik	Akdağ Yayla Şenliği	26 Temmuz	Suluova ilçesi Akdağ Köyü
Şenlik	Kabaoğuz Köyleri Yayla Şenlikleri	1-3 Ağustos	Gümüşşay ilçesi
Şenlik	Geleneksel Halil Dede Kültür Etkinlikleri	9 Ağustos	Amasya Merkez ilçeye bağlı Saz Köyü
Şenlik	Piri Baba Kültür ve Sanat Etkinlikleri	6-7 Eylül	Merzifon ilçesi
Yarışma	Altın Elma Beste Yarışması	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı
Yarışma	Geleneksel Karakucak Güreş Yarışması	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı
Yarışma	Ulusal Amasya'lı Mihri Hatun Şiir Yarışması	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı
Yarışma	Uluslararası Karikatür Yarışması	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı
Yarışma	Ulusal Cavit Öztürk Fotoğraf Yarışması	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı
Yarışma	Kiraz Teşvik Yarışması	12-22 Haziran	Amasya kent merkezinde bulunan Yavuz Selim Meydanı

Şekil 26. Amasya Uluslararası Atatürk Kültür ve Sanat Festivali'nden görünüm

2.1.1.4.5. Ulaşım Durumu

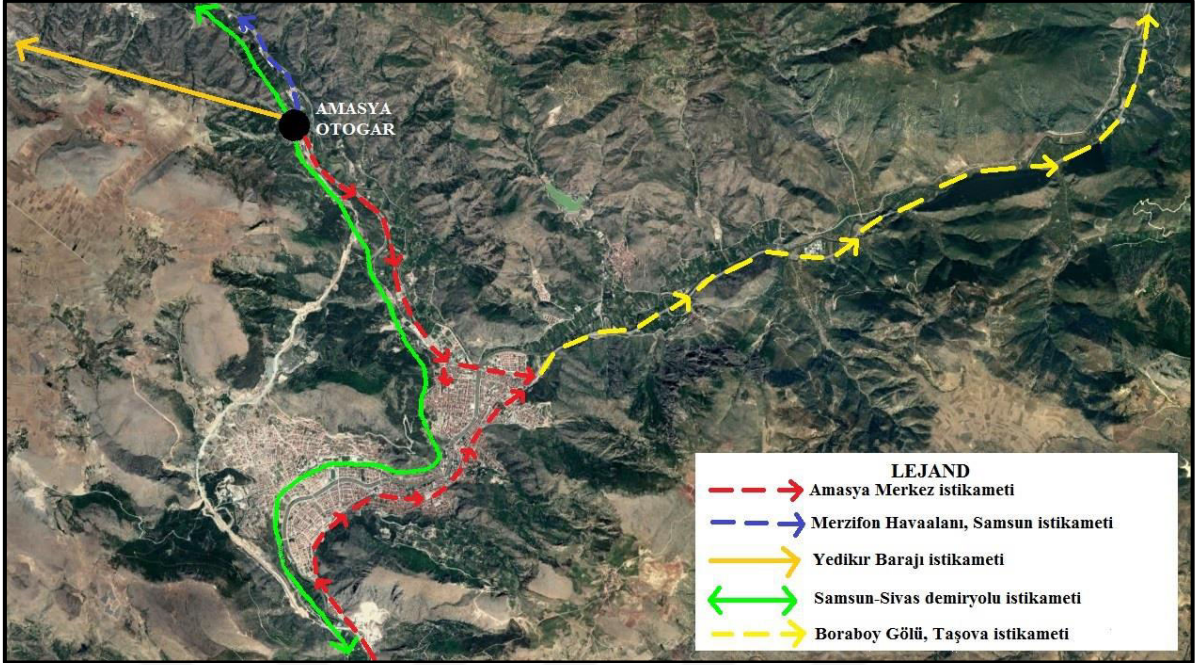
Amasya kentine karayolu, demiryolu ve havayolu ile ulaşım sağlanmaktadır. Kente denizyolu ile doğrudan ulaşım sağlanamamaktadır. Amasya'ya en yakın deniz limanı 130 km uzaklıkta Samsun kentinde yer almaktadır.

- Karayolu Ulaşımı: Amasya kenti komşusu olan Samsun, Çorum ve Tokat illerine karayolu ile bağlıdır ve 'Transit karayolu güzergâhı 100-17, 100-18, 100-19 kontrol kesim no'lu Avrupa-İran Uluslararası Karayolu' üzerinde yer almaktadır. Kentin karayolu bağlantısı ile ülkenin iç kesimlerine, kuzeyde Samsun Limanı'na ve Karadeniz kıyılarına, kentin ilçe ve köylerine ulaşım kolaylıkla sağlanmaktadır. Amasya Otogar'ına Türkiye'nin farklı illerine giden günlük ortalama 140 şehirlerarası otobüs girip çıkmaktadır. Komşu illeri olan Samsun ve Çorum'a ise her saatte bir otobüs gitmektedir (Anonim, 2007/a; Kartal ve Karaman, 2013; URL-61, 2018).

- Demiryolu Ulaşımı: Kentte, şehir içi ulaşımında raylı sistem kullanılmamakta olup kent merkezinden Sivas-Samsun şehirlerarası geçen demiryolu bulunmaktadır. Sivas'a 261 km, Samsun'a ise 130 km uzaklıktadır. Kent genelinde demiryolu uzunluğu 89 km'dir. Amasya kent sınırları içerisinde Amasya ve Hacıbayram olmak üzere 2 gar ve Kızılca, Kayabaşı, Eryatağı, Boğazköy, Suluova ve Hacıbayram olmak üzere de 6 istasyon bulunmaktadır. 2018 yılı başı itibariyle bakım-onarım-yenileme çalışmalarından dolayı demiryolu ulaşımı kapalıdır. Sivas-Samsun demiryolu 2018 yılı sonunda tekrardan hizmete girecektir (Anonim 2007/b; Ersoy vd. 2011; Kartal ve Karaman, 2013; URL-61, 2018).

- Havayolu Ulaşımı: Merzifon ilçesi sınırları içerisinde 'DHMI Amasya Merzifon Havaalanı' bulunmaktadır. Daha önce askeri havacılık faaliyetlerinde kullanılan havaalanı yapılan düzenlemelerle 2008 yılında kullanıma açılmıştır. Havaalanı kent merkezine 46 km uzaklıkta yer almaktadır. Haftanın her günü karşılıklı uçuş yapılmaktadır. Havaalanından kent merkezine taksi ve servisler ile ulaşım sağlanmaktadır. Ayrıca, 130 km uzaklıktaki Samsun kentinden de daha fazla alternatif uçuşla Amasya'ya havayolu ile ulaşım mümkündür (URL-61, 2018).

Amasya kentine ait ulaşım haritası Şekil 27'de yer almaktadır.

Şekil 27. Amasya kenti ulaşım haritası

2.1.1.5. Tarihi ve Turistik Varlıklar

2.1.1.5.1. Ören Yerleri

• Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri: Hatuniye Mahallesi'nde Yeşilırmak Nehri kıyısı boyunca yer almaktadır. Tarihi bu evlere Sofular, Helkıs, Hacı İlyas ve Şamlar Mahallelerinde rastlanmaktadır. Roma döneminde kalın sur duvarları üzerine inşa edilmiş Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'nin genel özellikleri; dar sokaktan çift kanatlı ahşap kapı ile girilmesi, cumbalı, kırma çatılı, geniş saçaklı ve ahşap çatılı olmasıdır. Hımış yapı tekniği (ahşap çatkı arası kerpiç dolgu) kullanılmıştır. Ahşap doğal yapısı gereği fazla uzun ömürlü olmamasından dolayı Selçuklu ve erken dönem Osmanlı evleri günümüze kadar ulaşamamıştır ancak son dönem Osmanlı konut mimari örnekleri günümüze kadar ulaşabilmiştir. Genellikle yan yana sırt sırta bitişik nizamda bodrum üzeri tek kat ya da iki katlı yapılmıştır. Evler avlu ve bahçeye sahiptir. Haremlik ve selamlık olarak düzenlenen evlerde, genellikle bahçe ortada kalmakta ve bahçede su kuyusu, tandır ile ocak bulunmaktadır. İç mekânda daha fazla yer kazanmak için Yeşilırmak Nehri'ne bakan güney yöndeki evlerin ikinci katları cumbalı olarak yapılmıştır. Evlerde üçlü gruplar halinde düzenlenmiş sürgülü (giyotin) pencereler ve pencerelerin üstlerinde üçgen alınlıklı

cepheler kullanılmıştır. Ayrıca, pencere önlerine kafeslik yapılarak mahremiyet de sağlanmıştır. Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'nde gerek iç gerekse dış mekânlarda yer alan bütün birimler arasında kesintisiz bir bağlantı söz konusudur (Şekil 28) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 28. Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'nden görünüm

- Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı: Yeşilırmak Nehri kıyısında M.Ö. 299-180 yıllarında yaşamış 5 adet Mithridates Krallarına ait olan Kral Kaya Mezarları, Amasya Kalesi'nin güney eteklerinde kalker kayalara oyularak yapılmış anıt mezarlardır. Mezarlar 7-14 m yüksekliğinde olup mezar odalarının etrafını çeviren 'U' şeklinde dini tören koridoru bulunmaktadır. Taş mezar odalarının içerisinde ölü şekilleri ile lahitler yer almaktadır. Anıt mezarlar birbirine merdivenlerle bağlanmaktadır. Yeşilırmak Vadisi içinde irili ufaklı 21 anıt mezarı olduğu bilinmekle birlikte bunlardan sadece birkaçı günümüze gelebilmiştir. Kızlar Sarayı ise, Sinop valisi İsfendiyar Bey'in torunu Doğrak Hatun Amasya'ya geldiği zaman Selçuk Sarayı'na giremediği için yaptırılmıştır. Kral Kaya Mezarlıkları'nın hemen altında yer almaktadır. Kızlar Sarayı'nda 150 yıldan uzun bir süre Osmanlı şehzadeleri, hatunları ve valiler ikamet etmiştir (Şekil 29) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 29. Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı'ndan görünüm

• Amasya (Harşena) Kalesi: Kentin kuzeyindeki Harşena Dağı üzerinde yer almaktadır. Amasya Kalesi'nin Yeşilirmak Nehri'nden yüksekliği 262 metre olup kale İstasyon Köprüsü ile Hükümet Köprüsü arasında yaklaşık 800 metrelik alanı kaplamaktadır. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 05.05.1992 tarih ve 2364 sayılı kararı ile '1.Derece Arkeolojik ve Doğal Sit Alanı' olarak ilan edilmiştir. Kale Persler, Romalılar, Pontus ve Bizanslılar döneminde saldırıya uğrayarak tahrip edilmiştir. 1075 yılında Türkler'in Anadolu'yu fethetmesiyle kale önemli ölçüde onarılarak elden geçirilmiştir. Amasya (Harşena) Kalesi; Harşena Kalesi, Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı, Enderun Kalesi (İç Kale) olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır. Kalenin önemli tepe noktası kesme taşlardan, sur duvarları ise moloz taşlardan yapılmıştır. Kale, Yeşilirmak Nehri kıyısına kadar 8 müdafaa kademesine sahiptir. Kalenin dört kapısı, kale içinde Cılanbolu denilen ve 150 basamakla aşağıya inilen 8 metre çapında dehliz, su depoları ve hamam bulunmaktadır. Kaleden, Amasya kent yerleşiminin manzarası seyredilmektedir (Şekil 30) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; Ersoy vd., 2011; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 30. Amasya (Harşena) Kalesi'nin genel görünümü

• Boraboy Gölü Tabiat Parkı: Kent merkezine 63 km uzaklıkta Taşova ilçesinde yer almaktadır. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 13.07.1993 tarih ve 3092 sayılı kararı ile '1.Derece Doğal Sit Alanı' olarak ilan edilmiştir. Kentin tek doğal set gölüdür. 259 hektar büyüklüğünde olup denizden 1050 metre yüksekliğindedir. Küçük bir akarsuyun etraftan gelen yıkıntılarla tıkanması sonucu oluşmuştur. Gölün tabandan su kaynaması vardır. Göl 80 metre genişliğinde ve 25 metre derinliğindedir. Gölün etrafında yürüyüş parkuru ile piknik alanları, ormanlık alanda da konaklama için bungalov tipi evler, çocuk oyun alanı, kır lokantası, seyir terasları, kamp alanları bulunmaktadır (Şekil 31) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-56-58, 2018).

Şekil 31. Boraboy Gölü Tabiat Parkı'ndan görünüm

• Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti): Kent merkezine 35 km uzaklıkta Suluova ilçesinde yer almaktadır. Kayseri Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 17.08.1989 tarih ve 489 sayılı kararı ile 'Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma

Sahası' ve '1.Derece Doğal Sit Alanı' olarak ilan edilmiştir. 900 hektar büyüklüğünde olup 600 hektarını baraj gölü oluşturmaktadır. Alan kuşların göç yolunda olduğu için kış aylarında kuşların doğal yaşam alanıdır. Bu yüzden, kuş ve yaban hayatı bakımından oldukça zengin olup Türkiye'de 'Önemli Kuş Alanı' statüsüne sahip yerlerden birisidir. Gölün etrafında yürüyüş parkuru, piknik alanları, sosyal tesisler, kuş gözlem noktaları bulunmaktadır (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-55, 2018).

2.1.1.5.2. Müzeler

Amasya kent merkezinde yerli ve yabancı turistler tarafından ziyaret edilen 7 adet müze yer almaktadır.

- Şehzadeler Müzesi: 19. yüzyılda konut amacıyla inşa edilmiş 67 tescilli konaktan birisi olup geç dönem Osmanlı yapılarından. Müze, kent merkezinde Alçak Köprü'nün sol başında, Kral Kaya Mezarlarının eteklerinde, Yeşilirmak Nehri kıyısındaki eski sur duvarları üzerinde iki katlı ahşap bina olarak Hatuniye Mahallesi'nde yer almaktadır. 2008 yılında hizmete açılan müzenin alt katında Amasya'da valilik yapan fakat sultan olma fırsatını bulamayan şehzadelerin balmumu heykelleri, üst katta ise Amasya'da valilik yapıp sonra Osmanlı Devleti'nde sultan olan padişahların balmumu heykelleri sergilenmektedir. Müzenin duvarlarını süsleyen çini panolar, tavan göbekleri, hat, tezhip, minyatür, ebru ve alçı üzeri kalem işi desenler 14., 15. ve 16. yüzyıl sanat anlayışını yansıtmaktadır. Müze, Amasya'ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 32) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 32. Şehzadeler Müzesi'nden görünümeler

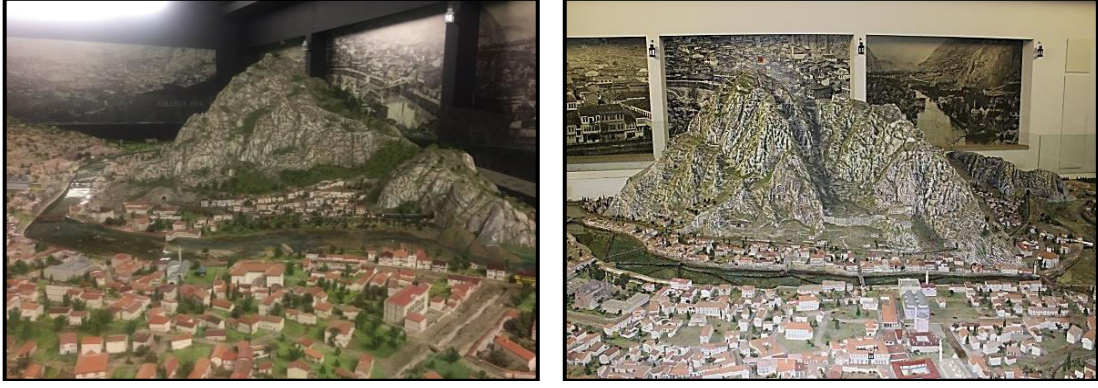
•Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi: Konak, kent merkezinde Hatuniye Mahallesi'nde Yeşilirmak Nehri kıyısında sur duvarları üzerine 1865 yılında defterdar Hasan Talat Efendi tarafından yaptırılmış olup ablası Hazeran Hanım'a hediye edilmiştir. Üç katlı olan konak bodrum üzeri iki katlı ahşap çatkı arası kerpiç dolgulu, dört eyvanlı plan tipinde, orta sofalı, iç avlulu ve dışa kapalıdır. Haremlik ve selamlık olarak iki bölüm halinde düzenlenmiştir. Bu özelliklerinden dolayı konak Osmanlı döneminin en zarif sivil mimari örneklerinden birisidir. 1983 yılında Etnografya Müzesi (Müze Ev) olarak hizmete açılmıştır. Müzenin alt katı Güzel Sanatlar Galerisi olarak kullanılmaktadır. Üst katında ise Amasya'nın 19. yüzyıl günlük ve sosyal yaşamını yansıtan giysiler, halılar, kilimler, mutfak araç gereçleri, kadın süsü ve takısı gibi etnografik eserler sergilenmektedir. Müze, Amasya'ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 33) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 33. Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi'nden görünüm

•Minyatür Amasya Müzesi (Maket Amasya 1914): 1914 yılında çekilmiş bir fotoğraftan esinlenilerek yapılmış tarihi kent maketidir. 2010 yılında müze olarak hizmete açılmıştır. Müze, kent merkezinde Hacı İlyas Mahallesi'nde II. Bayezid Camii ve Külliyesi'nin bir bölümünü oluşturan imaret binasının 80 m²lik bir salonu içerisinde yer almaktadır. Maket, 1914 yılının şehir dokusunu ve kültürel yapısını birebir yansıtmaktadır. 1/150 ölçeğinde 1860 mimari yapı, insan ve hayvan figürleri yer almaktadır. Ölçek bazında Türkiye'nin en büyük kent maketi olma ünvanına sahiptir. Dünya'da ise Newyork maketinden küçük Sidney ve Zürih maketinden büyüktür. Müze, Amasya'ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 34) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 34. Maket Amasya Müzesi (Maket Amasya 1914)'nden görünüm

• Amasya Arkeoloji Müzesi: Müze 1925 yılında kurulmuş olup bugünkü modern binasına 1980 yılında taşınmıştır. Müze kent merkezinde Üçler Mahallesi'nde yer almaktadır. Müzede, Geç Neolitik Erken Kalkolitik Çağ'dan itibaren Tunç Çağı, Hitit, Urartu, Frig, İskit, Pers, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait 13 ayrı medeniyete ait arkeolojik, etnografik, sikke, mühür, el yazması ve mumya eserler birarada yer almaktadır. Üç katlı müze binasının batısında bulunan müze bahçesi içerisinde Hitit, Helenistik, Roma, Bizans, İlhanlı, Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerine ait taş eserler sergilenmektedir. Müze, Amasya'ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 35) (Anonim, 2007/b; Anonim, 2010/b; YHKB, 2018).

Şekil 35. Amasya Arkeolojik Müzesi'nden görünüm

• Ferhat ile Şirin Müzesi (Ferhat Su Kanalı): Müze, kent merkezinde Helvacı Mahallesi'nde Tarihi Ferhat Su Kanalı'nın bitişiğinde yer almaktadır. Müzede, dünya genelinde tanınan aşk hikâyeleri (Ferhat ile Şirin, Kerem ile Aslı, Leyla ile Mecnun,

Romeo ve Juliet, Mimar Sinan ve Mihrimah Sultan), Anadolu’da âşıklık geleneği, yavuklu kültürü, Mevlana ve Hacıbektaş Veli’nin felsefesiyle anlatılan ilahi aşkın işlendiği temalar yer almaktadır. Ferhat Su Kanalı, Helenistik dönemde kentin su ihtiyacını karşılamak için yapılmış içme suyu iletim yapısı olup uzunluğu 25 km’dir. Müze, Amasya’ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 36) (Anonim, 2012/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 36. Ferhat ile Şirin Müzesi’nden görünüm

- Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi: Müze kent merkezinde Bahçeleriçi Mahallesi’nde yer almaktadır. Milli Mücadele döneminde Samsun’dan sonra 12 Haziran 1919 yılında Amasya’ya gelen Mustafa Kemal Atatürk 21-22 Haziran 1919’da Amasya Genelgesi’ni bütün dünyaya Saraydüzü Kışlası’ndan duyurmuştur. Kışla, 1944 yılında meydana gelen toprak kayması nedeniyle hasar görerek 1986 yılında tamamen yıkılmıştır. Aslına uygun yeniden inşa edilerek 2009 yılında müze olarak hizmete açılmıştır. Müze, Cumhuriyetin Doğum Belgesi olan ‘Amasya Genelgesi’nin bütün dünyaya duyurulduğu yer olması bakımından önemlidir. Müzede Atatürk ve arkadaşlarının 12 Haziran 1919 günü saat 17.00’de Cülüstepe mevkiinde Amasyalı heyet tarafından karşılanış anlarını temsil eden balmumu heykeller, ışıklı bilgi panoları, Amasya Genelgesi’nin eski ve yeni nüshaları, Milli Mücadele yıllarından kalan silah ve evrakların kopyaları yer almaktadır. Müze, Amasya’ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 37) (Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 37. Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi'nden görünüm

• Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane): Müze kent merkezinde Pirinççi Mahallesi'nde yer almaktadır. 1308 yılında İlhanlı Sultanı Muhammed Olcaytu Hüdabende'nin hanımı Yıldız Hatun tarafından azatlı kölesi Amber bin Abdullah'a yaptırılmıştır. Sağlık merkezi olan Bimarhane, Fatih Sultan Mehmet döneminde burada başhekimlik yapan Sabuncuoğlu Şerefeddin sayesinde cerrahi müdahalelerin yapıldığı yer haline gelmiştir. 2011 yılında ise müze olarak hizmete açılmıştır. Müze İlhanlı döneminden günümüze ulaşan tek yapıdır. Müzenin genel özellikleri; dikdörtgen planlı, açık avlulu, eyvanlı, kenarlarda tonoz örtülü mekânlarının bulunmasıdır. Bu haliyle yapı tipik Selçuklu medrese planına sahiptir. Müzenin taç kapısı, etkileyici detayları ile dönemin taş işlemeciliğini yansıtmaktadır. Bimarhane'de ünlü hekimler görev yapmış, öğrenci yetiştirmiş, hastaları müzik ve su sesiyle tedavi etmişlerdir. Müze, Amasya'ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 38) (Anonim, 2008; Ersoy vd., 2011; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 38. Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)'nden görünüm

•Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsni Hat Müzesi: Müze kent merkezinde Hatuniye Mahallesi'nde yer almaktadır. Müze, Türk İslam sanatı içinde hat sanatına yön verenlerin başında gelen ve dünyada hat sanatıyla ilgilenenler tarafından üstat olarak kabul edilen Amasyalı Şeyh Hamdullah'ın adına yaptırılmıştır. Müzede el yazması eserler sergilenmektedir (Şekil 39) (URL-62, 2018).

Şekil 39. Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsni Hat Müzesi'nden görünüm

2.1.1.5.3. Camiler

Amasya kent merkezinde 17 adet, Merzifon ilçesinde ise 1 adet tarihi cami yer almaktadır.

•II. Bayezid Camii ve Külliyesi: 1485-1486 yılları arasında Amasya Valisi Şehzade Ahmed tarafından babası Sultan II. Bayezid adına yaptırılmıştır. Kent merkezinde Yeşilirmak Nehri kıyısında Hacı İlyas Mahallesi'nde yer almaktadır. 1486 yılında ibadete açılan cami, medrese, imaret, şadırvan ve çeşmeden oluşan bir külliye olarak mimar Şemseddin Ahmed tarafından inşa edilmiştir. 15. yüzyılın son çeyreğinde yan mekânlı cami mimarisinin gelişmiş bir örneğidir. Caminin kuzeyinde 6 adet sütunun taşıdığı kemer üzerine beş kubbeli son cemaat yeri, içeride ise mihrap ekseni üzerinde büyük ve geniş bir kemer açıklığı ile birbirine bağlanmış arka arkaya iki kubbeyle örtülü dikdörtgen bir mekân bulunmaktadır. Cami, ters T planlı iki minareli ile üslup olarak zaviyeli camilerden külliyeleşmeye geçişi simgeleyen Osmanlı mimarisinin karakteristik yapılarından biridir. Caminin avlusunun ortasında 12 kenarlı şadırvan yer almaktadır. Şadırvanın çatısı 12 sütunun taşıdığı 12 yüzlü sivri piramitle örtülüdür. İki büyük kubbe ile örtülü olan caminin mihrabı, minberi ve taç kapısı beyaz mermerden yapılmıştır. Ayrıca,

caminin ahşap pencere kanatları 15. yüzyıl ahşap künde kari sanatının en güzel örneklerindedir. Caminin batısında 18 küçük odaya (öğrenci hücresi) sahip U planlı medrese, doğusunda ise L planlı imaret bulunmaktadır. 1922 yılından itibaren medrese ‘İl Halk Kütüphanesi’ ile ‘El Yazması Eserler Müzesi’ olarak kullanılmaktadır. İmaretin camiye bakan yüzeylerinde küçük kubbelerle örtülü revaklar yer almaktadır. Günümüzde, imaret aşevi olarak faaliyet göstermekte olup imaretin dikdörtgen salonu da ‘Maket Amasya Müzesi’ne hizmet vermektedir. 2017 yılından itibaren II. Bayezid Külliyesi restore edildiğinden dolayı ziyarete kapalıdır. Ziyarete kapanmadan önce külliye, Amasya’ya gelen yerli ve yabancı turistler için önemli turizm noktalarından birisidir (Şekil 40) (Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; Ersoy vd., 2011; Anonim, 2015; YHKB, 2018).

Şekil 40. II. Bayezid Camiisi ve İmaret’ten görünüm

- **Burmali Minare Camii:** 1243 yılında Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev’in Veziri Necmeddin Ferruh Bey ve kardeşi Haznedar Yusuf Bey tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Dere Mahallesi’nde yer almaktadır. 1590 yılında depremden, 1602 yılında da yangından hasar gördüğü için birçok onarım geçirerek daha önce ahşap olan minare orijinal görünümünü kaybederek burmalı olarak yapılmıştır. 17. Yüzyılda yapılan burmalı minare Osmanlı mimarisinin ilk dönem özelliklerini taşımaktadır. Kible duvarlarına dikey uzanan üç nefli bir plana sahiptir. Caminin giriş cephesinin sol köşesine bitişik, piramit çatılı kümbet ise ‘Cumudar Bey Türbesi’ olarak kullanılmaktadır (Şekil 41) (Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; YHKB, 2018; URL-63, 2018).

Şekil 41. Burmalı Minare Camii'den görünümeler

• Mehmet Paşa Camii: Sultan II. Bayezid'in oğlu Şehzade Ahmet'in Lalası Mehmet Paşa tarafından 1486 yılında yaptırılmıştır. Kent merkezinde Mehmet Paşa Mahallesi'nde Pirinççi Caddesi üzerinde yer almaktadır. Cami, ters T planlı olup kuzey cephesinde yedi sütun ile desteklenen ve altı kubbe ile örtülü son cemaat yeri bulunmaktadır. Yay kemerli giriş kapısına sahiptir. Cami, türbe, imarethane, tabhane, Mustafa Bey Hamamı ve handan oluşan külliye'dir. Caminin minberi çok sanatlı biçimde işlenmiş Türk mermer işlemeciliğe sahiptir (Şekil 42) (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

Şekil 42. Mehmet Paşa Camii'den görünümeler

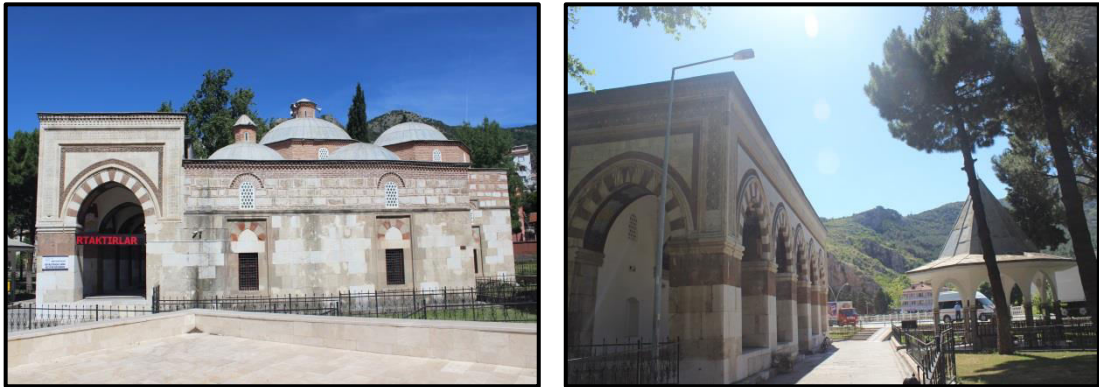
• Hatuniye Camii: Sultan II. Bayezid'in hanımı ve Şehzade Ahmet'in annesi Bülbül Hatun tarafından 1510 yılında yaptırılmıştır. Kent merkezinde Yeşilirmak Nehri'nin sol kıyısında Hatuniye Mahallesinde yer almaktadır. Aslında cami, Yıldız Hamamı ve sübyan mektebinden oluşan bir külliye olarak yapılmıştır. Cami, dikdörtgen planlıdır. Caminin son cemaat yeri beş kubbeli ve zengin tuğla işlemelidir. Minaresi tuğladan yapılmış olup tek

şerfelidir. Sadece kuzey cephesi moloz taş ile yapıldığından farklı bir görünüme sahiptir (Şekil 43) (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

Şekil 43. Hatuniye Camii’den görünüm

• Beyazıt Paşa Camii: 1414 yılında Çelebi Mehmed devrinde Amasya Valisi Bayezid Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Kuşç Köprü’nün kuzey doğusunda Beyazıtpaşa Mahallesi’nde yer almaktadır. Cami, ters T planlı olup caminin son cemaat yerini çevreleyen mermer üzeri dikkat çekici geometrik süslemelere sahiptir (Şekil 44) (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

Şekil 44. Beyazıt Paşa Camii’den görünüm

• Yakup Paşa (Çilhane-Çilehane) Camii: 1413 yılında Amasya Beylerbeyi Yakup Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Sofular Mahallesi’nde Pirlar Parkı’nın karşısında yer almaktadır. Cami, tekke, çile hücreleri ve Şeh Abdurrahman Türbesi’nden

oluşan bir külliye'dir. Bir koridorla birleşen iki farklı bölümden oluşan tekkenin kuzey yönündeki kısmında kare planlı ve kubbeli semahhane ile türbe güney yönünde ise; ortada kare planlı ve kubbeli mescit ile zikir odaları bulunmaktadır (Şekil 45) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-63, 2018).

Şekil 45. Yakup Paşa (Çilhane-Çilehane) Camii'nden görünüm

• Kilarî Süleyman Ağa Camii: 1489 yılında Sultan II. Bayezid döneminde Kilarî Süleyman Ağa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Dere Mahallesi'nde Bedesten'in karşısında yer almaktadır. Cami, kare planlı, tek kubbeli ve tek minareli'dir. Caminin kapısı kesme taştan, son cemaat yeri ise taş ve tuğla karışımından yapılmıştır (Şekil 46) (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

Şekil 46. Kiları Süleyman Ağa Camii'nden görünüm

•Saraçhane Camii: 1372 yılında Amasya Emiri Şadgeldi Paşa yaptırmıştır. Kent merkezinde Yeşilirmak Nehri kenarında Dere Mahallesi'nde yer almaktadır. Etrafında saraç dükkânlarının yer almasından dolayı Saraçhane Camii adı verilmiştir. Cami, dikdörtgen planlı olup moloz taş ve tuğla birlikte kullanılarak yapılmıştır. Tuğladan yapılmış silindirik bir minaresi bulunmaktadır. Caminin son cemaat yeri yedi gözden oluşmaktadır (Şekil 47) (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

Şekil 47. Saraçhane Camii'den görünüm

•Yörgüç Paşa Camii: Kent merkezinde Gökmedrese Mahallesi'nde yer alan cami 1428 yılında Sultan II. Murad'ın vezirlerinden Atabey Abdullah oğlu Yörgüç Paşa tarafından yaptırılmıştır. Cami, ters T planlı olup dış duvarları kesme taştan yapılmıştır. Giriş cephesindeki kemerde kırmızı ve beyaz mermer geçmeler kullanılmıştır. Caminin kuzeydoğu köşesinde camiye bitişik nizamda 'Yörgüç Paşa Türbesi' bulunmaktadır (Şekil 48) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-63, 2018).

Şekil 48. Yörgüç Paşa Camii'nden görünüm

- Gökmedrese Camii: 1267 yılında Amasya Valisi Seyfeddin Torumtay tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Gökmedrese Mahallesi'nde yer almaktadır. Cami, medrese ve Torumtay Türbesi'nden oluşan kapalı bir külliye'dir. Cami, dikdörtgen planlı olup duvarları kesme taştandır. Pencere ve kapı süslemelerinde Selçuklu taş işçiliği görülmektedir. 2017 yılından itibaren Gökmedrese Camii ve Torumtay Türbesi restore edildiğinden dolayı ziyarete kapalıdır (YHKB, 2018; URL-63, 2018).

- İstasyon Kurtboğan Camii: Kent merkezinde Hızırpaşa Mahallesi'nde 12 Haziran stadyumunun kuzeydoğusunda tren garının yanında yer almaktadır. Caminin bahçesinde Osmanlı hükümdarı Fatih Sultan Mehmed'in hocası Akşemseddin'in babası Şeyh Hamza Hazretleri'nin türbesi bulunduğu için tarihi açıdan önemlidir (Şekil 49) (URL-63, 2018).

Şekil 49. İstasyon Kurtboğan Camii'nden görünüm

- Fethiye Camii: Kent merkezinde Fethiye Mahallesi'nde Ruhi Tingiz Devlet Hastanesi'nin karşısında yer almaktadır. 1116 yılına kadar kilise olarak kullanılırken

Danişmendli Fetih Gazi tarafından camiye çevrilmiştir. 1883 yılında da Hacı Mehmet Arif tarafından minare ilave edilmiştir (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

- Gümüşlü Camii: 1326 yılında Gümüşlüzade Tacessin Mahmut Çelebi tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Gümüşlü Mahallesi'nde yer almaktadır. Cami Amasya'da bulunan ilk Osmanlı dönemi eseri olduğu için önemlidir. Cami, kare planlı olup kesme taştan yapılmıştır. Kiremit örtülü ahşap kubbe ile kapatılmıştır (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

- Hızır Paşa Camii: 1466 yılında Yörgüç Paşa'nın kardeşi Hayrüddin Hızır Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Hızırpaşa Mahallesi'nde yer almaktadır. Eskiden cami, hamam, medrese ve şadırvandan oluşan bir külliye iken günümüzde sadece cami ve hamam ayakta kalmıştır. Cami, ilk dönem Osmanlı mimarisi eseri olup ters T planlıdır. Düz ahşap tavana ve kiremit çatıya sahiptir. Moloz taştan yapılmıştır. Caminin üzeri tonozla örtülüdür (Anonim, 2010/b; URL-63, 2018).

- Şamlar Ayas Ağa Camii: Cami ilk kez Danişmendli Melik Gazi tarafından yaptırılmış olup yıkılınca 1495 yılında Sultan II. Bayezid'in Kapı Ağası Ayas Ağa tarafından yeniden yaptırılmıştır. Kent merkezinde Şamlar Mahallesi'nde yer almaktadır. Cami, kare planlı ve tek kubbelidir. Moloz taştan yapılmıştır. Cami avlusunun üç tarafı medrese odaları ile çevrilidir (URL-63, 2018).

- Sofular Abdullah Paşa Camii: 1502 yılında Sultan II. Bayezid'in Beylerbeyi Abdullah Paşa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Sofular Mahallesi'nde yer almaktadır. Cami, tek kubbeli ve tek minareli olup zaviye camilerindedir. Kare kaideli silindirik minareye sahiptir ve minare tuğladan yapılmıştır. Caminin köşe noktalarında düzgün kesme taş, ön cephesinde taş ve tuğla kullanılmıştır. Cami yüksek kasnaklı bir kubbe ile örtülmektedir. Caminin avlusunda Abdullah Paşa Türbesi bulunmaktadır (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-63, 2018).

- Şirvanlı (Azeriler) Camii: 1873-1895 yılları arasında Şeyh Hacı Mahmut Efendi tarafından Mir Hamza Nigari'nin adına yaptırılmıştır. Kent merkezinde Bayezid Paşa Mahallesi'nde yer almaktadır. Cami kare planlı, tek kubbeli ve tek minarelidir. Caminin tüm cephelerinde kesme ve moloz taş kullanılmıştır. Caminin doğu cephesine bitişik Seyyid Mir Hamza Nigari Türbesi bulunmaktadır (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-63, 2018).

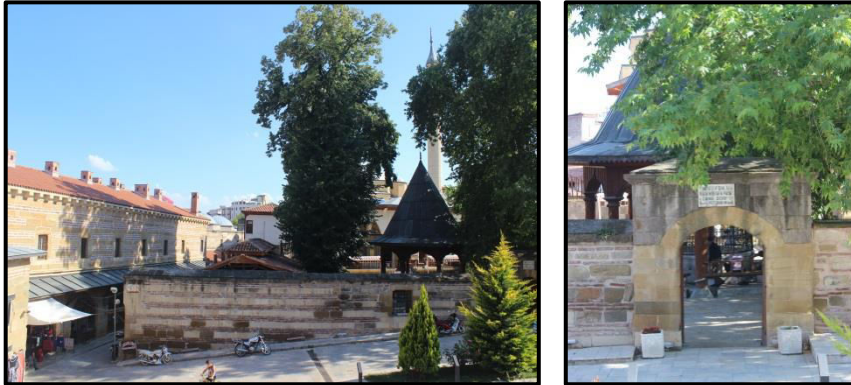
- Pir Mehmet Çelebi Camii: 15. Yüzyılda yapılan cami kent merkezinde Dere Mahallesi'nde Yavuz Selim Meydanı'nda yer almaktadır. Cami kare planlı, tek kubbeli ve

tek minareli olup erken dönem Osmanlı camilerine örnektir. Moloz taş ve tuğla kullanılarak yapılan cami sekizgen kubbeye sahiptir (Şekil 50) (URL-63, 2018).

Şekil 50. Pir Mehmet Çelebi Camii'den görünüm

• Kara Mustafa Paşa Camii: Osmanlı Devleti sadrazamlarından Kara Mustafa Paşa Merzifonlu olduğu için ölümünden sonra 1666 tarihinde onun adına yaptırılmıştır. Merzifon ilçesinde yer almaktadır. Cami, dikdörtgen planlı olup dış cephesi tamamen kesme taştan yapılmıştır. Sekizgen kubbeye sahiptir (Şekil 51) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-63, 2018).

Şekil 51. Kara Mustafa Paşa Camii'den görünüm

2.1.1.5.4. Türbeler

Amasya kent merkezinde tarihi açıdan önemli, kent halkı ile yerli ve yabancı turistler tarafından en çok ziyaret edilen 20 adet türbe bulunmaktadır.

•Halifet Gazi Türbesi: 1210 yılında Danişmend Emiri Halifet Gazi adına yaptırılmıştır. Gökmedrese Mahallesi ile Üçler Mahallesi arasında Halifet Mezarlığı karşısında yer almaktadır. Türbe, kare planlı sekizgen gövdeli ve piramidal külahlı olup iki katlıdır. Türbenin tüm cephelerinde düzgün kesme taş kullanılmıştır. Sadece giriş kapısının bulunduğu güney cephesi süslenmiş diğer cepheler sade bırakılmıştır. Halifet Gazi'nin mezarı üzerinde Roma Dönemi'ne ait eros figürlü, akroterli ve girland bezemeli bir mermer lâhit bulunmaktadır (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

•Torumtay Türbesi: 1278 yılında Anadolu Selçukluları döneminde Amasya Emiri olan Seyfeddin Torumtay'ın ölümü üzerine yaptırılmıştır. Gökmedrese Mahallesi'nde Gökmedrese Camii'nin kuzey cephesinde camiye bitişik nizamda yer almaktadır. Türbe iki katlı, dikdörtgen planlı olup dış cephesinin tamamı kesme taştan yapılmıştır. Türbe içerisinde sekiz adet sanduka ile Emir Seyfettin Torumtay'ın lahdi bulunmaktadır. 2017 yılından itibaren Gökmedrese Camii ve Torumtay Türbesi restore edildiğinden dolayı ziyarete kapalıdır (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

•Cumudar Türbesi: 1242 yılında Anadolu Nazırı Şehzade Cumudar için yaptırılmıştır. Dere Mahallesi'nde Burmalı Minare Camii'nin kuzeydoğu köşesinde cami bitişğinde Cumudar Kümbeti'nde yer almaktadır. Türbe kümbet, kübik kaideli, sekizgen gövdeli, piramidal külahlı olup duvarları kesme taştan yapılmıştır (Şekil 52) (Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 52. Cumudar Türbesi'nden görünümeler

•Hamdullah Efendi Türbesi: 1847 yılında Hacı Bektaş Veli dergâhının 23. Postnişini olan Hamdullah Çelebi Efendi adına yaptırılmıştır. Hamdullah Çelebi Efendi, babası Feyzullah Çelebi'nin 1824 yılında ölmesi üzerine postnişin olmuştur. Sofular

Mahallesi'nde Pirlar Parkı'nın güney-batı ucunda yer almaktadır. Türbe, kare planlı olup üzeri tek kubbe ile örtülüdür. Türbenin güney cephesinde cem evi bulunmaktadır (Şekil 53) (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

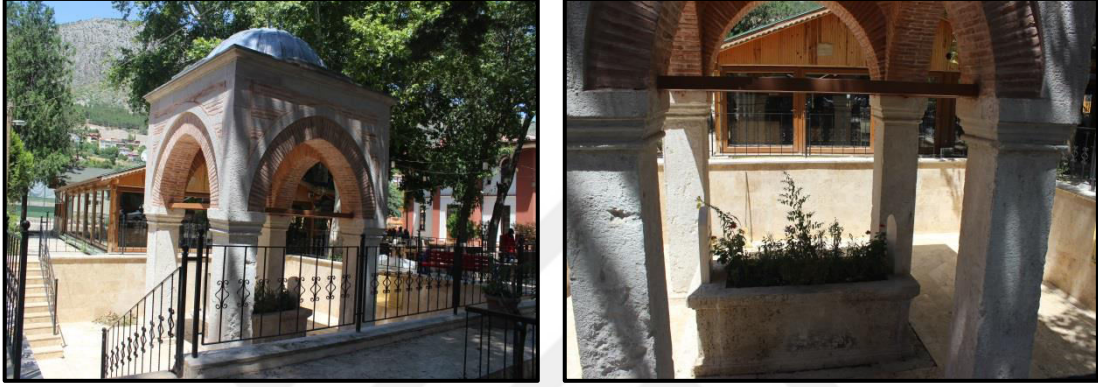
Şekil 53. Hamdullah Efendi Türbesi'nden görünümeler

• Pir Sücaeddin İlyas Türbesi: 1486 yılında Gümüşlüzade Ahmet Bey tarafından Gümüşlüzade ailesinden Şeyh Sücaeddin Pir İlyas adına yaptırılmıştır. Sofular Mahallesi'nde Çilehane'nin güneyinde Pirlar Parkı içerisinde yer almaktadır. Yukarı Pirlar Türbesi adıyla da bilinmektedir. Türbe, dikdörtgen planlı olup kadın ve erkekler için namaz kılma yerleri ayrıdır. Türbenin beden duvarları moloz taştan, köşeleri ise düzgün kesme taştan yapılmıştır. Türbede Pir Sücaeddin İlyas ve ailesi yatmaktadır (Şekil 54) (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 54. Pir Sücaeddin İlyas Türbesi'nden görünümeler

• Kurtboğan Türbesi: 15. yüzyılda Fatih Sultan Mehmet'in hocası Akşemseddin'in babası Hamza Şami bin Mehmet adına yaptırılmıştır. Hızırpaşa Mahallesi'nde tren garının güneyinde İstasyon Kurtboğan Camiisi'nin bahçesinde yer almaktadır. Türbe, kare formlu dört taş ayak üzerine inşa edilmiş olup tek kubbelidir. 2016 yılında aslına uygun olarak tuğla malzeme ile yeniden inşa edilmiştir. Halk arasında 'Kurtboğan Evliyası' olarak da adlandırılmaktadır (Şekil 55) (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 55. Kurtboğan Türbesi'nden görünüm

• İğneci Baba Türbesi: İğnecizde Şeyh Safiyüddin Mahmud Halveti adına yaptırılmıştır. Dere Mahallesi'nde Kocacık Çarşısı karşısında yer almaktadır. Türbede İğneci Baba ve oğluna ait yanyana iki adet sanduka bulunmaktadır. Türbeye, geniş yuvarlak kemerli yüzeydeki kapıdan girilmektedir. Türbe, 1983 yılında esaslı bir onarım geçirmiştir (Şekil 56) (Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 56. İğneci Baba Türbesi'nden görünüm

• Sultan Mesud Türbesi: 12. yüzyılda Selçuklu Sultanı I. Mesud için yaptırılmıştır. Üçler Mahallesi'nde Amasya Arkeoloji Müzesi bahçesinde yer almaktadır. Daha önce 'Mumyalar Müzesi' olarak kullanılan türbe, iki katlı, dikdörtgen planlı ve eyvan tiplidir. Kuzeye bakan ön cephesinde kesme taş, diğer kısımlarında da moloz taş kullanılarak yapılmıştır. Türbenin üzeri beşik tonozla örtülüdür (Şekil 57) (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 57. Sultan Mesud Türbesi'nden görünüm

• Baba İlyas Horasani Türbesi: Anadolu kültür ve inanç tarihi açısından önemli önder kişilik olan Baba İlyas Horasani adına 13. yüzyılda yaptırılmıştır. Gökmedrese Mahallesi'nde Şadgeldi Paşa Türbesi'nin arka tarafında iki katlı ahşap bir evin bahçesinde yer almaktadır. Türbenin kapısı pencere büyüklüğündedir ancak içeriye sürünerek girilmektedir. Türbe, taşlarla örülmüş 2-2,5 metre derinliğinde su kuyusunu andırmakta ve türbeye merdiven yardımıyla inilebilmektedir. Dikdörtgen planlı olup üzeri tonoz örtülüdür (Doğanbaş, 2018; URL-64, 2018).

• Kadılar Türbesi: 14. yüzyılın üçüncü çeyreğinde Amasya'nın eski kadıları adına yapılmıştır. Gökmedrese Mahallesi'nde Halifet Gazi Türbesi'nin karşısında yer almaktadır. Türbe; dikdörtgen planlı, üzeri beşik tonozla örtülü ve eyvanlıdır. Kesme taş ve tuğla malzeme kullanılmıştır. Türbe, en son 2007 yılında restore edilmiştir (Şekil 58) (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-65, 2018).

Şekil 58. Kadılar Türbesi'nden görünüm

• Şadgeldi Paşa Türbesi: Eratnalılar Devrinde Amasya Emirliği görevinde bulunmuş ve daha sonra bağımsız beyliğini ilan etmiş olan Şadgeldi Paşa adına oğlu Fahrettin Ahmet Bey tarafından 14. yüzyılda yaptırılmıştır. Gökmedrese Mahallesi'nde Halifet Gazi Türbesi ile Kadılar Türbesi arasında yer almaktadır. Türbe; dikdörtgen planlı, üzeri beşik tonozla örtülü ve eyvanlıdır. Eyvanlı cephenin tamamında düzgün kesme taş, diğer cephelerde ise kaba yonu ve moloz taş kullanılmıştır. Türbe, en son 2007 yılında onarım görmüştür (Şekil 59) (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-65, 2018).

Şekil 59. Şadgeldi Paşa Türbesi'nden görünüm

• Selamet Hatun Türbesi: 1453 yılında Amasya Kadısı Nizameddin Abdurrahman Çelebi'nin kızı Selamet Hatun adına yaptırılmıştır. Pirinççi Mahallesi'nde modern binaların arasında, iki sokağın birleştiği köşe noktasında yer almaktadır. Türbe, kare planlı ve tek kubbelidir. Türbenin köşeleri düzgün kesme taş diğer yerleri ise moloz taştan yapılmıştır. Yol seviyesinden yarım metre aşağıda yer almakta olup merdivenle yuvarlak

kemerli bir kapıdan türbeye girilmektedir (Şekil 60) (Doğanbaş, 2018; URL-64, 2018).

Şekil 60. Selamet Hatun Türbesi'nden görünüm

- Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi (Çilehane Türbesi): Gümüşlüzade Abdurrahman Çelebi adına yaptırılmıştır. Zat, kendi döneminin tanınmış sufilerindendir. Türbe, Sofular Mahallesi'nde Yakup Paşa Camii (Çilehane)'nin içinde yer almaktadır. Türbeye basık kemerli bir kapıdan girilmektedir (Şekil 61) (Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 61. Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi'nden görünüm

- Kemal Paşa Türbesi: 16. yüzyılın ilk çeyreğinde Şeyhülislam Kemal Paşazade Ahmed Şemseddin Efendi'nin babası Süleyman Çelebi ile dedesi Kemal Paşa adına yaptırılmıştır. Sofular Mahallesi'nde Yakup Paşa Camii (Çilehane)'nin batı cephesinde yer almaktadır. Türbe, kare planlı ve iki katlıdır. Türbenin üzeri sekizgen bir kasağa oturan

kubbe ile örtülüdür. Dış yüzeylerinde tamamen tuğla kullanılmıştır (Şekil 62) (Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

Şekil 62. Kemal Paşa Türbesi'nden görünümeler

•Yörgüç Paşa Türbesi: 1431 yılında yaptırılmıştır. Gökmedrese Mahallesi'nde Yörgüç Paşa Camiisi'nin kuzeydoğu köşesinde camiye bitişik nizamda ve Torumtay Türbesi'nin kuzeyinde yer almaktadır. Türbeye düzgün kesme taşlarla yapılmış bir seki üzerine yerleştirilmiş üç basamaklı taş merdiven yardımıyla geçilmektedir. Türbenin zemininde düzgün kesme taş kullanılmıştır (Şekil 63) (Doğanbaş, 2018).

Şekil 63. Yörgüç Paşa Türbesi'nden görünümeler

•Ehli Hatun Türbesi: 1467 yılında Amasya Emiri Şadgeldi Paşa'nın oğlu Divitdar Ahmet Paşa'nın kızı Ehli Hatun adına yaptırılmıştır. Kurşunlu Mahallesi'nde tren yolu kenarında yer almaktadır. Türbe, tek katlı olup beşik çatılı ahşap bir odadır. Türbeye bahçe

kapısından girilince avluda mermer sandukalar bulunmaktadır. Sandukaların taş işçiliği 15. yüzyılın önemli örnekleri arasında gösterilmektedir (Şekil 64) (Doğanbaş, 2018).

Şekil 64. Ehli Hatun Türbesi'nden görünüşler

- Şeyh İsmail Siraceddin Şirvani Türbesi (Yukarı Türbe): 1870 yılında Şirvanlızade Mehmet Rüştü Paşa babası İsmail Siraceddin adına yaptırmıştır. Şamlar Mahallesi'nde yer almaktadır. Türbe, kare planlı olup sekizgen kasnaklı bir kubbe ile örtülüdür. Türbenin duvarlarında moloz taş, kapı ve pencerelerinde düzgün kesme taş kullanılmıştır. Türbe içerisinde Şirvanlı Şeyh İsmail Siraceddin, oğlu Seyyid Ahmed Hulusi Efendi ve damadı Hacı İsa Ruhi Efendi'nin mezarları bulunmaktadır (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; URL-64-65, 2018).

- Seyyid Mir Hamza Nigari Türbesi: Azerbaycan'ın Karabağ Bölgesi'ndeki baskılardan kaçarak Amasya'ya gelen Seyyid Mir Hamza Nigari, İsmail Siraceddin Şirvani'nin müridi olmuştur. 1886 yılında ölümüyle birlikte oğlunun yanına defnedilmiştir. Bayezid Paşa Mahallesi'nde Şirvanlı (Azeriler) Camii ile bitişik nizamda yer almaktadır. Türbe, kare planlı olup üzeri kubbe ile örtülüdür. Türbenin tamamı kesme taştan yapılmıştır (Anonim, 2010/b; Doğanbaş, 2018; YHKB, 2018; URL-65, 2018).

- Oruç Bey Türbesi: 1465 yılında Hızır Paşa'nın torunu Oruç Bey adına yaptırılmıştır. Hızırpaşa Mahallesi'nde Hızır Paşa Camiisi'nin doğu cephesine bitişik olarak yer almaktadır. Türbe, kare planlı olup üstü kubbe ile örtülüdür. Türbenin doğu cephesinde düzgün kesme taş, diğer cephelerinde kaba yonu ve moloz taş kullanılmıştır. Türbe halk arasında 'Boynuzlu Evliya' ve 'Hızır Paşa Türbesi' olarak da adlandırılmaktadır (Doğanbaş, 2018; URL-64, 2018).

• Taceddin Altunbaş Türbesi: 14. yüzyılın ikinci yarısında Anadolu Selçuklu Devleti Hükümdarı Sultan Mesud'un oğlu Sultan Taceddin Altunbaş'ın adına yaptırılmıştır. Dere Mahallesi'nde yer almaktadır. Türbe, kare planlı olup kesme taşlarla yapılmıştır (Şekil 65) (URL-64-65, 2018).

Şekil 65. Taceddin Altunbaş Türbesi'nden görünümeler

2.1.1.5.5. Medreseler

Amasya kent merkezinde 3 adet, Merzifon ilçesinde ise 1 adet, Gümüşhacıköy ilçesinde 1 adet medrese yer almaktadır.

• Büyük Ağa (Kapı Ağası) Medresesi: 1488 yılında Sultan II. Bayezid'in Kapı ağası Hüseyin Ağa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Bahçeleriçi Mahallesi'nde yer almaktadır. 1978 yılında restore edilerek bugünkü görünümünü alan medrese, sekizgen planlı ve sekizgen açık avlulu olup sekizgenin çapraz kenarlarının eksenlerinde kubbeli eyvanlara sahiptir. Mekânların üzeri kubbe ile örtülüdür. Bu medresede Selçuklu mezarlarında görülen sekizgen plan şeması ilk kez kullanılmıştır. Medreseye büyük yay kemerli kapıdan girilmektedir. Medresede moloz taş ve tuğla birlikte kullanılmıştır. Medresenin güney kısmında kare planlı ve kubbeli bir dersane odası ile öğrenci odaları bulunmaktadır. Medrese zamanında Amasya'da en yüksek derecede eğitim-öğretimin yapıldığı yer olmuştur (Şekil 66) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-66, 2018).

Şekil 66. Büyük Ağa Medresesi'nden görünüm

• Sultan Bayezid Medresesi: 1486 yılında Amasya Valisi Şehzade Ahmed tarafından babası Sultan II. Bayezid adına yaptırılmıştır. Kent merkezinde Yeşilirmak Nehri kıyısında Hacı İlyas Mahallesi'nde II. Bayezid Camisi'nin batısında yer almaktadır. Medrese, U planlı ve açık avlulu olup 18 küçük odaya (öğrenci hücre) sahiptir. Avlunun etrafında kubbeli revaklar bulunmaktadır. Kesme taştan yapılmıştır. Medrese 1922 yılından itibaren 'İl Halk Kütüphanesi' ile 'El Yazması Eserler Müzesi' olarak kullanılmaktadır (Şekil 67) (Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-66, 2018).

Şekil 67. Sultan Bayezid Medresesi'nin Amasya Kalesi'nden görünümü

• Gök Medrese: 1267 yılında Amasya Valisi Seyfettin Torumtay tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Gökmedrese Mahallesi'nde yer almaktadır. Hem medrese, hem cami, hem de türbesi olarak kullanılan çok fonksiyonlu klasik bir Selçuklu eseridir. Medrese, dikdörtgen planlı olup medresenin kalın duvarları kesme taştan yapılmıştır. Yukarı doğru daralan pencereleri zengin mukarnaslara sahiptir ve penverelerin etrafı

dikdörtgen bordürlerle çevrilidir. Kümbete, turkuaz renkli çinilerle süslediği için bu isim verilmiştir. Mimarisi ve süslemeleriyle Selçuklu sanatının güzel örnekleri arasındadır. 2017 yılından itibaren Gökmedrese Camii ve Torumtay Türbesi restore edildiğinden dolayı ziyarete kapalıdır (Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-66, 2018).

- Çelebi Mehmet Medresesi ve Saat Kulesi: 1414 yılında Çelebi Mehmet tarafından Ebubekir Mehmet Bin Hamza'ya yaptırılmıştır. Merzifon ilçesinde yer almaktadır. Klasik bir Selçuklu medrese mimarisine sahip kare planlı, açık avlulu ve dört eyvanlıdır. Moloz taş ve tuğla malzeme birlikte kullanılarak yapılmıştır. Kırmızı ve beyaz renkte kesme taş kullanılarak yapılmış eyvan biçimli gösterişli taç kapıya sahiptir. Avlunun üç tarafında dersaneler ve medreseye giriş kapısının üzerinde tuğladan yapılmış silindirik gövdeli saat kulesi bulunmaktadır. Saat kulesi sonradan ilave ettirilmiştir (Şekil 68) (Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-66, 2018).

Şekil 68. Çelebi Mehmet Medresesi ve Saat Kulesi'nden görünüm

- Haliliye Medresesi: 1415 yılında Çelebi Sultan Mehmed'in Beylerbeyi Halil Paşa tarafından yaptırılmıştır. Gümüşhacıköy ilçesi Gümüş Beldesi'nde yer almaktadır. Medrese, dikdörtgen planlı ve kapalı avluludur. Avlu ahşap sütunlu, sivri kemerli ve düz tavanlı revaklarla çevrilidir. Revakların arkasında dersaneler (hücre) bulunmaktadır. Her bir hücre dışarıya açılan birer pencereye sahiptir. Medresenin duvarlarında moloz taş kullanılmıştır. Medrese Osmanlı döneminde Selçuklu tarzında yapılan kapalı avlulu tek medrese örneğidir (Anonim, 2008; Anonim, 2010/b; URL-66, 2018).

2.1.1.5.6. Köprüler

Kent merkezinde çeşitli dönemlere ait 6 adet tarihi köprü yer almaktadır.

- Alçak Köprü: Geç Helenistik erken Roma döneminde Amasya Kalesi ile karşı mahalleler arasındaki geçişi sağlamak amacıyla Yeşilırmak Nehri üzerine inşa edilmiştir. Kent merkezinde Roma döneminden günümüze ulaşan tek köprüdür. Köprü'nün tamamı kesme taştan yapılmıştır. Zamanla nehir seviyesinin yükselmesinden dolayı köprü'nün kemerleri aşağıda kalmıştır ve bu nedenle halk arasında 'Alçak Köprü' olarak anılmaya başlamıştır. Köprü, 1865 yılında Amasya Valisi Ziya Paşa tarafından antik kemerleri üzerine inşa edilerek günümüze kadar gelmesini sağlamıştır. Ayrıca, köprü 1965 yılında beton ve demir bağlantılar ile de güçlendirilerek yenilenmiştir (Şekil 69) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-67-68, 2018).

Şekil 69. Alçak Köprü'den görünüm

- İltekin (Çağlayan) Köprüsü: Kent merkezinde Yazı Bağları Mahallesi Eryatağı sapağında yer almaktadır. 1075-1076 yıllarında Danişmend emirlerinden İltekin Gazi tarafından eski bir köprü'nün temelleri esas alınarak askeri gücün ulaşımını kolaylaştırmak amacıyla yaptırılmıştır. Köprü, 6 yuvarlak kemer üzerine inşa edilmiş olup tamamı kesme taştır. Köprü'nün üzeri dar ve uzundur. 1984 yılında, aslına uygun olarak restore edilmiştir (Şekil 70) (Anonim, 2010/b; URL-67-68, 2018).

Şekil 70. İltekin (Çağlayan) Köprüsü'nden görünüm

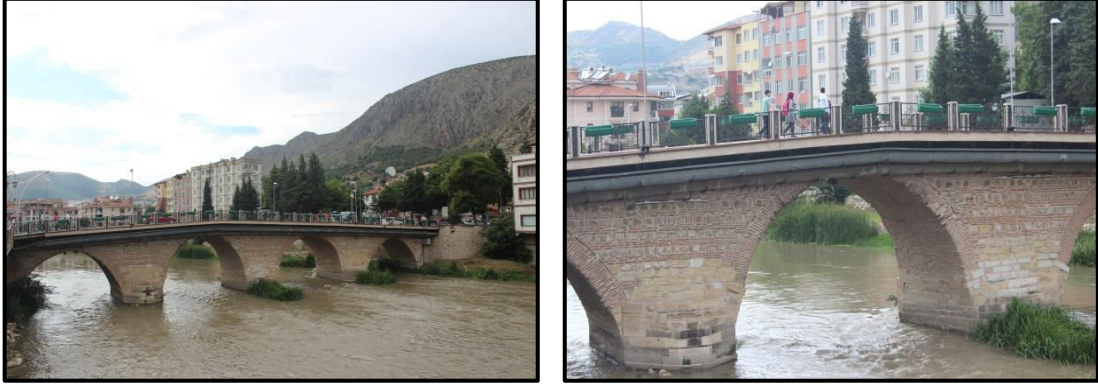
• Kunç Köprü: 14. yüzyılda Selçuklu hükümdarı Sultan Mesud'un kızı Hundi Hatun tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde yer alan köprü Bayezid Paşa ile Şamlar Mahallelerini birbirine bağlamakta olup köprü'nün tamamı kesme taştan yapılmıştır. Köprü, tipik bir Selçuklu eseri özelliğini taşımaktadır. Üç büyük ayak üzerindeki geniş kemer açıklığı harpuşa olarak inşa edilmiş köprü'nün en büyük özelliğidir (Şekil 71) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-67-68, 2018).

Şekil 71. Kunç Köprü'den görünüm

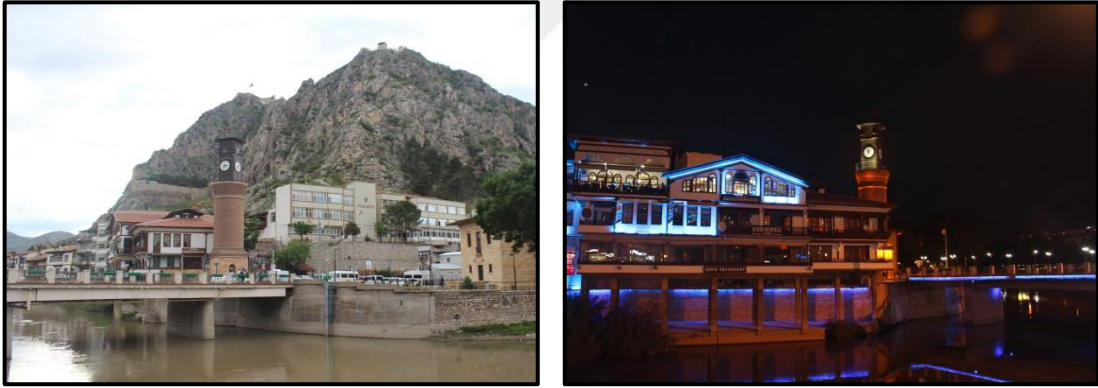
• İstasyon (Meydan) Köprüsü: Kent merkezinde yer alan köprü, Ziya Paşa Bulvarı'nın bitiminde Üçler Mahallesi ile İstasyon mevkiisini birbirine bağlamaktadır. Köprü ilk olarak 1145 yılında Selçuklu Sultanı I. Mesud tarafından kesme taş kullanılarak 5 kemerli harpuşa tarzında yaptırılmıştır. 1374 yılındaki depremden hasar görenek köprü yıkılmıştır. Amasya Emiri Şadgeldi Paşa zamanında asıl karakteri korunarak kesme taştan yeniden yapılmıştır (Şekil 72) (Anonim, 2010/b; URL-67-68, 2018).

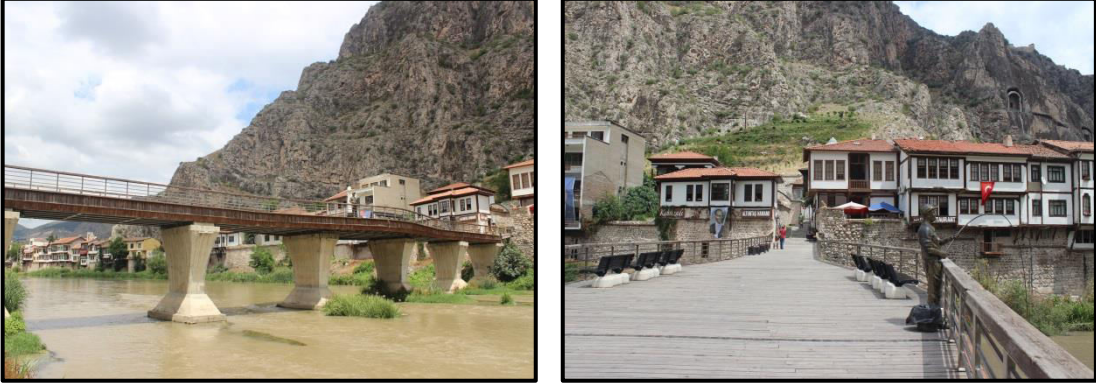
Şekil 72. İstasyon (Meydan) Köprü'den görünüm

• Helkıs (Hükümet) Köprüsü: Kent merkezinde yer alan köprü ilk olarak, iç kalenin Helkis Kapısı civarında yapılmış ahşap bir köprüdür. Köprü, Roma döneminden itibaren kullanılmaktadır. Osmanlılar tarafından onarılarak uzun süre kullanılmıştır. 1938 yılında Vali Talat Öncel ahşap köprüyü yıktırarak 1940 yılında beton olarak yeniden yaptırmıştır (Şekil 73) (Anonim, 2010/b; URL-67-68, 2018).

Şekil 73. Helkıs (Hükümet) Köprüsü'nden görünüm

• Mağdenüs Köprüsü: Kent merkezinde II. Bayezid Camii'nin önünde yer almaktadır. Halk dilinde 'Maydonoz, Madenüs' olarak da bilinmektedir. 1485 yılında Mevlevi Tacibeyzade Sadi Çelebinin kızı Fatma Hatun tarafında yaptırılmıştır. Köprü ahşap olduğu için defalarca sel sularına maruz kalarak hasar görmüştür. 1968 yılında meydana gelen nehir taşkınında sele kapılarak yıkılmış olup yerine beton ayaklı ve demir gövdeli yeni bir köprü yapılmıştır (Şekil 74) (Anonim, 2010/b; URL-67-68, 2018).

Şekil 74. Mağdenüs Köprüsü'nden görünüm

2.1.1.5.7. Kaplıcalar

Amasya il sınırları içerisinde farklı ilçelerde 3 adet kaplıca bulunmaktadır.

- Terziköy Kaplıcası: Amasya kent merkezine 36 km uzaklıkta Çivi Köyü sınırları içerisinde yer almaktadır. Kaplıcanın termal suyu 37-39 derece arasında olup mide asidini azaltıcı, safra akımını artırıcı, yağ asitleri seviyesini düşürücü, romatizmal hastalıklar, felç, mide, bağırsak, sinir sistemi ve böbrek rahatsızlıklarına iyi geldiği bilinmektedir. Kaplıcada konaklama imkânı da bulunmaktadır (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018).

- Gözlek Kaplıcası: Amasya-Çorum Karayolu'nun 13. km'sinde Gözlek Köyü'nde yer almaktadır. Şehir merkezine 20 km, Amasya-Merzifon Havalimanına 70 km uzaklıktadır. Kaplıcanın termal suyu 38,5 derece olup sedef hastalığı, kadın hastalıkları, cilt hastalıkları, eklem romatizmaları, genel stres bozuklukları, ameliyat sonrası tedavilere iyi geldiği bilinmektedir. Kaplıca, Turizm Bakanlığı'ndan 'Turizm İşletme Belgesi' ve Sağlık Bakanlığı'ndan da 'Kaplıca İşletme Belgesi'dir. Kaplıcada konaklama imkânı da bulunmaktadır (Şekil 75) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018).

Şekil 75. Gözlek Kaplıcası'ndan görünüm

•Hamamözü Arkut Bey Kaplıcası: Amasya kent merkezine 90 km uzaklıkta Hamamözü ilçesinde yer almaktadır. Kaplıcanın termal suyu 42,5 derece olup romatizmal hastalıklara, kırık-çıkık sonucu kaybedilen hareket gücünün açılmasına, sinir sistemi hastalıkları, değişen yüksek tansiyonlar, kalp damar hastalıkları, ruhsal bozukluklar, yaşlılarda rahatlama ve cilt hastalıklarına iyi geldiği bilinmektedir. Kaplıca, Turizm Bakanlığı'ndan 'Turizm İşletme Belgesi'dir. Kaplıcada konaklama imkânı da bulunmaktadır (Anonim, 2010/b; URL-69, 2018).

2.1.1.5.8. Hamamlar

Kent merkezinde Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait aktif çalışan 4 adet, Merzifon ilçesinde ise 1 adet tarihi hamam bulunmaktadır.

•Kumacık Hamamı: 1495 senesinde Kapağası Ayas Ağa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Bayezid Paşa Mahallesi'nde Kuç Köprü hizasında yer almaktadır. Moloz taş kullanılarak inşa edilmiştir. Geleneksel Osmanlı hamam şeması olan soğukluk, ılıkılık ve soğukluk bölümlerine sahiptir (Şekil 76) (Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; URL-70, 2017).

Şekil 76. Kumacık Hamamı'ndan görünüm

- Mustafa Bey (Mehmet Paşa) Hamamı: 1436 yılında Yörgüç Paşa'nın oğlu Mustafa Bey tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Mehmet Paşa Mahallesi'nde yer almaktadır. Hamam, kare planlı olup soyunmalık ve sıcaklık bölümleri iki ayrı kubbe ile örtülüdür (Şekil 77) (Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; URL-70, 2017).

Şekil 77. Mustafa Bey Hamamı'ndan görünüm

- Yıldız Hamamı: 1510 yılında Osmanlı Sultanı II. Bayezid'in eşi Bülbül Hatun tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Hatuniye Mahallesi'nde Hatuniye Camii bitişiğinde yer almaktadır. Hamam, Selçuklu döneminde yapılan bir hamamın üzerine yeniden inşa edilmiştir. Hamam, kare planlı olup geleneksel Osmanlı hamam mimarisine uygun olarak soğukluk, ılıklik ve sıcaklık bölümlerinden oluşmaktadır. Hamam halk arasında 'Bülbül Hatun Hamamı' ya da 'Çukur Hamam' diye de adlandırılmaktadır (Şekil 78) (Anonim, 2015; URL-70, 2017).

Şekil 78. Yıldız Hamamı'ndan görünüm

• Altuntaş Hamamı: 17. yüzyılda yapılmıştır. Kent merkezinde Hatuniye Mahallesi'nde Mağdenüs Köprü'nün hizasında yer almaktadır. Hamam, düzgün kesme taş, moloz taş ve harç kullanılarak yapılmıştır. Hamamın üst örtüsü kubbe ve tonozlardan oluşmaktadır. Osmanlı hamam mimarisine uygun olarak soğukluk, ılıkılık ve sıcaklık bölümlerinden oluşmakta olup külhan kısmına da sahiptir (Şekil 79) (URL-70, 2017).

Şekil 79. Altuntaş Hamamı'ndan görünüm

• Kara Mustafa Paşa Hamamı: 1678 yılında Sadrazam Kara Mustafa Paşa tarafından yaptırılmıştır. Merzifon ilçesinde yer almakta olup Amasya kent merkezine 49 km uzaklıktadır. Hamam, L biçimli bir plana sahiptir. Osmanlı hamam mimarisine uygun olarak soğukluk, ılıkılık ve sıcaklık bölümlerinden oluşmaktadır (Anonim, 2010/b; Anonim, 2015; URL-70, 2017).

2.1.1.5.9. Bedestenler ve Hanlar

• Amasya Bedesteni: 1483 yılında II. Bayezid'in kapı ağalarından Hüseyin Ağa tarafından yaptırılmıştır. Kent merkezinde Dere Mahallesi'nde Taşhan'ın kaleye bakan yönünde yer almaktadır. Bedesten, ilk haline göre önemli değişikliklere uğrayarak günümüze ulaşmıştır. Bedesten, 1668 yılında depremden büyük zarar görmüştür. Yıllar içerisinde harap hale gelen ve sadece beden duvarları sağlam kalabilen bedestenin Yeşilirmak'a yakın olan bölümü 1950'lerde yıkılarak yerine iş hanı yapılmıştır. 1971 yılında yapılan restorasyon çalışmalarıyla bedesten ayakta kalmayı başarabilmiş ve yeniden kubbelerine kavuşmuştur. Günümüzde, bedestenin içerisinde iş amaçlı dükkânlar bulunmaktadır (Şekil 80) (Anonim, 2010/b; URL-71, 2018).

Şekil 80. Amasya Bedesteni'nden görünüm

• Merzifon Bedesteni: 17. yüzyılda Kara Mustafa Paşa Vakfı aracılığıyla yapılmıştır. Merzifon ilçe merkezinde Gazi Mahbup Mahallesi'nde Kara Mustafa Paşa Camii'nin hemen doğusunda yer almaktadır. Bedesten, dikdörtgen planlı olup iç mekânda kalın payeleri birleştiren büyük sivri kemerler ve üst örtüyü taşıyan dokuz adet kubbe bulunmaktadır. Yapıldığı dönemde şehrin çekirdeğini teşkil eden bedesten, bugün de ticari hayatın odak noktasını oluşturmaktadır (Şekil 81) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-71, 2018). Günümüzde bedestende Osmanlı ve Anadolu mutfağına ait geleneksel yemekleri denemek mümkündür.

Şekil 81. Merzifon Bedesteni'nden görünüm

• Amasya Taşhan: 1699 yılında Mutasarrıf Rahtuvan Hacı Mehmet Paşa tarafından Mimar Mehmet Kalfa'ya yaptırılmıştır. Kent merkezinde Dere Mahallesi'nde yer almaktadır. Han dikdörtgen planlı, iki katlı ve geniş avluludur. Hanın ikinci katı avlunun kemerleri üzerine oturtulmuştur. Giriş kapısının her iki yanında sıralı dükkânlar yer almaktadır. Uzun yıllar kullanılmayarak bakımsız kalan han, 2012 yılı sonunda gerekli restorasyon çalışmaları tamamlandıktan sonra günümüzde otel olarak hizmet vermektedir (Şekil 82) (Anonim, 2010/b; YHKB, 2018; URL-71, 2018).

Şekil 82. Amasya Taşhan'dan görünüm

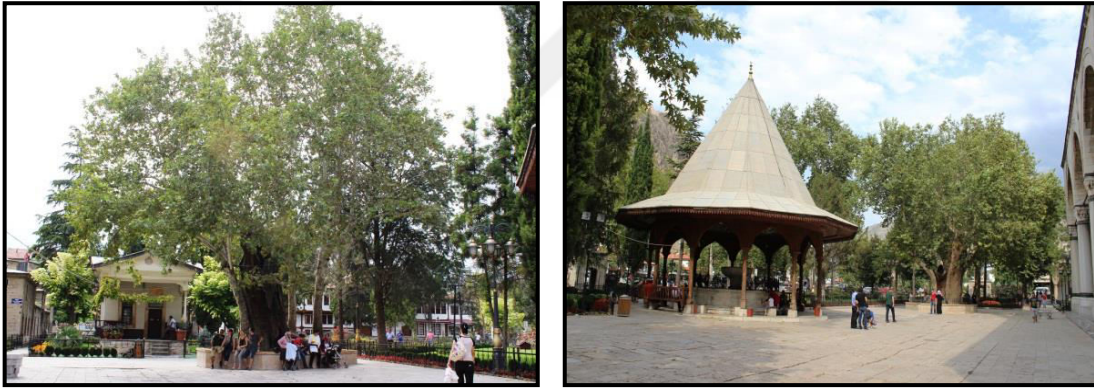
• Ezine Pazar Hanı: 1238-1246 yılları arasında Selçuklu sultanlarından Alaaddin Keykubat'ın eşi Melike Mahperi Hatun tarafından yaptırılmıştır. Amasya'ya 35 km uzaklıkta Amasya-Tokat Karayolu üzerinde Ezine Pazar beldesinde yer almaktadır. Han, dikdörtgen planlı, tek katlı ve kapalı avluludur. Üzeri beşik tonozla örtülüdür. Hanın giriş

kapısı çift kanatlı ahşap olup kapının kemeri ve üst kısmı düzgün kesme taşlardan yapılmıştır. Aslında han, Selçuklu eseri olmasına rağmen Osmanlı döneminde geçirdiği birçok onarımdan dolayı daha çok bir Osmanlı eserine benzemiştir. Uzun yıllar kullanılmayarak bakımsız kalan han, 2007 yılında restore edilerek kullanıma açılmıştır (Anonim, 2010/b; URL-71, 2018).

2.1.1.5.10. Anıt Ağaçlar

526 yıllık tarihi ikiz '*Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı)', kent merkezinde II. Bayezid Camii ve Külliyesi'nin avlusunda şadırvanın iki yanında yer almaktadır. Caminin avlusuna paratoner olması amacıyla dikilmiştir. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 26.10.1992 tarih ve 2364 sayılı kararı ile 'Korunması Gereken Anıt Ağaç' olarak tescil edilmiştir. İkiz '*Platanus orientalis* L.', 9 metre gövde çapına sahip olup yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir (Şekil 83) (ÇED, 2016).

Şekil 83. II. Bayezid Camisi avlusunda bulunan ikiz çınar ağaçlarından görünüm

600 yıllık tarihi '*Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı)'da kent merkezine 12 km uzaklıkta bulunan Yeşil Yenice Belediyesi Gölbaşı Parkı'nda yer almaktadır. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 25.05.1995 tarih ve 4183 sayılı kararı ile 'Korunması Gereken Anıt Ağaç' olarak tescil edilmiştir. '*Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı)', 12 metre gövde çapına ve 15 metre yüksekliğe sahip olup yerli ve yabancı turistlerin ilgisini çekmektedir (Şekil 84) (ÇED, 2016).

Şekil 84. Yeşil Yenice Gölbaşı Parkı'nda bulunan çınar ağacından görünümler

Bir başka ikiz 341 yıllık tarihi '*Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı)'da, Merzifon ilçesinde Kara Mustafa Paşa Cami avlusunda yer almaktadır. Ankara Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'nun 26.10.1993 tarih ve 3208 sayılı kararı ile 'Korunması Gereken Anıt Ağaç' olarak tescil edilmiştir (ÇED, 2016).

2.1.1.6. Mevcut Turizm Tipleri ve Turistik Etkinlikler

Arazi çalışmaları sırasındaki gözlemlere göre, Amasya kentinde yapılan mevcut turizm tipleri şu şekildedir:

- **Kültür Turizmi:** Kent, Orta Karadeniz Bölümü'nde tarihi İpek Yolu üzerinde kurulduğundan ve birçok medeniyete ev sahipliği yaptığından dolayı kültürel miras değerleri bakımından zengindir (Bingöl, 2007). Kentin kültür turizmi için sahip olduğu kaynaklar; Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri, Amasya Kalesi, Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı, Amasya Arkeoloji Müzesi, Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi, Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi, Şehzadeler Müzesi, Minyatür Amasya Müzesi, Ferhat ile Şirin Müzesi (Ferhat Su Kanalı), Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane), Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsn-i Hat Müzesi, İltekin Köprüsü, Alçak Köprü, İstasyon Köprüsü, Kuç Köprü, Mağdenüs Köprüsü, Helkıs Köprüsü, Amasya Bedesteni, Amasya Taşhan, Merzifon Bedesteni, Gümüşhacıköy Bedesteni, Ezine Pazar Hanı, Büyük Ağa Medresesi, Sultan Bayezid Medresesi, Haliliye Medresesi, Gök Medrese,

Çelebi Mehmet Medresesi ve Saat Kulesi'dir.

- İnanç Turizmi: Kentte belli başlı inanç turizmi merkezleri; II. Bayezid Camii ve Külliyesi, Burmalı Minare Camii, Mehmet Paşa Camii, Hatuniye Camii, Bayezıt Paşa Camii, Yakup Paşa Camii, Kiları Süleyman Ağa Camii, Saraçhane Camii, Yörgüç Paşa Camii, Gökmedrese Camii, İstasyon Kurtboğan Camii, Fethiye Camii, Gümüşlü Camii, Hızır Paşa Camii, Şamlar Ayas Ağa Camii, Sofular Abdullah Paşa Camii, Şirvanlı (Azeriler) Camii, Pir Mehmet Çelebi Camii, Kara Mustafa Paşa Camii, Halifet Gazi Türbesi, Torumtay Türbesi, Cumudar Türbesi, Hamdullah Efendi Türbesi, Pir Sücaeddin İlyas Türbesi, Kurtboğan Türbesi, İğneci Baba Türbesi, Sultan Mesud Türbesi, Baba İlyas Horasani Türbesi, Kadılar Türbesi, Şadgeldi Paşa Türbesi, Selamet Hatun Türbesi, Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi, Kemal Paşa Türbesi, Yörgüç Paşa Türbesi, Ehli Hatun Türbesi, Şeyh İsmail Siraceddin Şirvani Türbesi, Seyyid Mir Hamza Nigari Türbesi, Oruç Bey Türbesi ve Taceddin Altunbaş Türbesi'dir.

- Sağlık ve Termal Turizm: Kentte en önemli sağlık ve termal turizm merkezleri; Gözlek Kaplıcası, Terziköy Kaplıcası, Hamamözü Kaplıcası, Kumacık Hamamı, Mustafa Bey Hamamı, Yıldız Hamamı, Altuntaş Hamamı ve Kara Mustafa Paşa Hamamı'dır.

- Doğa Turizmi: Kentte doğa turizmi kapsamında önem taşıyan noktalar; Boraboy Gölü Tabiat Parkı ile Yedikuğular Kuş Cenneti (Yedikır Barajı)'dir.

- Botanik Turizmi: Kentte botanik turizmi açısından önemli yerler; Boraboy Gölü Tabiat Parkı, Kabaoğuz Yaylası, Tavşandağı Yaylası, Akdağ Yaylası, Sarıçiçek Yaylası, Destek Yaylası, Boğalı Yaylası, Çatalçam Yaylası ve İnegöl Yaylası'dır (Zengin vd., 2014/b; URL-72, 2018).

Kent merkezinde gerçekleşen turistik etkinlikler; tarihi-kültürel alanları-müzeleri gezme, nehir kenarında yürüme, fotoğraf çekme, alışveriş yapma, yöresel yemek yeme, manzara seyretme/peyzajı izleme, gözlem yapma, festivale ya da sergiye katılma, bisiklet sürme, piknik yapma, dini etkinliklere katılma (cami ve türbe ziyareti), hamama gitme, faytonla gezinti olup kent yakın çevresinde ise kent merkezinde yapılan turistik etkinliklerden farklı olarak; doğa yürüyüşü (trekking), kuş gözlemleme, doğa fotoğrafı çekme, kamp yapma, kaplıcaya gitme, macera gezilerine katılma, balık tutma, arkeolojik gezilere katılma şeklinde olduğu gözlemlenmiştir.

2.2. Yöntem

Çalışmanın temel kurgusu, çeşitli aşamalarda gerçekleştirilen birbirine bağlı adımları kapsamaktadır. Çalışma 7 adımdan oluşmaktadır (Şekil 85).

1. Adımda; bu çalışma Kurt (2013) tarafından yapılan ‘Amasya Kenti İçin Yeşilirmak Koridorunu İçine Alan Bir Kentsel Yeşilyol Önerisi’ isimli yüksek lisans tezi ile Kurdoğlu vd.’nin (2014) TÜBİTAK tarafından desteklenen 113O143 kod numaralı ‘Amasya Kenti İçin Yeşilirmak Koridorunu İçine Alan Bir Kentsel Yeşilyol Modeli Oluşturmak’ isimli projenin devamı niteliğindedir. Bu çalışmalarda Amasya kenti için odak noktaları ile mevcut yeşilyol güzergâhları belirlenmiş olup yeni yeşilyol güzergâhları da önerilmiştir. Yeşilyol planlaması ile turizm planlaması arasında güçlü bir ilişki vardır. Çünkü yeşilyol planlaması turizmi teşvik ederek kente gelen turistler için turizm güzergâhları oluşturmaktadır. Ayrıca, Amasya kenti sahip olduğu doğal-kültürel ve tarihi değerleri, zengin mutfağı, termal tesisleri, geleneksel yapısı, endemik türleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından Türkiye Turizm Stratejisi 2023’de belirlenen 15 marka kentten birisi olmasından dolayı turizm potansiyeli yüksek olan bir kentimizdir. Ancak, mevcut turizm potansiyelinin yeteri kadar iyi değerlendirilemediği ve kentin turizm planlaması yaklaşımında eksiklikler görüldüğü için bu konunun çalışılmasına karar verilmiştir. Bu nedenle, kentte turizmle ilişkili paydaşlarla katılımcı turizm planlaması yaklaşımı doğrultusunda turistlere yönelik turizm senaryolarının oluşturulması ve oluşturulan senaryoların CBS ortamında Turizm Bilgi Sistemi veri tabanına aktarılması çalışma alanı için uygun bir planlama modelidir.

2. adımda; çalışmanın temel kurgusunu oluşturan turizm ve turist kavramı, turizm planlama yaklaşımları, katılımcı turizm planlaması ve turizm bilgi sistemlerine dair genel bilgiler edinilmiştir. Katılımcı turizm planlaması yaklaşımında önemli olan kriterler ile turizm bilgi sistemlerinin dünyada, ülkemizde ve peyzaj mimarlığı meslek disiplinde hangi şekilde kullanıldığı belirtilmiştir. Amasya kentine ait sayısal haritalar, imar planları, 1/100000 ölçekli Çevre Düzeni Planı, stratejik planlar, çalıştay ve proje raporları elde edilmiştir.

3. adımda; envanter çalışmaları yapılmıştır. Envanter çalışmaları da beş kısımdan meydana gelmektedir. 2015-2018 yılları arasında alana belli periyotlarla (2 ya da 3 ayda bir) gidilerek arazi çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Alandan dört mevsime ait farklı açılardan fotoğraflar çekilmiş, Amasya kent içi ve çevresinde turizm bileşenleri açısından

önemli noktalar (ören yeri, müze, cami, türbe, medrese, köprü, kaplıca, hamam, bedesten, han, anıt ağaç, tarihi yapı, pazar yeri, alışveriş merkezi, yöresel ürün, yerel et sanatları ve hediyelik eşya satan dükkânlar), taksi durakları, konaklama tesisleri, okullar (anaokul, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite) ile turistik etkinliklerin yoğunlaştığı noktalar belirlenerek bu alanlardan el tipi GPS yardımıyla koordinatlar alınmıştır. Yerli ve yabancı turistlerin farklı mevsimlere göre katıldıkları turistik etkinlikleri, festivaller, konserler, fuarlar vb., kent insanının turizm alanında karşılaştıkları sorunlar, beklentileri ve tercihleri hakkında da bilgiler elde edilmiştir. Kentte yapılan mevcut turizm tipleri ve turizme dair sorunları ortaya koymak için yerel halktan 400 kişi, kente gelen turist tiplerini, kentte gerçekleştirilen turizm tiplerini, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerini, turistlerin tercih ve beklentilerini belirlemek için yerli turistten 725 kişi, yabancı turistten 150 kişi olmak üzere toplam 1275 kişiyle yüz yüze anket çalışması (soru kâğıdı tekniği) gerçekleştirilmiştir. Toplam 55 paydaşla (otel işletmecileri, turist rehberleri, mahalle muhtarları, esnaf, Amasya Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, sivil toplum örgütleri, Amasya Turizm Derneği temsilcileri, taksi şoförleri) yüz yüze görüşmeler yapılmıştır. Daha sonra, Amasya kentinin turizm alanındaki güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını ortaya koymak için GZFT (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) anketi hazırlanmıştır. GZFT anketinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi ve ortak fikir birliğinin sağlanması için 68 paydaşın katılımıyla 'Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)' isimli çalıştay gerçekleştirilmiştir. Çalıştay öncesinde 40 kişi ile çalıştay sırasında da 55 kişi olmak üzere toplam 95 kişi ile GZFT anketi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca, çalıştay sonucunda paydaşların katılımıyla hem Amasya kentinin turizm alanındaki sorunları belirlenmiş hem de turistlere yönelik gününbirlik ve 3 günlük turizm senaryoları oluşturulmuştur. Kentte turizm açısından önemli 237 nokta ve 30 güzergaha ait veriler ile oluşturulan 18 adet turizm senaryosu, CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktararak 'Tarihi ve Turistik Varlıklar', 'Taksi Durakları', 'Oteller', 'Okullar', 'Yollar' ve 'Turizm Senaryoları' olmak üzere farklı katmanlarda depolanmıştır.

4. adımda; kent halkı, yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışması, katılımcılarla yapılan yüz yüze görüşmeler ile GZFT anketine ait veriler SPSS 16.0 programına aktararak 'Frekans (Yüzde)', 'Normallik Testi' ve 'Parametrik Olmayan Korelasyon' analizleri yapılarak istatistiki değerlendirmelerde bulunulmuştur. Çıkan

sonuçlar tablo ve grafik haline getirilmiştir. Kentte turizm açısından önemli 237 nokta ve 30 guzergha CBS ortamında ‘Mekânsal ve Senaryo Analizi’ yapılmıştır.

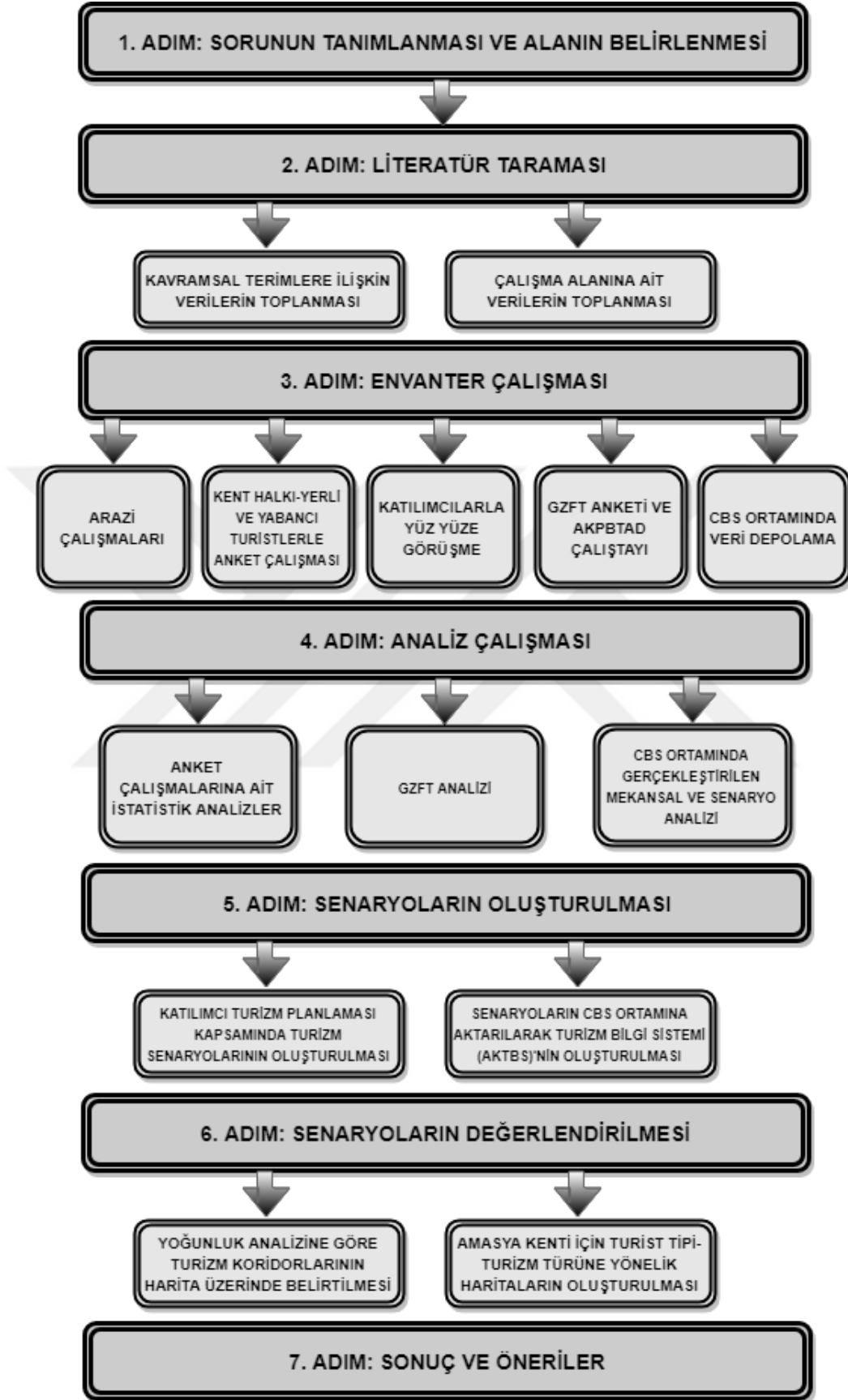
5. adımda; daha önceki adımlardan elde edilen veriler dâhilinde katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla Amasya kenti için belirlenen farklı turist tipi ve turizm türüne yönelik turizm senaryoları kurgulanmıştır. Bu senaryolar CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktarılarak ‘Amasya Kenti için Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)’ veri tabanı oluşturulmuştur.

6. adımda; bir önceki adımda oluşturulan turizm senaryolarına ArcGIS 10.5 programında ‘Yoğunluk (Density) Analizi’ yapılarak Amasya kenti için doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerinin yoğun olduğu noktalar tespit edilmiştir. Alan 20x20 m² büyüklüğünde karelere bölünerek her bir kare içerisine düşen noktaların (piksellerin) sayısına bağlı olarak Amasya kenti için yoğunluk haritası oluşturulmuştur. Bu harita sayesinde farklı turist tipleri için oluşturulan turizm koridorları yoğun noktalardan geçirilerek turizm koridorları belirlenerek farklı turist tipi ve turizm türüne yönelik haritalar ortaya konulmuştur.

7. adımda; katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla CBS ortamında ArcGIS 10.5 programında oluşturulan AKTBS analizleri, GZFT analizi, yüz yüze görüşme ile kent halkı, yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmalarından çıkan sonuçlar tartışılarak Amasya kenti için öneriler getirilmiştir.

Yöntem iş akış Şeması Şekil 85’te yer almaktadır.

Şekil 85. Çalışmanın kavramsal çerçevesi ve yöntem iş akış şeması

2.3. Sorunun Tanımlanması ve Varsayımın Oluşturulması

Yerli turistler ile gerçekleştirilen anket çalışmaları ve AKPBTAD Çalıştayı kapsamında kentte turizm planlamasına yönelik mevcut sorunların;

- Potansiyeli olmasına rağmen kentte yapılan turizm türleri sayısının az olduğu,
- Kentte yapılan farklı turizm türlerinin birbiri ile ilişkili olmadığı ve farklı kullanımların bir arada sunulmadığı,
- Farklı turizm (bisiklet turizmi, engelli turizmi, yaşlı turizmi vb.) ve turist tipleri (engelli turist vb.) için alternatif turizm güzergâhlarının bulunmadığı,
- Mevcut turizm güzergâhlarının kente gelen yerli-yabancı turiste tarihi, kültürel ve doğal unsurları tanıma imkânı sunmadığı,
- Butik kent olmasından dolayı imar planında yüksek katlı binaların yapımına izin verilmediği için konaklama tesisi kapasitesinin yetersiz olduğu ve bu durumdan dolayı turistlerin kentte konaklayamadan gününbirlik gezip döndüğü,
- Turistlerin kentte konaklamadığı zaman kentin ekonomisine katkı sağlamadığı,
- Tarihi, kültürel ve doğal değerlerin tanıtımının yeteri kadar yapılmadığı,
- Kentte turistlerin bilgi alabileceği turizm danışma ofisinin olmadığı,
- Turistleri kentte gidecekleri yere yönlendirici bilgi panolarının olmadığı,
- Kentteki yeşil alanların yol ya da konut yapımı için tahrip edilmesinden dolayı nitelikli yeşil alanların yeterli olmadığı,
- Kentte turist rehberi sayısının yetersiz olduğu,
- Turizm alanında çalışan kişilerin yeterli düzeyde yabancı dil bilmemesinden dolayı kente gelen yabancı turistlerle iletişim sorununun olduğu,
- Yeşilırmak Nehri koridorunun çok amaçlı kullanıma imkân tanımadığı ve Yeşilırmak Nehri'nin taşımacılıkta kullanılmadığı tespit edilmiştir.

'Belirlenen bu sorunların çözümü için; doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri arasında turizm döngüsünü sağlayan, farklı turist tiplerine hitap eden, farklı turizm türlerinin birarada ve dört mevsim kullanımına imkân veren alternatif turizm senaryolarının oluşturulması' varsayımından yola çıkılmıştır. Oluşturulan turizm senaryoları, turistlerin beklentileri ve talepleri doğrultusunda kendileri için uygun senaryoya kolaylıkla erişme, sorgulama ve ulaştıkları bilgileri görsel olarak görüntüleme imkânı sunması için de CBS

ortamında ArcGIS 10.5 programına aktarılarak Amasya kenti için turizm bilgi sistemi (AKTBS) oluşturulmuştur. CBS ortamında AKTBS’de ‘Mekânsal ve Senaryo Analizi’ ile ‘Yoğunluk Analizi’ yapılmıştır.

2.4. Arazi Çalışmaları

2015-2018 yılları arasında gerçekleştirilen arazi çalışmalarında alanda bulunan doğal peyzaj bileşenleri (jeomorfolojik yapı, jeolojik yapı, toprak özellikleri, hidrolojik ve hidrojeolojik yapı, iklim özellikleri, bitki varlığı, yaban hayatı, korunan alanlar), kültürel peyzaj bileşenleri (sosyo-ekonomik yapı, demografik yapı, geleneksel yapı, kültürel yapı, ulaşım durumu), tarihi ve kültürel varlıklar (ören yerleri, müzeler, camiler, türbeler, medreseler, köprüler, kaplıcalar, hamamlar, bedestenler ve hanlar, anıt ağaçlar) hakkında bilgi elde edilmiştir. Alanda yapılan mevcut turizm etkinlikleri ile turizm açısından önemli noktaların belirlenmesi ve kentte turizmle ilgili sorunların neler olduğu ile kente gelen farklı nitelikteki turist tipleri yapılan yüz yüze görüşmeler ve anket çalışmalarıyla tespit edilmiştir. Bu noktalardan el tipi GPS yardımıyla koordinatlar alınarak ArcGIS 10.5 programında sayısal ortamdaki haritalara aktarılmıştır. Ayrıca, bu etkinlik ile noktaların birçoğu farklı açılardan fotoğraflanmıştır.

Arazi çalışmaları yapılırken kentin turizm alanındaki sorunları, kente gelen turist tipleri ile yapılan ve yapmak isteyecekleri turistik etkinliklerini belirlemek amacıyla yerel halk-yerli ve yabancı turistlerin katıldığı yüz yüze anket çalışması (soru kâğıdı tekniği) gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla (kent halkı, yerli-yabancı turistler, turist rehberleri, turizm şirketleri, mahalle muhtarları, otel işletmecileri, Amasya Üniversitesi, Amasya Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, sivil toplum örgütleri, taksi şoförleri) yüz yüze görüşmeler ile ‘Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)’ isimli çalıştay organize edilerek GZFT (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) Anketi yapılmıştır. Çalıştay sonucunda turistlere yönelik gününbirlik ve 3 günlük güzergâhlar oluşturulmuştur.

Alana belli periyotlarla (2 ayda bir) gidilerek, yerli ve yabancı turistlerin farklı mevsimlere göre katıldıkları turizm etkinlikleri, festivaller, konserler, fuarlar vb., kent insanının turizm alanında karşılaştıkları sorunlar, beklentileri ve tercihleri hakkında bilgiler elde edilmiştir. Bu veriler kapsamında; kente gelen farklı turist tipleri, kentte yapılan farklı

turizm tipleri için farklı zaman aralıkları için katılımcı turizm planlaması kapsamında turizm senaryoları oluşturulmuştur.

2.5. Anket Çalışması (Soru Kâğıdı Tekniği)

Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden soru kâğıdı tekniği (anket uygulaması) kullanılmıştır. Nice araştırma yönteminin amacı, sayısal bilgileri nitel hale getirmektir. Anket soruları hazırlanmadan önce çalışma alanına gidilerek yerinde gözlemler yapılmıştır. Anket formları hazırlanırken daha önce gerçekleştirilmiş olan Dickman (1995), Statistics New Zealand (1995), Demirel (1997), Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa (2001), Kurdoğlu (2002), Kurdoğlu (2005), Yenilmez Arpa (2011), Pirselimoglu Batman (2013), Düzgüneş (2015) çalışmalarından yararlanılmıştır. Anketler kentte yapılan turizm tipleri, kente gelen turist tiplerini, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerini, turizm alanındaki sorunları belirlemeye yönelik olup kent halkı ile yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilmiştir. Kent halkı ile yerli ve yabancı turistler için hazırlanan anket soruları farklı nitelikteki sorulardan oluşmaktadır.

Anket yapılacak kişi sayısı belirlenirken 2016 ve 2017 yılına ait kent nüfusu, kente gelen yerli ve yabancı turist sayısı göz önünde bulundurulmuştur. TÜİK'ten alınan verilere göre 2016 yılı Amasya Merkez ilçe nüfusu 139.732 ve 2017 yılı nüfusu 105.000'dir. Amasya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nden alınan verilere göre 2016 yılında kente gelen yerli turist sayısı 466.052, yabancı turist sayısı 19.394 (toplam 485.446)'tür. 2017 yılındaki yerli turist sayısı 607.478, yabancı turist sayısı 8.429 (toplam 615.907)'dur.

Anket soruları hazırlanırken açık ve anlaşılabilir olmasına, kişilerin özel yaşamlarına saygı duyarak yanıtlamayacakları sorular sorulmamasına dikkat edilmiştir. Anketler daha bilinçli yaklaşım gösterecekleri düşüncesiyle 16 yaş üstü bireylere yapılmıştır. Yerli ve yabancı turistlerle yapılan anket çalışmasının, turist sezonunun yoğun olduğu Mayıs-Eylül ayları arasında yapılmasına dikkat edilmiştir.

Anket sorularına verilen cevapların frekans (yüzde) değerleri SPSS 16.0 programı kullanılarak hesaplanmıştır. Demografik özellikler ile ilgili birçok ilişki test edilmiştir. Verilerin normal dağılıp dağılmadığına dair 'Normallik Testi' yapılmıştır. George ve Mallery'e (2010) göre Skewness ve Kurtosis değerleri +2,0 ile -2,00 arasında, Tabachnick ve Fidell'e (2013) göre de bu değerler +1,5 ile -1,5 arasında yer alıyorsa veriler normal dağılım gösteriyordur. Yapılan normallik testinde verilerin normal dağılmadığı görüldüğü

için bu ilişkiler, SPSS 16.0 programında 'Parametrik Olmayan Korelasyon' testleri ile kontrol edilmiştir.

2.5.1. Kent Halkı ile Anket Çalışması

Çalışma kapsamında kentte yapılan mevcut turizm tipleri, turizm alanında yaşanan sorunları, kentin beğenilen-beğenilmeyen özellikleri, kentte geliştirilmesi gereken turizm tipleri ve turizm planlaması konusundaki görüşlerini ortaya koyabilmek amacıyla Amasya kent halkı ile bir anket çalışması gerçekleştirilmiştir. Anket sayısının belirlenmesinde aşağıdaki formül kullanılmıştır (Orhunbilge, 1997).

$$N = P.Q (Z/E)^2$$

n= Örnek büyüklüğü

P= Ölçmek istediğiniz özelliğin kütlede bulunma ihtimali

Q= 1-P

Z= Güven Katsayısı

E= Hata yüzdesi

Amasya kent halkı ile gerçekleştirilen bu anketin; %95 güven aralığında 0.5x0.5 varyansla, 0.05'lik hata payıyla gerçekleştiği tahmin edilerek;

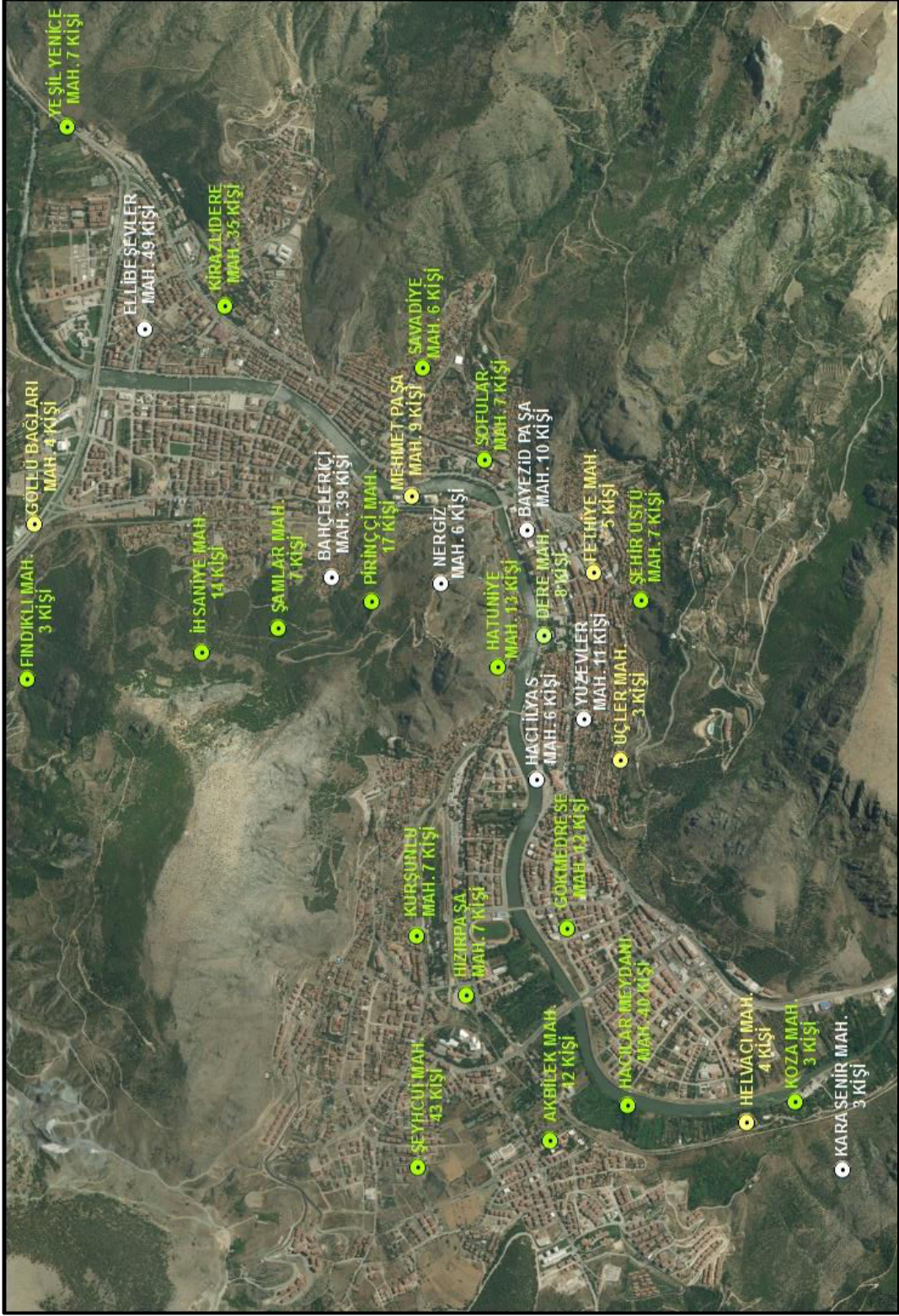
$$n = P.Q (Z/E)^2$$

$$n = 0.5 \times 0.5 (1,96/0.05)^2$$

n= 384,16 kişi olarak bulunmuştur.

Bu formül ile anket yapılacak yerel halk sayısı 384 kişidir. Bu sayı temel alınarak, Amasya kent merkezinde yaşayan toplam 400 kişi ile anket yapılmıştır.

Amasya merkez ilçe sınırları dâhilindeki toplam 40 mahalleden tesadüfi olarak 30 tanesi seçilmiştir. Ellibeşevler Mahallesi'nde 49, Şeyhcu Mahallesi'nde 43, Hacılar Meydanı Mahallesi'nde 40, Bahçeleriçi Mahallesi'nde 39, Kirazlıdere Mahallesi'nde 35, Pirinççi Mahallesi'nde 17, İhsaniye Mahallesi'nde 14, Hatuniye Mahallesi'nde 13, Gökmedrese ve Akbilek Mahallesi'nde 12, Yüzevler Mahallesi'nde 11, Bayezid Paşa Mahallesi'nde 10, Mehmet Paşa ve Nergis Mahallesi'nde 9, Dere Mahallesi'nde 8, Kurşunlu, Sofular, Şamlar, Yeşil Yenice, Hızırpaşa ve Şehirüstü Mahalleleri'nde 7, Hacı İlyas ve Savadiye Mahalleleri'nde 6, Fethiye Mahallesi'nde 5, Helvacı ve Göllü Bağları Mahallesi'nde 4, Üçler, Koza, Fındıklı ve Karasenir Mahalleleri'nde 3 kişiye anket uygulanmıştır (Şekil 86).

Şekil 86. Anket çalışmasının mahallelere göre dağılımını gösteren harita

Amasya kent halkına yüz yüze (birebir) görüşme tekniği ile uygulanan anket çalışmasında demografik özellikleri ile birlikte toplam 15 tane soru sorulmuştur. Soruların 14 tanesi kapalı uçlu soru olup 1 tanesi açık uçlu sorudur. Kapalı uçlu sorulardan bazıları önem sırasına göre derecelendirme (ölçekleme) soru tipi olarak oluşturulmuştur. Sorular; kent kimliğinin, kentin beğenilen-beğenilmeyen özelliklerin, kentte yapılan mevcut turizm tiplerinin, turizm alanında yaşanan sorunların, kentte geliştirilmesi gereken turizm tipleri ve turizm planlaması konusundaki görüşlerin belirlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır (EK 2) (Şekil 87).

Şekil 87. Yüz yüze (birebir) gerçekleştirilen anket çalışmalarından görüntüler

2.5.2. Yerli Turistler ile Anket Çalışması

Amasya kentine gelen yerli turistler ile gerçekleştirilen bu anketin; %95 güven aralığında 0.5x0.5 varyansla, 0.05'lik hata payıyla gerçekleştiği tahmin edilerek;

$$n = P.Q (Z/E)^2$$

$$n = 0.5 \times 0.5 (1,96/0.05)^2$$

$$n = 384,16 \text{ kişi olarak bulunmuştur.}$$

Bu formüle göre anket yapılacak yerli turist sayısı 384 kişi olmasına rağmen Amasya kentine bireysel ve turla gelen yerli turist olmak üzere toplam 725 kişi ile anket yapılmıştır.

Amasya kentine Türkiye'nin farklı şehirlerinden bireysel ya da turla gelen yerel turistlerle yüz yüze (birebir) görüşme tekniği ile uygulanan anket çalışmasında demografik özellikleri ile birlikte toplam 20 tane soru sorulmuştur. Soruların hepsi kapalı uçlu sorudur. Kapalı uçlu sorulardan bazıları önem sırasına göre derecelendirme (ölçekleme) soru tipi olarak oluşturulmuştur. Sorular; kente ne zaman, kimle birlikte, hangi araçla, hangi ay ya

da aylarda geldiğini, kentte konaklama süresini, kenti ziyaret etme sebebini, kentte gününbirlik gerçekleştirilen turistik etkinlikleri, 2-3 gün konaklama imkânı olsa hangi turistik etkinlikleri gerçekleştirmek istediklerini, kente gelen farklı nitelikteki turist tiplerinin belirlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Yerli turistler için oluşturulan anket soruları EK 3'te verilmiştir (Şekil 88).

Şekil 88. Ankete katılan yerli turist gruplarından görünüm

2.5.3. Yabancı Turistler ile Anket Çalışması

Amasya kentine gelen yabancı turistler ile gerçekleştirilen bu anketin; %95 güven aralığında 0.5x0.5 varyansla, 0.1'lik hata payıyla gerçekleştiği tahmin edilerek;

$$n = P.Q (Z/E)^2$$

$$n = 0.5 \times 0.5 (1,96/0.1)^2$$

n= 96,04 kişi olarak bulunmuştur.

Son yıllarda Amasya kentine gelen yabancı turist sayısında azalma yaşandığı için 0.1'lik hata payı ile anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

Bu formüle göre anket yapılacak yabancı turist sayısı 96 kişi olmasına rağmen Amasya kentine bireysel ve turla gelen yabancı turist olmak üzere toplam 150 kişi ile anket yapılmıştır.

Amasya kentine bireysel ya da turla gelen yabancı turistlerle yüz yüze (birebir) görüşme tekniği ile uygulanan anket çalışmasında demografik özellikleri ile birlikte toplam 20 tane soru sorulmuştur. Soruların hepsi kapalı uçlu sorudur. Kapalı uçlu sorulardan bazıları önem sırasına göre derecelendirme (ölçekleme) soru tipi olarak oluşturulmuştur. Sorular; kente ne zaman, kimle birlikte, hangi araçla, hangi ay ya da aylarda geldiğini,

kentte konaklama süresini, kenti ziyaret etme sebebini, kentte günübirlik gerçekleştirilen turistik etkinlikleri, 2-3 gün konaklama imkânı olsa hangi turistik etkinlikleri gerçekleştirmek istediklerini, kente gelen farklı nitelikteki turist tiplerinin belirlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Yabancı turistler için oluşturulan anket soruları EK 4’te verilmiştir (Şekil 89).

Şekil 89. Ankete katılan yabancı turistlerden görünümeler

2.6. Katılımcılarla Yüz Yüze Görüşme

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden yüz yüze görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Amasya merkez ilçe sınırları dâhilinde turizm ya da belediye işletme belgesine sahip otel işletmecileri, İl Kültür ve Turizm Müdürü, Amasya Belediyesi, Amasya Turizm Derneği temsilcileri, mahalle muhtarları, esnaf, taksi şoförleri, kentte çalışan ve kente gelen turist rehberleri olmak üzere toplam 55 kişiyle yüzyüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara toplam 10 tane sorulmuştur. Soruların hepsi açık uçlu sorudur. Sorular, kente gelen farklı nitelikteki turist tiplerinin, kentte gerçekleştirilen turistik etkinliklerin, turistlerin daha çok ziyaret ettikleri yerlerin, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerinin, turistler için Amasya kentinin ne ifade ettiğinin, turistlerin ilgi duyduğu yöresel yemekler/el sanatları ürünleri vb. olup olmadığının, turistler için kentte karşılaşılan sorunların neler olduğunun belirlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. Katılımcıların demografik yapısına yönelik soru sorulmamıştır. Görüşme soruları EK 5’te verilmiştir (Şekil 90).

Şekil 90. Katılımcılarla yüz yüze görüşmelerden görünüm

2.7. GZFT Anketi ve AKPBTAD Çalıştayı

Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden GZFT anketi ve çalıştay tekniğinden yararlanılmıştır. ‘Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)’ isimli çalıştay yapılmadan önce, Amasya kentinin turizm alanındaki mevcut durumunun güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını ortaya koymak amacıyla GZFT anketi hazırlanmıştır. Anket soruları Aktan (1999), Yosmaoğlu ve Engin (2002), Kansız vd. (2005), Dinçer ve Dinçer (2006), MEGEP Ankara Bölge Ofisi (2006), European Agricultural Fund for Rural Development (EAFRD, 2014), arazi çalışmaları sırasındaki gözlem ve anket çalışmaları, arazi notları, görüşmeler, kent için hazırlanan stratejik planlar ve raporlardan yararlanılarak oluşturulmuştur. Katılımcılara toplam 4 soru sorulmuştur. Soruların hepsi kapalı uçlu soru olup önem sırasına göre derecelendirme (ölçekleme) soru tipi olarak oluşturulmuştur. Sorular, Amasya kentinin turizm alanındaki mevcut güçlü ve zayıf yönlerini, karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını belirlenmesine yönelik olarak hazırlanmıştır. GZFT anketi, AKPBTAD çalıştayından önce yerel halk ve katılımcılardan olmak üzere toplam 40 kişiyle gerçekleştirilmiştir.

GZFT anketinin nesnel bir şekilde değerlendirilip tartışılması ve ortak fikir birliğinin sağlanması için 26 Haziran 2018 tarihinde Büyük Amasya Otelinde ‘Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)’ isimli çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştaya kent halkı, yerli turistler, turist rehberleri, mahalle muhtarları, otel işletmecileri, Amasya Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırıkkale

Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Amasya Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği, Amasya Valiliği AB Dış İlişkiler Ofisi, Amasya Müze Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Özel İdare, Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, DSİ, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü, OKA Amasya Yatırım Destek Ofisi, serbest meslek çalışanları olmak üzere toplam 68 kişi katılmıştır. Çalıştay moderatör eşliğinde saat 09.00'da başlayıp 17.30'da sona ermiştir. Amasya Valisi, Amasya Üniversitesi Rektörü ve çalıştay yürütücüsü çalıştayın amacı ve hedefleriyle ilgili konuşup bilgi amaçlı sunum yapmışlardır (Şekil 91-92). Sunumların ardından her katılımcının kendinin birkaç cümleyle anlattığı tanışma etkinliği gerçekleştirilmiştir. Tanışma etkinliğinin ardından moderatör katılımcılara 'Amasya kentinde turizm konusunda en önemli sorunlar nelerdir?', 'Kente ailemle günübirlik gezmeye gelsem bana nereleri gezdirmeyi, neler yaptırmayı ve neler yememi önerirsiniz? (kültür ve doğa seviyoruz)', '2-3 günlük konaklama yapsam nereleri gezdirmeyi, neler yaptırmayı ve ne yedirmeyi önerirsiniz?' sorularını sorarak bunları dağıtılan yapışkanlı not kâğıtlarına yazmalarını istemiştir (Şekil 93-94). Amasya kentinde turizm alanındaki mevcut sorunlar üzerine konuşulup tartışılmıştır. Ardından katılımcılara 4 sorudan oluşan GZFT anketi dağıtılarak cevaplamaları istenmiştir ve saat 12.00-13.30 arasında öğle yemeği molası verilmiştir (Şekil 95). Öğleden sonra katılımcılar moderatör tarafından iki gruba ayrılarak Amasya kentine ziyarete gelen turistlere yönelik detaylı günübirlik ve 3 günlük turizm senaryoları oluşturmaları istenmiştir. Her iki grubunda öğleden önce katılımcıların bireysel verdiği cevaplardan yararlanmaları için yapışkanlı not kâğıtlarının hepsi tek bir 50x70 cm ebatlarında beyaz kâğıda yapıştırılarak grup liderlerine verilmiştir. Günün sonunda iki grubun da oluşturduğu turizm senaryoları sunulmuş olup katılımcılara gün boyu göstermiş oldukları gayretten ötürü çalıştay yürütücüsü tarafından sertifikaları takdim edilmiştir (Şekil 96-98). Çalıştay video ile kayıt altına alınmıştır çalıştay boyunca fotoğraf çekimi yapılmıştır.

Çalıştay öncesinde 40 kişi ile çalıştay sırasında da 55 kişi olmak üzere toplam 95 kişi ile GZFT anketi gerçekleştirilmiştir. GZFT anketi soruları EK 6'da AKPBTAD Çalıştay'na ait afiş, davetiye, katılım belgesi, imzalı ve iletişim bilgilerinin olduğu katılımcı listesi, gazete haberleri, detaylı fotoğraflar EK 7'de verilmiştir. GZFT anketi sorularına verilen cevapların frekans (yüzde) değerleri SPSS 16.0 programı kullanılarak hesaplanmıştır.

Şekil 91. Amasya Valisi, Amasya Üniversitesi Rektörü ve çalıştay yürütücüsünün çalıştayı amacı ve hedefleriyle ilgili konuşmalarına ait görünüm

Şekil 92. Amasya Valisi, Amasya Üniversitesi Rektörü ve katılımcılarla hatıra fotoğrafı çekimine ait görünüm

Şekil 93. Moderatör eşliğinde yönetilen AKPBTAD Çalıştay'ından görünüm

Şekil 94. Katılımcıların bireysel oluşturduğu günübirlik ve 3 günlük turizm senaryolarına ait görünüm

Şekil 95. Katılımcıların GZFT anketini cevaplamalarına ait görünüm

Şekil 96. Grup 1'in grup çalışmalarına ve gün sonu sunumuna ait görünüm

Şekil 97. Grup 2'nin grup çalışmalarına ve gün sonu sunumuna ait görünüm

Şekil 98. Çalıştayın bitiminde katılımcılarla hatıra fotoğrafı çekimine ait görünüm

2.8. CBS Ortamında Veri Depolama

Çalışma alanında turizm açısından önemli 99 nokta (ören yeri, müze, cami, türbe, medrese, köprü, kaplıca, hamam, bedesten, han, anıt ağaç, tarihi yapı, Pazar yeri, alışveriş merkezi, yöresel ürün, yerel et sanatları ve hediyelik eşya satan dükkânlar), 36 taksi durağı, 49 konaklama tesisi, 54 okul ve 30 güzergaha ait koordinatlar, veriler, fotoğraflar, turistlerin istekleri ve beklentileri doğrultusunda oluşturulan farklı turizm senaryoları CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktarılıp ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar’, ‘Taksi Durakları’, ‘Oteller’, ‘Okullar’, ‘Yollar’ ve ‘Turizm Senaryoları’ olmak üzere farklı katmanlarda depolanarak Amasya kenti için Turizm Bilgi Sisteminin (AKTBS) veri tabanı oluşturulmuştur. ArcGIS 10.5 programında ‘Mekânsal ve Senaryo Analizleri’ ile ‘Yoğunluk Analizi’ yapılmıştır. ‘Mekânsal ve Senaryo Analizleri’ ile ‘Yoğunluk Analizi’ veriler hakkında bilgi üretme, mekânsal ilişkileri tanımlama, mekânsal planlama

çalışmalarına altlık olma, uygun alanları bulma, uygun güzergâhı belirleme, sorgulama ve haritalama amacıyla kullanılmaktadır.

‘Mekânsal Analiz’ haritadaki nokta, çizgi ya da alan gibi coğrafi objelerin imleç yolu ile seçilerek öznitelik bilgilerine ulaşmaya yardımcı olmaktadır. Bu analizin en önemli özelliği CBS’de var olan verilerden yararlanarak yeni veriler üretmektir. CBS ortamında yapılan başlıca mekânsal analizler; temel mekânsal analizler, ağ analizleri, sayısal arazi/yükseklik modelleri (SAM/SYM), geometrik ve istatistiksel işlemlerdir (Düzgün, 2005). ‘Senaryo Analizi’ gelecekte beklenmedik durumlara uygun çözüm önerileri ve tahminler geliştirmek için kullanılmaktadır. Senaryo analizinin kullanılmasının en önemli nedeni, karar verme sürecini tüm yönleriyle değerlendirme imkânı sağlayarak seçenekler arasından en uygun senaryonun seçilmesine izin vermesidir. CBS farklı senaryoları oluşturma ve ayrıntılı kantitatif analizlerin yapılmasını sağlayan bir araçtır (Schoemaker, 1995; Kepner vd., 2004; Duinker ve Greig, 2007; Chakraborty ve McMillan, 2017). ‘Yoğunluk Analizi’ bir alanda noktaların dağılım sıklığını yani noktasal yoğunluğunu ifade etmek amacıyla en uygun yol güzergâhının bulunmasında kullanılmaktadır (Yomralıoğlu, 2000; Düzgün, 2005).

Analizleri gerçekleştirebilmek için çalışma alanıyla ilgili vektör ve raster veriler ile sürdürülebilir turizm planlamasına ait senaryolar eksiksiz bir şekilde bilgi sistemi veri tabanına aktarılmıştır. Oluşturulan TBS ile turistlere, kendileri için uygun senaryoya kolaylıkla erişme, sorgulama ve ulaştıkları bilgileri görsel olarak görüntüleme imkânı sunulmuştur.

Çalışma alanını tanımlayan 2016 yılına ait hâlihazır harita ile koruma amaçlı imar planı, Amasya Belediyesi İmar ve Şehircilik Müdürlüğü’nden dijital (autocad ve netcad) ortamda temin edilmiştir. Sayısal netcad altlığı CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktarılıp gerekli dönüşüm yapıldıktan (ITRF 96 TUREF TR 36) sonra kullanılmıştır.

Turizm Bilgi Sistemi veri tabanında yer alan öznitelik verileri şunlardır:

- İsim (Doğal Peyzaj Bileşenleri, Kültürel Peyzaj Bileşenleri, Tarihi ve Turistik Varlıklara ait yer isimleri)

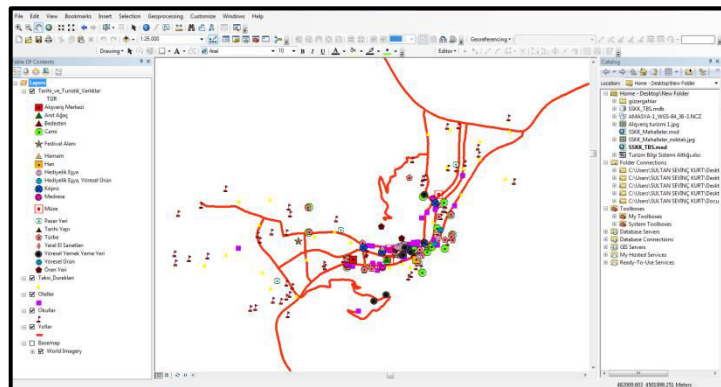
- Tür (Ören Yeri, Müze, Cami, Türbe, Medrese, Köprü, Kaplıca, Hamam, Bedesten, Han, Anıt Ağaç, Tarihi Yapı, Alışveriş Merkezi, Hediyelik Eşya, Yöresel Ürün, Pazar Yeri, Festival Alanı, Taksi Durağı, Konaklama Tesisi, Anaokulu, İlkokul, Ortaokul, Lise, Üniversite)

- Konumu (Kentın hangi mahallesinde ya da ilçesinde yer alması)

- Koordinatları (X, Y)
- Mesafe (Kent merkezine olan uzaklığı)
- Ulaşım Aracı (Yaya, Özel Otomobil, Tur Otobüsü, Otobüs, Minibüs, Motosiklet, Bisiklet, Taksi, Toplu Taşıma Aracı)
- Turizm Türü (Kültür Turizmi, Kent Turizmi, İnanç Turizmi, Hobi Turizmi vb.)
- Açıklayıcı Bilgi (Her bir nokta hakkında detaylı bilgi)
- AKPBTAD Çalışmayı Rotalarına Göre Önceliklendirme (1. Derecede önemli, 2. Derecede önemli, 3. Derecede önemli, tercih edilmemiş)
- Telefon Numarası (Taksi durakları ile konaklama tesislerine ait)
- Oda Sayısı (Konaklama tesislerinin bünyesinde yer alan toplam oda sayısı)
- Belge Türü (Konaklama tesislerinin Turizm İşletme Belgesi ya da Belediye İşletme Belgesi olması)

Öznitelik verileri temel olarak ‘Nokta’, ‘Çizgi’ ve ‘Çokgen’ olarak üç gruba ayrılmaktadır. Noktasal veriler şekli ve sınırları çok küçük olan birimlerin tanımlanmasında kullanılmakta olup çalışmada mekânları ifade etmektedir. Çizgisel veriler birbirini takip eden ve alan olarak gösterilmeyen birimler için kullanılmaktadır. Çalışmada doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri, taksi durakları, konaklama yerleri, okullar noktasal veri, güzergâhlar ve Yeşilirmak Nehri çizgisel veri, önerilerde oluşturulan merkezler ise çokgen olarak gösterilmiştir. Bu özellikler, haritaların anlaşılabilir ve okunabilir olması yönünden farklı renk ve sembollerle ifade edilmiştir. Bu şekilde CBS ortamına aktarılan veriler gerekli analiz ve sorgulamaları yapmak için hazır hale getirilmiştir (Şekil 99).

CBS verileri kolaylıkla sorgulama, analiz ve raporlama imkânına sahip olduğu için çalışmada amaç değil bir araç olarak kullanılmıştır.

Şekil 99. CBS ortamına nokta ve çizgi öznitelik verilerinin aktarılması

3. BULGULAR

3.1. Anket Çalışması ile İlgili Bulgular

Kentte yapılan mevcut turizm tipleri ve turizme dair sorunları ortaya koymak için yerel halktan 400 kişi, kente gelen turist tiplerini, kentte gerçekleştirilen turizm tiplerini, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerini, turistlerin tercih ve beklentilerini belirlemek için yerli turistten 725 kişi, yabancı turistten 150 kişi olmak üzere toplam 1275 kişiyle yüzyüze anket çalışması gerçekleştirilmiştir.

3.1.1. Kent Halkı Anket Çalışmasına Ait Bulgular

3.1.1.1. Frekans (Yüzde) Analizi Değerleri

Kent halkı anket çalışmasına katılan toplam 400 kişinin demografik yapısı şu şekildedir (Tablo 12-13):

Tablo 12. Kent halkı anketine katılan kişilerin demografik yapısı

CİNSİYET DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kadın	169	42,2
Erkek	231	57,8
TOPLAM	400	100,0
YAŞ DURUMU		
16-25	82	20,5
26-35	96	24,0
36-55	177	44,2
56-65	41	10,2
65 ve üstü	4	1,0
TOPLAM	400	100,0
EĞİTİM DURUMU		
Okuryazar değil	4	1,0
İlkokul	37	9,2
Ortaokul	26	6,5
Lise	160	40,0
Üniversite	160	40,0
Lisansüstü (Yüksek L., Doktora)	13	3,2
TOPLAM	400	100,0

Tablo 12'nin devamı

MESLEK DURUMU		
Çalışmıyor	15	3,8
Ev Hanımı	28	7,0
Öğrenci	50	12,5
İşçi	80	20,0
Memur	118	29,5
Serbest Meslek	25	6,2
Özel Sektör	56	14,0
Emekli	27	6,8
Diğer	1	0,2
TOPLAM	400	100,0
GELİR DURUMU		
0-500 TL	62	15,5
500-1000 TL	17	4,2
1000-1500 TL	67	16,8
1500-3000 TL	136	34,0
3000-5000 TL	109	27,2
5000 TL ve üstü	9	2,2
TOPLAM	400	100,0

Tablo 13. Kent halkı anketine katılan kişilerin ikamet ettiği mahallelere göre dağılımı

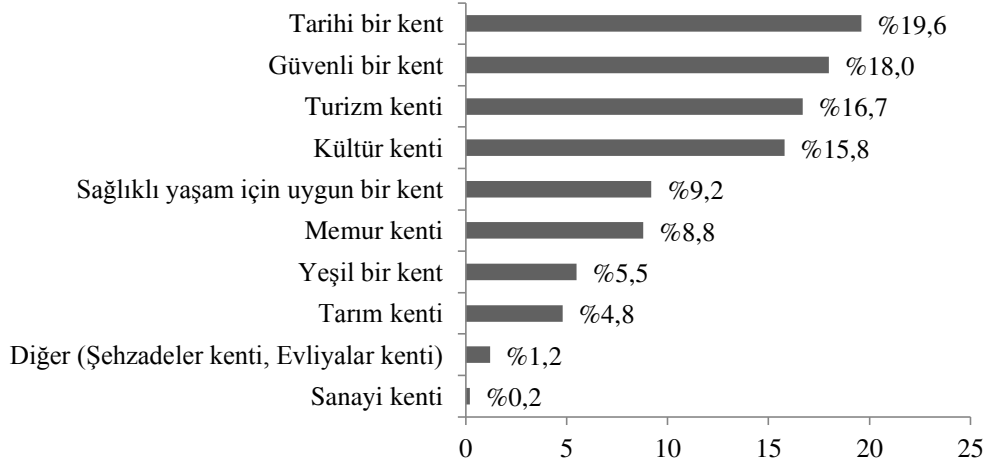
MAHALLE ADI	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)	MAHALLE ADI	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Ellibeşevler	49	12,2	Kurşunlu	7	1,8
Şeyhçui	43	10,8	Sofular	7	1,8
Hacılar Meydanı	40	10,0	Şamlar	7	1,8
Bahçeleriçi	39	9,8	Hızırpaşa	7	1,8
Kirazlıdere	35	8,8	Şehirüstü	7	1,8
Pirinççi	17	4,2	Yeşil Yenice	7	1,8
İhsaniye	14	3,5	Hacı İlyas	6	1,5
Hatuniye	13	3,2	Savadiye	6	1,5
Gökmedrese	12	3,0	Fethiye	5	1,2
Akbilek	12	3,0	Helvacı	4	1,0
Yüzevler	11	2,8	Göllü Bağları	4	1,0
Bayezid Paşa	10	2,5	Üçler	3	0,8
Nergiz	9	2,3	Koza	3	0,8
Mehmet Paşa	9	2,2	Fındıklı	3	0,8
Dere	8	2,0	Karasenir	3	0,8
TOPLAM	400	100,0			

'Amasya kentini nasıl tanımlarsınız?' diye sorulduğunda katılanların %19,6'sı (392 kişi) ilk sırada 'Tarihi bir kent', %18,0'si (359 kişi) ikinci sırada 'Güvenli bir kent', %16,7'si (334 kişi) üçüncü sırada 'Turizm kenti', %15,8'si (317 kişi) 'Kültür kenti', %9,2'si (185 kişi) 'Sağlıklı yaşam için uygun bir kent', %8,8'i (177 kişi) 'Memur kenti', %5,5'i (110 kişi) 'Yeşil bir kent', %4,8'i (97 kişi) 'Tarım kenti', %1,2'si (25 kişi) 'Diğer

(Şehzadeler kenti, Evliyalar kenti)' ve %0,2'si (4 kişi) 'Sanayi kenti' cevabını vermiştir (Şekil 100) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir).

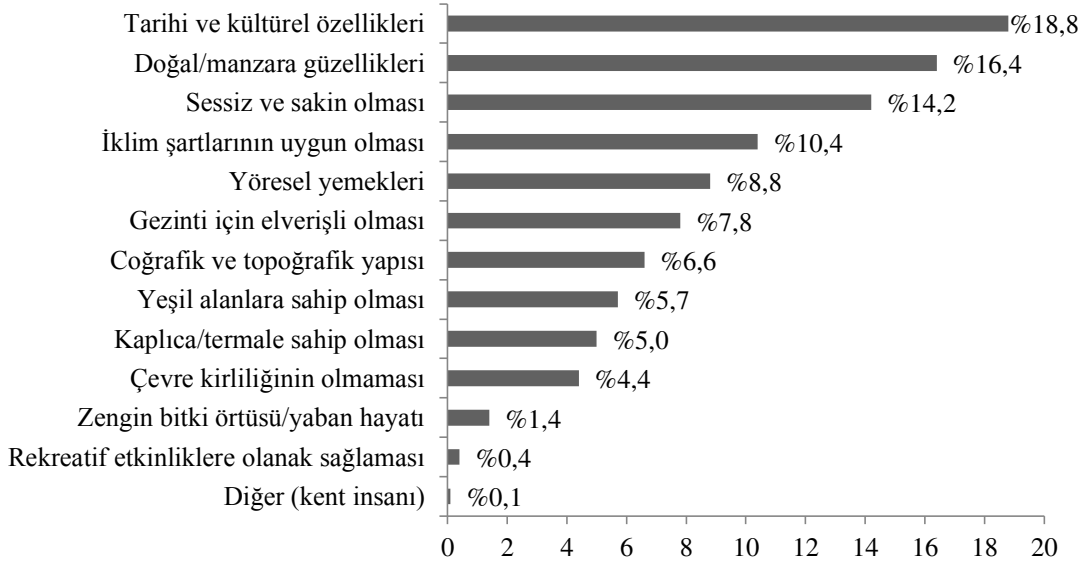
Amasya kentini nasıl tanımlarsınız?

Şekil 100. Kent halkının alanı tanımlayıcı özelliklere göre dağılımı

'Kente en beğendiğiniz özellikler nelerdir?' sorusuna toplam 400 kişinin %18,8'i (377 kişi) ilk sırada 'Tarihi ve kültürel özellikleri', %16,4'ü (329 kişi) ikinci sırada 'Doğal/manzara güzellikleri', %14,2'si (284 kişi) üçüncü sırada 'Sessiz ve sakin olması', %10,4'ü (209 kişi) dördüncü sırada 'İklim şartlarının uygun olması', %8,8'i (176 kişi) beşinci sırada 'Yöresel yemekleri', %7,8'i (155 kişi) 'Gezinti için elverişli olması', %6,6'sı (131 kişi) 'Coğrafik ve topoğrafik yapısı', %5,7'si (114 kişi) 'Yeşil alanlara sahip olması', %5,0'i (99 kişi) 'Kaplıca/termale sahip olması', %4,4'ü (88 kişi) 'Çevre kirliliğinin olmaması', %1,4'ü (28 kişi) 'Zengin bitki örtüsü/yaban hayatı', %0,4'ü (8 kişi) 'Rekreatif etkinliklere olanak sağlaması' ve %0,1'i (2 kişi) 'Diğer (kent insanı)' cevabını vermiştir (Şekil 101) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir). En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

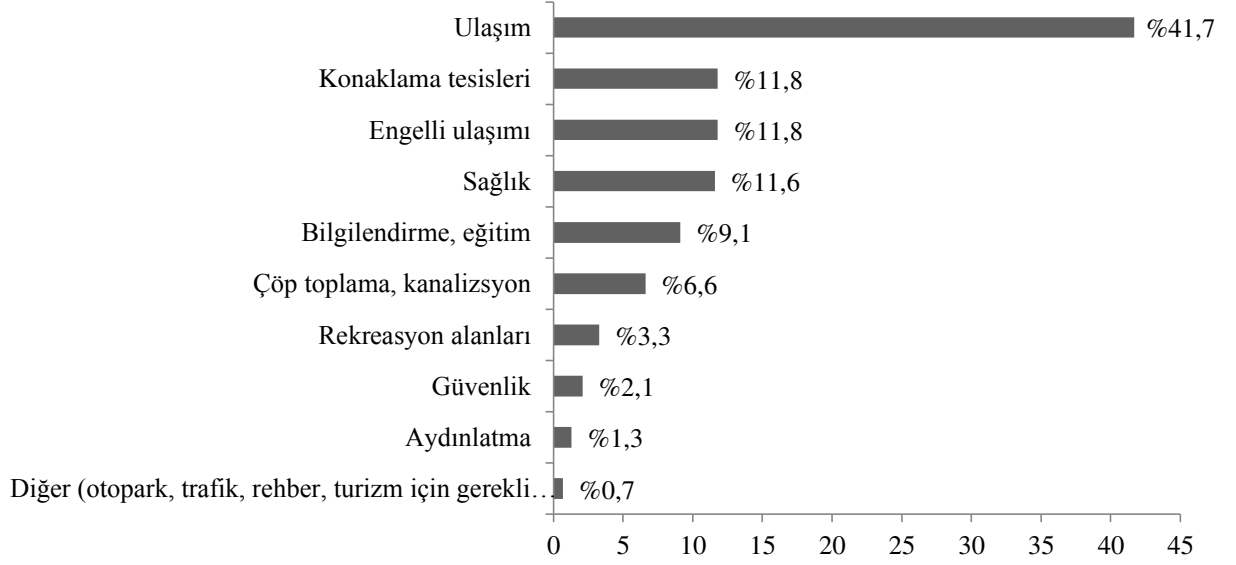
Kentte en beğendiğiniz özellikler nelerdir?

Şekil 101. Kent halkının alanda beğendiği özelliklere göre dağılımı

'Kentte eksikliğini duyduğunuz hizmetler nelerdir?' diye sorulduğunda katılanların %41,7'si (280 kişi) ilk sırada 'Ulaşım', %11,8'i (79 kişi) ikinci sırada 'Konaklama tesisleri' ve 'Engelli ulaşımı', %11,6'sı (78 kişi) üçüncü sırada 'Sağlık', %9,1'i (61 kişi) 'Bilgilendirme, eğitim', %6,6'sı (44 kişi) 'Çöp toplama, kanalizasyon', %3,3'ü (22 kişi) 'Rekreasyon alanları', %2,1'i (14 kişi) 'Güvenlik', %1,3'ü (9 kişi) 'Aydınlatma' ve %0,7'si (5 kişi) 'Diğer (otopark, trafik, rehber, turizm için gerekli olanaklar, iş imkânı, sanayi, kent merkezinin bakımlı köylerin bakımsız olması, resmi kurumların şehir dışına taşınması, eğlence ve gece hayatı)' cevabını vermiştir (Şekil 102) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir).

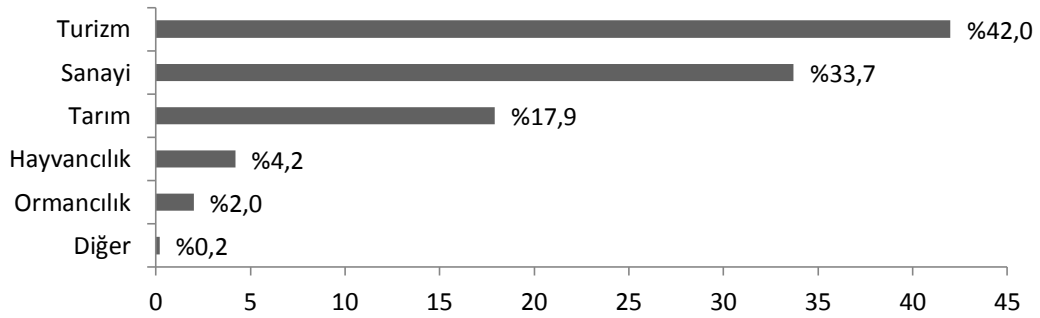
Kentte eksikliğini duyduğunuz hizmetler nelerdir?

Şekil 102. Kent halkının alanda eksikliğini duyduğu hizmetler

'Kentın kalkınması için öncelik verilmesi gereken faaliyet alanları nelerdir?' sorusuna toplam 400 kişinin %42,0'si (251 kişi) ilk sırada 'Turizm', %33,7'si (201 kişi) 'Sanayi', %17,9'u (107 kişi) 'Tarım', %4,2'si (25 kişi) 'Hayvancılık', %2,0'si (12 kişi) 'Ormancılık' ve %0,2'si (1 kişi) 'Diğer' cevabını vermiştir (Şekil 103) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir). Kent halkının ilk sırada 'Turizm'i tercih etmesi beklenen bir sonuçtur.

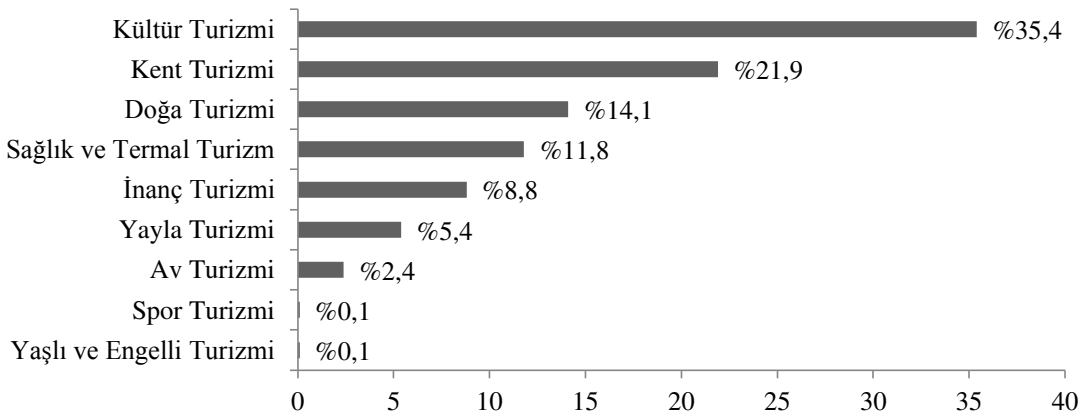
Kentin kalkınması için öncelik verilmesi gereken faaliyet alanları nelerdir?

Şekil 103. Kent halkının cevabına göre kentte gelişmesi gereken faaliyet alanı

‘Kentte daha çok hangi turizm türü ya da türleri yapılmaktadır?’ diye sorulduğunda katılanların %35,4’ü ilk sırada (391 kişi) ‘Kültür Turizmi’, %21,9’u (242 kişi) ikinci sırada ‘Kent Turizmi’, %14,1’i (156 kişi) üçüncü sırada ‘Doğa Turizmi’, %11,8’i (130 kişi) ‘Sağlık ve Termal Turizm’, %8,8’i (97 kişi) ‘İnanç Turizmi’, %5,4’ü (60 kişi) ‘Yayla Turizmi’, %2,4’ü (27 kişi) ‘Av Turizmi’, %0,1’i (1 kişi) ‘Spor Turizmi’ ve ‘Yaşlı ve Engelli Turizmi’ cevabını vermiştir (Şekil 104) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir). ‘Kırsal Turizm’, ‘Evlilik ve Balayı Turizm’, ‘Kongre Turizmi’, ‘Ekoturizm’, ‘Gençlik Turizmi’, ‘Hava Sporları Turizmi’, ‘Gastronomi (Yemek) Turizmi’, ‘Mağara Turizmi’, ‘Akarsu Turizmi’, ‘Kış Turizmi’, ‘Tarım ve Çiftlik Turizmi’, ‘Botanik Turizmi’, ‘Engelli Turizmi’ ile ‘Hobi Turizmi’ cevabını tercih eden olmadığı görülmektedir.

Kentte daha çok hangi turizm türü ya da türleri yapılmaktadır?

Şekil 104. Kent halkının cevabına göre alanda gerçekleştirilen turizm türü

‘Turistlerin Amasya kentini seçme nedenlerinde etkili olan faktörler nelerdir?’ sorusuna toplam 400 kişinin %19,9’u ilk sırada ‘Tarihi ve kültürel alanları gezme’, %18,8’i ikinci sırada ‘Müzeleri gezme’, %17,8’si üçüncü sırada ‘Fotoğraf çekme’, %14,4’ü ‘Yöresel yemekleri tatma’, %7,4’ü ‘Kaplıca, termale gitme’, %3,6’sı ‘Dini etkinliklere katılma’, %3,2’si ‘Festivallere katılma’, %3,0’ü ‘Alışveriş yapma’, %2,4’ü ‘Macera gezilerine katılma’ ve ‘Arkeolojik gezilere katılma’, %1,8’i ‘Arkadaşlarla buluşma’, %1,6’sı ‘Dağa/kayaya tırmanma’ ve ‘El sanatları etkinliklerine katılma’, %1,4’ü

‘Kamp yapma’, %0,8’i ‘İş amaçlı (toplantı, sempozyum, kongre vb.)’ cevabını vermiştir (Tablo 14). En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

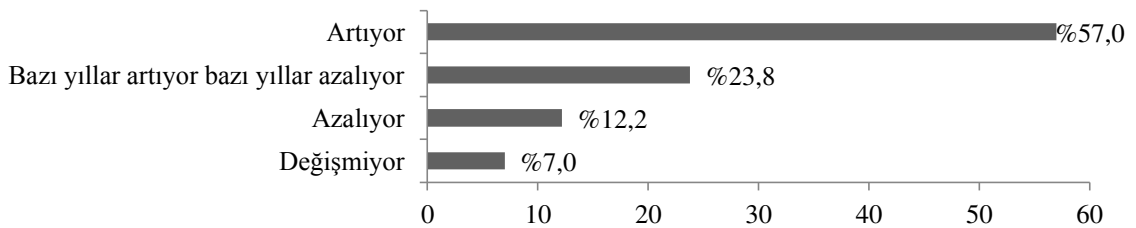
Tablo 14. Kent halkının cevabına göre alanın seçilmesinde etkili olan faktör

ETKİLİ OLAN FAKTÖR	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Tarihi ve kültürel alanları gezme	398	19,9
Müzeleri gezme	376	18,8
Fotoğraf çekme	355	17,8
Yöresel yemekleri tatma	288	14,4
Kaplıca, termale gitme	149	7,4
Dini etkinliklere katılma	71	3,6
Festivallere katılma	63	3,2
Alışveriş yapma	60	3,0
Macera gezilerine katılma	49	2,4
Arkeolojik gezilere katılma	48	2,4
Arkadaşlarla buluşma	35	1,8
Dağa/kayaya tırmanma	32	1,6
El sanatları etkinliklerine katılma	32	1,6
Kamp yapma	27	1,4
İş amaçlı (toplantı, sempozyum, kongre vb.)	16	0,8
Diğer	1	0,0
TOPLAM	2000*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Kente gelen yerli-yabancı turist sayısı son 5 yılda nasıl değişim göstermektedir?’ diye sorulduğunda katılanların %57,0’si (228 kişi) ‘Artıyor’, %23,8’i (95 kişi) ‘Bazı yıllar artıyor bazı yıllar azalıyor’, %12,2’si (49 kişi) ‘Azalıyor’, %7,0’si (28 kişi) ‘Değişmiyor’ cevabını vermiştir (Şekil 105) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir).

Kente gelen yerli-yabancı turist sayısı son 5 yılda nasıl değişim göstermektedir?

Şekil 105. Kent halkının cevabına göre alana gelen turist sayısı değişimi

‘Kentte hangi turizm türleri geliştirilmelidir?’ sorusuna toplam 400 kişinin %18,2’si ‘Kültür Turizmi’, %15,4’ü ‘Doğa Turizmi’, %6,8’i ‘Gençlik Turizmi’, %6,7’si ‘Akarsu Turizmi’, %6,1’i ‘Spor Turizmi’, %6,0’sı ‘Sağlık ve Termal Turizm’, %5,8’i ‘Kent Turizmi’, %4,8’i ‘İnanç Turizmi’, %4,1’i ‘Tarım ve Çiftlik Turizmi’, %4,0’ü ‘Yayla Turizmi’, %3,0’ü ‘Yaşlı ve Engelli Turizmi’, %2,8’i ‘Gastronomi (Yemek) Turizmi’, %2,5’i ‘Av Turizmi’, %2,2’si ‘Hava Sporları Turizmi’ ve ‘Evlilik ve Balayı Turizmi’, %2,1’i ‘Mağara Turizmi’, %1,9’u ‘Kongre Turizmi’, %1,5’i ‘Kış Turizmi’, %1,2’si ‘Hobi Turizmi’, %1,0’i ‘Kırsal Turizm’ ve ‘Engelli Turizmi’, %0,4’ü ‘Ekoturizm’, %0,2’si ‘Botanik Turizmi’ cevabını vermiştir (Tablo 15). ‘Diğer’ cevabını tercih eden olmamıştır. Kent halkının ilk sırada ‘Kültür Turizmi’ni tercih etmesi beklenen bir sonuçtur.

Tablo 15. Kent halkının cevabına göre alanda geliştirilebilecek turizm türü

TURİZM TÜRÜ	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kültür Turizmi	243	18,2
Doğa Turizmi	206	15,4
Gençlik Turizmi	91	6,8
Akarsu Turizmi	90	6,7
Spor Turizmi	82	6,1
Sağlık ve Termal Turizm	80	6,0
Kent Turizmi	78	5,8
İnanç Turizmi	64	4,8
Tarım ve Çiftlik Turizmi	55	4,1
Yayla Turizmi	53	4,0
Yaşlı ve Engelli Turizmi	40	3,0
Gastronomi (Yemek) Turizmi	37	2,8
Av Turizmi	34	2,5
Hava Sporları Turizmi	29	2,2
Evlilik ve Balayı Turizmi	29	2,2
Mağara Turizmi	28	2,1
Kongre Turizmi	25	1,9
Kış Turizmi	20	1,5
Hobi Turizmi	16	1,2
Kırsal Turizm	14	1,0
Engelli Turizmi	14	1,0
Ekoturizm	6	0,4
Botanik Turizmi	3	0,2
TOPLAM	1337*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Görüş ve önerileriniz nedir?’ diye sorulduğunda katılanların %53,8’i yorum yaparken, %46,2’si yorum yapmamıştır.

3.1.1.2. Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi Değerleri

Veriler normal dağılım göstermediği için, kent halkı anketine katılan bireylerin yaş, eğitim ve gelir durumları ile kentin beğenilen özellikleri, kentte eksikliği duyulan hizmetler, kentte yapılan turizm türleri arasında ilişki olup olmadığı ‘Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi’ne göre karşılaştırılmıştır. Spearman korelasyonu sonucuna göre; yaş durumu ile gelir durumu, eğitim durumu ile gelir durumu arasında $p < 0,05$ önem düzeyinde pozitif yönde çok yüksek ilişki olduğu yaş durumu ile kentin beğenilen özellikleri arasında ise çok zayıf ilişki olduğu görülmektedir. Yaş durumu ile eğitim durumu, eğitim durumu ile kentte eksikliği duyulan hizmetler ve kentte yapılan turizm türleri arasında negatif yönde ters bir ilişki bulunmaktadır (Tablo 16).

Tablo 16. Kent halkının demografik yapısı ile faktörler arasındaki ilişki değerleri

İlişkiye Giren Faktörler		Yaş Durumu	Eğitim Durumu	Gelir Durumu	Kentin Beğenilen Özellikleri	Kentte Eksikliği Duyulan Hizmetler	Kentte Yapılan Turizm Türleri
Yaş Durumu	Korelas. Kats.	1,000	-,028	,406''	,057	,035	,014
	Önem Düzeyi	-	,582	,000	,259	,491	,776
Eğitim Durumu	Korelas. Kats.	-,028	1,000	,408''	,012	-,052	-,023
	Önem Düzeyi	,582	-	,000	,815	,298	,653
Gelir Durumu	Korelas. Kats.	,406''	,408''	1,000	,036	-,004	,034
	Önem Düzeyi	,000	,000	-	,477	,931	,498
Kentin Beğenilen Özellikleri	Korelas. Kats.	,057	,012	,036	1,000	,052	,039
	Önem Düzeyi	,259	,815	,477	-	,298	,433
Kentte Eksikliği Duyulan Hizmetler	Korelas. Kats.	,035	-,052	-,004	,052	1,000	,029
	Önem Düzeyi	,491	,298	,931	,298	-	,560
Kentte Yapılan Turizm Türleri	Korelas. Kats.	,014	-,023	,034	,039	,029	1,000
	Önem Düzeyi	,776	,653	,498	,433	,560	-
	Denek Sayısı	400	400	400	400	400	400

3.1.2. Yerli Turist Anket Çalışmasına Ait Bulgular

3.1.2.1. Frekans (Yüzde) Analizi Değerleri

Yerli turist anket çalışmasına katılan toplam 725 kişinin demografik yapısı, ikamet ettiği illere göre dağılımı şu şekildedir (Tablo 17-18):

Tablo 17. Yerli turist anketine katılan kişilerin demografik yapısı

CİNSİYET DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kadın	400	55,2
Erkek	325	44,8
TOPLAM	725	100,0
YAŞ DURUMU		
16-25	142	19,6
26-35	150	20,7
36-55	200	27,6
56-65	132	18,2
65 ve üstü	101	13,9
TOPLAM	725	100,0
EĞİTİM DURUMU		
Okuryazar değil	2	0,3
İlkokul	64	8,8
Ortaokul	73	10,1
Lise	201	27,2
Üniversite	334	46,1
Lisansüstü (Yüksek L., Doktora)	51	7,0
TOPLAM	725	100,0
MESLEK DURUMU		
Ev Hanımı	96	13,2
Öğrenci	113	15,6
İşçi	53	7,3
Memur	145	20,0
Serbest Meslek	71	9,8
Özel Sektör	93	12,8
Emekli	145	20,0
Diğer (çiftçi, ressam, çalışmıyor)	9	1,2
TOPLAM	725	100,0
GELİR DURUMU		
0-500 TL	134	18,5
500-1000 TL	34	4,7
1000-1500 TL	90	12,4
1500-3000 TL	234	32,3
3000-5000 TL	173	23,9
5000 TL ve üstü	60	8,3
TOPLAM	725	100,0

Çalışma alanına gelen yerli turistlerin demografik durumlarına bakıldığında; %55,2'si kadın, %44,8'i erkektir. %27,6'lık değerle 36-55 yaş grubunun alanı en çok ziyaret eden, %13,9'luk değerle 65 ve üstü yaş grubunun ise alanı en az ziyaret eden kesim olduğu görülmektedir (Tablo 17).

Yerli turistlerin eğitim durumu incelendiğinde, %46,1'i üniversite mezunudur. Bu durum, alana gelen turistlerin eğitim durumlarının yüksek olduğunu ve bilinçli olarak alanı gelip ziyaret ettiğini göstermektedir (Tablo 17).

Yerli turistlerin meslek gruplarına bakıldığında, %20'sinin memur ve emekli olduğu, bu durumun yaş gruplarıyla doğru orantılı olmasıyla desteklendiği görülmektedir (Tablo 17).

Yerli turistlerin gelir durumları incelendiğinde, %32,3'ü ilk sırada 1500-3000 TL, %23,9'u ikinci sırada 3000-5000 TL olduğu görülmektedir. Çıkan sonuç gelir durumunun hem yaş hem de meslek gruplarıyla ilişkili olduğunu göstermektedir (Tablo 17).

Yerli turistlerin ikamet ettiği illere bakıldığında, turla gelenlerin daha çok İzmir, İstanbul, Ankara, Denizli, İçel ve Muğla'da yaşadığı görülmektedir. Bu illerde dâhil olmak üzere kente bireysel olarak farklı illerden de ziyarete gelinmektedir (Tablo 18).

Tablo 18. Yerli turist anketine katılan kişilerin ikamet ettiği illere göre dağılımı

İL ADI	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)	İL ADI	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
İzmir	90	12,4	Çanakkale	5	0,7
İstanbul	85	11,7	Şanlıurfa	5	0,7
Ankara	72	9,9	Artvin	4	0,6
Denizli	43	5,9	Bilecik	4	0,6
Eskişehir	38	5,2	Kastamonu	4	0,6
İçel	38	5,2	Kayseri	4	0,6
Muğla	36	5,0	Konya	4	0,6
Samsun	28	3,9	Erzurum	4	0,6
Aydın	19	2,6	Edirne	3	0,4
Yozgat	17	2,3	Elazığ	3	0,4
Burdur	16	2,2	Mardin	3	0,4
Çorum	16	2,2	Kırklareli	3	0,4
Malatya	16	2,2	Ağrı	3	0,4
Manisa	16	2,2	Uşak	3	0,4
Gaziantep	15	2,1	Yalova	3	0,4
Sivas	15	2,1	Hatay	2	0,3
Tokat	15	2,1	Zonguldak	2	0,3
Antalya	14	1,9	Iğdır	2	0,3
Kocaeli	12	1,7	Adıyaman	1	0,1
Trabzon	12	1,7	Bolu	1	0,1
Kahramanmaraş	11	1,5	Kırşehir	1	0,1
Bursa	9	1,2	Nevşehir	1	0,1
Balıkesir	8	1,1	Ordu	1	0,1
Tekirdağ	5	0,7	Rize	1	0,1
Giresun	5	0,7	Sakarya	1	0,1

Tablo 18'in devamı

Adana	5	0,7	Kars	1	0,1
TOPLAM	725	100,0			

'Amasya kentini daha önce ziyaret ettiniz mi?' diye sorulduğunda katılanların %30,1'i 'Evet' cevabını verirken, %69,9'u 'Hayır' cevabını vermiştir (Tablo 19).

Yerli turistlerin bu alana daha çok turla (%57,2) ve aileleriyle (%26,9) birlikte geldiği görülmektedir. En çok tercih edilen aracın tur otobüsü (%57,2) ve özel otomobil (%24,8) olduğu tespit edilmiştir. Haziran-Temmuz-Ağustos (%84,3) aylarında bu alana gelip turistik etkinliklerde bulunmayı tercih ettikleri görülmektedir. Alanda kalış sürelerinin günübirlik (%38,0) ve 1 gece 2 gün (%34,6) olarak belirlenmiştir. Ankete katılan yerli turistler alana bireysel olarak yakın illerden (Tokat, Yozgat, Samsun, Sivas vb.) geliyorsa konaklamadan günübirlik vakit geçirip dönmektedir. Turla gelen yerli turistlerin bir kısmı 1 gece konaklamakta, bir kısmı ise konaklamadan birkaç saat içerisinde tarihi ve kültürel alanların bir kısmını gezip kentten ayrılmaktadır (Tablo 19).

Tablo 19. Yerli turist anketine katılan kişilerin Amasya kentine yaptıkları ziyaret sıklığı, kimlerle hangi araçla geldiği, kalış süresine göre dağılımı

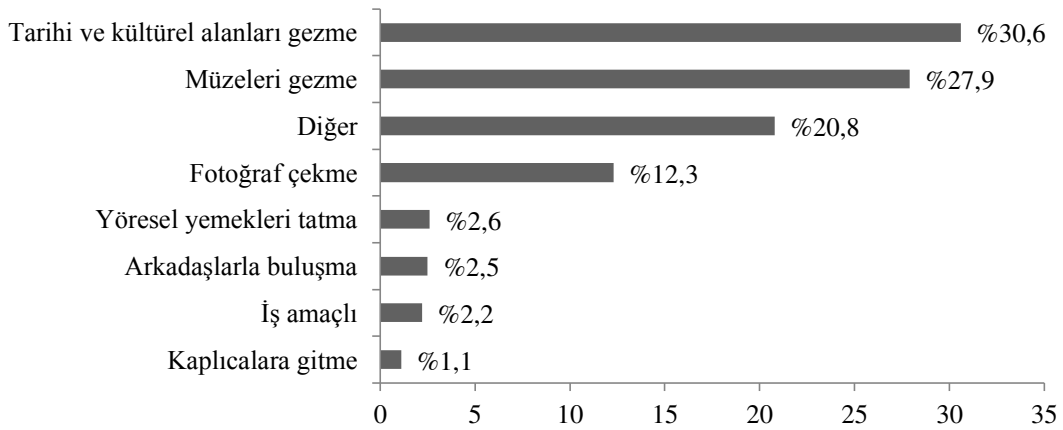
DAHA ÖNCE ZİYARET ETME DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Evet	218	30,1
Hayır	507	69,9
TOPLAM	725	100,0
KİMLERLE BİRLİKTE GELİNDİĞİ		
Tek başına/Yalnız	41	5,7
Aileyle	195	26,9
Arkadaşlarla	43	5,9
Okulla	31	4,3
Turla	415	57,2
TOPLAM	725	100,0
TERCİH EDİLEN ARAÇ		
Özel otomobil	180	24,8
Otobüs	79	10,9
Minibüs	34	4,7
Turla (Tur otobüsü)	415	57,2
Diğer (Uçak, motosiklet, tren)	17	2,3
TOPLAM	725	100,0
TERCİH EDİLEN AY/AYLAR		
Eylül-Ekim-Kasım (SONBAHAR)	31	4,3
Aralık-Ocak-Şubat (KIŞ)	23	3,2
Mart-Nisan-Mayıs (İLKBAHAR)	60	8,3
Haziran-Temmuz-Ağustos (YAZ)	611	84,3

Tablo 19'un devamı

TOPLAM	725	100,0
KALİŞ SÜRESİ		
Günübirlik	275	38,0
1 gece 2 gün	251	34,6
2-3 gün	104	14,3
3-5 gün	16	2,2
1 hafta	14	1,9
10 gün	3	0,4
15 gün	6	0,8
20 gün	13	1,8
1 ay	43	5,9
TOPLAM	725	100,0
SEYAHATİN NASIL GERÇEKLEŞTİĞİ		
Bireysel	310	42,8
Turla	415	57,2
TOPLAM	725	100,0

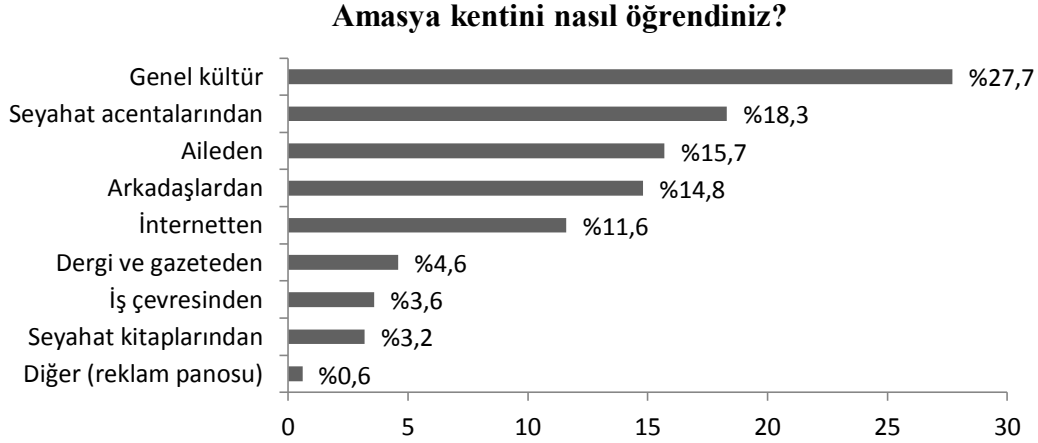
'Amasya kentini ziyaret etme sebebiniz nedir?' sorusuna toplam 725 kişinin %30,6'sı (665 kişi) ilk sırada 'Tarihi ve kültürel alanları gezme', %27,9'u (607 kişi) ikinci sırada 'Müzeleri gezme', %20,8'i (452 kişi) üçüncü sırada 'Diğer (Doğu Karadeniz turunun bir parçası, aile ziyareti, nişan-düğüne katılma, kent insanını tanıma)', %12,3'ü (268 kişi) 'Fotoğraf çekme', %2,6'sı (56 kişi) 'Yöresel yemekleri tatma', %2,5'i (55 kişi) 'Arkadaşlarla buluşma', %2,2'si (48 kişi) 'İş amaçlı', %1,1'i (24 kişi) 'Kaplıcalara gitme' cevabını vermiştir (Şekil 106) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir).

Amasya kentini ziyaret etme sebebiniz nedir?

Şekil 106. Yerli turistlerin alanı ziyaret etme sebebine göre dağılımı

‘Amasya kentini nasıl öğrendiniz?’ diye sorulduğunda katılanların %27,7’si (201 kişi) ‘Genel kültür’, %18,3’ü (133 kişi) ‘Seyahat acentalarından’, %15,7’si (114 kişi) ‘Aileden’, %14,8’i (107 kişi) ‘Arkadaşlardan’, %11,6’sı (84 kişi) ‘İnternette’, %4,6’sı (33 kişi) ‘Dergi ve gazeteden’, %3,6’sı (26 kişi) ‘İş çevresinden’, %3,2’si (23 kişi) ‘Seyahat kitaplarından’ ve %0,6’sı (4 kişi) ‘Diğer (reklam panosu)’ cevabını vermiştir (Şekil 107).

Şekil 107. Yerli turistlerin alan hakkında nasıl bilgi sahibi olduğuna dair dağılımı

‘Amasya kentinde hangi özellikteki alanlarda turistik etkinliklerde bulunmayı tercih ettiniz?’ sorusuna toplam 725 kişinin %25,4’ü ilk sırada ‘Tarihi ve Kültürel Alanlar’, %24,8’i ikinci sırada ‘Akarsu/İrmak Kenarı Alanlar’, %24,7’si üçüncü sırada ‘Müzeler’, %17,6’sı dördüncü sırada ‘Yöresel Yemek Yeme Alanları’, %3,5’i beşinci sırada ‘Kaplıcalar’, %1,9’u ‘Dağlık Alanlar’, %0,9’u ‘Köy/Kasaba/Yayla Yerleşimleri’, %0,7’si ‘Ormanlık Alanlar’, %0,4’ü ‘Tarım Alanları/Çiftlikler’, %0,2’si ‘Mera ve Çayırılık Alanlar’ cevabını vermiştir (Tablo 20). ‘Diğer’ cevabını tercih eden olmamıştır. En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

Tablo 20. Yerli turistlerin etkinlikler için tercih ettikleri alanlara göre dağılımı

TERCİH ETTİKLERİ ALANLAR	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Tarihi ve Kültürel Alanlar	704	25,4
Akarsu/İrmak Kenarı Alanlar	688	24,8
Müzeler	685	24,7
Yöresel Yemek Yeme Alanları	488	17,6
Kaplıcalar	96	3,5
Dağlık Alanlar	52	1,9

Tablo 20'nin devamı

Köy/Kasaba/Yayla Yerleşimleri	26	0,9
Ormanlık Alanlar	20	0,7
Tarım Alanları/Çiftlikler	10	0,4
Mera ve Çayırılık Alanlar	6	0,2
TOPLAM	2775*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

'Ziyaretinizde bu alanların hangi özellikleri sizi etkiledi?' diye sorulduğunda katılanların %16,3'ü ilk sırada 'Doğal/manzara güzellikleri', %16,2'si ikinci sırada 'Tarihi değerler bakımından zengin olması', %12,2'si üçüncü sırada 'Coğrafik ve topoğrafik yapısı', %8,9'u dördüncü sırada 'Sessiz ve sakin olması', %8,7'si beşinci sırada 'Ulaşımının kolay olması', %8,4'ü 'Folklorik değerlere sahip olması', %8,0'i 'Kültürü ve kent insanı', %7,3'ü 'Havasının temiz olması', %3,8'i 'Yöresel yemekleri', %3,6'sı 'Çevre kirliliğinin olmaması', %3,3'ü 'İklim şartlarının uygun olması', %2,3'ü 'Kaplıca/termale sahip olması', %0,8'i 'Zengin bitki örtüsü/yaban hayatına sahip olması', %0,2'si 'Diğer (Şehzadeler Şehri olması)' cevabını vermiştir (Tablo 21). En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

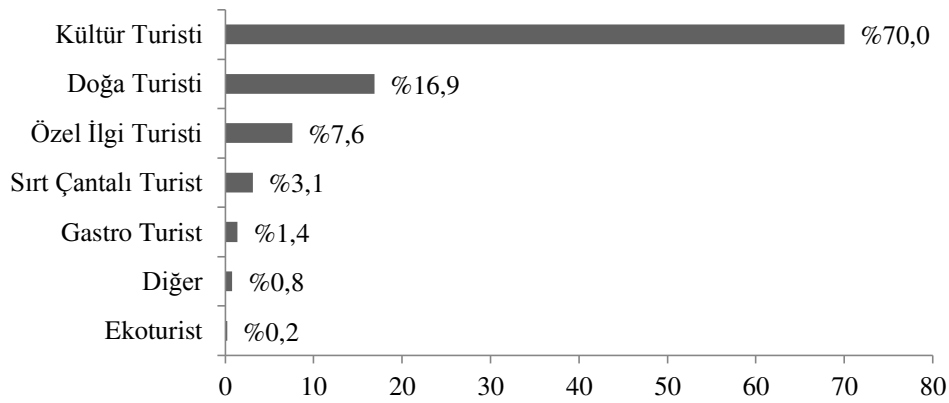
Tablo 21. Yerli turistlerin alan özelliklerinden etkilenme durumuna göre dağılımı

ALAN ÖZELLİKLERİ	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Doğal/manzara güzellikleri	592	16,3
Tarihi değerler bakımından zengin olması	587	16,2
Coğrafik ve topoğrafik yapısı	443	12,2
Sessiz ve sakin olması	321	8,9
Ulaşımının kolay olması	316	8,7
Folklorik değerlere sahip olması	306	8,4
Kültürü ve kent insanı	291	8,0
Havasının temiz olması	266	7,3
Yöresel yemekleri	138	3,8
Çevre kirliliğinin olmaması	132	3,6
İklim şartlarının uygun olması	121	3,3
Kaplıca/termale sahip olması	82	2,3
Zengin bitki örtüsü/yaban hayatına sahip olması	29	0,8
Diğer (Şehzadeler Şehri olması)	1	0,2
TOPLAM	3625*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Kendinizi ilgi alanınıza göre hangi turist profili içerisinde tanımlarsınız?’ sorusuna toplam 725 kişinin %70,0’i (653 kişi) ‘Kültür Turisti’, %16,9’u (158 kişi) ‘Doğa Turisti’, %7,6’sı (71 kişi) ‘Özel İlgi Turisti’, %3,1’i (29 kişi) ‘Sırt Çantalı Turist’, %1,4’ü (13 kişi) ‘Gastro Turist’, %0,8’i (7 kişi) ‘Diğer (iş amaçlı turist, motosikletli turist, bisikletli turist, termal turist)’ ve %0,2’si (2 kişi) ‘Ekoturist’ cevabını vermiştir (Şekil 108) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir). Katılımcıların ilk sırada ‘Kültür Turisti’ni tercih etmesi beklenen bir sonuçtur.

Kendinizi ilgi alanınıza göre hangi turist profili içerisinde tanımlarsınız?

Şekil 108. Yerli turistlerin kendileri için öngördükleri turist profili

‘Amasya kentinde günübirlik hangi etkinlikleri yaptınız?’ diye sorulduğunda katılanların %19,9’u ilk sırada ‘Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)’, %19,5’i ikinci sırada ‘Fotoğraf çekme’, %18,9’u üçüncü sırada ‘Müze, tarihi alanları ziyaret etme’, %15,2’si dördüncü sırada ‘Yöresel yemek yeme’, %11,8’si beşinci sırada ‘Yöresel ürünleri satın alma’, %10,1’i ‘Manzara seyretme, peyzajı izleme’, %1,6’sı ‘Kaplıca, termale gitme’, %0,8’si ‘Diğer (arkadaşlarla buluşma, sohbet etme, aile ziyareti, iş-toplantıya katılma)’, %0,6’sı ‘Doğa yürüyüşü (trekking)’, %0,5’i ‘Piknik yapma’ ve ‘Doğa fotoğrafı çekme’, %0,2’si ‘Botla, kayıkla nehir gezintisi’ ve ‘Dini etkinliklere katılma’, %0,1’i ‘Bisiklete binme’ ve ‘Dağa/kayaya tırmanma’ cevabını vermiştir (Tablo 22). ‘Kuş gözlemleme’, ‘Sempozyum/konferansa katılma’, ‘Ata/eşeğe binme’, ‘Paten sürme’, ‘Yüzme (nehir, dere vb.)’ ve ‘El sanatları etkinliklerine katılma’ cevabını tercih eden olmadığı görülmektedir. En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

Tablo 22. Yerli turistlerin alanda günübirlik gerçekleştirdiği etkinlikler

ETKİNLİKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)	721	19,9
Fotoğraf ekme	706	19,5
Müze, tarihi alanları ziyaret etme	684	18,9
Yöresel yemek yeme	550	15,2
Yöresel rnleri satın alma	427	11,8
Manzara seyretme, peyzajı izleme	366	10,1
Kaplıca, termale gitme	57	1,6
Diğer	30	0,8
Doğa yürüyüşü (trekking)	20	0,6
Piknik yapma	17	0,5
Doğa fotoğrafı ekme	18	0,5
Botla, kayıkla nehir gezintisi	8	0,2
Dini etkinliklere katılma	8	0,2
Bisiklete binme	5	0,1
Dağa/kayaya tırmanma	3	0,1
Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma	1	0,0
Festivale katılma	1	0,0
Macera gezilerine katılma	1	0,0
Faytonla gezinti	1	0,0
Arkeolojik gezilere katılma	1	0,0
TOPLAM	3625*	100,0

*Soru oklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) rneklem hacmini geçmektedir.

‘Amasya kentinde en az 2-3 gün konaklırsanız hangi etkinlikleri yapmayı tercih edersiniz?’ sorusuna toplam 725 kişinin %11,7’si ‘Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)’, %11,4’ ‘Fotoğraf ekme’, %11,1’i ‘Müze, tarihi alanları ziyaret etme’, %8,1’i ‘Yöresel yemek yeme’, %7,6’sı ‘Botla, kayıkla nehir gezintisi’, %6,8’i ‘Manzara seyretme, peyzajı izleme’, %5,7’si ‘Doğa fotoğrafı çekme’, %5,2’si ‘Doğa yürüyüşü (trekking)’, %4,7’si ‘Yöresel rnleri satın alma’, %4,5’i ‘Kaplıca, termale gitme’, %3,0’ ‘Macera gezilerine katılma’, %2,3’ ‘Festivale katılma’, ‘El sanatları etkinliklerine katılma’ ve ‘Piknik yapma’, %2,1’i ‘Arkeolojik gezilere katılma’, %1,8’i ‘Bisiklete binme’, %1,6’sı ‘Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma’ ve ‘Faytonla gezinti’, %1,4’ ‘Dağa/kayaya tırmanma’, %1,2’si ‘Dini etkinliklere katılma’, %1,1’i ‘Kamp yapma’, %0,8’i ‘Karavan gezisi’ ve ‘Kuş gözleme’, %0,6’sı ‘Yüzme (nehir, dere vb.)’, %0,2’si ‘Diğer (kent insanını-örf adetleri tanıma, kenti daha iyi tanıma, yamaç paraşütü yapma, köylere gitme)’ cevabını vermiştir (Tablo 23). ‘Sempozyum/konferansa katılma’ ve ‘Ata/eşeğe binme’ cevabını tercih eden olmadığı görülmektedir.

Tablo 23. Yerli turistlerin alanda gerçekleştirmek isteyeceği etkinlikler

ETKİNLİKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)	685	11,7
Fotoğraf çekme	670	11,4
Müze, tarihi alanları ziyaret etme	649	11,1
Yöresel yemek yeme	473	8,1
Botla, kayıkla nehir gezintisi	444	7,6
Manzara seyretme, peyzajı izleme	396	6,8
Doğa fotoğrafı çekme	337	5,7
Doğa yürüyüşü (trekking)	306	5,2
Yöresel ürünleri satın alma	278	4,7
Kaplıca, termale gitme	261	4,5
Macera gezilerine katılma	175	3,0
Festivale katılma	134	2,3
El sanatları etkinliklerine katılma	134	2,3
Piknik yapma	132	2,3
Arkeolojik gezilere katılma	124	2,1
Bisiklete binme	106	1,8
Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma	96	1,6
Faytonla gezinti	95	1,6
Dağa/kayaya tırmanma	83	1,4
Dini etkinliklere katılma	68	1,2
Kamp yapma	65	1,1
Karavan gezisi	48	0,8
Kuş gözlemleme	45	0,8
Yüzme (nehir, dere vb.)	36	0,6
Diğer	10	0,2
Paten sürme	1	0,0
TOPLAM	5864*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Ailenize ya da arkadaşlarınıza Amasya kentini ziyaret etmeleri için tavsiyede bulunur musunuz?’ sorusuna 717 kişi (%98,9) ‘Evet’ cevabını verirken, 8 kişi (%1,1) ‘Hayır’ cevabını vermiştir.

3.1.2.2. Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi Değerleri

Veriler normal dağılım göstermediği için, yerli turist anketine katılan bireylerin yaş, eğitim ve gelir durumları ile kentte kalış süreleri, seyahat türü (bireysel ya da tur), turist profili arasında ilişki olup olmadığı ‘Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi’ne göre karşılaştırılmıştır. Spearman korelasyonu sonucuna göre; yaş durumu ile gelir durumu, yaş durumu ile seyahat türü, eğitim durumu ile gelir durumu, kalış süresi ile

turist profili arasında $p < 0,05$ önem düzeyinde pozitif yönde çok yüksek ilişki olduğu eğitim durumu ile turist profili arasında ise çok zayıf ilişki olduğu görülmektedir. Yaş durumu ile eğitim durumu, yaş durumu ile kalış süresi, yaş durumu ile turist profili, eğitim durumu ile seyahat türü, gelir durumu ile kalış süresi, gelir durumu ile turist profili arasında negatif yönde ters bir ilişki bulunmaktadır (Tablo 24).

Tablo 24. Yerli turistlerin demografik yapısı ile faktörler arasındaki ilişki değerleri

İlişkiye Giren Faktörler		Yaş Durumu	Eğitim Durumu	Gelir Durumu	Kalış Süresi	Seyahat Türü (Bireysel ya da tur)	Turist Profili
Yaş Durumu	Korelas. Kats.	1,000	-,128**	,209**	-,303**	,483**	-,159**
	Önem Düzeyi	-	,001	,000	,000	,000	,000
	Denek Sayısı	725	725	725	725	725	725
Eğitim Durumu	Korelas. Kats.	-,128**	1,000	,483**	,098**	-,138**	,033
	Önem Düzeyi	,001	-	,000	,008	,000	,368
	Denek Sayısı	725	725	725	725	725	725
Gelir Durumu	Korelas. Kats.	,209**	,483**	1,000	-,045	,059	-,041
	Önem Düzeyi	,000	,000	-	,224	,114	,266
	Denek Sayısı	725	725	725	725	725	725
Kalış Süresi	Korelas. Kats.	-,303**	,098**	-,045	1,000	-,611**	,340**
	Önem Düzeyi	,000	,008	,224	-	,000	,000
	Denek Sayısı	725	725	725	725	725	725
Seyahat Türü (Bireysel ya da tur)	Korelas. Kats.	,483**	-,138**	,059	-,611**	1,000	-,242**
	Önem Düzeyi	,000	,000	,114	,000	-	,000
	Denek Sayısı	725	725	725	725	725	725
Turist Profili	Korelas. Kats.	-,159**	,033	-,041	,340**	-,242**	1,000
	Önem Düzeyi	,000	,368	,266	,000	,000	-
	Denek Sayısı	725	725	725	725	725	725

3.1.3. Yabancı Turist Anket Çalışmasına Ait Bulgular

3.1.3.1. Frekans (Yüzde) Analizi Değerleri

Yabancı turist anket çalışmasına katılan toplam 150 kişinin demografik yapısı, ikamet ettiği ülkelere göre dağılımı şu şekildedir (Tablo 25-26):

Tablo 25. Yabancı turist anketine katılan kişilerin demografik yapısı

CİNSİYET DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kadın	69	46,0
Erkek	81	54,0
TOPLAM	150	100,0
YAŞ DURUMU		
16-25	13	8,7
26-35	44	29,3
36-55	54	36,0
56-65	31	20,7
65 ve üstü	8	5,3
TOPLAM	150	100,0
EĞİTİM DURUMU		
Ortaokul	1	0,7
Lise	28	18,7
Üniversite	92	61,3
Lisansüstü (Yüksek Lisans, Doktora)	29	19,3
TOPLAM	150	100,0
MESLEK DURUMU		
Ev Hanımı	11	7,3
Öğrenci	10	6,7
İşçi	10	6,7
Memur	9	6,0
Serbest Meslek	23	15,3
Özel Sektör	61	40,7
Emekli	16	10,7
Diğer (Akademik personel)	10	6,7
TOPLAM	150	100,0
GELİR DURUMU		
0-500 TL	12	8,0
500-1000 TL	6	4,0
1000-1500 TL	12	8,0
1500-3000 TL	10	6,7
3000-5000 TL	33	22,0
5000 TL ve üstü	77	51,3
TOPLAM	150	100,0

Çalışma alanına gelen yabancı turistlerin demografik durumlarına bakıldığında; %54,0'ü erkek, %46,0'sı kadındır. %36,0'lık değerle 36-55 yaş grubunun alanı en çok ziyaret eden, %5,3'lük değerle 65 ve üstü yaş grubunun ise alanı en az ziyaret eden kesim olduğu görülmektedir (Tablo 25).

Yabancı turistlerin eğitim durumu incelendiğinde, %61,3'ü ilk sırada üniversite, %19,3'ü ikinci sırada lisansüstü (yüksek lisans, doktora) mezunudur. Bu durum, alana gelen turistlerin eğitim durumlarının yüksek olduğunu ve bilinçli olarak alanı gelip ziyaret ettiğini göstermektedir (Tablo 25).

Yabancı turistlerin meslek gruplarına bakıldığında, %40,7'sinin özel sektör, %15,3'ünün serbest meslek olduğu görülmektedir (Tablo 25).

Yabancı turistlerin gelir durumları incelendiğinde, %51,3'ünün 5000 TL ve üstü olduğu tespit edilmiştir. Yabancı turistlerin gelir düzeyinin yerli turistlere göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Gelir durumu meslek gruplarıyla ilişkilidir (Tablo 25).

Yabancı turistlerin ikamet ettiği ülkelere bakıldığında, turla gelenlerin daha çok Rusya ve Gürcistan'da yaşadığı görülmektedir. Bu ülkelerde dâhil olmak üzere kente bireysel olarak farklı ülkelere de ziyarete gelinmektedir (Tablo 26).

Tablo 26. Yabancı turist anketine katılan kişilerin ikamet ettiği ülkelere göre dağılımı

ÜLKE ADI	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)	ÜLKE ADI	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Rusya	23	15,3	Kıbrıs	2	1,3
Endonezya	22	14,7	İran	2	1,3
Almanya	18	12,0	Katar	2	1,3
Ukrayna	16	10,7	Suudi Arabistan	2	1,3
Gürcistan	15	10,0	Polonya	2	1,3
Fransa	9	6,0	Hindistan	1	0,7
Japonya	8	5,3	Norveç	1	0,7
Hollanda	7	4,7	Kırgızistan	1	0,7
Viyana	5	3,3	Belçika	1	0,7
Yunanistan	4	2,7	Azərbaycan	1	0,7
İsviçre	3	2,0	ABD	1	0,7
İtalya	3	2,0	Güney Kora	1	0,7
TOPLAM	150	100,0			

Amasya kentini daha önce ziyaret ettiniz mi?' diye sorulduğunda katılanların %10,0'u 'Evet', %90,0'u 'Hayır' cevabını vermiştir (Tablo 27).

Yabancı turistlerin bu alana daha çok bireysel (%53,3), turla (%46,7) ve arkadaşlarıyla (%21,3) birlikte geldiği görülmektedir. En çok tercih edilen aracın tur otobüsü (%46,7), uçak ve motosiklet (%28,7) olduğu tespit edilmiştir. Bu alana daha çok

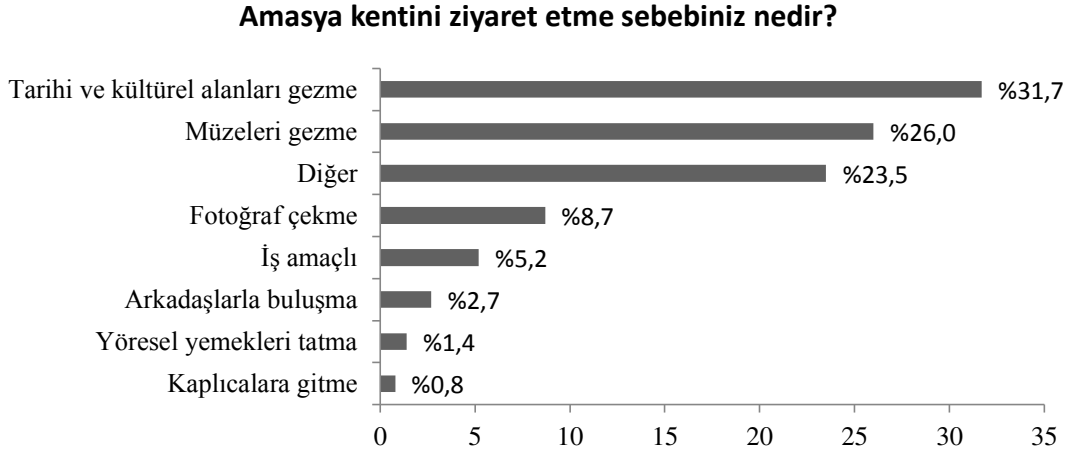
Haziran-Temmuz-Ağustos (%72,7) aylarında gelip turistik etkinliklerde bulunmayı tercih ettikleri görülmektedir. Alanda kalış sürelerinin 1 gece 2 gün (%42,7) ve günübirlik (%36,6) olarak belirlenmiştir (Tablo 27).

Tablo 27. Yabancı turist anketine katılan kişilerin Amasya kentine yaptıkları ziyaret sıklığı, kimlerle hangi araçla geldiği, kalış süresine göre dağılımı

DAHA ÖNCE ZİYARET ETME DURUMU	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Evet	15	10,0
Hayır	135	90,0
TOPLAM	150	100,0
KİMLERLE BİRLİKTE GELİNDİĞİ		
Tek başına/Yalnız	17	11,3
Aileyle	31	20,7
Arkadaşlarla	32	21,3
Turla	70	46,7
TOPLAM	150	100,0
TERCİH EDİLEN ARAÇ		
Özel otomobil	15	10,0
Otobüs	22	14,7
Turla (Tur otobüsü)	70	46,7
Diğer (Uçak, motosiklet)	43	28,7
TOPLAM	150	100,0
TERCİH EDİLEN AY/AYLAR		
Eylül-Ekim-Kasım (SONBAHAR)	10	6,7
Aralık-Ocak-Şubat (KIŞ)	29	19,3
Mart-Nisan-Mayıs (İLKBAHAR)	2	1,3
Haziran-Temmuz-Ağustos (YAZ)	109	72,7
TOPLAM	150	100,0
KALIŞ SÜRESİ		
Günübirlik	55	36,6
1 gece 2 gün	64	42,7
2-3 gün	26	17,3
10 gün	1	0,7
20 gün	3	2,0
1 ay	1	0,7
TOPLAM	150	100,0
SEYAHATİN NASIL GERÇEKLEŞTİĞİ		
Bireysel	80	53,3
Turla	70	46,7
TOPLAM	150	100,0

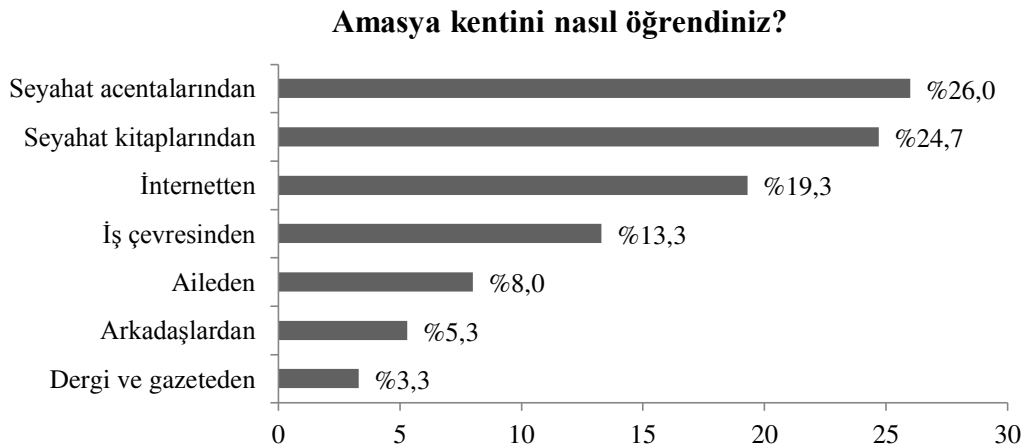
‘Amasya kentini ziyaret etme sebebiniz nedir?’ sorusuna toplam 150 kişinin %31,7’si (116 kişi) ilk sırada ‘Tarihi ve kültürel alanları gezme’, %26,0’sı (95 kişi) ikinci sırada ‘Müzeleri gezme’, %23,5’i (86 kişi) üçüncü sırada ‘Diğer (Kent insanını ve kültürü

tanıma, dünya turunun bir parçası’, %8,7’si (32 kişi) ‘Fotoğraf çekme’, %5,2’si (19 kişi) ‘İş amaçlı’, %2,7’si (10 kişi) ‘Arkadaşlarla buluşma’, %1,4’ü (5 kişi) ‘Yöresel yemekleri tatma’, %0,8’i (3 kişi) ‘Kaplıcalara gitme’ cevabını vermiştir (Şekil 109) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir).

Şekil 109. Yabancı turistlerin alanı ziyaret etme sebebine göre dağılımı

‘Amasya kentini nasıl öğrendiniz?’ diye sorulduğunda katılanların %26,0’sı (39 kişi) ‘Seyahat acentalarından’, %24,7’si (37 kişi) ‘Seyahat kitaplarından’, %19,3’ü (29 kişi) ‘İnternette’, %13,3’ü (20 kişi) ‘İş çevresinden’, %8,0’i (12 kişi) ‘Aileden’, %5,3’ü (8 kişi) ‘Arkadaşlardan’, %3,3’ü (5 kişi) ‘Dergi ve gazeteden’ cevabını vermiştir (Şekil 110). ‘Diğer’ cevabını tercih eden olmamıştır.

Şekil 110. Yabancı turistlerin alan hakkında nasıl bilgi sahibi olduğuna dair dağılımı

‘Amasya kentinde hangi özellikteki alanlarda turistik etkinliklerde bulunmayı tercih ettiniz?’ sorusuna toplam 150 kişinin %27,2’si ilk sırada ‘Akarsu/Irmak Kenarı Alanlar’, %23,9’u ikinci sırada ‘Müzeler’, %20,4’ü üçüncü sırada ‘Tarihi ve Kültürel Alanlar’, %20,2’si dördüncü sırada ‘Yöresel Yemek Yeme Alanları’, %5,0’i beşinci sırada ‘Kaplıcalar’, %2,9’u ‘Dağlık Alanlar’, %0,2’si ‘Ormanlık Alanlar’ ve ‘Köy/Kasaba/Yayla Yerleşimleri’ cevabını vermiştir (Tablo 28). ‘Tarım Alanları/Çiftlikler’, ‘Mera ve Çayırılık Alanlar’ ve ‘Diğer’ cevabını tercih eden olmamıştır.

Tablo 28. Yabancı turistlerin etkinlikler için tercih ettikleri alanlara göre dağılımı

TERCİH ETTİKLERİ ALAN	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Akarsu/Irmak Kenarı Alanlar	148	27,2
Müzeler	130	23,9
Tarihi ve Kültürel Alanlar	111	20,4
Yöresel Yemek Yeme Alanları	110	20,2
Kaplıcalar	27	5,0
Dağlık Alanlar	16	2,9
Ormanlık Alanlar	1	0,2
Köy/Kasaba/Yayla Yerleşimleri	1	0,2
TOPLAM	544*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Ziyaretinizde bu alanların hangi özellikleri sizi etkiledi?’ diye sorulduğunda katılanların %15,2’si ilk sırada ‘Doğal/manzara güzellikleri’, %12,9’u ikinci sırada ‘Tarihi değerler bakımından zengin olması’ ve ‘Coğrafik ve topoğrafik yapısı’, %12,5’i üçüncü sırada ‘Folklorik değerlere sahip olması’, %8,9’u dördüncü sırada ‘Sessiz ve sakin olması’, %8,8’i beşinci sırada ‘Ulaşımının kolay olması’, %7,0’si ‘Kültürü ve kent insanı’, %6,7’si ‘Havasının temiz olması’, %5,9’u ‘İklim şartlarının uygun olması’, %3,6’sı ‘Yöresel yemekleri’, %3,5’i ‘Çevre kirliliğinin olmaması’, %1,5’i ‘Kaplıca/termale sahip olması’, %0,5’i ‘Zengin bitki örtüsü/yaban hayatına sahip olması’ cevabını vermiştir (Tablo 29). ‘Diğer’ cevabını tercih eden olmamıştır. En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

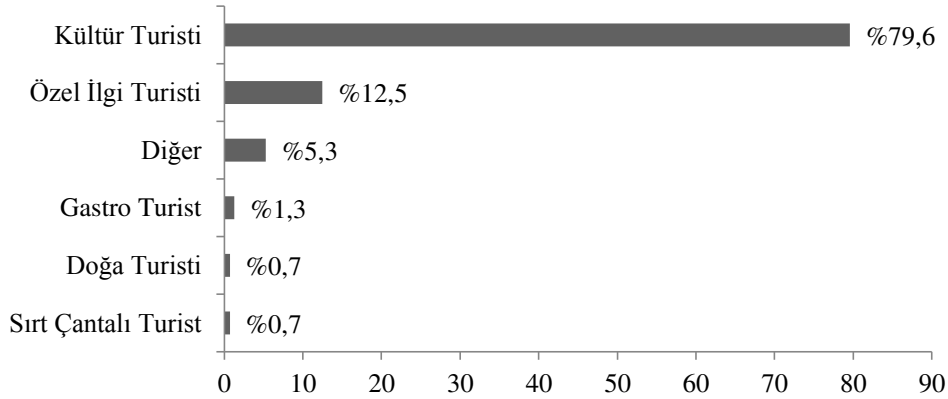
Tablo 29. Yabancı turistlerin alan özelliklerinden etkilenme durumuna göre dağılımı

ALAN ÖZELLİKLERİ	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Doğal/manzara güzellikleri	114	15,2
Tarihi değerler bakımından zengin olması	97	12,9
Coğrafi ve topoğrafi yapısı	97	12,9
Folklorik değerlere sahip olması	94	12,5
Sessiz ve sakin olması	67	8,9
Ulaşımın kolay olması	66	8,8
Kültürü ve kent insanı	53	7,1
Havasının temiz olması	50	6,7
İklim şartlarının uygun olması	44	5,9
Yöresel yemekleri	27	3,6
Çevre kirliliğinin olmaması	26	3,5
Kaplıca/termale sahip olması	11	1,5
Zengin bitki örtüsü/yaban hayatına sahip olması	4	0,5
TOPLAM	750*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Kendinizi ilgi alanınıza göre hangi turist profili içerisinde tanımlarsınız?’ sorusuna toplam 150 kişinin %79,6’sı (121 kişi) ‘Kültür Turisti’, %12,5’i (19 kişi) ‘Özel İlgi Turisti’, %5,3’ü (8 kişi) ‘Diğer (motosikletli turist, iş amaçlı turist, bisikletli turist, termal turist)’, %1,3’ü (2 kişi) ‘Gastro Turist’, %0,7’si (1 kişi) ‘Doğa Turisti’ ve ‘Sırt Çantalı Turist’ cevabını vermiştir (Şekil 111) (Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir). ‘Ekoturist’ cevabını tercih eden olmamıştır. Katılımcıların ilk sırada ‘Kültür Turisti’ni tercih etmesi beklenen bir sonuçtur.

Kendinizi ilgi alanınıza göre hangi turist profili içerisinde tanımlarsınız?

Şekil 111. Yabancı turistlerin kendileri için öngördükleri turist profili

‘Amasya kentinde günübirlik hangi etkinlikleri yaptınız?’ diye sorulduğunda katılanların %20,5’i ilk sırada ‘Fotoğraf ekme’, %19,0’u ikinci sırada ‘Müze, tarihi alanları ziyaret etme’, %18,9’u üçüncü sırada ‘Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)’, %16,9’u dördüncü sırada ‘Yöresel yemek yeme’, %12,3’ beşinci sırada ‘Yöresel rnleri satın alma’, %3,3’ ‘Kaplıca, termale gitme’, %2,5’i ‘Diğer (iş-toplantıya katılma, arkadaşlarla buluşma, aile ziyareti)’, %1,9’u ‘Macera gezilerine katılma’, %1,4’ ‘Bisiklete binme’ ve ‘Sempozyum/konferansa katılma’, %1,1’i ‘Manzara seyretme, peyzajı izleme’, %0,3’ ‘Doğa fotoğrafı çekme’, %0,1’i ‘Piknik yapma’, ‘Arkeolojik gezilere katılma’, ‘Dini etkinliklere katılma’, ve ‘Dağa/kayaya tırmanma’ cevabını vermiştir (Tablo 30). ‘Kuş gözleme’, ‘Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma’, ‘Festivale katılma’, ‘Ata/eşeğe binme’, ‘Paten sürme’, ‘Yüzme (nehir, dere vb.)’ ‘Doğa yürüyüşü (trekking)’, ‘El sanatları etkinliklerine katılma’, ‘Faytonla gezinti’ ve ‘Botla, kayıkla nehir gezintisi’ cevabını tercih eden olmadığı görülmektedir. En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

Tablo 30. Yabancı turistlerin alanda günübirlik gerçekleştirdiği etkinlikler

ETKİNLİKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Fotoğraf ekme	149	20,5
Müze, tarihi alanları ziyaret etme	138	19,0
Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)	137	18,9
Yöresel yemek yeme	123	16,9
Yöresel rnleri satın alma	89	12,3
Kaplıca, termale gitme	24	3,3
Diğer	18	2,5
Macera gezilerine katılma	14	1,9
Bisiklete binme	10	1,4
Sempozyum/konferansa katılma	10	1,4
Manzara seyretme, peyzajı izleme	8	1,1
Doğa fotoğrafı ekme	2	0,3
Piknik yapma	1	0,1
Arkeolojik gezilere katılma	1	0,1
Dini etkinliklere katılma	1	0,1
Dağa/kayaya tırmanma	1	0,1
TOPLAM	726*	100,0

*Soru oklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) rneklem hacmini geçmektedir.

‘Amasya kentinde en az 2-3 gün konaklırsanız hangi etkinlikleri yapmayı tercih edersiniz?’ sorusuna toplam 150 kişinin %11,7’si ‘Fotoğraf ekme’, %11,2’si ‘Müze, tarihi alanları ziyaret etme’, %11,0’i ‘Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)’, %7,9’u ‘Doğa fotoğrafı

çekme’, %7,1’i ‘Botla, kayıkla nehir gezintisi’, %6,8’i ‘Manzara seyretme, peyzajı izleme’, %4,8’i ‘Festivale katılma’, %4,2’si ‘Yöresel ürünleri satın alma’, %3,9’u ‘Yüzme (nehir, dere vb.)’, %3,8’i ‘Macera gezilerine katılma’, %3,7’si ‘Yöresel yemek yeme’, %3,3’ü ‘El sanatları etkinliklerine katılma’, %3,2’si ‘Doğa yürüyüşü (trekking)’ ve ‘Kaplıca, termale gitme’, %2,7’si ‘Bisiklete binme’, %2,4’ü ‘Dağa/kayaya tırmanma’, %2,3’ü ‘Arkeolojik gezilere katılma’ ve ‘Faytonla gezinti’, %2,0’si ‘Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma’, %1,0’i ‘Kamp yapma’, %0,5’i ‘Karavan gezisi’, %0,2’si ‘Kuş gözlemleme’, ‘Ata/eşeğe binme’, ‘Paten sürme’ ve ‘Piknik yapma’, %0,1’i ‘Dini etkinliklere katılma’ cevabını vermiştir (Tablo 31). ‘Sempozyum/konferansa katılma’ ve ‘Diğer’ cevabını tercih eden olmadığı görülmektedir.

Tablo 31. Yabancı turistlerin alanda gerçekleştirmek isteyeceği etkinlikler

ETKİNLİKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Fotoğraf çekme	143	11,7
Müze, tarihi alanları ziyaret etme	138	11,2
Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)	135	11,0
Doğa fotoğrafı çekme	97	7,9
Botla, kayıkla nehir gezintisi	87	7,1
Manzara seyretme, peyzajı izleme	84	6,8
Festivale katılma	59	4,8
Yöresel ürünleri satın alma	51	4,2
Yüzme (nehir, dere vb.)	48	3,9
Macera gezilerine katılma	47	3,8
Yöresel yemek yeme	46	3,7
El sanatları etkinliklerine katılma	41	3,3
Doğa yürüyüşü (trekking)	39	3,2
Kaplıca, termale gitme	39	3,2
Bisiklete binme	33	2,7
Dağa/kayaya tırmanma	29	2,4
Arkeolojik gezilere katılma	28	2,3
Faytonla gezinti	28	2,3
Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma	25	2,0
Kamp yapma	12	1,0
Karavan gezisi	6	0,5
Kuş gözlemleme	3	0,2
Ata/eşeğe binme	3	0,2
Paten sürme	2	0,2
Piknik yapma	3	0,2
Dini etkinliklere katılma	1	0,1
TOPLAM	1227*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini göstermektedir.

‘Ailenize ya da arkadaşlarınıza Amasya kentini ziyaret etmeleri için tavsiyede bulunur musunuz?’ sorusuna ankete katılan yabancı turistlerin hepsi (%100,0) ‘Evet’ cevabı vermiştir.

3.1.3.2. Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi Değerleri

Veriler normal dağılım göstermediği için, yabancı turist anketine katılan bireylerin yaş, eğitim ve gelir durumları ile kentte kalış süreleri, seyahat türü (bireysel ya da tur), turist profili arasında ilişki olup olmadığı ‘Parametrik Olmayan Spearman Korelasyon Analizi’ne göre karşılaştırılmıştır. Spearman korelasyonu sonucuna göre; yaş durumu ile gelir durumu, eğitim durumu ile gelir durumu, kalış süresi ile turist profili arasında $p < 0,05$ önem düzeyinde pozitif yönde çok yüksek ilişki olduğu yaş durumu ile eğitim durumu, yaş durumu ile seyahat türü, eğitim durumu ile kalış süresi, eğitim durumu ile seyahat türü, eğitim durumu ile turist profili arasında ise çok zayıf ilişki olduğu görülmektedir. Yaş durumu ile kalış süresi, yaş durumu ile turist profili, kalış süresi ile seyahat türü, seyahat türü ile turist profili arasında negatif yönde ters bir ilişki bulunmaktadır (Tablo 32).

Tablo 32. Yabancı turistlerin demografik yapısı ile faktörler arasındaki ilişki değerleri

İlişkiye Giren Faktörler		Yaş Durumu	Eğitim Durumu	Gelir Durumu	Kalış Süresi	Seyahat Türü (Bireysel ya da tur)	Turist Profili
Yaş Durumu	Korelas. Kats.	1,000	,059	,225''	-,151	,077	-,034
	Önem Düzeyi	-	,471	,006	,066	,350	,684
Eğitim Durumu	Korelas. Kats.	,059	1,000	,622''	,107	,045	,032
	Önem Düzeyi	,471	-	,000	,192	,584	,701
Gelir Durumu	Korelas. Kats.	,225''	,622''	1,000	,025	-,030	,122
	Önem Düzeyi	,006	,000	-	,757	,718	,137
Kalış Süresi	Korelas. Kats.	-,151	,107	,025	1,000	-,476''	,257''
	Önem Düzeyi	,066	,192	,757	-	,000	,001
Seyahat Türü (Bireysel ya da tur)	Korelas. Kats.	,077	,045	-,030	-,476''	1,000	-,455''
	Önem Düzeyi	,350	,584	,718	,000	-	,000
	Korelas.	-,034	,032	,122	,257''	-,455''	1,000

Turist Profili	Kats. Önem Düzeyi	,684	,701	,137	,001	,000	-
	Denek Sayısı	150	150	150	150	150	150

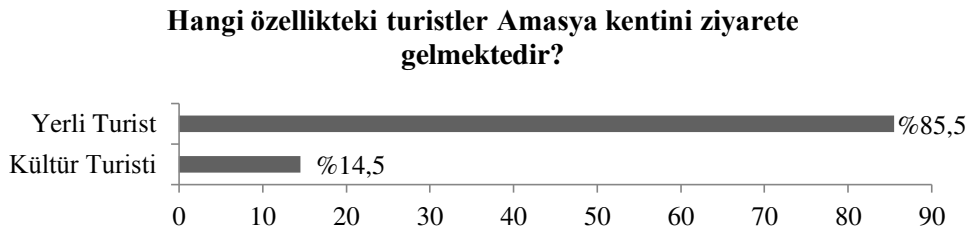
3.2. Katılımcılarla Yüz Yüze Görüşmeye Ait Bulgular

55 kişiyle gerçekleştirilen yüz yüze görüşmeye ait katılımcı profiline dair dağılım Tablo 33'te belirtilmiştir.

Tablo 33. Görüşmeye katılanların profil yapısı

KATILIMCI PROFİLİ	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Otel İşletmecisi	25	45,5
Turist Rehberi	12	21,8
Mahalle Muhtarı	6	10,9
Esnaf	5	9,1
Amasya Belediyesi	3	5,5
Taksi Şoförü	2	3,6
İl Kültür ve Turizm Müdürü	1	1,8
Turizm Derneği Temsilcileri	1	1,8
TOPLAM	45	100,0

'Hangi özellikteki turistler Amasya kentini ziyarete gelmektedir?' diye sorulduğunda katılanların %85,5'i (47 kişi) 'yerli turist', %14,5'i (8 kişi) 'kültür turisti' cevabını vermiştir (Şekil 112).

Şekil 112. Katılımcıların cevabına göre alanı ziyarete gelen turist profili

'Amasya kentine gelen turistler burada hangi etkinlikleri yapmak istiyor?' sorusuna toplam 55 kişinin %26,3'ü 'Tarihi ve kültürel alanları gezme' ve 'Müzeleri gezme', %18,2'si 'Fotoğraf çekme', %13,4'ü 'Yöresel yemek yeme', %4,8'i 'Yöresel ürünleri satın

alma', %3,3'ü 'Dini alanları gezme', %2,9'u 'Doğa turizmüne katılma', %1,4'ü 'Av turizmüne katılma' ve 'Kenti ve kent insanını tanımak', %1,0'i 'Tarihi belgeleri inceleme' ve 'Rekreasyon ve piknik alanlarına gitme' yorumunu yapmıştır (Tablo 34).

Tablo 34. Katılımcıların cevabına göre turistlerin alanda gerçekleştirdiği etkinlikler

ETKİNLİKLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Tarihi ve kültürel alanları gezme	55	26,3
Müzeleri gezme	55	26,3
Fotoğraf çekme	38	18,2
Yöresel yemek yeme	28	13,4
Yöresel ürünleri satın alma	10	4,8
Dini alanları gezme	7	3,3
Doğa turizmüne katılma	6	2,9
Av turizmüne katılma	3	1,4
Kenti ve kent insanını tanımak	3	1,4
Tarihi belgeleri inceleme	2	1,0
Rekreasyon ve piknik alanlarına gitme	2	1,0
TOPLAM	209*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

'Amasya kentine ziyarete gelen turistler nereleri görmek istiyor?' diye sorulduğunda katılanların %9,0'u 'Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi', %8,8'i 'Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri', %8,5'i 'Ferhat ile Şirin Müzesi (Ferhat Su Kanalı)' ve 'Şehzadeler Müzesi', %8,3'ü 'Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)', %8,1'i 'Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı' ve 'Minyatür Amasya Müzesi', %7,6'sı 'Amasya Kalesi' ve 'Amasya Arkeoloji Müzesi', %7,3'ü 'Yeşilirmak Nehri Kıyısı (Şehzadeler Gezi Yolu)', %5,3'ü 'Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi', %4,2'si 'İçeri Şehir', %3,9'u 'Sultan II. Bayezid Külliyesi', %2,7'si 'Boraboy Gölü', %1,2'si 'Yedikır Barajı', %0,8'i 'Çakallar Seyir Terası' yorumunu yapmıştır (Tablo 35).

Tablo 35. Turistlerin etkinlikte bulunmak için ziyaret ettikleri mekânlara göre dağılımı

ZİYARET EDİLEN MEKÂNLAR	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi	53	9,0
Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri	52	8,8
Ferhat ile Şirin Müzesi (Ferhat Su Kanalı)	50	8,5
Şehzadeler Müzesi	50	8,5
Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi	49	8,3
Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı	48	8,1

Tablo 35'in devamı

Minyatür Amasya Müzesi	48	8,1
Amasya Kalesi	45	7,6
Amasya Arkeoloji Müzesi	45	7,6
Yeşilırmak Nehri Kıyısı (Şehzadeler Gezi Yolu)	43	7,3
Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi	31	5,3
İçeri Şehir (Hatuniye Mahallesi)	25	4,2
Sultan II. Bayezid Külliyesi	23	3,9
Boraboy Gölü	16	2,7
Yedikır Barajı	7	1,2
Çakallar Seyir Terası	5	0,8
TOPLAM	590*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

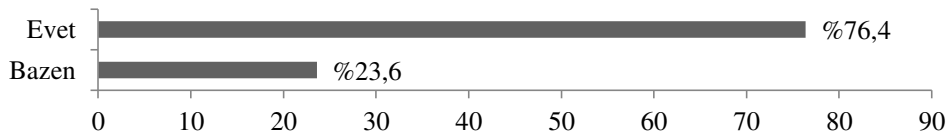
‘Amasya kentine ziyarete gelen turistler kaç gün konaklamaktadır?’ sorusuna toplam 55 kişinin %41,8’si (23 kişi) ‘Günübirlik’, %30,9’u (17 kişi) ‘1 gece 2 gün’, %25,5’i (14 kişi) ‘En az 1 en fazla 3 gün’, %1,8’i (1 kişi) ‘15 gün’ yorumunu yapmıştır (Tablo 36).

Tablo 36. Katılımcıların cevabına göre turistlerin kentte kalış süresi

KALIŞ SÜRESİ	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Günübirlik	23	41,8
1 gece 2 gün	17	30,9
En az 1 en fazla 3 gün	14	25,5
15 gün	1	1,8
TOPLAM	55	100,0

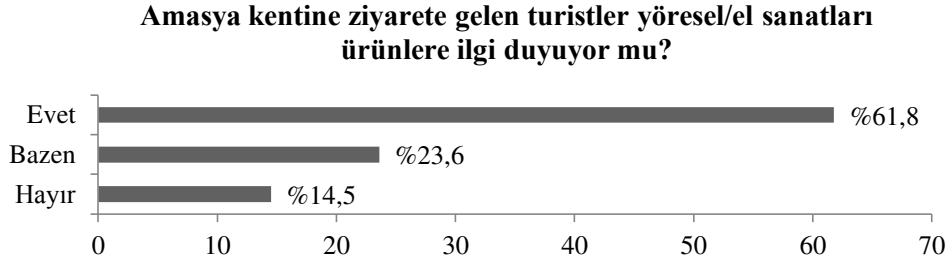
‘Amasya kentine ziyarete gelen turistler yöresel yemeklere ilgi duyuyor mu?’ Bunun için nereleri tercih ediyorlar?’ diye sorulduğunda katılanların %76,4’ü (42 kişi) ‘Evet’, %23,6’sı (13 kişi) ‘Bazen’ cevabını vermiştir (Şekil 113). Turistlerin özellikle toyga çorbası, bakla dolması, etli keşkek, bamya ve haşhaşlı çöreğe ilgi duyduklarını belirtmişlerdir.

Amasya kentine ziyarete gelen turistler yöresel yemeklere ilgi duyuyor mu?

Şekil 113. Katılımcıların cevabına göre turistlerin yöresel yemeğe ilgi durumu

‘Amasya kentine ziyarete gelen turistler yöresel/el sanatları ürünlere ilgi duyuyor mu?’ sorusuna toplam 55 kişinin %61,8’i (34 kişi) ‘Evet’, %23,6’sı (13 kişi) ‘Bazen’, %14,5’i (8 kişi) ‘Hayır’ cevabını vermiştir (Şekil 114).

Şekil 114. Katılımcıların cevabına göre turistlerin yöresel/el sanatı ürününe ilgi durumu

‘Amasya kentine ziyarete gelen turistleri gezdirirken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?’ diye sorulduğunda katılanların %18,2’si ‘Bilgilendirme panosu, yönlendirici tabela eksikliği’, %15,0’i ‘Ulaşım, trafik sorunu’, %14,4’ü ‘Yabancı dil bilen personelin olmaması’, %12,8’i ‘Konaklama imkânının (otel sayısı) yetersiz olması’, %10,7’si ‘Kentte Turizm Danışma Bürosunun bulunmaması’, %7,5’i ‘Lisanslı turist rehberinin bulunmaması’, %5,9’u ‘WC eksikliği’ ve ‘Kültür turizminin haricinde alternatif turizm türlerinin yapılmaması’, %3,2’si ‘Araç ve yürüyüş yollarının kötü olması’, %2,7’si ‘Otopark sayısının az, ücretinin ise fazla olması’, %2,1’i ‘Zorlukla karşılaşmadım’, %1,6’sı ‘Pahalı bir kent olması’ yorumunu yapmıştır (Tablo 37).

Tablo 37. Katılımcıların alanda turistleri gezdirirken karşılaştığı zorluğa göre dağılımı

KARŞILAŞILAN ZORLUKLAR	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Bilgilendirme panosu, yönlendirici tabela eksikliği	34	18,2
Ulaşım, trafik sorunu	28	15,0
Yabancı dil bilen personelin olmaması	27	14,4
Konaklama imkânının (otel sayısı) yetersiz olması	24	12,8
Kentte Turizm Danışma Bürosunun bulunmaması	20	10,7
Lisanslı turist rehberinin bulunmaması	14	7,5
WC eksikliği	11	5,9
Kültür turizminin haricinde alternatif turizm türlerinin yapılmaması	11	5,9
Araç ve yürüyüş yollarının kötü olması	6	3,2
Otopark sayısının az, ücretinin ise fazla olması	5	2,7
Zorlukla karşılaşmadım	4	2,1

Tablo 37'nin devamı

Pahalı bir kent olması	3	1,6
TOPLAM	187*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

'Kente ziyarete gelen turistler için Amasya ne ifade etmektedir?' sorusuna toplam 55 kişinin %27,7'si 'Tarihi bir şehir', %17,9'su 'Şehzadeler Şehri', %9,8'i 'Küçük ve şirin bir şehir' ve 'Kültür şehri', %8,0'i 'Medeniyetler Şehri' ve 'Evliyalar Şehri', %6,2'si 'Kültür turizminin başkenti', %4,5'i 'Anadolu'nun Venediği', %3,6'sı 'Sakin bir şehir', %1,8'i 'Harika bir şehir' ve 'Tablo gibi', %0,9'u 'Mısır, Dondurma' yorumunu yapmıştır (Tablo 38).

Tablo 38. Katılımcıların cevabına göre turistlerin gözünden alanı tanımlayıcı özellik

TANIMLAYICI ÖZELLİK	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Tarihi bir şehir	31	27,7
Şehzadeler Şehri	20	17,9
Küçük ve şirin bir şehir	11	9,8
Kültür şehri	11	9,8
Medeniyetler şehri	9	8,0
Evliyalar Şehri	9	8,0
Kültür turizminin başkenti	7	6,2
Anadolu'nun Venediği	5	4,5
Sakin bir şehir	4	3,6
Harika bir şehir	2	1,8
Tablo gibi	2	1,8
Mısır, Dondurma	1	0,9
TOPLAM	112*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

'Amasya kentine ziyarete gelen yerli-yabancı turist sayısında son yıllarda nasıl bir değişim görmektesiniz?' diye sorulduğunda katılanların %67,3'ü 'Yerli turist sayısı artıyor, yabancı turist sayısı azalıyor', %14,5'i 'Yerli turist sayısı artıyor', %9,1'i 'Her ikisi de azalıyor', %7,3'ü 'Her ikisi de her geçen sene artıyor', %1,8'i 'Yabancı turist sayısı artıyor' yorumunu yapmıştır (Tablo 39).

Tablo 39. Katılımcıların cevabına göre alana gelen turist sayısı değişimi

DEĞİŞİM	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Yerli turist sayısı artıyor, yabancı turist sayısı azalıyor	37	67,3
Yerli turist sayısı artıyor	8	14,5
Her ikisi de azalıyor	5	9,1
Her ikisi de her geçen sene artıyor	4	7,3
Yabancı turist sayısı artıyor	1	1,8
TOPLAM	45	100,0

‘Görüş ve önerileriniz nedir?’ sorusuna toplam 55 kişinin %13,2’si ‘Kentte yönlendirici tabela ve bilgilendirme panolarının yer alması’, %12,9’u ‘Konaklama imkânlarının arttırılması’, %11,8’i ‘Turizm konusunda gerekli altyapının iyileştirilmesi’, %9,3’ü ‘Personele yabancı dil eğitiminin verilmesi’, %8,6’sı ‘Halkın ve esnafın turizm konusunda bilinçlendirilmesi’, %6,8’i ‘Kentın tanıtımının daha iyi, etkili yapılması’ ve ‘Kentte lisanslı turizm rehberi eksikliğinin giderilmesi’, %5,7’si ‘Kültür turizminin haricinde alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi’, %3,9’u ‘Kentın turist rehberi eşliğinde bilinçli olarak gezdirilmesi’, %3,2’si ‘Kentteki WC sayısının arttırılması’, %2,9’u ‘İçeri Şehir’in araç trafiğine kapatılması’, %2,5’i ‘Turistlerin yoğun geldiği dönemde yol yapım çalışmalarının, gerekli tadilatların yapılmaması’ ve ‘Kentın daha temiz tutulmasına dikkat edilmeli’, %2,1’i ‘Kentteki otopark sayısının arttırılması’, %1,8’i ‘Kentın aydınlatmasının daha iyi bir hale getirilmesi’ ve ‘Teleferik projesinin gerçekleştirilmesi’, %1,4’ü ‘Kış turizmi, dağ sporlarının geliştirilmesi’, %1,1’i ‘Doğa turizminin geliştirilmesi’, %0,7’si ‘3D gözlüklerle tarih canlandırılmalı, yaşatılmalı’, %0,4’ü ‘At çiftliği, av ve polygon alanı yapılmalı’, ‘Yeşillik daha yeşil olmalı’ ve ‘El yazması eserler için yeni sergi alanlarının oluşturulması’ yorumunu yapmıştır (Tablo 40).

Tablo 40. Katılımcıların konu hakkındaki görüşlerine göre dağılımı

GÖRÜŞ/ÖNERİLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kentte yönlendirici tabela ve bilgilendirme panolarının yer alması	37	13,2
Konaklama imkânlarının arttırılması	36	12,9
Turizm konusunda gerekli altyapının iyileştirilmesi	33	11,8
Personele yabancı dil eğitiminin verilmesi	26	9,3
Halkın ve esnafın turizm konusunda bilinçlendirilmesi	24	8,6
Kentın tanıtımının daha iyi, etkili yapılması	19	6,8
Kentte lisanslı turizm rehberi eksikliğinin giderilmesi	19	6,8
Kültür turizminin haricinde alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi	16	5,7

Tablo 40'ın devamı

Kentin turist rehberi eşliğinde bilinçli olarak gezdirilmesi	11	3,9
Kentteki WC sayısının artırılması	9	3,2
İçeri Şehir'in araç trafiğine kapatılması	8	2,9
Turistlerin yoğun geldiği dönemde yol yapım çalışmalarının, gerekli tadilatların yapılmaması	7	2,5
Kentin daha temiz tutulmasına dikkat edilmeli	7	2,5
Kentteki otopark sayısının artırılması	6	2,1
Kentin aydınlatmasının daha iyi bir hale getirilmesi	5	1,8
Teleferik projesinin gerçekleştirilmesi	5	1,8
Kış turizmi, dağ sporlarının geliştirilmesi	4	1,4
Doğa turizminin geliştirilmesi	3	1,1
3D gözlüklerle tarih canlandırılmalı, yaşatılmalı	2	0,7
At çiftliği, av ve polygon alanı yapılmalı	1	0,4
Yeşillikler daha yeşil olmalı	1	0,4
El yazması eserler için yeni sergi alanlarının oluşturulması	1	0,4
TOPLAM	280*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

3.3. GZFT Anketi ve AKPBTAD Çalıştayı ile İlgili Bulgular

Düzenlenen AKPBTAD Çalıştayı'ndan önce 40 kişi, çalıştay sırasında da 55 kişi olmak üzere toplam 95 kişiyle gerçekleştirilen GZFT anketine ait yüzde değerleri Tablo 51'de gösterilmiştir.

'Size göre Amasya kentinin güçlü yönleri nedir?' diye sorulduğunda; katılanların %19,0'u ilk sırada 'Kent tarihinin 7500 yıllık zengin ve köklü bir geçmişe sahip olması', %15,3'ü ikinci sırada 'Kentin kültürel ve turizm değerleri açısından zengin olması', %13,8'i üçüncü sırada 'Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizmi teşvik kapsamında belirlenen 15 marka kentten birisi olması, UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alması', %6,9'u dördüncü sırada 'Tarım yapılabilecek alanların varlığı', %6,7'si beşinci sırada 'Kentin havaalanına ve şehirlerarası demiryoluna sahip olması' cevabını vermiştir (Tablo 41).

Tablo 41. GZFT anketine göre Amasya kentinin güçlü yönleri

GÜÇLÜ YÖNLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kent tarihinin 7500 yıllık zengin ve köklü bir geçmişe sahip olması	88	19,0
Kentin kültürel ve turizm değerleri açısından zengin olması	71	15,3
Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizmi teşvik kapsamında belirlenen 15 marka kentten birisi olması, UNESCO Dünya Miras Geçici Listesi'nde yer alması	64	13,8
Tarım yapılabilecek alanların varlığı	32	6,9
Kentin havaalanına ve şehirlerarası demiryoluna sahip olması	31	6,7
Avrupa-İran Uluslararası Transit Karayolunun kentin içinden geçiyor olması	28	6,0
Kentteki suç oranlarının ve suça eğilimin diğer illere göre düşük olması	25	5,4
Kentin yeraltı su kaynakları zenginliği bakımından birçok termal tesise sahip olması	24	5,2
Tarım ürünleri çeşitliliği	22	4,7
Kentte çarpık yapılaşmanın ve gecekonduların olmaması	16	3,4
Kentin bisiklet yollarına sahip olması	16	3,4
Katı Atık ve Atık Su tesislerine sahip olması	14	3,0
Her yıl düzenli olarak festivallerin yapılıyor olması	14	3,0
Kentte alternatif ulaşım aracı olarak bisiklet kullanılması	13	2,8
Modern mahalle semt pazarlarına sahip olması	3	0,6
Diğer (mimari örnekleri, coğrafi ve kültürel zengin potansiyele sahip olması, inanç turizmi)	2	0,4
Yerel ürünlere dayalı geleneksel mutfağa sahip olması	1	0,2
TOPLAM	464*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

'Size göre Amasya kentinin zayıf yönleri nedir?' sorusuna toplam 95 kişinin %13,2'si ilk sırada 'Kentteki konaklama tesisi sayısının az ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı turistlerin kentte konaklamaması ve günübirlik gezip dönüyor olması', %13,0'ü ikinci sırada 'Turizm alanında doğal ve kültürel değerlerin tanıtımının/reklamının yetersiz olması', %11,9'u üçüncü sırada 'Kentin topoğrafyasından kaynaklanan yerleşim yeri, şehir içi trafik ve otopark sorununun olması', %10,0'u dördüncü sırada 'Kentte yer alan kurumlar (Belediye, Valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü vb.) ile sivil toplum kuruluşlarının turizm konusunda koordineli çalışmıyor olması, iletişim eksikliğinin bulunması', %9,8'i beşinci sırada 'Turizm alanında çalışan kişilerin yeterli düzeyde yabancı dil bilmemesi' cevabını vermiştir (Tablo 42).

Tablo 42. GZFT anketine göre Amasya kentinin zayıf yönleri

ZAYIF YÖNLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kentteki konaklama tesisi sayısının az ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı turistlerin kentte konaklamaması ve günübirlik gezip dönüyor olması	62	13,2
Turizm alanında doğal ve kültürel değerlerin tanıtımının/reklamının yetersiz olması	61	13,0
Kentin topoğrafyasından kaynaklanan yerleşim yeri, şehir içi trafik ve otopark sorununun olması	56	11,9
Kentte yer alan kurumlar (Belediye, Valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü vb.) ile sivil toplum kuruluşlarının turizm konusunda koordineli çalışmıyor olması, iletişim eksikliğinin bulunması	47	10,0
Turizm alanında çalışan kişilerin yeterli düzeyde yabancı dil bilmemesi	46	9,8
Kentte turistlerin bilgi alacağı turizm danışma ofisinin, bilgi panoları ya da dijital ekranların olmaması	45	9,6
Sosyal yaşamın yeterince gelişmemiş olması ve rekreatif etkinlik çeşitliliğinin az olması	27	5,8
Şehir içi ulaşımında raylı sistemin bulunmaması	22	4,7
Kentte yapılan turizm türünün az olması	22	4,7
Kentteki nitelikli yeşil alanların az olması	22	4,7
Kentin altyapı sisteminin zayıf olması	21	4,5
Yeşilirmak Nehri'nin taşımacılıkta kullanılmaması	15	3,2
Turistlere kaliteli hizmet sunmak için yeterli sayıda nitelikli personelin olmaması	12	2,6
Lisanslı (kokartlı) rehber bulunmaması	6	1,3
Diğer (hava kirliliği-doğrudan insan ve tarihi yapıların sağlığına olumsuz etki yapıyor, koruma stratejileri-yapıların yeniden değerlendirilmesi, şehrin kendi öz benliğini yansıtamaması, sağlık kuruluşlarının yetersizliği)	3	0,6
Yaşlılar için spor olanaklarının kısıtlı olması	2	0,4
TOPLAM	469*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Size göre Amasya kentinin fırsatları nedir?’ diye sorulduğunda; katılanların %19,0’u ilk sırada ‘Kentin bozulmamış geleneksel mimari dokuya sahip olması’, %16,2’si ikinci sırada ‘Kentin içerisinden geçen doğal bir koridor olan Yeşilirmak Nehri’ne sahip olması’, %13,6’sı üçüncü sırada ‘Alternatif turizm türleri (bisiklet turizmi, gastronomi turizmi, sağlık ve termal turizm, doğa turizmi, yaşlı ve engelli turizmi vb.) potansiyeline sahip olması’, %13,0’ü dördüncü sırada ‘Yöresel ürünlerin marka haline getirilebilme potansiyeli’, %11,5’i beşinci sırada ‘Çorum, Tokat ve Samsun (TR83 Bölgesi) illeri ile ortak bir turizm destinasyonu oluşturma potansiyeli’ cevabını vermiştir (Tablo 43). En çok tercih edilen beş cevap beklenen bir sonuçtur.

Tablo 43. GZFT anketine göre Amasya kentinin fırsatları

FIRSATLAR	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Kentin bozulmamış geleneksel mimari dokuya sahip olması	88	19,0
Kentin içerisinde geçen doğal bir koridor olan Yeşilirmak Nehri'ne sahip olması	75	16,2
Alternatif turizm türleri (bisiklet turizmi, gastronomi turizmi, sağlık ve termal turizm, doğa turizmi, yaşlı ve engelli turizmi vb.) potansiyeline sahip olması	63	13,6
Yöresel ürünlerin marka haline getirilebilme potansiyeli	60	13,0
Çorum, Tokat ve Samsun (TR83 Bölgesi) illeri ile ortak bir turizm destinasyonu oluşturma potansiyeli	53	11,5
Yeşilirmak Şişirme Projesi tamamlandığında kente gelen turist sayısının artma beklentisi	51	11,0
Kentteki otellerde SPA&Wellness altyapısının geliştirilebilecek potansiyelinin olması	32	6,9
Kent halkı teşvik edilerek tarım turizminin geliştirilme potansiyeli	26	5,6
Artan tarım ürünlerini pazarlamak için yeni semt pazarlarının kurulma potansiyeli	12	2,6
Dünyada ve ülkemizde etnik turizmin önem kazanması	2	0,4
TOPLAM	462*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

‘Size göre Amasya kentinin tehditleri nedir?’ sorusuna toplam 95 kişinin %21,8’i ilk sırada ‘Turizmde personel olarak çalışacak iş gücünün bulunmaması, aktif nüfusun düşük olması’, %21,4’ü ikinci sırada ‘Tarihi dokunun bozulması’, %14,4’ü üçüncü sırada ‘Turizmde rekabetçi illerin çoğalması’ cevabını vermiştir (Tablo 44). En çok tercih edilen üç cevap beklenen bir sonuçtur.

Tablo 44. GZFT anketine göre Amasya kentinin tehditleri

TEHDİTLER	KİŞİ SAYISI	YÜZDE (%)
Turizmde personel olarak çalışacak iş gücünün bulunmaması	62	21,8
Tarihi dokunun bozulması	61	21,4
Turizmde rekabetçi illerin çoğalması	41	14,4
Nüfusla birlikte çok katlı binalara eğilimin olması	36	12,6
Tarım alanları/doğal alanların konut ya da sosyal tesis alanı olarak açılması	36	12,6
Kronik enflasyon ve gelirden düşme	28	9,8
Geleneksel mimari dokunun yok olma tehlikesi	15	5,3
Ülkenin tarım politikasının olmaması	4	1,4
Diğer (yapılaşmanın plansız ve uyumsuz olması, yeni etkinlik ve müze kaygısı ile kent kimliğine uyumsuz yapılaşmadan kaçınmak)	2	0,7
TOPLAM	285*	100,0

*Soru çoklu yanıt olduğu için kişi sayısı (N) örneklem hacmini geçmektedir.

AKPBTAD Çalıştayı'na katılan katılımcıların detaylı listesi EK 7'de verilmiştir. Moderatör eşliğinde yönetilen çalıştayda katılımcılara ilk olarak 'Gastronomi turizmi ile alakalı dikkat çeken şeyler nelerdir?' sorusu sorularak sözlü cevap vermeleri istenmiştir. Gelen cevaplar doğrultusunda ortak bir cevap olarak 'toyga çorbası, dolma, keşkek tanıtımı için gastronomi rotası belirlenmesi hedeflenmektedir' ifadesi belirlenmiştir.

İkinci olarak otel işletmecilerine 'Yöresel yemekleri lokantalarda sunuyor musunuz?' ve 'Gelen tercih ediyor mu?' diye sorularak her iki soru için de 'Evet' cevabı alınmıştır.

Katılımcılardan birisi çalıştay yürütücüsüne 'Amasya kentinde peyzajla ilgili hangi sorunları tespit ettiniz?' sorusunu sormuştur. Yürütücü tarafından soruya 'Amasya kentindeki tarihi dokunun yeşil doku ile devamlılığı sağlanmıyor' cevabı verilmiştir.

Üçüncü olarak çalıştaya katılan paydaşlara 'Amasya kentinde turizm konusunda en önemli sorunlar nelerdir?' diye sorularak cevapları dağıtılan yapışkanlı not kâğıtlarına yazmaları istenmiştir. Bu soruya toplam 135 cevap verilmiştir. Cevaplar yapışkanlı not kâğıtlarından değiştirilmeden aynen alınarak yüzde değerleri hesaplanmıştır. Katılanların %6,8'i 'Kamu ve yerel halkın turizm konusunda bilinç ve bilgi eksikliği', %2,2'si 'yerelde tüm paydaşlar arasındaki iletişim düzeyi eksikliği', %16,4'ü 'turizme yönelik tanıtım eksikliği', %15,6'sı 'konaklama', %6,8'i 'kentnin turizm potansiyelinin yeterince kullanılmaması, kentsel ve estetik görüş', %3,7'si 'yeşil alan ve sosyal etkinlik eksikliği', %3,0'ü 'turist koridorlarının olmaması', %0,7'si 'turiste farklı senaryoların sunulmaması', %16,4'ü 'araç ve yaya ulaşımı sorunu', %0,7'si 'hava kirliliği', %0,7'si 'Yeşilirmak kirliliği', %0,7'si 'hizmet sektörü yetersizliği', %0,7'si 'tarihi yapı ve bina restorasyonunda finans sorunu', %0,7'si 'bilgilendirme ve yönlendirme tabelalarının olmaması', %0,7'si 'koruma', %2,2'si 'şehir bünyesinde yeterli rehberlik faaliyetinin olmaması', %1,5'i 'kentteki yapılaşma fazlalığı', %0,7'si 'geleneksel konutların yeniden işlevlendirilmesi', %0,7'si 'kentnin sadece Yalıboyu kısmının insanlara sunulması', %0,7'si 'müzelerin nitelik sorunu', %0,7'si 'yabancı turist sayısının az olması', %3,0'ü 'gezilecek kültürel alanların az olması ya da bilinmemesi', %0,7'si 'Yeşilirmak'ın yeterince kullanılmaması', %2,2'si 'turistik altyapının eksikliği', %0,7'si 'yabancı dil bilen personelin az olması', %0,7'si 'kentnin değişime ve yeniliğe açık bir toplum olmaması', %1,5'i 'ticari kaygıdan doğan olumsuzluklar', %1,5'i 'turizm gelirlerinin azlığı', %0,7'si 'yürünemeyen bir kent olması', %0,7'si 'modern pazarlama ve tanıtım teknikleri yerine konvansiyonel tekniklerinin kullanılması' cevabını vermiştir.

Dördüncü olarak katılımcılara ‘Kente ailemle günübirlik gezmeye gelsem bana nereleri gezdirmeyi, neler yaptırmayı ve neler yememi önerirsiniz? (kültür ve doğa seviyoruz)’ diye sorularak bireysel günübirlik senaryolar oluşturmaları ve bunları dağıtılan yapışkanlı not kâğıtlarına yazmaları istenmiştir. Soruyu 37 kişi cevaplamış olup katılımcılardan 3 kişi ‘ne yedirirsiniz?’ sorusuna cevap vermemiştir. Cevaplar yapışkanlı not kâğıtlarından değiştirilmeden aynen alınarak Tablo 45’te gösterilmiştir.

Tablo 45. AKPBTAD Çalıştay’ında katılımcıların bireysel oluşturduğu günübirlik turizm senaryoları

GÜNÜBİRLİK SENARYOLAR		
1	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu Evleri, Kral Kaya Mezarları, Amasya Kalesi, Müzeler (Mumya), Camiler gezilmeli ve termal ziyareti yapılmalı
	Ne yedirirsiniz	Yaprak sarma, çörek, toyga çorbası, kiraz, elma
2	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu gezisi, müzeler, Amasya Kalesi, Ferhat ile Şirin Müzesi, Boraboy Gölü gezisi
	Ne yedirirsiniz	-
3	Nereleri gezdirirsiniz	Amasya doğası ve çevre ilçeleri gezmek
	Ne yedirirsiniz	Yöresel yemekler
4	Nereleri gezdirirsiniz	Tarihi yerler (Müzeler, tarihi alanlar)
	Ne yedirirsiniz	Bamya, güveç, keşkek
5	Nereleri gezdirirsiniz	Kaplıca gezisi, Yalıboyu Evleri, Müzeler
	Ne yedirirsiniz	Yöresel lezzetler (bakla dolması, mangal, keşkek)
6	Nereleri gezdirirsiniz	Kral Kaya Mezarları, Amasya Kalesi, İçeri Şehir, Bimarhane, Camileri gezmek ve bisikletle şehir turu yapmak
	Ne yedirirsiniz	Bakla dolması, keşkek
7	Nereleri gezdirirsiniz	Sofular Mah., Kral Kaya Mezarları, Gözlek ve Terziköy Kaplıcaları, İçeri Şehir
	Ne yedirirsiniz	Keşkek, bakla dolması, toyga çorbası
8	Nereleri gezdirirsiniz	Saraydüzü Kışlası, Amasya Müzesi, Kale, Kızlar Sarayı, Çakallar Tepesi, Bimarhane, Cami ve türbeler, Yalıboyu, İçeri Şehir’deki Kültür Evleri, Bayezid Külliyesi, tarihi mahalleler (Sofular Mah.)
	Ne yedirirsiniz	Amasya çöreği, dondurma, semaver çayı
9	Nereleri gezdirirsiniz	Tarihi mekânlar ile Boraboy Gölü’nde kır-doğa yürüyüşü
	Ne yedirirsiniz	Etlı bamya
10	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu Evleri, Kral Kaya Mezarları ve Müzeler, Gözlek ve Terziköy Kaplıcaları
	Ne yedirirsiniz	Keşkek, bakla dolması, bamya
11	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu Evleri, Kral Kaya Mezarları, Amasya Kalesi, Arkeoloji Müzesi, Şehzadeler Müzesi, Saraydüzü Kışlası, Sofular Mah., Boraboy Gölü, Şehzadeler Müzesi’nde yeşil perde teknolojisi ile şehzadelerle anı fotoğrafı çekinmek
	Ne yedirirsiniz	Keşkek ve toyga çorbası
12	Nereleri gezdirirsiniz	Amasya Kalesi, Kral Kaya Mezarları, Yalıboyu Evleri, Sofular Mah., Boraboy Gölü, Tarihi camiler, Ferhat-Şirin Su Kanalı
	Ne yedirirsiniz	-
13	Nereleri gezdirirsiniz	Hatuniye Mah. (İçeri Şehir), Müzeler, Sofular Mah., Amasya Kalesi,

	Ne yedirirsiniz	Kızlar Sarayı, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Boraboy Gölü'nde deniz bisikleti, Yedikır Barajı'nda kuş gözlemi Keşkek, toyga çorbası, bamyası, Amasya yağlısı, bakla dolması, semaver çayı
14	Nereleri gezdirirsiniz	Ferhat ile Şirin Müzesi, Amasya Kalesi, Şehzadeler Gezi Yolu, İçeri Şehir, müzeler
	Ne yedirirsiniz	Keşkek, bakla dolması
15	Nereleri gezdirirsiniz	Tarihi yerler ve kaplıcalar
	Ne yedirirsiniz	Etlı bamyası, keşkek, Tokat Kebabı (Ali Kaya Restaurant)
16	Nereleri gezdirirsiniz	Kral Kaya Mezarları, müzeler, Şehzadeler Müzesi, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş
	Ne yedirirsiniz	Bakla dolması ve keşkek
17	Nereleri gezdirirsiniz	Müzeler, Yalıboyu Evleri, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Boraboy Gölü
	Ne yedirirsiniz	Keşkek
18	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu Evleri, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Saraydüzü Kışla Binası
	Ne yedirirsiniz	Keşkek
19	Nereleri gezdirirsiniz	Kral Kaya Mezarları, Hazeranlar Konağı, Arkeoloji Müzesi, yaya olarak kenti gezmek
	Ne yedirirsiniz	Keşkek, bamyası, Amasya çöreği
20	Nereleri gezdirirsiniz	Hatuniye Mah., Kral Kaya Mezarları, Kızlar Sarayı, Yalıboyu Evleri, Sofular Mah., Çakallar Tepesi, Şehzadeler Müzesi, Saraydüzü Kışla Binası
	Ne yedirirsiniz	Keşkek, bakla dolması, Amasya yağlısı, bamyası, Amasya çöreği, elma
21	Nereleri gezdirirsiniz	Şehzadeler Gezi Yolu ve İçeri Şehir'de yürüyüş, arabayla Amasya Kalesi, Çakallar Tepesi
	Ne yedirirsiniz	-
22	Nereleri gezdirirsiniz	Bimarhane, Müze, Bayezid Cami, İçeri Şehir, Kral Kaya Mezarları, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Boraboy Gölü'nde piknik yapmak
	Tablo 41'in devamı	
	Ne yedirirsiniz	Semaver çayı, bakla dolması, Amasya çöreği, Amasya yağlısı
23	Nereleri gezdirirsiniz	Harşena Kalesi, Sofular Mah., Yalıboyu Evleri, Boraboy Gölü, Ferhat Dağı seyir alanı, Boraboy'da doğa yürüyüşü, şehir içinde yürüyüş
	Ne yedirirsiniz	Bakla dolması, keşkek, otlu çörek
24	Nereleri gezdirirsiniz	Kral Kaya Mezarları, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Yalıboyu Evleri
	Ne yedirirsiniz	Amasya çöreği
25	Nereleri gezdirirsiniz	Amasya Kalesi, İçeri Şehir, Hazeranlar Konağı, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Kral Kaya Mezarları, Boraboy Gölü'nde piknik yapmak
	Ne yedirirsiniz	Toyga çorbası ve keşkek
26	Nereleri gezdirirsiniz	Kral Kaya Mezarları, Amasya Müzesi, Hazeranlar Konağı, Biharhane, Boraboy Gölü
	Ne yedirirsiniz	Amasya çöreği, keşkek, bamyası
27	Nereleri gezdirirsiniz	İçeri Şehir, Kral Kaya Mezarları, Ferhat ile Şirin Müzesi, Boraboy Gölü, yaya olarak kenti gezmek
	Ne yedirirsiniz	Toyga çorbası, etli bamyası, keşkek, bakla dolması, Amasya yağlısı
28	Nereleri gezdirirsiniz	Arkeoloji Müzesi, Çilehane, II. Bayezid Cami, Boraboy Gölü'nde piknik yapmak, akşam hamama gitmek
	Ne yedirirsiniz	Bakla dolması, toyga çorbası, Amasya çöreği, semaver çayı
29	Nereleri gezdirirsiniz	Hazeranlar Konağı, Çağlayan Köprüsü'nde kahvaltı yapmak, Çilehane, Pir İlyas Türbesi, Sofular Mah., Ferhat ile Şirin Müzesi, Yalıboyu Evleri
	Ne yedirirsiniz	Tokat Kebabı (Ali Kaya Restaurant)
30	Nereleri gezdirirsiniz	Hazeranlar Konağı, II. Bayezid Cami, Boraboy Gölü, Gökmedrese Cami, Burmalı Minare Cami, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş
	Ne yedirirsiniz	Toyga çorbası, keşkek, bamyası
31	Nereleri gezdirirsiniz	Müzeler, Yalıboyu Evleri, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş
	Ne yedirirsiniz	Toyga çorbası, etli bamyası, keşkek, bakla dolması, Amasya çöreği, Amasya yağlısı
32	Nereleri gezdirirsiniz	Aynalı Mağara, Amasya Kalesi, Büyük Ağa Medresesi, Saraydüzü Kışla Binası, Bayezid Külliyesi, Pirlar Mah., Biharhane, Hatuniye Mah., Kral

		Kaya Mezarları, Yörgüç Paşa Cami, Gökmedrese Cami, Arkeoloji Müzesi, Ferhat Su Kanalı, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş
	Ne yedirirsiniz	Bakla dolması, etli bamya, Amasya yağlısı, Amasya çöreği
33	Nereleri gezdirirsiniz	Müze ve tarihi yerler, kenti yürüyerek dolaşmak
	Ne yedirirsiniz	Bakla dolması, keşkek, dondurma
34	Nereleri gezdirirsiniz	Amasya Kalesi, İçeri Şehir, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Arkeoloji Müzesi, Minyatür Amasya Müzesi, Şehzadeler Müzesi, diğer müzeler, zaman kalırsa Boraboy Gölü
	Ne yedirirsiniz	Toyga çorbası, bakla dolması, Amasya çöreği
35	Nereleri gezdirirsiniz	Tarihi ve sivil mimari örnekleri, hamam mimarisi ve kültürü
	Ne yedirirsiniz	Amasya çöreği, bakla dolması, keşkek
36	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu Evleri, Çakallar Seyir Terası, Boraboy Gölü'nde doğa yürüyüşü
	Ne yedirirsiniz	Toyga çorbası, keşkek, Amasya çöreği
37	Nereleri gezdirirsiniz	Yalıboyu Evleri, Şehzadeler Gezi Yolu'nda yürüyüş, Kızlar Sarayı, Hatuniye Mah., Sultan Bayezid Camisi'nde namaz kılma, Çakallar Seyir Terası'ndan kente bakış
	Ne yedirirsiniz	Keşkek, bakla dolması

Beşinci olarak katılımcılara '2-3 günlük konaklama yapsam nereleri gezdirmeyi, neler yaptırmayı ve ne yedirmeyi önerirsiniz?' diye sorularak bireysel 3 günlük senaryolar oluşturmaları ve bunları dağıtılan yapışkanlı not kâğıtlarına yazmaları istenmiştir. Soruyu 33 kişi cevaplamış olup katılımcılardan 10 kişi 'ne yedirirsiniz?' sorusunu cevaplamamıştır. Cevaplar yapışkanlı not kâğıtlarından değiştirilmeden aynen alınarak Tablo 46'da gösterilmiştir.

Tablo 46. AKPBTAD Çalıştay'ında katılımcıların bireysel oluşturduğu 3 günlük turizm senaryoları

3 GÜNLÜK SENARYOLAR		
1	1. Gün	Boraboy Gölü gezisi
	2. Gün	Akdağ Yayla ve Yedikır Barajı gezisi
	3. Gün	Terziköy ve Gözlek Kaplıcaları
	Konaklama	Amasya Öğretmen Evi'nde
	Yemek	Semaver çayı ve Amasya çöreği
2	1. Gün	
	2. Gün	Şehir turu
	3. Gün	
3	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Amasya yağlısı
4	1. Gün	Merzifon gezisi ve Topuz Kebabı yeme
	2. Gün	Kaplıcaları (Gözlek, Terziköy, Hamamözü) gezme
	3. Gün	Boraboy Gölü, Yedikır Barajı, şehir turu
	Konaklama	Ev halkında
	Yemek	Yöresel yemekler
5	1. Gün	Çevre il ve ilçeleri gezme
	2. Gün	

	3. Gün	Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	Konaklama	Polis Evi veya Öğretmen Evi'nde
	Yemek	Keşkek, bakla dolması
6	1. Gün	Şehir turu
	2. Gün	Merzifon ilçesi gezisi ve Gümüşhacıköy ilçesi şarap üretim anbarları, anıtsal ve sivil mimari örnekleri
	3. Gün	Boraboy Gölü ve kaplıcalar
	Konaklama	Boraboy Gölü'nde bungalovda ve Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Keşkek
7	1. Gün	
	2. Gün	Çevre ilçeleri gezme
	3. Gün	
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Yerel lezzetler
8	1. Gün	Göynücek ilçesi Gökçeli Kalesi ve Ziyere Ayna Mağara gezisi, kütüphane el yazma eserlerini inceleme
	2. Gün	Yedikır Barajı, Derin Öz Barajı
	3. Gün	Merzifon ilçesi gezintisi ve Topuz Kebabı yeme
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Yerel lezzetleri deneme
9	1. Gün	Amasya Müzesi, Sultan Bayezid Cami, Kızlar Sarayı, Saraydüzü Kışla Binası
	2. Gün	Merzifon'da tarihi mekânları gezme
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde doğa yürüyüşü ve Terziköy kaplıcaları
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otelde ya da Boraboy Gölü'nde bungalovda
	Yemek	Etlı bamyaya, keşkek, yoğurtlu börülce çorbası
10	1. Gün	Şehir turu (Ferhat Şirin Kanalı, Kral Kaya Mezarları)
	2. Gün	Yeşil doğa gezintisi Boraboy Gölü
	3. Gün	Terziköy Kaplıcası
	Konaklama	Boraboy Gölü ya da Yalıboyu'ndaki otellerin birisinde
	Yemek	Amasya çöreği, keşkek, etli bamyaya
11	1. Gün	Şehir turu (Ferhat Şirin Kanalı, Aynalı Mağara, Çakallar Tepesi)
	2. Gün	
	3. Gün	Boraboy Gölü
	Tablo 42'nin devamı	
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisi
	Yemek	-
12	1. Gün	Şehir merkezi turu akşam Çakallar Tepesi'nden seyir
	2. Gün	Boraboy Gölü
	3. Gün	Sofular Mah. ve alışveriş yerleri
	Konaklama	İçeri Şehir ve Boraboy Gölü'nde
	Yemek	-
13	1. Gün	
	2. Gün	Çevre il ve ilçeleri gezme (Samsun, Sinop, Ordu, Merzifon)
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde kamp yapma
	Konaklama	Boraboy Gölü'nde bungalovda
	Yemek	Amasya çöreği, bkl dolması, keşkek, dondurma
14	1. Gün	Şehir turu
	2. Gün	
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Amasya çöreği, keşkek, bakla dolması, bamyaya
15	1. Gün	
	2. Gün	Şehir turu (Kral Kaya Mezarları, Kızlar Sarayı, Yalıboyu Evleri, Şehzadeler Gezi Yolu)
	3. Gün	
	Konaklama	Taşhan
	Yemek	Keşkek, Amasya çöreği, semaver çayı
16	1. Gün	Milli parklar gezintisi (Boraboy Gölü ve Yedikır Barajı)
	2. Gün	Kaplıcalara gitme
	3. Gün	Yayla köyleri veya tarihi ve doğal güzellikleri olan köyleri gezme

	Konaklama	Çakallar'da
	Yemek	-
17	1. Gün	Şehir turu (müzeler, tarihi alanlar, camiler, türbeler, kültür evlerini ziyaret)
	2. Gün	Kaplıcalara gitme
	3. Gün	Boraboy Gölü ve Yedikır Barajı'na gitme
	Konaklama	Büyük Amasya Oteli'nde
	Yemek	Keşkek
18	1. Gün	Kaplıcalara gitme
	2. Gün	Şehir turu (müzeler, Şehzadeler Gezi Yolu), yürüyüş, bisiklet turu, alışveriş
	3. Gün	Milli Parklar (Boraboy Gölü ve Yedikır Barajı)
	Konaklama	Büyük Amasya Oteli'nde
	Yemek	Toyga çorbası, keşkek, Amasya çöreği
19	1. Gün	Boraboy Gölü
	2. Gün	Yedikır Barajı ve Merzifon ilçesi gezintisi
	3. Gün	Şehir turu (müzeler) ve Terziköy Kaplıcası'na gitme
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Mangal yapma, Amasya çöreği, çay ve nargile
20	1. Gün	Boraboy Gölü
	2. Gün	Ormanözü veya Babagözü Yaylası'na gitme, kamp yapma
	3. Gün	Şehir turu ve Terziköy Kaplıcası'na gitme
	Konaklama	1 gece Boraboy Gölü, 1 gece yayla, 1 gece Terziköy Kaplıcası'nda
	Yemek	-
21	1. Gün	Şehir turu (Ferhat ile Şirin Müzesi, Kale, müzeler, Şehzadeler Gezi Yolu)
	2. Gün	Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	3. Gün	Yedikır Barajı'nda piknik yapma
	Konaklama	Boraboy Gölü'nde bungalovda ya da kent halkının evinde
	Yemek	Keşkek, bakla dolması, Amasya çöreği
22	1. Gün	Şehir turu (müze, cami ve türbeler)
	2. Gün	
	3. Gün	Boraboy Gölü
	Konaklama	Kent halkının evinde
	Yemek	Bakla dolması, keşkek, Amasya çöreği, mangal, semaver çayı, et yemekleri
23	1. Gün	Şehir turu (Kültür gezisi)
	Tablo 42'nin devamı	
	2. Gün	Yayla ziyareti
	3. Gün	Çevre ilçeler gezintisi (hamam, ören yeri, göl, piknik)
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	Yerel tatlar
24	1. Gün	Şehir turu ve Lokman Hekim Tepesi
	2. Gün	Yedikır Barajı veya Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	3. Gün	Terziköy Kaplıcası'na gitme
	Konaklama	İçeri Şehir'de butik otelde
	Yemek	-
25	1. Gün	Boraboy Gölü
	2. Gün	
	3. Gün	Kaplıcalara gitme, meyve bahçesi ziyareti
	Konaklama	Boraboy Gölü'nde bungalovda
	Yemek	Fırında kuzu
26	1. Gün	Şehir turu ve Terziköy veya Gözlek Kaplıcası'na gitme
	2. Gün	
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde doğa yürüyüşü ve piknik yapma
	Konaklama	1 gece kaplıca, 1 gece Boraboy Gölü'nde bungalovda
	Yemek	-
27	1. Gün	Şehir turu (müzeler)
	2. Gün	Boraboy Gölü
	3. Gün	Terziköy veya Hamamözü Kaplıcası'na gitme
	Konaklama	1 gece Boraboy Gölü'nde bungalov, 1 gece kaplıcada
	Yemek	-
28	1. Gün	Şehir merkezi turu (müze, İçeri Şehir, Kral Kaya Mezarları, Bimarhane, camiler)

	2. Gün	Yedikır Barajı'nda piknik yapma
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	Konaklama	1 gece İçeri Şehir'de butik otel, 1 gece Boraboy Gölü'nde bungalovda
	Yemek	Amasya çöreği, keşkek, Amasya yağlısı, semaver çayı, bakla dolması
29	1. Gün	Boraboy Gölü
	2. Gün	Şehir merkezi turu
	3. Gün	Çevre ilçelere ve kaplıcaya gitme
	Konaklama	Yalıboyu'ndaki butik otellerden birisinde
	Yemek	-
30	1. Gün	Şehir merkezi turu (Şehzadeler Gezi Yolu, Çilehane, müze)
	2. Gün	
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	Konaklama	Sarıkonak veya Apple Palace'de
	Yemek	Toyga çorbası ve keşkek
31	1. Gün	Şehir merkezi turu (müzeler ve tarihi alanlar)
	2. Gün	Teriköy Kaplıcaları ve Boraboy Gölü'nde doğa yürüyüşü
	3. Gün	Merzifon ve Yedikır Barajı gezisi
	Konaklama	İçeri Şehir'de butik otelde
	Yemek	-
32	1. Gün	Şehir merkezi turu
	2. Gün	
	3. Gün	Boraboy Gölü'nde piknik yapma
	Konaklama	İçeri Şehir'de butik otelde
	Yemek	Bakla dolması, Amasya yağlısı, Amasya çöreği, etli bamya
33	1. Gün	Boraboy Gölü
	2. Gün	Yedikuğular Kuş Cenneti
	3. Gün	Terziköy ve Arkutbey Kaplıcası'na gitme
	Konaklama	1 gece Boraboy Gölü'nde bungalov, 1 gece kaplıcada
	Yemek	-

Altıncı olarak katılımcılara 'Yerli turistler Amasya'da nereleri geziyor ve ne kadar vakit geçiriyor?' diye sorularak sözel cevaplamaları istenmiştir. 'Yeşilirmak kenarı', 'Sultan II. Bayezid Camii', 'Kütüphane', 'Müzeler', 'Kral Kaya Mezarlıkları', 'Camiler' ile 'Yarım gün' ya da 'Bir gün' cevapları verilmiştir.

Yedinci olarak katılımcılara 'Yabancı turistler Amasya'da nereleri geziyor, ne tür sorunlarla karşılaşılıyor ve önerileriniz nedir?' diye sorularak sözel cevaplamaları istenmiştir. 'Karadeniz turu içerisinde geliyorlar yaklaşık 3 saat harcıyorlar', 'Arkeoloji Müzesi'ne gelip Yalıboyu'ndan geçerek şehri terk ediyorlar', 'Motosikletle gelip Boraboy Gölü'ne kamp yapmaya gidiyorlar', 'Kent merkezinde 3 saat serbest zamanları oluyor', 'Yabancı turist konakladığı otelde trafik seslerinden rahatsızlık duyuyor', 'Yabancı turiste Türk kültürünü yaşatmaları için halkın evini açıp misafir edebileceği önerisini sunmak', 'Roma'daki gibi eski ve yeni olarak ayırabilecekleri önerisini sunmak', '12-22 Haziran festivalinin tanıtımının daha iyi yapılması', 'Modern ve yenilikçi tanıtım çalışmalarının yapılması gerektiği', 'Yatak kapasitesinin artırılması' ve 'Ulaşım ağının iyi planlanması gerektiği' cevapları verilmiştir.

Çalıştayın öğleden sonraki kısmında moderatör tarafından iki gruba ayrılan katılımcılardan ilk gruba ‘Turistlerin günübirlik programı için ilk 3 öneriniz nedir?’ diye sorularak grupça Amasya kentine ziyarete gelen turistlere yönelik detaylı günübirlik turizm senaryoları oluşturmaları istenmiştir. Senaryolar 50x70 cm ebatlarında beyaz kâğıtlara yazılmış olup değiştirilmeden aynen alınarak Tablo 47’de gösterilmiştir.

Tablo 47. AKPBTAD Çalıştayında grup 1 tarafından hazırlanan günübirlik turizm senaryoları

S. NO	ÖNCELİKLİ MÜZELER
1	Amasya Müzesi
2	II. Bayezid Külliyesi
3	Hazaranlar Konağı
4	Kızlar Sarayı-Kral Kaya Mezarları
5	Sabuncuoğlu Şerefeddin Tıp Müzesi
6	Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi
S. NO	DİĞER MÜZELER
1	Amasya Minyatür Müzesi
2	Şehzadeler Müzesi
3	Ferhat ile Şirin Müzesi
4	Orman Müzesi
S. NO	CAMİ VE TÜRBELER
1	II. Bayezid Külliyesi
2	Gökmedrese Camii
3	Torumtay Türbesi ve Camii
4	Çilehane Camii
5	Burmalı Minare Camii
6	Yörgüç Paşa Camii
7	Mehmet Paşa Camii
8	Kurtboğan Türbesi
S. NO	TARİHİ VE KÜLTÜREL YAPILAR
1	Harşena Kalesi
2	Yalıboyu Evleri
3	Aynalı Mağara
4	Alçak Köprü
5	Bedesten
S. NO	DOĞA TURİZMİ
1	Festival Turizmi (kiraz, elma, baraklı üzümü)
2	Tarımsal Turizm
3	Boraboy Gölü
S. NO	GASTRONOMİ TURİZMİ
1	Amasya çöreği ve semaver çayı
2	Çiçek bamyası
3	Bakla dolması
4	Toyga çorbası
5	Keşkek
6	Dondurma
7	Sokak lezzetleri
S. NO	FOTOĞRAF ÇEKİLECEK MANZARALAR
1	Amasya Kalesi
2	Çakallar Tepesi
3	Paraşüt Tepesi
4	Yalıboyu

Tablo 47'nin devamı

5	Sofular Mahallesi
6	Boraboy Gölü (İlkbahar ve sonbahar manzarası)
7	Yedikır Kuş Gözlem Evi ve Manzara
S. NO	KAPLICA TURİZMİ (TERMAL)
1	Terziköy Kaplıcası
2	Gözlek Kaplıcası
S. NO	GELENEKSEL KÜLTÜR VE EL SANATLARI
1	Hamam
2	El Sanatları
S. NO	PARKUR ROTASI
1	Kültür Parkuru İstasyon Köprüsü'nden başlar Saat Kulesi, İçeri Şehir ve İstasyon Köprü'de biter (3 km)
2	Doğa Parkuru Şamlar Mahallesi Amasya Kalesi yolunda başlar Kurşunlu Mahallesi'nde biter (5 km)
3	Kongre Festivali 12-22 Haziran Atatürk'ü Anma Kültür ve Sanat Festivali
S. NO	ALTERNATİF ROTALAR
1	Tren Seyahati
2	Bisiklet Turu
3	Fayton Gezintisi
4	Sandal Gezintisi
5	Teleferik Gezintisi

Moderatör tarafından iki gruba ayrılan katılımcılardan ikinci gruba 'Turistlerin 3 günlük programı için ilk 3 öneriniz nedir?' diye sorularak grupça Amasya kentine ziyarete gelen turistlere yönelik detaylı 3 günlük turizm senaryoları oluşturmaları istenmiştir. Senaryolar 50x70 cm ebatlarında beyaz kâğıtlara yazılmış olup değiştirilmeden aynen alınarak Tablo 48'e gösterilmiştir.

Tablo 48. AKPBTAD Çalıştayı'nda grup 2 tarafından hazırlanan 3 günlük turizm senaryoları

AMASYA İLÇELER TURİZM AKSLARI	
AKS 1	BORABOY-TAŞOVA
a	Boraboy-Sarıçiçek Yaylası, Boraboy Gölü Tabiat Parkı (Biyolojik Çeşitlilik, Mesire Alanı, Festival Alanı, Kamp Alanı, Kuş Gözlemi, Karınca Gözlem, Piknik, Restoran, Göl Gezisi, Yürüyüş Parkuru, Offroad, Doğa Fotoğrafçılığı, Şifalı Su)
b	Taşova - Alparslan Müzesi, Perşembe Günü Köy Pazarı, Haşhaşlı ve Cevizli Çörekler, Baraklı Şelalesi, Taşova Balı, Asma Yaprağı
c	Aks üzerinde Doğa Fotoğrafçılığı, Çeltik Tarları, Haşhaş Tarlaları, Haziran Ayında Bamya Çiçekleri, Yeşil Yenice Balık Çiftliği, Yassıçal Ergonaş Baba Türbesi ve Balık Çiftliği
AKS 2	GÖYNÜCEK-EZİNEPAZARI-KALEKÖY
a	Göynücek Bamya Borsası (Eylül – Ekim Ayı), Termal Su ve Sağlık Turizmi (Gözlek ve Terziköy Termal Oteller [5 Yıldızlı Otel]), Ilısu Şifalı Su ve Hamam, Tünelle inilebilen Gökçeli Kalesi, Köy Pazarı (Perşembe Günü –Temmuz, Ağustos, Eylül aylarında her türlü tarımsal ürün bulunabilir), Resmi Av Turizmi, Serçoban
b	Ezinepazarı Ezinepazarı Hanı (Yöresel Semt Pazarı ve Doğal Ürünler ve El işleri-kilim-ipek halı dokuma atölyeleri)
c	Kaleköy Ahşap evler, ahşap minareli cami
d	Aks üzerinde Doğantepe-Oluz Höyük arkeolojik kazı alanı, Gökhöyük, Tarımsal Çiftlikler, Çiftlik Turizmi, Tarımsal Ürün Çeşitliliği

Tablo 48'in devamı

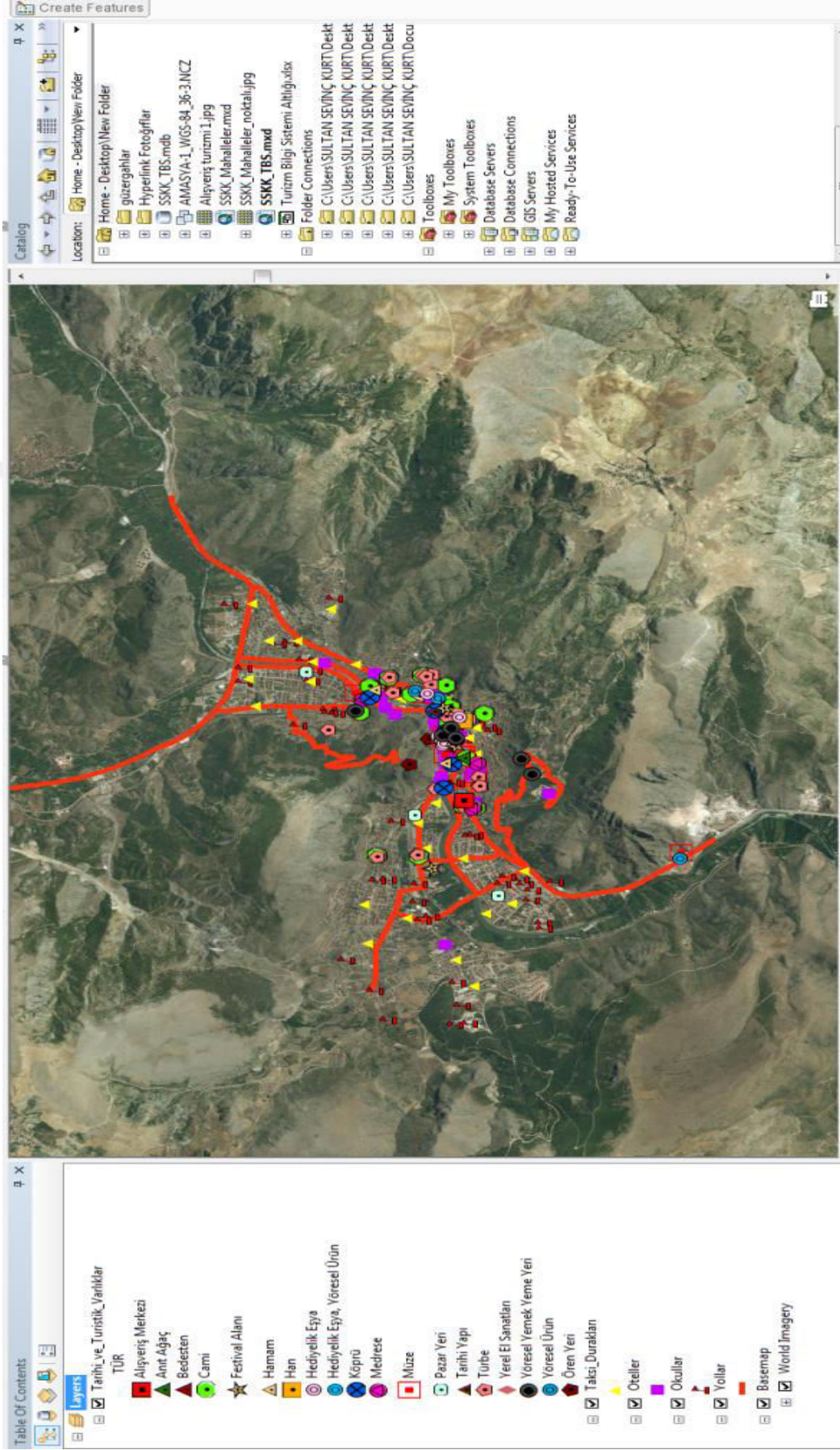
AKS 3 SULOVA-MERZİFON-GÜMÜŞHACIKÖY-HAMAMÖZÜ		
a	Suluova	Yedikır Barajı Kuş Cenneti (Kuş Gözlem Evi, Fotoğrafçılık), Amasya Besi ve Et Ürünleri, Nusretin etleri aldığı yer, Ganibaba Türbesi, Maden Müzesi, Derinöz Baraj Gölü, Akdağ Dağ Çileği ve Kayak Merkezi, Akdağ Yayla Şenlikleri, Akdağ Suyu
b	Merzifon	Karamustafa Paşa Köyünde Abide Hatun Cami, Merkezde Kara Mustafa Paşa Cami, Merzifon Karası, Merzifon Eşegi, Hırka Köyü Kır Evi, Hırka Köyü Din Turizmi, Arı Kadınlar, Topuz Kebabı, Kızlar Mektebi, Amerikan Koleji ve Hastanesi, Merzifon Dokuması, Taşan Dağı ve Yamaç Paraşütü, Doğa parkurları, Akif Güllü Kültür Merkezi, Şarlayık, Gökoluk, Piribaba Türbesi, Eski Ermeni Evleri, Taşhan, Ziya Paşa Medresesi, Karatepe Köyü (Kadınların Salı günü kahveye gittiği erkeklerin evde iş yaptığı köy), Kuşburnu Marmeladı, Merzifon Keşkeği, Yolüstü Köyü Ermeni Yerleşimi (Kiliseler, Çeşmeler vb.), Osmanlı Şerbeti, Hırka Köyü Değirmenleri
c	Gümüşhacıköy	Köprülü Mehmet Paşa Cami, Bedesten, Saat Kulesi, Hamam, Gümüş Maden Cami (Kiliseden dönüştürülmüş), Harabe halinde manastır, Haliliye Medresesi - Garip Hafız Türbesi (Temmuz Şenlikleri), Sırık Kebabı, Tatuta, Böcükli Hamamı, Yöresel Şarap Üretimi, Dede Korkut Şenlikleri, Okçuluk, Kaboğuz Yayla Şenlikleri, Osmanlının ilk Gümüş Para Darphanesi, Leblebinin (Nohut) Merkezi (Leblebi Atölyeleri), Cuma Köy pazarı (06:00da başlar 10:00da biter), Kendir Kooperatifi (ip-sicim üretimi), Abajur Yapımı
d	Hamamözü	Çipşicüğ (Çerkez Gideri) Baharatı Üretimi, Artukbey Kaplıcası, Çerkez Peyniri, Çerkez Kabağı, Yıldızlı Otel, Hamit Kaplan Yağlı Güreş Şenlikleri, Gölköy, Tek Çam anıt ağaç, Kırk Dilim Çorum yolu
AMASYA İLLER ARASI AKSLAR		
1	Tokat Yolu	Zile Kalesi, Turhal kalesi, Mahperi Hatun Hanı, Ballica Mağarası
2	Çorum Yolu	Elvan Çelebi Türbesi
3	Erzincan Yolu	
4	İstanbul Yolu	Osmancık
AKSLARIN SINIFLANDIRILMASI		
İnanç Turizmi		AKS 1-AKS 3
Tarımsal Turizm		AKS 3
Doğa Turizmi		AKS 1
Kültür Turizmi		AKS 3
Sağlık Turizmi		AKS 2-AKS 3
Av Turizmi		AKS 2
Gastronomi Turizmi		AKS 3

3.4. CBS Ortamında Veri Depolama ile İlgili Bulgular

Arazi çalışmaları esnasında kent halkı-yerli turist-yabancı turistlerle yapılan anket çalışmaları, katılımcılarla yüz yüze görüşme, AKPBTAD Çalıştay ve gözlemler doğrultusunda Amasya kenti Merkez ilçesinin 2016 yılına ait hâlihazır harita altlığı kullanılarak çalışma alanında mevcutta var olan ve turizm bileşenleri açısından önemli 3 adet ören yeri, 8 adet müze, 18 adet cami, 20 adet türbe, 3 adet medrese, 6 adet köprü, 4 adet hamam, 1 adet bedesten, 1 adet han, 2 adet anıt ağaç, 1 adet tarihi yapı, 3 adet pazar yeri, 1 adet alışveriş merkezi, 3 adet yöresel ürün satan dükkân, 1 adet yerel et sanatları satan dükkân ve 13 adet hediyelik eşya satan dükkân, 3 adet festival alanı, 7 adet yöresel

yemek yeme yeri, 36 adet taksi durağı, 49 adet konaklama tesisi, 54 adet okula ait toplam 237 nokta ve 30 güzergâh tespit edilmiştir. Bu 237 noktanın ve 30 güzergâhın öznelik verileri (isim, tür, konum, koordinatlar, mesafe, ulaşım aracı, turizm türü, açıklayıcı bilgi, AKPBTAD Çalışmayı rotalarına göre önceliklendirme, telefon numarası, oda sayısı, belge türü) CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına nokta ve çizgi şeklinde aktarılmıştır (Şekil 115).

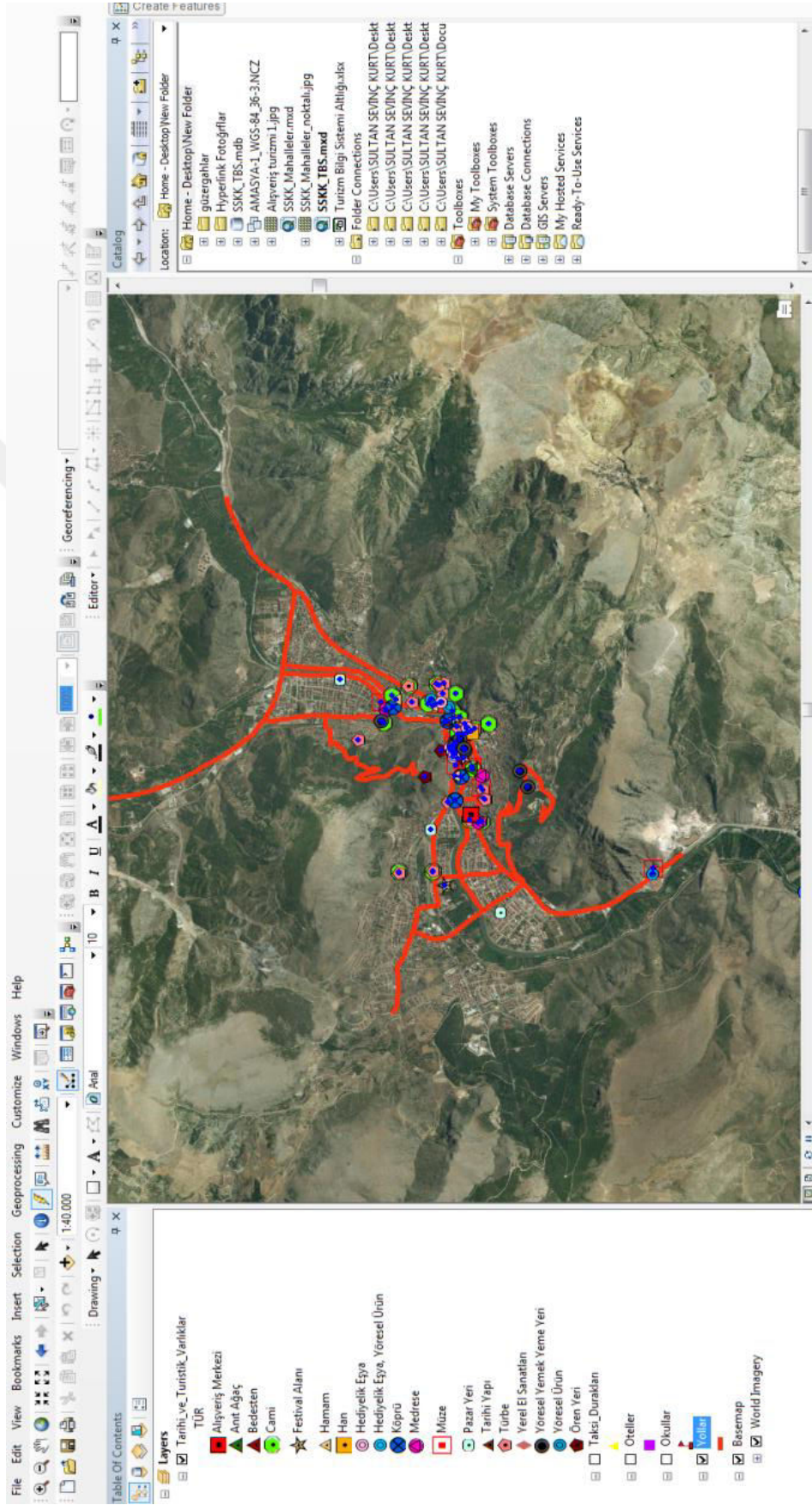
Kente gelen turistlerin kentte doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri ile tarihi değerler açısından önemli görmesi gereken noktalar ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar (98 adet)’ katmanında, kent merkezinde ulaşımını sağlamak için gerekli noktalar ‘Taksi Durakları (36 adet)’ katmanında, kent merkezinde konaklayabilecekleri noktalar ‘Oteller (49 adet)’ katmanında, kent merkezinde eğitim açısından önemli noktalar ‘Okullar (54 adet)’ katmanında ve kentte bir yerden başka bir yere ulaşmak için kullanılan güzergâhlar ise ‘Yollar (30 adet)’ katmanında depolanmıştır. Katmanlarda depolanan verilere ait detaylı bilgiler EK 8’de verilmiştir.

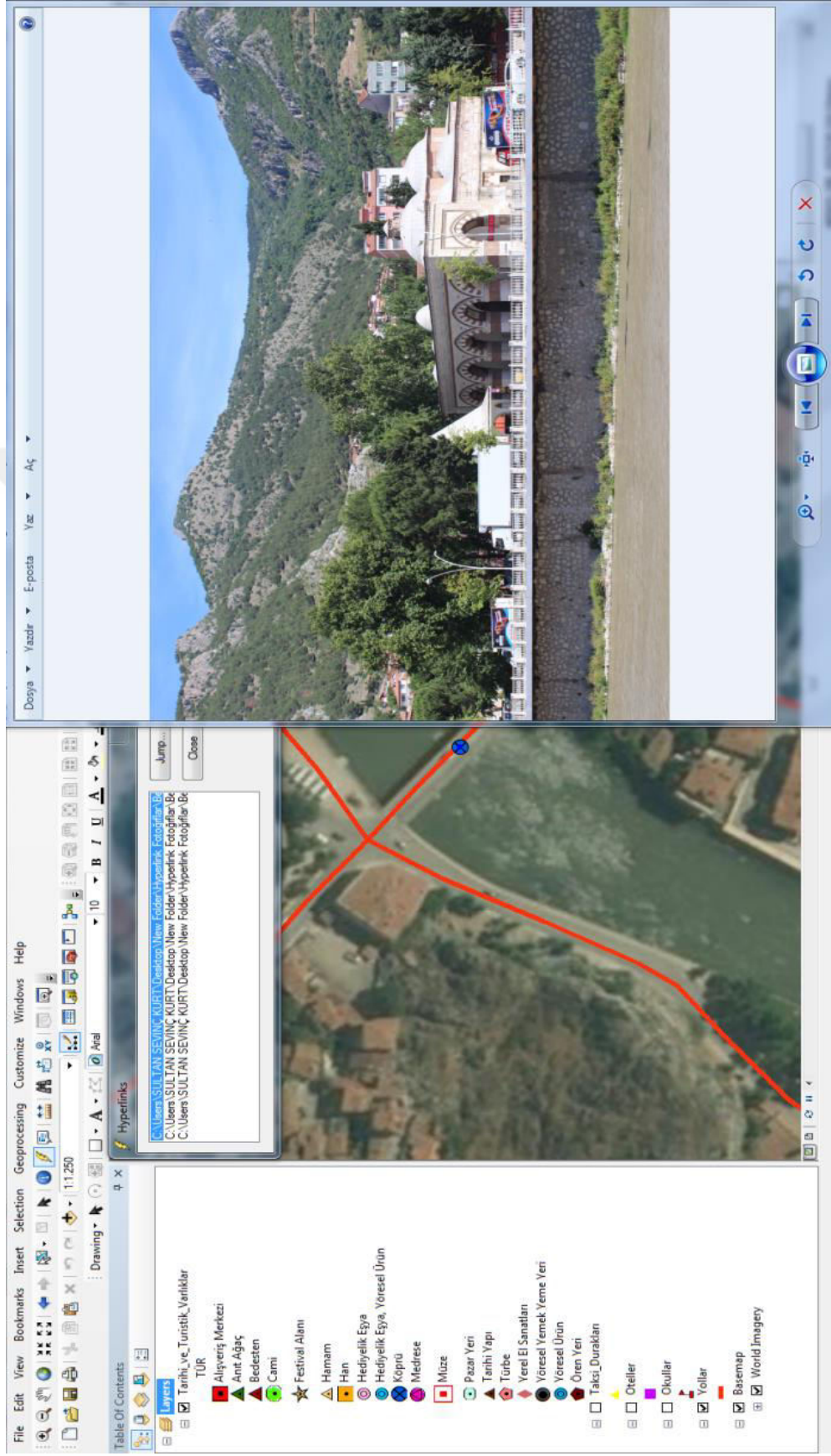
Şekil 115. 237 nokta ve 30 güzergaha ait öz nitelik verilerinin ArcGIS 10.5 programına aktarılması

Şekil 117. 'Hyperlink' ile fotoğraf atanan noktaların ArcGIS 10.5 programında görünümü

Şekil 118. 'Hyperlink' ile fotoğraf eklenen noktaların görsel olarak görüntülenmesi

Ayrıca, farklı turist tiplerinin istekleri ve beklentileri doğrultusunda oluşturulan 18 adet turizm senaryosu da CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında ‘Turizm Senaryoları’ katmanında depolanmıştır. Böylelikle, kentte turizm açısından önemli bütün veriler ArcGIS 10.5 programına aktarılarak ‘Amasya Kenti için Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)’nin veri tabanı oluşturulmuştur. ArcGIS 10.5 programında sorgulamalar için ‘Mekânsal ve Senaryo Analizleri’ ile turistler için en uygun güzergahın belirlenmesi amacıyla ‘Yoğunluk Analizi’ yapılmıştır.

3.5. CBS Ortamında Gerçekleştirilen Mekânsal ve Senaryo Analizi ile İlgili Bulgular

Katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla Amasya kentinde turizmle ilgili çeşitli paydaşlarla (kent halkı, yerli turistler, yabancı turistler, turist rehberleri, mahalle muhtarları, otel işletmecileri, Amasya Üniversitesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Kırıkkale Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, On Dokuz Mayıs Üniversitesi, Amasya Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği, Amasya Valiliği AB Dış İlişkiler Ofisi, Amasya Müze Müdürlüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Özel İdare, Amasya Orman Bölge Müdürlüğü, DSİ, Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, İl Milli Eğitim Müdürlüğü, Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü, OKA Amasya Yatırım Destek Ofisi, serbest meslek çalışanları) anket çalışmaları, yüz yüze görüşmeler, GZFT anketi ve AKPBTAD Çalıştayı gerçekleştirilerek paydaşlar turizm planlaması sürecine dâhil edilmiştir. Paydaşların görüşleri alınarak Amasya kenti Merkez ilçesinde turizm bileşenleri açısından önemli toplam 237 nokta ve 30 güzergâh tespit edilmiştir. Bu 237 noktanın ArcGIS 10.5 programında ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar’ katmanında yer alan 98 noktaya ‘Hyperlink’ ile fotoğraf eklenmiştir. ‘Taksi Durakları (36 adet)’, ‘Oteller (49 adet)’, ‘Okullar (54 adet)’ ve ‘Yollar (30 adet)’ katmanlarında yer alan nokta ve güzergâhlara ait herhangi bir fotoğraf eklenmesi yapılmamıştır.

Belirlenen 237 nokta ve 30 güzergahın CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında veri girişi tamamlandıktan sonra yapılan ‘Mekânsal ve Senaryo Analizleri’ şu şekildedir:

- Kent merkezinde yer alan ören yerlerinin toplam sayısı, ören yerlerinin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, ören yerlerine ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, tur otobüsü, otobüs, minibüs, motosiklet, bisiklet), ören yerleri hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay’ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan müzelerin toplam sayısı, müzelerin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, müzelere ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), müzeler hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan camilerin toplam sayısı, camilerin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, camiye ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), camiler hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi (Şekil 119),

- Kent merkezinde yer alan türbelerin toplam sayısı, türbelerin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, türbelere ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), türbeler hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan medreselerin toplam sayısı, medreselerin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, medreselere ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), medreseler hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan köprülerin toplam sayısı, köprülerin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, köprülere ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), köprüler hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan hamamların toplam sayısı, hamamların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, hamamlara ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), hamamlar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan bedestenlerin toplam sayısı, bedestenlerin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, bedestenlere ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), bedestenler hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan hanların toplam sayısı, hanların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, hanlara ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), hanlar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan anıt ağaçların toplam sayısı, anıt ağaçların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, anıt ağaçlara ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), anıt ağaçlar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan tarihi yapıların toplam sayısı, tarihi yapıların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, tarihi yapılarla ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), tarihi yapılar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan pazar yerlerinin toplam sayısı, pazar yerlerinin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, pazar yerlerine ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), pazar yerleri hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan alışveriş merkezlerinin toplam sayısı, alışveriş merkezlerinin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, alışveriş merkezlerine ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), alışveriş merkezleri hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yöresel ürün satan dükkânların toplam sayısı, yöresel ürün satan dükkânların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, yöresel ürün satan dükkânlara ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), yöresel ürün satan dükkânlar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yerel el sanatları ürünlerini satan dükkânların toplam sayısı, yerel el sanatları ürünlerini satan dükkânların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, yerel el sanatları ürünlerini satan dükkânlara ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), yerel el sanatları ürünlerini satan dükkânlar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde hediyelik eşya satan dükkânların toplam sayısı, hediyelik eşya satan dükkânların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, hediyelik eşya satan dükkânlara ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), hediyelik eşya satan dükkânlar hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde yer alan festival alanlarının toplam sayısı, festival alanlarının alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, festival alanlarına ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel

otomobil, otobüs vb.), festival alanları hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Kent merkezinde oteller haricinde yer alan yöresel yemek yeme yerlerinin toplam sayısı, yöresel yemek yeme yerlerinin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, yöresel yemek yeme yerlerine ne şekilde ulaşabileceği (yaya, özel otomobil, otobüs vb.), yöresel yemek yeme yerleri hakkında açıklayıcı bilgiler, AKPBTAD Çalıştay'ında paydaşlar tarafından tercih edilme derecesi,

- Turistlerin kentte tercih ettiği ulaşım aracına göre (yaya, özel otomobil, tur otobüsü, otobüs, minibüs, motosiklet, bisiklet) gidebileceği noktalar ve alan genelindeki dağılımı (Şekil 120),

- Turistlerin kentte yapmak isteyeceği turizm türü ile ilişkili noktalar (alışveriş turizmi için nerelere gidebilir) ve alan genelindeki dağılımı,

- Kentte kültür turizmi açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı,

- Kentte kent turizmi açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı,

- Kentte doğa turizmi açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı,

- Kentte inanç turizmi açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı,

- Kentte sağlık ve termal turizm açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı (Şekil 121),

- Kentte gastronomi turizmi açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı,

- Kentte hobi turizmi açısından önemli noktalar ve alan genelindeki dağılımı,

- Kent merkezinde yer alan taksi duraklarının toplam sayısı, taksi duraklarının alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, taksi duraklarının telefon numaraları ve adresleri (Şekil 122),

- Kent merkezinde yer alan konaklama tesislerinin toplam sayısı, konaklama tesislerinin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, konaklama tesislerindeki oda sayısı, konaklama tesislerinin sahip olduğu belge türü (turizm işletme belgesi, belediye işletme belgesi), konaklama tesislerinin telefon numaraları ve adresleri (Şekil 123),

- Kent merkezinde yer alan okulların toplam sayısı, okulların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, okulların türü (devlet anaokulu, devlet ilkokulu, devlet ilkokulu ve ortaokulu, devlet ortaokulu, özel anaokulu, özel ilkokul, özel ortaokul, özel anadolu lisesi, anadolu lisesi, fen lisesi, devlet lisesi, meslek lisesi, özel lise, devlet üniversitesi), okulların adresleridir.

Select by Attributes

Enter a WHERE clause to select records in the table window.

Method: Create a new selection

[SAĞA_Y_I]
[MESAFEE]
[ULUŞIM_ARACI]
[TURIZM_TURU]

Like Ozel otomobil, Tur otobüsü, Otobüs, Minibüs,
'Yaya'
'Yaya', Ozel otomobil, Minibüs, Motosiklet, Bisk
'Yaya', Ozel otomobil, Tur otobüsü, Otobüs, Mir

Is In Null Get Unique Values Go To:
SELECT * FROM Tarihi_ve_Turistik_Variklar WHERE:
[ULUŞIM_ARACI] = 'Yaya'

Clear Verify Help Load... Save... Apply Close

Customize Windows Help

Georeferencing

Location: Home - Desktop\New Folder

Table

Tarihi_ve_Turistik_Variklar

OBJECTID*	ISIM	TUR	KONUMU
1	Tarihi Amasya (Yalbozu) Eleri	Oren Yeri	Merkezde Hatunye Mahallesi'nde Yeşilimak Nehri kıyısı boyunca
2	Krali Konya İzzettinan ve Kızlar Sarayı	Oren Yeri	Merkezde Hatunye Mahallesi'nde Yeşilimak Nehri kıyısında
3	Amasya Hürsenel Kalesi	Oren Yeri	Merkezde Hatunye Mahallesi'nde Yeşilimak Nehri kıyısında
4	Serzadeler Müzesi	Müze	Merkezde Hatunye Mahallesi'nde Yeşilimak Nehri kıyısında
5	Hazretler Konagi Etnografya Müzesi	Müze	Merkezde Hacı İlyas Mahallesi'nde II. Beyazid Camii ve Külliyesinin bahçesinde
6	İlinyatır Amasya Müzesi (Maket Amasya 1914)	Müze	Merkezde Uçer Mahallesi'nde Amasya-Erzincan Yolu üzerinde Kemal Paşa Camii
7	Amasya Arkeoloji Müzesi	Müze	Merkezde Helvacı Mahallesi'nde Amasya-Erzincan Yolu üzerinde Tarihi Fe
8	Ferhat ile Sirm Aşklar Müzesi (Ferhat Su Kanalı)	Müze	Merkezde Bahçelercii Mahallesi'nde Yeşilimak Nehri kıyısında
9	Saraydüzü Kısa Binasi Milli Mücadele Müzesi	Müze	Merkezde Hatunye Mahallesi'nde
10	Sabancıoğlu Tip ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)	Müze	Merkezde Yeşilimak Nehri kıyısında Hacı İlyas Mahallesi'nde
11	Seyh Hamdullah Yazı, Tarihi ve Hüsn-i Hat Müzesi	Müze	Merkezde Yeşilimak Nehri kıyısında Hacı İlyas Mahallesi'nde
12	II. Beyazid Camii ve Külliyesi	Camii	Merkezde Yeşilimak Nehri kıyısında Hacı İlyas Mahallesi'nde
13	Burmalı Minare Camii	Camii	Merkezde Dere Mahallesi'nde
14	Hahmet Paşa Camii	Camii	Merkezde Hahmet Paşa Mahallesi'nde Piriñci Caddesi üzerinde
15	Hatunye Camii	Camii	Merkezde Hatunye Mahallesi'nde
16	Beyazid Paşa Camii	Camii	Merkezde Beyazidpaşa Mahallesi'nde
17	Yakup Paşa (Çihane-Çelehane) Camii	Camii	Merkezde Solular Mahallesi'nde Piriñ Park'ının karşısında
18	Kılar Süleyman Ağa Camii	Camii	Merkezde Dere Mahallesi'nde Bedesten'in karşısında
19	Saracane Camii	Camii	Merkezde Dere Mahallesi'nde
20	Yörgüç Paşa Camii	Camii	Merkezde Gökmedrese Mahallesi'nde
21	Gökmedrese Camii	Camii	Merkezde Gökmedrese Mahallesi'nde
22	İstasyon Kurtboğan Camii	Camii	Merkezde Hızırpaşa Mahallesi'nde tren garının yanında
23	Fethiye Camii	Camii	Merkezde Fethiye Mahallesi'nde Ruhi Tngiz Devlet Hastanesi'nin karşısında
24	Gümüşü Camii	Camii	Merkezde Gümüşü Mahallesi'nde
25	Hızır Paşa Camii	Camii	Merkezde Hızırpaşa Mahallesi'nde
26	Samir Ayas Ağa Camii	Camii	Merkezde Samir Mahallesi'nde
27	Solular Abdullah Paşa Camii	Camii	Merkezde Solular Mahallesi'nde
28	Sirhanlı (Azizleri) Camii	Camii	Merkezde Rızkverdi Paşa Mahallesi'nde

Tarihi_ve_Turistik_Variklar (58 out of 96 Selected)

Yerel El Sanatları
Yöresel Yemek Yeme Yeri
Yöresel Ürün
Oren Yeri
Taksi_Durakları
Oteliler
Okullar
Yollar
Basemap
World Imagery

Şekil 120. Çalışma alanında yaya olarak gidilebilecek noktaların sorgulanmasına ait görünüm

Figure 121 shows a screenshot of a GIS software interface, likely ArcGIS, displaying a map of a region with various points and lines. The map is overlaid on a satellite image. The interface includes a table window, a 'Select by Attributes' dialog box, and a legend.

The table window displays the following data:

ISIM	TUR	KODUMU
Taracedin Altunbas Turbesi	Türbe	Merkezde Dere Mahallesi'nde
Biyük Ağa (Kıprı Ağa)n Meдресesi	Meдресe	Merkezde Hacı İyas Mahallesi'nde I. Beyazıt Camisi'nin bahçesinde
Sultan Beyazıt Meдресesi	Meдресe	Merkezde Gülmehmed Mahallesi'nde
Gök Meдресe	Meдресe	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
Akşak Köprüsü	Köprü	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
İnan (Çalgıyan) Köprüsü	Köprü	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
Kıncı Köprü	Köprü	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
İstasyon (İkaydan) Köprüsü	Köprü	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
Hekim (Hökümet) Köprüsü	Köprü	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
İlgünçü Köprüsü	Köprü	Merkezde Yeşilimaz Mehtü Üzerinde
Kumacık Hamamı	Hamam	Merkezde Beyazıt Paşa Mahallesi'nde Küncü Köprüsü hizasında
Mustafa Bey (Mehmet Paşa) Hamamı	Hamam	Merkezde İhtimel Paşa Mahallesi'nde
Yıldız Hamamı	Hamam	Merkezde İhtimel Paşa Mahallesi'nde İhtimel Camii'nin bahçesinde
Altunbas Hamamı	Hamam	Merkezde İhtimel Paşa Mahallesi'nde İlgünçü Köprü hizasında
Anasya Bedesteni	Bedesten	Merkezde Dere Mahallesi'nde Kılan Süleyman Ağa Camii'nin karşısında
İnan Taşhan	Han	Merkezde Dere Mahallesi'nde
525 Yıllık Tarihi İncinar Ağıacı	Anıt Ağaç	Merkezde Hacı İyas Mahallesi'nde I. Beyazıt Camii ve Külliyesi'nin avlusunda

The 'Select by Attributes' dialog box shows the following SQL query:

```
SELECT * FROM Tarih_ve_Turistik_Varietkilar WHERE:
[TURIZM_TURU] = 'Sağlık ve Termal Turizm'
```

The legend includes the following items:

- Yerel El Sanatları
- Yöresel Yemek Yeme Yeri
- Yöresel Ürün
- Ören Yeri
- Taksi Durakları
- Otel
- Okullar
- Yollar
- Basemap
- World Imagery

Şekil 121. Çalışma alanında sağlık ve termal turizm yapılabilecek noktaların sorgulanmasına ait görünüm

Şekil 122. Çalışma alanında yer alan taksi duraklarının sorgulanmasına ait görünüm

The image displays a GIS software interface showing a map of a city area with taxi stops marked by red dots and lines. A table window is open, displaying a list of taxi stops with columns for ISIM, TUR, KONUMU, YUKARI_X, SAGA_Y, MESAFE, and TELEF. A 'Select by Attributes' dialog box is also visible, showing the selection criteria: [TUR] = 'Taksi Duragi'.

Select by Attributes Dialog:

Method: Create a new selection

Enter a WHERE clause to select records in the table window.

Method: [OBJECTID] [ISIM] [TUR] [KONUMU] [YUKARI_X]

Where Clause: [TUR] = 'Taksi Duragi'

Buttons: Like, Add, Or, Not, Null, Get Unique Values, Go To, Clear, Verify, Help, Load..., Save..., Apply, Close

Table Data:

ISIM	TUR	KONUMU	YUKARI_X	SAGA_Y	MESAFE	TELEF
105 Taksi	Taksi Duragi	Hacılar Meydanı Mah. Reçber Sokak No: 7/A	4501346,512	483660,605	Kent Merkezinde	
Abone Taksi	Taksi Duragi	Gömersiye Mah. Mustafa Kemal Paşa Caddesi No: 109/A	4501682,702	485047,437	Kent Merkezinde	
Adaye Taksi	Taksi Duragi	55 Evler Mah. Mehmet Varol Caddesi No: 99	4502429,647	486735,496	Kent Merkezinde	
Aile Taksi	Taksi Duragi	Seyhovi Mah. Hoca Arvası Caddesi No: 7/C	4501542,4	483072,863	Kent Merkezinde	
Aksaya Taksi	Taksi Duragi	Hızırpaşa Mah. Ertuğrul Gazı Caddesi No: 41/A	4502026,921	484943,161	Kent Merkezinde	
Amasya Taksi	Taksi Duragi	Yüzevler Mah. Kobyül Hüseyin Sokak No: 2	4501722,202	485599,593	Kent Merkezinde	
Bahçelercisi Taksi	Taksi Duragi	Bahçelercisi Mah. Anadolu Sokak (Amasya Anadolu Lisesi Karşısı) No: 3/A	4500879,332	486393,625	Kent Merkezinde	
Botanik Taksi	Taksi Duragi	Hacılar Meydanı Mah. Kahvaland Yarı	4501582,298	483549,448	Kent Merkezinde	
Can Taksi	Taksi Duragi	55 Evler Mah. Kemal'in Güneşli Sokak Botanik Park üzeri	4503505,036	486730,277	Kent Merkezinde	
Çiçek Taksi	Taksi Duragi	Principi Mah. Mehmet Paşa Caddesi No: 1	4502924,445	486951,067	Kent Merkezinde	
Deniz Taksi	Taksi Duragi	Bahçelercisi Mah. Kalkan Sokak No: 17	4501352,756	486552,496	Kent Merkezinde	
Ellees Evler Taksi	Taksi Duragi	Hacı İlyas Mah. Mustafa Kemal Paşa Caddesi Sifa Tıp Merkezi Karşısı No: 3/A	4501873,769	485954,666	Kent Merkezinde	
Elma Taksi	Taksi Duragi	55 Evler Mah. Alparslan Türkeş Caddesi No: 173-A	4503653,72	487171,314	Kent Merkezinde	
Eğitim Taksi	Taksi Duragi	Hacılar Meydanı Mah. Hoca Ahmet Yesevili Caddesi Kulu Payaslı Sokak No: 9/B	4501776,546	484193,211	Kent Merkezinde	
Fakülte Taksi	Taksi Duragi	Seyhovi Mah. Muhsin Yazıcıoğlu Caddesi Aydoğdu Sokak No: 4/A	4502281,544	483499,801	Kent Merkezinde	
Güven Taksi	Taksi Duragi	Abıbek Mah. Sevilir Güreş Caddesi Kredi Yurtlar Kurumu A Blok No: 3/A	4501685,429	482996,324	Kent Merkezinde	
	Taksi Duragi	Mustafa Kemal Paşa Caddesi Taşhan Sokak Balırcılar Çarşısı No: 11	4501822,381	485807,068	Kent Merkezinde	

Map Legend:

- Yerel El Sanatları
- Yöresel Yemek Yeme Yeri
- Yöresel Ürün
- Ören Yeri
- Taksi Durakları**
- Otel
- Okullar
- Yollar
- Basemap
- World Imagery

Table Window:

Table: Taksi_Durakları

Records: 36 out of 36 Selected

Table

Enter a WHERE clause to select records in the table window.

Method: Create a new selection

OBJECTID
[OTEL_ADI]
[TUR]
[ODA_SAYISI]
[BELGE_TURU]

Like And Or Not Null Get Unique Values Go To

SELECT * FROM Otel WHERE
[BELGE_TURU] = 'Turizm İşletme Bölgesi'

Clear Verify Help Load... Save... Apply Close

OBJECTID*	OTEL ADI	TUR	ODA SAYISI	BELGE_TURU	KONUMU
1	Apple Palace	Konaklama Tesisi	79	Turizm İşletme Bölgesi	Caalılar Mah. Tevrik Hatiz Sokak No: 31/A
2	Aydinli Otel	Konaklama Tesisi	29	Turizm İşletme Bölgesi	Memmet Paşa Mah. Atatürk Caddesi No: 8
3	Ermi Fercid Konaklan	Konaklama Tesisi	16	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. Hazretanlar Sokak No: 66
4	Ermi Fercid Çiçi Ev'i	Konaklama Tesisi	6	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. Hazretanlar Sokak No: 79
5	Grand Paçala Otel	Konaklama Tesisi	16	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. H. Tevrik Hatiz Sokak No: 5
6	Lalehan Otel	Konaklama Tesisi	30	Turizm İşletme Bölgesi	Prinççi Mah. İbrahim Paşa Caddesi No: 31
7	İladeren Otel	Konaklama Tesisi	40	Turizm İşletme Bölgesi	Dere Mah. Mustafa Kemal Paşa Caddesi No: 5
8	Şehrihzade Konaklı	Konaklama Tesisi	9	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. Hazretanlar Sokak No: 11/A
9	Sükrübayrak Konaklı	Konaklama Tesisi	5	Turizm İşletme Bölgesi	Prinççi Mah. İbrahim Paşa Caddesi No: 55
10	Ulupark Tashan Otel	Konaklama Tesisi	53	Turizm İşletme Bölgesi	Prinççi Mah. İbrahim Paşa Caddesi No: 11
11	8500 Bulku Otel	Konaklama Tesisi	4	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. Tevrik Hatiz Sokak No: 31/A
12	Büyüklük Amasya Otel	Konaklama Tesisi	47	Turizm İşletme Bölgesi	Hergiz Mah. Emasya Caddesi No: 12/A
13	Laviva Hayat Otel	Konaklama Tesisi	4	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. Hazretanlar Sokak No: 11
14	Nevizade Otel	Konaklama Tesisi	6	Turizm İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. Hazretanlar Sokak No: 19
15	Apaydın Otel	Konaklama Tesisi	30	Belediye İşletme Bölgesi	Dere Mah. Atatürk Caddesi No: 53
16	Azzam Plasyon	Konaklama Tesisi	20	Belediye İşletme Bölgesi	Soyhacı Mah. Kemal Necrozoğlu Caddesi No: 30/A
17	Ayşe Hanım Konaklı Otel&Restaurant	Konaklama Tesisi	8	Belediye İşletme Bölgesi	Halınyay Mah. H. Tevrik Hatiz Sokak No: 51/1

Oteliler [14 out of 49 Selected]

Yeri El Sanatları
Yöresel Yemek Yeme Yeri
Yöresel Ürün
Ören Yeri
Taksi Durakları
Oteliler
Okullar
Vollar
Basemap
World Imagery

Şekil 123. Çalışma alanında yer alan turizm işletme belgesine sahip konaklama tesislerinin sorgulanmasına ait görünüm

Amasya kenti için CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında gerçekleştirilen ‘Mekansal ve Senaryo Analizi’ ile kente ziyarete gelen turistler turizm ile ilgili ulaşmak istedikleri bilgileri rahatlıkla sorgulayabilme, görüntüleyebilme ve kendi seyahatlerini kendileri planlayabilme imkanına sahiptir.

3.6. Senaryoların Oluşturulması ile İlgili Bulgular

3.6.1. Katılımcı Turizm Planlaması Kapsamında Turizm Senaryolarının Oluşturulması ile İlgili Bulgular

Çalışma alanı sınırları dâhilinde, Amasya kentinde mevcutta yapılan ve potansiyeli olup yapılabilecek turizm türleri ile kente gelen turist profilleri çeşitli paydaşların katılımıyla gerçekleştirilen anket çalışmaları (1275 kişi), yüz yüze görüşmeler (55 kişi), GZFT anketi (95 kişi), AKPBTDAD Çalıştayı (68 kişi) ve arazi gözlem sonuçları göz önüne alınarak belirlenmiştir. Bu kapsamda belirlenen turizm türleri Tablo 49’da yer almaktadır.

Tablo 49. Kentte mevcutta yapılan ve potansiyeli olup yapılabilecek turizm türleri

S. NO	YAPILAN TURİZM TÜRLERİ	S. NO	YAPILABİLECEK TURİZM TÜRLERİ
1	Kültür Turizmi	1	Akarsu Turizmi
2	Kent Turizmi	2	Gençlik Turizmi
3	Doğa Turizmi	3	Tarım ve Çiftlik Turizmi
4	Sağlık ve Termal Turizm	4	Kongre Turizmi
5	İnanç Turizmi	5	Kültürel Miras Turizmi
6	Gastronomi Turizmi	6	Hobi Turizmi
7	Yayla Turizmi	7	Kırsal Turizm
8	Av Turizmi	8	Mağara Turizmi
9	Spor Turizmi	9	Botanik Turizmi
10	Yaşlı ve Engelli Turizmi	10	Alışveriş Turizmi

Kente gelen yerli ve yabancı turist ayrımı yapmaksızın belirlenen turist profilleri;

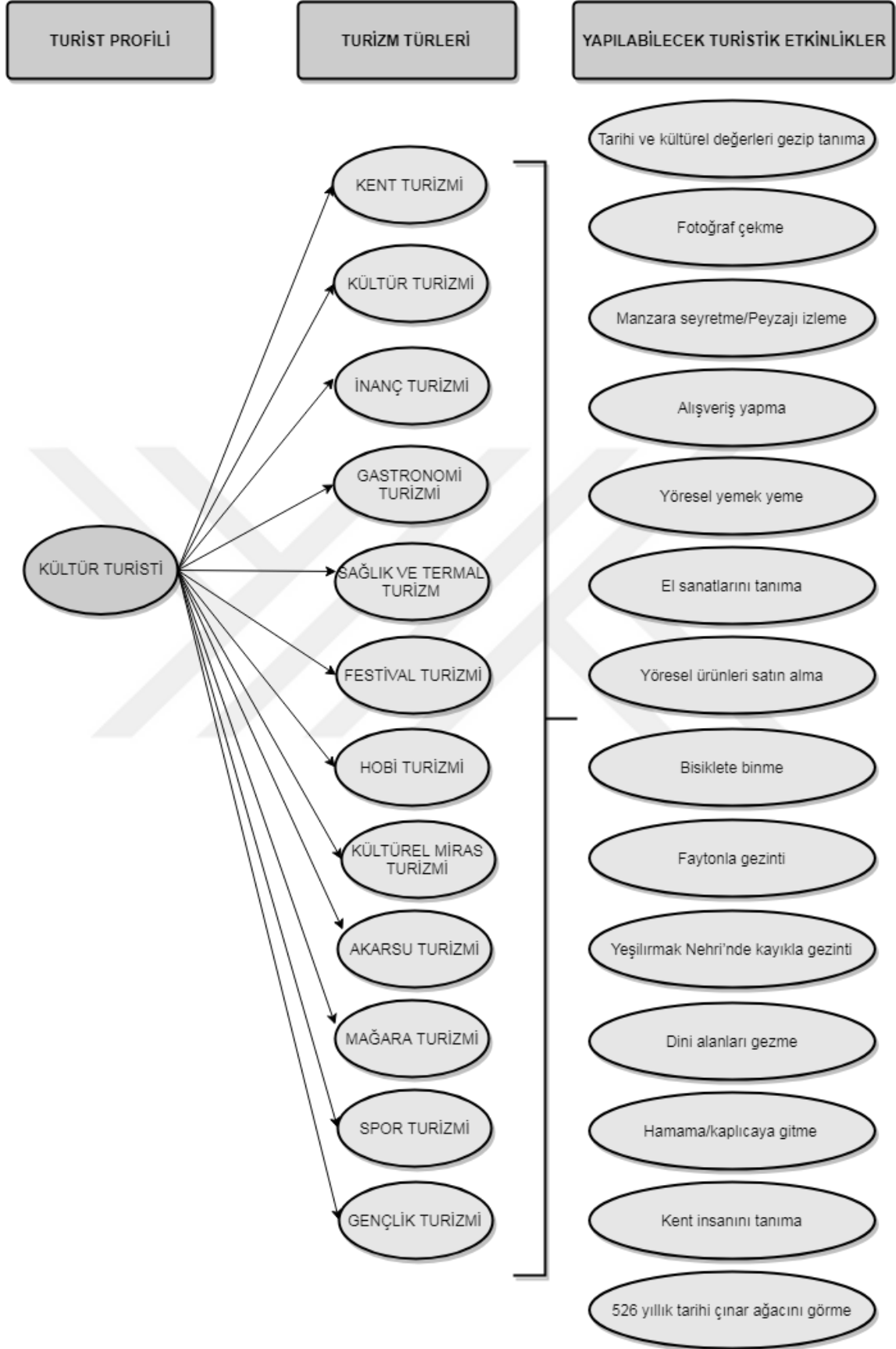
- Kültür turisti,
- Doğa turisti,
- Özel ilgi turisti,
- Gastro turist,
- Termal turist,
- Motosikletli turist,
- Bisikletli turist,
- Sırt çantalı turist,
- İş amaçlı turisttir.

Bu kapsamda turizmle ilgili çeşitli paydaşların görüşleri alınarak belirlenen turist tiplerine yönelik oluşturulan günübirlik turizm senaryoları şu şekildedir:

•Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Kültür turisti’ için önerilen günübürlük (1 gece konaklamalı) turizm senaryosu; Amasya kenti için ‘kültür turisti’ profili, kültür ve kent turizmini gerçekleştirmek amacıyla kente gelen, tarihi ve kültürel alanlarda vakit geçirmekten hoşlanan, yeni bir şeyler öğrenmeye hevesli, geleneksel ürünlere ilgisi olan, fotoğraf çekmeyi ve festival/şenliklere katılmayı seven kişilerden oluşmaktadır. Güzergâh; Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi’nden başlayıp Yeşilirmak Nehri kıyısı boyunca devam edip Ferhat Su Kanalı’nda sona ermektedir. Güzergâhın uzunluğu 6,5 km’dir. Güzergâh içerisinde Büyük Ağa Medresesi, Kuç Köprüsü, Beyazıt Paşa Camii, Kumacık Hamamı, Selamet Hatun Türbesi, Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane), Mehmet Paşa Camii, Mustafa Bey (Mehmet Paşa) Hamamı, Galip Amasya Çörekçisi, Anıt Meydanı, Helkıs (Hükümet) Köprüsü, Saat Kulesi, Saraçhane Camii, Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri, Alçak Köprü, İçeri Şehir, hediyelik eşya ve yöresel ürün satan dükkânlar, Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı, Amasya (Harşena) Kalesi, Şehzadeler Müzesi, Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi, Hatuniye Camii, Yıldız Hamamı, Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsn-i Hat Müzesi, Altuntaş Hamamı, Mağdenüs Köprüsü, Şehzadeler Gezi Yolu, II. Bayezid Camii ve Külliyesi, Bayezid Medresesi, II. Bayezid Cami’nin bahçesinde bulunan 526 Yıllık Tarihi İkiz *Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı), Minyatür Amasya Müzesi (Maket Amasya 1914), Amasya Bedesteni, Kiları Süleyman Ağa Camii, Amasya Taşhan, Burmalı Minare Camii, Cumudar Türbesi, Amasya Arkeoloji Müzesi, Sultan Mesud Türbesi, Gökmedrese Camii, Torumtay Türbesi, Yörgüç Paşa Camii, Yörgüç Paşa Türbesi, Gök Medrese, Amasya Park AVM, İltekin Köprüsü yer almaktadır. Sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerinden (ören yerleri, müzeler, tarihi camiler-türbeler-köprüler-hamamlar-yapılar, anıt ağaç) dolayı açık hava müzesi niteliğinde olan bu güzergâha ‘Kültür Koridoru’ adı verilmiştir. Turistler bu koridorda başlangıç noktasından Yörgüç Paşa Cami’ye kadar olan 2,2 km’lik kısmı yaya ve bisikletli olarak gezme imkânına sahiptir ancak Yörgüç Paşa Camii ile koridorun bitiş noktası arasındaki ulaşım motorlu araçla (tur otobüsü, özel otomobil, taksi, toplu taşıma aracı, motosiklet) sağlanmaktadır. ‘Kültür Koridoru’ turistlere tarihi ve kültürel değerleri gezip tanıma, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma, yöresel yemek yeme (toyga çorbası, bakla doması, keşkek, bamya, Amasya çöreği, semaver çayı), el sanatlarını tanıma (halı-kilim dokumacılığı, tenekte semaver yapımı, gümüş işlemeciliği, iğne oyası, sıcak demir yapımı), el yazması eserleri inceleme, yöresel ürünleri satın alma, bisiklete binme, faytonla gezinti, Yeşilirmak

Nehri'nde kayıkla gezinti, dini alanları gezme, hamama/kaplıcaya gitme, festival/şenlik/yarışma/sanat etkinliklerine katılma, kent insanını tanıma, kent efsaneleri hakkında bilgi sahibi olma, sportif etkinliklere katılma, bisiklete binme, konaklama, anıt ağaç ziyareti gibi turistik etkinlikleri yapma imkânı da sunmaktadır. 'Kültür Koridoru'nda kent turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, gastronomi turizmi, sağlık ve termal turizm, festival turizmi, hobi turizmi, kültürel miras turizmi, akarsu turizmi, mağara turizmi, spor turizmi, gençlik turizmi türleri birarada yapılmaktadır (Şekil 124). Günün sonunda kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda konaklama imkânı bulunmaktadır.

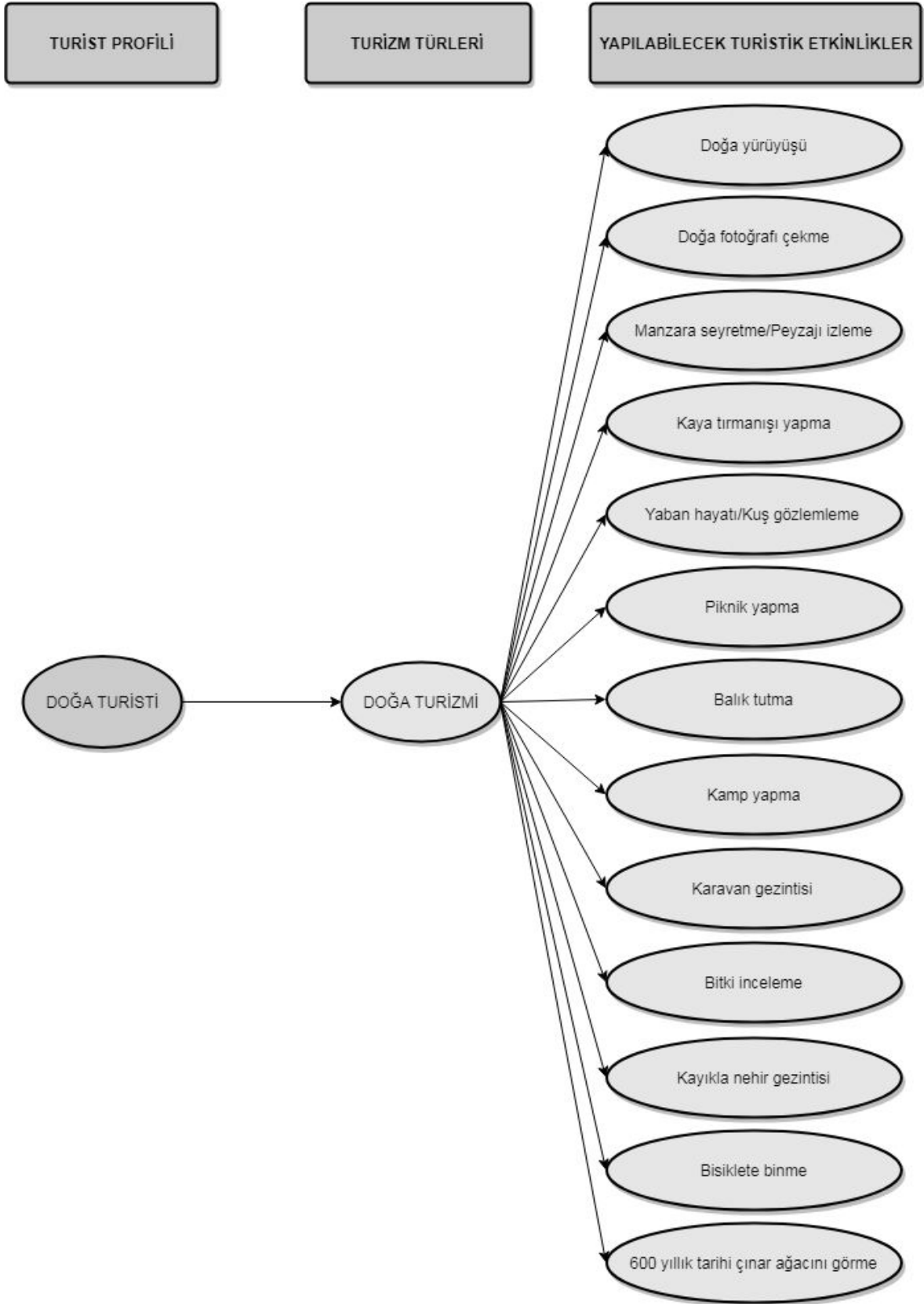

Şekil 124. Kültür turisti için önerilen turizm senaryosu

• Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Doğa turisti’ için önerilen günübirlik (1 gece konaklamalı) turizm senaryosu; Amasya kenti için ‘doğa turisti’ profili, doğa turizmini gerçekleştirmek amacıyla kente gelen, doğal alanlarda vakit geçirmekten hoşlanan, macerayı ve doğa fotoğrafı çekmeyi seven kişilerden oluşmaktadır. Güzergâh; kent merkezinde bulunan Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)’nden başlayıp kent merkezine 63 km uzaklıkta yer alan Boraboy Gölü Tabiat Parkı’nda sona ermektedir. Doğa turizmi yapmaya olanaklı olması ve sahip olduğu doğal peyzaj bileşenlerinden dolayı bu güzergâha ‘Doğa Koridoru’ adı verilmiştir. Turistler bu koridorun başlangıç noktası ile bitiş noktası arasındaki ulaşımı araç, bisiklet ya da motosikletle sağlanmaktadır. ‘Doğa Koridoru’ turistlere doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafı çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, kaya tırmanışı yapma, bitki inceleme, balık tutma, piknik yapma, bisiklete binme, kayıkla nehir gezintisi, kamp yapma, karavan gezintisi gibi turistik etkinlikleri yapma imkânı sunmaktadır (Şekil 125). Kent merkezinden Boraboy Gölü Tabiat Parkı’na ulaşım motorlu araç ile 1 saat sürmektedir. Günün sonunda alan içerisinde yer alan bungalov tipi evlerde ya da kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda konaklama imkânı bulunmaktadır. ‘Doğa Koridoru’nda, kent merkezine 12 km uzaklıkta yer alan Amasya Merkez ilçeye bağlı Yeşil Yenice Belediyesi Gölbaşı Parkı’nda bulunan 600 yıllık *Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı) da görmek mümkündür.

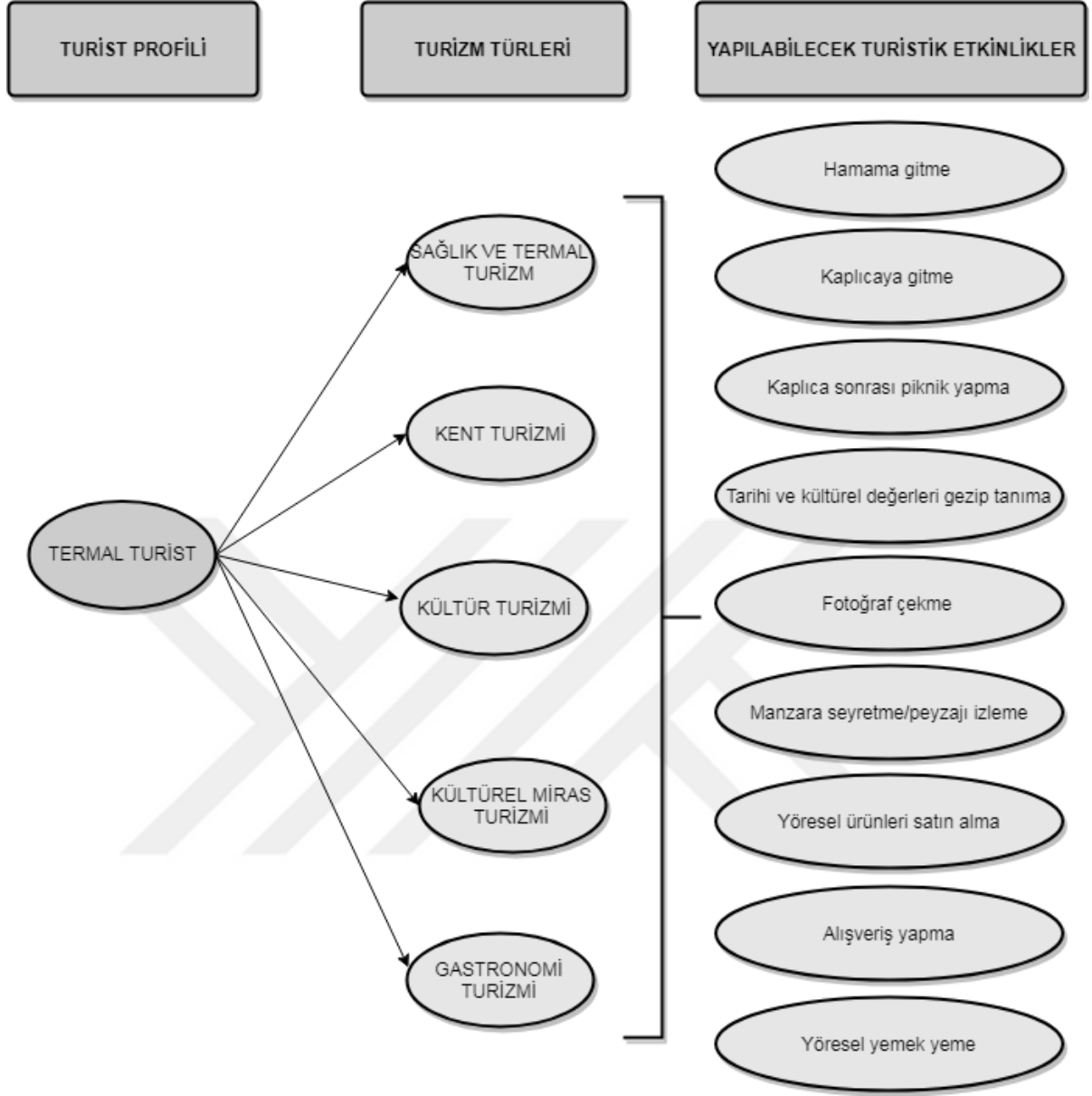
• Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Doğa turisti’ için önerilen günübirlik (1 gece konaklamalı) başka turizm senaryosu da; kent merkezinde bulunan Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)’nden başlayıp kent merkezine 35 km uzaklıkta yer alan Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)’nde sona ermektedir. Boraboy Gölü Tabiat Parkı gibi burası da doğa turizmi yapmaya elverişlidir. O yüzden bu güzergâha da ‘Doğa Koridoru’ adı verilmiştir. Bu koridor turistlere doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafı çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, kuş gözlemleme, yaban hayatını gözlemleme, piknik yapma, balık tutma, kamp yapma, karavan gezintisi gibi turistik etkinlikleri gerçekleştirme imkânı sunmaktadır. Kent merkezinden Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)’ne ulaşım motorlu araç ile 30 dakika sürmektedir. Burasını görüp alanda vakit geçirdikten sonra aynı gün içerisinde Boraboy Gölü Tabiat Parkı’na da gidilebilir. Böylelikle ‘Doğa Koridoru’ turistler tarafından tamamen görülebilir. Günün sonunda konaklama için ya Boraboy Gölü Tabiat Parkı’nda yer alan bungalov tipi evleri ya da kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonu tercih edebilirler.

Şekil 125. Doğa turisti için önerilen turizm senaryosu

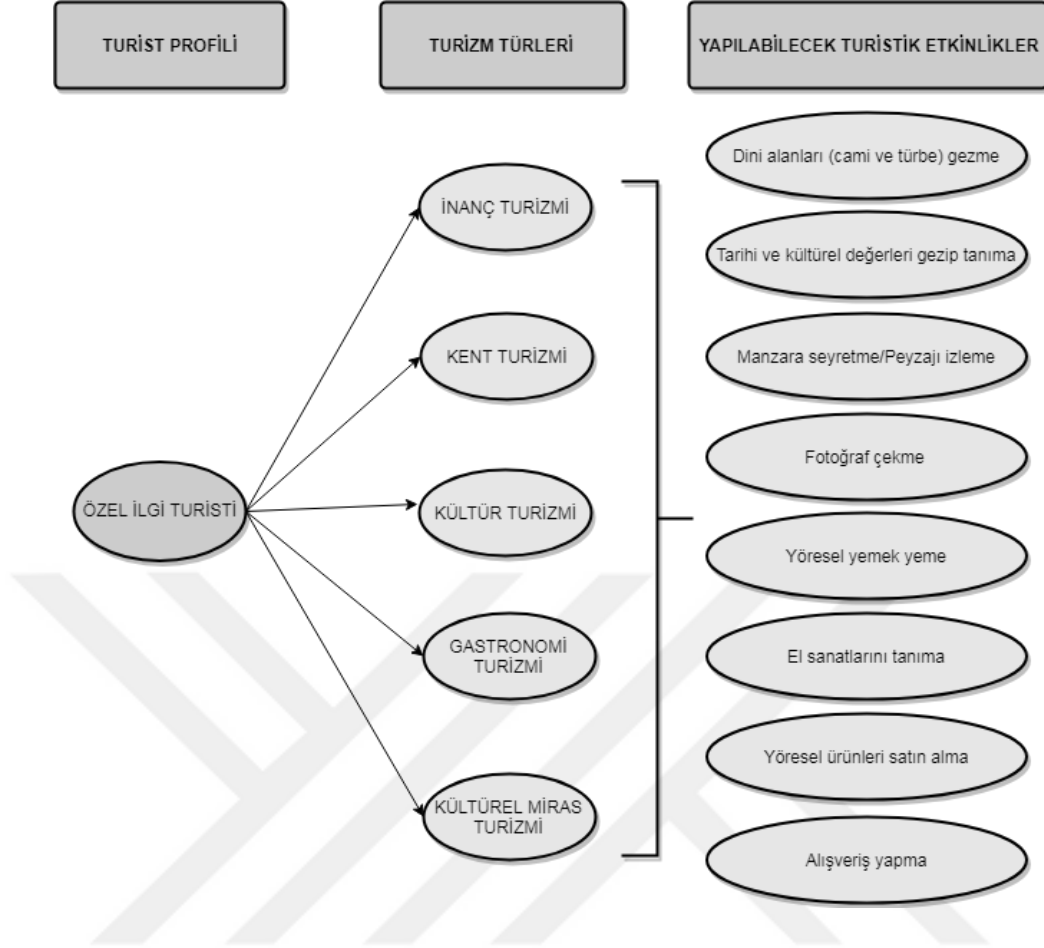
•Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Termal turist’ için önerilen günübirlik (1 gece konaklamalı) turizm senaryosu; Amasya kenti için ‘termal turist’ profili, sağlık ve termal turizmini gerçekleştirmek amacıyla özellikle hamam ya da kaplıcaya gitmek için kente gelen kişilerden oluşmaktadır. Güzergâh; kent merkezinde bulunan tarihi Kumacık Hamamı, Mustafa Bey (Mehmet Paşa) Hamamı, Yıldız Hamamı, Altuntaş Hamamı’ndan birisini ya da hepsini görebilme imkânına sahiptir. Kent merkezindeki hamamların haricinde kent merkezine 20 km uzaklıkta yer alan Amasya Merkez ilçeye bağlı Gözlek Köyü’nde bulunan Gözlek Kaplıcası ya da 36 km uzaklıkta yer alan Amasya Merkez ilçeye bağlı Çivi Köy’de bulunan Terziköy Kaplıcası da tercih edilebilir. Kent merkezindeki hamamlara yaya olarak ulaşım sağlanırken, merkeze yakın olan Gözlek Kaplıcası ve Terziköy Kaplıcası’na da ulaşım motorlu ve motorsuz araç (tur otobüsü, özel otomobil, toplu taşıma aracı, taksi, motosiklet, bisiklet) ile sağlanmaktadır. Kent merkezinden Gözlek Kaplıcası’na ulaşım motorlu araçla 25-30 dakika, Terziköy Kaplıcası’na ise 40-45 dakika sürmektedir. Sağlık ve termal turizm yapmaya olanaklı hamam ve kaplıcaların yer aldığı güzergâha ‘Sağlık Koridoru’ ismi verilmiştir. ‘Sağlık Koridoru’ turistlere hamama/kaplıcaya gitme, tarihi ve kültürel değerleri gezip tanıma, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma, yöresel ürünleri satın alma, kaplıca sonrası piknik yapma gibi turistik etkinlikleri yapma imkânı da sunmaktadır. Bu koridor bazı noktalarda birçok turizm türünün aynı anda yapıldığı ‘Kültür Koridoru’ ile kesişmektedir (Şekil 126). Günün sonunda kent merkezinde yer alan otel/butik otel/pansiyonda ya da kaplıcalardaki otellerde konaklama imkânı bulunmaktadır.

Şekil 126. Termal turist için önerilen turizm senaryosu

• Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Özel ilgi turisti’ için önerilen günübirlik (1 gece konaklamalı) turizm senaryosu; Amasya kenti için ‘özel ilgi turisti’ profili, inanç turizmini gerçekleştirmek amacıyla cami ve türbe ziyareti yapmak için kente gelen kişilerden oluşmaktadır. Kent merkezinde inanç turizmi açısından önemli tarihi cami (II. Bayezid Camii ve Külliyesi, Burmalı Minare Camii, Mehmet Paşa Camii, Hatuniye Camii, Bayezit Paşa Camii, Yakup Paşa Camii, Kılari Süleyman Ağa Camii, Saraçhane Camii, Yörgüç Paşa Camii, Gökmedrese Camii, İstasyon Kurtboğan Camii, Fethiye Camii, Gümüşlü Camii, Hızır Paşa Camii, Şamlar Ayas Ağa Camii, Sofular Abdullah Paşa Camii,

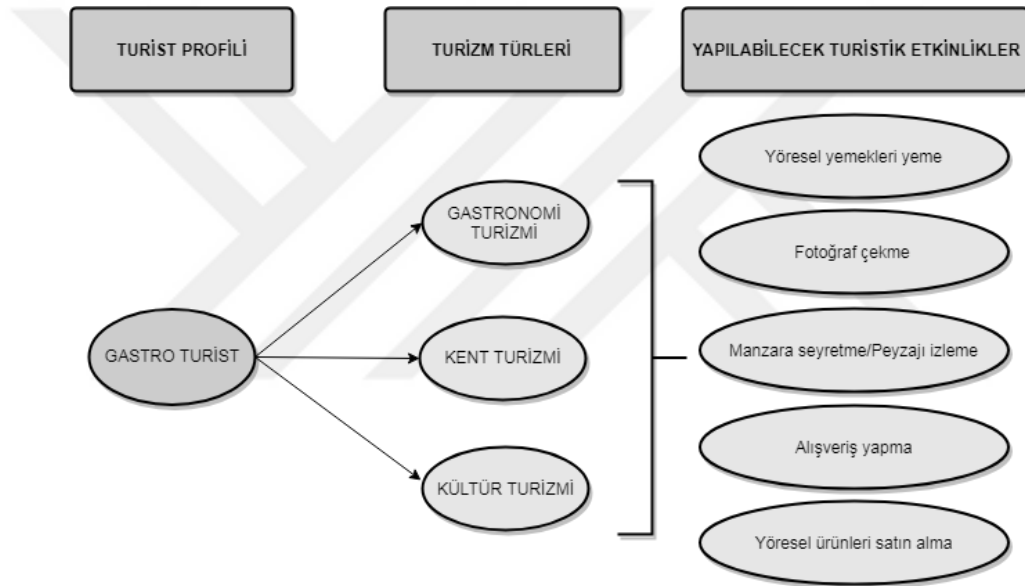
Şirvanlı (Azeriler) Camii, Pir Mehmet Çelebi Camii) ve türbelerin (Halifet Gazi Türbesi, Torumtay Türbesi, Cumudar Türbesi, Hamdullah Efendi Türbesi, Pir Sücaeddin İlyas Türbesi, Kurtboğan Türbesi, İğneci Baba Türbesi, Sultan Mesud Türbesi, Baba İlyas Horasani Türbesi, Kadılar Türbesi, Şadgeldi Paşa Türbesi, Selamet Hatun Türbesi, Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi, Kemal Paşa Türbesi, Yörgüç Paşa Türbesi, Ehli Hatun Türbesi, Şeyh İsmail Siraceddin Şirvani Türbesi, Seyyid Mir Hamza Nigari Türbesi, Oruç Bey Türbesi ve Taceddin Altunbaş Türbesi) hepsini görebilme imkânına sahiptir. Kent merkezinde yer alan çoğu cami ve türbeye yaya olarak ulaşım sağlanırken Yakup Paşa Camii, Sofular Abdullah Paşa Camii, Hamdullah Efendi Türbesi, Pir Sücaeddin İlyas Türbesi, Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi ve Kemal Paşa Türbesi'ne ulaşım motorlu araç (tur otobüsü, özel otomobil, taksi, toplu taşıma aracı) ile sağlanmaktadır. İnanç turizmi yapmaya olanaklı olduğu için bu güzergâha 'İnanç Koridoru' turistlere dini alanları (cami ve türbe) gezme, tarihi ve kültürel değerleri gezip tanıma, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma, el sanatlarını tanıma, yöresel ürünleri satın alma, yöresel yemek yeme gibi turistik etkinlikleri yapma imkânı da sunmaktadır. Bu koridor bazı noktalarda 'Kültür Koridoru', 'Sağlık Koridoru' ve 'Yemek Koridoru' ile kesiştiği için koridorda yapılan turizm türü de çeşitlenmektedir (Şekil 127). Günün sonunda kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda konaklama imkânı bulunmaktadır.

Şekil 127. Özel ilgi turisti için önerilen turizm senaryosu

• Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Gastro turist’ için önerilen gününbirlik (1 gece konaklamalı) turizm senaryosu; Amasya kenti için ‘gastro turist’ profili, gastronomi turizmini gerçekleştirmek amacıyla kente yöresel yemekleri denemek için gelen, değişik lezzetleri denemeyi ve mutfak kültürünü öğrenmeyi seven kişilerden oluşmaktadır. Bu kapsamda turistlerin; kent merkezinde konaklama tesislerinin dışında Amasya kentine özgü yöresel yemekleri (toyga çorbası, bakla doması, keşkek, bamya, Amasya çöreği, semaver çayı) deneyebilecekleri birçok nokta bulunmaktadır. Bu noktalardan turistler tarafından en çok tercih edilenleri Amasya Mutfağı, Beyoğlu Cafe&Restaurant, Çınaraltı Cafe&Restaurant, Keyif Cafe&Restaurant, Küçük Ağa Restaurant, Ali Kaya Restaurant ve Yamaç Bistro olup bu noktalarla ilgili detaylı bilgiler CBS ortamındaki AKTBS’ye de aktarılmıştır. Gastronomi turizmi yapmaya olanklı olduğu için bu güzergâha ‘Yemek Koridoru’ adı verilmiştir. ‘Yemek Koridoru’ turistlere yöresel yemekleri yeme, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma,

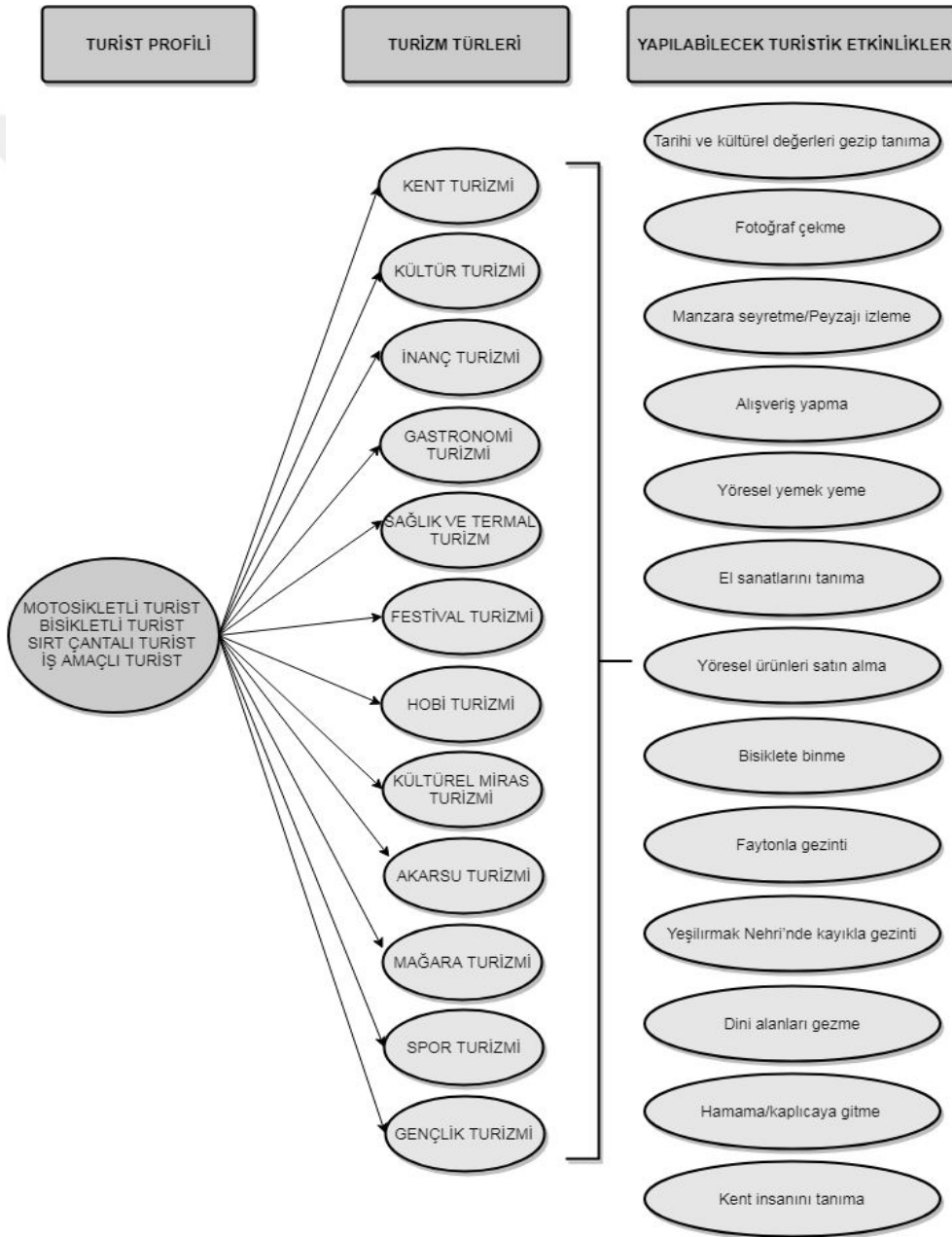
yöresel ürünleri satın alma olanağı sunmaktadır. Ali Kaya Restaurant ve Yamaç Bistro'ya özel otomobil ya da taksi ile ulaşım sağlanırken bunların haricindeki diğer noktalara yaya olarak ulaşım sağlanmaktadır. Bu koridor bazı noktalarda 'Kültür Koridoru', 'Sağlık Koridoru' ve 'İnanç Koridoru' ile kesiştiği için koridorda yapılan turizm türü de çeşitlenmektedir (Şekil 128). Gastro turistler, kent merkezinin haricinde Amasya kent merkezine 46 km uzaklıkta yer alan Merzifon ilçesinde 'Topuz Kebabı' ya da 126 km uzaklıkta yer alan Tokat kentine de günübirlik giderek 'Tokat Kebabı'nı da deneyebilir. Günün sonunda kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda konaklama imkânı bulunmaktadır.

Şekil 128. Gastro turist için önerilen turizm senaryosu

- Bireysel olarak kente gelen 'motosikletli turist', 'bisikletli turist', 'sırt çantalı turist' ile 'iş amaçlı turist' için önerilen günübirlik (1 gece konaklamalı) turizm senaryosu; Amasya kenti için 'motosikletli turist' profili, gerçekleştirmek istediği turizm türü için bulunduğu yerden kente motosikletiyle gelen, macerayı ve yeni insanlarla tanışmayı seven kişilerden oluşmaktadır. 'Bisikletli turist' profili, gerçekleştirmek istediği turizm türü için bulunduğu yerden kente bisikletiyle gelen, macerayı ve yeni insanlarla tanışmayı seven kişilerden oluşmaktadır. 'Sırt çantalı turist' profili, hayatta kalmaları için gerekli olan şeyleri kendi sırt çantalarını taşıyan, diğer turist profillerine göre daha düşük bütçeye ve esnek programa sahip, macerayı ve yeni insanlarla tanışmayı seven kişilerden

oluşmaktadır. ‘İş amaçlı turist’ profili ise, kente iş görüşmesi amacıyla gelen işini bitirdikten sonra da turistik etkinliklerde bulunmayı tercih eden kişilerdir. Bu kapsamda turistlerin beklentileri ve alanda yapmak istedikleri doğrultusunda öncelikli olarak ‘Kültür Koridoru’nda vakit geçirmeleri, kentin doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerini tanıma açısından yararlı olacaktır (Şekil 129). İstedikleri takdirde diğer koridorlarda da vakit geçirebilirler. Günün sonunda kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda konaklama imkânı bulunmaktadır.

Şekil 129. Diğer turist tipleri için önerilen turizm senaryosu

Turizmle ilgili çeşitli paydaşların görüşleri alınarak belirlenen tüm turist tiplerine yönelik oluşturulan 3 günlük turizm senaryoları şu şekildedir:

- Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘tüm turist tipleri’ için önerilen 3 günlük (2 gece konaklamalı) turizm senaryosu; ilk gün Amasya kent merkezi turu, ikinci gün Boraboy Gölü Tabiat Parkı ile Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti) turu, üçüncü gün ise Amasya kentinin ilçeleri (Merzifon, Suluova, Hamamözü, Göynücek) turu olup son gün kent merkezinde bulunan hamam ya da kent merkezine yakın olan kaplıcaya gitme de tercih edilebilir. Bu şekilde oluşturulan turizm senaryosu ile turistler ilk gün ‘Kültür Koridoru’, ‘İnanç Koridoru’ ve ‘Yemek Koridoru’nda vakit geçirerek kentin doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri hakkında bilgi sahibi olabilecek ve birçok turizm türünü aynı anda yapabilecektir. İkinci gün, ‘Doğa Koridoru’nda vakit geçirerek doğa ile iç içe olmaları sağlanacaktır. Üçüncü gün ise daha serbest bırakılarak çevre ilçelerdeki doğal ve kültürel değerleri tanıma, oradaki yöresel yemekleri deneme fırsatı sunulmuş olacaktır. Son gün ‘Sağlık Koridoru’nda vakit geçirmeleri de sağlanarak hamama/kaplıcaya gitmeleri teşvik edilecektir. Günün sonunda konaklama için 1 gece kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyon ya da Boraboy Gölü Tabiat Parkı’nda yer alan bungalov tipi evler tercih edilebilir. Ekonomik şartlara bağlı olarak 2 gece kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda konaklama yapılabileceği gibi 2 gece Boraboy Gölü Tabiat Parkı’nda yer alan bungalov tipi evlerde de konaklama imkânı bulunmaktadır.

- Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘tüm turist tipleri’ için önerilen 3 günlük (2 gece konaklamalı) başka turizm senaryosu da; ilk iki gün detaylı Amasya kent merkezi turu, son gün Boraboy Gölü Tabiat Parkı ile Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti) turu ya da ilk gün Amasya kent merkezi turu, ikinci gün Göynücek ilçesi güzergâhı turu, üçüncü gün ise Suluova, Merzifon, Gümüşhacıköy, Hamamözü ilçeleri turu yapılarak doğada vakit geçirmekten hoşlanmayanlar Boraboy Gölü Tabiat Parkı ile Yedikır Baraj Gölü’ne hiç gitmeyebilir. Günün sonunda kent merkezindeki otel/butik otel/pansiyonda 2 gece konaklama imkânı bulunmaktadır.

- Tur otobüsü ya da bireysel olarak kente gelen ‘Kültür turisti’ için önerilen 2-3 saatlik turizm senaryosu; ‘Kültür Koridoru’nda öncelikli gezilmesi gereken noktalar Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi, Kuş Köprüsü, Mehmet Paşa Camii, Beyazıt Paşa Camii, Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane), Yeşilirmak Nehri kıyısı, Helkıs (Hükümet) Köprüsü, Saat Kulesi, Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri, Alçak Köprü, İçeri Şehir, Şehzadeler Müzesi, Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı,

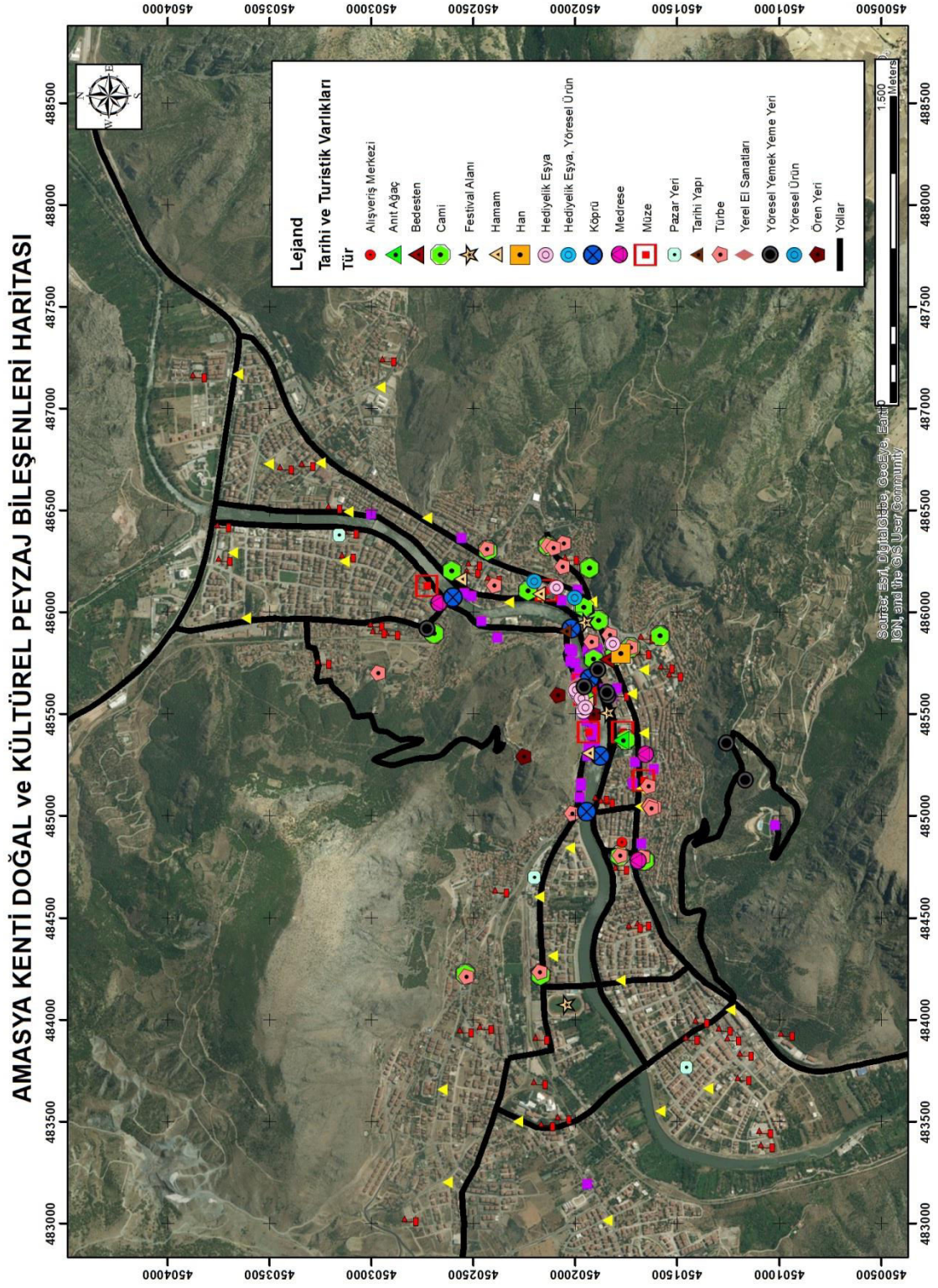

Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi, Mağdenüs Köprüsü, Şehzadeler Gezi Yolu, II. Bayezid Camii, Amasya Arkeoloji Müzesi'dir. Bu senaryo kentte birkaç saat vakit geçirebilecek turistlere, tarihi ve kültürel değerleri gezip tanıma, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma, el sanatlarını tanıma, yöresel ürünleri satın alma, dini alanları gezme gibi turistik etkinlikleri yapma imkânı sunmaktadır.

3.6.2. Senaryoların CBS Ortamına Aktarılarak Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)'nin Oluşturulması ile İlgili Bulgular

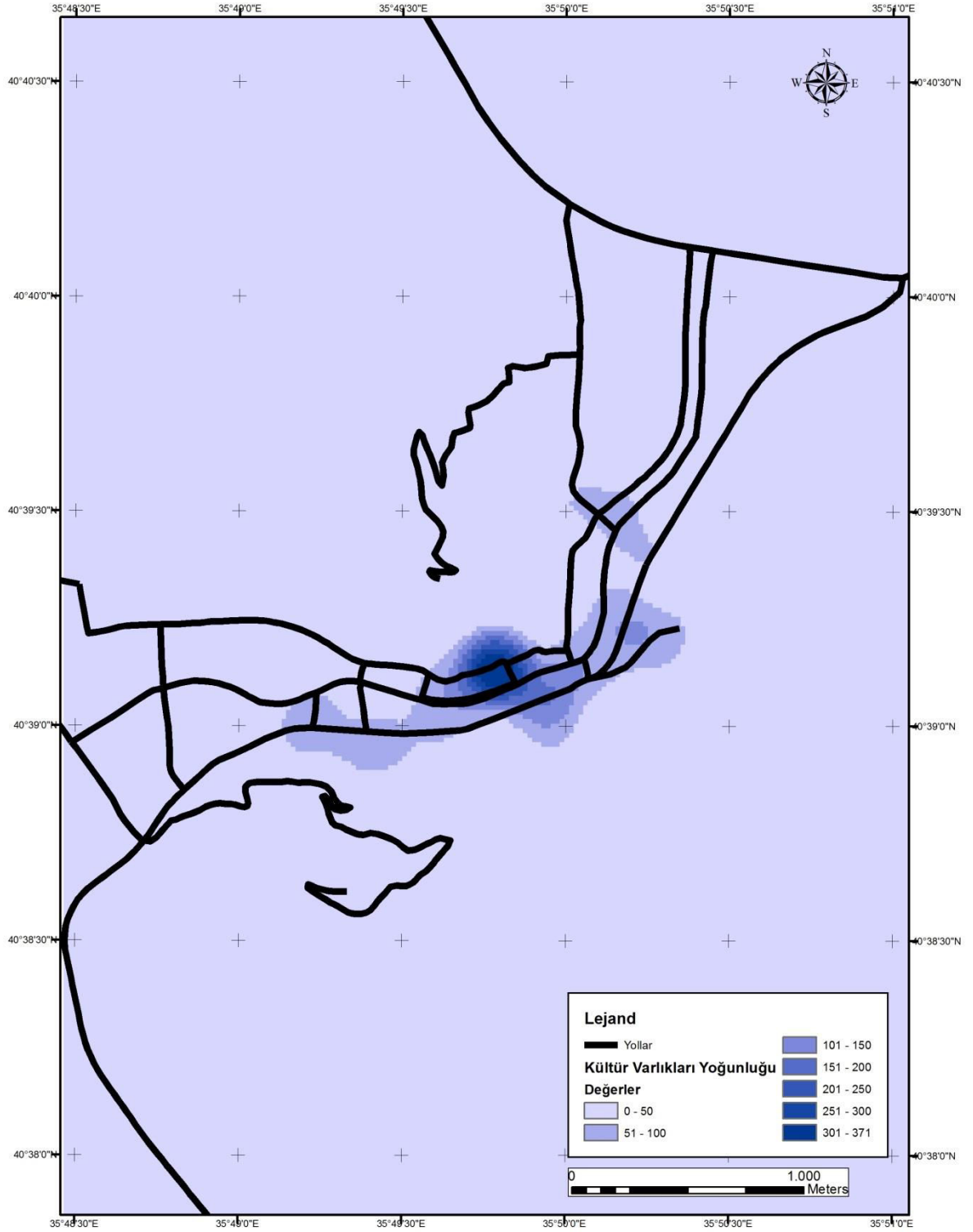
Arazi çalışmaları esnasında kent halkı-yerli turist-yabancı turistlerle yapılan anket çalışmaları, katılımcılarla yüz yüze görüşme, AKPBTAD Çalıştayı ve gözlemler doğrultusunda çeşitli paydaşlarla görüşülerek Amasya kenti Merkez ilçesi için belirlenen turizm bileşenleri açısından önemli toplam 237 nokta ve 30 güzergahın öznitelik verileri CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktarılarak Amasya kenti için turizm bilgi sistemi (AKTBS) veri tabanı oluşturulmuştur (Şekil 130). AKTBS, kente ziyarete gelen turistlere turizmle ilgili bilgilere rahatlıkla ulaşabilmeleri için çeşitli sorgulamalar yapmaya izin vermektedir. CBS ortamında bu çeşit sorgulamalarda 'Mekânsal ve Senaryo Analizi' sıklıkla kullanıldığı için çalışmada da tercih edilmiştir. Böylelikle turistler kentte turizm açısından önemli noktalar hakkında yazılı ve görsel açıdan bilgi sahibi olarak kendi seyahatlerini kendileri planlayabilme imkânına sahiptir.

Farklı turist tipine yönelik oluşturulan 18 adet turizm senaryosunun öznitelik verileri (turist tipi, turist tipi tanımı, konaklama süresi, gezilebilecek yerler, yapılabilecek turistik etkinlikler, ulaşım aracı, mesafe, konaklama imkanı, koridor ismi, kesiştiği koridor ismi) CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktarılarak 'Turizm Senaryoları' katmanında depolanmıştır. 'Mekânsal ve Senaryo Analizi' haricinde farklı turist tipleri için en uygun güzergâhın belirlenmesinde 'Yoğunluk Analizi' yapılarak Amasya kentinde doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerinin yoğunlaştığı noktalar tespit edilmiştir. Alan 20x20 m² büyüklüğünde karelere bölünerek her bir kare içerisine düşen noktaların (piksellerin) sayısına bağlı olarak Amasya kenti için yoğunluk haritası oluşturulmuştur. Böylelikle, farklı turist tipleri için oluşturulan turizm koridorları yoğun noktalardan geçirilerek belirlenmiştir (Şekil 131).

Şekil 130. Amasya kenti doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri haritası

AMASYA KENTİ DOĞAL VE KÜLTÜREL PEYZAJ BİLEŞENLERİ YOĞUNLUK HARİTASI

Şekil 131. Amasya kenti doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri yoğunluk haritası

3.7. Senaryoların Değerlendirilmesi ile İlgili Bulgular

3.7.1. Amasya Kenti İçin Turist Tipi-Turizm Türüne Yönelik Oluşturulan Turizm Koridorları ile İlgili Bulgular

Mevcut veriler dâhilinde kente gelen farklı nitelikteki turist tipleri (kültür turisti, doğa turisti, termal turist, özel ilgi turisti, gastro turist) için turizm senaryoları oluşturulmuştur. Verilere AKTBS’de ‘Mekânsal ve Senaryo Analizi’ ile farklı turist tipleri için en uygun güzergâhın belirlenmesinde ‘Yoğunluk Analizi’ yapılarak farklı niteliklere sahip turizm koridorları oluşturulmuştur. Oluşturulan turizm koridorları CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında hem yoğunluk haritası hem de Google Earth görüntüsü üzerine işlenerek gösterilmiştir.

Kültür turisti için oluşturulan ‘Kültür Koridoru’ Şekil 132 ve Şekil 133’te belirtilen haritalarda kırmızı renkle gösterilmiştir.

Doğa turisti için oluşturulan ‘Doğa Koridoru’ Şekil 134’te belirtilen haritada yeşil renkle gösterilmiştir.

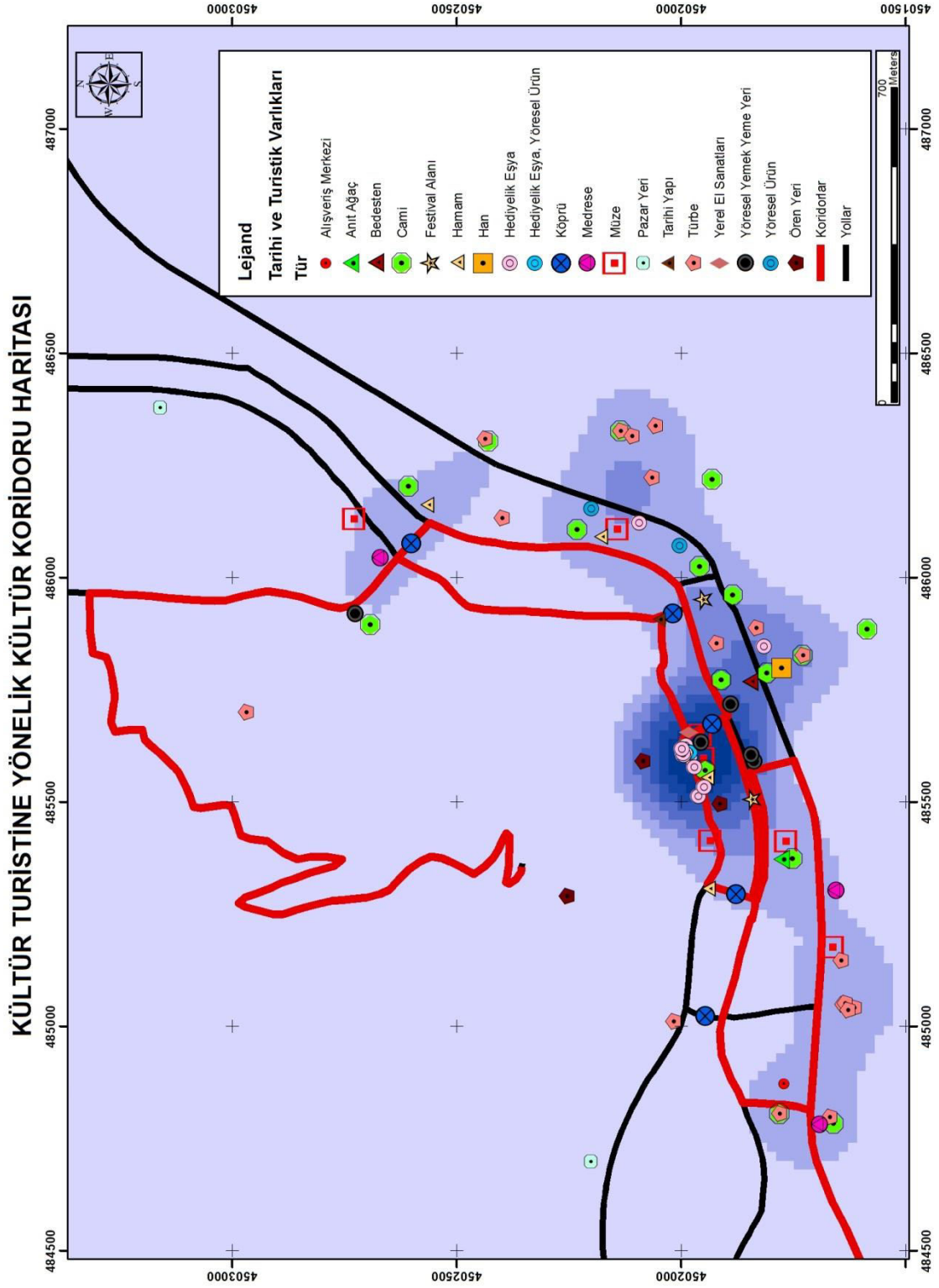
Termal turist için oluşturulan ‘Sağlık Koridoru’ Şekil 135 ve Şekil 136’da belirtilen haritalarda pembe renkle gösterilmiştir.

Özel ilgi turisti için oluşturulan ‘İnanç Koridoru’ Şekil 137 ve Şekil 138’de belirtilen haritalarda turuncu renkle gösterilmiştir.

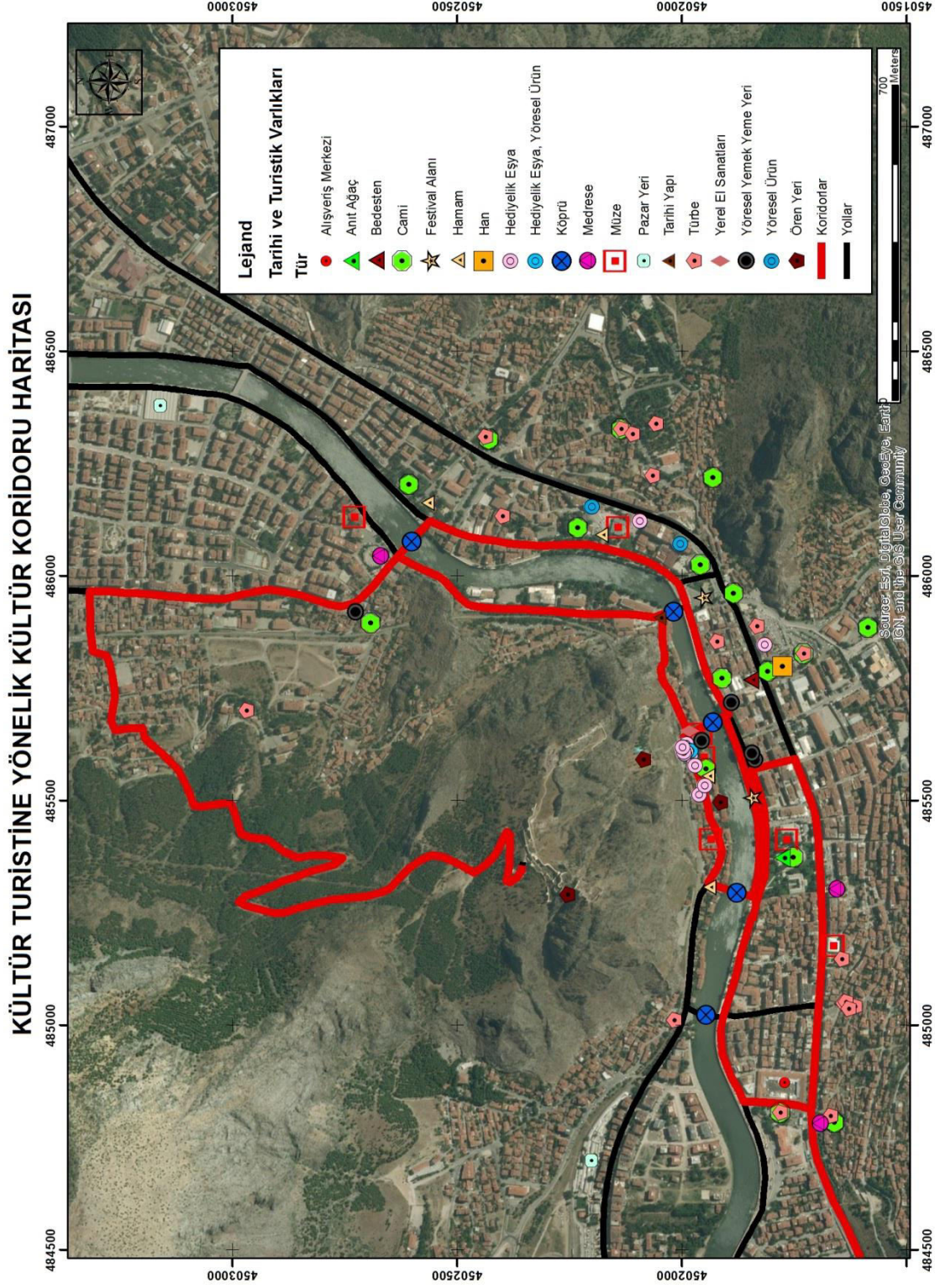
Gastro turist için oluşturulan ‘Yöresel Yemek Koridoru’ Şekil 139 ve Şekil 140’ta belirtilen haritalarda sarı renkle gösterilmiştir.

Farklı turist tiplerine yönelik oluşturulan turizm senaryoları CBS ortamı ArcGIS 10.5 programına aktarılan 237 nokta ve 30 güzergah arasında yaya, bisiklet ve engelli kullanımına olanaklı, birbiri ile ilişkili, sürekliliği olan 5 turizm koridoru oluşturulmuştur. Böylelikle turistlere kente geldiğinde ister yaya ister bisikletli olarak kültürel değerleri tanıma ve kolaylıkla alışveriş yapma imkânı tanınmış olacaktır.

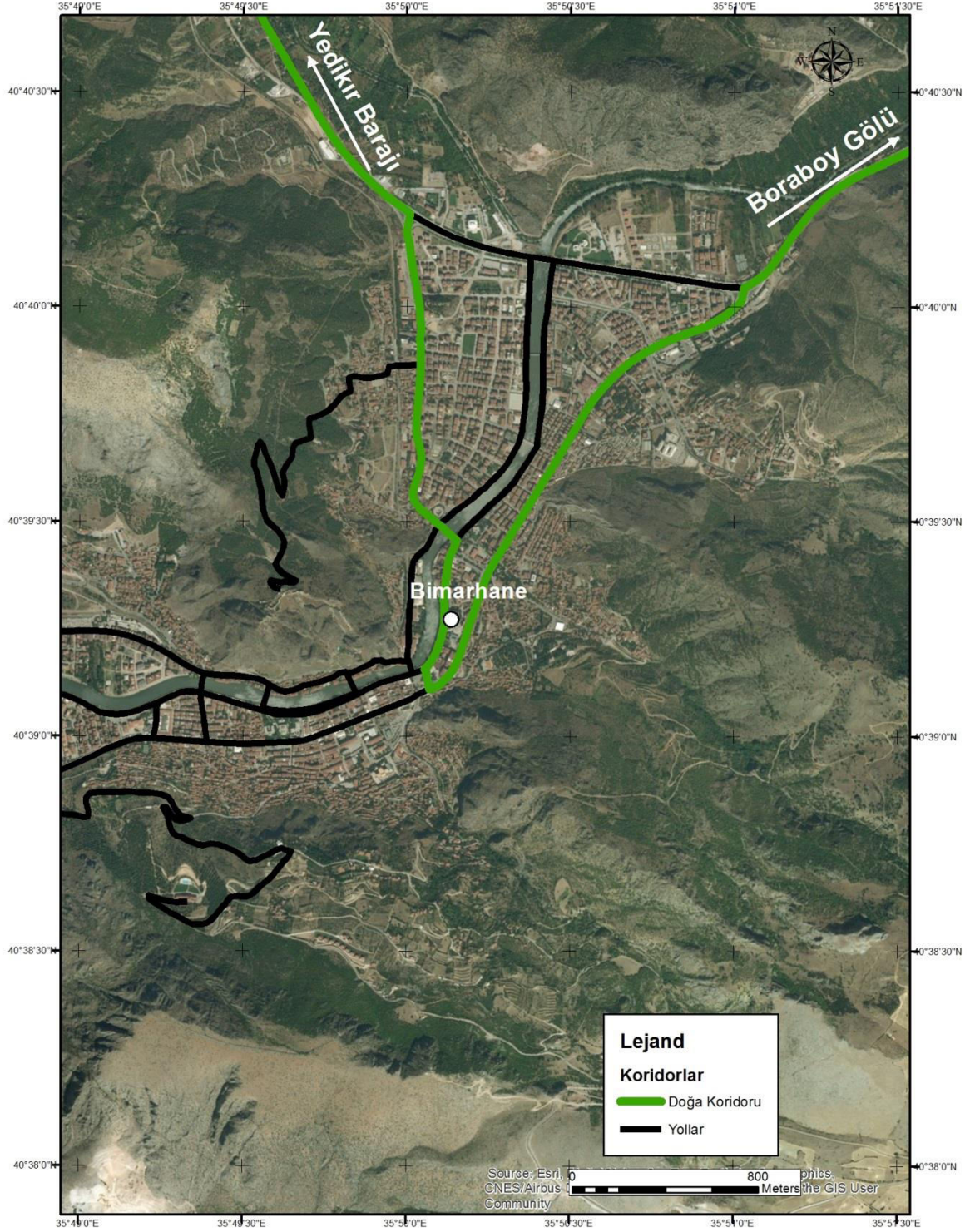
Şekil 132. Kültür turistine yönelik oluşturulan 'Kültür Koridoru' haritası

Şekil 133. Kültür turistine yönelik oluşturulan 'Kültür Koridoru' haritası

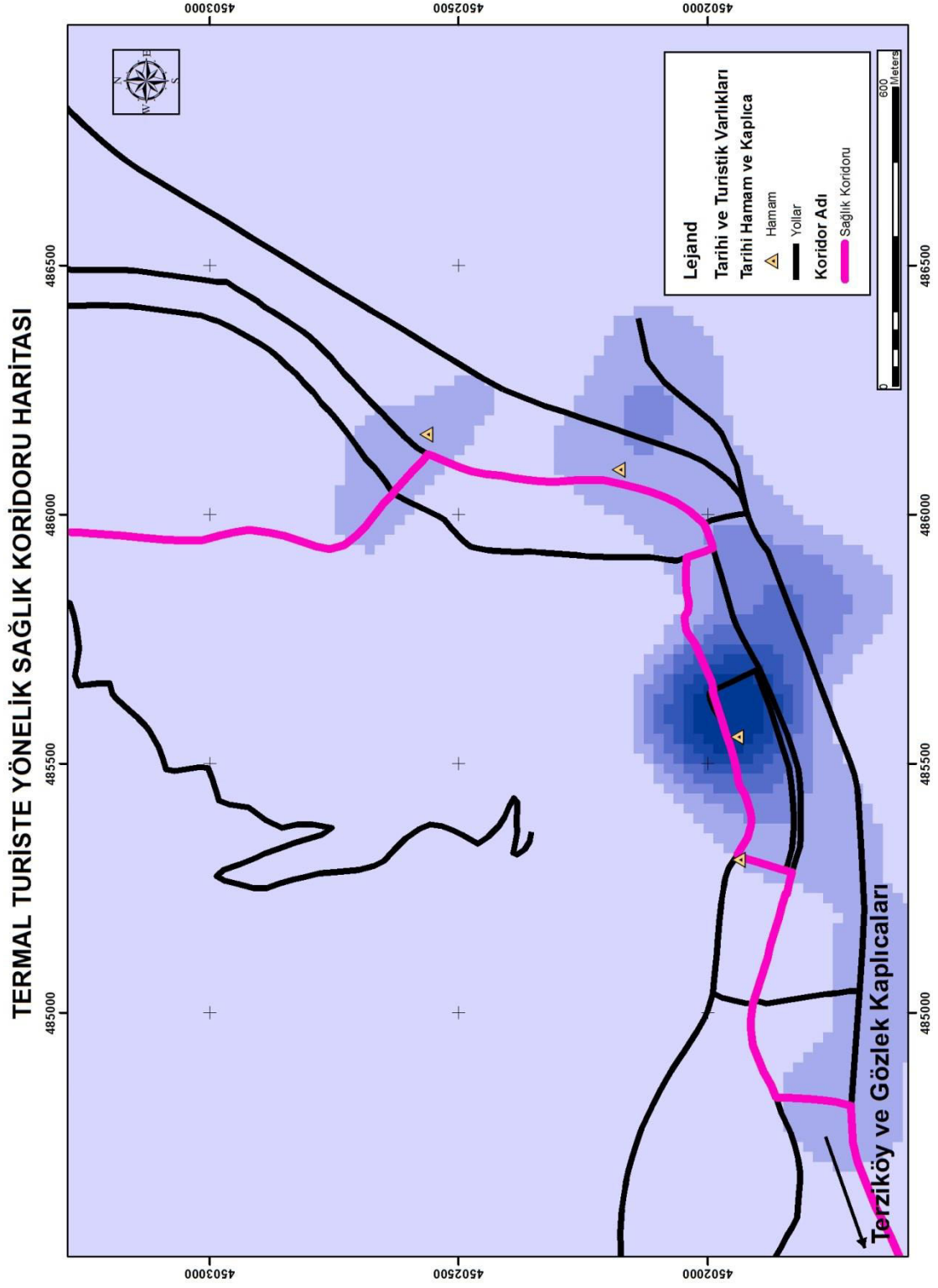

DOĞA TURİSTİNE YÖNELİK DOĞA KORİDORU HARİTASI

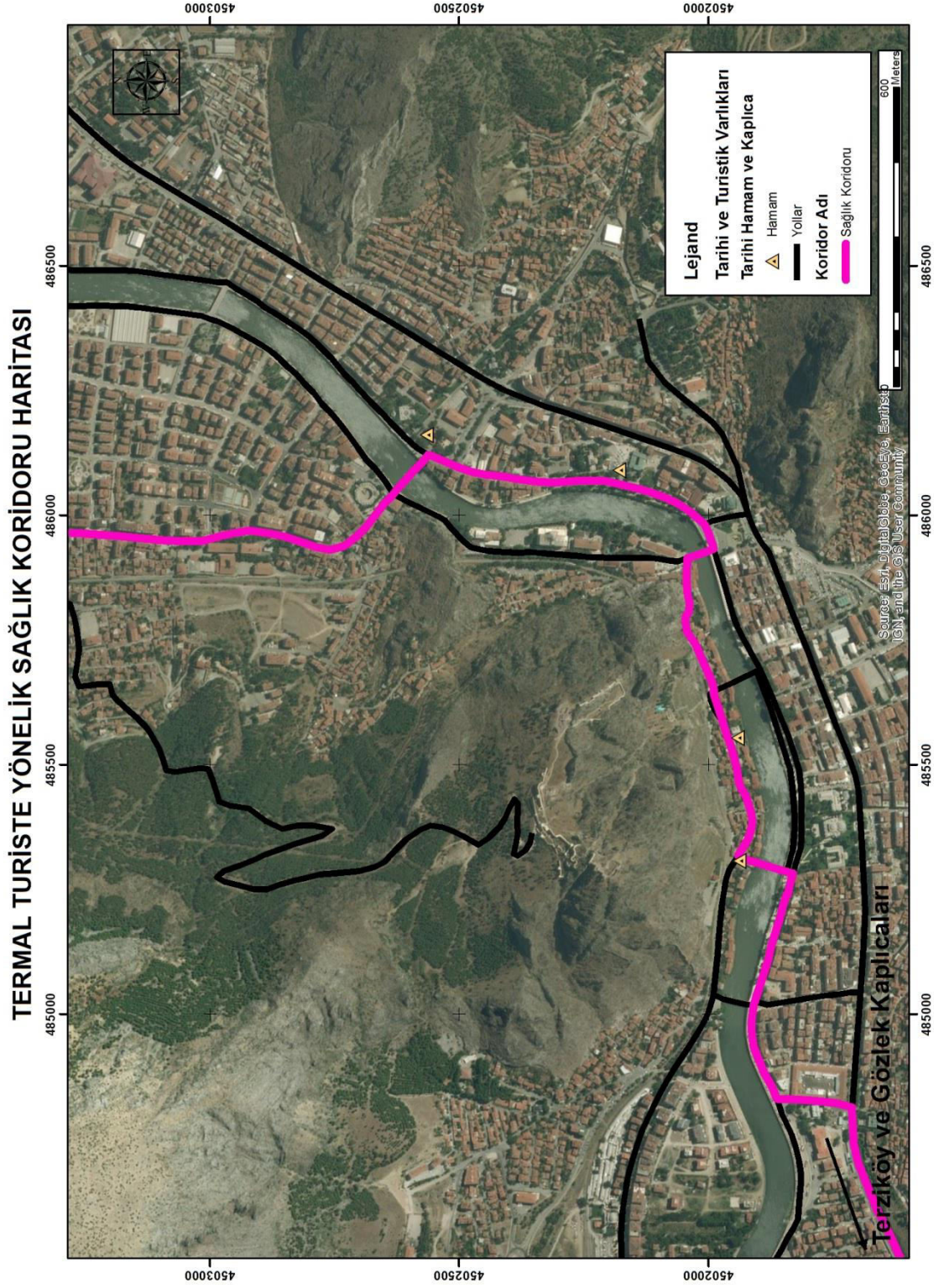

Şekil 134. Doğa turistine yönelik oluşturulan ‘Doğa Koridoru’ haritası

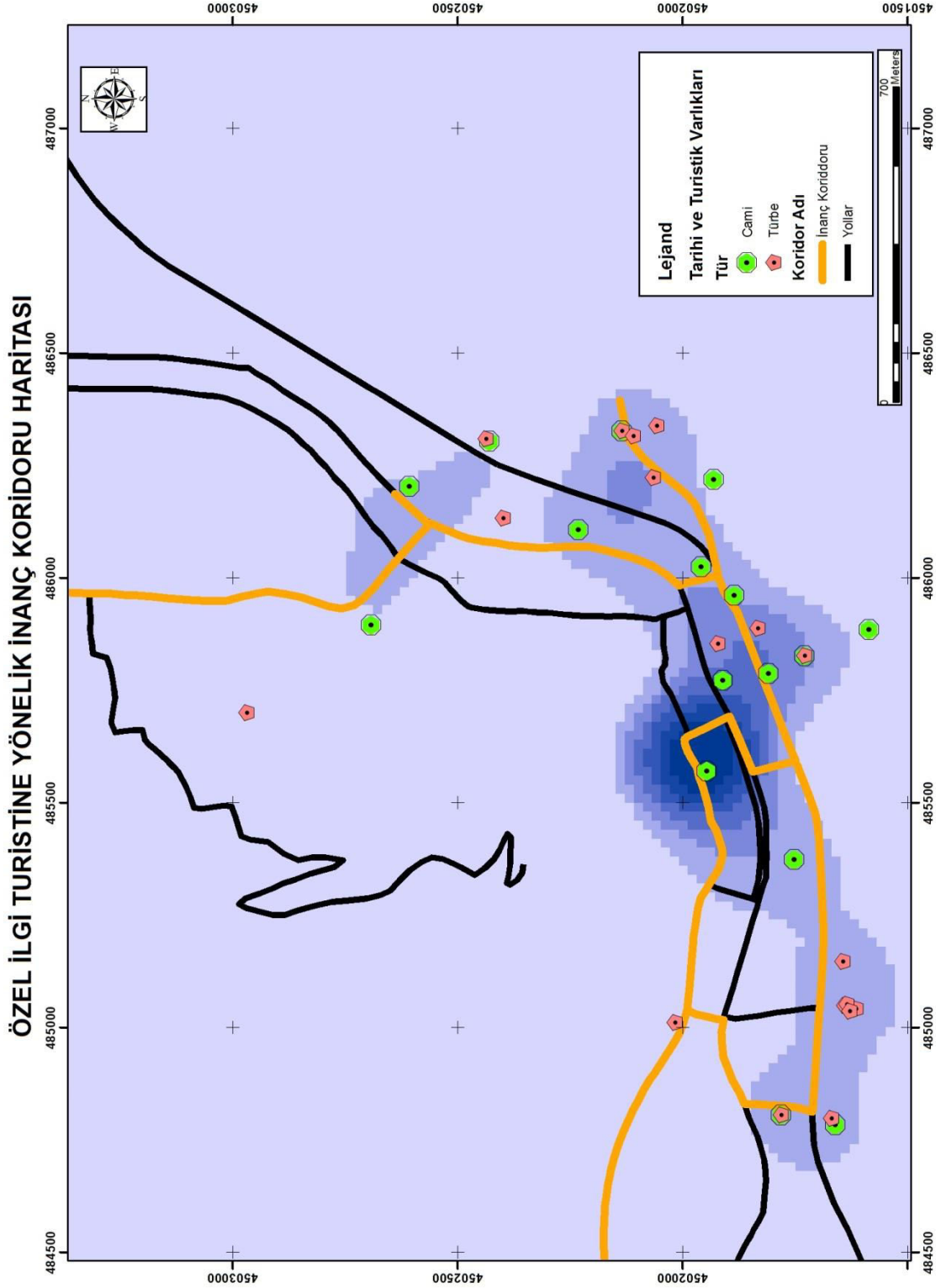

Şekil 135. Termal turiste yönelik oluşturulan 'Sağlık Koridoru' haritası

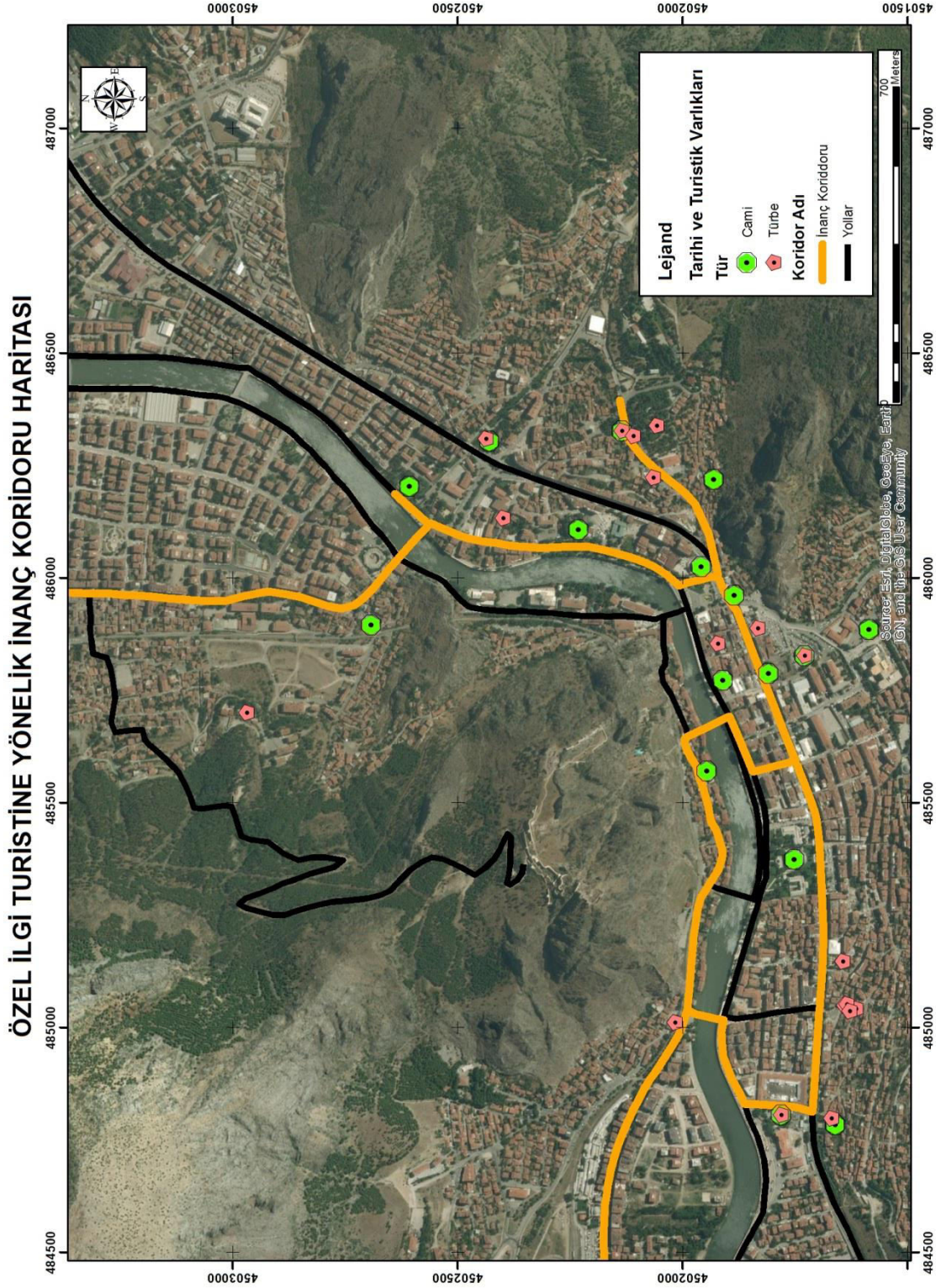

Şekil 136. Termal turiste yönelik oluşturulan 'Sağlık Koridoru' haritası

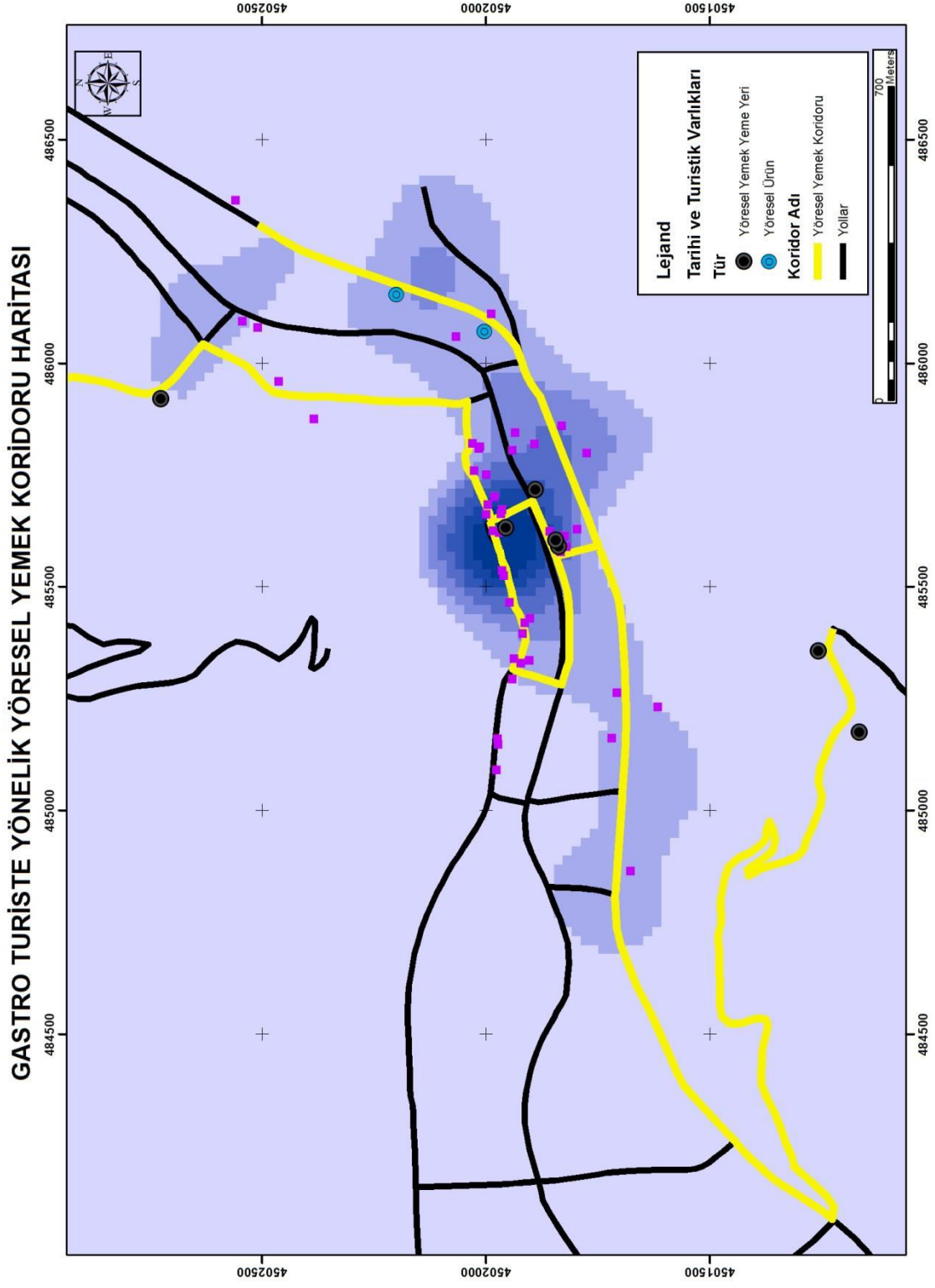

Şekil 137. Özel ilgi turistine yönelik oluşturulan 'İnanç Koridoru' haritası

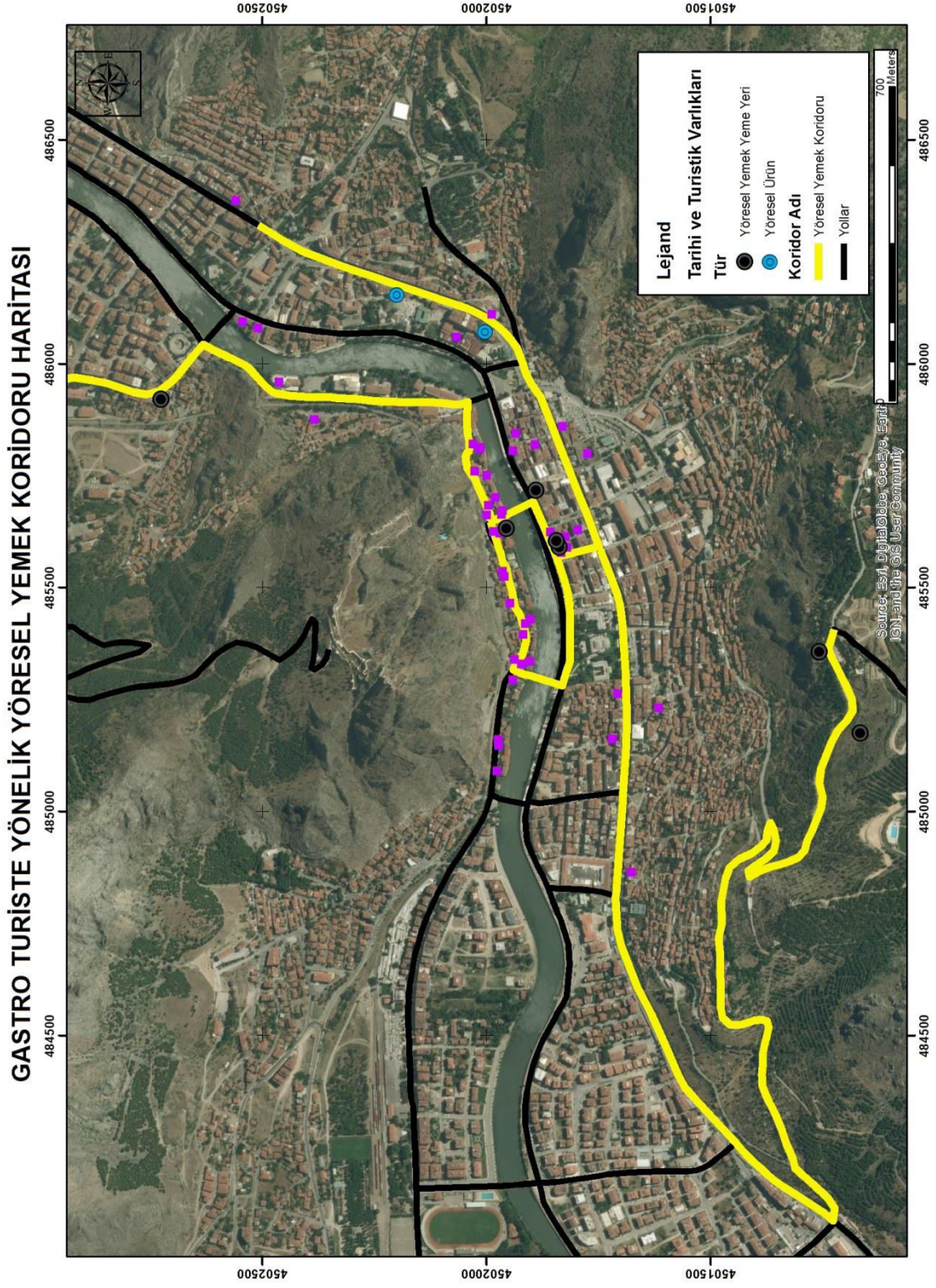

Şekil 138. Özel ilgi turistine yönelik oluşturulan 'İnanç Koridoru' haritası

Şekil 139. Gastro turiste yönelik oluşturulan 'Yöresel Yemek Koridoru' haritası

Şekil 140. Gastro turiste yönelik oluşturulan 'Yöresel Yemek Koridoru' haritası

4. TARTIŞMA

Bu çalışmada; Amasya kenti için mevcut ve potansiyel turizm türleri ile kente gelen farklı turist tipleri belirlenerek alanın dört mevsim kullanımına imkân tanıyan farklı turist tiplerine yönelik katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla turizm senaryoları oluşturma önerisini temel amaç edinilmiştir. CBS araç olarak kullanılarak ArcGIS 10.5 programında Amasya kenti için turizm bilgi sistemi (AKTBS) oluşturulmuştur. Bu doğrultuda alana özgü turizm senaryoları oluşturulup farklı nitelikte turizm koridorları önerilerek CBS ortamında bir model geliştirilmiştir.

Amasya kent kimliğini oluşturan ve kentin önemli kültür turizmi bileşenlerinden birisi olan Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'nin benzer tarihi kent dokusuna sahip Safranbolu ve Beypazarı Evleri'nden farklı olarak ahşap çatkı tekniği kullanılarak genellikle birbirine bitişik şekilde bodrum üzeri tek kat ya da iki katlı olarak yapılmış iken Safranbolu ve Beypazarı Evleri'nin genellikle iki ya da üç kattan oluştuğu, birbirlerinin önlerini asla kapatmadığı, bu sayede güneş ışığı alarak hava sirkülasyonu ve manzarayı kesmediği görülmektedir. Evlerin ortak özelliği hepsinin Osmanlı döneminde yapılmış, geleneksel Türk evi özelliklerine, haremlik ve selamlık bölümleri ile cumbaya, ahşap oymacılığa sahip olmasıdır. Safranbolu ve Beypazarı Evleri'nde her odada tuvalet ve banyo bulunurken Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'nde bazı odalarda bulunmaktadır. Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri'ne diğerlerinden farklı olarak dar sokaktan çift kanatlı ahşap kapı ile girilmekte olup iç ve dış mekânda bütün birimler arasında kesintisiz bir bağlantı vardır.

1/100000 ölçekli Amasya ili Çevre Düzeni Planı'nda (ÇDP, 2015) turizme yönelik alınan kararın; kentte önemli potansiyel oluşturan ve uluslararası nitelikte birikimlerin yoğunlaştığı kültür turizminin, doğal kaynaklara yönelik ortaya çıkan sağlık-termal turizminin ve özgün nitelikte sulak alanlarda yapılacak eko-turizmin geliştirilip uygulanması olduğu görülmektedir. Buna göre; Merkez ilçede turizm konusunda gerekli altyapı ve iyileştirmeler gerçekleştirilerek bölgenin bütüncül turizm planlamasının merkezi olabilecek bir kentsel sistem geliştirilecektir. Farklı turizm türlerinin birbiriyle entegrasyonu sağlanarak, koruma-kullanma dengesi çerçevesinde toplumsal yaşama katılımı amaçlanarak ulaşım bağlantıları kurulmuştur. Plan kapsamında; yerleşme ve

gelişme alanları ile yerleşme alanlarından kopuk olarak yapılmış alanlara dair karar ve stratejiler üretilerek mekânsal kararlar da alınmıştır. Bu kapsamda, kentsel ve kırsal yerleşim alanları, sanayi, turizm, temel donatı elemanları ve ulaşımına dair genel yaklaşım çerçevesinde mekânsal kararlar geliştirilmiştir. Kentte korunan alan statüsünde önem taşıyan Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası için koruma önlemleri almak ve ekolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğini sağlamak planda korunan alanlara yönelik alınan kararlardır.

Kurt Konakoğlu ve Kurdoğlu'nun (2017) Amasya kent kimliği ile ilgili yapmış olduğu çalışmada; Yeşilirmak Nehri ve Vadisi'nin kentin yerleşim planını şekillendiren ana etmen olduğu, kentin 1950'li yıllardan sonra hızlı bir kentleşme sürecine girdiği, 1965'ten sonra kentte hızlı betonlaşmanın yaşanarak yeşil alanların kaybedildiği ve geleneksel 2-3 katlı konut dokusunun yerini 5-6 katlı binalar alarak tarihi kent peyzajının zarar gördüğü, 1980 yılı sonrasında ise, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Yasası (1982) kapsamında kent merkezindeki tarihi dokunun koruma altına alınarak tarım alanlarının imara açıldığı, bu durumun da kent genelindeki yeşil alanların azalarak kent ekosistemi ve kent kimliği üzerinde olumsuz etki yarattığı görülmektedir. Ayrıca, kentte kent kimliğini olumsuz etkileyecek şekilde konut alanları için alınan yanlış planlama kararlarının kentte yapılan turizm türleri ve kente gelen turist profilini de doğrudan etkilediği açıkça ortadadır. Ülkemizde özellikle 1980'li yıllarda çıkarılan Çevre Kanunu (2872 sayılı), Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu (2863 sayılı), Milli Parklar Kanunu (2873 sayılı) gibi yasal düzenlemeler doğal ve kültürel değerlerin korunması yönünde bir adım olarak görülse de aslında uluslararası ilişkilerin gereği olarak yapılan, çevre duyarlılığı olmayan düzenlemeler olup 2634 sayılı Turizmi Teşvik Yasası (1982) kapsamında verimli tarım alanlarının, kıyıların ve orman arazilerinin yapılaşmaya açılması bunların göstergesidir. Bu kapsamda; kentlerde geçmişi, bugünü ve geleceği kapsayacak şekilde kenti oluşturan bütün bileşenler göz önünde tutularak en kısa zamanda, en az çevresel etki, en az masraf, en çok tahmin ile belirlenen hedefe ulaşılması ve kentlerin sağlıklı gelişimleri için doğru planlama kararlarının alınması önemlidir.

Turizm, kentlerin bölgesel kalkınmasında bir araç olarak kullanılmakta olup kentlerde belli bir dönemde turizm alanında ulaşılacak hedefleri, bu hedeflere ne kadar sürede ulaşılacağını, maddi durumları, doğru planlama kararlarını ortaya koymak için turizm planlaması yapılmakta ve kentler için turizm master planları oluşturulmaktadır. Turizm planlaması; 'Şu an neredeyiz?', 'Nereye varmak istiyoruz?', 'Olmak istediğimiz

yere nasıl ulaşabiliriz?’ ve ‘Olmak istediğimiz yere ulaştığımızı nasıl anlayabiliriz?’ sorularına yanıt vermeyi amaçladığından dolayı çalışmada kent halkı-yerli turist-yabancı turistlerle anket çalışmaları, yüz yüze görüşmeler, GZFT anketi ve AKPBTAD Çalıştayı gerçekleştirilerek çeşitli paydaşların görüşleriyle Amasya kentinin mevcut turizm durumu ortaya konularak bu soruların cevapları bulmaya çalışılmıştır. Çalışmanın başarıya ulaşması için kentte ortak fikir birliğinin sağlanması gerektiğinden dolayı turizmle ilgili çeşitli paydaşlar biraraya getirilerek turizm planlaması sürecine dâhil edilmişlerdir. Çünkü kentlerde turizm planlaması yapılırken bireysel çıkarlardan ziyade kent halkının çıkarlarının ön planda tutulması gerekmektedir. Bu yüzden; sağlıklı planlama kararları alabilmek için kentte yaşayan ve toplumu oluşturan kişiler turizmden bağımsız olarak ele alınmamalı ve turizm planlamalarında insan odaklı olan katılımcılık yaklaşımı benimsenmelidir. Çalışmada katılımcı yaklaşım teknikleri olarak tercih edilen yerel halk ile yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmaları, yüz yüze görüşmeler, GZFT analizi ve çalıştay sonuçlarının çalışmanın varsayımı ile beklenen yönde olduğu ve çalışmayı uygulanabilir kıldığı görülmektedir.

Ülkemiz için turizm planlamasında önem arz eden Onuncu BYKP (2014-2018), ‘Turizm Sektörü Ana Planı’ ile ‘Türkiye Turizm Stratejisi 2023’ün katılımcı turizm planlaması ve sürdürülebilir turizm planlaması yaklaşımıyla hazırlandığı görülmektedir. Bu planlarda kentlerde yapılan turizm türlerinin çeşitlendirilmesi, turizm ürünlerinin ve hizmet kalitesinin artırılması, turizm türlerinin bütüncül bir şekilde ele alınması ve Amasya kentinin marka kent olması öngörülmüştür. Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Onuncu BYKP, Amasya ili Sektörel Eylem Planı (Tarım Sektörel Eylem Planı, Sanayi Sektörel Eylem Planı, Kültür ve Turizm Sektörel Eylem Planı, Çevre ve Kentsel Altyapı Sektörel Eylem Planı), Amasya ili Doğa Turizmi Master Planı, Amasya Marka Kent Stratejik Kalkınma Planı hedefleri doğrultusunda çalışmada da insan odaklı katılımcı bir anlayış benimsenerek Amasya kenti için farklı niteliklerde turizm koridorları önerilerek turizm türlerinin artırılması ve bu sayede kente gelen turist profiline de çeşitlendirilmesi planlanmıştır.

Çalışmanın amacı için turizmle ilgili çeşitli paydaşların katılımıyla gerçekleştirilen anket çalışmaları (1275 kişi), yüz yüze görüşmeler (55 kişi), GZFT anketi (95 kişi), AKPBTAD Çalıştayı (68 kişi) ve arazi gözlem sonuçları doğrultusunda çalışma alanı için; ‘kültür turisti’, ‘doğa turisti’, ‘özel ilgi turisti’, ‘gastro turist’, ‘termal turist’, ‘motosikletli turist’, ‘bisikletli turist’, ‘sırt çantalı turist’ ve ‘iş amaçlı turist’ profilleri belirlenmiştir.

Yine bu kapsamda belirlenen kentte mevcutta yapılan turizm türleri; ‘kültür turizmi’, ‘kent turizmi’, ‘doğa turizmi’, ‘sağlık ve termal turizm’, ‘inanç turizmi’, ‘gastronomi turizmi’dir. Potansiyeli olup yapılabilecek turizm türleri ise; ‘akarsu turizmi’, ‘gençlik turizmi’, ‘spor turizmi’, ‘tarım ve çiftlik turizmi’, ‘av turizmi’, ‘kongre turizmi’dir.

Çalışmanın genel bilgiler kısmında, literatürde farklı özelliklere sahip 40 turizm türü Ellenberg vd. (1997), Toskay (1983), Çubuk (1995), Doğanay (2001) ile Kamga Kamden (2003)’ün yapmış olduğu çalışmalarda çeşitli kriterlere göre sınıflandırılmıştır. Bu sınıflandırmadan yola çıkılarak çalışma kapsamında turizm senaryoları oluşturulurken ele alınan 20 turizm türünün genel özellikleri ile kentlerde hangi şartlar altında yapılabilirliğine yer verilmiştir. Amasya kenti için belirlenen mevcut turizm türlerinin (kültür turizmi, kent turizmi, doğa turizmi, sağlık ve termal turizm, inanç turizmi, gastronomi turizmi, yayla turizmi, av turizmi, spor turizmi, yaşlı ve engelli turizmi) alan için uygunluğu araştırılmıştır ve potansiyel turizm türlerinin (akarsu turizmi, gençlik turizmi, tarım ve çiftlik turizmi, kongre turizmi, kültürel miras turizmi, hobi turizmi, kırsal turizm, mağara turizmi, botanik turizmi, alışveriş turizmi) ise alan için gerekli düzenleme ve iyileştirme çalışmaları dâhilinde uygun olabileceği görülmüştür.

Çalışma kapsamında literatürde farklı özelliklere sahip 16 turist tipine yer verilmiştir. Bu turist tiplerinden Amasya kentine özgü olarak yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmaları ile belirlenen 5 turist tipinin (kültür turisti, doğa turisti, özel ilgi turisti, gastro turist, sırt çantalı turist) genel özellikleri ve ilgi alanlarının neler olduğu tanımlanmıştır. Bunun haricinde literatürde tanımı yer almayan ‘termal turist’, ‘motosikletli turist’, ‘bisikletli turist’ ve ‘iş amaçlı turist’ profilleri de anket çalışmaları sonucunda ortaya çıkmıştır. Bu turist profilleri tanımlanarak Amasya kenti için yeni turist tipleri öngörülmüştür. Çalışmada turizm senaryoları oluşturulurken yerli ve yabancı turist diye ayırım yapılmamış ikisi birlikte ele alınmıştır. Çalışma alanında gerekli düzenleme ve tanıtım çalışmaları dâhilinde ‘ekoturist’ profiline de olanaklı olabileceği görülmüştür.

Kurdoğlu (2002), Kurdoğlu (2005), Yenilmez Arpa (2011), Pirselimoglu Batman (2013) ve Düzgüneş’in (2015) kentlerde yapılan turizm türleri ve turizm alanında yaşanan sorunları ortaya koymak amacıyla kent halkıyla gerçekleştirdiği anket çalışmaları incelenerek çalışma dâhilinde kent halkına turizmle ilgili hangi soruların sorulması gerektiği belirlenmiştir. Kent halkıyla gerçekleştirilen anket çalışmasının cevaplarına bakıldığında kentin en beğenilen özelliklerinin; tarihi ve kültürel özellikleri, doğal/manzara güzellikleri, sessiz ve sakin olması, iklim şartlarının uygun olması, yöresel yemekleri

olurken eksikliği duyulan hizmetlerin ulaşım, konaklama tesisleri, engelli ulaşımı, sağlık, bilgilendirme, eğitim, çöp toplama, kanalizasyon olduğu görülmektedir. Turistlerin Amasya kentini tercih etmesinde; tarihi ve kültürel alanları gezme, müzeleri gezme, fotoğraf çekme, yöresel yemekleri tatma, kaplıca, termale gitme faktörlerinin etkili olduğu ve kentte turizm ile sanayi alanlarındaki faaliyetlere öncelik verilmesi gerektiği dikkat çekmektedir.

Dickman (1995), Statistics New Zealand (1995), Demirel (1997), Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa (2001), Kurdoğlu (2002), Kurdoğlu (2005), Yenilmez Arpa (2011), Pirselimoglu Batman (2013) ve Düzgüneş'in (2015) turistlerin kenti ziyaret etme sebebi ile kentte gerçekleştirilen mevcut turistik etkinlikleri ve potansiyeli olup yapılabilecek turistik etkinlikleri ortaya koymak amacıyla yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirdiği anket çalışmaları incelenmiştir. Amasya kentinde turistik etkinliklerde bulunmak amacıyla tercih eden turistler arasındaki görüş farklılıkları belirlemek için yerli ve yabancı turistlerle ayrı ayrı anket çalışması yapılmıştır.

Yerli turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmasının cevaplarına bakıldığında; yerli turistlerin daha çok Doğu Karadeniz turunun bir parçası olarak yaz mevsiminde gelip turistik etkinliklerde bulunduğu, günübirlik kaldığı, bu süre içerisinde Yeşilirmak Nehri kıyısında yürüdüğü, tarihi ve kültürel alanlar ile müzeleri gezdiği, fotoğraf çektiği, yöresel yemekleri tattığı ve yöresel ürünleri satın aldığı görülmektedir. Ankete katılanların çoğu kendisini kültür turisti olarak tanımlamış ve kentte kültür turizminin yapıldığını ifade etmiştir. Kentte 2 ya da 3 gün konaklama imkânları olduğunda; Yeşilirmak Nehri kıyısında daha fazla vakit geçirmek, fotoğraf çekmek, tarihi ve kültürel alanlar ile müzeleri gezmek, yöresel yemekleri yemek, bot ya da kayıkla nehirde gezmek istemektedirler.

Yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmasının cevaplarına bakıldığında; yabancı turistlerin daha çok bireysel olarak yaz mevsiminde gelip turistik etkinliklerde bulunduğu, 1 gece 2 gün kaldığı, bu süre içerisinde fotoğraf çektiği, tarihi ve kültürel alanlar ile müzeleri gezdiği, Yeşilirmak Nehri kıyısında yürüdüğü, yöresel yemekleri tattığı ve yöresel ürünleri satın aldığı görülmektedir. Ankete katılanların çoğu kendisini kültür turisti olarak tanımlamış ve kentte kültür turizminin yapıldığını ifade etmiştir. Kentte 2 ya da 3 gün konaklama imkânları olduğunda; fotoğraf çekmek, tarihi ve kültürel alanlar ile müzeleri gezmek, Yeşilirmak Nehri kıyısında daha fazla vakit geçirmek, doğa fotoğrafı çekmek, bot ya da kayıkla nehirde gezmek istemektedirler.

Kurdoğlu (2002), Kurdoğlu (2005), Yenilmez Arpa (2011), Pirselimoglu Batman (2013) ve Düzgüneş'in (2015) yapmış olduğu çalışmalardaki görüşme soruları incelenmiştir. Katılımcılarla gerçekleştirilen yüz yüze görüşmelerin cevaplarına bakıldığında; alana daha çok yerli turistin gelip günubirlik kaldığı, alanda tarihi ve kültürel alanlar ile müzeleri gezdiği, fotoğraf çektiği, yöresel yemekleri tattığı ve yöresel ürünleri satın aldığı, turistlerin yöresel yemek ve ürünlere karşı ilgi duyduğu görülmektedir. Turistler tarafından tarihi-kültürel alanlar ile müzeler arasından Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi, Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri, Ferhat ile Şirin Müzesi (Ferhat Su Kanalı), Şehzadeler Müzesi, Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi'nin (Bimarhane) en fazla tercih edildiği belirlenmiştir. Kentte turizm alanında eksikliği duyulan hizmetlerin bilgilendirme panosu ile yönlendirici tabelanın yeterli sayıda olmaması, ulaşım-trafik sorunu, yabancı dil bilen personelin olmaması, konaklama imkânının (otel sayısı) yetersiz olması, kentte turizm danışma bürosu ile lisanslı turist rehberinin bulunmaması şeklinde verilen cevaplar dikkat çekmektedir. Katılımcılar kentte yönlendirici tabela ve bilgilendirme panolarının yer alması, konaklama imkânlarının arttırılması, turizm konusunda gerekli altyapının iyileştirilmesi, personele yabancı dil eğitiminin verilmesi, halkın ve esnafın turizm konusunda bilinçlendirilmesi, kentin tanıtımının daha iyi yapılması, kentte lisanslı turizm rehberi eksikliğinin giderilmesi hususunda önerilerde bulunmuştur.

Aktan (1999), Yosmaoğlu ve Engin (2002), Kansız vd. (2005), Dinçer ve Dinçer (2006), MEGEP Ankara Bölge Ofisi (2006), European Agricultural Fund for Rural Development'ın (EAFRD, 2014) turizm alanında yaptığı GZFT analizleri incelenerek çalışmada kentin turizm alanındaki güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını ortaya koymaya yönelik GZFT anketi hazırlanmıştır. GZFT anketinin nesnel bir şekilde değerlendirilip tartışılması için 26 Haziran 2018 tarihinde Büyük Amasya Oteli'nde 'Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)' isimli çalıştay düzenlenerek katılımcılardan görüşlerini ortaya koymaları istenmiştir. GZFT analizi aslında mevcut durum analizi olup aynı zamanda, gelecekteki durumunun da ne olacağını tahmin etmeye yarayan bir analiz tekniğidir. Birçok kurumun sadece turizm alanı için değil farklı alanlara yönelik olarak da GZFT analizi yaptığı görülmektedir.

GZFT analizinin cevaplarına bakıldığında; kentin turizm alanında güçlü yönünün kent tarihinin 7500 yıllık zengin ve köklü bir geçmişe sahip olduğu, zayıf yönünün kentteki

konaklama tesisi sayısının az ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı turistlerin kentte konaklamadan günübirlik gezip dönüyor olduğu, fırsatlarının kentin bozulmamış geleneksel mimari dokuya sahip olduğu, tehditlerinin turizmde personel olarak çalışacak iş gücünün bulunmadığı aktif nüfusun düşük olduğu görülmektedir.

Katılımcı turizm planlaması kapsamında çok sayıda turizmle ilgili katılımcıyı biraraya getirip görüşlerini almak için düzenlenen AKPBTAD Çalıştayı'nda, GZFT anketinin haricinde kentin turizmle ilgili sorunları tartışılarak turistlere yönelik günübirlik ve 3 günlük turizm senaryoları da oluşturulmuştur. Katılımcılar senaryoları oluştururken kente gelen turistlerin maksimum düzeyde kenti gezip tanımlarını önemsemişlerdir. Çalıştay esnasında oluşturulan günübirlik senaryo da, turistlere yönelik sahip olduğu özellikler dâhilinde kültür parkuru, doğa parkuru ve kongre festivali parkuru kurgulanarak turistlerin öncelikle buraları gezmeleri istenmiştir. Bunların haricinde farklı temalara sahip alternatif güzergâh olarak da tren seyahati, bisiklet turu, fayton gezintisi, sandal gezintisi, teleferik gezintisi güzergâhları önerilmiştir. Çalıştay esnasında oluşturulan 3 günlük senaryo da; Boraboy-Taşova güzergâhı, Göynücek-Ezinepazarı-Kaleköy güzergâhı, Suluova-Merzifon-Gümüşhacıköy-Hamamözü güzergâhı kurgulanarak turistlerin sadece Amasya kent merkezini değil diğer ilçelerini de görmeleri istenmiştir.

Anket çalışmaları, bireysel görüşmeler, çalıştay, GZFT analizi, senaryo kurgulama katılımcı turizm planlamasında sıklıkla tercih edilen katılımcı yaklaşım teknikleri olduğu için çalışmada da bu tekniklerden yararlanılmıştır. Benzer şekilde; Gunn (1994), Timothy (1999), Bahaire ve White (1999), Tosun (2000), Miskowiak (2004), Sultana ve Abeyasekera (2008), Akdu (2009), Şahbaz ve Akdu (2010), Barın Penbecioğlu (2012), Kartal ve Karaman (2013), Başaran Uysal'ın (2013) yapmış olduğu çalışmalarda katılımcı turizm planlaması yaklaşımını benimsedikleri görülmektedir.

Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS); mekâna ait verileri işleme, depolama, sorgulama ve analiz yapmada hızlı olduğu için dünyada ve ülkemizde birçok alanda kullanılmaktadır. CBS ortamında karar verme sürecini kısaltmak için ihtiyaca yönelik farklı içeriklerde bilgi sistemleri oluşturulmaktadır. Tecim'in (1999) yapmış olduğu 'Yönetim Bilişim Sistemleri', Geymen ve Sarı (2002) ile Morova'nın (2006) yapmış olduğu 'Kent Bilgi Sistemi (KBS)', Tiryakioğlu ve Erdoğan'ın (2004) yapmış olduğu 'Karar Verici Yönetim Sistemleri' ile 'Grup Karar Destek Sistemleri', Çelik'in (2005) yapmış olduğu 'Turizm Bilgi Sistemi (TBS)', Kurdoğlu vd.'nin (2012) yapmış olduğu 'Kampüs Bilgi Sistemi', Eken ve Sayar'ın (2014) yapmış olduğu 'Durak Bilgi Sistemi', Çelik'in (2015) yapmış

olduğu ‘Yerleşke Donatı Bilgi Sistemi (YEDBİS)’, Kurdoğlu ve Kurt Konakoğlu’nun (2018) yapmış olduğu ‘Rekreasyon Alanları Bilgi Sistemi’ çalışmaları farklı içeriklerde oluşturulmuş bilgi sistemlerine örnek olarak verilebilmektedir.

Turizm planlamalarında doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri ile tarihi ve turistik varlıklara ait konuma dayalı bilgilerin CBS ortamında depolanması, analiz edilmesi, sorgulanması, haritalanması ve güncellenmesinde bilgi sistemlerinin bir türü olarak Turizm Bilgi Sistemi (TBS) kullanılmaktadır. TBS turistlere kentte gezilmesi gereken önemli noktalar (ören yerleri, müzeler, tarihi yapılar, milli parklar, göller vb.), konaklama birimleri, yeme-içme yerleri, ulaşım, kendileri için uygun güzergâhı belirleme konularında bilgi sağlamakta ve kentlerin tanıtımını gerçekleştirmektedir. Peyzaj planlama ve turizm planlama çalışmalarında CBS ortamında oluşturulan bilgi sistemleri bir sorunu çözmeye araç olarak kullanılmaktadır.

Çalışma kapsamında; Cömert ve Bostancı (1999), Kafarov ve Çabuk (2002), Çelik (2005), Esen (2005), Gülbay (2007), Asri vd. (2010), Çuhadar (2010), Demirci ve Kavzoğlu (2010), Mermer ve Kavzoğlu (2010), İneç ve Akpınar (2011), Aydoğan ve vd. (2012), İneç ve Akpınar (2013), Mutlu vd.’nin (2017) yapmış olduğu çalışmalar ile ABD, İtalya, İspanya, Fransa, Almanya gibi turistler tarafından en çok ziyaret edilen ülkelerdeki turizm bilgi sistemi uygulamaları da incelenerek kentlerde TBS oluşturulurken gerekli bilgilerin ve kullanılan analizlerin neler olması gerektiği tespit edilmiştir. Bu doğrultuda çalışma alanında turizm bileşenleri açısından önemli olan noktalar ve özellikleri CBS ortamına aktararak ‘Amasya Kenti Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)’ oluşturulmuştur. Oluşturulan AKTBS’de mekânsal ve senaryo analizleri ile yoğunluk analizi gerçekleştirilmiştir. Benzer şekilde Van Arragon vd. (1994), Boyd ve Butler (1996), Porter ve Tarrant (2001), Farsari ve Prastacos (2004), Ahipaşaoğlu ve Kaya (2005), Güngör (2005), Düzgün’ün (2005) yapmış olduğu çalışmalarda mekânsal analizi, Schoemaker (1995), Kepner vd. (2004), Duinker ve Greig (2007), Chakraborty ve McMillan’ın (2017) yapmış olduğu çalışmalarda senaryo analizini, Yomralıoğlu (2000), Düzgün’ün (2005) çalışmalarında yoğunluk analizini kullandığı görülmektedir.

AKTBS; mekânsal ve senaryo analizleri ile çeşitli sorgulamalar yapmaya olanaklı olduğu için kente gelen yerli ve yabancı turistlere aradıkları bilgilere kolayca ulaşma, bilgilerin fotoğraflarını görüntüleme, kendi seyahatlerini kendileri planlama ve kentin tanıtımını yapma açısından faydalı olunacağı düşünülmektedir. Ayrıca AKTBS ile birçok alan (müzecilik sektörü, eğitim sektörü, yemek sektörü, turizm sektörü) için altlık

oluşturulmuştur. Bu sistem çeşitli kurumlar tarafından hazırlanacak kent bilgi sistemine ya da CBS tabanlı başka sistemlere de entegre edilebilecek niteliktedir.

Turizm senaryoları ve AKTBS’de gerçekleştirilen ‘Mekânsal ve Senaryo Analizi’ ile ‘Yoğunluk Analizi’ dâhilinde, kente gelen farklı nitelikteki turist tiplerinin (kültür turisti, doğa turisti, termal turist, özel ilgi turisti, gastro turist) kenti gezmesine ve kent yaşamını deneyimleyebilmesine olanak sağlayan yaya, bisiklet ve engelli kullanımına olanaklı, birbiri ile ilişkili, sürekliliği olan 5 turizm koridoru oluşturulmuştur.

Arslan vd.’nin (2004) yapmış olduğu çalışmada Ankara kenti için doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerinin yeşil koridorlarla bağlanıp bütüncül bir yaklaşımla ele alınmasını önermiştir. Benzer şekilde tarihi ve kültürel değerlerin korunduğu turizm koridorlarından ‘Viyana-Prag Yeşilyolu (Vienna-Prague Greenway)’, ‘San Francisco Yeşilyolu (The Bay and Ridge Trails: San Francisco Bay Area)’, ‘Hudson Nehri Vadisi Yeşilyolu (The Hudson River Valley Greenway)’, ‘Ottawa Yeşilyolu (Ottawa Greenway)’, ‘Brooklyn-Queens Yeşilyolu (The Brooklyn-Queens Greenway)’, ‘Boston Rose Fitzgerald Kennedy Yeşilyolu (Boston Rose Fitzgerald Kennedy Greenway)’, ‘Royal Shenandoah Yeşilyolu (Royal Shenandoah Greenway)’, masal ve efsane gibi kültürel değerlere sahip ‘Almanya Masal Güzergâhı (The German Fairy Tale Route)’ örnekleri irdelenerek çalışmada kültür turisti için çeşitli turistik etkinlikleri gerçekleştirme imkânı sunan ‘Kültür Koridoru’ oluşturulmuştur.

Demirel vd. (2012), Pirselimoglu Batman’ın (2015) yapmış olduğu çalışmalarda kırsal alanlarda doğal ve kültürel değerlerin korunduğu turizm koridorları irdelenerek çalışmada doğa turisti için çeşitli turistik etkinlikleri gerçekleştirme imkânı sunan ‘Doğa Koridoru’ oluşturulmuştur.

URL-40-42’nin (2018) yapmış olduğu termal kaynak değerlerine sahip turizm koridorlarından ‘İtalya Montecatini Termal Güzergâhı (Montecatini Terme Route)’, ‘Minho Nehri Termal Güzergâhı (Minho Thermal Route)’, ‘Avrupa Termal Güzergâhı (European Thermal Routes)’ örnekleri irdelenerek çalışmada termal turist için çeşitli turistik etkinlikleri gerçekleştirme imkânı sunan ‘Sağlık Koridoru’ oluşturulmuştur.

URL-42 (2018) ile URL-45-46’nın (2018) yapmış olduğu turistleri dini alanlara ulaştıran ‘Kıbrıs Anıtları UNESCO İnanç Güzergâhı (The Cypriot Monuments of UNESCO Religious Route)’, ‘İspanya Marian Güzergâhı (The Marian Route)’, ‘Avrupa Kültür ve İnanç Güzergâhı (European Cultural and Religious Routes)’ örnekleri

irdelenerek çalışmada özel ilgi turisti için çeşitli turistik etkinlikleri gerçekleştirme imkânı sunan ‘İnanç Koridoru’ oluşturulmuştur.

URL-36-38’in (2018) yapmış olduğu yöresel yemek temasına sahip turizm koridorlarından ‘İtalya Mozzarella Güzergâhı (Mozzarella Roads)’, ‘Alsace Şarap Güzergâhı (Alsace Wine Route)’, ‘Edinburgh’s Royal Mile (Edinburgh’s Royal Mile)’ örnekleri irdelenerek çalışmada gastro turist için çeşitli turistik etkinlikleri gerçekleştirme imkânı sunan ‘Yöresel Yemek Koridoru’ oluşturulmuştur.

Farklı nitelikte turist tiplerine hitap eden ve farklı işleve sahip 5 turizm koridorunun da CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında haritaları oluşturulmuştur.

Katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla hazırlanan doktora tez çalışmasının diğer turizm planlamaları çalışmalarından farklı olarak; farklı turist tipi ve turizm türü ile turistlerin isteklerine yönelik turizm senaryoları ile turizm koridorlarının oluşturulması ve oluşturulan turizm senaryolarının CBS ortamında sorgulanabilir olmasıdır. Önerilen bu çalışma Amasya kenti için; turistlerin istek ve beklentileri doğrultusunda oluşturulan, farklı turist profiline hitap eden, dört mevsim kullanımına ve farklı turizm senaryolarına imkân veren turizm bilgi sistemi (AKTBS) veri tabanının oluşturulması açısından önemli rol oynamaktadır. Kentlerde turistlerin daha fazla zaman geçirmesini, kentlerin daha planlı gelişimlerini ve kenti kıra taşımayı sağlamak için farklı özelliklere sahip turizm koridorlarının planlanması gereklidir. Turizm koridorları oluşturulduğu takdirde turistlerin bu koridorlara yönelmesi sağlanmalıdır. Böylelikle, turistler koridorun sadece buldukları kısmını değil diğer kısımlarını da görmek için merak edecek ve ona göre kentte kalış süresi artacaktır. Benzer şekilde, Türkiye Turizm Stratejisi 2023 de turizm koridorları oluşturma fikrini desteklemektedir. Amasya kenti; farklı özelliklere sahip turizm koridorları oluşturma, turistleri oluşturulan bu koridorlara yönlendirme, yürünebilir ve güvenilir olma anlamında olanaklı bir kenttir. Ayrıca, kent için farklı işlevlere sahip turizm koridorlarının haritaları da oluşturularak kente gelen turistlere plan üzerinden baktırarak kenti daha kolay okumaları ve algılamaları sağlanmalıdır.

5. SONUÇLAR

Amasya kentinin tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yaptığından dolayı zengin doğal-tarihi-kültürel değerlere, Osmanlı mutfak kültürüne, farklı dönemlere ait mimari yapılara, Şehzadeler Şehri ünvanına sahip olduğundan dolayı Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Türkiye Turizm Stratejisi 2023'te belirlediği 15 marka kentten birisi olduğu ve bu özelliklerinin yanında kentin, arazi varlığı ile bitkisel ürün çeşitliliği bakımından tarımsal potansiyeli de yüksek illerden birisi olduğu görülmektedir. Kentte yetişen başlıca tarım ürünleri '*Triticum aestivum* (buğday)', '*Beta vulgaris* L. (şekerpancarı)', '*Allium cepa* (kuru soğan)', '*Helianthus annuus* L. (ayçiçeği)', '*Papaver somniferum* L. (haşhaş)', '*Malus communis* (elma)', '*Prunus avium* (kiraz)' ve '*Prunus persica* (şeftali)'dir.

Bu çalışmada katılımcı yaklaşım tekniğinden yararlanılarak Amasya kentinde yapılan mevcut ve potansiyel turizm türleri ile kente gelen farklı turist tipleri belirlenerek alanın dört mevsim kullanımına uygun farklı turist tiplerine yönelik katılımcı turizm planlaması kapsamında farklı turizm senaryoları kurgulanmıştır. Ayrıca, kentte turizm bileşenleri açısından önemli 98 nokta ile (ören yeri, müze, cami, türbe, medrese, köprü, hamam, bedesten, han, anıt ağaç, tarihi yapı, yöresel ürün, yerel et sanatları ve hediyelik eşya satan dükkânlar), 36 adet taksi durağı, 49 adet konaklama tesisi, 54 adet okul (anaokul, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite) ve 30 adet güzergâhlara ait veriler, turistlerin istekleri ve beklentileri, farklı turist tipine yönelik turizm senaryoları CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktararak Amasya kenti için turizm bilgi sistemi (AKTBS) veri tabanı oluşturulmuştur. 'Tarihi ve Turistik Varlıklar' katmanında yer alan 98 noktaya 'Hyperlink' ile fotoğraf eklenmiştir. Daha sonra CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında 'Mekânsal ve Senaryo Analizleri' ile çeşitli sorgulamalar yapılmıştır. Katılımcı yaklaşımla oluşturulan AKTBS'nin sürdürülebilir ve yaşanabilir bir kent için önemi ile gerekliliği vurgulanmıştır. Ayrıca, turistlerin kentte turizm açısından önemli noktalar hakkında yazılı ve görsel açıdan bilgi sahibi olarak kendi seyahatlerini kendilerinin planlaması istenmiştir.

2015-2018 yılları arasında belli aralıklarla gerçekleştirilen arazi çalışmaları dâhilinde; kentte turizm alanındaki eksiklikleri, turistlerin kentte ortalama kalış sürelerini, kente gelen turist tiplerini, mevcutta yapılan ve potansiyeli olup yapılması istenilen turistik etkinlikleri belirlemek amacıyla 400 kişi yerel halk, 725 kişi yerli turist ve 150 kişi yabancı

turist olmak üzere toplam 1275 kişiyle yüz yüze anket çalışması (soru kâğıdı tekniği) gerçekleştirilmiştir. Turizm ya da belediye işletme belgesine sahip otellerin işletmecileri, İl Kültür ve Turizm Müdürü, Amasya Belediyesi, Amasya Turizm Derneği temsilcileri, mahalle muhtarları, esnaf, taksi şoförleri, kentte çalışan ve kente gelen turist rehberleri olmak üzere toplam 55 kişiyle de bireysel yüz yüze görüşme gerçekleştirilmiştir. Daha sonra, kentte turizm alanındaki paydaşları biraraya getirip fikirlerini almak ve sorunun çözümüne yönelik ulaşmak için ‘Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi (AKPBTAD)’ isimli bir gün süren çalıştay düzenlenmiştir. Çalıştayda paydaşlara kentin turizm alanındaki sorunlarının ve kentte yapılan turizm türlerinin neler olduğu, kente gelen turistlere nereleri gezdirecekleri, neler yedirecekleri sorularak cevaplamaları istenmiştir. Kentin turizm alanındaki güçlü ve zayıf yönleri ile karşı karşıya bulunduğu fırsat ve tehdit unsurlarını ortaya koymaları için GZFT (Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsatlar, Tehditler) anketi yapılmıştır. Çalıştay öncesinde 40 kişi ile çalıştay sırasında da 55 kişi olmak üzere toplam 95 kişi ile GZFT anketi gerçekleştirilmiştir. Çalıştay sonucunda paydaşların fikirlerinden yararlanılarak turistlere yönelik günübirlik ve 3 günlük turizm senaryoları (güzergâhlar) oluşturulmuştur.

Arazi çalışmaları kapsamında; çalışma alanından dört mevsime ait farklı açılardan fotoğraflar çekilmiş, Amasya kent merkezinde turizm bileşenleri açısından önemli noktalar (ören yeri, müze, cami, türbe, medrese, köprü, kaplıca, hamam, bedesten, han, anıt ağaç, tarihi yapı, pazar yeri, alışveriş merkezi, yöresel ürün, yerel et sanatları ve hediyelik eşya satan dükkânlar), taksi durakları, konaklama tesisleri, okullar (anaokul, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite) ile turistik etkinliklerin yoğunlaştığı noktalar belirlenerek toplam 237 noktadan el tipi GPS yardımıyla koordinatlar alınmıştır. Yerli ve yabancı turistlerin farklı mevsimlere göre katıldıkları turizm etkinlikleri, festivaller, konserler, fuarlar vb., kent insanının turizm alanında karşılaştıkları sorunlar, beklentileri ve tercihleri hakkında da bilgiler elde edilmiştir. Envanter ve arazi çalışmaları sırasında elde edilen tüm veriler, CBS ortamında ArcGIS 10.5 programına aktararak ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar’, ‘Taksi Durakları’, ‘Oteller’, ‘Okullar’, ‘Yollar’ ve ‘Turizm Senaryoları’ olmak üzere farklı katmanlarda depolanmıştır. Çalışma alanında mevcutta yapılan turizm türleri ve turistik etkinlikler ile kentin turizm planlaması irdelenmiş olup sorunlar tespit edilmiştir. Yapılan bu çalışmalar sonucunda, katılım tekniği kullanılarak çalışma alanının turizm planlaması için gerekli nitelikte olduğu ortaya konulmuştur.

Çalışmanın amaç ve hedeflerine yönelik katılımcı yaklaşım tekniği olarak kullanılan kent halkı, yerli ve yabancı turistlerle gerçekleştirilen anket çalışmaları, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler, GZFT anketi, AKPBTAD Çalıştayı ve arazi çalışmaları gözlemlerinin değerlendirilmesine ilişkin ulaşılan genel sonuçlar Tablo 50’de şu şekilde özetlenmiştir:

Tablo 50. Çalışmada yararlanılan katılımcı yaklaşım tekniklerinin ulaştırdığı hedefler

KATILIMCI YAKLAŞIM TEKNIĞİ	ULAŞTIRDIĞI HEDEFLER
Arazi çalışmaları	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte turizm alanındaki sorunların tespit edilmesi • Kentte doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri açısından önemli noktaların belirlenmesi • AKTBS’nin oluşturulması
Kent halkı ile anket çalışması (400 kişi)	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte turizm alanındaki sorunların tespit edilmesi • Kentte mevcut ve potansiyel turizm türleri ile turistik etkinliklerin belirlenmesi • AKTBS’nin oluşturulması
Yerli turistler ile anket çalışması (725 kişi)	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte turizm alanındaki sorunların tespit edilmesi • Kentte yapılan turizm türleri ile kente gelen turist profilinin belirlenmesi • Kentte gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi istenilen turistik etkinliklerin belirlenmesi • Kentte kalış süresi ile • Farklı turist profiline yönelik günlük ve 3 günlük turizm senaryolarının oluşturulması • AKTBS’nin oluşturulması
Yabancı turistler ile anket çalışması (150 kişi)	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte turizm alanındaki sorunların tespit edilmesi • Kentte yapılan turizm türleri ile kente gelen turist profilinin belirlenmesi • Kentte gerçekleştirilen ve gerçekleştirilmesi istenilen turistik etkinliklerin belirlenmesi • Farklı turist profiline yönelik günlük ve 3 günlük turizm senaryolarının oluşturulması • AKTBS’nin oluşturulması
Katılımcılarla yüz yüze görüşme	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte turizm alanındaki sorunların tespit edilmesi • Kentte mevcut ve potansiyel turizm türleri ile turistik etkinliklerin belirlenmesi • Kentte turizm açısından önemli odak noktalarının belirlenmesi • AKTBS’nin oluşturulması
GZFT anketi (95 kişi)	<ul style="list-style-type: none"> • Kentte turizm alanındaki sorunların ve olanakların tespit edilmesi • Arazi çalışmalarında tespit edilen sorunların kontrol edilmesi
AKPBTAD Çalıştayı (68 kişi)	<ul style="list-style-type: none"> • GZFT anketinin nesnel bir şekilde değerlendirilmesi • Kentte turizm alanındaki sorunların tespit edilmesi • Kentte turizmle ilgili geniş paydaş kitlesine ulaşılarak paydaşların planlama sürecine dâhil edilmesi • Paydaşların eşit söz hakkına sahip olması • Turist profili ayrımı yapmaksızın turistlere yönelik günlük ve 3 günlük turizm senaryolarının oluşturulması • Turizm koridorlarının oluşturulması • AKTBS’nin oluşturulması

Katılımcı yaklaşım tekniklerinden elde edilen veriler doğrultusunda katılımcı turizm planlaması yaklaşımıyla farklı nitelikteki turist tiplerine yönelik turizm senaryoları ile farklı işleve sahip 5 turizm koridoru oluşturulmuştur. Ayrıca, turistlere kente ilişkin bilgilerin etkin ve hızlı bir şekilde ulaştırılması için CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında AKTBS oluşturularak farklı nitelikteki turist tiplerine yönelik senaryoların (kültür turisti için ‘Kültür Koridoru’, doğa turisti için ‘Doğa Koridoru’, özel ilgi turisti için ‘İnanç Koridoru’, termal turist için ‘Sağlık Koridoru’, gastro turist için ‘Yöresel Yemek Koridoru’) haritaları oluşturulmuştur.

Bu bilgiler ışığında oluşturulan AKTBS’ye göre;

- Kente gelen turistlerin kentte doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri ile tarihi değerler açısından önemli görmesi gereken 98 adet noktanın ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar’ katmanında, kent merkezinde ulaşımını sağlamak için gerekli 36 adet noktanın ‘Taksi Durakları’ katmanında, kent merkezinde konaklama imkânı sunan 49 adet noktanın ‘Oteller’ katmanında, kent merkezinde eğitim açısından önemli 54 adet noktanın ‘Okullar’ katmanında, kentte bir yerden başka bir yere ulaşmak için kullanılan 30 adet güzergâhın ise ‘Yollar (30 adet)’ katmanında depolandığı ve ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar’ katmanında yer alan toplam 98 noktaya ‘Hyperlink’ ile fotoğraf eklemesi yapıldığı görülmektedir.

- Turistlerin kentte tercih ettiği ulaşım aracına göre (yaya, özel otomobil, tur otobüsü, otobüs, minibüs, motosiklet, bisiklet) gidebileceği noktaların hangileri olduğu ve alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği,

- Turistlerin kentte yapmak isteyeceği turizm türü ile ilişkili noktaların (alışveriş turizmi için nerelere gidebilir) hangileri olduğu ve alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği,

- Kentte kültür turizmi, kent turizmi, doğa turizmi, inanç turizmi, sağlık ve termal turizm, gastronomi turizmi, hobi turizmi açısından önemli noktaların hangileri olduğu ve alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği,

- Kent merkezinde yer alan konaklama tesislerinin toplam sayısı ile konaklama tesislerindeki toplam oda sayısının kaç adet olduğu, konaklama tesislerinin alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, konaklama tesislerinin hangi belge türüne (turizm işletme belgeli ya da belediye işletme belgeli) sahip olduğu, konaklama tesislerinin iletişim bilgilerinin neler olduğu,

- Kent merkezinde yer alan okulların toplam sayısının kaç adet olduğu, okulların alan genelinde nasıl dağılım gösterdiği, okulların türü (devlet anaokulu, devlet ilkokulu, devlet ilkokulu ve ortaokulu, devlet ortaokulu, özel anaokulu, özel ilkokul, özel ortaokul, özel

anadolu lisesi, anadolu lisesi, fen lisesi, devlet lisesi, meslek lisesi, özel lise, devlet üniversitesi) ile iletişim bilgilerinin neler olduğu CBS ortamı ArcGIS 10.5 programında gerçekleştirilen ‘Mekansal ve Senaryo Analizleri’ ile tespit edilmektedir.

Katılımcı yaklaşım tekniği olarak gerçekleştirilen tüm çalışmalardan sonuç olarak; kentte kültür turizmi ile kent turizminin yoğun olarak yapıldığı, doğa turizmi, inanç turizmi, sağlık ve termal turizminin de orta yoğunlukta yapıldığı, turistlerin çoğunluğunun kentte konaklamadan ve yeterince vakit geçirmeden kentten ayrıldığı, daha çok tarihi ve kültürel alanlar ile müzeleri gezdikleri, yöresel yemek yedikleri ve yöresel ürünleri satın aldıkları, turistlerin kenti gezebilmesine yardımcı olacak haritaların olmadığı, kent merkezinde yönlendirici tabelalar ile bilgilendirme panolarının yer almadığı, turistlerin kent hakkında bilgi alacağı turizm danışma ofisinin ve turist bilgi makinelerinin (TBM) bulunmadığı, kentte turizm ya da başka bir alan için hazırlanmış bilgi sisteminin olmadığı, nüfus artışına bağlı olarak yapılaşmanın artmasından dolayı kent kimliğinin bozulması ve buna bağlı olarak turizm faaliyetlerinin olumsuz etkilendiği, tarım potansiyelinin yüksek olduğu, turla gelen turistlerin kapasitesine yönelik konaklama imkânlarının kısıtlı olmasından dolayı istedikleri halde kentte uzun süre vakit geçiremedikleri, Amasya kentinin ya Doğu Karadeniz turunun başlangıç ya da bitiş noktası olduğu, bireysel gelen turistlerin konaklama sorunu yaşamadığı görülmüştür.

6. ÖNERİLER

Turistlerin kentte daha fazla vakit geçirmelerini sağlamak için farklı temalara sahip turizm koridorları önerilmeli, turizm odakları oluşturulmalı ve kent tek başına değil kırsal da dâhil kenti oluşturan tüm bileşenlerle birlikte ele alınarak bütünlük sağlanmalıdır. Kente ziyarete gelen yerli ve yabancı turistlere bilgi kaynağı olması, kentin turizm alanında tanıtılması, CBS tabanlı çalışmalara da altlık oluşturması açısından kentlerde turizm bilgi sisteminin kurulmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Bu sayede, kente ziyarete gelen turistler turizm ile ilgili ulaşmak istedikleri bilgileri rahatlıkla sorgulayabilme, görüntüleyebilme ve karar verme sürecini kısaltarak kendi seyahatlerini kendileri planlayabilme imkânına sahip olacaktır. Peyzaj planlama ve turizm planlama sürecinde TBS'nin altlığı oluşturmak için gerekli olan verilerin eksiksiz bir şekilde toplanıp CBS ortamında depolanması gerekmektedir. Kente gelen turistlere kolaylık olması, kentte gerçekleştirilen turizm türü ile turistik etkinliklerin tanıtılması ve kentin ekonomisine katkı sağlaması için oluşturulan TBS'ler interaktif ortamda, mobil uygulamalar ya da kentin bazı noktalarına yerleştirilecek turist bilgi makineleri (TBM) aracılığıyla kullanıcılara ulaşabilecektir. Kentlerde planlama yapılırken turizmde ekonomik, çevresel ve sosyal sürdürülebilirliği sağlamak için kentte turizmle ilgili paydaşlarla turizm planlama sürecine dâhil edilerek ortak fikir birliği sağlanarak turistlere uygun güzergâhların oluşturulması, turistik etkinliklerin belirlenmesi ve turistlerin tercihlerine uygun düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Bu çalışmada katılımcı turizm planlaması yaklaşımı dâhilinde; Amasya kentine özgü turizm senaryoları oluşturularak farklı nitelikte turizm koridorları önerilerek CBS ortamında geliştirilen 'Amasya Kenti Turizm Bilgi Sistemi (AKTBS)' modelinin kentin turizm planlama çalışmalarına katkı sağlayacağı ve kent için uygun bir model önerisi olduğu düşünülmektedir.

Amasya kenti için öneri turizm koridorları oluşturulurken; literatürden elde edilen veriler, katılımcı yaklaşım tekniğinden yararlanılarak kent halkı-yerli turist-yabancı turistlerle yapılan anket çalışmaları, katılımcılarla yüz yüze görüşmeler, turizmle ilgili çeşitli paydaşların katılımıyla gerçekleştirilen GZFT anketi ile AKPBTAD Çalıştay, CBS ortamında oluşturulan AKTBS ve haritalar dikkate alınmıştır.

Çalışmanın ‘Bulgular’ kısmında belirlenen farklı temalara sahip 5 turizm koridoru (Kültür Koridoru, Doğa Koridoru, Sağlık Koridoru, İnanç Koridoru ve Yöresel Yemek Koridoru) ile AKPBTAD Çalıştayı sonucunda hem Amasya ilçeleri hem de kent merkezi için farklı temalara sahip oluşturulan 3 turizm koridoru birlikte ele alınarak çalışma alanı için bütün turizm türlerinin sürdürülebilir kılındığı, turistik etkinlik çeşitliliğinin arttırıldığı ve mekânsal planlamaya yönelik 3 turizm koridoru önerisi sunulmuştur. Öneri 3 koridorun giriş ve merkez noktaları, CBS ortamında gerçekleştirilen ‘Mekânsal ve Yoğunluk Analizi’ doğrultusunda belirlenmiştir.

- Öneri 1: Tarih ve Kültür Koridoru

‘Tarih ve Kültür Koridoru’; bulgular kısmında belirlenen ‘Kültür Koridoru’, ‘Sağlık Koridoru’, ‘İnanç Koridoru’, ‘Yöresel Yemek Kodidoru’ ile AKPBTAD Çalıştayında turistlere yönelik gününbirlik oluşturulan ‘Kültür Parkuru’, ‘Kongre Festivali Rotası’ ve ‘Alternatif Rotalar’ın birleşiminden oluşmaktadır.

Koridorun 4 girişi vardır. Bunlar;

1. derecede önemli giriş: Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi
2. derecede önemli giriş: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
3. derecede önemli giriş: Alçak Köprü
4. derecede önemli giriş: Ferhat Su Kanalı

Turistlerin bilgi alabileceği ve AKTBS’nin bulunduğu 4 merkez oluşturulmuştur.

1. derecede önemli merkez: Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi
2. derecede önemli merkez: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
3. derecede önemli merkez: Alçak Köprü
4. derecede önemli merkez: Ferhat Su Kanalı

Koridorun başlangıç noktası Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi, bitiş noktası Ferhat Su Kanalı’dır. Turistler kente motorlu araç (tur otobüsü, özel otomobil ya da şehirlerarası otobüs) kullanarak geldiği için otopark sorunu yaşamamak adına bu noktalar başlangıç ve bitiş noktası olarak tercih edilmiştir. Koridorun uzunluğu 6,5 km’dir. Koridor boyunca birçok doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri (ören yerleri, müzeler, tarihi camiler-türebeler-köprüler-hamamlar-yapılar) yer aldığı için açık hava müzesi niteliğinde olan bu güzergâha ‘Tarih ve Kültür Koridoru’ adı verilmiştir. Kentin açık hava dersliği olma özelliğinin yanı sıra turizmin amaçlarından birisi de bilgi verip öğretmek ve turistlerin deneyimlemelerini sağlamak olduğu için kente bireysel ya da turla gelen turistlerin, kent merkezinde ve çevresinde yer alan okulların bu koridora yönlendirilmesi gerekmektedir.

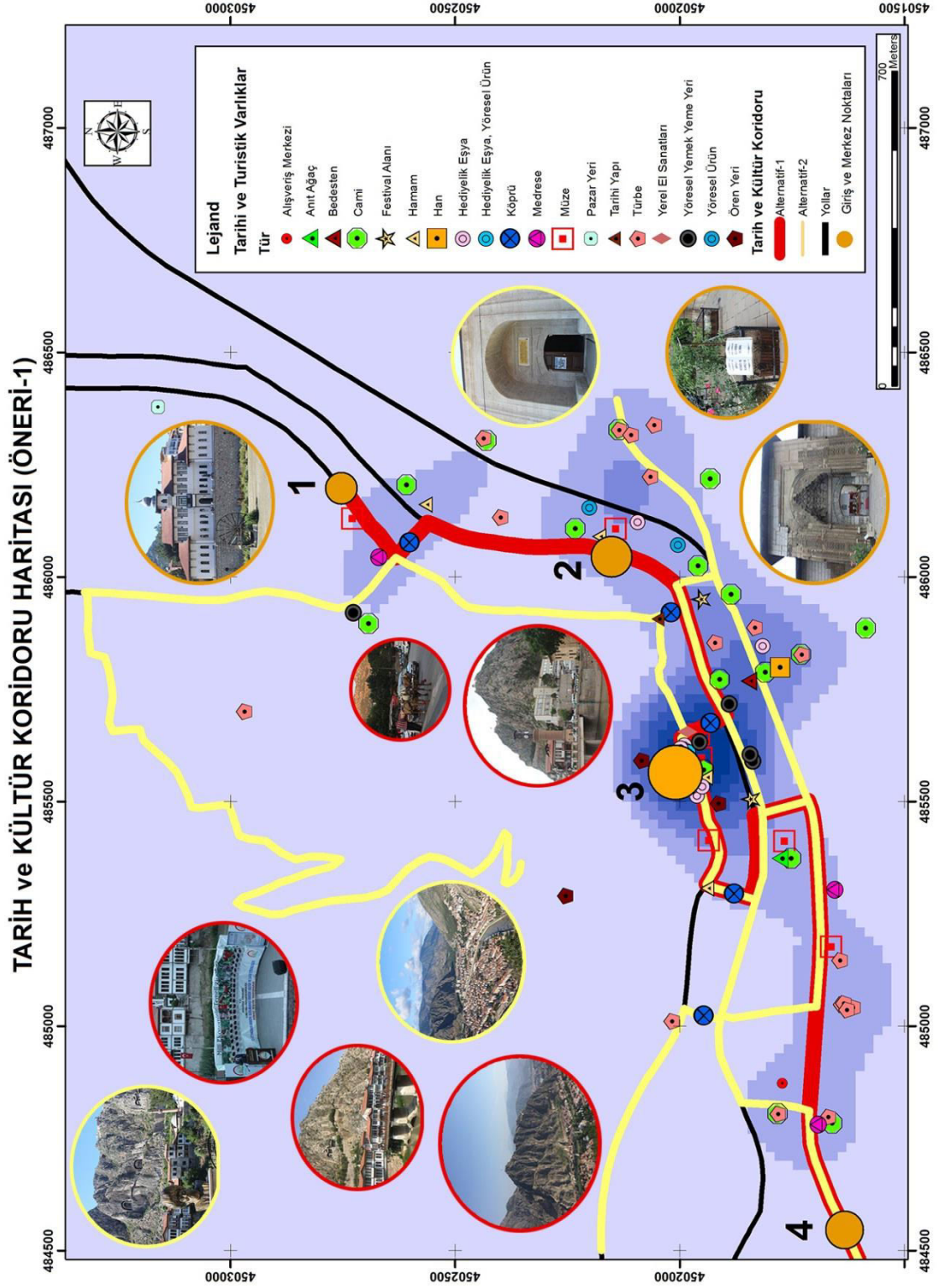
‘Tarih ve Kültür Koridoru’ kendi içerisinde de öncelikli aks ve onu destekleyen bağlantılar ‘Alternatif 1’ ve ‘Alternatif 2’ şeklinde ayrılmıştır. Turistler motorlu veya motorsuz araçlarını (özel otomobil, tur otobüsü, motosiklet, bisiklet) 1., 2. ve 4. derecede önemli girişlere park edeceklerdir. Mevcut otopark alanı turistlerin ihtiyacını karşılayacak şekilde uygun kapasiteye getirilecektir. Turistler belirlenen merkez noktalarında, alanla ilgili istedikleri bilgilere AKTBS ile ulaşabilecektir. Yine bu merkez noktalarında alanla ilgili tanıtıcı broşürleri elde edecekler ve bisiklet kiralayabileceklerdir. Turistler bu koridorun başlangıç noktasından Yörgüç Paşa Camii’ne kadar olan 2,2 km’lik kısmını yaya ve bisikletli olarak gezecektir ancak Yörgüç Paşa Camii ile koridorun bitiş noktası olan Ferhat Su Kanalı arasındaki ulaşımı motorlu araç (tur otobüsü, özel otomobil, taksi, toplu taşıma aracı, motosiklet) ile sağlayacaktır. Koridorda yöresel yemek yeme yerleri, hediyelik eşya satan dükkânlar, fotoğraf çekme noktaları, bisiklet kiralama ve konaklama imkânları bulunmaktadır. 3. derecede önemli giriş noktası olan İçeri Şehir’de yer alan Tarihi Amasya Evleri’nin geleneksel kent dokusu ve özgün mimarisi göz önünde bulundurularak aslına uygun restorasyonunun sağlanması teşvik edilecektir. Gerekli iyileştirmelerle daha canlı ve yaşayan bir sokak dokusu elde edilecektir. Turistlere Yeşilirmak Nehri üzerinde kayıkla gezinti imkânı ya da kentin bir noktasından başka noktaya gitmek için ulaşım aracı olarak kullanımının sağlanması hem turistler için ilgi çekici olacak hem de kente ekonomik katkı sağlayacaktır. Koridor üzerinde yer alan birçok tarihi cami ve türbelerin gerekli bakımları ile tanıtımının yapılarak turizme kazandırılması ve Sivas-Samsun şehirlerarası demiryolu ulaşımı canlandırılarak nostaljik tren seyahatlerinin düzenlenmesi teşvik edilecektir. Anket değerlendirmeleri sonucuna göre, bu koridor sunduğu turistik etkinlikler bakımından yaz, ilkbahar ve sonbahar mevsimlerinde turistler tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır. Kış mevsiminde bu koridorun kullanılmasını sağlamak için hamam ve kaplıca ziyaretleri turistler için daha çekici hale getirilmelidir.

‘Tarih ve Kültür Koridoru’ AKTBS’de tanımlanan Büyük Ağa Caddesi, Kuşç Köprüsü, Mehmet Paşa Caddesi, Ziya Paşa Bulvarı (Yeşilirmak Nehri Kıyısı), Şehzadeler Gezi Yolu, Alçak Köprü, İçeri Şehir, Madenüs Köprüsü, Milli Egemenlik Caddesi, Amasya-Erzincan Yolu’nda bulunan Atatürk Caddesi, Mustafa Kemal Caddesi, Yavuz Acar Caddesi’nin birleşiminden oluşmaktadır. Koridorda kentin kültür turizmine ve ekonomisine katkı sağlayan Büyük Ağa Medresesi, Kuşç Köprüsü, Beyazıt Paşa Camii, Kumacık Hamamı, Selamet Hatun Türbesi, Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi

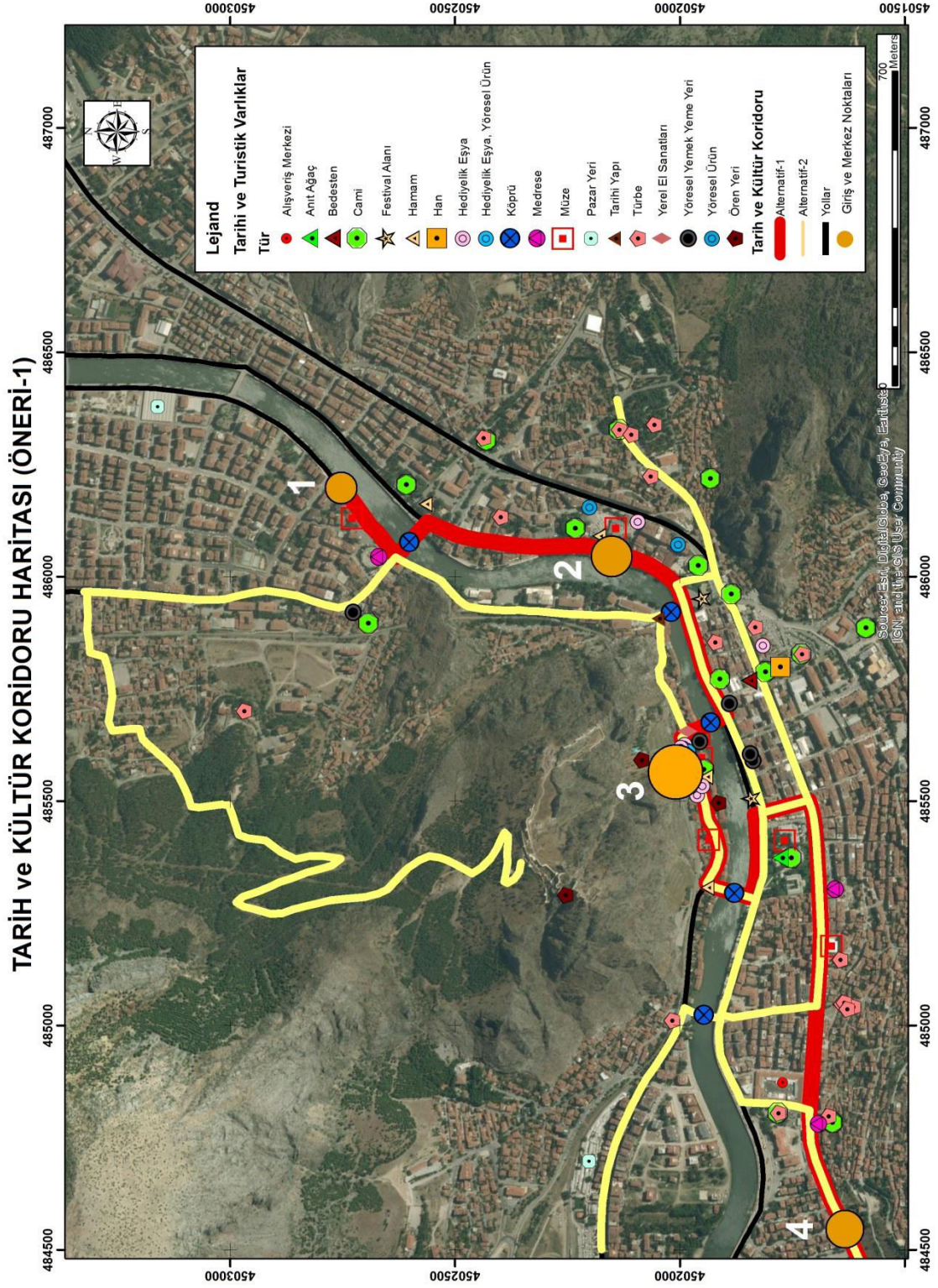
(Bimarhane), Mehmet Paşa Camii, Mustafa Bey Hamamı, Galip Amasya Çörekçisi, Anıt Meydanı, İğneci Baba Türbesi, Gümüşlü Camii, Hamdullah Efendi Türbesi, Yakup Paşa Camii, Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi, Kemal Paşa Türbesi, Pir Sücaeddin İlyas Türbesi, Helkıs Köprüsü, Saat Kulesi, Saraçhane Camii, Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri, Alçak Köprü, İçeri Şehir, hediyelik eşya ve yöresel ürün satan dükkânlar, Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı, Amasya (Harşena) Kalesi, Şehzadeler Müzesi, Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi, Hatuniye Camii, Yıldız Hamamı, Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsn-i Hat Müzesi, Altuntaş Hamamı, Mağdenüs Köprüsü, Şehzadeler Gezi Yolu, II. Bayezid Camii ve Külliyesi, Bayezid Medresesi, II. Bayezid Cami'nin bahçesinde bulunan 526 Yıllık Tarihi İkiz *Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı), Minyatür Amasya Müzesi, Amasya Bedesteni, Kiları Süleyman Ağa Camii, Amasya Taşhan, Burmalı Minare Camii, Cumudar Türbesi, Amasya Arkeoloji Müzesi, Sultan Mesud Türbesi, Baba İlyas Horasani Türbesi, Kadılar Türbesi, Şadgeldi Paşa Türbesi, Gökmedrese Camii, Torumtay Türbesi, Yörgüç Paşa Camii, Yörgüç Paşa Türbesi, Gök Medrese, Amasya Park AVM, İstasyon Kurtboğan Camii, Kurtboğan Türbesi, 12 Haziran Stadyumu, İltekin Köprüsü ile okullar (devlet ya da özel anaokulu, ilkokul, ortaokul, lise, üniversite) yer almaktadır.

Turistler bu koridor boyunca tarihi ve kültürel değerleri gezip tanıma, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma, yöresel yemek yeme (toyga çorbası, bakla doması, keşkek, bamya, Amasya çöreği, semaver çayı), el sanatlarını tanıma (halı-kilim dokuamcılığı, semaver yapımı, gümüş işlemeciliği, iğne oyası, sıcak demir yapımı), el yazması eserleri inceleme, yöresel ürünleri satın alma, bisiklete binme, faytonla gezinti, Yeşilirmak Nehri'nde kayıkla gezinti, dini alanları gezme (cami ve türbe), hamama/kaplıcaya gitme, festival/şenlik/yarışma/sanat etkinliklerine katılma, kent insanını tanıma, kent efsaneleri hakkında bilgi sahibi olma, sportif etkinliklere katılma, bisiklete binme, konaklama, anıt ağaç ziyareti turistik etkinliklerini gerçekleştirebileceklerdir (Tablo 52). 'Tarih ve Kültür Koridoru'nda kent turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, gastronomi turizmi, sağlık ve termal turizm, festival turizmi, hobi turizmi, kültürel miras turizmi, akarsu turizmi, mağara turizmi, spor turizmi, gençlik turizmi türleri birarada yapılmakta olup bu koridor tüm turist tiplerine hitap etmektedir. 'Tarih ve Kültür Koridoru' Şekil 141 ve Şekil 142'de belirtilen haritada gösterilmiştir. Şekil 141'de yer alan haritadaki fotoğrafların çerçeve renkleri, koridor renklerine göre belirlenerek düzenlenmiştir. 'Tarih ve Kültür Koridoru' haritasının fotoğrafsız hali EK 9'da verilmiştir.

Şekil 141. Amasya kenti için önerilen 'Tarih ve Kültür Koridoru' haritası

Şekil 142. Amasya kenti için önerilen 'Tarih ve Kültür Koridoru' haritası

- Öneri 2: Doğa-Macera Koridoru

'Doğa-Macera Koridoru'; bulgular kısmında belirlenen 'Doğa Koridoru' ile AKPBTAD Çalıştayında turistlere yönelik günübirlik oluşturulan 'Doğa Parkuru' ve 3 günlük oluşturulan 'Boraboy-Taşova Güzergâhı'nın birleşiminden oluşmaktadır. Koridor kendi içerisinde başlangıç noktası aynı bitiş noktası farklı olmak üzere iki alternatifte ayrılmıştır.

Doğa-Macera Koridoru'na Alternatif 1:

Koridorun 3 girişi vardır. Bunlar;

1. derecede önemli giriş: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
2. derecede önemli giriş: Boraboy Gölü Tabiat Parkı
3. derecede önemli giriş: Yeşil Yenice Belediyesi

Turistlerin bilgi alabileceği ve AKTBS'nin bulunduğu 3 merkez oluşturulmuştur.

1. derecede önemli merkez: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
2. derecede önemli merkez: Boraboy Gölü Tabiat Parkı
3. derecede önemli merkez: Yeşil Yenice Belediyesi

Koridorun başlangıç noktası kent merkezinde bulunan Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane), bitiş noktası kent merkezine 63 km uzaklıkta Taşova ilçesinde yer alan Boraboy Gölü Tabiat Parkı'dır. Koridor, doğa turizmi yapmaya olanaklı olması ve doğanın getirdiği doğal peyzaj bileşenlerinden dolayı 'Doğa-Macera Koridoru' adını almıştır. Turistler bu koridorun başlangıç noktası ile bitiş noktası arasındaki ulaşımı motorlu ya da motorsuz araç (özel otomobil, taksi, bisiklet, motosiklet) ile sağlayacaktır. Kent merkezinden Boraboy Gölü Tabiat Parkı'na ulaşım motorlu araçla 1 saat sürmektedir. Turistler motorlu veya motorsuz araçlarını 1., 2. ve 3. derecede önemli girişlere park edeceklerdir. Koridor için belirlenen merkezlerde alanla ilgili istedikleri bilgilere AKTBS ile ulaşabilecek, alanla ilgili tanıtıcı broşürleri elde edecek ve bisiklet kiralayacaklardır.

Turistler bu koridor boyunca doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafı çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, kaya tırmanışı yapma, bitki inceleme, balık tutma, piknik yapma, bisiklete binme, kayıkla göl gezintisi, kamp yapma, karavan gezintisi, yaban hayatı gözlemleme, anıt ağaç ziyareti, yöresel yemek yeme, yöresel ürünleri satın alma, konaklama turistik etkinliklerini gerçekleştirebileceklerdir. Koridorda, kent merkezine 12 km uzaklıkta yer alan Amasya Merkez ilçeye bağlı Yeşil Yenice Belediyesi Gölbaşı Parkı'nda bulunan 600 yıllık tarihi *Platanus orientalis* L. (Çınar ağacı) da görebileceklerdir. Bu yüzden, koridor üzerinde 3. derecede önemli giriş ve merkez

oluşturulmuştur. Koridorda farklı mevsimlerde bitki örtüsündeki değişimler turistlerin ilgisini çekecektir. Herdemyeşil *Pinus sylvestris* (sarıçam), *Pinus nigra* (karaçam) ve *Cedrus libani* (sedir) ormanları, ilkbahar mevsiminde *Fagus sylvatica* (kayın) ağacının beyaz renkli çiçekleri, sonbahar mevsiminde ise *Castanea sativa* (kestane), *Fagus sylvatica* (kayın) ve *Quercus virgiliana* (meşe) ağaçlarında meydana gelen renklenmelerle ortaya çıkan doyumsuz görüntüyü görebileceklerdir. Ayrıca, koridorda doğal yaşama ait *Sciurus anomalus* (sincap), *Lepus europaeus* (yabani tavşan), *Microtus dogramaci* (tarla faresi), *Mustela nivalis* (gelincik), *Erinaceus concolor* (kirpi), *Cervidae* (karaca), *Martes foina* (kaya sansarı) gibi bazı hayvanlarla da karşılaşabileceklerdir. Boraboy Gölü çevresinde farklı zorluk derecelerine sahip macera parkuru, çevreye zarar vermeden (ahşap malzeme kullanılarak) manzarayı seyretmek için ağaçların arasından yükselen yürüyüş yolu, zipline ile dağ bisikleti sürme için uygun etapları oluşturmak için gerekli iyileştirmeler yapılarak turistik etkinlikler çoğaltılabilir (Tablo 51). Anket değerlendirmeleri sonucuna göre, bu koridor sunduğu turistik etkinlikler bakımından yaz ve ilkbahar mevsimlerinde turistler tarafından yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Sonbahar ve kış mevsimlerinde bu koridorun kullanılmasını sağlamak için doğa fotoğrafı çekme, doğal manzara/peyzajı izleme, dağ bisikleti sürme, macera parkurunda vakit geçirme etkinlikleriyle çeşitlilik yaratılarak turistler için daha çekici hale getirilmelidir. ‘Doğa-Macera Koridoru’ AKTBS’de tanımlanan Alpaslan Türkeş Caddesi, Samsun-Amasya Yolu, Amasya-Erzincan Yolu ile Amasya-Taşova Yolu’nun birleşiminden oluşmaktadır. ‘Doğa-Macera Koridoru’nun bu bölümü ağırlıklı olarak doğa turizmi yapılmakta olup koridorun bu bölümü doğa turist tipine hitap etmektedir.

Doğa-Macera Koridoru’na Alternatif 2:

Koridorun 4 girişi vardır. Bunlar;

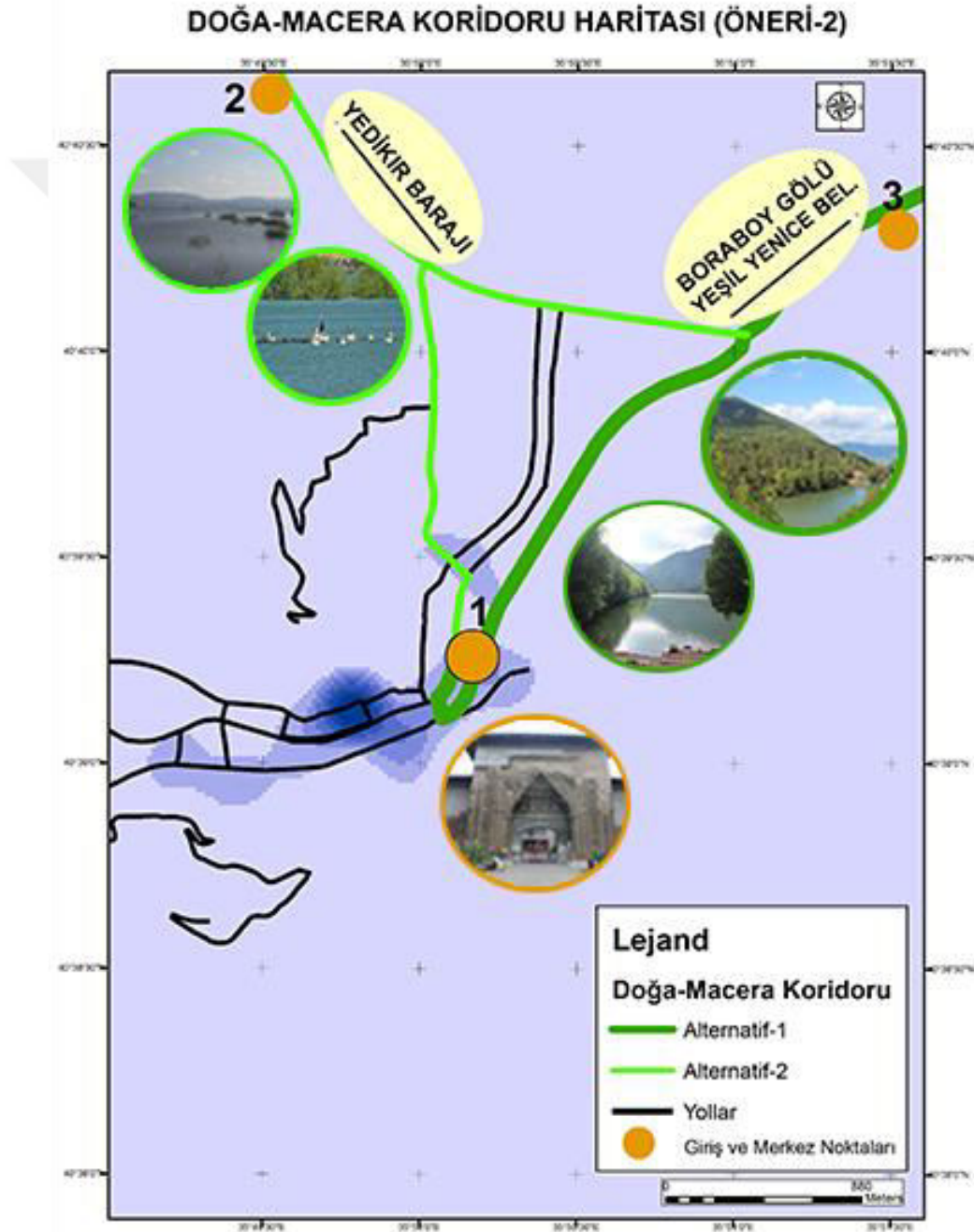
1. derecede önemli giriş: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
2. derecede önemli giriş: Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)
3. derecede önemli giriş: Boraboy Gölü Tabiat Parkı (koridorun tamamı gezilirse)
4. derecede önemli giriş: Yeşil Yenice Belediyesi (koridorun tamamı gezilirse)

Turistlerin bilgi alabileceği ve AKTBS’nin bulunduğu 4 merkez oluşturulmuştur.

1. derecede önemli merkez: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
2. derecede önemli merkez: Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)
3. derecede önemli merkez: Boraboy Gölü Tabiat Parkı (koridorun tamamı gezilirse)
4. derecede önemli merkez: Yeşil Yenice Belediyesi (koridorun tamamı gezilirse)

‘Doğa-Macera Koridoru’nun diğer bölümünün başlangıç noktası aynı nokta Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane) olup bitiş noktası kent merkezine 35 km uzaklıkta Suluova ilçesinde yer alan Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)’dir. Burası da Boraboy Gölü Tabiat Parkı gibi doğa turizmi yapmaya elverişli ve benzer özelliklere sahip olduğu için bu koridor birlikte ele alınmıştır. AKTBS’de tanımlanan Samsun-Amasya Yolu, Suluova-Amasya Yolu, Alpaslan Türkeş Caddesi, Amasya-Erzincan Yolu ile Amasya-Taşova Yolu’nun birleşiminden oluşmaktadır. Turistler bu koridorun başlangıç noktası ile bitiş noktası arasındaki ulaşımı motorlu ya da motorsuz araç (özel otomobil, taksi, tur otobüsü, bisiklet, motosiklet) ile sağlayacaktır. Kent merkezinden Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)’ne ulaşım motorlu araç ile 30 dakika sürmektedir. Koridorun bu bölümü boyunca turistler doğa yürüyüşü, doğa fotoğrafı çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, kuş gözlemleme, yaban hayatını gözlemleme, piknik yapma, balık tutma, kamp yapma, karavan gezintisi, yöresel yemek yeme, yöresel ürünleri satın alma, konaklama turistik etkinliklerini gerçekleştirebileceklerdir. Koridorda yaşayan *Tachybaptus ruficollis* (küçük batağan), *Podiceps cristatus* (bahri), *Phalacrocorax carbo* (karabatak), *Ardea cinerea* (gribalıkçıl), *Casmerodius albus* (büyükbalıkçıl), *Egretta garzetta* (küçükbalıkçıl), *Vanellus vanellus* (kızkuşu), *Gallinula chloropus* (su tavuğu), *Chlidonias hybridus* (bıyıklı sumru), *Anser albifrons* (sakarca), *Aythya ferina* (elmabaş patka), *Anas penelope* (fıy), *Accipiter nisus* (atmaca), *Larus ridibundus* (karabaş martı), *Buteo rufinus* (kızıl şahin) gibi bazı kuş türleri ile ak pelikan ve kır baykuşu gibi ender kuş türlerinin üreme alanlarını gözlemleyebileceklerdir. Ayrıca, Yedikır Baraj Gölü’nün etrafında kuru tarım yapıldığı için farklı mevsimlerde farklı tarım bitkilerini de görebileceklerdir (Tablo 52). Anket değerlendirmeleri sonucuna göre, bu koridor sunduğu turistik etkinlikler bakımından yaz ve ilkbahar mevsimlerinde turistler tarafından yoğun olarak kullanıldığı görülmektedir. Sonbahar ve kış mevsimlerinde bu koridorun kullanılmasını sağlamak için kuş gözlemleme, doğa fotoğrafı çekme ve doğal manzara/peyzajı izleme etkinlikleriyle turistler için daha çekici hale getirilmelidir. Koridorun tamamını görmek isteyen turistler, koridorun bu bölümünü görüp alanda vakit geçirdikten sonra aynı gün içerisinde koridorun diğer kısmını da görmek için Boraboy Gölü Tabiat Parkı’na da gidebilecektir. Böylelikle ‘Doğa-Macera Koridoru’nun tamamı doğa turistleri tarafından görülebilecektir. Ayrıca, koridorun bu bölümünde alışveriş turizmi yapmak için de tüm turist tipleri Bahçeleriçi Pazarı, Galip Amasya Çörekçisi, Balkar Tarım Gıda’ya uğrayıp yöresel ürünleri de satın alabileceklerdir. ‘Doğa-Macera

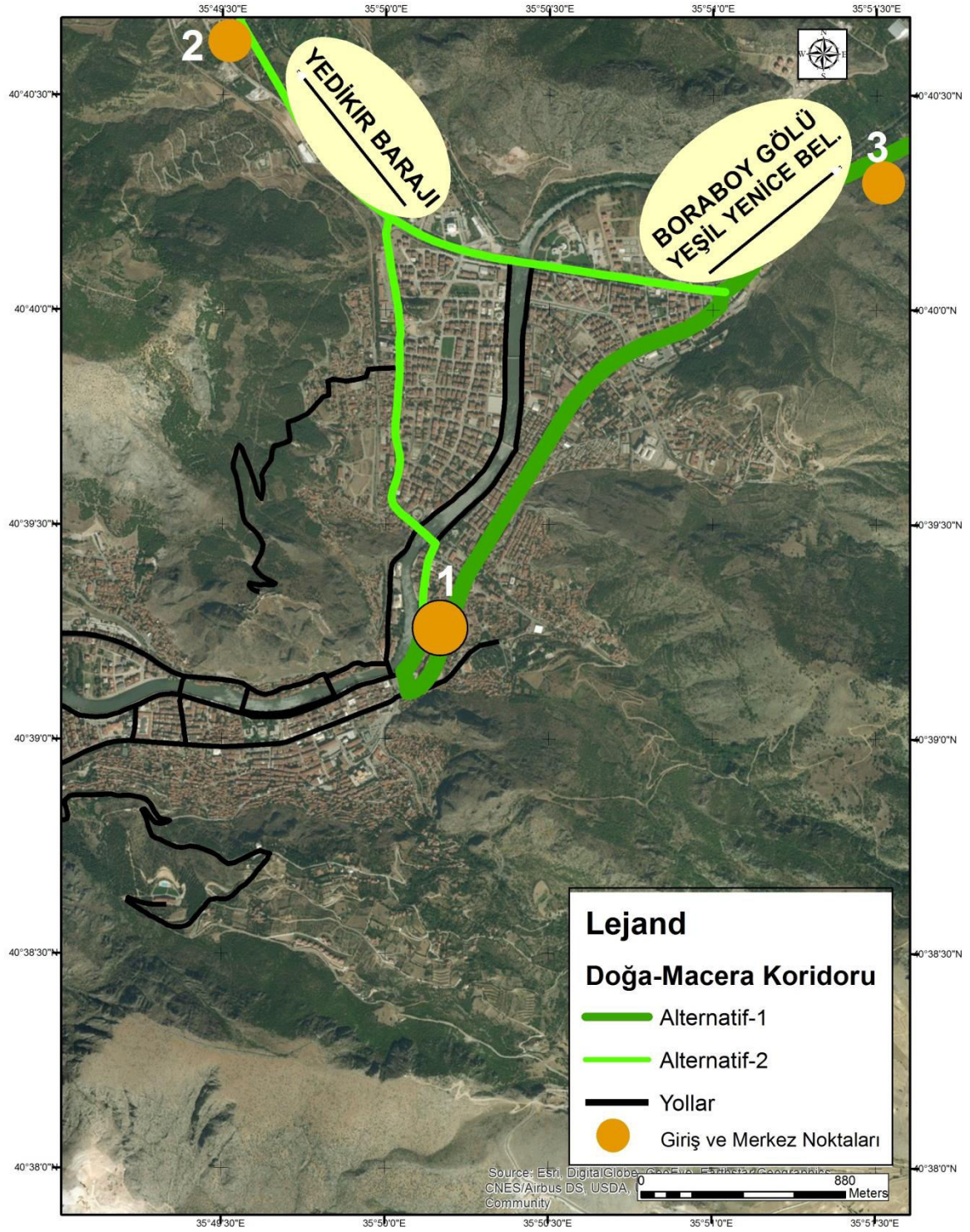
Koridoru'nun tamamı ele alındığında doğa turizmi, botanik turizmi, alışveriş turizmi, tarım ve çiftlik turizminin yapıldığı ve macerayı seven doğa turisti, sırt çantalı turist, özel ilgi turistine daha çok hitap ettiği görülmektedir. 'Doğa-Macera Koridoru' Şekil 143 ve Şekil 144'te belirtilen haritada gösterilmiştir. Şekil 143'te yer alan haritadaki fotoğrafların çerçeve renkleri, koridor renklerine göre belirlenerek düzenlenmiştir. 'Doğa-Macera Koridoru' haritasının fotoğrafsız hali EK 10'da verilmiştir.

Şekil 143. Amasya kenti için önerilen 'Doğa-Macera Koridoru' haritası

DOĞA-MACERA KORİDORU HARİTASI (ÖNERİ-2)

Şekil 144. Amasya kenti için önerilen 'Doğa-Macera Koridoru' haritası

- Öneri 3: Tarım-Eğitim Koridoru

‘Tarih ve Kültür Koridoru’; bulgular kısmında belirlenen ‘Kültür Koridoru’, ‘Sağlık Koridoru’, ‘İnanç Koridoru’, ‘Yöresel Yemek Kodidoru’ ile AKPBTAD Çalıştayında turistlere yönelik günübirlik oluşturulan ‘Kültür Parkuru’, ‘Kongre Festivali Rotası’, ‘Alternatif Rotalar’ ve 3 günlük oluşturulan ‘Göynücek-Ezinepazarı-Kaleköy Güzergâhı’, ‘Suluova-Merzifon-Gümüşhacıköy-Hamamözü Güzergâhı’nın birleşiminden oluşmaktadır.

Koridorun kent merkezinde 4 girişi vardır. Bunlar;

1. derecede önemli giriş: Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi
2. derecede önemli giriş: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
3. derecede önemli giriş: Saat Kulesi (İçeri Şehir)
4. derecede önemli giriş: Ferhat Su Kanalı

Turistlerin kent merkezinde bilgi alabileceği ve AKTBS’nin bulunduğu 4 merkez oluşturulmuştur.

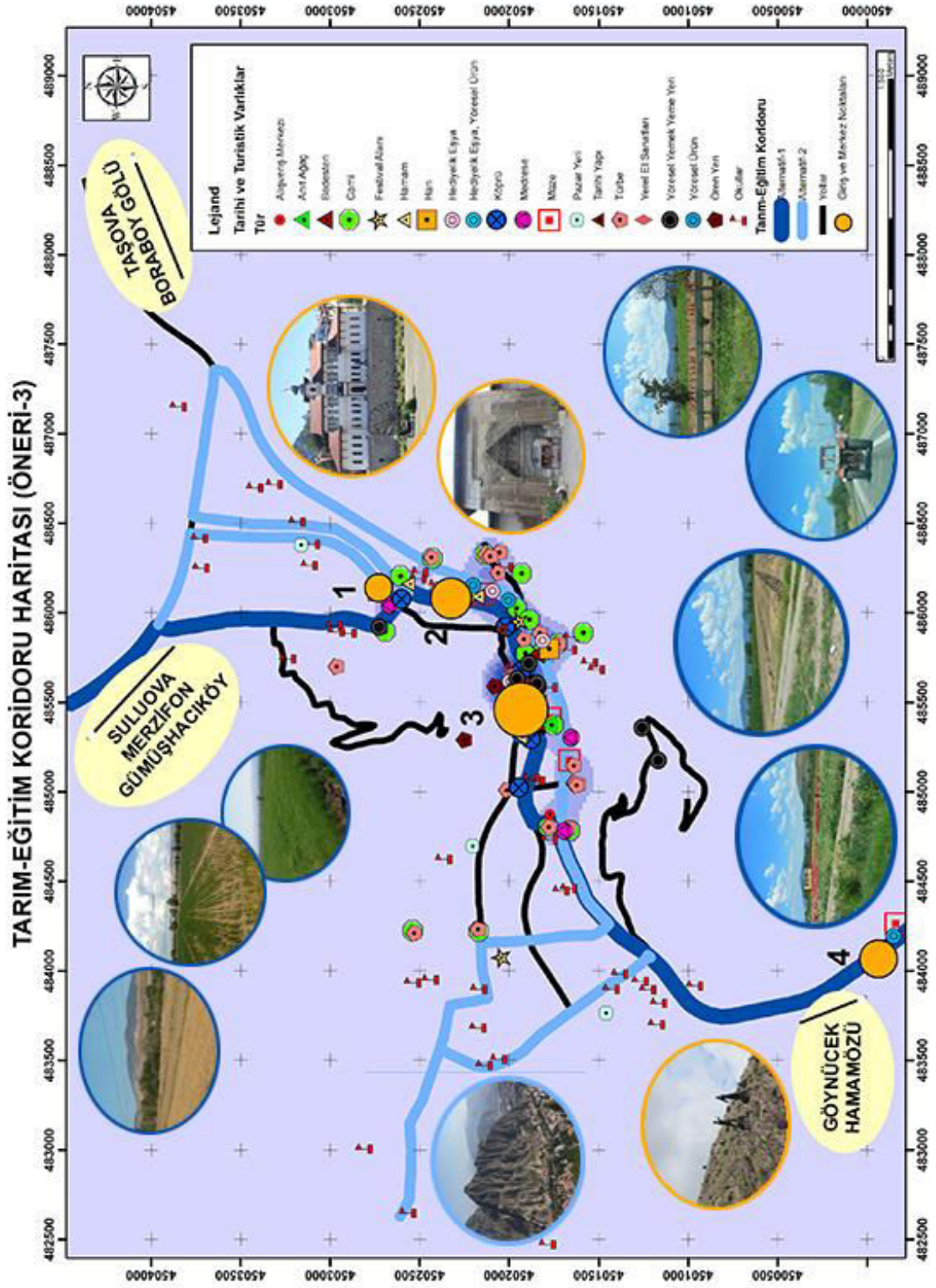
1. derecede önemli merkez: Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi
2. derecede önemli merkez: Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)
3. derecede önemli merkez: Saat Kulesi (İçeri Şehir)
4. derecede önemli merkez: Ferhat Su Kanalı

Koridorun Amasya kent merkezinden başlangıç noktası Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi, bitiş noktası Göynücek ilçesidir. Aslında koridor Gümüşhacıköy ilçesinde başlayıp Merzifon-Suluova-Merkez ilçelerini takip edip Çorum-Amasya Yolu’nda bulunan Göynücek ile Tokat Amasya Yolu’nda bulunan Ezinepazarı ilçelerinde sona ermektedir. Koridor aynı zamanda ‘Tarih ve Kültür Koridoru’nun tamamı ile ‘Doğa-Macera Koridoru’nun da Suluova-Merkez arasındaki kısmını kapsamaktadır. Koridor boyunca birçok doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri (ören yerleri, müzeler, tarihi camiler-türebeler-köprüler-hamamlar-yapılar) ile tarım arazileri yer aldığı için bu güzergâha ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ adı verilmiştir. Turistler motorlu veya motorsuz araçlarını (özel otomobil, tur otobüsü, motosiklet, bisiklet) 1., 2. ve 4. derecede önemli girişlere park ederek ‘Kültür Koridoru’nu gezebileceklerdir. Koridor için belirlenen merkezlerde alanla ilgili istedikleri bilgilere AKTBS ile ulaşabilecek, alanla ilgili tanıtıcı broşürleri elde edecek ve bisiklet kiralayacaklardır. ‘Tarih ve Kültür Koridoru’nu gezdikten sonra motorlu araçlarına binerek tarım arazilerini gezeceklerdir. Ayrıca, ilköğretim okulları koridor boyunca ders yapabilecektir. Turistler, tarım arazileri hakkında bilgi sahibi olmak ve tarım

ürünlerinin ekim-hasat eğitimini almak için belirli bir ücret karşılığında danışmanlık hizmeti alabileceklerdir.

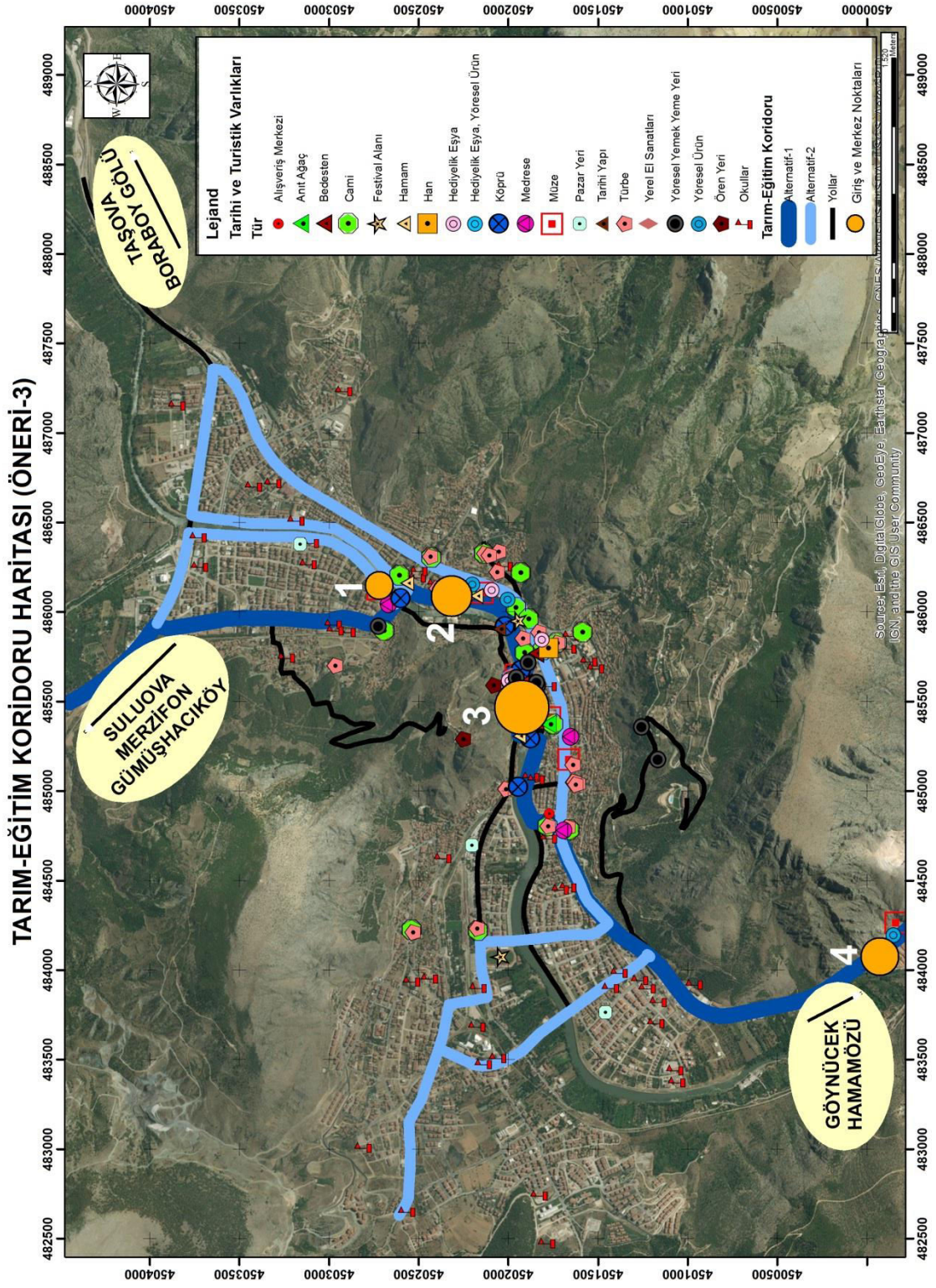
Turistler bu koridor boyunca ‘Tarih ve Kültür Koridoru’nda yaptıkları tarihi ve kültürel değerleri gezip tanıma, fotoğraf çekme, manzara seyretme/peyzajı izleme, alışveriş yapma, yöresel yemek yeme (toyga çorbası, bakla doması, keşkek, bamya, Amasya çöreği, semaver çayı, Merzifon topuz kebabı), el sanatlarını tanıma (halı-kilim dokuamcılığı, teneke semaver yapımı, gümüş işlemeciliği, iğne oyası, sıcak demir yapımı), el yazması eserleri inceleme, yöresel ürünleri satın alma, bisiklete binme, faytonla gezinti, Yeşilirmak Nehri’nde kayıkla gezinti, dini alanları gezme (cami ve türbe), hamama/kaplıcaya gitme, festival/şenlik/yarışma/sanat etkinliklerine katılma, kent insanını tanıma, kent efsaneleri hakkında bilgi sahibi olma, sportif etkinliklere katılma turistik etkinliklerini gerçekleştirebileceklerdir. Koridorun tamamında bu etkinliklerin haricinde; kırsal alanlardaki tarımsal ürünlerin nasıl yetiştiğini veya hasat edildiğini görme, kaplıcaya gitme, arkeolojik kazı çalışmalarını seyretme, yayla şenliklerine katılma, kayak yapma, yöresel şarap üretimini yerinde görme turistik etkinlikleri de yapacaklardır (Tablo 52). Koridor yılın farklı zamanlarında dikilen ve yetişen tarım ürünlerinin mevsimsel takvimi Tablo 51’de yer almaktadır. Böylelikle koridorun turistler tarafından dört mevsim kullanımı sağlanacaktır. ‘Tarım-Eğitim Koridoru’nda tarım ve çiftlik turizmi, kırsal turizm, kış turizmi, yayla turizmi, kent turizmi, kültür turizmi, inanç turizmi, gastronomi turizmi, sağlık ve termal turizm, festival turizmi, hobi turizmi, kültürel miras turizmi, akarsu turizmi, mağara turizmi, spor turizmi, gençlik turizmi türleri birarada yapılmakta olup bu koridor tüm turist tiplerine hitap etmektedir. ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ Şekil 145 ve Şekil 146’da belirtilen haritada gösterilmiştir. Şekil 145’te yer alan haritadaki fotoğrafların çerçeve renkleri, koridor renklerine göre belirlenerek düzenlenmiştir. ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ haritasının fotoğrafsız hali EK 11’de verilmiştir.

Şekil 145. Amasya kenti için önerilen 'Tarım-Eğitim Koridoru' haritası

Şekil 146. Amasya kenti için önerilen 'Tarım-Eğitim Koridoru' haritası

Amasya kenti açık hava müzesi özelliğine sahip olduğu için öngörülen koridorların hepsi turistlere bilgi ve eğitim verme amaçlıdır. Katılımcı turizm planlaması kapsamında öngörülen koridorlar gerekli iyileştirmeler tamamlandıktan sonra gerçekleştirilecek turistik etkinlikler Tablo 52’de özetlenmiştir.

Tablo 52. Önerilen koridorlarda gerçekleştirilen turistik etkinlikler

TURİSTİK ETKİNLİKLER	KORİDOR İSİMLERİ		
	TARİH VE KÜLTÜR KORİDORU	DOĞA-MACERA KORİDORU	TARIM-EĞİTİM KORİDORU
Tarihi ve kültürel değerleri tanıma	X		X
Fotoğraf çekme	X		X
Manzara seyretme/peyzajı izleme	X	X	X
Yöresel yemek yeme	X		X
El sanatlarını tanıma	X		X
El yazması eserleri inceleme	X		X
Yöresel ürünleri satın alma	X		X
Alışveriş yapma	X		X
Bisiklete binme	X		X
Faytonla gezinti	X		X
Yeşilirmak Nehri’nde kayıkla gezinti	X		X
Dini alanları gezme	X		X
Hamama/kaplıcaya gitme	X		X
Festival/şenlik/yarışma/sanat etkinliklerine katılma	X		X
Kent insanını tanıma	X		X
Kent efsaneleri hakkında bilgi sahibi olma	X		X
Sportif etkinliklere katılma	X		X
Bisiklete binme	X	X	X
Konaklama	X	X	X
Doğa yürüyüşü		X	
Doğa fotoğrafı çekme		X	
Kaya tırmanışı yapma		X	
Bitki inceleme		X	
Balık tutma		X	
Piknik yapma		X	
Gölde kayıkla gezinti		X	
Kamp yapma		X	
Karavan gezintisi		X	
Kuş gözlemleme		X	
Yaban hayatı gözlemleme		X	
Macera parkuruna katılma		X	
Zipline yapma		X	
Dağ bisikleti sürme		X	
Anıt ağaç ziyareti	X	X	X
Tarımsal ürünlerin ekim veya hasat edildiğini görme			X
Arkeolojik kazı çalışmalarını seyretme			X
Yayla şenliklerine katılma			X
Kayak yapma			X
Yöresel şarap üretimini yerinde görme			X

Öngörülen koridorların giriş ile turistlerin bilgi alabileceği ve AKTBS'nin bulunduğu merkez noktaları Tablo 53'te özetlenmiştir.

Tablo 53. Öneri koridorlarda yer alan giriş ve merkez noktaları

GİRİŞ VE MERKEZ NOKTALARI	KORİDOR İSİMLERİ		
	TARİH VE KÜLTÜR KORİDORU	DOĞA-MACERA KORİDORU	TARIM-EĞİTİM KORİDORU
Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi	X		X
Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)	X	X	X
Saat Kulesi (İçeri Şehir)	X		X
Ferhat Su Kanalı	X		X
Boraboy Gölü Tabiat Parkı		X	
Yeşil Yenice Belediyesi		X	
Yedikır Baraj Gölü (Yedikır Kuş Cenneti)		X	

Bu çalışma ile ilgili şu öneriler getirilmiştir:

- Çalışma kapsamında belirlenen 237 nokta ve 30 güzergâhın dışında kalan noktaların öznelik verileri, kent içi ve çevresindeki bitki örtüsü, yaban hayatı daha sonraki aşamada Amasya kenti için oluşturulan CBS tabanlı AKTBS'ye işlenebilir.

- AKTBS'nin güncel kalması için kent içinde turizm bileşenleri ile ilgili yapılan değişikliklerin ve oluşturulan turizm senaryolarının zaman kaybı yaşanmadan sisteme işlenmesi gerekmektedir.

- Tur otobüslerinin park yeri Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi olabilir. Böylelikle kente ziyarete gelen turistler ilk olarak Amasya Genelgesi'nin tüm dünyaya duyurulduğu cumhuriyetin temellerinin atıldığı yeri görerek kenti gezmeye başlayabilirler.

- Kentte yer alan tarihi ve turistik varlıklardan birisi olan Ferhat ile Şirin Aşıklar Müzesi efsanenin yaşandığı Ferhat Su Kanalı ile bitişik durumdadır. Müze efsaneye göre tekrardan elden geçirilerek daha nitelikli hale getirilebilir ve efsanenin yaşandığı Ferhat Su Kanalı'nın olduğu bölgenin tamamı ören yeri olarak kullanılabilir.

- Ülkenin ya da kentin değişen sosyo-ekonomik durumlarına bağlı olarak değişiklik gösterebildiği için Amasya kentine özgü oluşturulan turizm senaryolarının sayısı artırılarak çoğaltılabilir.

- Gelecekte, kent bütününde turizme katkı sağlayacak milli park, kent parkı, botanik park vb.'nin olması durumunda Amasya kentine özgü turizm senaryoları tekrardan kurgulanabilir ve AKTBS'ye işlenebilir.

- Günümüzde ekonomik ve üretim problemlerine dayalı ihtiyaçtan dolayı ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ önerilmiştir. Bu koridorda tarımla ilgili politikalar ve yenilikler anlatılarak eğitim alanına dönüşebilir. ‘Tarih ve Kültür Koridoru’ ile ‘Doğa-Macera Koridoru’ ise mevcut değerler doğrultusunda kaynak değerlerinin sürdürülebilirliği için önerilen diğer koridorlardır. Önerilen her bir koridor, kendi kaynak değerlerini koruyup kullanacağı politikaları izlemelidir.

- Önerilen ‘Tarih ve Kültür Koridoru’, ‘Doğa-Macera Koridoru’ ve ‘Tarım-Eğitim Koridoru’ turistlere bilgi verme/eğitim amaçlı olduğundan dolayı kente bireysel ya da turla gelen turistler ile kent merkezinde ve kent çevresinde yer alan okulların bu koridorlara yönlendirilmesi gerekmektedir.

- Önerilen turizm koridorlarının sürdürülebilir olması için farklı mevsimlerde yapılan turistik etkinliklere göre kullanımı benimsenmelidir. Koridorlarda yer alan kaynak değerleri üzerindeki tahribatın olumsuz etkilerini en aza indirmek amacıyla mevsimlere göre bazı koridorlar turizme açılmalı ya da kapanmalıdır. Bunu sağlamak için koridorlar belli aralıklarla gözlemlenmeli ve mevsimsel takvim oluşturulmalıdır.

- Kent merkezinden uzak yerlere motorlu araç ile ulaşım sağlanacağı için önerilen turizm koridorlarında, turistlerin kent merkezinde yürüyerek kenti tanımasını istenmektedir. Turistler kent merkezinde yürüyerek motorlu aracı daha az kullanmış olacak, dolayısıyla daha az yakıt tüketimi gerçekleştirerek havayı, Yeşilirmak Nehri’ni, tarihi ve kültürel varlıkları daha az kirletecektir. Çevresel sürdürülebilirliği sağlamak için turistlerin ve kent halkının kent merkezinde yürümesi teşvik edilerek motorlu araç kullanımı minimuma indirilmelidir.

- Kent halkının ekonomik anlamda sürdürülebilirliğini sağlamak için kentin açık hava müzesi/dersliği olma özelliğinden faydalanılarak koridor girişlerinde eğitim ya da danışmanlık ücreti talep edilebilir.

- Kentte turizmi geliştirme öncelikleri; kentsel tarımsal alanları (kent tarım turizmi) ile turistik köy işletmelerinin yaygınlaştırılması, ulusal ya da uluslararası şenlik/festival/organizasyonun düzenlenmesi, Yeşilirmak Nehri kıyısında CSO (Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası) konserlerinin yapılması, nostaljik tren yolu güzergahının oluşturulması, nehir koridorunun yeniden doğallaştırılması şeklinde olabilir.

- Bu çalışmalardan yola çıkılarak, Amasya kent merkezinin diğer ilçelerle (Merzifon, Suluova, Taşova, Hamamözü, Göynücek) ve komşu illerle (Tokat, Çorum, Yozgat) de bütünleştirilerek tüm bölgenin sürdürülebilir turizm planlaması yapılmalıdır.

- Amasya kenti için önerilen bu çalışmanın uygulanabilir olması için katılımcı turizm planlaması yaklaşımı benimsenmiştir. Bu doğrultuda kent için AKTBS ile somut haritalar oluşturulmuştur. Sonuç olarak; Amasya kenti sahip olduğu doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri, tarihi varlıklar, yöresel yemekleri, uygun iklim koşulları, Harşena Dağı, Kral Kaya Mezarları ve daha birçok doğal ve kültürel peyzaj bileşenleri ile gelecekte ülkemizde turizm alanında daha iyi olacağı düşünülmektedir.

- Amasya kenti için öngörülen bu model çalışmasının başka bilimsel çalışmalara da altlık oluşturacağı düşünülmektedir.

7. KAYNAKLAR

- Agar, T., 1974. İnsan-Bilinç-Sistem Sevk ve İdare İkiliimleri, Sistem Yayın Dizisi, No: 1, Ankara, 87 s.
- Ahipaşaoğlu, S. ve Kaya, İ., 2005. Turizm ve Coğrafi Bilgi Sistemleri, Gazi Kitabevi, Ankara.
- Akdu, U., 2009. Turizm Planlamasında Alternatif Bir Yaklaşım Katılımcı Turizm Planlaması, Fethiye’de Alan Araştırması, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Akkemik, Ü., 2018. Türkiye’nin Doğal-Egzotik Ağaç ve Çalıları, Orman Genel Müdürlüğü Yayınları, Ankara, 684 s.
- Akoğlan Kozak, M. ve Bahçe, A. S., 2009. Özel İlgi Turizmi, Detay Yayıncılık, Ankara, 298 s.
- Akova, İ., 1995. Akarsu Turizmi, Türk Coğrafya Dergisi, 30, 393-407.
- Aktan, C. C., 1999. 2000’li Yıllarda Yeni Yönetim Teknikleri (2), Stratejik Yönetim, TÜGİAD Yayını, İstanbul.
- Akten, M. ve Akten, S., 2011. Rekreasyon Potansiyellerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Model Yaklaşımı: Gülez Yöntemi, 1. Ulusal Sarıgöl İlçesi ve Değerleri Sempozyumu, Şubat, Manisa, Bildiriler Kitabı: 337-346.
- Altunel, M. C. ve Kahraman, N., 2012. Kültür Turisti Tipolojilerinin Belirlenmesi: İstanbul Örneği, Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi, 23, 1, 7-18.
- Anonim, 2007/a. T.C. Amasya Valiliği Faaliyet Raporu, Amasya.
- Anonim, 2007/b. Amasya Belediyesi Stratejik Planı 2007-2011, Amasya.
- Anonim, 2008. Tarihin Tanığı Amasya, T. C. Amasya Valiliği Yayınları, Amasya.
- Anonim, 2010/a. Amasya Belediyesi Stratejik Planı 2010-2014, Amasya.
- Anonim, 2010/b. Amasya Şehir Rehberi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, ISBN: 978-605-378-075-5, Amasya, <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/Eklenti/7063,rehber-tr-mailpdf.pdf?0>.
- Anonim, 2012/a. Amasya Kültür ve Turizm Dergisi, 1, 1-132.
- Anonim, 2012/b. Açık Hava Müzesi Amasya, T.C. Amasya Valiliği, ISBN:978-605-62440-0-1, Amasya.

- Anonim, 2015. Amasya Belediyesi Stratejik Planı 2015-2019, Amasya.
- Anonim, 2016. T.C. Amasya Valiliği İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü Stratejik Plan 2013-2017, Amasya.
- Anonim 2018. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, Türkiye Ormanlarında Odun Dışı Ürünler, <https://www.ogm.gov.tr/Sayfalar/Ormanlarımız/Odun-Disi-Urunler.aspx>, 22.11.2018.
- Arı, A., 2010. Kentsel Planlama Yaklaşım Farklılıklarının ve Planlama Sürecinde Rol Alan Aktörlerin Değişiminin Yapılı Çevre Oluşumuna Etkisi Mardin Artuklu Üniversitesi Yerleşkesi ve Yakın Çevre Yerleşimi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Arnold, V., Lipp, T., Pietsch, M. ve Schaal, P., 2005. Effektivierung der kommunalen Landschaftsplanung durch den Einsatz Geographischer Informationssysteme, In: Naturschutz und Landschaftsplanung, Heft 11/2005, 349.
- Arslan, M., Barış, E., Erdoğan, E. ve Dilaver, Z., 2004. Yeşil Yol Planlaması: Ankara Örneği, Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Sonuç Raporu, Ankara.
- Arslan, K., 2005. Bölgesel Kalkınma Farklılıklarının Giderilmesinde Etkin Bir Araç: Bölgesel Planlama ve Bölgesel Planlama Ajansları, İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4, 7, 275-294.
- Ashworth, G. ve Page, S. J., 2011. Urban Tourism Research: Recent Progress and Current Paradoxes, Tourism Management, 32, 1-15.
- Asri, İ., Çorumluoğlu, Ö., Kalaycı, İ. ve Bayrak, T., 2010. Gümüşhane Kültür Mirası Tanıtımı ve Turizmi İçin Coğrafi Bilgi Teknolojilerinin Sunduğu Fırsatlar, İl Oluşunun 85. Yılında Gümüşhane Tarihi ve Ekonomisi Sempozyumu, Mayıs, Gümüşhane, Bildiriler Kitabı: 95-108.
- Ataöv, A., 2007. Planlamada Sosyal Bilimcinin Değişen Rolü Toplumdan Biri Olmak, ODTÜ Mimarlık Dergisi, 24, 1, 139-152.
- ATSO. Antalya Ticaret ve Sanayi Odası, Turizm Sektörüne Sağlanan Teşvik ve Destekler, <https://www.atso.org.tr/yukleme/dosya/214ae752b62dcf8486cc7847f2835d45.pdf>. 11 Temmuz 2018.
- Aydoğan, T., Çuhadar, M. ve Bahar, H., 2012. CBS Destekli Web Tabanlı Turistik Rota Planlayıcısı Tasarımı ve Uygulaması, II. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi, Nisan, Antalya, Bildiriler Kitabı: 127-142.
- Ayhan, E., 2009. Yerel Yönetimlerde Uzaktan Algılama ve Bilgi Sistemleri, Belediyeler Dergisi, 1, 44.

- Ayhan, E., Köksoy, E., Ölmez, A. ve Koç, Z., 2010. Planlamada Mekansal Bilgi Teknolojileri Kullanımı: Köy Planlaması Örneği, III. Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu, Ekim, Gebze, Bildiriler Kitabı: 346-353.
- Bahaire, T. ve Elliott-White, M., 1999. The application of geographical information systems (GIS) in sustainable tourism planning: A review, Journal of Sustainable Tourism, 7, 2, 159-74.
- Bahar, O. ve Sarı, Y., 2006. Küreselleşme Sürecinde Türkiye’de Turizm Sektörüne Sağlanan Teşvikler, II. Balıkesir Ulusal Turizm Kongresi, Nisan, Ankara, Bildiriler Kitabı: 315-328.
- Bahçe, A. S., 2013. Alternatif Turizme Giriş, In: Alternatif Turizm, Bahçe, A. S., Yüksek, G., Öney, H. ve Çiçek, D., T. C. Anadolu Üniversitesi Yayını, Eskişehir, Türkiye, ISBN: 978-975-06-1408-8, Bölüm 1, 2-25.
- Baker, A. ve Genty, D., 1998. Environmental pressures on conserving cave speleothems: effects of changing surface land use and increased cave tourism, Journal of Environmental Management, 53, 2, 165-175.
- Ballantyne, R., Packer, J. ve Hughes, K., 2008. Environmental Awareness, Interest and Motives of Botanic Gardens Visitors: Implications for Interpretive Practice, Tourism Management, 29, 439-444.
- Ballı, E., 2016. Gastronomi Turizmi Açısından Adana Sokak Lezzetleri, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 4, 3-17.
- Barbieri, C. ve Mshenga, P. M., 2008. The role of the firm and owner characteristics on the performance of agritourism farms, Sociologia Ruralis, 48, 166-183.
- Barın Penbecioğlu, E., 2012. Turizm Planlamasında Alternatif Bir Yaklaşım Katılımcı Turizm Planlaması: İzmir Dikili Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Örneği, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Başaran Uysal, A., 2013. Katılımcı Senaryo Tekniği Yardımıyla Tarihi Kentsel Alan İçin İyileştirme Stratejisinin Belirlenmesi, METU Journal of The Faculty of Architecture, 30, 2, 137-162.
- Batman, O. ve Cömert, T., 2002. Türk Turizm Planlamasında Yaşanan Kronik Uygulama Sorunları, II. Turizm Şurası, Ekim, Ankara, Bildiriler Kitabı II: 125-141.
- Baykan, S., 2012. Alternatif Turizm Kaynaklarında Golf Turizmi ve Kongre Turizmi: Ülkemize Ekonomik Katkıları Açısından Karşılaştırılması: Antalya Örneği, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Antalya İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Antalya.
- Bettleheim, C., 1967. Studies in the Theory of Planning, Asia Publishing House, Bombay.

- Bingöl, Z., 2007. Gelenekten Evrensele, Anadolu'da İnanç Turizmi, Detay Yayıncılık, 1. Baskı, Ankara.
- Bizirgianni, I. ve Dionysopoulou, P., 2013. The Influence of Tourist Trends of Youth Tourism through Social Media (SM) & Information and communication Technologies (ICTs), Procedia-Social and Behavioral Sciences, 73, 652-660.
- Blanco, J., Egido, L., Terzibaşoğlu, E., Bernal, C., Jordan, P., Ilin, D., Correa, R. ve Stange, S. Global Report on City Tourism Cities 2012 Project, World Tourism Organization (UNWTO), Madrid, Spain, http://cf.cdn.unwto.org/sites/all/files/pdf/am6_city_platma.pdf, 26 Şubat 2017.
- Blaschke, T., 1997. Landschaftsanalyse und Bewertung mit GIS. Methodische Untersuchungen zu Ökosystemforschung und Naturschutz am Beispiel der bayerischen Salzachauen. *Forsch z deutsch Landeskunde*, vol. 243.
- Blichfeldt, B. S. ve Nicolaisen, J., 2011. Disabled travel: not easy, but doable, Current Issues in Tourism, 14, 1, 79-102.
- Boekstein, M., 2014. Tourism, health and the changing role of thermal springs-should South Africa reposition its thermal spring tourism product?, African Journal of Hospitality, 3, 2, 1-8.
- Bolton, M., 1997. Loving them and living them, *Wildlife and Ecotourism, Conservation and the use of Wildlife Resources*, London, Chapman & Hall Press, 296 s.
- Boyd, S. W. ve Butler, R. W., 1996. Seeing the forest through the trees: Using CIS to identify potential ecotourism sites in Northern Ontario. In: L. C. Harrison & W. Husbands (Ed.) *Practicing Responsible Tourism: International Case Studies in Tourism Planning, Policy and Development*. 380-403, John Wiley, New York.
- Briedenhann, J. ve Wickens, E., 2004. Tourism Routes as a Tool for the Economic Development of Rural Areas-Vibrant Hope or Impossible Dream?, Tourism Management, 25, 1, 71-79.
- Brey, E. T. ve Lehto, X. Y., 2007. The relationship between Daily and Vacation Activities, Annals of Tourism Research, 24, 2, 425-439.
- BSSA. Botanical Society of South Africa, <http://www.botanicalsociety.org.za/ProjectsAndActivities/Downloadable%20articles/FW10%20Botanical%20Tourism.pdf>. 26 Mayıs 2018.
- Burton, T., 1978. Leisure in post-industrial Canada, *Congre Canadian-sur la Recherche en Loisius*, Ottawa, 10-11.
- Butler, R., 1993. Alternative tourism: The thin edge of the wedge. In: V. Smith & W. Eadington (Ed.) *Tourism Alternatives*. 31-46, John Wiley, Chichester.

- Chakraborty, A. ve McMillan, A., 2017. GIS and Scenario Analysis: Tools for Better Urban Planning, In: Reference Module in Earth Systems and Environmental Sciences, Elias, S. A., Marshall, S., Lajtha, K., Elsevier, 1-23.
- Cohen, E., 1979. A Phenomenology of Tourist Experiences, SAGE Journals, 13, 2, 179-201.
- Cooper, M. ve Prideaux, B., 2009. River tourism, CAB International, London, UK, 265 s.
- Coşkun, N., 2010. Türkiye’de Turizm Politikaları ve Turizm Sektörü Üzerindeki Etkileri, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Cömert, Ç. ve Bostancı, H., 1999. Turist Bilgi Sistemleri ve Trabzon Örneği, Yerel Yönetimlerde Kent Bilgi Sistemi Uygulamaları Sempozyumu, Ekim, Trabzon, Bildiriler Kitabı: 168-181.
- Cumming, G. S., Alcamo, J., Sala, O., Swart, R., Bennett, E. M. ve Zurek, M., 2005. Are Existing Global Scenarios Consistent with Ecological Feedbacks?, Ecosystems, 8, 2, 143-152.
- Çağlı, I. B., 2012. Türkiye’de Yerel Kültürün Turizm Odaklı Kalkınmadaki Rolü: Gastronomi Turizmi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Çakıcı, A. C., 2004. Toplantı Yönetimi, Detay Yayıncılık, Ankara, 264 s.
- Çalışkan, O., 2013. Destinasyon Rekabetçiliği ve Seyahat Motivasyonu Bakımından Gastronomik Kimlik, Journal of Tourism and Gastronomy Studies, 2, 39-51.
- Çatal, S., 2010. Turizm Planlaması İçin Yeni Politikaların ve Stratejilerin Geliştirilmesi, Eğirdir İlçesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- ÇDP. Amasya İli 1/100000 ölçekli Çevre Düzeni Planı Revizyonu Plan Açıklama Raporu, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Amasya. <http://mpgm.csb.gov.tr/amasya-ili-1-100.000-olcekli-cevre-duzeni-plani-i-82301>. 28 Kasım 2018.
- ÇED. Amasya İli 2015 Yılı Çevre Durum Raporu, ÇED ve Çevre İzinlerinden Sorumlu Şube Müdürlüğü, Amasya. <http://webdosya.csb.gov.tr/db/ced/editordosya/Amasya2015.pdf>. 5 Ocak 2018.
- Çelik, K., 2005. Turizm Kaynakları Bilgi Sistemi (TKBS) Oluşturulması: Gümüşhane Örneği, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Mart-Nisan, Ankara, Bildiriler Kitabı: 1-8.
- Çelik, K. T., 2015. CBS Tabanlı Bir Yerleşke Donatı Bilgi Sisteminin (YEDBİS) Oluşturulması: Karadeniz Teknik Üniversitesi Kanuni Yerleşkesi Örneği,

Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.

- Çubuk, M., 1995. Sürdürülebilir Turizm: Turizm Planlamasına Ekolojik Yaklaşım, Türkiye’de 19. Dünya Şehircilik Günü Kolokyumu, Kasım, Alanya, Sürdürülebilir Turizm: Turizm Planlamasına Ekolojik Yaklaşım Kitabı: 478.
- Çuhadar, M., 2010. Burdur İli Turizm Değerlerini Tanıtmada Bilgi Sistemlerinin Önemi ve Bir Model Önerisi, Geçmişten Geleceğe Burdur Halk Kültürü ve Turizm Sempozyumu. Haziran, Burdur, Bildiriler Kitabı: 253-259.
- Daramola, O., Osamor, V. C. ve Oluwagbemi, O. O., 2008. A grid-based framework for pervasive healthcare using wireless sensor networks: A case for developing nations, Asian Journal of Information Technology, 7, 6, 260-267.
- Davis, B., 1996. GIS: A Visual Approach, OnWord Press, Santa Fe, NM. USA.
- Davis, P. H., 2001. Flora of Turkey: 11 Volumes, Edinburgh University Press, England.
- Demir, Ş. Ş., 2014. Beş Yıllık Kalkınma Planlarından Türkiye Turizm Stratejisi 2023’e: Turizmde Tanıtma Çalışmalarına Yönelik İçerik Analizi, Uluslararası Avrupa Sosyal Bilimler Dergisi, 5, 15, 101-119.
- Demirci, Y. Z. ve Kavzoğlu, T., 2010. Kocaeli Turizm Bilgi Sisteminin Tasarlanması, III. Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu, Ekim, Gebze, Bildiriler Kitabı: 291-296.
- Demircioğlu, G. A., 1997. Turizm-Çevre Etkileşimi Bakımından Sürdürülebilir Turizm Planlaması, Dokuz Eylül Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Dergisi, 12, 2, 137.
- Demirel, Ö., 1997. Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Demirel, Ö., 2007. Peyzaj Planlama Kapsam ve Uygulamaları, TMMOB Peyzaj Mimarlığı Dergisi, 1-2, 4-15.
- Demirel, Ö., 2009. Ülke Mekânsal Planlaması İçinde Ekolojik Ağırlıklı Disiplin Olma Yönünde Bir Misyon Taşıyan Peyzaj Mimarlığı Mesleği’nin Yeri ve Üzerine Düşen ya da Yapması Gerekenler, Peyzaj Mimarlığı Akademik İşbirliği Toplantısı (PEMAT), Mayıs, Ankara, Bildiriler Kitabı: 19-43.
- Demirel, Ö. ve Pirselimioğlu, Z., 2010. Kırsal Turizm Kapsamında Yayla Turizm Planlama Politikası: Doğu Karadeniz Politikası Örneği, Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi, Ekim, İzmir, Bildiriler Kitabı: 201-211.
- Demirel, Ö., Acar, C., Kurdoğlu, O., Karahalil, U., Akbulut, S., Tuluk, Ö. İ., Türk, E., Baykan, C., Işık, U., Bektaş, F., Ayan, V., Bediroğlu, Ş., Günay, T.,

Bayramoğlu, E., Özdemir Işık, B., Kantarcı, S., Bayramoğlu, M., Pirselimioğlu, Z., Yalçınalp, E., Demirel, S., Yalçın Abanoz, E., Öztürk, S., Düzgüneş, E., Kurt, S. S., Karakuzu, H. A., Var, M., Eroğlu, E., Özçelik, A. E., Karagöz, H., Günaydın, M., Nişancı, R., Erbaş, Y. S., Kurdoğlu, B. Ç., 2012. Meryemana Vadisi'nde Alternatif Turizm Olanaklarının Araştırılarak Turizm Amaçlı Potansiyel Alan Kullanım Haritasının Oluşturulması, Doğu Karadeniz Kalkınma Ajansı Projesi Sonuç Raporu, TR90/10/TURİZM001-A/336 DPT, Trazon.

Demirtaş, D., 2010. Turizmin Türkiye Ekonomisindeki Yeri, 11. Ulusal Turizm Kongresi, Aralık, Ankara, Bildiriler Kitabı: 239-249.

Dernoi, L., 1991. Prospects of Rural Tourism: Needs and Opportunities, Tourism Recreation Research, 16, 1, 89-94.

Dickman, S., 1995. The Marketing Mix: Promoting Museums, Galleries and Exhibitions, Melbourne, Vic.: Museums Australia Inc. (Victoria), Australia, 132 p.

Dietvorst, A. G. J., 1995. Tourist behaviour and the importance of time-space analysis. In: G. J. Ashworth & A. G. J. Dietvorst (Ed.) *Tourism and Spatial Transformations: Implications for Policy and Planning*. 163-181, Wallingford: CAB International.

Diñçer, M. Z., 1993. Turizm Ekonomisi ve Türkiye Ekonomisinde Turizm, Filiz Kitabevi, İstanbul, 222 s.

Diñçer, İ. ve Diñçer, F., 2006. Kütahya İlinin Ekonomik Gelişmesi, Kütahya İlinin Gelişmesinde Turizm Sektörünün Yeri ve Önemi, İktisadi Araştırmalar Vakfı, Kütahya, 178 s.

Doğanbaş, M., 2018. Amasya Türbeleri, Amasya Belediyesi Kültür Yayınları, ISBN: 978-605-9682-20-6, 139 s.

Dondo, C., Buhunu, S. T. ve Rivett, U., 2002. GIS in Tourism - A Zimbabwean Perspective, ISPRS Commission VI. Workshop. University Collage of Lands and Architectural Studies, Tanzania, <http://www.isprs.org/proceedings/XXXIV/6-W6/papers/dondo.pdf>.

DPT, 1963. Kalkınma Planı 1963-1967 (Birinci Beş Yıl), <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/9/plan1.pdf>, 11 Ocak 2017.

DPT, 1968. İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1968-1972, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/8/plan2.pdf>, 11 Ocak 2017.

DPT, 1973. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1973-1977, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/8/plan2.pdf>, 11 Ocak 2017.

- DPT, 1979. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı 1979-1983, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/6/plan4.pdf>, 11 Ocak 2017.
- DPT, 1985. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1985-1989, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/5/plan5.pdf>, 11 Ocak 2017.
- DPT, 1990. Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı 1990-1994, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/4/plan6.pdf>, 12 Ocak 2017.
- DPT, 1996. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 1996-2000, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/3/plan7.pdf>, 12 Ocak 2017.
- DPT, 2001. Uzun Vadeli ve Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı 2001-2005, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/2/plan8.pdf>, 12 Ocak 2017.
- DPT, 2007. Dokuzuncu Kalkınma Planı 2007-2013, <http://www.kalkinma.gov.tr/Lists/Kalknma%20Planlar/Attachments/1/plan9.pdf>, 12 Ocak 2017.
- Duinker, P. N. ve Greig, L. A., 2007. Scenario analysis in environmental impact assessment: Improving explorations of the future, Environmental Impact Assessment Review, 27, 206-219.
- Düzgün, H. Ş., 2005. Madencilikte Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Yardımcı Teknolojiler, In: Maden Mühendisliği Açık Ocak İşletmeciliği El Kitabı, Eskikaya, S., Karpuz, C., Hindistan M.A., Tamzok N., TMMOB Maden Mühendisliği Odası, Ankara, 315-335.
- Düzgüneş, E., 2015. Milli Park Planlamalarında Ziyaretçi Yönetimine İlişkin Yeni Bir Model Önerisi: Altındere Vadisi Milli Parkı (Maçka/Trabzon) Örneği, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Eken, S. ve Sayar, A., 2014. Web Tabanlı Akıllı Bir Durak Sisteminin Gerçeklenmesi, Selçuk Üniversitesi Mühendislik Bilim ve Teknoloji Dergisi, 2, 2, 57-63.
- Ekim, T., Koyuncu, M. ve Vural, M., 2000. Türkiye Bitkileri Kırmızı Kitabı, Türkiye Tabiatı Koruma Derneği, Ankara, 246 s.
- Ellenberg, L., Scholz, M. ve Beier, B., 1997. Ökotourismus-Reisen zwischen Ökonomie und Ökologie, Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg.
- Emekli, G., 2013. Öğrenen Turizm Bölgeleri Yaklaşımı ve Kent Turizmi-Öğrenen Turizm Bölgeleri, Kentler ve Kent Turizmine Kuramsal Yaklaşım, 3. Uluslararası Coğrafya Sempozyumu, Haziran, Antalya, Proceedings: 381-392.

- Enlil, Z., Dinçer, İ., Evren, Y. ve Seçkin, E., 2011. İstanbul'da Kültür Turizmi İçin Yenilikçi Stratejiler, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İstanbul, 166 s.
- Ersoy, M., 2008. Kentsel Planlama Kuramları, İmge Kitabevi, Ankara, 440 s.
- Ersoy, M., Ergen, Y. B. ve Dede, O. M., 2011. Yaşlı Dostu Kent: Amasya, T.C. Kalkınma Bakanlığı ve Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Projesi Sonuç Raporu, Proje No: TR83/2011/DFD/004, Amasya.
- Esen, Ö., 2005. Turizm Bilgi Sistemleri İçin Tarihi ve Kültürel Envanterin Çıkarılması ve Manavgat Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- European Agricultural Fund for Rural Development, 2014. http://ugbukowinatatrzenska.pl/?strona,doc,pol,glowna_de,1538,0,2336,1,1538,ant.html. 28 Kasım 2017.
- Farsari, Y. ve Prastacos, P., 2004. GIS Application in the Planning and Management of Tourism. In: A. A. Lew, C. M. Hall & A. M. Williams (Ed.) A Companion to Tourism. Chapter 47, 596-607, Blackwell Publishing, UK, DOI: 10.1002/9780470752272.
- Fettahoğlu Şenkaya, B., Demirel, Ö. ve Özkır, D., 2012. Ayder (Çamlıhemşin-Rize/Türkiye) Termal ve Yayla Turizm Bölgesinin Termal Koruma ve Turizm Gelişimi Açısından Değerlendirilmesi, İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 2, 5, 151-164.
- Ficarelli, S., Sendra, S., Parra, L. ve Lloret, J., 2013. Congress and Meetings Tourism and Destination Brand, CONTENT 2013: The Fifth International Conference on Creative Content Technologies, 1-15.
- Friedman, J., 1987. Planning in the Public Domain: From Knowledge to Action, Princeton University, New Jersey.
- George, D. ve Mallery, P., 2010. SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference Fourth Edition (11.0 update), <https://wps.ablongman.com/wps/media/objects/385/394732/george4answers.pdf>.
- Geymen, A. ve Sarı, C., 2002. Yerel Yönetimlerde Kent Bilgi Sisteminin Kullanımını Kolaylaştırmak İçin Yazılım Geliştirme, Selçuk Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Öğretiminde 30. Yıl Sempozyumu, Ekim, Konya, Bildiriler Kitabı: 1-7.
- Global Kiosk System, 2018. <http://www.globalkiosk.com/>, 21 Temmuz 2018.
- Gnoth, J., 1997. Tourism Motivation and Expectation Formation, Annals of Tourism Research, 21, 2, 283-304.

- Gontier, M., 2007. Scale issues in the assessment of ecological impacts using a GIs-based habitat model – a case study for the Stockholm region, Environmental Impact Assessment Review, 27, 5, 440-459.
- Green, B. C. ve Chalip, L., 1998. Sport tourism as the celebration of subculture, Annals of Tourism Research, 25, 2, 275-291.
- Gunn, C. A., 1994. *Tourism Planning: Basics, Concepts, Cases*, Taylor&Francis, Washington.
- Gupta, Y. K., 2010. WebGIS for Planning Infrastructural Facilities at Village Level, 13th Annual International Conference and Exhibition on Geospatial Information Technology and Application, Ocak, Hindistan, Bildiriler Kitabı: 51-61.
- Gülbay, Y., 2007. Turizm Tur Güzergahlarının CBS Kullanılarak Etkileşimli Tasarlanması, Fethiye Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Güleç, S., 1990. Ormanıçi Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması İçin Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 40, 2, 218-371.
- Güleç, S., 1993. Peyzaj Planlama Yöntemleri ile İlgili Genel Kavramlar, KTÜ Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Basılmamış Ders Notları, Trabzon.
- Güngör, S. ve Önder, S., 1998. Peyzaj Planlama Çalışmalarında Coğrafi Bilgi Sisteminden (CBS) Yararlanma Olanakları, 2. Ulusal Tarımda Bilgisayar Uygulamaları Sempozyumu. Eylül, Konya, Bildiriler Kitabı: 260-262.
- Güngör, S., 2005. Turizm Planlamasında Coğrafi Bilgi Sistemi Kullanım Olanakları: Beyşehir İlçesi Turizm Planlaması Örneği, I. Çanakkale Turizm Bienali, Mayıs, Çanakkale, Bildiriler Kitabı: 35-45.
- Gürsoy, S., 2006. Merkezi İdare ve Yerel Yönetimler Açısından Bölgesel Turizm Planlaması, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hall, M. C., 1999. *Tourism Planning Policies, Processes and Relationships*, Prentice Hall, London.
- Hall, M., Page, J. ve Stephen, C., 2006. *The Geography of Tourism and Recreation Environment, Place and Space*, Routledge.
- Harman, S., Çakıcı, A. C. ve Akatay, A., 2012. İstanbul'a Gelen Sırtçantalı Turist Pazarının Profili ve Seyahat Alışkanlıkları, 13. Ulusal Turizm Kongresi, Aralık, Antalya, Bildiri Kitabı: 1243-1256.
- Hazar, A., 2014. *Rekreasyon ve Animasyon*, Detay Yayıncılık, 4. Baskı, Ankara, 344 s.

- Henderson, J. C., 2009. Food Tourism Reviewed, British Food Journal, 111, 4, 317-326.
- Hinch, T. D. ve Higman, J. E. S., 2001. Sport Tourism: A Framework for Research, International Journal of Tourism Research, 3, 45-58.
- Higham, J. ve Lück, M., 2002. Urban Ecotourism: A Contradiction in Terms?, Journal of Ecotourism, 1, 1, 36-51.
- Higham, J., 2007. Critical issues in ecotourism, understanding a complex tourism phenomenon, 439 s.
- Homg, J. S. ve Tsai, C. T., 2012. Constructing indicators of culinary tourism strategy: an application of resource-based theory, Journal of Travel & Tourism Marketing, 29, 8, 796-816.
- Hopkins, L. D. ve Zapata, M. A., 2007. Engaging the future: Forecasts, Scenarios, Plans and Projects, Lincoln Institute of Land Policy, Cambridge, 1-17.
- Horak, S. ve Weber, S., 2000. Youth Tourism in Europe: Problems and Prospects, Tourism Recreation Research, 25, 3, 37-44.
- Hudson, S., 2003. Sport and Adventure Tourism, The Haworth Hospitality Press, New York, London, 311 s.
- Huh, C. ve Singh, A. J., 2007. Families Travelling with Disabled Member: Analysing the Potential of an Emerging Niche Market Segment, Tourism and Hospitality Research, 7, 3-4, 212-229.
- Hunziker, W. ve Krapf, K., 1942. Grundriss der Allgemeinen Fremdenverkehrslehre (The Outline of General Tourism Science), Polygraphischer Verlag Zürich.
- Hunziker, W., 1959. Betriebswirtschaftslehre des Fremdenverkehrs, Bant, Bern.
- Iakovidou, O., 1997. Agro-tourism in Greece: the case of women agro-tourism co-operatives of Ambelakia, MEDIT, 1, 44-47.
- ICCA. International Congress and Convention Association. <https://www.iccaworld.org/aeps/aeitem.cfm?aeid=107>. 1 Mart 2018.
- İçöz, O., Var, T. ve İlhan, İ., 2002. Turizm Planlaması ve Politikası, Turhan Kitabevi, Ankara, 355 s.
- İlhan, İ., 1999. Bölgesel Turizm Planlaması Modeli ve Nevşehir Örneği, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- İneç, Z. F. ve Akpınar, E., 2011. Kemaliye İlçesi (Erzincan) Web Tabanlı Turizm Bilgi Sistemi, Uluslararası Katılımlı Coğrafya Kongresi, Eylül, İstanbul, Bildiriler Kitabı: 275-286.

- İneç, Z. F. ve Akpınar, E., 2013. Erzincan Kent Turizm Bilgi Sistemi, Coğrafyacılar Derneği Yıllık Kongresi, 19-21 Haziran, İstanbul, Bildiriler Kitabı: 818-827.
- Inskeep, E., 1994. Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Development Approach, John Wiley&Sons, New York.
- Irigüler, F. ve Güler, M. E., 2015. Türkiye'deki Profesyonel Turist Rehberlerinin Gastronomi Turizmine Bakışı, I. International Gastronomic Tourism Congress, Aralık, İzmir, Bildiriler Kitabı: 1-11.
- İşçi, B., Pınarcı, N. ve Gül, A., 2018. Kentsel Ekoturizm ve Isparta Kent Merkezinde Uygulanabilirliği, Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8, 1, 101-115.
- Jafari, J., 2000. Encyclopedia of Tourism. London & New York, Routledge.
- Jahn, R., Blume, H. P., Asio, V. B. ve Schad, P., 2006. Guidelines For Soil Description, FAO, Roma, İtalya, 107 s.
- Jelincic, D. A., 2007. Creative and Hobby Tourism as Cultural Industries and Cultural Tourism Products, Social Innovations in Cultural Process: Art of Management, 564, 268-281.
- Kafarov, R. ve Çabuk, A., 2002. CBS ve Multimedya Destekli İnternet Tabanlı Turizm Bilgi Sistemi Oluşturulması: Belek Örneği, TÜBİTAK TURİSKOTEK Projesi Sonuç Raporu.
- Kalıpsız, O., Buharalı, A. ve Biricik, G., 2006. Bilgisayar Bilimlerinde Sistem Analizi ve Tasarımı Nesneye Yönelik Modelleme, Papatya Yayınevi, İstanbul, 192 s.
- Kalkınma Bakanlığı, 2013. Onuncu Kalkınma Planı 2014-2018, <http://www.cka.org.tr/dosyalar/Ozel%20İhtisas%20Komisyonu%20Raporlar%C4%B1/TUR%C4%B0ZM%20%C3%96%C4%B0K.pdf>, 15 Ocak 2017.
- Kalkınma Bakanlığı, 2018. Mekânsal Planlama Sistemine İlişkin Değerlendirme Raporu, http://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2018/10/Mekânsal_Planlama_Sistemine_%C4%B0li%C5%9Fkin_De%C4%9Feriendirme_Raporu.pdf, 25 Kasım 2018.
- Kamga Kamden, S. L., 2003. Possibilities for the Realisation Ecological Sustainable Tourism Concepts in Protected Areas in Cameroon, PhD Thesis, Georg-August University of Göttingen, Germany.
- Kansız, N., Kaya, B. ve Akın Acuner, Ş., 2005. Artvin İli Swot (GZFT) Analizi, Milli Produktivite Merkezi, Artvin.
- Kara, C., 2013. Semantik Web Teknolojileri Kullanılarak Turizm Bilgi Sistemi Tasarımı, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.

- Karahan, F., ve Orhan, T., 2009. Çoruh Havzası Uzundere Vadisinin Kırsal Rekreasyon Planlaması Yönünden Suyu Dayalı Olanakları, Kırsal Çevre Yıllığı, 54-81.
- Karakaya, U., 1998. 1990'lı Yıllarda Turizm Sektörünün Kalkınma Sürecinde Türk Ekonomisine Etkileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karaküçük, S., 1999. Rekreasyon-Boş Zamanları Değerlendirme, Gazi Kitabevi, 3. Baskı, Ankara, 423 s.
- Karaküçük, S., 2016. Rekreasyon Bilimi, Gazi Kitabevi, 1. Baskı, Ankara, 601 s.
- Karaküçük, S. ve Akgül, M. B., 2016. Ekorekreasyon Rekreasyon ve Çevre, Gazi Kitabevi, 1. Baskı, Ankara, 389 s.
- Karaş, İ. R., Baz, İ. ve Geymen, A., 2005. Gebze İleri Teknoloji Enstitüsü Kampüs Bilgi Sistemi, 10. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Mart, Ankara.
- Kartal, K. ve Karaman, E., 2013. Amasya İlinde Doğa Turizmi Master Planı 2013-2023, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar, XI. Bölge Müdürlüğü, Amasya Şube Müdürlüğü.
- Kelkit, A., Özel, A. E. ve Demirel, Ö., 2005. A study of the Kazdağı (Mt. İda) National Park: an ecological approach to the management of tourism, International Journal of Sustainable Development&World Ecology, 12, 2, 141-148.
- Kepner, W. G., Semmens, D. J., Bassett, S. D., Mouat, D. A. ve Goodrich, D. C., 2004. Scenario Analysis for the San Pedro River, Analyzing Hydrological Consequences of a Future Environment, Environmental Monitoring and Assessment, 94, 1-3, 115-127.
- Kim, S. S., Kim, M., Park, J. ve Gua, Y., 2008. Cave Tourism: Tourist 'Characteristics, Motivations to Visit, and the Segmentation of Their Behavior, Asia Pacific Journal of Tourism Research, 13, 3, 299-318.
- Kiper, T. ve Arslan, M., 2007. Anadolu'da Doğa Turizmi Kapsamında Doğa Yürüyüşü Güzergahlarının Belirlenmesinde Örnek Bir Çalışma, Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi, 4, 2, 165-174.
- Kizos, T. ve İosifides, T., 2007. The contradictions of agrotourism development in Greece: evidence from three case studies, South European Society and Politics, 12, 59-77.
- Kompula, R. ve Gartner, W. C., 2013. Hunting as a travel experience: An auto-ethnographic study of hunting tourism in Finland and the USA, Tourism Management, 35, 168-180.
- Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Akoğlan Kozak, M., 2001. Genel Turizm: İlkeler-Kavramlar, Detay Yayıncılık, Ankara, 216 s.

- Köroğlu, Ö. ve Karaman, S., 2014. Doğaya Dayalı Turizm Faaliyetlerinin Gelişiminde Toplum Temelli Doğal Kaynak Yönetiminin Önemi, KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 16, 26, 95-106.
- Kuenzi, C. ve McNeely, J., 2008. Nature-Based Tourism, In: Global Risk Governance, Renn, O. ve Walker, K. D., Springer, Netherlands, 155-178.
- Kuntay, O., 2004. Sürdürülebilir Turizm Planlaması, Alp Yayınevi, Ankara, 216 s.
- Kurdoğlu, O., 2002. Kaçkar Dağları Milli Parkı ve Yakın Çevresinin Doğal Kaynak Yönetimi Açısından İncelenmesi, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kurdoğlu, B. Ç., 2005. Trabzon-Gümüşhane Eski Devlet Karayoluna Ait Hamsiköy-Zigana Köy Güzergahı'nın Yeşilyol Olarak Planlaması Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kurdoğlu, B. Ç., Kurdoğlu, O. ve Karaşah, B., 2006. Hatıla Vadisi Milli Parkı için Farklı Bir Rekreatyonel Yaklaşım, Kafkas Üniversitesi Artvin Orman Fakültesi Dergisi, 7, 145-158.
- Kurdoğlu, B. Ç., Demirel, Ö., Nişancı, R., Özdemir, B., Bayramoğlu, E. ve Erbaş, Y. S., 2012. Karadeniz Teknik Üniversitesi Yerleşkesi Örneğinde Üniversite Doğal ve Yapay Peyzaj Materyalleri Bilgi Sistemi Modeli Oluşturulması Üzerine Bir Araştırma, Karadeniz Teknik Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Sonuç Raporu, Proje Kod No: 1171, Trabzon.
- Kurdoğlu, B. Ç., Demirel, Ö., Kalın, A., Kurt, S. S., Usta, Z. ve Çelik, K. T., 2014. Amasya Kenti İçin Yeşilirmak Koridorunu İçine Alan Bir Kentsel Yeşilyol Modeli Oluşturmak, TÜBİTAK Projesi Sonuç Raporu, Trabzon.
- Kurdoğlu, B. Ç. ve Kurt Konakoğlu, S. S., 2018. Amasya Kent Örneğinde Rekreatyon Alanları Bilgi Sistemi Oluşturulmasına Yönelik Bir Çalışma, Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 19, 1, 66-79.
- Kurdoğlu, O., Cırık, Ö., Lise, Y., Çağlayan, E., Akkurt, M., Kandemir, S. ve Welch, G., 2006. Ayder Ekoturizm Planı, Doğa Derneği, Ankara.
- Kurt, S. S., 2013. Amasya Kenti İçin Yeşilirmak Koridorunu İçine Alan Bir Kentsel Yeşilyol Önerisi, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Kurt, S. S. ve Kurdoğlu, B. Ç., 2016. The Role and Importance of Tourism Information System in Urban Tourism Planning, In: Global Issues and Trends in Tourism, Avcıkurt C., Dinu M. S., Hacıoğlu, N., Efe R., Soykan A., Tetik N., St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, Chapter 58, 661-668.
- Kurt Konakoğlu, S. S., Kurdoğlu, B. Ç. ve Kurdoğlu, O., 2017. Determination of Potential of Amasya City in Terms of Gastronomy Tourism, ICAFOF 2017 'International

Conference on Agriculture, Forest, Food Sciences and Technologies', Mayıs, Nevşehir, Bildiri Kitabı: 462.

- Kurt Konakoğlu, S. S. ve Kurdoğlu, B. Ç., 2017. Kentsel Değişimin Amasya Kent Kimliği Üzerine Etkisi, 2. Uluslararası Mühendislik, Mimarlık ve Tasarım Kongresi, Mayıs, Kocaeli, 473-474.
- Kurt Konakoğlu, S. S., Kurdoğlu, B. Ç. ve Demirel, Ö., 2018. Shopping Tourism in the Context of Amasya Cultural Heritage, International Symposium on Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences (ATRSS), Eylül, Karadağ, Bildiriler Kitabı: 26.
- Küçükaslan, N., 2007. Özel İlgi Turizmi, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 256 s.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2007. Türkiye Turizm Stratejisi 2023, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara.
- Lai, K., Li, Y. ve Feng, X., 2006. Gap Between Tourism Planning and Implementation: A Case of China, Tourism Management, 27, 1171-1180.
- Lang, S. ve Blaschke, T., 2007. Landschaftsanalyse mit GIS, UTB. Stuttgart, Ulmer.
- Lin, T. P. ve Matzarakis, A., 2011. Tourism Climate Information Based on Human Thermal Perception in Taiwan and Eastern China, Tourism Management, 32, 2, 492-500.
- Liu, A. ve Wall, G., 2006. Planning Tourism Employment: A Developing Country Perspective, Tourism Management, 27, 159-170.
- Loker-Murphy, L. ve Pearce, P. L., 1995. Young Budget Travelers: Backpackers in Australia, Annals of Tourism Research, 22, 4, 819-843.
- Lu, L. ve Hu, C., 2005. Personality, leisure experiences and happiness, Journal of Happiness Studies, 6, 325-342.
- Mackay, K. J., Andereck, K. L. ve Vogt, C. A., 2002. Understanding Vacationing Motorist Niche Markets, Journal of Travel Research, 40, 4, 356-363.
- Malinga, R., Gordon, L. J., Lindborg, R. ve Jewitt, G., 2013. Using Participatory Scenario Planning to Identify Ecosystem Services in Changing Landscapes, Ecology and Society, 18, 4, 10-32.
- Mckercher, B., 2002. Towards Classification of Cultural Tourists, International Journal of Tourism Research, 4, 29-38.
- McLaren, D., 2003. Rethinking tourism and ecotravel the paving of paradise and what you can do to stop it, Kumarian Press, USA.

- MEGEP Ankara Bölge Ofisi, 2006. Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi Ankara Bölgesi Swot Analizi, Ankara.
- Mehmetoğlu, M., 2005. A Case Study of Nature-based Tourists: Specialists Versus Generalist, *Journal of Vacation Marketing*, 11, 4, 357-369.
- Mercan, Ş. O., 2010. Sürdürülebilir Turizm Kapsamında Bölgesel Planlama ve Turistik Ürün Oluşumu: Altınoluk Örneği Üzerine Bir Araştırma, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Mermer, N. ve Kavzoğlu, T., 2010. İstanbul Turistik Bilgi Sisteminin Tasarlanması, III. Uzaktan Algılama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu, Ekim, Gebze, Bildiriler Kitabı: 312-321.
- Merwe, P. V. D. ve Plessis, L. D., 2014. Game Farm and Hunting Tourism, Sun Press, Africa.
- Mesci, M., Öztürk, E. ve Mesci, Z., 2014. Akçakoca'nın Engelli Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, 15. Ulusal Turizm Kongresi Engelsiz Turizm, Kasım, Ankara, Bildiriler Kitabı: 32-42.
- Meteoroloji, 2018. Meteoroloji Genel Müdürlüğü <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=AMASYA>, 26 Kasım 2018.
- Mil, B., 2016. Basic Motivators and Hierarchical Model of Gastronomy Tourism, In: Global Issues and Trends in Tourism, Avcıkurt C., Dinu M. S., Hacıoğlu, N., Efe R., Soykan A., Tetik N., St. Kliment Ohridski University Press, Sofia, Chapter 6, 80-91.
- Millar, D. R., Morrice, J. G., Horne, P. L. ve Aspinall, R. J., 1994. The use of geographic information systems for analysis of scenery in the Cairngorm mountains. Scotland. In: M. F. Price & D. I. Heywood (Ed.), Mountain Environments and GIS. 119-132, Taylor & Francis: London.
- Miskowiak, D., 2004. Crafting an Effective Plan for Public Participation, https://www.uwsp.edu/cnr-ap/clue/Documents/publicProcesses/Crafting_Effective_Plan_for_Public_Participation.pdf, 10 Ocak 2017.
- Morova, N., 2006. Kent Bilgi Sistemi ve Uygulaması, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Isparta.
- Muradov, S., 2006. Turizmin Kentleşme Sürecine Etkileri: Alanya Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Museum of New Zealand Te Papa Tongarewa (2001). Know Your Visitors Te Papa National Services Resource Guides 3,

https://www.tepapa.govt.nz/sites/default/files/4-visitors-survey_0.pdf. 30 Ocak 2017.

- Mutlu, A., Vural, G., Aydın, Ö., Güney, B., Hamamcı, S. F., Aya, A., Sur, N., Uluğtekin, N., Bektaş Balçık, F., 2017. Bodrum Turistik Bilgi Sistemi Web ve Mobil Uygulamaları, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası 16. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, Mayıs, Ankara, Bildiriler Kitabı: 1-5.
- Ngamsomsuke, W., Hwang, T. ve Huang, C., 2011. Sustainable Cultural Heritage Tourism Indicators, 2011 International Conference on Social Science and Humanity, IPEDR, 5, VI-516-VI-519.
- Nocca, F., 2017. The Role of Cultural Heritage in Sustainable Development: Multidimensional Indicators as Decision-Making Tool, Sustainability, 9, 1882, 1-28.
- Ogilvy, F. W., 1933. The Tourist Movement, An Economic Study, London.
- OGM. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Genel Müdürlüğü, Yabancıl Meyveli Türler Eylem Planı 2014-2018, <https://www.ogm.gov.tr/ekutuphane/Yayinlar/Yaban%C4%B1l%20Meyve%20T%C3%BCrleri%20Eylem%20Plan%C4%B1.pdf>, 22.11.2018.
- OKA. Amasya İli Sosyal Analizi, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı, I. Baskı, http://www.oka.org.tr/Documents/AMASYA_SOSYAL_ANALIZ_RAPORU.pdf, 24.08.2015.
- Oktay, İ. Ç., 1997. Güncel ve Turizm Yönelimi İçinde Kongre Turizmi ve İstanbul, Turizm Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Olalı, H., 1990. Turizm Politikası ve Planlaması, İşletme Fakültesi Yayın No: 228, Yön Ajans, İstanbul, 224 s.
- Orams, M. B., 1996. Using Interpretation to Manage Nature-based Tourism, Journal of Sustainable Tourism, 4, 2, 81-94.
- Orhunbilge, N., 1997. Örnekleme Yöntemleri ve Hipotez Testleri, Avcıol Basın Yayın, Yayın No: 405, İstanbul, 344 s.
- Öndönmez, M., İstanbullu, T., Akesen, A. ve Ekizoğlu, A., 1996. Ormancılık Politikası, İ.Ü. Yayınları, İstanbul.
- Önen, M. O., 2008. Dünyada ve Türkiye’de Turizm, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Müdürlüğü, Türkiye Kalkınma Bankası A. Ş., Ankara.
- Özçağlar, A., 2006. Coğrafyaya Giriş, Sistematik, Kavramlar Yöntemler, Hilmi Usta Matbaacılık, Ankara.

- Özdemir, G., 2006. Resort Planlaması: Turizm Planlaması İçindeki Yeri ve Önemi, Journal of Yaşar University, 1, 3, 239-253.
- Öztaş, K., 2002. Göller Bölgesinde Önemli Bir Alternatif Turizm Merkezi: Akşehir, TSE Standard Dergisi, 4, 73.
- Özgüç, N., 1998. Turizm Coğrafyası Özellikler-Bölgeler, Çantay Kitapevi, İstanbul, 544 s.
- Park, D. B. ve Yoon, Y. S., 2009. Segmentation by Motivation In Rural Tourism: A Korean Case Study, Tourism Management, 30, 1, 99-108.
- Pearce, D., 1989. Tourism Development, New York, John Wiley&Sons.
- Pekpak, H. E., 2012. Kıyı Alanlarında Turizm Odaklı Mekansal Gelişin: Lara Örneği, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Peter, V., 1992. Review: Nature-Based Tourism, In: Special Interest Tourism, Weiler, B. ve Hall, C. M., Belhaven Press, London, Great Britain, 105-127.
- Philip, S., Hunter, C. ve Blackstock, K., 2010. A typology for defining agritourism, Tourism Management, 31, 754-758.
- Pietsch, M. ve Buhmann, E., 1999. Auf dem Weg zur GIS-gestützten Landschaftsplanung – Die Hürden in der Praxis am Beispiel des Landschaftsplans der Verwaltungsgemeinschaft Sandersleben, In: Strobl/Blaschke/Griesebner (Hrsg.): Beiträge zur AGIT 1999, 392-398, Herbert Wichmann Verlag, Heidelberg.
- Pietsch, M., 2012. GIS in Landscape Planning, Landscape Planning. In: Dr. Murat Ozyavuz (Ed.) Available from: <http://www.intechopen.com/books/landscape-planning/gis-inlandscape-planning>.
- Pill, C., 1995. Sürdürülebilir Turizm Planlamasına Genel Bakış, Türkiye’de 19. Dünya Şehircilik Günü Kolokyumu, Kasım, Alanya, Sürdürülebilir Turizm: Turizm Planlamasına Ekolojik Yaklaşım Kitabı: 57-60.
- Pirselimoğlu Batman, Z., 2013. Altındere Vadisi (Trabzon-Maçka)’nde Ekolojik Temelli Turizm Planlama Yaklaşımı ve Alternatif Turizm Olanaklarının Araştırılması, Doktora Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Pirselimoğlu, Z. ve Demirel, Ö., 2012. A study of an ecologically based recreation and tourism planning approach: a case study on Trabzon Çalköy high plateau in Turkey, International Journal of Sustainable Development&World Ecology, 19, 4, 349-360.
- Pirselimoğlu Batman, Z. ve Demirel, Ö., 2015. Ecology-based tourism potential with regard to alternative tourism activities in Altındere Valley (Trabzon-Maçka), International Journal of Sustainable Development&World Ecology, 22, 1, 39-49.

- Porter, R. ve Tarrant, M., 2001. A case study of environmental justice and federal tourism sites in southern Appalachia: A GIS application. *Journal of Travel Research* 40, 1, 27-40.
- Reisinger, Y. ve Turner, L. W., 2001. Shopping Satisfaction for Domestic Tourists, *Journal of Retailing and Consumer Services*, 8, 15-27.
- Resmi Gazete, 1982. Turizmi Teşvik Kanunu, Tarih: 16 Mart, Sayı: 17635, Kanun No: 2634, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2634.pdf>, 11 Temmuz 2018.
- Rhind, D. W., 1990. Counting the people: the role of GIS. In: Maguire, D. J., Goodchild, M. F. and Rhind, D. W. (Ed.) *Geographical Information Systems: Principles and Applications*, 127-137.
- Richards, G., 1997. The Social Concept of Cultural Tourism. In: Richards, G. (ed.) *Cultural Tourism in Europe*. Wallingford: CAB International, London, UK.
- Roberts, L. ve Hall, D., 2001. *Rural Tourism and Recreation: Principles to Practice*, CABI Publishing, Cambridge.
- Rogerson, M. C., Simango, S. ve Rogerson, M. J., 2013. From recreation to niche tourism: The transformation of birdwatching in South Africa, *African Journal for Physical, Health Education, Recreation and Dance*, 19, 2, 122-137.
- Ross, S. D., 2001. *Developing Sports Tourism, An eGuide for Destination Marketers and Sports Events Planners*, National Laboratory for Tourism and eCommerce, <http://www.lib.teiher.gr/webnotes/sdo/Sport%20Tourism/Sport-Tourism%20Development%20Guide.pdf>. 27 Mayıs 2018.
- Sağlam, A., Duzgun, H.S.B. ve Usul N., 2004. Çanakkale Savaşlarına Farklı Bir Yaklaşım: Coğrafi Bilgi Sistemlerinde Gelibolu 1915. Çanakkale Araştırmaları Türk Yılığ *Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Atatürk ve Çanakkale Savaşları Araştırma Merkezi*, 2, 117-133.
- Samuel, E. ve Stage, J., 2007. The size and distribution of the economic impacts of Namibian hunting tourism, *South African Journal of Wildlife Research*, 37, 1, 41-52.
- Sayılı, M., Akça, H., Duman, T. ve Esengün, K., 2007. Proriasis Treatment Via Doctor Fishes as Part of Health Tourism: A Case Study of Kangal Fish Spring, Turkey, *Tourism Management*, 28, 2, 625-629.
- Schoemaker, P. J. H., 1995. Scenario Planning: A Tool for Strategic Thinking, *Sloan Management Review*, 36,2, 25-40.
- Shenoy, S. S., 2005. *Food Tourism and the Culinary Tourist*, PhD Thesis, Clemson University, ABD.

- Silberberg, T., 1995. Cultural Tourism and Business Oppurtunities For Museums and Heritage Sites, Tourism Manageent, 16, 361-365.
- Siverberg, K. E., Backman, S. J. ve Backman, K. F., 1996. A Preliminary Investigation into the Psychographics of Nature-Based Travelers to the Southeastern United States, Journal of Travel Research, 35, 2, 19-28.
- Sormaz, U., Akmeşe, H., Güneş, E. ve Aras, S., 2016. Gastronomy in Tourism, Procedia Economics and Finance, 39, 725-730.
- Soykan, F., 1999. Doğal Çevre ve Kırsal Kültürler Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, 10, 67-75.
- Soykan, F., 2003. Kırsal Turizm ve Türkiye Turizmi İçin Önemi, Ege Coğrafya Dergisi, 12, 1-11.
- Star, J. ve Estes, J., 1990. Geographical Information Systems: An Introduction, Prentice Hall, New Jersey.
- Statistics New Zealand, 1995. A Guide to Good Survey Design. Wellington: Department of Statistics. <http://new.censusatschool.org.nz/wp-content/uploads/2012/09/good-survey-design-ocr.pdf>. 27 Mayıs 2018.
- Suher, H., 1996. Şehircilik, İTÜ Mimarlık Fakültesi Baskı Atölyesi, Yayın No: 62, İstanbul.
- Sultana, P. ve Abeyasekera, S., 2008. Effectiveness of Participatory Planning for Community Management of Fisheries in Bangladesh, Journal of Environmental Management, 86, 201-213.
- Swarbrooke, J., 2000. Sustainable Tourism Management, CABI Publishing, Wallingford.
- Şafak, İ., 2003. Türkiye'deki Av Turizmi Uygulamalarının Özel Avlak İşletmelerine Etkileri, Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 2, 133-148.
- Şahbaz, R. P., 2000. Hukuki, Dini ve Ahlaki Kuralların Turizm Planlamasına Etkisi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, 2, 233-260.
- Şahbaz, R. P. ve Akdu, U., 2010. Katılımcı Turizm Planlaması: Fethiye'de Alan Araştırması, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 13, 23, 152-170.
- Şarkaya İçellioğlu, C., 2014. Kent Turizmi ve Marka Kentler: Turizm Potansiyeli Açısından İstanbul'un SWOT Analizi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 1, 37-55.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S., 2013. Using Multivariate Statistics: Pearson New International Edition, <https://www.pearson.com/uk/educators/higher-education-educators.html>.

- Tanrıseve Arki, A. ve Çavuş, Ş., 2003. Özel İlgi Turizmi ve Özel İlgi Turizmi Kapsamında Kuşadası ve Çevresinde Varolan Potansiyel Kaynaklar Üzerine Kurumsal Bir İnceleme, Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi, 14, 1, 9-21.
- Taylor, G. D., 1976. Images and Realities in Congress Tourism, Journal of Travel Research, 14, 4, 14-16.
- Tecim, V., 1999. Bilgi Teknolojilerinde Yeni Bir Gelişme: Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bilgi Sistemleri Arasındaki Yeri, D.E.Ü.İ.İ.B.F. Dergisi, 14, 1, 1-12.
- Tecim, V., 2008. Coğrafi Bilgi Sistemleri Harita Tabanlı Bilgi Yönetimi, Renk Form Ofset Matbaacılık Ltd. Şti, İzmir, 362 s.
- Tecim, V. ve Tarhan, Ç., 2004. Türkiye’de İdeal Kent Bilgi Sistemi Oluşturma Kıstasları ve Yapılmakta Olan Çalışmaların Değerlendirilmesi, 3. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Ekim, Bildiriler Kitabı: 108-109.
- Temizkan, R. ve Temizkan, S. P., 2005. Rehber, Acenta, Mağaza ve Turistler Açısından Türkiye’de Turistlerin Alışveriş Faaliyetleri, 1. Çanakkale Turizm Bienali, Mayıs, Çanakkale, Bildiriler Kitabı: 333.
- Timothy, D. J., 1999. Participatory Planning a View of Tourism in Indonesia, Annals of Tourism Research, 26, 2, 371-391.
- Timothy, D. J., 2009. River-based Tourism in the USA: Tourism and Recreation on the Colorado and Mississippi Rivers, In: River tourism, Cooper, M. ve Prideaux, B., CAB International, London, UK, 41-54.
- Timothy, D. J., 2014. Contemporary Cultural Heritage and Tourism: Development Issues and Emerging Trends, Public Archaeology, 13, 1-3, 30-47.
- Tiryakioğlu, İ. ve Erdoğan, S., 2004. Afyon Kocatepe Üniversitesi Kampüs Bilgi Sistemi, 3. Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Ekim, İstanbul, Bildiriler Kitabı: 553-558.
- Topay, M., Kaya, L., G., Yıldırım, B., İkiz, E. ve Demirtaş, S. Ö., 2003. ZKÜ Bartın Yerleşkesi Kampüs Bilgi Sistemi, ZKÜ Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 5, 5, 71-77.
- Toskay, T., 1983. Turizm Olayına Genel Yaklaşım, İstanbul Dergi Yayınları, İstanbul.
- Tosun, C., 2000. Limits to Community Participation in the Tourism Development Process in Developing Countries, Tourism Management, 21, 613-633.
- Törezen, G., Özdemir, G. ve Kurt, T., 2010. Arcgis10 Desktop Uygulama Dokümanı, İşlem Coğrafi Bilgi Sistemleri Mühendislik ve Eğitim Ltd. Şti., Ankara, 1-4 s.
- Turoğlu, H., 2005. Fiziksel Planlama ve Coğrafi Bilgi Sistemleri, Ege Üniversitesi Ege Coğrafi Bilgi Sistemleri Sempozyumu, Nisan, İzmir, Bildiri Özetleri Kitabı: 51.

- Turpie, J. ve Joubert, A., 2004. The Value of Flower Tourism on the Bokkeveld Plateau-A Botanical Hotspot, Development Southern Africa, 21, 4, 645-662.
- TÜİK, 2013. Seçilmiş Göstergelerle Amasya 2013, Türkiye İstatistik Kurumu, Ankara.
- Tümertekin, E., 1960. Bölge Planlamasında Coğrafyacının Rolü, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Dergisi, 6, 11, 51-55.
- TÜRSAB, 2015. TÜRSAB Spor Turizmi Raporu, https://www.tursab.org.tr/dosya/12195/tursab-spor-turizmi-raporu_12195_5670173.pdf. 27 Mayıs 2018.
- Uca Özer, S. ve Tüzünkan, D., 2012. Alışveriş Turizmi Kapsamında ‘İstanbul Shopping Fest’ ve Yansımaları, 13. Ulusal Turizm Kongresi, Aralık, Antalya, Bildiri Kitabı: 151-166.
- Uluçeçen, T. H., 2011. Özel İlgi Turizmi: Kapsamı, Çeşitleri ve Türkiye’de Uygulanabilirliği, Uzmanlık Tezi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Ulusan, Y. ve Batman, O., 2010. Alternatif Turizm Çeşitlerinin Konya Turizmine ;Etkisi Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 23, 243-260.
- UNWTO, 2001. United Nation World Tourism Organization, <http://destination.unwto.org/content/urban-tourism>. 25 Mayıs 2018.
- UNWTO, 2012. United Nation World Tourism Organization, <http://www2.unwto.org/agora/some-points-domestic-tourism>. 27 Mayıs 2018.
- UNWTO, 2016. Mekong River-based Tourism Product Development, <https://www.e-unwto.org/doi/pdf/10.18111/9789284418015>. 26 Mayıs 2018.
- Urban Ecotourism Declaration, 2004. <http://old.planeta.com/ecotravel/tour/urbandeclaration.html>, 20 Temmuz 2018.
- URL-1, 2017. <http://rekreasyon.org/rekreasyonun-ozellikleri/>. 10 Kasım 2017.
- URL-2, 2018. <https://www.rekreasyonist.com/rekreasyon-nedir/>. 3 Ocak 2018.
- URL-3, 2018. <https://eksisozluk.com/rekreasyonist--4348374>. 24 Ocak 2018.
- URL-4, 2018. <https://www.rekreasyonist.com/>. 24 Ocak 2018.
- URL-5, 2018. <http://rekreasyon.org/turizm-nedir/>. 24 Ocak 2018.
- URL-6, 2018. <http://turizmnotlari.blogspot.com/2014/01/turist-kavrami.html>. 24 Ocak 2018.

- URL-7, 2017. <http://rekreasyon.org/turizmin-ozellikleri/>. 15 Kasım 2017.
- URL-8, 2015. <https://tr.wikipedia.org/wiki/Turizm>. 25 Temmuz 2015.
- URL-9, 2015. <http://www.world-tourism.org/>. 25 Temmuz 2015.
- URL-10, 2017. <http://rekreasyon.org/turizmin-tarihsel-gelisimi/>. 16 Kasım 2017.
- URL-11, 2016. <http://www.belgeci.com/turizmin-tarihsel-gelisimi.html>. 21 Aralık 2016.
- URL-12, 2016. <http://www.turizmgazetesi.com/>. 21 Aralık 2016.
- URL-13, 2017. <https://www.slideshare.net>. 17 Kasım 2017.
- URL-14, 2016. https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye_Cumhuriyeti_K%C3%BClt%C3%BCr_ve_Turizm_Bakanl%C4%B1%C4%9F%C4%B1. 24 Aralık 2016.
- URL-15, 2018. https://en.wikivoyage.org/wiki/Botanical_tourism. 27 Mayıs 2018.
- URL-16, 2018. <https://ecoclub.com/education/articles/305-urban-ecotourism-the-case-of-lac-de-maine-leisure-park>. 1 Şubat 2018.
- URL-17, 2018. <http://culturalheritagetourism.org/>. 23 Mayıs 2018.
- URL-18, 2018. <http://sdt.unwto.org/content/cultural-heritage-1>. 23 Mayıs 2018.
- URL-19, 2018. <http://www.medicaltourismmag.com/health-and-wellness-tourism-today/>. 26 Mayıs 2018.
- URL-20, 2016. <http://www.turizmglobal.com/genclik-turizmi-nedir/>. 25 Aralık 2016.
- URL-21, 2017. http://www.tursab.org.tr/tr/tursab/komiteler/genclik-turizmi-komitesi/komite-faaliyetleri/genclik-turizmi-nedir_15389.html. 28 Haziran 2017.
- URL-22, 2016. https://tr.wikipedia.org/wiki/Kongre_turizmi. 25 Aralık 2016.
- URL-23, 2018. <https://www.faviaviaggi.com/tr/destinations/>. 25 Mayıs 2018.
- URL-24, 2017. <http://www.exploringtourism.com/hobby-tourism/>. 24 Temmuz 2017.
- URL-25, 2017. <http://www.travel-industry-dictionary.com/hobby-tourism.html>. 24 Temmuz 2017.
- URL-26, 2017. http://www.answers.com/Q/What_is_a_backpackers_tourist?#slide=1, 25 Temmuz 2017.
- URL-27, 2018. <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/KalkinmaPlanlari.aspx>. 1 Haziran 2018.

- URL-28, 2017. <http://konuttimes.com/emlak-terimleri/master-plan-nedir/46311>. 31 Ocak 2017.
- URL-29, 2017. <http://www.nedir.com/master-plan>. 31 Ocak 2017.
- URL-30, 2018. <http://www.solimarinternational.com/strategic-planning/tourism-master-plans>. 7 Şubat 2018.
- URL-31, 2018. <https://www.slideshare.net/muzimohale1/tourism-master-plan-kzn>. 7 Şubat 2018.
- URL-32, 2018. <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.3194.pdf>. 4 Eylül 2018.
- URL-33, 2018. <https://www.avrupa.info.tr/tr/node/6865>. 19 Ağustos 2018.
- URL-34, 2018. <https://www.rosekennedygreenway.org/>. 10 Aralık 2018.
- URL-35, 2018. <https://trailsandtravel.com/riding-the-royal-shenandoah-greenway/>. 10 Aralık 2018.
- URL-36, 2018. <http://www.italia.it/en/travel-ideas/gastronomy/mozzarella-roads-the-story-of-mozzarella-di-bufala-dop.html>. 11 Aralık 2018.
- URL-37, 2018. <https://www.alsace-wine-route.com/>. 11 Aralık 2018.
- URL-38, 2018. <http://www.royal-mile.com/>. 11 Aralık 2018.
- URL-39, 2018. <https://www.deutsche-maerchenstrasse.com/en/>. 11 Aralık 2018.
- URL-40, 2018. https://www.viamichelin.com/web/Routes/Route-Montecatini_Terme-51016-Pistoia-Italy-to-Porretta_Terme--Bologna-Italy. 11 Aralık 2018.
- URL-41, 2018. <http://turismodeourense.gal/en/agrupacion/ruta-termal-del-mino-termas-naturaleza/>. 11 Aralık 2018.
- URL-42, 2018.
http://www.anothertravelguide.com/alternate_routes/europe/italy/italy/anothertravelguide.com/european_cultural_and_religious_routes/. 11 Aralık 2018.
- URL-43, 2018. https://en.wikivoyage.org/wiki/Windsor-Quebec_corridor. 11 Aralık 2018.
- URL-44, 2018. <http://beiracorridor.org/>. 11 Aralık 2018.
- URL-45, 2018. <https://www.cyprushighlights.com/en/2010/09/02/the-cypriot-monuments-of-unesco-religious-route/>. 11 Aralık 2018.
- URL-46, 2018. https://www.spain.info/en/reportajes/la_ruta_mariana.html. 11 Aralık 2018.

- URL-47, 2018. <https://dkrypted.files.wordpress.com/2012/03/gisintourism.pdf>. 11 Temmuz 2018.
- URL-48, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/cografi-konum>. 19 Temmuz 2018.
- URL-49, 2018. <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59475/tarihce.html>. 21 Temmuz 2018.
- URL-50, 2018. <http://www.amasya.bel.tr/icerik/245/1563/amasya-adinin-kokeni.aspx>. 21 Temmuz 2018.
- URL-51, 2018. <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59459/jeolojik-yapi.html>. 23 Temmuz 2018.
- URL-52, 2018. <http://www.tarimvadisi.com/node/404>. 25 Temmuz 2018.
- URL-53, 2018. <https://amasya05.wordpress.com/2011/02/19/amasya-iline-tarimsal-yapisi/>. 25 Temmuz 2018.
- URL-54, 2017. <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59560/yaban-hayati.html>. 08 Ocak 2017.
- URL-55, 2018. <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59470/barajlar.html>. 27 Temmuz 2018.
- URL-56, 2017. <http://www.milliparklar.gov.tr/korunanalanlar/kavramlar.htm>. 01 Şubat 2017.
- URL-57, 2018. <http://boraboy.tabiat.gov.tr/>. 30 Temmuz 2018.
- URL-58, 2018. <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59552/boraboy-golu-ve-tabiat-parki.html>. 30 Temmuz 2018.
- URL-59, 2017. <http://www.tuik.gov.tr/ilGostergeleri/iller/AMASYA.pdf>. 31 Ocak 2017.
- URL-60, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/nufus>. 11 Temmuz 2018.
- URL-61, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/ulasim>. 05 Ağustos 2018.
- URL-62, 2018. <http://beyazgazete.com/haber/2018/7/21/seyh-hamdullah-yazi-tarihi-ve-husn-i-hat-muzesi-ziyarete-acildi-4594722.html>. 11 Ağustos 2018.
- URL-63, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/camiiler>. 22 Temmuz 2018.
- URL-64, 2018. <http://www.amasya.bel.tr/icerik/461/1578/turbeler.aspx>. 23 Temmuz 2018.
- URL-65, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/turbeler>. 23 Temmuz 2018.
- URL-66, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/medreseler>. 25 Temmuz 2018.

- URL-67, 2018. <http://www.amasya.bel.tr/icerik/463/1581/kopruler.aspx>. 26 Temmuz 2018.
- URL-68, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/kopruler>. 26 Temmuz 2018.
- URL-69, 2018. <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/amasya/gezilecekyer/hamamozu-arkut-bey-kaplicalari>. 26 Temmuz 2018.
- URL-70, 2017. <http://www.amasya.gov.tr/hamamlar>. 08 Ocak 2017.
- URL-71, 2018. <http://www.amasya.gov.tr/bedestenler>. 27 Temmuz 2018.
- URL-72, 2018. <http://www.amasyakulturturizm.gov.tr/TR,59510/turizm-aktiviteleri.html>. 29 Temmuz 2018.
- Usta, Ö., 2002. Genel Turizm, Anadolu Matbaacılık, İzmir.
- Usta, Ö., 2008. Turizm, Detay Yayıncılık, Ankara.
- Uzun, O., Müderrisoğlu, H., Demir, Z., Kaya, L. G., Gültekin, P. ve Gündüz, S., 2015. Yeşilirmak Havzası Peyzaj Atlası, T. C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü adına AKS Planlama ve Mühendislik Limited Şirketi, Ankara, 259 s.
- Üstündağ, Ö., 2011. Bingöl Şehir Merkezinin Doğal Ortam Analizi ve Fiziksel Planlaması, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Üstündağ, Ö. ve Şengün, M. T., 2011. Türk İmar Mevzuatındaki Plan Türleri ve Fiziki Planlama-Coğrafya İlişkisi Üzerine Genel Bir Değerlendirme, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 21, 2, 1-25.
- Van Arragon, J. ve Wessels, C., 1994. Travelling by the computer: application of GIS in tourism and recreation.
- Vukunic, B., 1992. Medjugorje's Religion and Tourism Connection, Annals of Tourism Research, 19, 1, 79-91.
- Wall, G., 2000. Agrotourism, In: Encyclopaedia of Tourism, Jafari, J., Routledge, London, 14-15.
- Webb, A. J., 2003. Opportunities in Heritage Tourism. National Trust heritage tourism program director. Colorado Preservationist, 17, 3.
- WTO, 1993. World Tourism Organisation. Definitions Concerning Tourism Statistics, Madrid: World Tourism Organisation.

- Wu, Y-Y., Wang, H-L, Ho, Y-F., 2010. Urban ecotourism: Defining and assessing dimensions using fuzzy number construction, Tourism Management, 31, 6, 739-743.
- Yarar, M. ve Magnin, G., 1997. Türkiye'nin Önemli Kuş Alanları, Doğal Hayatı Koruma Derneği, İstanbul, 313 s.
- Yenilmez Arpa, N., 2011. Türkiye'de Korunan Alanların Belirlenmesi, Planlaması ve Yönetimi Sürecinde Katılımcılığın Değerlendirilmesi: Sultan Sazlığı Milli Parkı, Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, C., 2005. Turizm Sektörünün Türkiye Ekonomisindeki Yeri, Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Yıldız, S. B. ve Kılıç, S. N., 2016. Kültür Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Kapadokya Algisının Tekrar Ziyaret Etme ve Tavsiye Etme Davranışı Üzerindeki Etkisi, Akademik Barış Dergisi, 53, 166-185.
- Yılmaz, B. S. ve Öncüler, M. E., 2002. Yeni Ekonominin Turizm Sektörüne Etkileri, Pamukkale Üniversitesi Bilgi Teknolojileri Kongresi, Mayıs, Denizli, Bildiri Özet Kitabı: 33-41.
- Yianna, F. ve Poulicos, P., 2005. GIS Production for the Evaluation and Planning of Tourism: A Sustainable Tourism Perspective, Germany.
- YHKB, 2018. Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği Yeşilirmak Havzası Rehberi, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, ISBN 978-605-62879-4-7.
- Yomralıoğlu, T., 2000. Coğrafi Bilgi Sistemleri: Temel Kavramlar ve Uygulamalar, İstanbul, 480 s.
- Yosmaoğlu, N. ve Engin, F., 2002. Düzce İli Gelişim Planı, Düzce.
- Yörüklü, N., 2009. Peyzaj Mimarlığı Meslek Disiplini İçinde Coğrafi Bilgi Sistemlerinin Yeri ve Önemi, TMMOB Coğrafi Bilgi Sistemleri Kongresi, Ekim, İzmir, Bildiriler Kitabı: 1-9.
- Yüncü, H. R., 2010. Sürdürülebilir Turizm Açısından Gastronomi Turizmi ve Perşembe Yaylası, 10. Aybastı-Kabataş Kurultayı, Aybastı-Kabataş Kurultayı Yayınları No: 11, Ankara, 27-34.
- Zengin, B., Uyar, H. ve Erkol, G., 2014/a. Gastronomi Turizmi Üzerine Kavramsal Bir İnceleme, 15. Ulusal Turizm Kongresi Engelsiz Turizm, Kasım, Ankara, Bildiriler Kitabı: 511-524.
- Zengin, B., Öztürk, E. ve Salha, H., 2014/b. Amasya İlinin Alternatif Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi, Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri, 6, 1-22.

8. EKLER

EK 1. Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası'nda Yayılış Gösteren Bitki Taksonları ve Kuş Türleri Listesi

Tablo 1. Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası'nda yayılış gösteren bitki taksonları

	Latince Adı
CYANOPHYTA	
Chroococcales	<i>Chroococcus varius</i> A. Braun <i>Microcystis aeruginosa</i> Kützing <i>Merismopedia glauca</i> Ehrenberg <i>Merismopedia punctata</i> Meyen <i>Gloeotheca rupestris</i> Bornet
Nostocales	<i>Anabaena augstumalis</i> Schmidle <i>Anabaena scheremetievi</i> Elenkin var. <i>recta</i> Elenkin <i>Anabaena spiroides</i> Klebahn <i>Anabaenopsis elenkinii</i> V. V. Miller <i>Aphanizomenon flos-aquae</i> Ralfs <i>Nodularia spumigena</i> Bornet
Oscillatoriales	<i>Oscillatoria amphibia</i> Gomont <i>Oscillatoria prolifica</i> Gomont
BACILLRIOPHYTA	
Centrales	<i>Aulacoseria distans</i> Simonsen <i>Cyclotella meneghiniana</i> Kützing <i>Cyclotella ocellata</i> Pantoese <i>Melosira varians</i> C. Agardh
Pennales	<i>Achnanthes rupetris</i> Krasske <i>Aneumastus stroesei</i> D. G. Mann <i>Amphora libyca</i> Ehrenberg <i>Anomoeoneis seirans</i> Cleve <i>Cocconeis pediculus</i> Ehrenberg <i>Craticula cuspidata</i> D. G. Mann <i>Craticula halophila</i> D. G. Mann <i>Cymbella aequalis</i> W. Smith <i>Cymbella affinis</i> Kützing <i>Cymbella cistula</i> O. Kirchner <i>Cymbella cymbiformis</i> Agardh <i>Cymbella leptoceros</i> Kützing <i>Cymbella naviculacea</i> Grunow <i>Cymbella norveciga</i> Grunow <i>Cymbella obscura</i> Krasske <i>Cymbella lanceolata</i> Kirchner <i>Diatoma hyemale</i> Heiberg <i>Encyonema prostratum</i> Kützing <i>Encyonema elginense</i> D. G. Mann <i>Encyonema lacustre</i> D. G. Mann <i>Encyonema minutum</i> D. G. Mann <i>Fragilaria ulna</i> Lange-Bertalot <i>Gomphonema olivaceum</i> Hornemann <i>Gomphonema truncatum</i> Ehrenberg <i>Hantzschia amphioxys</i> Grunow <i>Navicula cincta</i> Ralfs <i>Navicula cryptocephala</i> Kützing <i>Navicula gotthlandica</i> Grunow <i>Navicula lanceolata</i> Ehrenberg <i>Navicula menisculus</i> Schumann

	<i>Navicula miniscula</i> Grunow <i>Navicula salinarum</i> Grunow <i>Navicula veneta</i> Kützing <i>Nitzschia acicularis</i> W. Smith <i>Nitzschia angustata</i> Grunow <i>Nitzschia clausii</i> Hantzsch <i>Nitzschia fonticola</i> Grunow <i>Nitzschia gracilis</i> Hantzsch <i>Nitzschia heufleriana</i> Grunow <i>Nitzschia palea</i> W. Smith <i>Nitzschia sublinearis</i> Hustedt <i>Nitzschia vermucularis</i> Hantzsch <i>Rhoicosphenia curvata</i> Grunow
CHLOROPHYTA	
	<i>Acanthosphaera zachariasi</i> Lemmermann <i>Ankistrodesmus falcatus</i> Ralfs <i>Ankistrodesmus spiralis</i> Lemmermann <i>Ankyra ancora</i> Fott <i>Botryococcus braunii</i> Kützing <i>Characium obtusum</i> A. Braun <i>Coelastrum microporum</i> Nageli <i>Crucigeniella crucifera</i> Wolle <i>Crucigeniella fenestrata</i> Schmittle <i>Crucigeniella tetrapedia</i> West et G. S. West <i>Fernandinella alpina</i> Chodat var. <i>semiglobosa</i> F.E.Fritsch <i>Kirchneriella aperta</i> Teiling <i>Kirchneriella irregularis</i> Korshikov <i>Kirchneriella lunaris</i> K. Möbius <i>Kirchneriella obesa</i> Schmidle <i>Monoraphidium minutum</i> Komarkova-Legnerova <i>Monoraphidium pusillum</i> Komarkova-Legnerova <i>Oocystis elliptica</i> West <i>Oocystis parva</i> West et G. S. West <i>Pediastrum boryanum</i> Meneghini <i>Pediastrum simplex</i> Meyen <i>Raphidocelis contorta</i> Marvan et al. <i>Raphidocelis subcapitata</i> Nygaard <i>Scenedesmus arcuatus</i> Lemmermann <i>Scenedesmus caudato-aculeolatus</i> Chodat <i>Scenedesmus communis</i> E. H. Hegewald <i>Scenedesmus ellipticus</i> Corda <i>Scenedesmus intermedius</i> Chodat var. <i>balatonicus</i> Hortobagyi <i>Scenedesmus magnus</i> Meyen <i>Scenedesmus obtusus</i> Meyen <i>Scenedesmus parisiensis</i> Chodat <i>Scenedesmus verrucosus</i> Y. V. Roll <i>Schroederia robusta</i> Korshikov <i>Tetradesmus wisconsinensis</i> G. M. Smith <i>Tetraedron minimum</i> Hansgirg <i>Tetrastrum triangulare</i> Komarek <i>Cosmarium depressum</i> P. Lundell <i>Cosmarium pseudopyramidatum</i> P. Lundell <i>Cosmarium sphaerostichum</i> Nordstedt <i>Staurastum crenulatum</i> Delpont
Chlorococcales	
	<i>Oedogonium suecicum</i> Wittrock <i>Closterium diana</i> Ehrenberg ex Ralfs <i>Closterium juncidum</i> Ralfs <i>Closterium parvulum</i> Nageli <i>Spirogyra condensata</i> Kützing
Desmidiales	
Oedogoniales	
Zygnematales	

CHRYSOPHYTA	
Chrysmomonadales	<i>Cryptomonas ovata</i> Ehrenberg
DINOPHYTA	
Gymnodiniales	<i>Gymnodinium helveticum</i> Penard
Gonyaulacales	<i>Ceratium hirundinell</i> Dujardin
	<i>Peridinium aciculiferum</i> Lemmermann
Peridinales	<i>Peridinium incospicuum</i> Lemmermann
	<i>Peridinium volzii</i> Lemmermann
EUGLENOPHYTA	
	<i>Colacium epiphyticum</i> F. E. Fritsch
	<i>Phacus crenulata</i> Prescott
Euglenales	<i>Trachelomonos armada</i> F. Stein var. <i>longispina</i> Playfair
	<i>Trachelomonos eurystoma</i> F. Stein var. <i>minuta</i> Van Oye
	<i>Trachelomonos granulata</i> Svirenko
	<i>Trachelomonos hispida</i> F. Stein
	<i>Trachelomonos volvocina</i> Ehrenberg
	<i>Trachelomonos volvocina</i> var. <i>punctata</i> Playfair
XANTOPHYTA	
	<i>Goniochloris mutica</i> Fott
	<i>Crupina crupinastrum</i>
	<i>Pallenis spinosa</i>
	<i>Cynoglossum creticum</i>
	<i>Lathyrus aphaca</i> var. <i>biflorus</i>
	<i>Melilotus officinalis</i>
	<i>Tragopagon dubius</i>
	<i>Reseda luteola</i>
	<i>Echium italicum</i>
	<i>Euphorbia falcata</i> subsp. <i>falcata</i> var. <i>falcata</i>
	<i>Cephalaria aristata</i>
	<i>Dianthus leptopetalus</i>
	<i>Carthamus dentatus</i>
	<i>Verbana officinalis</i>
	<i>Cirsium arvense</i> subsp. <i>vestitum</i>
	<i>Anagallis arvensis</i> var. <i>arvensis</i>
	<i>Lavatera punctata</i>
Mischococcales	<i>Inula britannica</i>
	<i>Polygonum bellardii</i>
	<i>Onobrychis armena</i>
	<i>Pterocephalus plumosus</i>
	<i>Heliotropium dolosum</i>
	<i>Cynanchum acutum</i>
	<i>Elymus elongatus</i> subsp. <i>elongatus</i>
	<i>Hordeum murinum</i> subsp. <i>murinum</i>
	<i>Bromus japonicus</i>
	<i>Avena barbata</i> subsp. <i>barbata</i>
	<i>Bothriochloa ischaemum</i>
	<i>Echinops microcephalus</i>
	<i>Delphinium venulosum</i>
	<i>Cirsium vulgare</i>
	<i>Pilosella vulgaris</i>
	<i>Eragrostis minor</i>
	<i>Onobrychis armena</i>
	<i>Sisymbrium altissimum</i>
	<i>Coronilla varia</i> subsp. <i>varia</i>
	<i>Alopecurus myosuroides</i> var. <i>myosuroides</i>
	<i>Centaurea carduiiformis</i> subsp. <i>carduiiformis</i> var. <i>carduiiformis</i>
	<i>Plantago major</i> subsp. <i>intermedia</i>

Tablo 2. Yedikır Barajı Yaban Hayatı Koruma Sahası'nda yaşayan kuş türleri ve koruma durumları

Latince Tür Adı	Türkçe Tür Adı	IUCN	Bern Sözleşmesi
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Küçük batağan	LC	Ek II
<i>Podiceps cristatus</i>	Bahri	LC	Ek III
<i>Phalacrocorax carbo</i>	Karabatak	LC	Ek II
<i>Pelecanus onocrotalus</i>	Ak pelikan	LC	Ek II
<i>Ardea cinerea</i>	Gri balıkçıl	LC	Ek III
<i>Ardea purpurea</i>	Erguvani balıkçıl	LC	Ek II
<i>Egretta garzetta</i>	Küçük akbalıkçıl	LC	Ek II
<i>Casmerodius albus</i>	Büyük akbalıkçıl	LC	Ek II
<i>Ciconia ciconia</i>	Leylek	LC	Ek II
<i>Platalea leucorodia</i>	Kaşıkçı	LC	Ek II
<i>Plegadis falcinellus</i>	Çeltikçi	LC	Ek II
<i>Bubulcus ibis</i>	Sığır balıkçılı	LC	Ek II
<i>Nycticorax nycticorax</i>	Gece balıkçılı	LC	Ek II
<i>Ardelo ralloides</i>	Alacabalıkçıl	LC	Ek II
<i>Fulica atra</i>	Sakarmeke	LC	Ek III
<i>Gallinula chloropus</i>	Su tavuğu	LC	Ek III
<i>Recurvirostra avocetta</i>	Kılıçgaga	LC	Ek II
<i>Vanellus vanellus</i>	Kızkuşu	LC	Ek III
<i>Actitis hypoleucos</i>	Dere düdükünü	LC	Ek III
<i>Philomachus pugnax</i>	Dövüşkenkuş	LC	Ek III
<i>Chlidonias hybridus</i>	Bıyıklı sumru	LC	Ek II
<i>Gelochelidon nilotica</i>	Gülen sumru	LC	Ek II
<i>Sterna hirundo</i>	Sumru	LC	Ek II
<i>Larus armenicus</i>	Van gölü martısı	LC	Ek III
<i>Larus ridibundus</i>	Karabaş martı	LC	Ek III
<i>Larus ichthyæus</i>	Büyük karabaş martı	LC	Ek III
<i>Larus michahellis</i>	Gümüş martı	LC	Ek II
<i>Anser albifrons</i>	Sakarca	LC	Ek II
<i>Anas platyrhynchos</i>	Yeşilbaş	LC	Ek III
<i>Anas clypeata</i>	Kaşıkçaga	NT	Ek III
<i>Anthya nyroca</i>	Pasbaş patka	NT	Ek III
<i>Aythya ferina</i>	Elmabaş patka	LC	Ek III
<i>Aythya fuligula</i>	Tepeli patka	LC	Ek III
<i>Anas crecca</i>	Çamurcun	LC	Ek III
<i>Tadorna ferruginea</i>	Angıt	LC	Ek II
<i>Anas penelope</i>	Fiyu	LC	Ek III
<i>Pandion haliaetus</i>	Balık kartalı	LC	Ek II
<i>Bufo rufinus</i>	Kızıl şahin	LC	Ek II
<i>Accipiter nisus</i>	Atmaca	LC	Ek II
<i>Falco vespertinus</i>	Aladoğan	NT	Ek II
<i>Falco subbuteo</i>	Delice doğan	LC	Ek II
<i>Circus aeruginosus</i>	Saz delicesi	LC	Ek II
<i>Buteo rufinus</i>	Kızıl şahin	LC	Ek II
<i>Streptopelia decaocto</i>	Kumru	LC	Ek III
<i>Columba livia</i>	Kaya güvercini	LC	Ek III
<i>Columba palumbus</i>	Tahtalı	LC	Ek III
<i>Cuculus canorus</i>	Guguk	LC	Ek III
<i>Merops apiaster</i>	Arikuşu	LC	Ek II
<i>Upupa epops</i>	İbibik	LC	Ek II
<i>Melanocorypha calandra</i>	Boğmaklı toygar	LC	Ek II
<i>Galerida cristata</i>	Tepeli toygar	LC	Ek III
<i>Hirundo rustica</i>	Kır kırlangıcı	LC	Ek II
<i>Riparia riparia</i>	Kum kırlangıcı	LC	Ek II
<i>Motocilla flava</i>	Sarı kuyruksallayan	LC	Ek II
<i>Hippolais pallida</i>	Ak mukallit	LC	Ek II

<i>Cettia cetti</i>	Kamış bülbülü	LC	Ek II
<i>Acrocephalus arundinaceus</i>	Büyük kamışçın	LC	Ek II
<i>Phylloscopus trochilus</i>	Söğüt bülbülü	LC	Ek II
<i>Oenanthe isabellina</i>	Boz kuyrukkakan	LC	Ek II
<i>Saxicola rubetra</i>	Çayır taşkuşu	LC	Ek II
<i>Remiz Pendulinus</i>	Çulhakuşu	LC	Ek III
<i>Oriolus oriolus</i>	Sariasma	LC	Ek II
<i>Lanius minor</i>	Kara alınlı örümcekkuşu	LC	Ek III
<i>Lanius collurio</i>	Kızıl sırtlı örümcekkuşu	LC	Ek II
<i>Passer domesticus</i>	Serçe	LC	Ek III
<i>Corvus cornix</i>	Leş kargası	LC	Ek III
<i>Pica pica</i>	Saksağan	LC	Ek III
<i>Carduelis chloris</i>	Florya	LC	Ek II
<i>Fringilla coelebs</i>	İspinoz	LC	Ek III
<i>Carduelis carduelis</i>	Saka	LC	Ek II
<i>Miliaria calandra</i>	Tarla kirazkuşu	LC	Ek II

EK 2. Kent Halkı Anketi

Bu anket Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Anketin doldurulmasında kimlik belirtilmeyecek ve bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır, adınız ve soyadınız sorulmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

YEREL HALK ANKETİ

Anket No:	Tarih:
-----------	--------

1. Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2. Kaç yaşındasınız?

16-25 26-35 36-55 56-65 65 ve üstü

3. Eğitim durumunuz?

Okuryazar değil İlkokul Ortaokul
 Lise Üniversite Lisansüstü (Yüksek L., Doktora)

4. Meslek durumunuz?

Çalışmıyor Ev Hanımı Öğrenci
 İşçi Memur Serbest Meslek
 Özel Sektör Emekli Diğer.....

5. Aylık ortalama geliriniz?

0-500 TL 500-1000 TL 1000-1500 TL 1500-3000 TL 3000-5000 TL 5000 TL ve üstü

6. Amasya'da hangi mahallede oturuyorsunuz?

.....

7. Amasya kentini nasıl tanımlarsınız? (Önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız)

Güvenli bir kent Sağlıklı yaşam için uygun bir kent
 Tarihi bir kent Kültür kenti
 Turizm kenti Yeşil bir kent
 Sanayi kenti Tarım kenti
 Memur kenti Diğer.....

8. Kentte en beğendiğiniz özellikler nelerdir? (Önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız)

Doğal/manzara güzellikleri Gezinti için elverişli olması
 Tarihi ve kültürel özellikleri Coğrafik ve topoğrafik yapısı
 Yöresel yemekleri Zengin bitki örtüsü/yaban hayatı
 Kaplıca/termale sahip olması Çevre kirliliğinin olmaması
 İklim şartlarının uygun olması Yeşil alanlara sahip olması
 Sessiz ve sakin olması Rekreatif etkinliklere olanak sağlaması
 Diğer.....

9. Kentte eksikliğini duyduğunuz hizmetler nelerdir?

Ulaşım Bilgilendirme, eğitim Sağlık
 Güvenlik Çöp toplama, kanalizasyon Engelli ulaşımı
 Aydınlatma Konaklama tesisleri Rekreasyon alanları
 Diğer.....

10. Kentin kalkınması için öncelik verilmesi gereken faaliyet alanları nelerdir?

Tarım Hayvancılık Turizm
 Ormancılık Sanayi Diğer.....

11. Kentte daha çok hangi turizm türü ya da türleri yapılmaktadır? (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

Kültür Turizmi İnanç Turizmi Kent Turizmi
 Kırsal Turizm Gastronomi (Yemek) Turizmi Kış Turizmi
 Doğa Turizmi Yayla Turizmi Sağlık ve Termal Turizm
 Evlilik ve Balayı Turizmi Av Turizmi Tarım ve Çiftlik Turizmi
 Kongre Turizmi Spor Turizmi Botanik Turizmi
 Ekoturizm Mağara Turizmi Engelli Turizmi
 Gençlik Turizmi Yaşlı ve Engelli Turizmi Hobi Turizmi
 Hava Sporları Turizmi Akarsu Turizmi Diğer.....

12. Turistlerin Amasya kentini seçme nedenlerinde **etkili olan faktörler** nelerdir? (Önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız)

☐ Tarihi ve kültürel alanları gezme	☐ Müzeleri gezme
☐ Arkadaşlarla buluşma	☐ Fotoğraf çekme
☐ Yöresel yemekleri tatma	☐ İş amaçlı (toplantı, sempozyum, kongre vb.)
☐ Kaplıca, termale gitme	☐ Alışveriş yapma
☐ Festivallere katılma	☐ Dini etkinliklere katılma
☐ Dağa/kayaya tırmanma	☐ Arkeolojik gezilere katılma
☐ El sanatları etkinliklerine katılma	☐ Kamp yapma
☐ Macera gezilerine katılma	☐ Diğer.....

13. Kente gelen **yerli-yabancı turist sayısı son 5 yılda nasıl değişim** göstermektedir?

☐ Azalıyor	☐ Artıyor
☐ Bazı yıllar artıyor bazı yıllar azalıyor	☐ Değişmiyor

14. Kentte hangi **turizm türleri geliştirilmelidir?** (Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

☐ Kültür Turizmi	☐ İnanç Turizmi	☐ Kent Turizmi
☐ Kırsal Turizm	☐ Gastronomi (Yemek) Turizmi	☐ Kış Turizmi
☐ Doğa Turizmi	☐ Yayla Turizmi	☐ Sağlık ve Termal Turizm
☐ Evlilik ve Balayı Turizmi	☐ Av Turizmi	☐ Tarım ve Çiftlik Turizmi
☐ Kongre Turizmi	☐ Spor Turizmi	☐ Botanik Turizmi
☐ Ekoturizm	☐ Mağara Turizmi	☐ Engelli Turizmi
☐ Gençlik Turizmi	☐ Yaşlı ve Engelli Turizmi	☐ Hobi Turizmi
☐ Hava Sporları Turizmi	☐ Akarsu Turizmi	☐ Diğer.....

15. Görüş ve önerileriniz nedir?

.....

.....

.....

EK 3. Yerli Turist Anketi

Bu anket Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Anketin doldurulmasında kimlik belirtilmeyecek ve bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır, adınız ve soyadınız sorulmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

TURİST ANKETİ

Anket No:	Tarih:
-----------	--------

BÖLÜM A

1. Cinsiyetiniz?

Kadın Erkek

2. Kaç yaşındasınız?

16-25 26-35 36-55 56-65 65 ve üstü

3. Eğitim durumunuz?

Okuryazar değil İlkokul Ortaokul
 Lise Üniversite Lisansüstü (Yüksek L., Doktora)

4. Meslek durumunuz?

Ev Hanımı Öğrenci İşçi Memur Serbest Meslek Özel Sektör Emekli Diğer.....

5. Aylık ortalama geliriniz?

0-500 TL 500-1000 TL 1000-1500 TL 1500-3000 TL 3000-5000 TL 5000 TL ve üstü

6. Yaşadığınız yer neresidir?

.....

BÖLÜM B

7. Amasya kentini daha önce ziyaret ettiniz mi?

Evet Hayır

8. Buraya kimlerle birlikte geldiniz?

Tek başına/Yalnız Aileyle Arkadaşlarla
 Okulla Turlarla Diğer.....

9. Hangi araçla geldiniz?

Özel otomobil Otobüs Minibüs
 Turla (Tur otobüsü) Yaya Diğer.....

10. Hangi ay ya da aylarda geldiniz?

Eylül-Ekim-Kasım (SONBAHAR) Aralık-Ocak-Şubat (KİŞ)
 Mart-Nisan-Mayıs (İLKBAHAR) Haziran-Temmuz-Ağustos (YAZ)

11. Kalış süreniz nedir?

Günübirlik 2-3 gün 3-5 gün 1 hafta
 10 gün 15 gün 20 gün 1 ay

12. Seyahatiniz bireysel mi yoksa bir turun parçası mıdır? Turla geldiyseniz turun ismi nedir?

Bireysel Turla.....

13. Amasya kentini ziyaret etme sebebiniz nedir?

Tarihi ve kültürel alanları gezme Müzeleri gezme
 Arkadaşlarla buluşma Fotoğraf çekme
 Yöresel yemekleri tatma İş amaçlı
 Kaplıcalara gitme Diğer.....

14. Amasya kentini nasıl öğrendiniz?

Arkadaşlardan Aileden
 Seyahat acentalarından İş çevresinden
 Dergi ve gazeteden Seyahat kitaplarından
 İnternette Diğer.....

BÖLÜM C

15. Amasya kentinde hangi özellikteki alanlarda turistik etkinliklerde bulunmayı tercih ettiniz? (Önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız)

☐ Tarihi ve Kültürel Alanlar	☐ Müzeler	☐ Akarsu/Irmak Kenarı Alanlar
☐ Kaplıcalar	☐ Yöresel Yemek Yeme Alanları	☐ Ormanlık Alanlar
☐ Dağlık Alanlar	☐ Köy/Kasaba/Yayla Yerleşimleri	☐ Tarım Alanları/Çiftlikler
☐ Mera ve Çayırılık Alanlar	☐ Diğer.....	

16. Ziyaretinizde bu alanların hangi özellikleri sizi etkiledi? (Önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız)

☐ Doğal/manzara güzellikleri	☐ Havaasının temiz olması
☐ Tarihi değerler bakımından zengin olması	☐ Coğrafik ve topoğrafik yapısı
☐ Folklorik motiflere sahip olması	☐ Zengin bitki örtüsü/yaban hayatına sahip olması
☐ Kaplıca/termale sahip olması	☐ Çevre kirliliğinin olmaması
☐ İklim şartlarının uygun olması	☐ Ulaşımının kolay olması
☐ Sessiz ve sakin olması	☐ Kültürü ve kent insanı
☐ Yöresel yemekleri	☐ Diğer.....

17. Kendinizi ilgi alanınıza göre hangi turist profili içerisinde tanımlarsınız?(Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz)

☐ Kültür Turisti	☐ Doğa Turisti
☐ Özel İlgi Turisti	☐ Gastro Turist
☐ Ekoturist	☐ Sırt Çantalı Turist
☐ Engelli Turist	☐ Diğer.....

18. Amasya kentinde günübirlik hangi etkinlikleri yaptınız? (Önem sırasına göre 1'den 5'e kadar sıralayınız)

☐ Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)	☐ Doğa yürüyüşü (trekking)
☐ Müze, tarihi alanları ziyaret etme	☐ Kaplıca, termale gitme
☐ Macera gezilerine katılma	☐ Arkeolojik gezilere katılma
☐ Fotoğraf çekme	☐ Doğa fotoğrafı çekme
☐ Kuş gözlemleme	☐ Manzara seyretme, peyzajı izleme
☐ Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma	☐ Yöresel yemek yeme
☐ Festivale katılma	☐ El sanatları etkinliklerine katılma
☐ Sempozyum/konferansa katılma	☐ Dini etkinliklere katılma
☐ Ata/eşeğe binme	☐ Bisiklete binme
☐ Paten sürme	☐ Faytonla gezinti
☐ Piknik yapma	☐ Botla, kayıkla nehir gezintisi
☐ Yüzme (nehir, dere vb.)	☐ Dağa/kayaya tırmanma
☐ Yöresel ürünleri satın alma	☐ Diğer.....

19. Amasya kentinde en az 2-3 gün konaklarsanız hangi etkinlikleri yapmayı tercih edersiniz? (Önem sırasına göre 1'den 10'a kadar sıralayınız)

☐ Gezinti (nehir kenarı, parklar vb.)	☐ Doğa yürüyüşü (trekking)
☐ Müze, tarihi alanları ziyaret etme	☐ Kaplıca, termale gitme
☐ Macera gezilerine katılma	☐ Arkeolojik gezilere katılma
☐ Fotoğraf çekme	☐ Doğa fotoğrafı çekme
☐ Kuş gözlemleme	☐ Manzara seyretme, peyzajı izleme
☐ Halk oyunları, yöresel etkinliklere katılma	☐ Yöresel yemek yeme
☐ Festivale katılma	☐ El sanatları etkinliklerine katılma
☐ Sempozyum/konferansa katılma	☐ Dini etkinliklere katılma
☐ Ata/eşeğe binme	☐ Bisiklete binme
☐ Paten sürme	☐ Faytonla gezinti
☐ Karavan gezisi	☐ Botla, kayıkla nehir gezintisi
☐ Piknik yapma	☐ Kamp yapma
☐ Yüzme (nehir, dere vb.)	☐ Dağa/kayaya tırmanma
☐ Yöresel ürünleri satın alma	☐ Diğer.....

20. Ailenize ya da arkadaşlarınıza Amasya kentini ziyaret etmeleri için tavsiyede bulunur musunuz? Neden?

☐ Evet.....	☐ Hayır.....

SECTION C

15. Which areas did you prefer to attend tourist activities in Amasya? (Please rank in order of importance through 5 from 1)

☐ Historical and cultural areas	☐ Museums	☐ Edges of the rivers areas
☐ Spas/wellness	☐ Regional dishes areas	☐ Forest areas
☐ Mountainous areas	☐ Village/town/high plateau location	☐ Agricultural areas
☐ Meadow and grassland	☐ Other.....	

16. Which features of these areas are affected you? (Please rank in order of importance through 5 from 1)

☐ Natural beauty/scenery beauty	☐ Pure air
☐ Wealth of historical values	☐ Geographical and topographical formation
☐ Having folkloric motifs	☐ Having rich vegetation and Wildlife
☐ Having spas/wellness	☐ Not having environmental pollution
☐ Suitable climatic conditions	☐ Easy transport
☐ Peace and serenity	☐ Culture and urban people
☐ Local food	☐ Other.....

17. Which tourist profile do you define yourself based on your interests? (You can mark more than one option)

☐ Culture Tourist	☐ Nature Tourist
☐ Special Interest Tourist	☐ Gastronomic Tourist
☐ Eco Tourist	☐ Backpacker Tourist
☐ Disabled Tourist	☐ Other.....

18. Which activities did you prefer to participate daily in Amasya? (Please rank in order of importance through 5 from 1)

☐ Stroll (riverside, parks etc.)	☐ Trekking
☐ Visit museums and historic sites	☐ Visit spa/wellness
☐ Take part in adventure trips	☐ Participation in archaeological excursions
☐ Photography	☐ Nature photography
☐ Bird watching	☐ Sightseeing
☐ Participation in local events, folk dances	☐ Eating local food (gastronomic)
☐ Participation in the festival	☐ Participation in handcraft events
☐ Participation in the symposium/conference	☐ Participation in religious activities
☐ Horse riding/donkey riding	☐ Cycling
☐ Skating	☐ Riding a phaeton
☐ Picnic	☐ River cruise with boat
☐ Swimming (river, stream etc.)	☐ Climbing
☐ Purchase of local products	☐ Other.....

19. Which activities do you prefer to do if you stay in Amasya for at least 2-3 days? (Please rank in order of importance through 10 from 1)

☐ Stroll (riverside, parks etc.)	☐ Trekking
☐ Visit museums and historic sites	☐ Visit spa/wellness
☐ Take part in adventure trips	☐ Participation in archaeological excursions
☐ Photography	☐ Nature photography
☐ Bird watching	☐ Sightseeing
☐ Participation in local events, folk dances	☐ Eating local food (gastronomic)
☐ Participation in the festival	☐ Participation in handcraft events
☐ Participation in the symposium/conference	☐ Participation in religious activities
☐ Horse riding/donkey riding	☐ Cycling
☐ Skating	☐ Riding a phaeton
☐ Caravan trip	☐ River cruise with boat
☐ Picnic	☐ Camping
☐ Swimming (river, stream etc.)	☐ Climbing
☐ Purchase of local products	☐ Other.....

20. Would you recommend to the family or friends to visit the city of Amasya? What is the reason?

- Yes..... No.....

EK 5. Katılımcılarla Görüşme Soruları

Bu anket Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı'nda yapılan bilimsel bir araştırma için hazırlanmıştır. Anketin doldurulmasında kimlik belirtilmeyecek ve bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır, adınız ve soyadınız sorulmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

GÖRÜŞME SORULARI

Görüşmenin Yapıldığı Kurum/Kişi:	Tarih:
----------------------------------	--------

1. Hangi özellikteki turistler Amasya kentini ziyarete gelmektedir?

.....

2. Amasya kentine ziyarete gelen turistler burada hangi etkinlikleri yapmak istiyor?

.....

.....

.....

3. Amasya kentine ziyarete gelen turistler nereleri görmek istiyor?

.....

.....

.....

.....

4. Amasya kentine ziyarete gelen turistler kaç gün konaklamaktadır?

.....

5. Amasya kentine ziyarete gelen turistler yöresel yemeklere ilgi duyuyor mu? Bunun için nereleri tercih ediyorlar?

.....

6. Amasya kentine ziyarete gelen turistler yöresel/el sanatları ürünlere ilgi duyuyor mu?

.....

7. Amasya kentine ziyarete gelen turistleri gezdirirken karşılaştığınız zorluklar nelerdir?

.....

.....

8. Kente ziyarete gelen turistler için Amasya ne ifade etmektedir?

.....

.....

9. Amasya kentine gelen yerli-yabancı turist sayısında son yıllarda nasıl bir değişim görmektesiniz?

.....

10. Görüş ve önerileriniz nedir?

.....

.....

.....

EK 6. GZFT Anketi

Değerli Katılımcılar,

Amasya kentinde turizm alanındaki sorunları tespit edip çözüm önerileri geliştirmek adına GZFT (Güçlü yönler, Zayıf yönler, Fırsatlar, Tehditler) Analizi hazırlanmıştır. Çalışmamı geliştirmeye yardımcı olacak bu anketi doldurmanızı rica ediyorum. Katılımınız için teşekkür ederim.

Arş. Gör. Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU

1. Size göre Amasya kentinin **güçlü yönleri** nedir? (en fazla 5 seçeneği işaretleyebilirsiniz)

☐ Kent tarihinin 7500 yıllık zengin ve köklü bir geçmişe sahip olması	☐ Kentin kültürel ve turizm değerleri açısından zengin olması
☐ Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizmi teşvik kapsamında belirlenen 15 marka kentten birisi olması, UNESCO Dünya Miras Listesi'nde yer alması	☐ Kentin yeraltı su kaynakları zenginliği bakımından birçok termal tesise sahip olması
☐ Kentte çarpık yapılaşmanın ve gecekonduların olmaması	☐ Tarım yapılabilecek alanların varlığı
☐ Katı Atık ve Atık Su tesislerine sahip olması	☐ Her yıl düzenli olarak festivallerin yapılıyor olması
☐ Avrupa-İran Uluslararası Transit Karayolunun kentin içinden geçiyor olması	☐ Tarım ürünleri çeşitliliği
☐ Kentin havaalanına ve şehirlerarası demiryoluna sahip olması	☐ Kentte alternatif ulaşım aracı olarak bisiklet kullanılması
☐ Kentin bisiklet yollarına sahip olması	☐ Kentteki suç oranlarının ve suça eğilimin diğer illere göre düşük olması
☐ Diğer.....	☐ Modern mahalle semt pazarlarına sahip olması
	☐ Yerel ürünlere dayalı geleneksel mutfağa sahip olması

2. Size göre Amasya kentinin **zayıf yönleri** nedir? (en fazla 5 seçeneği işaretleyebilirsiniz)

☐ Turizm alanında doğal ve kültürel değerlerin tanıtımının/reklamının yetersiz olması	☐ Kokartlı rehber bulunmaması
☐ Kentte yapılan turizm türünün az olması	☐ Kentte turistlerin bilgi alacağı turizm danışma ofisinin, bilgi panoları ya da dijital ekranların olmaması
☐ Kentte yer alan kurumlar (Belediye, Valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü vb.) ile sivil toplum kuruluşlarının turizm konusunda koordineli çalışmıyor olması, aralarında iletişim eksikliğinin bulunması	☐ Sosyal yaşamın yeterince gelişmemiş olması ve rekreatif etkinlik çeşitliliğinin az olması
☐ Kentteki konaklama tesisi sayısının az ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı turistlerin kentte konaklamaması ve gününbirlik gezip dönüyor olması	☐ Yaşlılar için spor olanaklarının kısıtlı olması
☐ Turizm alanında çalışan kişilerin yeterli düzeyde yabancı dil bilmemesi	☐ Kentin topoğrafyasından kaynaklanan yerleşim yeri, şehir içi trafik ve otopark sorununun olması
☐ Yeşilirmak Nehri'nin taşımacılıkta kullanılmaması	☐ Şehir içi ulaşımında raylı sistemin bulunmaması
☐ Diğer.....	☐ Kentin altyapı sisteminin zayıf olması
	☐ Kentteki nitelikli yeşil alanların az olması
	☐ Turistlere kaliteli hizmet sunmak için yeterli sayıda nitelikli personelin olmaması
	☐ Organize sanayi bölgesinin olmaması

3. Size göre Amasya kentinin **fırsatları** nedir?: (en fazla 5 seçeneği işaretleyebilirsiniz)

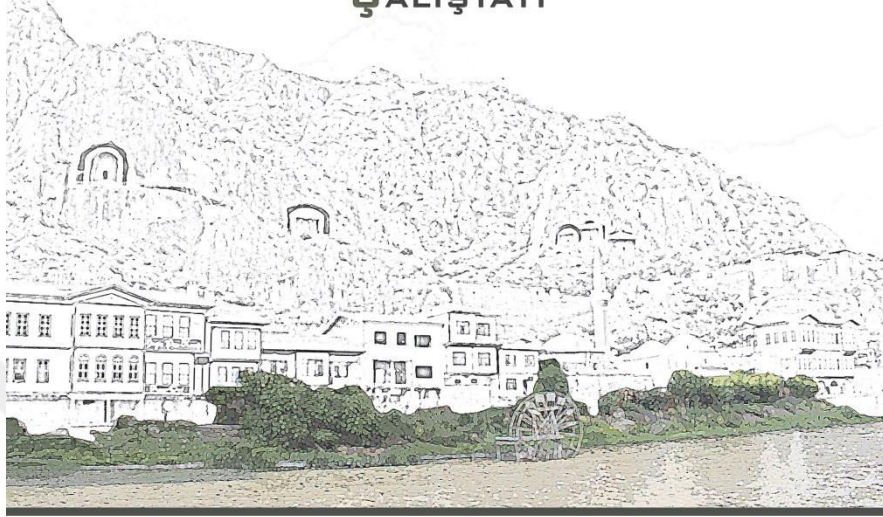
☐ Kentin bozulmamış geleneksel mimari dokuya sahip olması	☐ Alternatif turizm türleri (bisiklet turizmi, gastronomi turizmi, sağlık ve termal turizm, doğa turizmi, yaşlı ve engelli turizmi vb.) potansiyeline sahip olması
☐ Kentin içerisinden geçen doğal bir koridor olan Yeşilirmak Nehri'ne sahip olması	☐ Yöresel ürünlerin marka haline getirilebilme potansiyeli
☐ Çorum, Tokat ve Samsun (TR83 bölgesi) illeri ile ortak bir turizm destinasyonu oluşturma potansiyeli	☐ Kentteki otellerde SPA&Wellness altyapısının geliştirilecek potansiyelinin olması
☐ Artan tarım ürünlerini pazarlamak için yeni semt pazarlarının kurulma potansiyeli	☐ Yeşilirmak Şişirme Projesi tamamlandığında kente gelen turist sayısının artma beklentisi
☐ Kent halkı teşvik edilerek tarım turizminin geliştirilme potansiyeli	☐ Dünyada ve ülkemizde etnik turizmin önem kazanması
☐ Diğer.....	

4. Sizece Amasya kentinin **tehditleri** nedir (en fazla 3 seçeneği işaretleyebilirsiniz)

☐ Özgürlüklerin giderek kısıtlanması	☐ Turizmde personel olarak çalışacak iş gücünün bulunmaması, aktif nüfusun düşük olması
☐ Tarihi dokunun bozulması	☐ Tarım alanları/doğal alanların konut/sosyal tesis alanı olarak açılması
☐ Turizmde rekabetçi illerin çoğalması	☐ Kronik enflasyon ve gelirden düşme
☐ Geleneksel mimari dokunun yok olma tehlikesi	
☐ Çok katlı binalara eğilim	
☐ Diğer.....	

EK 7. AKPBTAD Çalıştayı'na Ait Dökümanlar

AMASYA KENTİ PEYZAJ BİLEŞENLERİNİN TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ ÇALIŞTAYI

YER: BÜYÜK AMASYA OTELİ KONFERANS SALONU

TARİH: 26 HAZİRAN 2018

SAAT: 09.00-18.30

MODERATÖR

YILDIRAY LİSE
(ODGA KORUMA MERKEZİ-ANKARA)

DÜZENLEME KURULU BAŞKANI

ARŞ. GÖR. SULTAN SEVİNÇ KURT KONAKOĞLU
(AMASYA ÜNİVERSİTESİ MİMARLIK FAKÜLTESİ KENTSEL TASARIM VE PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ)

TARİH: 26 HAZİRAN 2018 (SALI)
SAAT: 09.00-18.30
**YER: BÜYÜK AMASYA OTELİ
KONFERANS SALONU**

PROGRAM

09.00-09.30 AÇILIŞ KONUŞMALARI
09.30-10.30 SORULARIN TESPİTİ VE SORU CEVAP
10.30-10.45 ÇAY-KAHVE ARABİ
10.45-12.15 SORULARIN TESPİTİ VE SORU CEVAP
12.15-13.15 ÖĞLE YEMEĞİ
(AMASYA ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜK BİNASI YEMEKHANESİ)
13.15-15.00 GRUP ÇALIŞMALARI
15.00-15.15 ÇAY-KAHVE ARABİ
15.15-17.30 GRUP ÇALIŞMALARI
17.30-18.00 GENEL DEĞERLENDİRME VE KAPANIŞ
18.00-18.30 BERTİFİKALARIN TAKDİMİ

'AMASYA KENTİ PEYZAJ BİLEŞENLERİNİN TURİZM AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ'
ADLI ÇALIŞTAYA KATILIMINIZ BİZLERİ ONURLANDIRACAKTIR.

PROF.DR.METİN ORBAY
REKTÖR

30.06.2018

Amasya turizminin güçlü ve zayıf yönleri - Yeşilirmak Gazetesi

[Anasayfa](#)[Resmî İlanlar](#)[Foto Galeri](#)[Gazete Manşetleri](#)

30 Haziran 2018 - Cumartesi / 15:03

[Haber Arayın](#)

Ara

Yeşilirmak
Bağımsız Siyasi Gazete
3 Mart 1987

[+ Genel](#)[+ Siyaset](#)[+ Spor](#)[+ Eğitim](#)[+ Sağlık](#)[+ Yaşam](#)[+ Kültür Sanat](#)[+ Resmî İlanlar](#)[+ Arşiv](#)[- Sayfalar](#)

Amasya turizminin güçlü ve zayıf yönleri

Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü tarafından Amasya Kenti peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi Çalıştayı

Bu haber 1 gün önce eklendi

Like 0 Share Tweet G+ Facebook'ta paylaş

Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü tarafından Amasya Kenti peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi Çalıştayı açılış toplantısı yapıldı.

Programda Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu yaptığı konuşmada şunları söyledi

Amasya Turizminin Güçlü ve Zayıf Yönleri Neler?

Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümünden Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu; Amasya'da yapılan turizm türleri ile kente gelen turist tiplerinin belirlendiği çalışmasını katılımcılarla paylaştı.

Kent halkıyla yaptığı anket sonuçlarını da paylaşan K. Konakoğlu; ankete katılanların çoğunluğunun şehri tarihi bir kent olarak gördüklerini söyledi.

Ankete katılanların verdiği cevaplara göre şu sonuçlar ön plana çıkıyor:

- Ankete katılanların yarısına yakınının şehrin en büyük eksikliği olarak ulaşım eksikliğini gördüklerini, bunu sırasıyla konaklama tesisi eksikliği, engelli ulaşımı, sağlık ve bilgilendirme, eğitim eksikliği takip ediyor.
- Turistlerin Amasya'yı seçme nedenlerinin başında tarihi ve kültürel alanları gezme, müzeleri gezme, fotoğraf çekme ve yöresel yemekleri tatma geliyor.
- Ankete katılanlar şehirde en çok kültür, doğa ve gençlik turizminin geliştirilmesini istediklerini belirtiyor.
- Araştırmaya göre kente gelen turistlerin yüzde 37'si günlük geliyor; yüzde 31'i bir gece iki gün kalıyor.
- Kente gelen turistler en çok Ferhat ile Şirin Aşıklar Müzesini görmek istiyor.
- Kente gelen turistleri gezdirirken en çok ulaşım/trafik, yönlendirme ve bilgilendirme panosu eksikliği, turizm danışma bürosu bulunmaması, yabancı dil bilen personelin olmaması, konaklama imkanının yetersiz olması, lisanlı turizm rehberinin az olması, wc eksikliği gibi sorunlar ortaya çıkıyor.
- Kentin güçlü yönleri; kent tarihinin 7 bin yıllık zengin ve köklü bir geçmişe sahip olması, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizmi teşvik kapsamında belirlenen 15 marka kentten birisi olması, UNESCO listesinde yer alması, Avrupa-İran Uluslararası Transit Karayolunun kentin içinden geçiyor olması, kentteki suç oranlarının ve suç eğiliminin diğer illere göre düşük olması, her yıl düzenli olarak festivallerin yapılıyor olması, kente alternatif ulaşım aracı olarak bisiklet kullanılması ön plana çıkıyor.
- Kentin zayıf yönleri; kentteki konaklama tesisi sayısının az ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı turistlerin kente konaklamaması ve günlük gezip dönüyor olması, kentin topoğrafyasından kaynaklanan yerleşim yeri ve şehir içi trafik sorununun olması, doğal ve kültürel değerlerin (turizm) tanıtımının/reklamının yetersiz olması, turizm alanında çalışan kişilerin yeterli düzeyde yabancı dil bilmemesi, kentte turistlerin bilgi alacağı turizm danışma ofisinin, bilgi panoları ya da dijital ekranların olmaması, kentte yer alan kurumlar (Belediye, Valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü vb.) ile sivil toplum kuruluşlarının turizm konusunda koordineli çalışmıyor olması (iletişim eksikliğinin bulunması) gibi sonuçlar ön plana çıkıyor.

ETİKETLER : Amasya turizminin güçlü ve zayıf yönleri

Yorumlar

Like 197 Share

Takip et: @amasyagazetesi

Yazarlar

Aydın PELİTLİ
Yazılarını incele

Naci KONYAR
Yazılarını incele

İsa ÇOLAKER
Yazılarını incele

Zekai GÖRGÜLÜ
Yazılarını incele

Ülkümen PELİTLİ
Yazılarını incele

Atilla KIRBAŞ
Yazılarını incele

Sayfalar

+ İletişim

+ Amasya Tanıtım

Genel Haberler

Camilerimiz civıl civıl çiçek açtı..

Varol maden sahalarında incelemede bulundu..

İsale hattı yenilemelerine bir yenisini daha ..

Amasya ili dış ticareti, 2018 Mayıs..

Vali Dr. Osman Varol köylerde vatandaşlarla b..

Varol'dan soğuk hava deposu ve tesislerinde i..

Milletimizin Kararı: BÜYÜK TÜRKİYE..

TURİZM KONULU ÇALIŞTAY GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Amasya Üniversitesince Büyük Amasya Otelinde gerçekleştirilen çalıştaya Vali Dr. Osman Varol, Amasya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Orbay ve çeşitli illerden gelen akademisyenler katıldı. Açılış konuşmasını gerçekleştiren Amasya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Orbay ilimizin turizm açısından adeta bir açık hava müzesi konumunda olduğuna ve yeterince tanıtılarak değerlendirilmesi hususunda gerekli olan çalışmaların sürdürüldüğüne değindi. Varol, konuşmasında, " Bu çalıştayı ilimiz açısından çok önemli bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Amasya binlerce yıllık tarihe sahip olan ve bu tarihi eserleri görüp yaşayabileceğimiz bir kent. Bunun sonuncu olarak da ciddi bir turizm hareketliliği oluşturmuş bir şehirdir. Ama bunun daha ileriye gidebilmesi için de yapılabilecek çok şey söz konusu. Ülkemizin modernleşme tarihinde kentleşme ayağı biraz sorunlu

olmuştur. Malumunuz olduğu üzere kentimizin tarihi dokusunun bulunduğu Yeşilirmak havzası vadinin en dar olduğu alan, çok yoğun bir kentleşme baskısı altında kalmış. Birçok tarihi eser ise bu alanda ve çok çirkin kentsel yapıların ortasında kalmış. Bu durum da bizim kesa vade değiştirebileceğimiz bir şey değil. Ayrıca şehrin trafik yoğunluğunun getirdiği de olumsuz bir etki söz konusu. Bunlara rağmen tarihi eserler restorasyon yoluyla bir şekilde insanlara kazandırılmıştır. Bu konuda Anadolu'daki birçok ille baktığımız zaman Amasya çok iyi bir yerde. Bu tarihi eserlerin ayağa kaldırılması ile birlikte turizmin de geliştiğini görüyoruz. Geçtiğimiz yıl 750.000 turist ağırladık. Gelen insanlar bu şehirde hem barındırmamız, hem yedirmemiz lazım, hem de şehrin sahip olduğu değerleri onları gösterebilmemiz lazım. Biz geldiğimiz den beri bu konudaki

eksikliklerimizi tespit etmeye çalıştık. Özellikle şehrin içerisinde doğru bir işaretlendirme mantığı olmamasının çok kötü sonuçlar doğurduğunu görüyoruz. Şehrimizi ziyaret eden turistlerimiz nereye ve nasıl Gezileceğini bilemiyorlar. Ziyarete gelen insanlar sadece Yalboyu evleri ve etrafını gezerek konaklamadan geri dönüyorlar.

Mevcut turizm aksının üzerine iki tane daha önemli bölgeyi katmak istiyoruz. Bu konuda çok ciddi çalışmalarımız var. Onlarla ilgili çok büyük projeler başlatıldı. Şu anda milli eğitim binası olarak kullanılan eski Kılıçarslan İlkokulu

kent müzesi olacak. Saraydüzü kasırası şu anda işlevsiz bir durumda orayı da Amasya kent arşivi olarak değerlendireceğiz. Bu alan ile mevcut alanın yarısı kadar bir alan daha turizm aksına eklenmiş olacak. Asıl önemli olan bölge ise Pirlar bölgesi. Burada sokak iyileştirilmesi yapılan bölgede özel idaremin edindiği İki tane konutu tasavvuf müzesi haline getirmeyi düşünüyorum. Bunların çalışmalarını akademisyen arkadaşlardan bilgi eksikliklerini tespit ederek yapıyoruz. Amasya'ya bir yol haritası çıkarabilmek için stratejik eylem planları oluşturduk bunlar bize bir yol haritası olacak ve bir süreklilik sağlayacak bizden sonraki arkadaşların önünde de bir yol haritası bulunmuş olacak. Amasya'nın turizm alanında geldiği noktadan bir sonraki noktaya taşımak için hemen hemen her şeyi hazırladık ve

bunları uygulamasına geçiyoruz. Bunları kentleşme ile ilgili sorunları aşmaktan tam anlamıyla çözülemeyiz. Artık bir noktada bunun durdurulmuş olması çok güzel. Bütün insanların sahip olduğu bu değerleri tekrar ayağa kaldırmak için bir çaba içerisinde olmalı çok güzel. Akademisyen arkadaşımızın yaptığı çalışmaları kentimiz açısından çok faydalı buluyorum." Üniversitemiz sık sık böyle farklı konularda ilimizde pek çok akademisyeni misafir ettiği etkinlikler düzenliyorlar. İlimizin tanıtımına da birikimlerine çok büyük katkıda buldukları için sayın hocamıza tekrar teşekkür ediyorum." Ardından Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç KONAKOĞLU "Turizmdeki Eksiklikler ve Güçlü Yönler" adlı sunusunu gerçekleştirdi.

HABER MERKEZİ

((padphoto/78673794/6/c7a5956e-4940-e211-873d-001a6465f174))

Bugünkü Haberciniz (/haberici/basin/c7a5956e-4940-e211-873d-001a6465f174/32902)

Gelişmiş Sürüm (<http://gold.ajanspress.com.tr/extp/Nzg2Nz3OTQmMSYyNjkwNCYwJJE=>)

Ajanspress Haberci

Vali Varol taziye ziyaretinde bulundu

Terzi: MEB ilk sınavını bugün verecek

155 kiloluk kadının dramına İl Sağlık Müdürlüğü

ZETELER

seçim yapınız

Gözet

TÖRÜN SEÇTİKLERİ

NE YAPMILAR?

Yeni kitabımın ve son haftaki yazımın başlığı "Hala İyimserim" idi. Dün gece okurlarımdan arayanlar, "yani R.T. Erdoğan kazanıyor ama hala iyimser misiniz?" dediklerinde "evet" dedim.

'İftar Topunun' yankısı

Okumak, çalışmak, siyaset derken, yaşamımın 63 yılı memleketim Müze Kent Amasya'nın dışında geçti.

İLAN

AMASYA ÜNİVERSİTESİ
GÜMÜŞHACIKÖY HASAN
DUMAN MESLEK
YÜKSEKOKULU DOĞALGAZ
DÖNÜŞÜM İŞİ YAPI İŞLERİ VE
TEKNİK DAİRE BAŞKANLIĞI
YÜKSEKÖĞRETİM KURUMLARI
AMASYA ÜNİVERSİTESİ

İLAN

AMASYA İL ÖZEL İDARESİ TAŞINIR SATIŞ İHALESİ İLANI

İLAN

AMASYA BOĞAZKÖY PARKE
FABRİKASI TADİLATI YAPIM İŞİ
ESKİ ÇELTEK MADEN TURİZM
TEKSTİL TARIM ÜRÜNLERİ
HİZMET PAZARLAMA VE
SANAYİ TİCARET ANONİM
ŞİRKETİ

"Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi" konulu çalıştay düzenlendi

Anasayfa | Genel Haberleri

Çarşamba, Haz.27.2018 - 08:51

PAYLAŞ :

| Karakter Boyutu : /

Anasayfa > Genel > "Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm

Amasya Üniversitesi tarafından "Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi" konulu çalıştay düzenlendi.

Amasya Üniversitesi tarafından "Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi" konulu çalıştay düzenlendi. Amasya Üniversitesince Büyük Amasya Otelinde gerçekleştirilen çalıştaya Vali Dr

Osman Varol, Amasya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Orbay ve çeşitli illerden gelen akademisyenler katıldı.

Açılış konuşmasını gerçekleştiren Amasya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Ort ilimizin turizm açısından adeta bir açık hava müzesi konumunda olduğuna ve yeter tanıtılarak değerlendirilmesi hususunda gerekli olan çalışmaların sürdürüldüğüne değindi.

Vali Varol konuşmasında, " Bu çalıştayın ilimiz açısından çok önemli bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Amasya binlerce yıllık tarihe sahip olan ve bu tarihi eserle görüp yaşayabileceğimiz bir kent. Bunun sonuncu olarak da ciddi bir turizm harekete oluşturmuş bir şehir. Ama bunun daha ileriye gidebilmesi için de yapılabilecek çok : söz konusu.

Ülkemizin modernleşme tarihinde kentleşme ayağı biraz sorunlu olmuştur. Malumu olduğu üzere kentimizin tarihi dokusunun bulunduğu Yeşilirmak havzası vadinin en olduğu alan, çok yoğun bir kentleşme baskısı altında kalmış. Birçok tarihi eser ise l alanda ve çok çirkin kentsel yapıların ortasında kalmış. Bu durum da bizim kısa vade değiştirebileceğimiz bir şey değil. Ayrıca şehrin trafik yoğunluğunun getirdiği de olumsuz bir etki söz konusu.

Bunlara rağmen tarihi eserler restorasyon yoluyla bir şekilde insanlara kazandırılmı Bu konuda Anadolu'daki birçok ile baktığımız zaman Amasya çok iyi bir yerde. Bu t eserlerin ayağa kaldırılması ile birlikte turizmin de geliştiğini görüyoruz. Geçtiğimiz 750.000 turist ağırladık. Gelen insanları bu şehirde hem barındırmamız, hem yedirmemiz lazım, hem de şehrin sahip olduğu değerleri onları gösterebilmemiz laz Biz geldiğimiz den beri bu konudaki eksiklerimizi tespit etmeye çalıştık. Özellikle şe içerisinde doğru bir işaretlendirme mantığı olmamasının çok kötü sonuçlar doğurdu görüyoruz. Şehrimizi ziyaret eden turistlerimiz nereye ve nasıl Gezebileceğini bilemiyc Ziyarete gelen insanlar sadece Yalıboyu evleri ve etrafını gezerek konaklamadan g dönüyorlar.

Mevcut turizm aksının üzerine iki tane daha önemli bölgeyi katmak istiyoruz. Bu ko çok ciddi çalışmalarımız var. Onlarla ilgili çok büyük projeler başlatıldı. Şu anda mil

28.06.2018

Objektif Gazetesi

İLAN

AMASYA GÜMÜŞHACIKÖY YENİKÖY SULAMA TESİSİ YAPIM İŞİ VE HAMAMÖZÜ TUTKUNLAR SULAMA TESİSİ ONARIM İŞİ
AMASYA İL ÖZEL İDARESİ SU VE KANAL HİZMETLERİ MÜDÜRLÜĞÜ

İLAN

36 KALEM BİLGİSAYAR VE DONANIMLARI ALIMI DEVLET HASTANESİ -AMASYA SABUNCUOĞLU ŞEREFEDDİN SAĞLIK BAKANLIĞI MÜSTEŞARLIK

İLAN

AMASYA EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ MÜBADELE İLANI

İLAN

AMASYA ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ'NDEN

İLAN

AMASYA SULUOVA YUNUS EMRE İLKOKULU DOĞALGAZ DÖNÜŞÜMÜ VE ONARIM İNŞAATI İŞİ
AMASYA İL ÖZEL İDARESİ PLAN PROJE YATIRIM VE İNŞAAT MÜDÜRLÜĞÜ

ÇOK OKUNANLAR

İLGÜN **BU HAFTA** **BU AY**

ET

ır Toto - Süper Lig şampiyonu kim olacak

Galatasaray

Fenerbahçe

Beşiktaş

Trabzon

Gönder

eğitim binası olarak kullanılan eski Kılıçarslan İlkokulu kent müzesi olacak. Saraydı kışlası şu anda işlevsiz bir durumda orayı da Amasya kent arşivi olarak değerlendireceğiz. Bu alan ile mevcut alanın yarısı kadar bir alan daha turizm aksı eklenmiş olacak. Asıl önemli olan bölge ise Pirlar bölgesi. Burada sokak iyileştirilm yapılan bölgede özel idaremizin edindiği İki tane konutu tasavvuf müzesi haline getirmeyi düşünüyoruz. Bunların çalışmalarını akademisyen arkadaşlardan bilgi eksiklerini tespit ederek yapıyoruz.

Amasya'ya bir yol haritası çıkarabilmek için stratejik eylem planları oluşturduk bunları bize bir yol haritası olacak ve bir süreklilik sağlayacak bizden sonraki arkadaşların önünde de bir yol haritası bulunmuş olacak. Amasya'nın turizm alanında geldiği noktadan bir sonraki noktaya taşımak için hemen hemen her şeyi hazırladık ve bur uygulamasına geçiyoruz.

Bunlar kentleşme ile ilgili sorunları aşmadan tam anlamıyla çözülemez. Artık bir noktada bunun durdurulmuş olması çok güzel. Bütün insanlarımızın sahip olduğu t değerleri tekrar ayağa kaldırmak için bir çaba içerisinde olması çok güzel. Akadem arkadaşımızın yaptığı çalışmayı kentimiz açısından çok faydalı buluyorum.

Üniversitemiz sık sık böyle farklı konularda ilimizde pek çok akademisyeni misafir e etkinlikler düzenliyorlar. İlimizin tanıtımına da birikimlerine çok büyük katkıda buldukları için sayın hocamıza tekrar teşekkür ediyorum."

Ardından Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç Konakoğlu "Turizmdeki Eksiklikler ve C Yönlere" adlı sunusunu gerçekleştirdi.

Umut Yeşilyurt

Bu haber 24 defa okundu.

Beğen 0 Tweet G+ Paylaşır

Benzer Haberler**155 kiloluk kadının dramına İl Sağlık Müdürlüğü son verdi**

Amasya'nın Kayabaşı mahallesinde yaşayan Zekiye Yavuz'un (52) tek isteği 3 çocuğuna bakabilmek için zayıflamak. Kayabaşında derme çatma bir evde yaş 155 kilo olan Yavuz, zor şartlar altında hayat mücadelesi veriyor.

Çarşamba, Haz.27.2018 - 08:56

Akademik çalışma ve eğitim işbirliği protokolü imzalandı

Amasya İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı (OKA) sunulan GÜDÜMLÜ Proje Amasya Bilim Uygulama ve Araştırma Merke (ABİM) projesi kapsamında yazılım, kodlama, robotik, STEM ve FABLAB alanı Müdürlük ile Amasya Üniversitesi arasında Akademik Çalışma ve Eğitim İşbirli Protokolü imzalandı.

Çarşamba, Haz.27.2018 - 08:53

Amasya Gençlik Merkezi'nde yaz kursları başladı

Amasya Gençlik Merkezi ve Hayrat Vakfı ile ortaklaşa yapılan Kur'an-ı Kerim E başladı.

Çarşamba, Haz.27.2018 - 08:52

"Egemenliğin kayıtsız şartsız hâkiminin millet olduğu bir kez daha kayıt alt alınmıştır"

Eğitim Bir Sen Amasya Şube Başkanı Kerem Camcı, 24 Haziran Pazar günü gerçekleştirilen Cumhurbaşkanlığı ve 27. Dönem Milletvekili Genel Seçimleriyle; millet, siyasetin tartışma tek hakemi, egemenliğin kayıtsız şartsız hâkimi olduğunu bir kez daha kayıt altına alınmıştır c

Amasya Turizminin Güçlü ve Zayıf Yönleri

Son Haberler

27.06.2018	İş Birliği Protokolü (/is-birligi-protokolu.aspx)
27.06.2018	Amasya Turizminin Güçlü ve Za... (/amasya-turizminin-guclu-ve-zayif-yonleri.aspx)
25.06.2018	Doğayla İç İç Açık Büfe Kahv... (/dogayla-ic-ice-acik-bufe-kahvalti.aspx)
25.06.2018	Amasya Genelgesi Halkın Gücü... (/amasya-genelgesi-halkin-gucuyle-ilan-edildi.aspx)
22.06.2018	Başarılı Olmak İçin Çok Çalış... (/basarili-olmak-icin-cok-calismak-gerekliyor.aspx)
21.06.2018	Sosyal Tesis Personelimizin H... (/sosyal-tesis-personelimizin-hizmetinde.aspx)
18.06.2018	İlahiyat Fakültesine Dekan At... (/ilahiyat-fakultesine-dekan-atamasi.aspx)
18.06.2018	Bayramlaşma Töreni Yapıldı (/bayramlasma-toreni-yapildi.aspx)
14.06.2018	Ramazan Bayramı Kutlama Mesajı (/ramazan-bayrami-kutlama-mesaji.aspx)
14.06.2018	Amasya Halkı Millî Mücadeleye... (/amasya-halki-milli-mucadeleye-hep-destek-oldu.aspx)

Üniversitemiz Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü tarafından Amasya Kenti peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi Çalıştayı açılış toplantısı yapıldı. Amasya Büyük Otelde yapılan toplantıya Valimiz Dr. Osman Varol, Üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Metin Orbay, ilgili kamu ve kuruluşlarının temsilcileri, bölgede faaliyet gösteren turizm işletmeleri temsilcileri, sivil toplum kuruluşları temsilcileri ve bu alanda çalışma yapan akademisyenler katıldı.

Programın açılış konuşmalarını Üniversitemiz Rektörü Prof. Dr. Metin Orbay, İlimiz Valisi Dr. Osman Varol ve Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu yaptı.

Şehri Korumak Hepimizin Görevi

Amasya'nın binlerce yıllık tarihiyle çok farklı medeniyetlere ev sahipliği yapmış bir kent olduğunu kaydeden Rektörümüz Orbay; bu tarihi ve kültürel değerleri korumanın ise şehrin tüm paydaşlarının görevi olduğunu söyledi.

Orbay;"İlimizin tarihi ve kültürel değerlerini gelecek kuşaklara aktarmak sadece ilgili kamu kurum kuruluşlarının görevi değil, bu değerleri korumak akademisyenlerin, sivil toplum örgütlerinin yani şehrin tüm paydaşlarının da görevidir. Bu noktada katılımlarınız bizim için önem taşımaktadır. Bu çalıştaydan çıkacak sonuçların bir an önce uygulama geçirilerek şehrimize artı bir değer katmasını ümit ediyoruz." dedi.

Vali Varol: Geçtiğimiz Yıl 750 Bin Turist Geldi

Çalıştayın ilimiz açısından önemli bir çalışma olduğunu belirten Vali Dr. Osman Varol, Amasya'nın tarihi kültürel dokusuna paralel olarak ciddi bir turizm hareketliliği olduğunu; bu hareketliliği korumak ve geliştirmek için yapılabilecek birçok şey olduğunu ifade etti.

Vali Varol konuşmasına şöyle devam etti:

"Ülkemizin modernleşme tarihinde kentleşme ayağı biraz sorunlu olmuştur. Kentimizin tarihi dokusunun bulunduğu Yeşilirmak havzası, vadinin en dar olduğu alandır ve çok yoğun bir kentleşme baskısı altında kalmıştır. Ayrıca şehrin trafik yoğunluğunun getirdiği olumsuz bir etki de söz konusudur. Bu olumsuzluklara rağmen tarihi eserler restorasyon yoluyla şehrimize kazandırılmıştır. Anadolu'daki birçok ile baktığımız zaman Amasya'nın tarihi ve kültürel eserlerin ayağa kaldırılması noktasında çok iyi bir yerde olduğunu görüyoruz."

Amasya'nın geçtiğimiz yıl 750 bin turisti ağırladığını kaydeden Varol; turistlerin barınma, yeme içme ihtiyaçlarının karşılanması ve şehrin sahip olduğu değerleri görebilmeleri için gerekli çalışmaların yapıldığını ifade etti. Bu konudaki eksikliklerin tespit edildiğini söyleyen Vali Varol; *"Şehrin içerisinde turistleri yönlendirecek bir işletlendirme sisteminin olmamasının çok kötü sonuçlar doğurduğunu görüyoruz. Şehrimizi ziyaret eden turistlerimiz nereye ve nasıl gezeceğini bilmiyorlar. Ziyarete gelen insanlar sadece Yalıboyu Evleri ve etrafını gezerek konaklamadan geri dönüyorlar."* dedi.

Mevcut turizm aksının üzerine iki tane daha önemli bölgeyi katmak istediklerini kaydeden Varol; *"Bu konuda çok ciddi çalışmalarımız var. Onlarla ilgili çok büyük projeler başlatıldı. Şu anda Millî Eğitim binası olarak kullanılan eski Kılıçarslan İlkokulu kent müzesi olacak. Saraydüzü Kışla Binası şu anda işlevsiz bir durumda orayı da Amasya kent arşivi olarak değerlendireceğiz. Bu alan ile mevcut alanın yarısı kadar bir alan daha turizm aksına eklenmiş olacak. Asıl önemli olan bölge ise Pirlar bölgesi. Burada sokak iyileştirilmesi yapılan bölgede özel idaremizin edindiği iki tane konutu tasavvuf müzesi haline getirmeyi düşünüyoruz."* ifadelerini kullandı.

Varol; *"Amasya'ya bir yol haritası çıkarabilmek için stratejik eylem planları oluşturduk; bu yol haritası bir süreklilik sağlayacak ve bizden sonraki arkadaşların da faydalanacağı bir eylem planı olacak. Amasya'nın turizm alanında geldiği noktadan bir sonraki noktaya taşımak için hemen hemen her şeyi hazırladık ve bunların uygulamasına geçiyoruz. Yapılacak tüm çalışmalar kentleşme*

ile ilgili sorunları aşmadan tam anlamıyla çözülemez. Bu noktada akademisyen arkadaşımızın yaptığı çalışmayı kentimiz açısından çok faydalı buluyorum. Üniversitemiz sık sık böyle farklı konularda ilimizde pek çok akademisyeni misafir ettiği etkinlikler düzenliyor. İlimizin tanıtımına da birikimlerine çok büyük katkıda buldukları için Rektörümüz nezdinde tüm Amasya Üniversitesi ailesine teşekkür ediyorum." cümlelerini kaydetti.

Amasya Turizminin Güçlü ve Zayıf Yönleri Neler?

Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümünden Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç Kurt Konakoğlu; Amasya'da yapılan turizm türleri ile kente gelen turist tiplerinin belirlendiği çalışmasını katılımcılarla paylaştı.

Kent halkıyla yaptığı anket sonuçlarını da paylaşan K. Konakoğlu; ankete katılanların çoğunluğunun şehri tarihi bir kent olarak gördüklerini söyledi.

Ankete katılanların verdiği cevaplara göre şu sonuçlar ön plana çıkıyor:

- Ankete katılanların yarısına yakınının şehrin en büyük eksikliği olarak ulaşım eksikliğini gördüklerini, bunu sırasıyla konaklama tesisi eksikliği, engelli ulaşımı, sağlık ve bilgilendirme, eğitim eksikliği takip ediyor.
- Turistlerin Amasya'yı seçme nedenlerinin başında tarihi ve kültürel alanları gezme, müzeleri gezme, fotoğraf çekme ve yöresel yemekleri tatma geliyor.
- Ankete katılanlar şehirde en çok kültür, doğa ve gençlik turizminin geliştirilmesini istediklerini belirtiyor.
- Araştırmaya göre kente gelen turistlerin yüzde 37'si gününbirlik geliyor; yüzde 31'i bir gece iki gün kalıyor.

- Kente gelen turistler en çok Ferhat ile Şirin Aşıklar Müzesini görmek istiyor.
- Kente gelen turistleri gezdirirken en çok ulaşım/trafik, yönlendirme ve bilgilendirme panosu eksikliği, turizm danışma bürosu bulunmaması, yabancı dil bilen personelin olmaması, konaklama imkanının yetersiz olması, lisanlı turizm rehberinin az olması, wc eksikliği gibi sorunlar ortaya çıkıyor.

- Kentin güçlü yönleri; kent tarihinin 7 bin yıllık zengin ve köklü bir geçmişe sahip olması, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından turizmi teşvik kapsamında belirlenen 15 marka kentten birisi olması, UNESCO listesinde yer alması, Avrupa-İran Uluslararası Transit Karayolunun kentin içinden geçiyor olması, kentteki suç oranlarının ve suça eğilimin diğer illere göre düşük olması, her yıl düzenli olarak festivallerin yapılıyor olması, kentte alternatif ulaşım aracı olarak bisiklet kullanılması ön plana çıkıyor.

- Kentin zayıf yönleri; kentteki konaklama tesisi sayısının az ve maliyetinin yüksek olmasından dolayı turistlerin kentte konaklamaması ve günübirlik gezip dönüyor olması, kentin topoğrafyasından kaynaklanan yerleşim yeri ve şehir içi trafik sorununun olması, doğal ve kültürel değerlerin (turizm) tanıtımının/reklamının yetersiz olması, turizm alanında çalışan kişilerin yeterli düzeyde yabancı dil bilmemesi, kentte turistlerin bilgi alacağı turizm danışma ofisinin, bilgi panoları ya da dijital ekranların olmaması, kentte yer alan kurumlar (Belediye, Valilik, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü vb.) ile sivil toplum kuruluşlarının turizm konusunda koordineli çalışmıyor olması (iletişim eksikliğinin bulunması) gibi sonuçlar ön plana çıkıyor.

Çalıştay açılış konuşmalarının ardından aralarında şehir planlamacıları, harita mühendisleri, turizm işletmecileri, sektör çalışanları, akademisyenler, öğrenciler, ilgili kamu kurum kuruluşlarında, sivil toplum örgütlerinde çalışanların da olduğu katılımcıların soru, görüş ve öneri ve sunumlarıyla devam etti.

28.06.2018

T.C. Amasya Üniversitesi

Amasya Üniversitesi

Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

Paylaş

Tweetle

28.06.2018

Değerlerimiz tekrar ayağa kaldırılacak - Yeşilirmak Gazetesi

Anasayfa

Resmi İlanlar

Foto Galeri

Gazete Manşetleri

28 Haziran 2018 - Perşembe / 02:31

Haber Arayın

Ara

Yeşilirmak
Bağımsız Siyasi Gazete
3 Mart 1987

+ Genel

+ Siyaset

+ Spor

+ Eğitim

+ Sağlık

+ Yaşam

+ Kültür Sanat

+ Resmi İlanlar

+ Arşiv

- Sayfalar

Değerlerimiz tekrar ayağa kaldırılacak

Amasya Üniversitesi'nin düzenlediği "Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi" konulu çalıştay gerçekleştirildi...

Bu haber 18 saat önce eklenmiş

Beğen 197

Paylaş

Takip et: @amasyagazetesi

Beğen 0

Paylaş

Tweetle

G+

Facebook'ta paylaş

Amasya Üniversitesi'nin düzenlediği "Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi" konulu çalıştay gerçekleştirildi.

"Amasya Kenti Peyzaj Bileşenlerinin Turizm Açısından Değerlendirilmesi" adlı çalıştay, 26 Haziran 2018 Salı günü saat: 09.00'da Büyük Amasya Oteli konferans salonunda gerçekleşti.

Çalıştaya Vali Dr. Osman Varol, Amasya Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Metin Orbay, Genel Sekreter Hasan Özyurt, Turizm İl Müdürü Hakan Karaman, İl Sağlık Müdürü Dr. Öner Nergiz, İş Kur İl Müdürü Osman Yılmaz ile çeşitli illerden gelen akademisyenler katıldı.

Açılış konuşmasını gerçekleştiren Amasya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Metin Orbay ilimizin turizm açısından adeta bir açık hava müzesi konumunda olduğuna ve yeterince tanıtılarak değerlendirilmesi hususunda gerekli olan çalışmaların sürdürüldüğünü, söyledi.

Vali Varol konuşmasında, " Bu çalıştayın ilimiz açısından çok önemli bir çalışma olduğunu düşünüyorum. Amasya binlerce yıllık tarihe sahip olan ve bu tarihi eserleri görüp yaşayabileceğimiz bir kent. Bunun sonucunda ciddi bir turizm hareketliliği oluşturmuş bir şehir. Ama bunun daha ileriye gidebilmesi için de yapılacak çok şey söz konusu.

Ülkemizin modernleşme tarihinde kentsel ayağı biraz sorunlu olmuştur. Malumunuz olduğu üzere kentimizin tarihi dokusunun bulunduğu Yeşilirmak havzası vadinin en dar olduğu alan, çok yoğun bir kentsel baskısı altında kalmış. Birçok tarihi eser ise bu alanda ve çok çirkin kentsel yapıların ortasında kalmış. Bu durum da bizim kısa vade değiştirebileceğimiz bir şey değil. Ayrıca şehrin trafik yoğunluğunun getirdiği de olumsuz bir etki söz konusu.

Bunlara rağmen tarihi eserler restorasyon yoluyla bir şekilde insanlara kazandırılmıştır. Bu konuda Anadolu'daki birçok ile baktığımız zaman Amasya çok iyi bir yerde. Bu tarihi eserlerin ayağa kaldırılması ile birlikte turizmin de geliştiğini görüyoruz. Geçtiğimiz yıl 750.000 turist ağırladık. Gelen insanları bu şehirde hem barındırmamız, hem yedirmemiz lazım, hem de şehrin sahip olduğu değerleri onları gösterebilmemiz lazım. Biz geldikimiz den beri bu konudaki eksiklerimizi tespit etmeye çalıştık. Özellikle şehrin içerisinde doğru bir işaretleme mantığı olmamasının çok kötü sonuçlar doğurduğunu görüyoruz. Şehrimizi ziyaret eden turistlerimiz neredi ve nasıl gezileceğini bilemiyorlar. Ziyarete gelen insanlar sadece Yalıbozu evleri ve etrafını gezerek konaklamadan geri dönüyorlar.

Mevcut turizm aksının üzerine iki tane daha önemli bölgeyi katmak istiyoruz. Bu konuda çok ciddi çalışmalarımız var. Onlarla ilgili çok büyük projeler başlatıldı. Şu anda milli eğitim (halk eğitim) binası olarak kullanılan eski Kılıçarslan İlkokulu kent müzesi olacak. Saraydüzü kışlası şu anda işlevsiz bir durumda orayı da Amasya kent arşivi olarak değerlendireceğiz. Bu alan ile mevcut alanın yarısı kadar bir alan daha turizm aksına eklenmiş olacak. Asıl önemli olan bölge ise Pirler bölgesi. Burada sokak iyileştirilmesi yapılan bölgede özel idaremin edindiği iki tane konutu tasavvuf müzesi haline getirmeyi düşünüyoruz. Bunların çalışmalarını akademisyen arkadaşlardan bilgi eksiklerini tespit ederek yapıyoruz.

Amasya'ya bir yol haritası çıkarabilmek için stratejik eylem planları oluşturduk bunlar bize bir yol haritası olacak ve bir süreklilik sağlayacak bizden sonraki arkadaşların önünde de bir yol haritası bulunmuş olacak. Amasya'nın turizm alanında geldiği noktadan bir sonraki noktaya taşınmak için hemen hemen her şeyi hazırladık ve bunları uygulamasına geçiyoruz.

Bunlar kentsel ile ilgili sorunları aşmadan tam anlamıyla çözülemez. Artık bir noktada bunun durdurulmuş olması

<http://www.yesilirmakgazetesi.com/haber/29002/degerlerimiz-tekrar-ayağa-kaldirilacak.html>

Yazarlar

Aydın PELİTLİ

Yazılarını incele

Naci KONYAR

Yazılarını incele

İsa ÇOLAKER

Yazılarını incele

Zekai GÖRGÜLÜ

Yazılarını incele

Ülkümen PELİTLİ

Yazılarını incele

Atilla KIRBAŞ

Yazılarını incele

ZAFER A.Ş.

Sıklıkla koridor... davet!

Bölgenin en büyük... NCEPT mağazası

ADRES : AMASYA... KUN KARAYOLU

1.KM AMASYA

TEL. : 218 88 17 / 18

Sayfalar

+ İletişim

+ Amasya Tanıtım

Genel Haberler

Değerlerimiz tekrar ayağa kaldırılacak..

Amasya Genelgesi halkın gücüyle ilan edildi..

İl, İlçe ve Köy Muhtarlarıyla imar barışı bil..

Vali Varol ve eşinden şehit ailesine taziyeye z..

Özdemir: Bu zafer Türkiye'nindir..

KÖYDES projesi ile Amasya'ya 22,33 milyonluk ..

7143 sayılı yeni yapılandırma kanunu ve getir..

1/2

28.06.2018

Değerlerimiz tekrar ayağa kaldırılacak - Yeşilirmak Gazetesi

çok güzel. Bütün insanlarımızın sahip olduğu bu değerleri tekrar ayağa kaldırmak için bir çaba içerisinde olması çok güzel. Akademisyen arkadaşımızın yaptığı çalışmayı kentimiz açısından çok faydalı buluyorum.

Üniversitemiz sık sık böyle farklı konularda ilimizde pek çok akademisyeni misafir ettiği etkinlikler düzenliyorlar. İlimizin tanıtımına da birikimlerine çok büyük katkıda buldukları için sayın hocamıza tekrar teşekkür ediyorum."

Ardından Araştırma Görevlisi Sultan Sevinç KONAKOĞLU "Turizmdeki Eksiklikler ve Güçlü Yönler" adlı sunusunu gerçekleştirdi.

ETİKETLER : Değerlerimiz tekrar ayağa kaldırılacak

Yorumlar

0 Yorum

Sırala: En Eski

Yorum ekle...

Facebook Yorumları Eklentisi

Vali Dr. Osman Varol genel seçimi için oyunu ..

15 Temmuz Şehidinin Annesi son yolculuğuna uğ..

5. Ana Jet Üs Komutanlığı personeli için veda..

Tümünü Göster

SATILIK LÜKS DAİRELER
Tel : 212 90 92 - 212 04 04 - 0 532 281 36 94

Önemli Linkler

- [Amasya Valiliği - ziyaret et](#)
- [Amasya Belediyesi - ziyaret et](#)
- [Aramızdan Ayrılanlar \(Vefat\) - ziyaret et](#)
- [Amasya Üniversitesi - ziyaret et](#)
- [Amasya Emniyet Müdürlüğü - ziyaret et](#)
- [Amasya Kültür ve Turizm - ziyaret et](#)
- [Amasya Devlet Hastanesi - ziyaret et](#)
- [Amasya Portal - ziyaret et](#)
- [Amasya Nöbetçi Eczaneler - ziyaret et](#)
- [Amasya Kuyumcular - ziyaret et](#)

BEKO ZAFER A.Ş.
Zafer Dayanıklı Tüketim Mobilya A.Ş.
TEL : 0 358 218 88 17
0 358 218 88 18
istikbal
en concept
Amasya Samsun Karayolu 1.Km. No: 17 AMASYA

Hava Durumu

Amasya Hava Durumu

Döviz Bilgileri

Serbest Piyasa

USD

Alış : 4.6192 TL Satış : 4.6261 TL

EUR

Alış : 5.3438 TL Satış : 5.3546 TL

Reklam - İletişim - Kurumsal - Gizlilik İikeleri

Yeşilirmak Gazetesi | Tüm Hakları Saklıdır © 2000-2013

İzinsiz ve kaynak gösterilmeden yayınlanamaz

Tel - Fax : 0358 218 13 85 / Email : yesilirmakgazetesi@hotmail.com

Sitemiz 25 Temmuz 2006'dan itibaren 02944485 kişi tarafından ziyaret edilmiştir.

Yeşilirmak
Bağımsız Siyasi Gazete
3 Mart 1987

Tablo 3. AKPBTAD Çalıştay'ına katılan katılımcı listesi

SIRA NO	KATILIMCININ ADI SOYADI	TEMSİL ETTİĞİ KURUM / GÖREVİ
1	Öner DEMİREL	Kırıkkale Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
2	Oğuz KURDOĞLU	KTÜ Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
3	Kübranur AKTAŞ	Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği
4	Gizem BÜYÜKGÜNER	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
5	Ayşe Nur CANBOLAT	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
6	Server ULUSOY	Amasya Valiliği AB Dış İlişkiler Proje Ofisi
7	Duygu KALKAN AÇIKKAPI	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
8	Cemil ENGİN	Amasya İl Sağlık Müdürlüğü
9	Şerif BALDIRAN	Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO
10	M. Reha ÖZDER	Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler MYO
11	Murat GÖKÇE	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
12	Mustafa KILIÇ	Amasya İl Özel İdaresi
13	Muammer GÖK	Amasya Orman Bölge Müdürlüğü
14	Öner NERGİZ	Amasya İl Sağlık Müdürlüğü
15	Pınar Özge YENİÇIRAK	KTÜ Peyzaj Mimarlığı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi
16	Mürsel KULOĞLU	Bilim Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü
17	Zeki KARADAYI	Yeşilirmak Gazetesi
18	Handan ULUÇINAR	Turist Rehberi
19	Burçin Şenol ŞEKER	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
20	Melih SUCU	Amasya İl Özel İdaresi (Harita Mühendisi)
21	Ahmet KARTAL	Amasya İl Özel İdaresi
22	Sadiye BAĞCI	Amasya İl Özel İdaresi
23	Ceyhun Mert KURT	Amasya İl Özel İdaresi
24	Aydın BABACAN	Serbest Meslek
25	Ayşe YEŞİLYURT ALKAN	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
26	Yıldıray LİSE	Doğa Koruma Merkezi
27	Ahmet ŞEKEROĞLU	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
28	Merve ÖZKAN ALPAY	Tokat Vakıflar Bölge Müdürlüğü
29	Serap İLGEN	OKA Amasya Yatırım Destek Ofisi
30	Mehmet KAZANCIOĞLU	Serbest Meslek
31	Mehtap AYDIN	Amasya Üniversitesi Basın Yayın
32	Esat ÇİLLİ	Yeşilirmak Havzası Kalkınma Birliği
33	Elif BAYRAMOĞLU	KTÜ Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
34	Ferda YANCI	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
35	Ashlı ALTANLAR	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
36	İhsan POLAT	Amasya Müze Müdürlüğü
37	Ayşegül SONDAŞ	Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
38	Umut BÜYÜKKURT	KTÜ Peyzaj Mimarlığı Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi
39	Mahmut BÜYÜKÇEVİK	DSİ
40	Süleyman DİRİK	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi
41	Şebnem ERTAŞ	KTÜ Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü
42	Dildar ÇETİN HATİPOĞLU	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
43	N. Ebru KAVLAK	Amasya Valiliği AB Dış İlişkiler Proje Ofisi
44	Fazilet KOÇYİĞİT	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü
45	Fatma KETEM	Amasya İl Özel İdaresi (Mimar)
46	Hakan KAYNAR	Sarıkonak Otel
47	Şüheda KOL	Sarıkonak Otel
48	Mürşit SÖNMEZ	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü
49	Buket ÜSTÜN	İl Milli Eğitim Müdürlüğü (Mimar)
50	Volkan ŞEKER	Turist Rehberi

51	Yusuf DEMİR	Yalıboyu Mimarlık
52	Hatice ŞEKER	Yalıboyu Mimarlık (Mimar)
53	Berkant KONAKOĞLU	KTÜ Mühendislik Fakültesi Harita Mühendisliği Bölümü
54	Arslan ÇELİK	Bahçeleriçi Mahallesi Muhtarı
55	İsmail AYDIN	Amasya Belediyesi
56	Hatice ÇEÇENOĞLU	On Dokuz Mayıs Üniversitesi
57	Mahmut EMEKTAR	Hacılar Meydanı Mahallesi Muhtarı
58	Mustafa MALKOÇ	Kirazlıdere Mahallesi Muhtarı
59	Mükerrem ARSLAN	Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
60	Banu Çiçek KURDOĞLU	KTÜ Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
61	Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü
62	Perihan KONAKOĞLU	DSİ
63	Bigge ŞİMŞEK İLHAN	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Kentsel Tasarım ve Peyzaj Mimarlığı Bölümü
64	İlhami DEMİR	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekanı
65	Osman VAROL	Amasya Valisi
66	Metin ORBAY	Amasya Üniversitesi Rektörü
67	Hasan ÖZYURT	Amasya Üniversitesi Genel Sekreteri
68	Fahri BULUT	Amasya İl Emniyet Müdürü

EK 8. CBS Katmanlarına Ait Detaylı Bilgiler

Tablo 4. ‘Tarihi ve Turistik Varlıklar’ katmanında yer alan 98 noktanın isimleri

S. NO	NOKTA İSMİ	TÜRÜ
1	Tarihi Amasya (Yalıboyu) Evleri	Ören Yeri
2	Kral Kaya Mezarlıkları ve Kızlar Sarayı	Ören Yeri
3	Amasya (Harşena) Kalesi	Ören Yeri
4	Şehzadeler Müzesi	Müze
5	Hazeranlar Konağı Etnografya Müzesi	Müze
6	Minyatür Amasya Müzesi (Maket Amasya 1914)	Müze
7	Amasya Arkeoloji Müzesi	Müze
8	Ferhat ile Şirin Müzesi (Ferhat Su Kanalı)	Müze
9	Saraydüzü Kışla Binası Milli Mücadele Müzesi	Müze
10	Sabuncuoğlu Tıp ve Cerrahi Tarihi Müzesi (Bimarhane)	Müze
11	Şeyh Hamdullah Yazı Tarihi ve Hüsn-i Hat Müzesi	Müze
12	II. Bayezid Camii ve Külliyesi	Camii
13	Burmali Minare Camii	Camii
14	Mehmet Paşa Camii	Camii
15	Hatuniye Camii	Camii
16	Beyazıt Paşa Camii	Camii
17	Yakup Paşa (Çilhane-Çilehane) Camii	Camii
18	Kilari Süleyman Ağa Camii	Camii
19	Saraçhane Camii	Camii
20	Yörgüç Paşa Camii	Camii
21	Gökmedrese Camii	Camii
22	İstasyon Kurtboğan Camii	Camii
23	Fethiye Camii	Camii
24	Gümüşlü Camii	Camii
25	Hızır Paşa Camii	Camii
26	Şamlar Ayas Ağa Camii	Camii
27	Sofular Abdullah Paşa Camii	Camii
28	Şirvanlı (Azeriler) Camii	Camii
29	Pir Mehmet Çelebi Camii	Camii
30	Halifet Gazi Türbesi	Türbe
31	Toruntay Türbesi	Türbe
32	Cumudar Türbesi	Türbe
33	Hamdullah Efendi Türbesi	Türbe
34	Pir Sücaeddin İlyas Türbesi	Türbe
35	Kurtboğan Türbesi	Türbe
36	İğneci Baba Türbesi	Türbe
37	Sultan Mesud Türbesi	Türbe
38	Baba İlyas Horasani Türbesi	Türbe
39	Kadılar Türbesi	Türbe
40	Şadgeldi Paşa Türbesi	Türbe
41	Selamet Hatun Türbesi	Türbe
42	Şeyh Abdurrahman Çelebi Türbesi (Çilehane Türbesi)	Türbe
43	Kemal Paşa Türbesi	Türbe
44	Yörgüç Paşa Türbesi	Türbe
45	Ehli Hatun Türbesi	Türbe
46	Şeyh İsmail Siraceddin Şirvani Türbesi (Yukarı Türbe)	Türbe
47	Seyyid Mir Hamza Nigari Türbesi	Türbe
48	Oruç Bey Türbesi	Türbe
49	Taceddin Altunbaş Türbesi	Türbe
50	Büyük Ağa (Kapı Ağası) Medresesi	Medrese
51	Sultan Bayezid Medresesi	Medrese
52	Gök Medrese	Medrese

53	Alçak Köprü	Köprü
54	İltekin (Çağlayan) Köprüsü	Köprü
55	Kunç Köprü	Köprü
56	İstasyon (Meydan) Köprüsü	Köprü
57	Helkis (Hükümet) Köprüsü	Köprü
58	Mağdenüs Köprüsü	Köprü
59	Kumacık Hamamı	Hamam
60	Mustafa Bey (Mehmet Paşa) Hamamı	Hamam
61	Yıldız Hamamı	Hamam
62	Altuntaş Hamamı	Hamam
63	Amasya Bedesteni	Bedesten
64	Amasya Taşhan	Han
65	526 Yıllık Tarihi İkiz Çınar Ağacı	Anıt Ağaç
66	600 Yıllık Tarihi Çınar Ağacı	Anıt Ağaç
67	Saat Kulesi	Tarihi Yapı
68	Kapalı Semt Pazarı	Pazar Yeri
69	Hacılar Meydanı Pazarı	Pazar Yeri
70	Kapalı Semt Pazarı	Pazar Yeri
71	Amasya Park AVM	Alışveriş Merkezi
72	Galip Amasya Çörekçisi	Yöresel Ürün
73	Balkar Tarım Gıda	Yöresel Ürün
74	Ferhat ile Şirin Hediyeelik Eşya ve Yöresel Ürünler	Yöresel Ürün
75	Amasya Belediyesi Kültür Evi Tanzim Satış Merkezi	Yerel El Sanatları
76	Amasya Belediyesi El Sanatları Şenyüz Hediyeelik	Hediyeelik Eşya
77	Amasya Belediyesi El Sanatları Shop Hediyeelik Eşya	Hediyeelik Eşya
78	Amasya Belediyesi El Sanatları Atölyem Hediyeelik Eşya	Hediyeelik Eşya
79	Yöresel Ürünler Balkar Tarım	Hediyeelik Eşya
80	Amasya Belediyesi El Sanatları Apaydın Hediyeelik Eşya	Hediyeelik Eşya
81	Amasya Belediyesi Hediyeelik Eşya ve El Sanatları Ürünleri_1	Hediyeelik Eşya
82	Amasya Belediyesi Hediyeelik Eşya ve El Sanatları Ürünleri_2	Hediyeelik Eşya
83	Amasya Belediyesi Hediyeelik Eşya ve El Sanatları Ürünleri_3	Hediyeelik Eşya
84	KADHİM ve Halk Eğitim Merkezi Hediyeelik Eşya	Hediyeelik Eşya
85	Artebella Sanat ve Hobi	Hediyeelik Eşya
86	El İzi Keçe Tasarım Hediyeelik Eşya	Hediyeelik Eşya
87	Amasya Belediyesi Yöresel Ürünler ve El Sanatları	Hediyeelik Eşya
88	Bakırcılar Sokağı	Hediyeelik Eşya
89	Amasya 12 Haziran Stadyumu	Festival Alanı
90	Amasya Şehzadeler Gezi Yolu	Festival Alanı
91	Yavuz Selim Meydanı	Festival Alanı
92	Amasya Mutfağı	Yöresel Yemek Yeme Yeri
93	Beyoğlu Cafe&Restaurant	Yöresel Yemek Yeme Yeri
94	Keyif Cafe&Restaurant	Yöresel Yemek Yeme Yeri
95	Çınaraltı Cafe&Restaurant	Yöresel Yemek Yeme Yeri
96	Küçük Ağa Restaurant	Yöresel Yemek Yeme Yeri
97	Ali Kaya Restaurant	Yöresel Yemek Yeme Yeri
98	Yamaç Bistro	Yöresel Yemek Yeme Yeri

Tablo 5. ‘Taksi Durakları’ katmanında yer alan 36 noktanın isimleri

SIRA NO	NOKTA İSMİ	TÜRÜ	SIRA NO	NOKTA İSMİ	TÜRÜ
1	05 Taksi	Taksi Durağı	19	Hal Taksi	Taksi Durağı
2	Abone Taksi	Taksi Durağı	20	Hâkimiyet Taksi	Taksi Durağı
3	Adliye Taksi	Taksi Durağı	21	İstasyon Taksi	Taksi Durağı
4	Aile Taksi	Taksi Durağı	22	Kral Kaya Taksi	Taksi Durağı
5	Akasya Taksi	Taksi Durağı	23	Kunç Köprü Taksi	Taksi Durağı
6	Amasya Taksi	Taksi Durağı	24	Meydan Taksi	Taksi Durağı
7	Bahçeleriçi Taksi	Taksi Durağı	25	Özlem Taksi	Taksi Durağı
8	Bir Taksi	Taksi Durağı	26	Sağlık Taksi	Taksi Durağı
9	Botanik Taksi	Taksi Durağı	27	Sigorta Taksi	Taksi Durağı
10	Can Taksi	Taksi Durağı	28	Şahin Taksi	Taksi Durağı
11	Çiçek Taksi	Taksi Durağı	29	Şehzade Taksi	Taksi Durağı
12	Deniz Taksi	Taksi Durağı	30	Şeyhcuî Taksi	Taksi Durağı
13	Ellibeş Evler Taksi	Taksi Durağı	31	Şirin Taksi	Taksi Durağı
14	Elma Taksi	Taksi Durağı	32	Terminal Taksi	Taksi Durağı
15	Eğitim Taksi	Taksi Durağı	33	Tugay Taksi	Taksi Durağı
16	Fakülte Taksi	Taksi Durağı	34	Yeşilirmak Taksi	Taksi Durağı
17	Güven Taksi	Taksi Durağı	35	Yetiş Taksi	Taksi Durağı
18	Güneş Taksi	Taksi Durağı	36	Yüzevler Taksi	Taksi Durağı

Tablo 6. ‘Oteller’ katmanında yer alan 49 noktanın isimleri

SIRA NO	NOKTA İSMİ	TÜRÜ	BELGE TÜRÜ
1	Apple Palace	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
2	Aydınlı Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
3	Emin Efendi Konakları	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
4	Emin Efendi Gül Evi	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
5	Grand Pasha Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
6	Lalehan Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
7	Maden Oteli	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
8	Şehrizade Konağı	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
9	Şükrübey Konağı	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
10	Ulupark Taşhan Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
11	8500 Butik Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
12	Büyük Amasya Oteli	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
13	Laviva Hayat Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
14	Nevzade Otel	Konaklama Tesisi	Turizm İşletme Belgeli
15	Apaydın Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
16	Arzum Pansiyon	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
17	Ayşe Hanım Konağı Otel&Restaurant	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
18	Armin Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
19	Hasırcı Konakları Otel Restaurant	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
20	Ezgi Konakları-1	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
21	Ezgi Konakları-2	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
22	Gökçe Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
23	Gönül Sefası	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
24	Grand Harşena Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
25	Harşena Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
26	Avukat Evi	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
27	Emin Efendi Sedat Bey Konağı	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
28	Emin Efendi Tufan Bey Konağı	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
29	İlk Pansiyon	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
30	Kahvecioğlu Konağı	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
31	Amasya Helkıs Konağı	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
32	Konfor Palas Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli

33	Melis Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
34	Safir Pansiyon	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
35	Saray Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
36	Theodore Butik Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
37	Taha Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
38	Uluhan Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
39	Ocak Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
40	Parpali Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
41	Simre Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
42	Ruby Otel ve Restaurant	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
43	Yayla Pansiyon	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
44	Kralkaya Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
45	Şehzade Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
46	Beyoğlu Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
47	Teşup Konak Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
48	Sarı Konak Butik Hotel&Spa	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli
49	Hatunca Butik Otel	Konaklama Tesisi	Belediye İşletme Belgeli

Tablo 7. 'Okullar' katmanında yer alan 54 noktanın isimleri

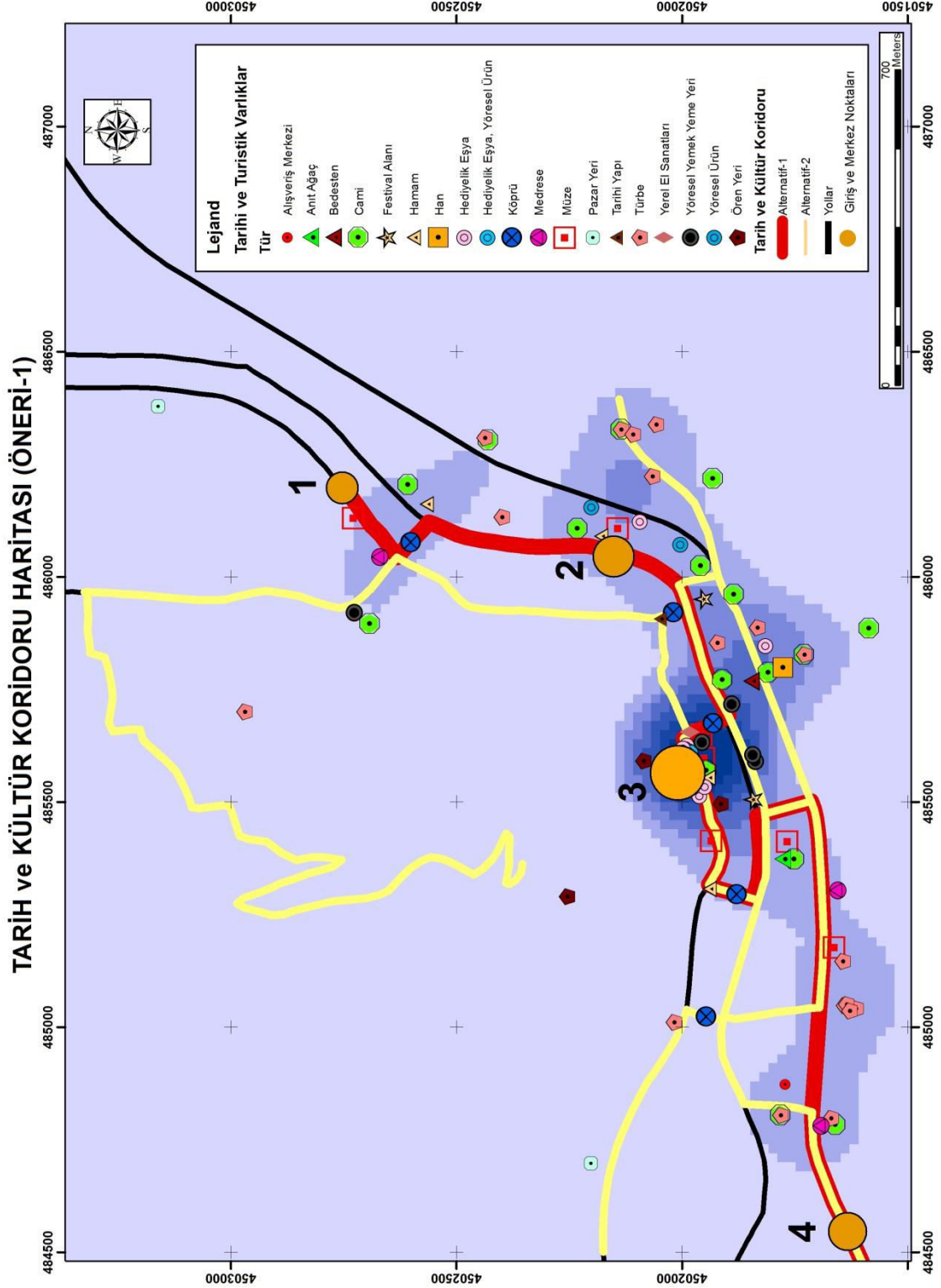
SIRA NO	NOKTA İSMİ	TÜRÜ
1	Amasya Üniversitesi Dr. Hikmet Develi Anaokulu	Devlet Anaokulu
2	Amasya Vedia Zeren Anaokulu	Devlet Anaokulu
3	İl Özel İdaresi Anaokulu	Devlet Anaokulu
4	Merkez 65 Bin Dev Öğrenci Sevgi Anaokulu	Devlet Anaokulu
5	Şehitler Anaokulu	Devlet Anaokulu
6	YHKB Zeynep Hatun Anaokulu	Devlet Anaokulu
7	Zübeyde Hanım Anaokulu	Devlet Anaokulu
8	75. yıl İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Bayezit İlkokulu	Devlet İlkokulu
9	Abdurrahman Kamil İlkokulu	Devlet İlkokulu
10	Akşemsettin İlkokulu	Devlet İlkokulu
11	Atatürk İlkokulu	Devlet İlkokulu
12	Bahçeleriçi Şehit Recep Gülen İlkokulu	Devlet İlkokulu
13	Fatih İlkokulu	Devlet İlkokulu
14	Fındıklı Toki İlkokulu	Devlet İlkokulu
15	Lokman Hekim İşitme Engelliler İlk ve Ortaokulu	Devlet İlk ve Ortaokulu
16	Mehmet Varinli İlkokulu	Devlet İlkokulu
17	Nihat Bayramoğlu İlkokulu	Devlet İlkokulu
18	Serdar Zeren İlk ve Ortaokulu	Devlet İlk ve Ortaokulu
19	Vali Hüseyin Poroy İlk ve Ortaokulu	Devlet İlk ve Ortaokulu
20	Zübeyde Hanım Üçler İlkokulu	Devlet İlkokulu
21	Amasya Özel Başkent Kutlubey Okulları	Özel Anaokulu, Özel İlk ve Ortaokul, Özel Anadolu Lis.
22	Özel Sevgi Başarır Eğitim Kurumları	Özel İlk ve Ortaokul, Özel Anadolu Lisesi
23	Yavuz Selim İlk ve Ortaokulu	Devlet İlk ve Ortaokulu
24	Çelebi Mehmet Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
25	Şehit Hüseyin Hatipoğlu İmam Hatip Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
26	Cumhuriyet Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
27	Fındıklı Toki Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
28	Gazi Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
29	Gökmedrese İmam Hatip Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
30	Hattat Hamdullah İmam Hatip Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
31	Müftü Mehmed Tefik Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
32	Plevne Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
33	Yeşilirmak Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
34	Ziyapaşa Ortaokulu	Devlet Ortaokulu
35	12 Haziran Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi

36	Alptekin Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi
37	Amasya Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi
38	Amasya Sabuncuoğlu Şerefeddin Mesleki ve Teknik A. L.	Anadolu Lisesi
39	Amasya Atatürk Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi
40	İldeş Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi
41	Şehit Gültekin Tırpan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi
42	Torumtay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Anadolu Lisesi
43	Türk Telekom Şehit Ahmet Özsoy Mesleki ve Teknik A. L.	Anadolu Lisesi
44	Macit Zeren Fen Lisesi	Fen Lisesi
45	Amasya Lisesi	Devlet Lisesi
46	Amasya Anadolu İmam Hatip Lisesi	Devlet Lisesi
47	Amasya Anadolu Teknik ve Endüstri Meslek Lisesi	Meslek Lisesi
48	Özel Açı Temel Lisesi	Özel Lise
49	Özel Amasya Final Temel Lisesi	Özel Lise
50	Amasya Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu	Devlet Üniversitesi
51	Sosyal Bilimler Lisesi	Devlet Lisesi
52	Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi	Devlet Üniversitesi
53	Amasya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi	Devlet Üniversitesi
54	Amasya Üniversitesi Teknoloji Fakültesi	Devlet Üniversitesi

Tablo 8. ‘Yollar’ katmanında yer alan 30 çizginin isimleri

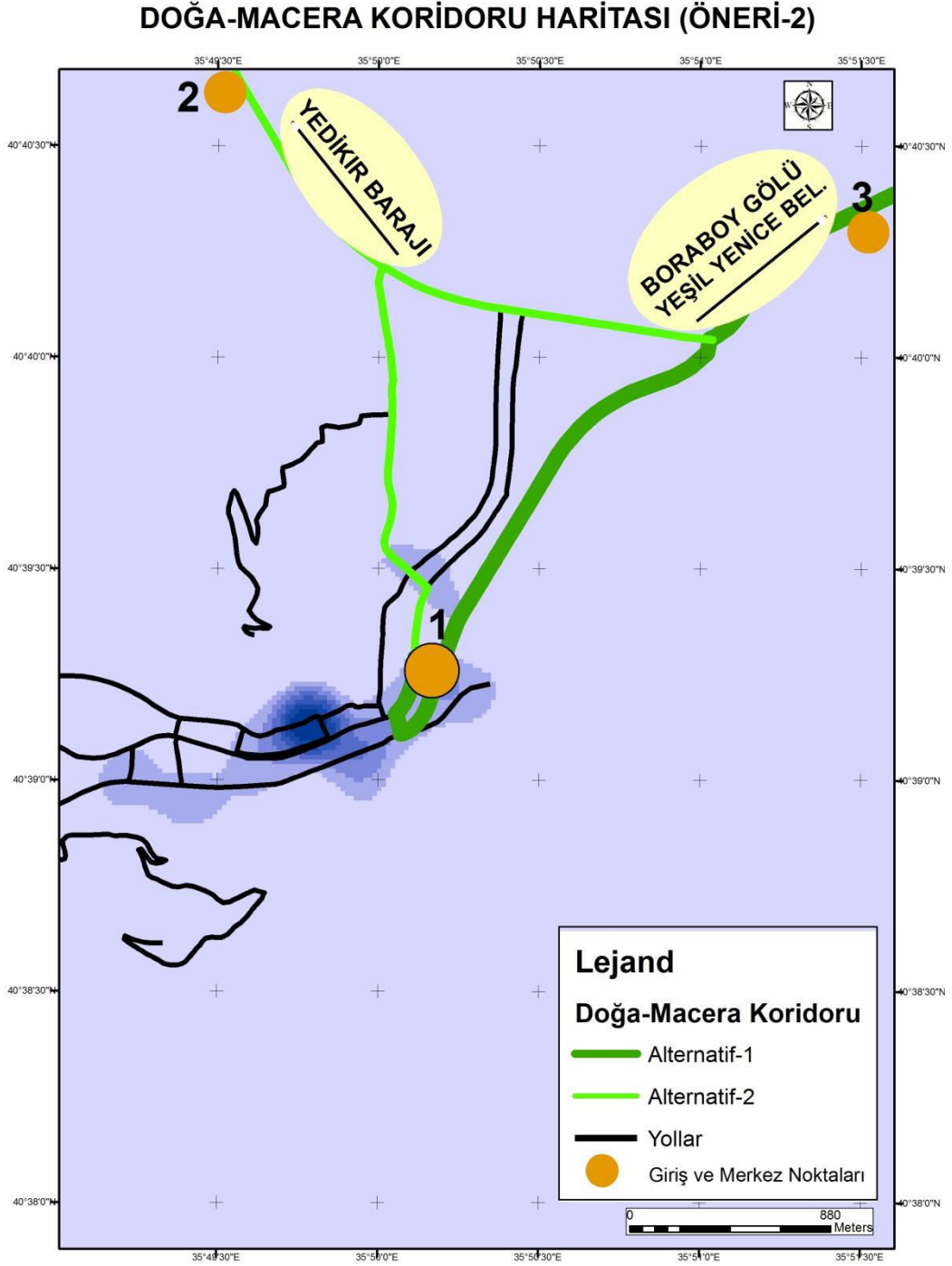
SIRA NO	NOKTA İSMİ	TÜRÜ	UZUNLUK (m)
1	Şehzadeler Gezi Yolu	Yaya-Bisiklet-Paten Yolu	333
2	Hazeranlar Sokak (İçeri Şehir)	Yaya-Araç-Bisiklet-Paten Yolu	925
3	Yavuz Acar Caddesi	Araç-Yaya Yolu	2943
4	Mustafa Kemal Paşa Caddesi	Araç-Yaya Yolu	1226
5	Atatürk Caddesi	Araç-Yaya Yolu	578
6	Mehmet Varinli Caddesi	Araç-Yaya Yolu	1722
7	Alpaslan Türkeş Caddesi	Araç-Yaya Yolu	1482
8	Samsun-Amasya Yolu	Araç Yolu	4075
9	Zübeyde Hanım Caddesi	Araç-Yaya Yolu	1398
10	Talat Öncel Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	1448
11	Büyük Ağa Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	1303
12	Elmasiye Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	3030
13	Mehmet Paşa Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	675
14	Ziya Paşa Bulvarı	Yaya-Araç-Bisiklet-Paten Yolu	1009
15	İstasyon Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	1453
16	Türkistan Caddesi	Araç-Yaya Yolu	1235
17	Hüseyin Nihal Atsız Caddesi	Yaya-Araç-Bisiklet-Paten Yolu	894
18	Necip Fazıl Caddesi	Yaya-Araç-Bisiklet-Paten Yolu	464
19	Muhsin Yazıcıoğlu Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	858
20	Kılıçaslan Caddesi	Yaya-Araç Yolu	525
21	Çakallar Caddesi	Yaya-Araç Yolu	2890
22	Hoca Ahmet Yesevi Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	735
23	Milli Egemenlik Caddesi	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	215
24	Kale Yolu	Araç Yolu	2132
25	Amasya-Erzincan Yolu	Araç Yolu	1327
26	Yörgüç Paşa Sokak	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	139
27	İstasyon Köprüsü	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	84
28	Madenus Köprüsü	Yaya Yolu	116
29	Alçak Köprü	Yaya Yolu	102
30	Kunç Köprü	Araç-Yaya-Bisiklet Yolu	55

EK 9. Tarih ve Kültür Koridoru (Öneri 1) Yoğunluk Analizi Haritası

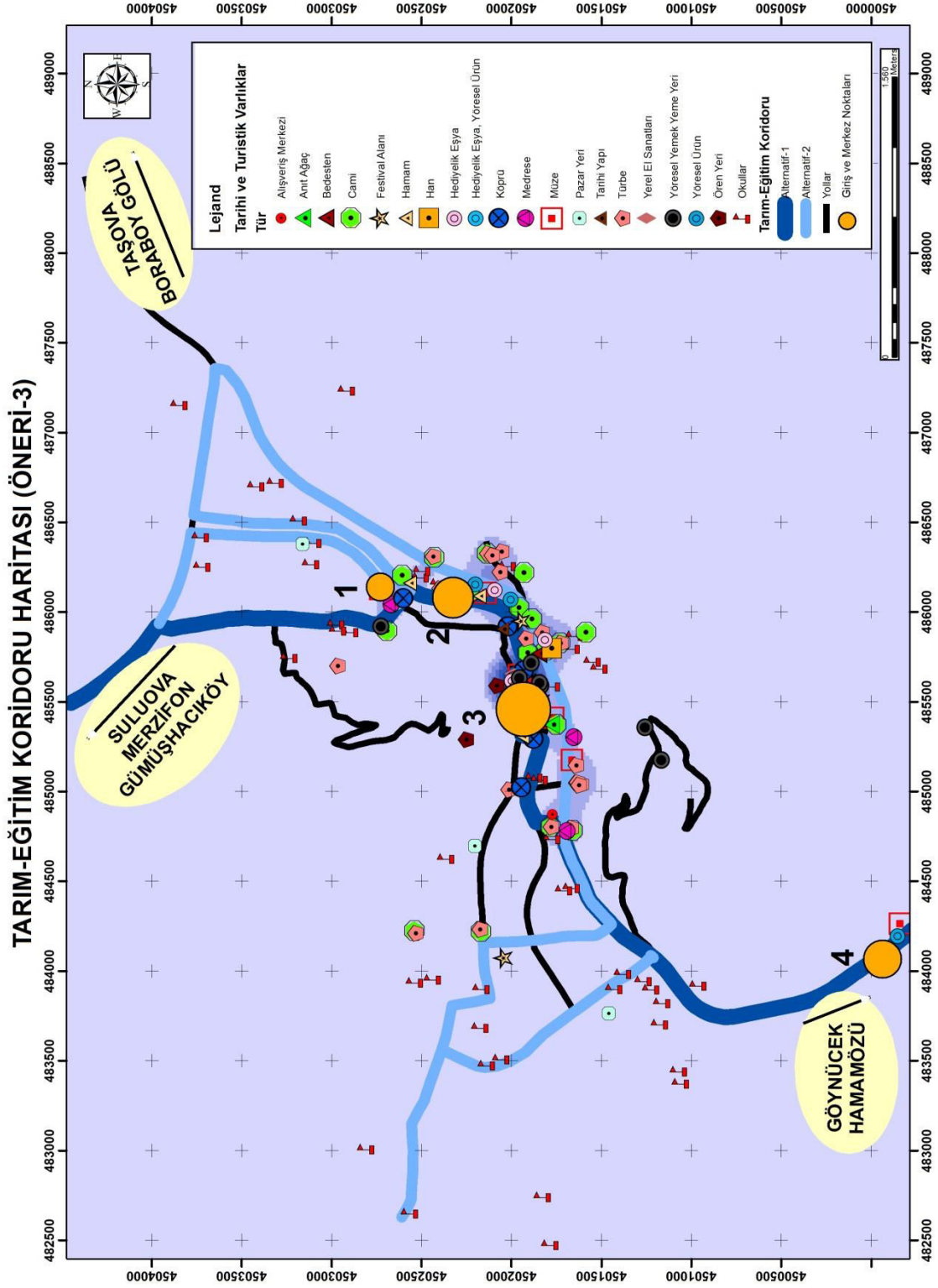
Şekil 1. Amasya kenti için önerilen 'Tarih ve Kültür Koridoru' haritası

EK 10. Doğa-Macera Koridoru (Öneri 2) Yoğunluk Analizi Haritası

Şekil 2. Amasya kenti için önerilen ‘Doğa-Macera Koridoru’ haritası

EK 11. Tarım-Eğitim Koridoru (Öneri 3) Yoğunluk Analizi Haritası

Şekil 3. Amasya kenti için önerilen 'Tarım-Eğitim Koridoru' haritası

ÖZGEÇMİŞ

Sultan Sevinç KURT KONAKOĞLU, 03.06.1988 tarihinde İzmir’de doğdu. İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul’da tamamladı. 2006 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü’nü kazandı. 2010 yılında aynı fakülteden bölüm birincisi ve fakülte ikincisi olarak mezun oldu. 2013 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda yüksek lisans eğitimini ‘Amasya Kenti İçin Yeşilirmak Koridorunu İçine Alan Bir Kentsel Yeşilyol Önerisi’ isimli yüksek lisans tezi ile tamamladı. 2014 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda doktora eğitimine başladı. Doktora eğitimi sırasında Erasmus+ Öğrenim Hareketliliği kapsamında 30.09.2017-15.02.2018 tarihleri arasında Polonya Wrocław University of Environmental and Life Sciences Üniversitesi’nde eğitim gördü. 2011 yılından itibaren de ‘Araştırma Görevlisi’ olarak çalışmaktadır.